

27 במרץ, 2019

"בזק" החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

דוח תקופתי לשנת 2018

פרק א - תיאור עסקי התאגיד

פרק ב - דוח הדירקטוריון על מצב עסקי התאגיד

פרק ג - דוחות כספיים

פרק ד - פרטים נוספים על התאגיד ושאלון ממשל תאגידי

פרק ה - דוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית

פרק א' (תיאור עסקי התאגיד) לדוח התקופתי לשנת 2018

פרק א' - תיאור עסקי התאגיד - תוכן העניינים

1	1. תיאור ההתפתחות הכללית של עסקי הקבוצה	1
1.1	פעילות הקבוצה ותיאור התפתחות עסקיה	1
1.2	תחומי פעילות	6
1.3	השקעות בהון התאגיד ועסקאות במניותיו	6
1.4	חלוקת דיבידנדים	6
1.5	מידע כספי לגבי תחומי הפעילות של הקבוצה	7
1.6	תחזית ביחס לקבוצה	13
1.7	סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על פעילות הקבוצה	13
1.8	אסטרטגיה עסקית קבוצת בזק	20
21	2. בזק - תקשורת פנים-ארצית נייחת	21
2.1	מידע כללי על תחום הפעילות	21
2.2	מוצרים ושירותים	25
2.3	פילוח הכנסות מוצרים ושירותים	27
2.4	לקוחות	27
2.5	שיווק, הפצה ושירות	27
2.6	תחרות	27
2.7	רכוש קבוע ומיתקנים	32
2.8	נכסים לא מוחשיים	36
2.9	הון אנושי	36
2.10	ציוד וספקים	38
2.11	הון חוזר	39
2.12	השקעות	39
2.13	מימון	39
2.14	מיסוי	41
2.15	סיכונים סביבתיים ודרכי ניהולם	41
2.16	מגבלות ופיקוח על פעילות החברה	42
2.17	הסכמים מהותיים	53
2.18	הליכים משפטיים	55
2.19	יעדים ואסטרטגיה עסקית	61
2.20	דיון בגורמי סיכון	62
66	3. פלאפון - רדיו-טלפון נייד (טלפוניה סלולארית)	66
3.1	מידע כללי על תחום הפעילות	66
3.2	שירותים ומוצרים	68
3.3	פילוח הכנסות ממוצרים ושירותים	69
3.4	לקוחות	69
3.5	שיווק, הפצה ושירות	69
3.6	תחרות	69
3.7	רכוש קבוע ומיתקנים	70
3.8	נכסים לא מוחשיים	71

73	הון אנושי	3.9
74	ספקים	3.10
75	הון חוזר	3.11
75	מיסוי	3.12
75	סיכונים סביבתיים ודרכי ניהולם	3.13
76	מגבלות ופיקוח על פעולות פלאפון	3.14
79	הסכמים מהותיים	3.15
80	הליכים משפטיים	3.16
81	יעדים ואסטרטגיה עסקית	3.17
82	צפי להתפתחות בשנה הקרובה	3.18
82	דיון בגורמי סיכון	3.19

4. בזק בינלאומי - תקשורת בין-לאומית, שירותי אינטרנט ונס"ר

86	כללי	4.1
87	מוצרים ושירותים	4.2
88	הכנסות	4.3
88	לקוחות	4.4
88	שיווק, הפצה ושירות	4.5
88	תחרות	4.6
89	רכוש קבוע ומתקנים	4.7
89	הון אנושי	4.8
90	ספקים	4.9
91	מיסוי	4.10
91	מגבלות ופיקוח על פעילות בזק בינלאומי	4.11
92	הליכים משפטיים	4.12
92	יעדים, אסטרטגיה עסקית וצפי להתפתחות	4.13
92	דיון בגורמי סיכון	4.14

5. די.בי.אס - טלוויזיה רב-ערוצית

95	מידע כללי על תחום הפעילות	5.1
98	מוצרים ושירותים	5.2
99	הכנסות מוצרים ושירותים	5.3
99	לקוחות	5.4
99	שיווק והפצה	5.5
100	תחרות	5.6
101	כושר ייצור	5.7
101	רכוש קבוע, מקרקעין ומתקנים	5.8
103	נכסים לא מוחשיים	5.9
103	זכויות שידור	5.10
104	הון אנושי	5.11
105	ספקים	5.12
105	מימון	5.13
105	מיסוי	5.14

106	מגבלות ופיקוח על די.בי.אס	5.15
107	הסכמים מהותיים	5.16
109	הליכים משפטיים	5.17
112	יעדים ואסטרטגיה	5.18
113	דיון בגורמי סיכון	5.19

פרק א' - תיאור עסקי התאגיד

"בזק" החברה הישראלית לתקשורת בע"מ ("החברה" או "בזק") ביחד עם החברות הבנות שלה, בבעלותה המלאה, שדוחותיהן הכספיים מאוחדים עם דוחות החברה, ייקראו בדוח תקופתי זה ביחד - "קבוצה" או "קבוצת בזק".

לנוחות הקריאה, מובא בנספח א' לפרק זה מילון מושגים ביחס למונחים מרכזיים הנזכרים בו.

1. תיאור ההתפתחות הכללית של עסקי הקבוצה

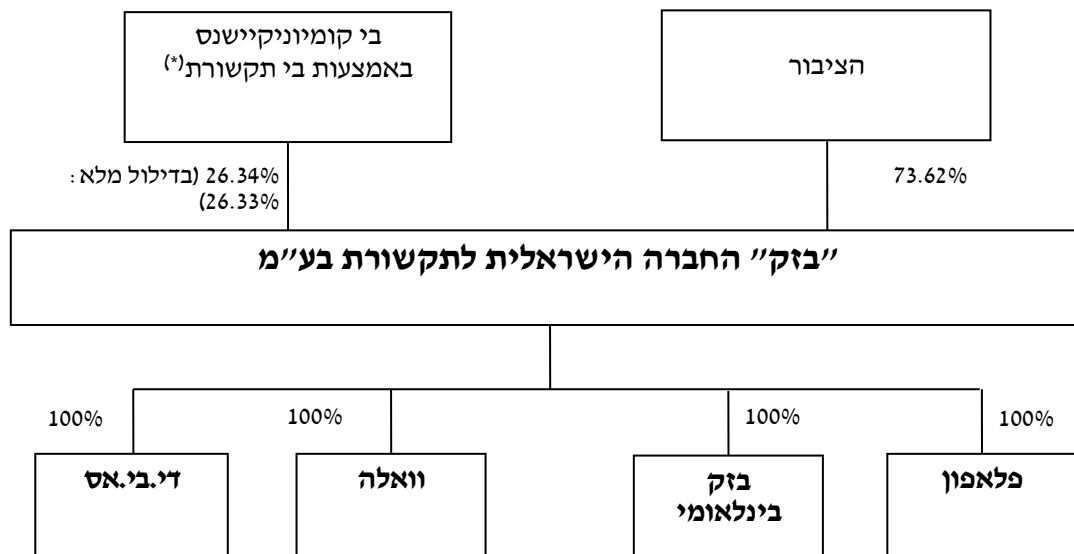
1.1. פעילות הקבוצה ותיאור התפתחות עסקיה

1.1.1. כללי

לתאריך פרסום דוח תקופתי זה, קבוצת בזק הינה ספק מרכזי של שירותי תקשורת במדינת ישראל. קבוצת בזק מבצעת ומספקת מגוון רחב של פעולות בזק ושירותי בזק, לרבות שירותי תקשורת פנים-ארציים נייחים, שירותי רדיו-טלפון נייד (רט"ן - טלפניה סלולארית), שירותי תקשורת בין-לאומיים, שירותי טלוויזיה רב-ערוצית באמצעות לוויין ושירותי טלוויזיה על גבי האינטרנט, שירותי תשתית וגישה לאינטרנט, שירותי מוקדים טלפוניים, אחזקה ופיתוח של תשתיות תקשורת, מתן שירותי תקשורת לספקי תקשורת אחרים, לרבות שירותי שוק סיטונאי, הפצת שידורי טלוויזיה ורדיו, הספקה ותחזוקה של ציוד ושירותים בחצרי הלקוח (שירותי נס"ר).

החברה הוקמה בשנת 1980 כחברה ממשלתית אליה הועברה פעילות בזק שהתקיימה עד אותו מועד במשרד התקשורת, והיא הופרטה במהלך השנים. החל משנת 1990 החברה הינה חברה ציבורית שמניותיה נסחרות בבורסה.

להלן תרשים מבנה ההחזקות בחברה והחזקות החברה בחברות הבנות העיקריות, נכון למועד אישור הדוח (27.3.2019):

(*) לעניין בי קומיוניקיישנס והשליטה בחברה - ראו סעיף 1.1.2.

בנוסף, החברה מחזיקה ב-100% מהונה המונפק של חברת בזק און ליין, לה פעילות שירותי מוקדי לקוחות בהיקף שאינו מהותי לחברה.

1.1.2. השליטה בחברה

החל מיום 14.4.2010 בעלת השליטה בחברה הינה בי קומיוניקיישנס, באמצעות חברה בשליטתה המלאה (בעקיפין) בי תקשורת (אס.פי) בע"מ ("בי תקשורת") המצויה בשליטתה העקיפה של יורוקום תקשורת¹.

במסגרת העסקה לרכישת השליטה בחברה, הוענק לתאגידים מקבוצת בי קומיוניקיישנס ולחידים בעלי השליטה בה אישור ראש הממשלה ושר התקשורת על פי הוראות חוק התקשורת והוראות צו התקשורת - לשלול בחברה ("היתר השליטה"). היתר השליטה הותנה, בין היתר, בכך ששיעור החזקותיה של בי תקשורת בחברה לא ירד אל מתחת ל - 30% ("השיעור המזערי"), בכפוף למספר חריגים הקבועים בצו התקשורת. ביום 2.2.2016 נמסרה לחברה הודעת בי קומיוניקיישנס לפיה, בהתאם להוראות הדין ובהתאם להוראות היתרי השליטה, רשאית בי קומיוניקיישנס לרדת מהשיעור המזערי בכפוף לתנאים מסוימים הקבועים בצו התקשורת, ובלבד שקבוצת בי קומיוניקיישנס מוסיפה לשלול בחברה תוך ששיעור החזקותיה בה אינו נמוך מ- 25%².

ביום 20.12.2017 הוגשה על ידי תאגידים בנקאיים בקשה לפירוק יורוקום תקשורת. לבקשת החברה היא צורפה כצד להליך הפירוק מאחר שהיא נושה מהותית של יורוקום תקשורת, בסך של כ- 119 מיליון ש"ח (לעניין זה ראו סעיף 1.1.4). בחודש פברואר 2018 הוגשה בקשה לאישור הסדר נושים המבוססת על כניסת משקיע לקבוצת יורוקום, אולם בהמשך הודיעה יורוקום תקשורת לחברה כי המשקיע הגיש לבית המשפט הודעה על פקיעת הצעת ההסדר לנוכח העדר התקיימותם של תנאים מתלים.

ביום 22.4.2018 ניתן צו פירוק ליורוקום תקשורת (אשר נכנס לתוקף ביום 3.5.2018) כאשר במסגרת החלטת הפירוק הבהיר בית המשפט, כי אין בהחלטתו כדי לפגוע בהיתר השליטה בחברה. בהמשך לכך, ביום 24.10.2018 התקבלה אצל החברה הודעת אינטרנט זהב הנשלטת ע"י יורוקום תקשורת ושולטת בבי קומיוניקיישנס, בעלת השליטה בחברה, לפיה התקבל אישור לשליטה³ (בתוקף מיום 3.5.2018) בהתאם לסעיף 14 לחוק התקשורת וסעיף 3 לצו התקשורת למנהלים המיוחדים של יורוקום תקשורת אשר מונו במסגרת הליך פירוק יורוקום תקשורת⁴.

ביום 16.1.2019 הודיעה אינטרנט זהב, כי עם פקיעת המועד להגשת הצעות מחייבות במסגרת הליך שהיא ניהלה למכירת החזקותיה בבי קומיוניקיישנס ביום 15.1.2019 לא התקבלו הצעות מחייבות לרכישת האחזקות. במהלך חודש פברואר 2019 דיווחה אינטרנט זהב אודות קבלת הצעה לרכישת מניות בי קומיוניקיישנס ממשקיע, ובהמשך דיווחה כי הצעה זו נדחתה על ידי מחזיקי אגרות החוב של אינטרנט זהב.

לעניין זה ראו גם דיווחים מיידיים של החברה מתאריכים 20, 24, 25 ו-26 לדצמבר 2017, 15.1.2018, 25.2.2018, 12.3.2018, 26.6.2018, 16.10.2018, 24.10.2018 ו - 16.1.2019 המוכללים בדוח זה בדרך של הפניה.

לפרטים אודות מגבלות שעשויות לחול החל מחודש דצמבר 2019 על בי קומיוניקיישנס מכוח חוק הריכוזיות, בקשר עם שליטה בחברה, ככל שבאותו מועד תהיה בי קומיוניקיישנס חברה "שכבה שנייה" מכוח חוק זה, וכן מגבלות החלות על החברה בהקשר זה כחברת "שכבה שלישית", ראו סעיף 1.7.4.7.

1.1.3. מבנה ארגוני - קבוצת בזק

ביום 4.9.2007 החליט דירקטוריון החברה, בהתאם לסעיף 50(א) לחוק החברות ובהתאם לתקנות 119 ו-121.1 לתקנון החברה, כי סמכויות המנהל הכללי בכל הקשור לתאגידים

¹ למיטב ידיעת החברה, בי תקשורת הינה חברה פרטית הרשומה בישראל, המצויה בבעלות ובשליטה מלאה של חברת בי תקשורת (אס פי) בע"מ המצויה בבעלות ובשליטה מלאה של בי קומיוניקיישנס. בי קומיוניקיישנס הינה חברה ציבורית ישראלית אשר מניותיה נסחרות בדרך של רישום כפול בבורסה ובבורסת ה - Nasdaq. בעלת השליטה בבי קומיוניקיישנס הינה אינטרנט גולד - קווי זהב בע"מ ("אינטרנט זהב") ובעלת השליטה באינטרנט זהב הינה יורוקום תקשורת, חברה בשליטת יורוקום אחזקות (1979) בע"מ.

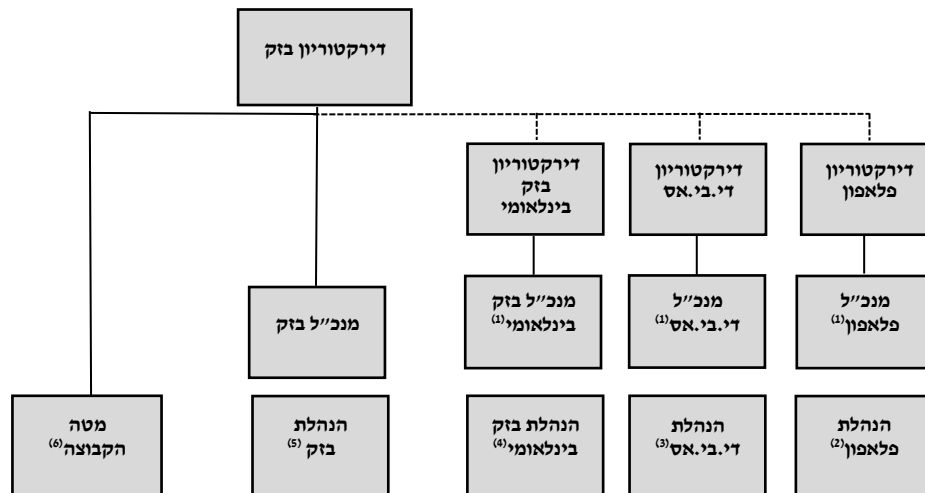
² יצויין, כי בהמשך להודעה זו מכרה בי תקשורת בסמוך לאותו מועד כ - 4.18% מהחזקותיה בחברה כך שלאחר המכירה ירד שיעור החזקותיה בחברה לכ - 26.34%.

³ יצויין, כי באישור לא מצויין במפורש, כי מדובר ב"אישור לשליטה" אלא שמדובר ב"אישור בהתאם לסעיף 14 לחוק התקשורת וסעיף 3 לצו התקשורת". עניינם של סעיפים אלה הינו מגבלות שליטה והחזקה (שליטה), השפעה ניכרת והחזקת אמצעי שליטה בשיעור של 5% או יותר) ולא בהכרח שליטה.

⁴ בהתאם להבהרה שנתקבלה בחברה מבעלת השליטה ביום 16.11.2018 לאור הליכי פירוק יורוקום תקשורת והנתק המשפטי שנוצר דה-פקטו, ברמת השליטה, הניהול, קבלת ההחלטות, ביצוע פעולות וכיו"ב בין מר שאול אלוביץ לבין יורוקום תקשורת והחברות המוחזקות על ידה, אזי, בהתאם להודעת בעלת השליטה, מר שאול אלוביץ אינו מוגדר כמחזיק במשותף יחד עם בי קומיוניקיישנס או בעל עניין בה או בחברה. לעניין זה ראו גם דיווח מיידי של החברה מיום 18.11.2018 על מצבת החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה המוכלל בדוח זה על דרך הפניה.

המוחזקים, במישרין או בעקיפין, על-ידי החברה (לרבות פלאפון, בזק בינלאומי, די.בי.אס, וואלה ובזק און ליין) יועברו לדירקטוריון, והדירקטוריון קיבל החלטות לצורך יישום האמור לעיל.

להלן תרשים ארגוני של הקבוצה (כולל חברות בנות מהותיות בלבד), נכון למועד פרסום הדוח:

(1) כיום מכח מנכ"ל אחד לחברות פלאפון, די.בי.אס ובזק בינלאומי, וכן חלק מהמנכ"לים מכהנים במקביל באותו תפקיד בשלוש החברות או בשתיים מהן. ראו סעיף 1.8.

(2) לתרשים ארגוני של פלאפון ראו סעיף 3.9.1.

(3) לתרשים ארגוני של די.בי.אס ראו סעיף 5.11.

(4) לתרשים ארגוני של בזק בינלאומי ראו סעיף 4.8.

(5) לתרשים ארגוני של בזק (קווי) ראו סעיף 2.9.

(6) מטה הקבוצה כולל את סמנכ"ל הכספים ומנהל הכספים הראשי (המדווח לדירקטוריון בנושאים הנוגעים לכלל הקבוצה, לדוחות המאוחדים, ולחברות הבנות לדירקטוריון ולמנכ"ל החברה בכל הנוגע לפעילות החברה בתחום תקשורת פנים ארצית נייחת), מנהל יחידת הבטחון (המדווח לדירקטוריון החברה בנושאים הנוגעים לכלל הקבוצה ולחברות הבנות), וכן את המפקח הפנימי ומזכירת הקבוצה והממונה על האכיפה הפנימית הכפופים ארגונית ליו"ר הדירקטוריון.

1.1.4 מיזוגים, רכישות ושינויים מבניים

מיזוג החברה ודי.בי.אס

עד ליום 25.3.2015 החזיקה החברה בכ - 49.78% ממניות די.בי.אס וכן היו בבעלותה כתבי אופציה אשר הקנו לה זכות לכ-8.6% ממניות די.בי.אס ואשר נמנע מהחברה לממשם. יתרת מניות די.בי.אס הוחזקה על-ידי יורוקום די.בי.אס⁵.

ביום 25.3.2015 מימשה החברה את כתבי האופציה שהוקנו לה, ללא תשלום, וביום 24.6.2015 השלימה החברה עסקה במסגרתה רכשה את מלוא החזקות יורוקום די.בי.אס בדי.בי.אס, וכן את כל הלוואות הבעלים אשר יורוקום די.בי.אס העמידה לדי.בי.אס (כ-1,538 מיליוני ש"ח נכון ליום 31.12.14) ("עסקת הרכישה").

במעמד ההשלמה העבירה החברה ליורוקום די.בי.אס את תמורת המזומן בגין עסקת הרכישה בסך של 680 מיליון ש"ח. עם השלמת עסקת הרכישה כאמור הפכה די.בי.אס להיות חברה בת בבעלות מלאה (100%) של החברה.

יצויין, כי בהתאם לתנאי עסקת הרכישה בנוסף לתמורת המזומן בסך 680 מיליון ש"ח, כללה התמורה גם שתי תמורות מותנות נוספות כדלקמן:

א. תמורה נוספת אחת בסך של עד 200 מיליון ש"ח בהתאם לסינרגיית המס על פי התנאים שהוגדרו בהסכם הרכישה ("תמורה מותנית ראשונה"). מרבית התמורה המותנית הראשונה שולמה לאחר התקשרות החברה בהסכם שומה והחלטת מיסוי עם רשות המיסים בעניין הכנסות מימון, הלוואות בעלים, הפסדי די.בי.אס ומיזוגה (ראו גם סעיף 2.14.2 וכן ביאורים 7 ו- 14.2 לדוחות 2018).

ב. תמורה נוספת בסך של עד 170 מיליון ש"ח, על פי תוצאות העסקיות של די.בי.אס בשנים 2015-2017 ("תמורה מותנית שנייה"). החברה שילמה מקדמות על חשבון התמורה המותנית השנייה בסך של כ- 119 מיליון ש"ח.

בהתאם לתוצאות הכספיות של די.בי.אס לשנת 2017 ומאחר שהסכום הסופי של התמורה המותנית השנייה היה נמוך מסכום המקדמות ששילמה החברה ליורוקום די.בי.אס בגין

5 חברה שהיתה בשליטתם (בעקיפין) של ה"ה שאול ויוסף אלוביץ, בעלי השליטה בחברה באותה עת.

אותה תמורה, על יורוקום די.בי.אס להחזיר לחברה את ההפרש.

לנוכח פרסומים בדבר מגעים שניהלו חברות מקבוצת "יורוקום" עם בעלי חוב שלהן, פנתה החברה עוד בחודש אוגוסט 2017 ליורוקום די.בי.אס (עם העתק לבנקים, בעלי החוב העיקריים של קבוצת "יורוקום", למיטב ידיעתה) בדרישה למידע בדבר יכולתה של יורוקום די.בי.אס להחזיר את ההפרש האמור לחברה וכן בדרישה להיות שותפה להתדיינויות עם בעלי החוב של קבוצת "יורוקום", ולכל מהלך שיש בו שינוי במצבת הבטחונית או הנכסים של קבוצת "יורוקום". בהמשך לכך, הצטרפה החברה להליך הפירוק של יורוקום תקשורת (ראו לענין זה סעיף 1.1.2). כמו כן, ביום 4.1.2018 פנתה החברה בכתב ליורוקום די.בי.אס בדרישה לשלם לחברה תוך 21 יום את סכום המקדמה על חשבון התמורה הנוספת השנייה בצרוף ריבית כקבוע בהסכם, וזאת לאחר שהיעדים המזכירים את יורוקום די.בי.אס בתמורה זו לא הושגו. בהמשך לכך, לבקשת החברה ביום 22.4.2018 ניתן על ידי בית המשפט המחוזי בתל אביב צו לפירוק יורוקום די.בי.אס ובא כוח החברה מונה למפרק יורוקום די.בי.אס.

לפרטים אודות תנאים שנקבעו באישור רשות התחרות למיזוג (כמשמעו בחוק התחרות הכלכלית) בין החברה ודי.בי.אס, ראו סעיף 2.16.8.3. לפרטים נוספים ביחס לאמור לעיל בסעיף זה ראו דוח העסקה המתקן מיום 12.3.2015 המוכלל בדוח זה על דרך הפניה.

ביום 25.12.2016 נחתם הסכם מיזוג בין החברה לדי.בי.אס ("הסכם המיזוג") אשר בכפוף לתנאים המתלים המפורטים בו, אשר כללו, בין היתר, קבלת אישורים רגולטוריים שונים מאת משרד התקשורת, שר התקשורת וראש המנהל האזרחי, במועד השלמת המיזוג, ובתוקף למפרע מהמועד הקובע למיזוג (31.12.2016), תתמזג כל פעילות די.בי.אס עם ולתוך החברה, ללא תמורה, בהתאם להוראות סעיף 323 לחוק החברות ובהתאם להוראות סעיף 103ב וסעיף 103ג לפקודת מס הכנסה⁶, ודי.בי.אס תחדל להתקיים כישות משפטית נפרדת.

תכליתו העיקרית של המיזוג, מבחינה עסקית וכלכלית, הינה ייעול פעילותו ותפעולו של החברה ושל די.בי.אס ואיחודן תחת יישות משפטית אחת באופן שיביא לחסכון בעלויות התפעול על ציר הזמן.

לפרטים נוספים ביחס לאמור בסעיף זה ראו ביאור 14.2 לדוחות 2018. כן ראו גם דיווחים מיידיים של החברה מהימים 23.12.2016, 25.12.2016, 26.12.2016, 28.12.2016, 29.12.2016 ו- 8.11.2018 המוכללים בדוח זה על דרך הפניה.

שינוי במבנה המשפטי של קבוצת בזק

מבלי לגרוע מבקשת החברה לביטול ההפרדה המבנית, במהלך שנת 2018 הגישה החברה לשר התקשורת בקשה לאישור שינוי במבנה המשפטי של הקבוצה כך שפעילות החברות הבנות די.בי.אס, פלאפון ובזק בינלאומי תועבר תחת שותפות אחת בהפרדה מבנית מלאה מהחברה, אך לאחר שמשרד התקשורת פרסם שימוע לצורך בחינה האם ניתן לאשר את הבקשה, הודיעה החברה למשרד על משיכת הבקשה על מנת שהמשרד ירכז את משאביו בקידום ביטול ההפרדה המבנית בקבוצה (ראו סעיף 1.7.2.1).

ביום 13.2.2019 אישר דירקטוריון החברה פניה של כל אחת מהחברות הבנות פלאפון, בזק בינלאומי ודי.בי.אס בבקשה לקבל אישור ממשרד התקשורת לשינוי מבני-תאגידי לפיו מלוא פעילותה ונכסיה של כל אחת מהחברות הבנות יועברו לשותפות מוגבלת נפרדת בבעלותה המלאה של החברה (החברה כשותף מוגבל וחברה (נפרדת ושונה בכל שותפות) בבעלותה המלאה של החברה כשותף כללי).

כן אישר דירקטוריון החברה פניה של החברה לרשות המיסים בבקשה לקבלת אישור להעברת פעילות החברות הבנות לשותפויות האמורות כהעברה פטורה ממס בהתאם להוראות סעיף 103 לפקודת מס הכנסה ובקשה שהסכם השומה מיום 15.9.2016 בעניין פריסת הפסדים של די.בי.אס יחול גם ביחס לשותפות אליה היא תמוזג (ראו גם סעיף 2.14.2 וכן ביאורים 7 ו- 14.2 לדוחות 2018).

אין בהחלטה האמורה של הדירקטוריון מיום 13.2.2019 משום שינוי בעמדת החברה ביחס לביטול ההפרדה המבנית, והחברה ממשיכה לפעול במקביל לביטול ההפרדה המבנית בקבוצה (ראו סעיף 1.7.2.1).

⁶ לעניין החלטת מיסוי שנתקבלה ביום 15.9.2016 ע"י רשות המיסים במסגרת הסכם שומה שנחתם בין החברה לבין רשות המיסים, הכוללת אישור מקדמי של רשות המיסים לצרכי מס לביצוע מיזוג די.בי.אס עם ולתוך החברה בהתאם להוראות סעיף 103ב לפקודת מס הכנסה, ראו דיווח מיידי של החברה מיום 18.9.2016. בהמשך להודעת משרד התקשורת האמורה, החברה קיימה מגעים עם רשות המיסים ובשלב זה סוכם כי בסמוך למועד בו יתקבל אישור מיזוג ממשרד התקשורת, תיבחן התאמתו להחלטת המיסוי.

1.1.5.

חקירות רשות ניירות ערך ומשטרת ישראל

ביום 20.6.2017 החלה חקירה גלויה של רשות ניירות ערך ("החקירה"), אשר במסגרתה, בין השאר, נערכו חיפושים ונתפשו מסמכים במשרדי החברה ובמשרדי די.בי.אס. כפי שנמסר לחברה על ידי הרשות, החקירה עוסקת בחשדות לביצוע עבירות על פי חוק ניירות ערך וחוק העונשין, תשל"ז - 1977, הנוגעות לעסקאות הקשורות לבעל השליטה בעניין עסקת רכישת מניות די.בי.אס ע"י החברה מיורקום די.בי.אס, בעניין עסקאות למתן שירותי תקשורת לווינית בין די.בי.אס וחברת חלל תקשורת בע"מ ("חלל"), חברה בשליטת בעל השליטה בחברה וכן לעניין התנהלות משרד התקשורת מול החברה.

במסגרת ההליך נחקרו יו"ר דירקטוריון החברה לשעבר, מנכ"לית החברה לשעבר, מנכ"ל די.בי.אס לשעבר וסמנכ"ל הכספים שלה לשעבר, ולמיטב ידיעת החברה גם נושאי משרה ובעלי תפקידים נוספים בקבוצה ("הנחקרים").

ביום 6.11.2017 פרסמה רשות ניירות ערך הודעה לתקשורת בדבר סיום החקירה והעברת תיק החקירה לפרקליטות מחוז ת"א (מיסוי וכלכלה). בהתאם להודעה, רשות ניירות ערך הגיעה למסקנה כי קיימת תשתית ראיתית, לכאורה, המבססת את מעורבות החשודים המרכזיים בתיק בעבירות של (1) קבלת כספים במרמה בקשר עם זכאותו של בעל השליטה בחברה (באותה עת) לתמורה בסך של 170 מיליון ש"ח במסגרת העסקה לרכישת מניות חברת די.בי.אס מבעל השליטה בחברה על ידי החברה, תמורה שהותנתה בעמידת די.בי.אס ביעדים; (2) הדלפת חומרי הוועדה הבלתי תלויה של דירקטוריון החברה אשר נדרשו לבחנת עסקאות בעלי עניין (עסקת רכישת מניות די.בי.אס על ידי החברה והעסקה בין די.בי.אס לבין חלל לרכישת מקטעי לוויין עבור די.בי.אס) לבעל השליטה בחברה (באותה עת) ולמקורביו; וכן (3) קידום אינטרסים של החברה במשרד התקשורת תוך ביצוע עבירות על חוק העונשין, תשל"ז - 1977 וחוק ניירות ערך. עוד צויין בהודעה, כי היא מתייחסת להעברת תיק החקירה לפרקליטות, וכי לפרקליטות מסורה הסמכות להחליט על המשך הטיפול בתיק. יצוין, כי במסגרת זו ביום 20.11.2017 התקבל בחברה ובדי.בי.אס "מכתב יידוע לחשוד" לפיו תיק החקירה בו נחקרו החברה ודי.בי.אס כחשודות הועבר לעיון הפרקליטות.

בהמשך לפתיחת החקירה כאמור, נפתחו מספר הליכים משפטיים כנגד החברה, נושאי משרה בחברה וכן חברות מקבוצת בעלת השליטה בחברה, ובכללם בקשות לאישור תביעה ייצוגית ובקשות לגילוי מסמכים לפני הגשת בקשה לאישור תביעה נגזרת. לפרטים ביחס להליכים אלה ראו סעיף 2.18.

בנוסף, בהודעה משותפת לתקשורת שהוצאה ביום 18.2.2018 על ידי רשות ניירות ערך ומשטרת ישראל, נמסר כי נוכח ראיות שמצאה רשות ניירות ערך במסגרת חקירתה, אשר העלו חשדות לביצוע עבירות נוספות, נפתחה באותו מועד חקירה משותפת חדשה של חוקרי הרשות לניירות ערך והיחידה למאבק בפשיעה הכלכלית בלהב 433 ("החקירה החדשה"), במסגרתה נעצרו מספר חשודים ביניהם נושאי משרה בכירים בקבוצת בזק באותה עת (לרבות מר שאול אלוביץ בעל השליטה בחברה בזמנים הרבולנטיים לחקירה ומנכ"לית החברה לשעבר, גב' סטלה הנדלר) וכן הוטלו עליהם תנאים מגבילים. ביום 2.12.2018 פורסמה על ידי דוברות המשטרה ורשות ניירות ערך הודעה על סיום החקירה ("ההודעה"). בהתאם להודעה, תיק החקירה עוסק בעיקרו בחשד לכאורה לביצוע עבירות שוחד, מרמה והפרת אמונים שבוצעו על ידי ראש הממשלה, מר בנימין נתניהו, ועל ידי מר שאול אלוביץ, בעל השליטה (במועדים הרבולנטיים לחקירה) בקבוצת "בזק" ובאתר "וואלה", ועם סיום החקירה עמדת משטרת ישראל ורשות ניירות ערך היא, כי נתגבשה בתיק תשתית ראיתית מספקת לביסוס החשדות נגד המעורבים העיקריים בפרשה אשר חלקם הינם נושאי משרה לשעבר בחברה (מר שאול אלוביץ, גב' סטלה הנדלר וכן מר אור אלוביץ, דירקטור לשעבר בחברה ומר עמיקם שורר, מנהל אסטרטגיה ופיתוח עסקי לשעבר בקבוצה). יצוין, כי ביום 28.2.2019 פורסם "כתב חשדות ביחס למר בנימין נתניהו". כתב החשדות כולל, בין השאר, התייחסות גם לעניינים שנחקרו במסגרת החקירה החדשה לרבות חשדות של הפעלת סמכויות על ידי מר נתניהו לקידום נושאים הנוגעים לעסקיו של מר שאול אלוביץ ולאינטרסים כלכליים שלו ושל קבוצת בזק. כמו כן, כפי שעולה מהחלטת היועץ המשפטי לממשלה שפורסמה הוא שוקל להעמיד את מר שאול אלוביץ לדין פלילי בגין עבירת מתן שוחד, עבירות שיבוש מהלכי משפט והדחה בחקירה, עבירות הלבנת הון ועבירות דיווח לפי חוק ניירות ערך במסגרת תיק זה.

לפרטים בעניין זה ראו גם דיווחים מיידיים של החברה מהימים 20, 22 ו- 23 ביוני 2017, 11, 14 ו- 23 ביולי 2017, 18.9.2017 ו- 6.11.2017 וכן מהימים 18, 20, 22, 24 ו- 27 בפברואר 2018, 4.3.2018 ו- 2.12.2018 המוכללים בדוח זה על דרך של הפניה.

לחברה אין מידע מלא בכל הנוגע לחקירות, תוכנן, החומרים והראיות המצויים בידי רשויות החוק בעניין. בהתאם, אין ביכולתה של החברה להעריך את ההשפעות של החקירות, ממציאהן ותוצאותיהן על החברה וכן על הדוחות הכספיים ועל האומדנים ששימשו בהכנת דוחות אלה, אם בכלל. לענין זה ראו ביאור 1.2 לדוחות 2018.

במסגרת הדוח השנתי לשנת 2017 ניתן על ידי החברה גילוי לראשונה בדבר חולשה מהותית באפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי והגילוי, שעניינה חקירות רשות ניירות ערך

ומשטרת ישראל. במהלך התקופה ועד ליום 31.12.2018, ביצעו ההנהלה והדירקטוריון פעולות שונות, רחבות היקף, תוך הסתייעות בין היתר ביועצים חיצוניים, שמטרתן חיזוק הבקרה הפנימית בחברה. לפרטים אודות הפעולות שננקטו והערכת הדירקטוריון והנהלת החברה כי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי והגילוי בחברה ליום 31.12.2018 הינה אפקטיבית, ראו דוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי לתקופה שהסתיימה ביום 31.12.2018, פרק ה' לדוח זה.

1.2. תחומי פעילות

לקבוצה ארבעה תחומי פעילות עיקריים המקבילים לחלוקה התאגידית בין חברות הקבוצה ומדווחים כמגזרים עסקיים בדוחותיה הכספיים המאוחדים של החברה (ראו גם ביאור 29 לדוחות 2018):

1.2.1. החברה - תקשורת פנים-ארצית נייחת

תחום זה כולל בעיקר את הפעילות המבוצעת על-ידי החברה כמפ"א (מפעיל פנים ארצי), לרבות שירותי טלפוניה, שירותי תשתית גישה לאינטרנט (ובכלל זה שירותי סיטונאי BSA), שירותי תמסורת ותקשורת נתונים ושירותי סיטונאי שימוש בתשתיות פיזיות של החברה. פעילות החברה בתחום התקשורת הפנים-ארצית הנייחת מתוארת בסעיף 2 לדוח זה.

1.2.2. פלאפון - תקשורת סלולארית ("רט"י")

שירותי רדיו-טלפון תאי נייד (תקשורת סלולארית), שיווק ציוד קצה, התקנה, הפעלה ותחזוקה של ציוד ומערכות בתחום התקשורת הסלולארית. פעילות פלאפון מתוארת בסעיף 3 לדוח זה.

1.2.3. בזק בינלאומי - תקשורת בינלאומית, שירותי אינטרנט ונס"ר

שירותי גישה לאינטרנט (ISP), שירותי תקשורת בין-לאומיים ושירותי נס"ר. פעילות בזק בינלאומי מתוארת בסעיף 4 לדוח זה.

1.2.4. די.בי.אס - טלוויזיה רב-ערוצית

שירותי שידורי טלוויזיה דיגיטאליים רב ערוציים למנויים באמצעות לוויין (DBS) וכן על גבי רשת האינטרנט (OTT) ואספקת שירותי ערך מוסף למנויים. פעילות די.בי.אס מתוארת בסעיף 5 לדוח זה.

יצוין, כי בנוסף, קיים בדוחותיה הכספיים המאוחדים של החברה מגזר "אחרים" אשר כולל בעיקר שירותי תוכן בתחום האינטרנט (באמצעות וואלה)⁷ ושירותי מוקדים ללקוחות (באמצעות בזק און ליין). מגזר "אחרים" זה אינו מהותי ברמת הקבוצה.

1.3. השקעות בהון התאגיד ועסקאות במניותיו

בשנת הדוח לא בוצעו השקעות בהון החברה ולא ידוע לחברה על עסקאות מהותיות אחרות שנעשו על ידי בעל עניין במניות החברה מחוץ לבורסה. לעניין פירוק יורקום תקשורת והליך למכירת החזקותיה של אינטרנט זהב בבי קומיוניקיישנס ראו סעיף 1.1.2.

1.4. חלוקת דיבידנדים

1.4.1. מדיניות דיבידנד

ביום 27.3.2019 החליט דירקטוריון החברה לבטל את מדיניות חלוקת הדיבידנד של החברה אשר עודכנה לאחרונה על ידו ביום 6.3.2018. ההחלטה התקבלה מתוך נקטת עמדה של בהירות ושל שקיפות מול בעלי המניות ובנסיבות שנוצרו על רקע חוסר האפשרות לחלוקת דיבידנד בשל צפי לאי עמידה במבחן הרווח בשנתיים הקרובות. בהתאם, הדירקטוריון החליט שלא יהיה נכון לשמר מדיניות דיבידנד כאשר בפועל היא אינה אפקטיבית.

אין בביטול המדיניות כאמור כדי למנוע מדירקטוריון החברה לבחון מעת לעת חלוקת דיבידנדים לבעלי מניות החברה, בהתחשב, בין היתר, בהוראות הדין, במצב עסקי החברה ובמבנה ההון שלה, ותוך שמירת איזון בין הבטחת איתנותה הפיננסית ויציבותה של החברה, לרבות רמת החוב ודירוג האשראי שלה, לבין המשך השאת ערך לבעלי המניות של החברה באמצעות חלוקת דיבידנד שוטפת, והכל בכפוף לאישור האסיפה הכללית של בעלי המניות של החברה לגבי כל חלוקה ספציפית וזאת כקבוע בתקנון החברה.

1.4.2. חלוקת דיבידנד

לפרטים בנוגע לחלוקות שביצעה החברה במהלך השנים 2017-2018, ראו ביאור 22.2 לדוחות 2018. לתאריך הדוח אין לחברה יתרת רווחים הניתנים לחלוקה.

⁷ עד חודש ספטמבר 2018 כלל גם שירותי סחר באמצעות וואלה שופס. להליכים משפטיים בנוגע לוואלה ראו סעיף 2.18.3.

1.5. מידע כספי לגבי תחומי הפעילות של הקבוצה

כל הנתונים בסעיפים 1.5.1 עד 1.5.4 הינם במיליוני ש"ח.

1.5.1. שנת 2018

מאוחד	התאמות למאוחד (2)	אחרים	טלויזיה רב ערוצית (3)	תקשורת בין- לאומית, שירותי אינטרנט ונס"ר	תקשורת סלולארית (רט"ן)	תקשורת פנים ארצית נייחת	
							סך ההכנסות:
9,321	-	226	1,473	1,338	2,401	3,883	מחיצוניים
-	(423)	15	-	53	42	313	מתחומי פעילות אחרים בתאגיד
9,321	(423)	241	1,473	1,391	2,443	4,196	סך הכול הכנסות
							סך העלויות המיוחסות:
		198	678	680	1,263	1,340	עלויות משתנות המיוחסות לתחום פעילות(1)
		79	851	595	1,182	1,632	עלויות קבועות המיוחסות לתחום הפעילות(1)
9,869	1,371	277	1,529	1,275	2,445	2,972	סך הכול עלויות
9,869	1,788	270	1,516	1,037	2,343	2,915	עלויות אשר אינן מהוות הכנסות בתחום פעילות אחר (3)
-	(417)	7	13	238	102	57	עלויות המהוות הכנסות של תחומי פעילות אחרים
9,869	1,371	277	1,529	1,275	2,445	2,972	סך הכול עלויות
(548)	(1,794)	(36)	(56)	116	(2)	1,224	רווח מפעולות רגילות המיוחס לבעלים של החברה
16,323	194	159	1,606	1,344	4,124	8,896	סך נכסים המיוחסים לפעילות ליום 31 בדצמבר 2018
15,889	(1,158)	84	687	567	1,425	14,284	סך ההתחייבויות המיוחסות לתחום פעילות ליום 31 בדצמבר 2018

(1) חברות הקבוצה, שהינן חברות המספקות שירותים (להבדיל מחברות יצרניות), אינן מנהלות מערכת תמחיר ייעודית המבחינה בין עלויות קבועות ומשתנות. החלוקה לעיל נעשתה לצרכי דיווח זה בלבד. עלויות משתנות הינן עלויות שיש לחברות גמישות בניהול ובשליטה בהן בטווח הקצר והשפעתן על התפוקה ישירה, לעומת עלויות קבועות שאינן גמישות בטווח הקצר ואינן משפיעות על התפוקה באופן ישיר (לעניין זה, ביחס להגדרת עלויות קבועות ועלויות משתנות, מובהר כי "טווח קצר" משמעו תקופה של עד שנה אחת).

(2) פירוט ההתאמות למאוחד - עסקאות בין תחומי פעילות.

(3) בטלויזיה רב ערוצית - ראו באור 11.4 בדוחות 2018 בדבר נטרול הפסד מרידת ערך נכסים. ההפסד מירידת הערך כאמור מוצג במסגרת ההתאמות.

1.5.2. שנת 2017

מאוחד	התאמות למאוחד (2)	אחרים	טלויזיה רב ערוצית	תקשורת בין- לאומית, שירותי אינטרנט ונס"ר	תקשורת סלולארית (רט"ן)	תקשורת פנים ארצית נייחת	
							סך ההכנסות:
9,789	-	220	1,650	1,466	2,500	3,953	מוציגים
-	(425)	17	-	71	46	291	מתחומי פעילות אחרים בתאגיד
9,789	(425)	237	1,650	1,537	2,546	4,244	סך הכול הכנסות
							סך העלויות המיוחסות:
		179	626	805	1,319	690	עלויות משתנות המיוחסות לתחום פעילות(1)
		78	860	559	1,155	1,583	עלויות קבועות המיוחסות לתחום הפעילות(1)
7,679	(176)	258	1,486	1,364	2,474	2,273	סך הכול עלויות
7,679	249	250	1,477	1,144	2,362	2,197	עלויות אשר אינן מהוות הכנסות בתחום פעילות אחר
-	(425)	8	9	220	112	76	עלויות המהוות הכנסות של תחומי פעילות אחרים
7,679	(176)	258	1,486	1,364	2,474	2,273	סך הכול עלויות
2,110	(250)	(20)	163	174	72	1,971	רווח מפעולות רגילות המיוחס לבעלים של החברה
16,849	1,602	178	1,502	1,210	3,271	9,086	סך נכסים המיוחסים לפעילות ליום 31 בדצמבר 2017
14,705	(1,360)	64	1,154	410	536	13,901	סך ההתחייבויות המיוחסות לתחום פעילות ליום 31 בדצמבר 2017

(1) חברות הקבוצה, שהינן חברות המספקות שירותים (להבדיל מחברות יצרניות), אינן מנהלות מערכת תמחיר ייעודית המבחינה בין עלויות קבועות ומשתנות. החלוקה לעיל נעשתה לצרכי דיווח זה בלבד. עלויות משתנות הינן עלויות שיש לחברות גמישות בניהול ובשליטה בהן בטווח הקצר והשפעתן על התפוקה ישירה, לעומת עלויות קבועות שאינן גמישות בטווח הקצר ואינן משפיעות על התפוקה באופן ישיר (לעניין זה, ביחס להגדרת עלויות קבועות ועלויות משתנות, מובהר כי "טווח קצר" משמעו תקופה של עד שנה אחת).

(2) פירוט ההתאמות למאוחד - עסקאות בין תחומי פעילות.

1.5.3. שנת 2016

מאוחד	התאמות למאוחד (2)	אחרים	טלויזיה רב ערוצית	תקשורת בין- לאומית, שירותי אינטרנט ונס"ר	תקשורת סלולארית (רט"ן)	תקשורת פנים ארצית נייחת	
							סך ההכנסות:
10,071	-	198	1,745	1,478	2,587	4,063	מוחיצוניים
13	(440)	20	-	70	43	320	מתחומי פעילות אחרים בתאגיד
10,084	(440)	218	1,745	1,548	2,630	4,383	סך הכול הכנסות
							סך העלויות המיוחסות:
		179	593	817	1,421	575	עלויות משתנות המיוחסות לתחום פעילות(1)
		73	888	555	1,177	1,732	עלויות קבועות המיוחסות לתחום הפעילות(1)
7,763	(247)	252	1,481	1,372	2,598	2,307	סך הכול עלויות
7,750	193	245	1,471	1,161	2,437	2,243	עלויות אשר אינן מהוות הכנסות בתחום פעילות אחר
13	(440)	7	10	211	161	64	עלויות המהוות הכנסות של תחומי פעילות אחרים
7,763	(247)	252	1,481	1,372	2,598	2,307	סך הכול עלויות
2,321	(193)	(34)	264	176	32	2,076	רווח מפעולות רגילות המיוחס לבעלים של החברה
15,947	2,124	204	2,026	1,188	3,294	7,111	סך נכסים המיוחסים לפעילות ליום 31 בדצמבר 2016
13,744	(730)	104	1,434	380	569	11,988	סך ההתחייבויות המיוחסות לתחום פעילות ליום 31 בדצמבר 2016

(1) חברות הקבוצה, שהינן חברות המספקות שירותים (להבדיל מחברות יצרניות), אינן מנהלות מערכת תמחיר ייעודית המבחינה בין עלויות קבועות ומשתנות. החלוקה לעיל נעשתה לצרכי דיווח זה בלבד. עלויות משתנות הינן עלויות שיש לחברות גמישות בניהול ובשליטה בהן בטווח הקצר והשפעתן על התפוקה ישירה, לעומת עלויות קבועות שאינן גמישות בטווח הקצר ואינן משפיעות על התפוקה באופן ישיר (לעניין זה, ביחס להגדרת עלויות קבועות ועלויות משתנות, מובהר כי "טווח קצר" משמעו תקופה של עד שנה אחת).

(2) פירוט ההתאמות למאוחד - עסקאות בין תחומי פעילות.

להסברים אודות התפתחויות הנתונים הכספיים המובאים בסעיפים 1.5.1 עד 1.5.3 ראו סעיף 1 לדוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד ("דוח הדירקטוריון").

1.5.4. עיקרי התוצאות ונתונים תפעוליים

להלן ריכוז נתונים אודות תוצאות כל אחד מתחומי הפעילות העיקריים של החברה בשנים 2017 ו- 2018.

1.5.4.1 בוק קווי (פעילות החברה כמפ"א)

שנת 2018	שנת 2017	רבעון רביעי 2018	רבעון שלישי 2018	רבעון שני 2018	רבעון ראשון 2018	רבעון רביעי 2017	רבעון שלישי 2017	רבעון שני 2017	רבעון ראשון 2017
הכנסות (במיליוני ש"ח)	4,196	4,244	1,026	1,043	1,064	1,063	1,047	1,061	1,078
רווח תפעולי (במיליוני ש"ח)	1,224	1,971	(87)	451	387	473	470	492	513
פחת והפחתות (במיליוני ש"ח)	850	728	217	218	211	204	185	186	180
רווח תפעולי לפני פחת והפחתות (EBITDA) (במיליוני ש"ח) ⁽¹⁾	2,074	2,699	130	669	598	677	655	678	693
רווח נקי (במיליוני ש"ח)	567	1,172	(155)	257	202	263	260	276	319
תזרים מפעילות שוטפת (במיליוני ש"ח) ⁽¹⁾	2,206	2,225	600	583	507	516	587	573	600
תשלומים עבור השקעות ברכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים והשקעות אחרות (במיליוני ש"ח)	*976	825	225	233	*313	205	226	170	219
תקבולים ממכירת רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים (במיליוני ש"ח)	**227	94	**270	8	(58)	7	22	46	16
תזרים חופשי (במיליוני ש"ח) ⁽²⁾	**1,358	1,494	**636	330	*107	285	383	449	262
מספר קווי מנוי פעילים בסוף התקופה (באלפים) ⁽³⁾	1,818	1,916	1,818	1,843	1,865	1,889	1,916	1,942	1,986
הכנסה חודשית ממוצעת לקו (ש"ח) (ARPL) ⁽⁴⁾	52	54	51	51	52	53	53	54	56
מספר דקות שימוש יוצאות (במיליונים)	4,014	4,475	989	960	1,010	1,055	1,068	1,132	1,177
מספר דקות שימוש נכנסות (במיליונים)	4,627	4,972	1,160	1,125	1,151	1,191	1,205	1,266	1,281
סה"כ מספר קווי אינטרנט בסוף התקופה (באלפים) ⁽⁷⁾	1,656	1,635	1,656	1,663	1,662	1,653	1,635	1,608	1,580
מתוכם מספר קווי אינטרנט בסוף התקופה - בסיטונות (באלפים) ⁽⁷⁾	626	532	626	617	600	574	532	484	414
הכנסה חודשית ממוצעת למנוי אינטרנט (ש"ח) – קמעונות	93	90	96	93	93	92	92	90	90
קצב חבילה ממוצע למנוי אינטרנט - קמעונאות (מס"ש) ⁽⁵⁾	59.1	51.5	59.1	57.4	55.4	53.5	51.5	49.5	47.2
שיעור נטישת מנוי טלפוניה (Churn Rate) ⁽⁶⁾	11.6%	9.8%	3.1%	2.7%	2.8%	3.0%	2.4%	2.3%	2.4%

(1) רווח תפעולי לפני פחת והפחתות (EBITDA) הוא מדד פיננסי שאינו מבוסס על כללי חשבונאות מקובלים. החברה מציגה מדד זה כמדד נוסף להערכת התוצאות העסקיות שלה היות ומדובר במדד מקובל בתחום פעילות החברה אשר מנטרל היבטים הנובעים משונות במבנה ההון, היבטים מייסויים שונים ואופן ותקופת ההפחתה של נכסים קבועים ובלתי מוחשיים. מדד זה אינו מהווה תחליף למדדים המבוססים על כללי חשבונאות מקובלים, ואינו משמש כמדד יחיד להערכת התוצאות הפעילות או תזרים המזומנים של החברה. כמו כן, המדד המוצג בדוח זה עשוי שלא להיות מוחשב באופן זהה למדדים מקבילים בחברות אחרות. החל מיום 1.1.2018 החברה מיישמת באימוץ מוקדם את תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 16 "חכירות". ההשפעה המצטברת של יישום התקן על ה- EBITDA ועל התזרים מפעילות שוטפת הינה גידול בסך של כ- 87 מיליון ש"ח, וכ- 74 מיליון ש"ח, בהתאמה.

(2) תזרים חופשי הוא מדד פיננסי שאינו מבוסס על כללי חשבונאות מקובלים. תזרים חופשי מוגדר כמזומנים שנבעו מפעילות שוטפת פחות מזומנים לרכישת/ממכירת רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים, נטו והחל משנת 2018, עם יישום של IFRS 16, כמתואר בסעיף (1) לעיל, מנוכים גם תשלומים בגין חכירות. החברה מציגה תזרים חופשי כמדד נוסף להערכת התוצאות העסקיות ותזרימי המזומנים היות ולדעת החברה התזרים החופשי הינו מדד נזילות חשוב המשקף את המזומנים הנובעים לחברה מפעילותה השוטפת לאחר השקעת מזומנים בתשתית ובנכסים קבועים ונכסים בלתי מוחשיים אחרים.

(3) מנויים שאינם פעילים הינם מנויים אשר קווי הבזק שלהם נותקו פיזית (למעט מנוי בשלושת החודשים הראשונים (בקירוב) של הליכי גבייה).

(4) לא כולל הכנסות משירותי תמסורת ותקשורת נתונים, שירותי אינטרנט, שירותים למפעילי תקשורת ועבודות קבלן ואחרים. חושב לפי ממוצע קווים לתקופה.

(5) בחבילות בהן קיים טווח קצבים, מובא בחשבון הקצב המירבי בחבילה.

(6) כמות מנויי טלפוניה שנשטו (ברוטו) את בוק קווי במהלך התקופה חלקי הכמות הממוצעת של מנויי טלפוניה הרשומים בתקופה.

(7) סה"כ מספר קווי אינטרנט כולל קווים בקמעונות ובסיטונות. קמעונות - קווי אינטרנט ישירים של החברה. סיטונות - קווי אינטרנט באמצעות שירות סיטונאי לספקי תקשורת אחרים.

(*) ברבעון שני 2018 - כולל תשלומי דמי היתר בסך כ- 112 מיליון ש"ח (75% מהדרישה) בגין מכירת מתחם "סקיה". (לענין זה ראו גם סעיף 2.7.4). מס שבח בסך כ- 80 מיליון ש"ח ששלום בגין מכירת מתחם "סקיה" סווג מחדש מתשלומים עבור השקעות להקטנת תקבולים ממכירת רכוש קבוע ברבעון שני 2018.

(**) כולל תמורה ממכירת סקיה בסך כ- 155 מיליון ש"ח (לענין זה ראו גם סעיף 2.7.4).

1.5.4.2 פלאפון

רבעון ראשון 2017	רבעון שני 2017	רבעון שלישי 2017	רבעון רביעי 2017	רבעון ראשון 2018	רבעון שני 2018	רבעון שלישי 2018	רבעון רביעי 2018	שנת 2017	שנת 2018	
435	449	461	437	431	438	449	437	1,782	1,755	הכנסות משירותים (במיליוני ש"ח)
193	183	174	214	188	164	155	181	764	688	הכנסות ממכירת ציוד קצה (במיליוני ש"ח)
628	632	635	651	619	602	604	618	2,546	2,443	סה"כ הכנסות (במיליוני ש"ח)
5	30	22	15	2	2	(2)	(4)	72	(2)	רווח (הפסד) תפעולי (במיליוני ש"ח)
94	99	100	90	158	159	161	177	383	655	פחת והפחתות (במיליוני ש"ח)
99	129	122	105	160	161	159	173	455	653	רווח תפעולי לפני פחת והפחתות (EBITDA) (מיליוני ש"ח) (1)
16	34	24	21	9	7	6	2	95	24	רווח נקי (במיליוני ש"ח)
117	193	209	86	239	181	194	156	605	770	תזרים מפעילות שוטפת (במיליוני ש"ח) (1)
73	82	78	76	69	90	69	78	309	306	תשלומים עבור השקעות ברכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים והשקעות אחרות, נטו (במיליוני ש"ח)
44	111	131	10	95	41	61	8	296	205	תזרים חופשי (במיליוני ש"ח) (1)
1,659	1,663	1,697	1,729	1,760	1,800	1,817	1,831	1,729	1,831	מספר מנויי פוסט פייד לתקופה (אלפים) (2)(6)
771	747	778	796	786	801	368	374	796	374	מספר מנויי פריפייד לתקופה (אלפים) (2)(6)
2,430	2,410	2,475	2,525	2,546	2,601	2,185	2,205	2,525	2,205	מספר מנויים לסוף תקופה (אלפים) (2)(5)
60	61	63	58	57	57	68	66	61	62	הכנסה חודשית ממוצעת למנוי (ש"ח) (ARPU) (3)
7.9%	6.3%	7.1%	6.9%	8.0%	7.3%	9.1%	9.0%	28.2%	33.3%	שיעור נטישת מנויים (Churn Rate) (4)

(1) לעניין הגדרת רווח תפעולי לפני פחת והפחתות (EBITDA) ותזרים חופשי, ראו הערות (1) ו- (2) בטבלת בוק קווי. החל מיום 1.1.2018 החברה מיישמת באימוץ

מוקדם את תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 16 "חכירות". ההשפעה המצטברת של יישום התקן על ה- EBITDA ועל התזרים מפעילות שוטפת בשנת 2018 הינה גידול בסך של כ- 260 מיליון ש"ח וכ- 259 מיליון ש"ח, בהתאמה.

(2) נתוני המנויים כוללים את מנויי פלאפון (ללא מנויי מפעילים אחרים אשר מתארחים על רשת פלאפון, וללא מנויי IOT החל מרבעון שלישי 2018) ואינם כוללים מנויים המחוברים לשירותי פלאפון במשך שישה חודשים או יותר אך אינם פעילים. מנויים שאינם פעילים הינם מנויים אשר בששת החודשים האחרונים לא קיבלו לפחות שיחה אחת, לא הוציאו לפחות שיחה/מסרון אחד או לא ביצעו פעולת גלישה או לא שילמו עבור שירותים לפלאפון. מנוי פריפייד נכלל במצבת המנויים הפעילים החל מהמועד בו ביצע טעינה ונגרע ממצבת המנויים הפעילים כאשר אינו מבצע שימוש יוצא במשך שישה חודשים או יותר. יצוין, כי לקוח יכול להיות בעל יותר ממספר מנוי ("יקוי") אחד. לעניין שינוי בהגדרת מנויי החל מרבעון שלישי 2018 ראו סעיף 3.4 וכן הערה 6 להלן.

(3) ההכנסה החודשית הממוצעת למנוי (פוסטפייד ופריפייד). המדד מחושב על-ידי חלוקת הממוצע החודשי של סך ההכנסות משירותי סולולאר הן ממנויי פלאפון והן ממפעילי תקשורת אחרים, כולל הכנסות המתקבלות ממפעילים סולולאריים העושים שימוש ברשת פלאפון, שירות תיקונים ואחריות מורחבת בתקופה במצבת המנויים הפעילים הממוצעת באותה תקופה. לגבי השפעת השינוי בהגדרת מנוי החל מרבעון שלישי 2018 על מדד ה-ARPU ראו סעיף 3.4 וכן הערה 6 להלן.

(4) שיעור נטישת מנויים מחושב על פי היחס של המנויים שהתנתקו משירותי פלאפון והמנויים שהפכו ללא-פעילים במהלך התקופה לממוצע המנויים הפעילים במהלך התקופה. שיעור הנטישה ברבעון שני 2017 אינו כולל את השפעת ניתוקם של 83 אלף מנויי ה- CDMA בעת סגירת הרשת. לגבי השפעת השינוי בהגדרת מנוי החל מרבעון שלישי 2018 על שיעור נטישת המנויים ראו סעיף 3.4 וכן הערה 6 להלן.

(5) ב- 28.6.2017 פלאפון הפסיקה את פעילות רשת ה- CDMA, מחלף שבעקבותיו 83 אלף מנויים חדלו לקבל שירות ונגרעו ממצבת המנויים.

(6) החל מהרבעון השלישי של שנת 2018 פלאפון עדכנה את הגדרת מנוי פעיל, כך שלא תכלול מנויי IOT במצבת המנויים, והוסיפה התייחסות נפרדת למנויי הפריפייד, לפיה מנוי פריפייד יכלול במצבת המנויים הפעילים החל מהמועד בו ביצע טעינה, ויגרע ממצבת המנויים הפעילים באם לא ביצע שימוש יוצא במשך שישה חודשים או יותר. כתוצאה מהשינוי, נגרעו בתחילת הרבעון השלישי ממצבת המנויים הפעילים של פלאפון כ-426 אלף מנויי פריפייד וכאלפיים מנויי IOT. גריעת המנויים כאמור הביאה לעלייה של כ- 11 ש"ח וכ-5.1 ש"ח במדד ה-ARPU וכן לעלייה של כ- 1.5% וכ-2.7% בשיעור נטישת המנויים ברבעון השלישי של שנת 2018 ובשנת 2018 כולה, בהתאמה. בוצע מיון מחדש בנתוני מנויי פוסטפייד ופריפייד בשנת 2017.

1.5.4.3 בוזק בינלאומי

רבעון ראשון 2017	רבעון שני 2017	רבעון שלישי 2017	רבעון רביעי 2017	רבעון ראשון 2018	רבעון שני 2018	רבעון שלישי 2018	רבעון רביעי 2018	שנת 2017	שנת 2018	
384	407	367	379	352	336	333	370	1,537	1,391	הכנסות (במיליוני ש"ח)
49	45	39	41	34	30	31	21	174	116	רווח תפעולי (במיליוני ש"ח)
33	33	34	35	43	45	46	60	135	194	פחת והפחתות (במיליוני ש"ח)
82	78	73	76	77	75	77	81	309	310	רווח תפעולי לפני פחת והפחתות (EBITDA) (במיליוני ש"ח) (1)
36	33	27	31	24	20	20	13	127	77	רווח נקי (במיליוני ש"ח)
52	69	74	82	67	54	73	106	277	300	תזרים מפעילות שוטפת (במיליוני ש"ח) (1)
29	46	29	35	31	44	26	25	139	126	תשלומים עבור השקעות ברכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים והשקעות אחרות, נטו (במיליוני ש"ח) (2)
23	23	45	47	27	1	38	72	138	138	תזרים חופשי (במיליוני ש"ח) (1)
5.3%	5.0%	6.3%	6.8%	6.0%	6.0%	5.8%	7.7%	23.4%	25.5%	שיעור נטישת מנויים (Churn Rate) (3)

(1) לעניין הגדרת רווח תפעולי לפני פחת והפחתות (EBITDA) ותזרים חופשי ראו הערות (1) ו- (2) בטבלת בוזק קווי. החל מיום 1.1.2018 החברה מיישמת באימוץ מוקדם את תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 16 "חכירות". ההשפעה המצטברת של יישום התקן על ה-EBITDA ועל התזרים מפעילות שוטפת בשנת 2018 הינה גידול בסך של כ-36 מיליון ש"ח בכל אחד מהמדדים.

(2) הסעיף כולל גם השקעות בנכסים לזמן ארוך.

(3) כמות מנויי אינטרנט שנטשו את בוזק בינלאומי במהלך התקופה חלקי ממוצע מנויי אינטרנט הרשומים בתקופה.

1.5.4.4 די.בי.אס

רבעון ראשון 2017	רבעון שני 2017	רבעון שלישי 2017	רבעון רביעי 2017	רבעון ראשון 2018	רבעון שני 2018	רבעון שלישי 2018	רבעון רביעי 2018	שנת 2017	שנת 2018	
424	416	406	404	375	375	367	356	1,650	1,473	הכנסות (במיליוני ש"ח)
52	49	35	27	(1)	(17)	1	*(1,139)	163	*(1,156)	רווח (הפסד) תפעולי (במיליוני ש"ח)
70	71	72	72	79	79	81	84	285	323	פחת והפחתות (במיליוני ש"ח)
122	120	107	99	78	62	82	*(1,055)	448	*(833)	רווח תפעולי לפני פחת והפחתות (EBITDA) (במיליוני ש"ח) (1)
19	(151)	(123)	11	1	(10)	(2)	*(1,137)	(244)	*(1,148)	רווח (הפסד) נקי (במיליוני ש"ח)
51	169	115	95	86	60	34	46	430	226	תזרים מפעילות שוטפת (במיליוני ש"ח) (1)
60	52	69	53	62	75	79	81	234	297	תשלומים עבור השקעות ברכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים והשקעות אחרות, נטו (במיליוני ש"ח)
(9)	117	46	42	16	(23)	(54)	(41)	196	(102)	תזרים חופשי (במיליוני ש"ח) (1)
608	603	597	587	580	582	584	574	587	574	מספר מנויים (בסוף התקופה, באלפים) (2)
232	229	226	226	214	215	210	206	228	211	הכנסה חודשית ממוצעת למנוי (ARPU) (בש"ח) (3)
4.3%	3.8%	4.8%	5.9%	6.1%	4.7%	5.1%	5.6%	18.8%	21.5%	שיעור נטישת מנויים (Churn Rate) (4)

(1) לעניין הגדרת רווח תפעולי לפני פחת והפחתות (EBITDA) ותזרים חופשי ראו הערות (1) ו- (2) בטבלת בוזק קווי. החל מיום 1.1.2018 החברה מיישמת באימוץ מוקדם את תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 16 "חכירות". ההשפעה המצטברת של יישום התקן על ה-EBITDA ועל התזרים מפעילות שוטפת בשנת 2018 הינה גידול בסך של כ-31 מיליון ש"ח בכל אחד מהמדדים.

(2) מנוי - בית אב אחד או לקוח עסקי קטן. במקרה של לקוח עסקי שברשותו מעל מספר מפענחים מסויים (כגון בית מלון, קיבוץ או חדר כושר) מתבצע תיקון של מספר המנויים. מספר הלקוחות העסקיים שאינם לקוחות עסקיים קטנים, מחושב כחלוקת התשלום הכולל המתקבל מכלל הלקוחות העסקיים שאינם קטנים בהכנסה הממוצעת מלקוח עסקי קטן, אשר נקבעת אחת לתקופה. ברבעון רביעי 2018 בוצע עדכון לנוסחת התיקון שכתוצאה ממנו מספר המנויים ירד בכ-7 אלפים מנויים, וזאת בין השאר מכיוון שההכנסה הממוצעת מלקוח עסקי קטן במבצעים המובילים (לפחות 100 לקוחות במבצע) עלתה בשנה האחרונה כתוצאה ממעבר של לקוחות לחבילות עשירות יותר בתוכן במחיר גבוה יותר.

(3) ההכנסה החודשית הממוצעת למנוי מחושבת על ידי חלוקת כלל הכנסות די.בי.אס (הכנסות מתוכן וצידוד, ערוצי פרימיום, מוצרים מתקדמים, ואחר) בממוצע הלקוחות בתקופה.

(4) כמות מנויי די.בי.אס שנטשו את די.בי.אס במהלך התקופה חלקי הכמות הממוצעת של מנויי די.בי.אס הרשומים בתקופה.

*ראו באור 11.4 בדוחות 2018 בדבר ירידת ערך נכסים.

1.6. תחזית ביחס לקבוצה

בהתבסס על המידע הידוע לקבוצת בזק כיום, תחזית הקבוצה לשנת 2019 הינה כדלקמן:

- הרווח הנקי לבעלי מניות צפוי להיות כ - 900 מיליון ש"ח עד מיליארד ש"ח.

- ה-EBITDA⁸ צפוי להיות כ - 3.9 מיליארד ש"ח.

- ה-CAPEX⁹ צפוי להיות כ - 1.7 מיליארד ש"ח.

תחזיות החברה המפורטות בסעיף זה הינן מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך. התחזיות מבוססות על הערכות, הנחות וציפיות של החברה, ובכלל זה - התחזיות אינן כוללות גם השפעות, של הפרשה לפרישה מוקדמת של עובדים וחתימה על הסכמים קיבוציים בקבוצה לרבות הסדר קיבוצי בדי.בי.אס שרתי לווין (ראו דיווח מיידי של החברה מיום 14.3.2019), וכן אינן כוללות השפעות של ביטול הפרדה מבנית בקבוצה והליכי המיזוג עם חברות בנות וכל הכרוך בהם (ראו סעיף 1.7.2), אם וככל שיתרחשו בשנת 2019. התחזיות מבוססות, בין היתר, על הערכות הקבוצה ביחס למבנה התחרות בשוק התקשורת ולהסדרה הרגולטורית של התחום, על המצב הכלכלי במשק ובהתאם לכך ליכולתה של הקבוצה להוציא אל הפועל את תוכניותיה לשנת 2019, וכן בשים לב לשינויים שיחולו באמור לעיל, בתנאים העסקיים ובהשפעות שתהיינה להחלטות רגולטוריות, שינויים טכנולוגיים, התפתחויות במבנה שוק התקשורת וכיו"ב או ככל שיתממש אחד או יותר מגורמי הסיכון המפורטים בסעיפים 2.20, 3.19, 4.14 ו-5.19.

החברה תדווח, ככל שיידרש, על סטיות של $\pm 10\%$ ומעלה מהטווח או מהסכומים שצוינו בתחזית.

1.7. סיבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על פעילות הקבוצה

ענף התקשורת בעולם ובמשק הישראלי מתאפיין בקצב התפתחות מהיר, ובשינויים תכופים הן מבחינה טכנולוגית, הן מבחינת המבנה העסקי של הענף והן מבחינת הרגולציה החלה עליו. להלן יתוארו המגמות העיקריות והמאפיינים המרכזיים של שוק התקשורת בשנים האחרונות, שהינם בעלי השפעה מהותית על פעילות הקבוצה בכללותה.

בשוק התקשורת קיימת תחרות חריפה במרבית תחומי פעילות הקבוצה:

בתחום הטלפוניה הסלולארית, ריבוי המתחרים מביא לתחרות חריפה בתחום המביאה להוזלת מחירים ולניידות מוגברת של לקוחות, לירידה בצריכת דקות טלפוניה ניידת וכן לנטישת לקוחות (ובכלל זה ריבוי לקוחות ללא קו ביתי נייד), וכתוצאה מכך, לפגיעה בתוצאות הקבוצה. בעקבות חדירה נרחבת של שימוש באפליקציות חנימיות ניכרת ירידה בהיקף דקות סלולאריות והעברת מסרונים.

בתחום שירותי הטלוויזיה ניכרת התגברות תחרות באמצעות העברת תכני טלוויזיה (שירותי VOD וערוצים ליניאריים) על גבי רשת האינטרנט (OTT), וכן קליטה של ערוצי "עידן+", אשר אינם נתונים לפיקוח רגולטורי ולחובות זהות לאלו של ספקי שידורים רב ערוציים לציבור.

בתחום שירותי האינטרנט, החריף יישום השוק הסיטונאי (ראו סעיף 1.7.3 וסעיף 2.16.4) את התחרות, והעמקת יישום שירותים סיטונאיים נוספים עשויה להביא להתגברות התחרות וניידות לקוחות. כמו כן, מתגברת התחרות מצד קבוצות תקשורת מתחרות המפתחות תשתיות עצמאיות, פועלות במסגרת השוק הסיטונאי הפאסיבי וכן משתתפות במכרזים רלבנטיים.

על מנת לצמצם את הפגיעה בתוצאות כאמור, נוקטות חברות הקבוצה בצעדי התייעלות וכן במהלכים שונים לצורך שיפור השירותים שהן מספקות ובידולם מהמתחרים.

נוכח הגיוון בתחומי פעילות התקשורת של הקבוצה, התפתחויות רגולטוריות עשויות במקרים מסוימים להשפיע באופן שונה (ואף בכיוונים הפוכים) על תחומי פעילות שונים בקבוצה, כלומר - שינויים בהסדרה הרגולטורית אשר משפיעים לרעה על תחום אחד, עשויים להשפיע לטובה על תחום אחר. במקרים מסוימים עשויות השפעות מנוגדות על תחומי הפעילות להתקזז חלקית אחת למול האחרת ברמת הקבוצה.

1.7.1. קבוצות תקשורת בשוק הישראלי

בשנים האחרונות מתאפיין השוק בתחרות בין קבוצות תקשורת (קבוצת החברה, קבוצת הוט, קבוצת סלקום וקבוצת פרטנר) הפועלות במקביל במספר מגזרים של שוק התקשורת (טלפוניה ניידת וסלולרית, שירותי אינטרנט נייד וסלולרי, טלוויזיה רב-ערוצית ושיחות בינלאומיות)¹⁰.

יצוין כי בשוק פועלות גם מתחרות שאינן חלק מקבוצת תקשורת כמתואר לעיל (כגון גולן טלקום ומפעילי MVNO בתחום הסלולאר, מפעילים בינלאומיים ו- ISPs, ובכללם ספקים

⁸ להגדרת EBITDA, ראו הערה (1) לטבלה בסעיף 1.5.4.1.

⁹ CAPEX - תשלומים בגין השקעה ברכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים.

¹⁰ לעניין זה "קבוצה" מאופיינת ביחסי קרבה הנובעים מזהות בעלי מניות, אף שבחלק מהקבוצות קיימת הפרדה תאגידית, חשבונאית או שיווקית בין הישויות המשתייכות לקבוצה.

הנותנים שירות במסגרת השוק הסיטונאי).

התחרות בין קבוצות תקשורת באה לידי ביטוי בגידול בשיעור צריכת "סלי שירותים" או "בנדלים" (חבילות הכוללות צירופים שונים של מספר שירותי תקשורת שונים). קבוצות התקשורת משווקות סלי שירותים משותפים המורכבים משירותי תקשורת שונים של תאגיד כל קבוצה. ככלל, שיווק הסל המשותף מאפשר לקבוצת התקשורת להציע ללקוח פתרון כולל המייתר את הצורך להתקשר במקביל עם מספר ספקים שונים, וכן להציע תעריפים אטרקטיביים עבור הלקוח על פני תעריף רכישת כל שירות בנפרד (במקרים מסוימים תוך "סבסוד צולב" בין הרכיבים הכלולים בסל). המגמות הללו התחזקו עם יישומו של שוק שירות סיטונאי BSA (ראו סעיף 2.16.4.2) המאפשר למפעילים שאינם בעלי תשתית, לרבות מפעילים שאינם חלק מקבוצת תקשורת, להציע חבילת שירותי קצה לקצה מלאה ללקוחותיהם (כולל תשתית).

מתן שירות כולל ללקוח העונה על מגוון צרכיו נעשה קל יותר הן בשל מגמה של לכידות טכנולוגית (ראו סעיף 2.1.4) והן בעקבות שינויים רגולטוריים ומעבר לאסדרה באמצעות רישיון כללי אחוד אשר הוענק למפעילי תקשורת שונים ובמסגרתו ניתן לספק שירותי תקשורת שונים, שבעבר הצריכו רישיונות נפרדים, תחת אותו רישיון.

על קבוצת בזק חלות, נכון למועד הדוח, מגבלות נוקשות יותר בשיווק סלי שירותים משותפים מאשר על הקבוצות האחרות, כמפורט להלן.

1.7.2 פעילות קבוצת בזק כקבוצת תקשורת ומגבלות ההפרדה המבנית

נכון למועד הדוח, כפופה הקבוצה למספר מגבלות רגולטוריות בהקשר של יצירת שיתופי פעולה בין חברות הקבוצה, הכוללות בין השאר חובת הפרדה מבנית בין החברה לבין חברות הבת שלה, וכן מגבלות על שיווק סלי שירותים משותפים הכוללים שירותים של החברה ושל החברות הבנות. מגבלות אלו מציבות את הקבוצה בעמדת נחיתות תחרותית ההולכת ומחריפה עם הזמן למול קבוצות התקשורת האחרות.

על רקע האתגרים עמם מתמודדת הקבוצה והצרכים העתידיים המתהווים בסביבת שוק התקשורת, במקביל לפעילות החברה לביטול ההפרדה המבנית, פועל דירקטוריון החברה ליישום של תכנית אסטרטגית חדשה, מקיפה וכוללת לקבוצה כקבוצת תקשורת בתוך המגבלות הרגולטוריות המורכבות המוטלות על הקבוצה.

להלן פרטים נוספים אודות המגבלות העיקריות החלות על הקבוצה בפעילותה כקבוצת תקשורת:

1.7.2.1 הפרדה מבנית

א) חובת ההפרדה המבנית - בחוק התקשורת נתונה לשר סמכות להורות על הפרדה חשבונאית בין שירותים שונים שניתנים על ידי אותה קבוצה/חברה, וכן סמכות לדרוש קיומם של תאגידים נפרדים לצורך מתן שירותים שונים, ובכלל זה הפרדה בין מתן שירותים לבעל רישיון לבין מתן שירותים למנוי, והוראות בדבר מימוש ההפרדה.

ברישיון המפ"א של החברה נקבע, כי על החברה לקיים הפרדה מבנית בינה לבין חברות הבת שלה¹¹. במסגרת זו, נדרשת, בין היתר, הפרדה מלאה בין הנהלת החברה להנהלות החברות הבנות.

מגבלות ההפרדה המבנית מציבות את הקבוצה בעמדת נחיתות תחרותית אשר הולכת ומחריפה עם הזמן מול קבוצות התקשורת האחרות אשר אינן כפופות למגבלות בהיקף דומה, ואל מול אפשרות המפעילים לספק למנויים שירותי קצה לקצה, תוך שימוש בשירותים הסיטונאיים, ובעיקר שירות BSA. בנוסף גורמות מגבלות ההפרדה המבנית לתקורות ניהול גבוהות.

ב) ביטול ההפרדה המבנית - לעמדת החברה התקיימו זה מכבר התנאים לביטול ההפרדה המבנית, כפי שנקבעו במסמך מדיניות מיום 2.5.2012 בנושא הרחבת התחרות בתחום התקשורת הנייחת - שוק סיטונאי ("מסמך המדיניות") (ראו גם סעיף 1.7.2.1). וזאת, בין היתר מאחר שבתחום שירותי הטלויזיה פועלות חברות המספקות שירותי טלויזיה על גבי רשת האינטרנט, מאחר שהחל מיום 17.2.2015 פועל בישראל שוק סיטונאי בתחום הפס הרחב ובו מגוון ספקים מעניקים שירות פס רחב מקצה לקצה על גבי תשתית החברה ללמעלה מחצי מיליון לקוחות, וכן לאור העובדה שקיימת תחרות עזה בשירותים הסלולריים.

¹¹ פלאפון, בזק בינלאומי, די.בי.אס ובזק און ליין.

ביום 6.2.2018 שלחה החברה לשר התקשורת מכתב בו ציינה כי היא אינה יכולה להשלים עם המשך הסחבת בטיפול בנושא וביקשה את התערבותו הדחופה בביטול לאלתר של ההפרדה המבנית בינה לבין כל אחת מהחברות הבנות שלה.

בהמשך לשיחות שהתקיימו בין החברה לבין משרד התקשורת ולנוכח ספקות שהתעוררו בחברה בעקבותיהן ביחס לכוונת המשרד לקדם את ביטול ההפרדה המבנית, התקבלה ביום 7.11.2018 הודעת הבהרה של משרד התקשורת לפיה המשרד מקיים דיונים בסוגיית ההפרדה המבנית הקבועה ביחס לקבוצות בזק והוטו וכי כל האפשרויות נדונות במסגרת הצוות הבינמשרדי.

ביום 17.12.2018 נשלח על ידי בא כוח החברה לשר התקשורת מכתב בדרישה לביטול לאלתר של ההפרדה המבנית בקבוצה בטרם פנייה לערכאות משפטיות וזאת לאחר שהתקיימו לדעתה של החברה כל התנאים המצדיקים ומחייבים את ביטול ההפרדה המבנית בהתאם למסמך המדיניות. ביום 28.1.2019 התקבל בחברה מענה משרד התקשורת למכתב, הדוחה את טענות החברה, ולפיו לא התקיימו כל התנאים הקבועים במסמך המדיניות לביטול ההפרדה המבנית, מסמך המדיניות אינו עולה כדי התחייבות ברורה ומפורשת מצד הממשלה לבטל את ההפרדה המבנית בקבוצת החברה, וגם אם היו מתקיימים כל התנאים עדיין השר נדרש להפעיל את שיקול דעתו באופן פרטני ולבחון את השפעת הדברים על התפתחות התחרות בשוק ועל הגשמת העניין הציבורי. כן צוין, כי עבודת הצוות הבינמשרדי שהוקם לצורך טיפול בנושא נמשכת ונבחנות החלופות השונות לצורך גיבוש המלצותיו והעברתן לשר התקשורת שימונה לאחר הבחירות לצורך עיון וקבלת החלטה.

לאור תשובת המשרד הגישה החברה ביום 14.2.2019 עתירה לבג"צ כנגד משרד התקשורת לביטול לאלתר של ההפרדה המבנית בקבוצת בזק, וזאת לאחר שהמשרד לא נענה לפניית החברה בנושא על אף שהתקיימו, לדעתה של החברה, כל התנאים המצדיקים ומחייבים את ביטול ההפרדה המבנית בהתאם למסמך המדיניות.

1.7.2.2 שיווק סל שירותים משותף עם חברה בת

לחברה הותר להציע למנויים סלי שירותים משותפים ("בנדלים") עם החברות הבנות בכפוף לאישורם על ידי משרד התקשורת ובכפוף למספר תנאים הקבועים ברישיון המפ"א, ובכלל זה:

- הסלים יהיו "פריקים", כלומר - כל שירות הכלול בהם יוצע בנפרד שלא במסגרת סל שירותים, בתנאים זהים.
- במועד הגשת הבקשה לאישור הסל, קיים מקבץ שירותים במתכונת דומה המשווה למנוי כחבילה על ידי בעל רישיון שאינו חברה בת של החברה, או קיימת קבוצה הכוללת בעלי רישיון המספקים למנוי פרטי את כל השירותים הנכללים בסל השירותים המשותף.
- שיווק סלי שירותים משותפים על ידי החברות הבנות, הכוללים את שירותי החברה, כפוף גם הוא, על פי רישיונותיהן, למגבלות דומות, לרבות דרישת "פריקות" (למעט סל המשווה על ידי חברה בת והכולל רק שירות תשתית אינטרנט של החברה).

מגבלות אלו, ובעיקר חובת ה"פריקות", אשר מגבילה מאוד את יכולת הקבוצה להעניק הנחות על רכיבים שונים בסל השירותים, מציבות את הקבוצה בעמדה תחרותית נחותה ביחס לקבוצות התקשורת המתחרות אשר אינן כפופות למגבלות דומות בשיווק בנדלים (למעט מגבלה על שיווק סל משותף של הוט-נט וחברות נוספות מקבוצת הוט. בהקשר זה יצוין כי ביום 5.2.2019 פרסם המשרד שימוע לפיו הוא שוקל לבצע תיקונים ברישיונות של הוט טלקום והוט-מובייל על מנת לאפשר להן לשווק סלי שירותים משותפים למגזר העסקי, במגבלות מסוימות). מוגבלותה של החברה באה לידי ביטוי משמעותי עוד יותר עם יישומו של שירות סיטונאי BSA, ואפשרותם של ספקי הגישה לאינטרנט (ISPs) לספק שירות מלא (תשתית + ספק) מקצה לקצה ללקוחות במחירים מופחתים, אל מול הסלים הפריקים שהחברה יכולה לשווק (אשר גם עליהם הוטלו מגבלות כמתואר להלן).

שיווק סל שירותים משותף עם די.בי.אס - לעניין מגבלות על שיתוף פעולה עם די.בי.אס למכירת סלי שירותים משותפים מכח רישיונות החברה ודי.בי.אס ראו גם סעיף 5.15.9 ביום 27.3.2017 הודיע משרד התקשורת לחברה כי הוא אינו מאשר את בקשת החברה לשווק סל שירותים משותף עם די.בי.אס היות שהמשרד עומד בפני השלמת מספר מהלכים רגולטוריים שיאפשרו ישום מלא יותר של רפורמת השוק הסיטונאי ובכלל כך אסדרת הטלפוניה במכירה חוזרת, אסדרה חדשה של התעריפים הקמעונאיים של החברה, אסדרת מנגנון של צמצום מרווחים ואסדרת תנאי שיווק

של סל שירותים משותף אותו משווקת החברה ("בנדל הפוך"). ולפיכך, לפי הודעת המשרד, הוא יהיה נכון לבחון בקשות מסוג זה לסל שירותים משותף, הכוללות אינטרנט, טלפוניה וטלוויזיה, בעוד כששה חודשים לפחות, לאחר שיבחן את השפעת המהלכים דלעיל על השוק ויווכח כי החברה מקיימת את הוראות האסדרה. יצוין, כי ביום 15.2.2018 התייחס המשרד להודעה של החברה בעניין כוונה לשלוח ללקוחות מתעניינים קישור לאתר סטינג והביע עמדתו כי, שיווק הטלוויזיה של די.בי.אס, על גבי רשת האינטרנט ("סטינג") על ידי החברה אינו עולה בקנה אחד עם הוראות ההפרדה המבנית המפורטות ברשיון החברה.

שיווק סל שירותים משותף של תשתית אינטרנט יחד עם ISP - בשנת 2017, בהמשך לדרישת המשרד, בוצעו שינויים במתכונת מכירת הבנדלים, שהעיקרי שבהם הינו פיצול הבנדל לאחר שנה. בשנת 2018 פנתה החברה למשרד בבקשה להחליף את שיווק הבנדל הקיים, במודל שיווקי שבו החברה תצא מעת לעת למכרז שבמסגרתו ייבחר ספק ISP אחד, שאינו חברה בת, שרק אותו תשווק החברה במסגרת חבילות בנדל שאינן מוגבלות בזמן (בין היתר לנוכח הנזקים הנגרמים ללקוחות עקב דרישת פיצול הבנדל). בחודש דצמבר 2018 דחה המשרד את בקשת החברה, תוך שהוא מצוין בין היתר כי שיווק בנדל באמצעות מסלול השוק הסיטונאי הוא לדעת המשרד הערוץ הנכון.

ביום 23.1.2019 הפיץ משרד התקשורת מכתב בעניין הבנדל ההפוך לפיו בהתאם להוראות רישיונם של ספקי שירות מוטלת עליהם חובה לפנות אל מנויי השירות טרם ניתוקם מהשירות, וכן כי ניתוק מנוי וחיבורו מחדש לבנדל הפוך בחשבונית אחת מהווה הפרה של החלטת המשרד. בהמשך לכך, ביום 4.3.2019 התקבלה בחברה הודעת משרד התקשורת לפיה בהמשך לפגישה שקיימה עם נציגי החברה המשרד שוקל לבצע שינויים במתכונת הבנדל ההפוך. עד לביצוע השינוי (ככל שיבוצע) הונחתה החברה לפעול בהתאם להוראות הקיימות, ובכלל זה בנושא פיצול החשבוניות ואיסור לחדש בנדל הפוך ביוזמתה. בהמשך לכך, ביום 26.3.2019 פירסם המשרד שימוע בנושא זה הכולל כוונה לקבוע תקופת צינון של חודש לאחר הפיצול לפני הצעת בנדל חדש ולבטל את המנגנון שקבע המשרד בעבר, לפיו ככל שיתברר כי החברה או ספק תקשורת עשו שימוש לרעה בנתוני לקוחות חדשים שהעביר הצד האחר בעת גיוס לקוח כאמור, ישלם אותו צד לצד האחר עמלה בסך 250 ש"ח.

שיווק סל שירותים משותף עם פלאפון - ביום 10.2.2019 דחה המשרד את בקשת החברה מיום 13.1.2019, לשווק סל משותף של תשתית אינטרנט (עם או בלי ספק גישה), יחד עם שירותים סלולאריים של פלאפון, בין היתר בנימוקים לפיהם לא נמצא כי באישור הבקשה יש כדי לתרום לתחרות בשוק התקשורת אלא אף להוביל לפגיעה בתחרות המתפתחת על גבי השוק הסיטונאי ובתחרות הקיימת בשוק הסלולר, ולהעצים את כוחה של קבוצת בזק ואת יתרונותיה התחרותיים הקיימים ממילא. עוד צוין במכתב בדחייה, כי שיווק סל שירותים משותפים נדון בצוות בין משרדי שבוחן את החובות המבניות החלות על קבוצות בזק והוט (צוות בחינת חובת הפרדה מבנית). יצוין כי בעבר אושרו סלים משותפים עם פלאפון.

1.7.2.3 מגבלות נוספות על שיתופי פעולה והעדפה בין חברות הקבוצה

קיימות מגבלות נוספות על שיתופי פעולה בין החברה לבין חברות הקבוצה הן מכוח דיני התחרות ותנאים שנקבעו על ידי הממונה על התחרות באישורי מיזוג בין החברה לבין חברות הקבוצה, האוסרים על הפליה לטובה של חברות הקבוצה במתן שירותים מסוימים (ראו סעיף 2.16.8) והן מכוח הוראות רישיונה של החברה, המחייבות אותה במתן שירותיה באופן שוויוני. להגבלות נוספות ראו גם סעיף 5.15.9.

הסרת מגבלות ההפרדה המבנית ויתר המגבלות החלות על שיתופי פעולה בין חברות הקבוצה כמפורט לעיל, ככל שתוסרנה, עשויה ליצור לקבוצה הזדמנויות שונות לניצול סיnergיות או להקל על ניצול סיnergיות כאמור.

1.7.3 פיקוח רגולטורי ושינויים בסביבה הרגולטורית - שוק סיטונאי

בשנים האחרונות הוחל ביישום מודל של "שוק סיטונאי" בישראל, במסגרתו הוטלו חובות על בעלות תשתית הגישה הנייחות הכלל ארציות בישראל (החברה והוט) לאפשר למפעילי תקשורת אחרים לעשות שימוש בתשתיות החברה במחירים שנקבעו בתקנות.

במסגרת זאת, קבע משרד התקשורת "תיקי שירות" לשירותים השונים, בהם נקבעה מתכונת מתן השירותים על ידי התשתיות:

1.7.3.1 שירות סיטונאי BSA

שירות זה מאפשר לספקי שירות שאינם בעלי תשתית להציע ללקוחותיהם שירות אינטרנט מלא הכולל הן שירות קישור לאינטרנט (של ספק השירות) והן שירות

תשתית אינטרנט (של החברה). מאז השקת השירות, עברו מאות אלפי לקוחות לקבל שירות באמצעות ספקי שירות כאמור.

1.7.3.2 שירות סיטונאי שימוש בתשתיות פיזיות

שירות זה מאפשר לספקים חסרי תשתית להשתמש בתשתית פיזית של החברה למעבר כבלי תקשורת וכן שימוש בסיב אפל.

בנוסף, במסגרת תיקון חוק התקשורת כפי שבוצע בחוק ההסדרים (ובנפרד מתיק השירות הסיטונאי לעניין שימוש בתשתיות פיזיות), חויבה החברה לאפשר לבעלי רישיונות מפ"א אחרים, שהם לא בהכרח ספקים חסרי תשתית, שימוש בתשתית הפאסיבית למעבר כבלי תקשורת שלה לצורך ביצוע כל פעולת בזק ומתן כל שירות בזק על פי רישיונותיהם. באותו תיקון ניתנה לחברה גם זכות לעשות שימוש בתשתיות פיזיות של חברות אחרות.

1.7.3.3 שירות סיטונאי טלפוניה

שירות זה מאפשר לספקי שירות שאינם בעלי תשתית להציע ללקוחותיהם שירות טלפוניה בתעריפים סיטונאיים באמצעות רשת החברה. עד חודש אוגוסט 2018 עמד בתוקפו הסדר זמני לשנה אשר איפשר לחברה לספק את השירות במתכונת מכירה חוזרת (Resale), דהיינו - מתכונת בה ספק השירות רוכש מהחברה קו ודקות שיחה ומקבל מעטפת שירותים (כגון שירותי טכנאים) מהחברה, ואילו בהתאם להודעת משרד התקשורת, החל מחודש אוגוסט 2018 מחויבת החברה לספק את השירות במתכונת "Wholesale", דהיינו - מתכונת שירות בה השירות ניתן באמצעות המתג של החברה, אולם השיחה עוברת גם דרך המתג של ספק השירות, וזאת - הן כשירות בדיד והן כשירות תוספתי לשירות BSA. החל מאוגוסט 2018 ערוכה החברה לספק שירותי מכירה חוזרת בתעריפים סיטונאיים (ללא שירותי טכנאים) - אם כי בשירות זה השיחה אינה עוברת דרך מתג ספק השירות.

התעריפים המירביים אותם רשאת החברה לגבות עבור מתן השירותים מוסדרים בתקנות.

למיטב ידיעת החברה החלה מכירת שירותים סיטונאיים על גבי רשת הוט, ולהערכת החברה היקף המנויים הסיטונאיים על גבי רשת הוט אינו גבוה בשלב זה.

לקביעות הרגולטוריות ביחס לשוק הסיטונאי וכן ליישומן והתפתחותו בתקופת הדוח השפעה על חלק מהותי מפעילות הקבוצה. לפרטים נוספים אודות שירותי השוק הסיטונאי והסדרתם ראו סעיף 2.16.4.

1.7.4 היבטים רגולטוריים נוספים שהינם רלוונטיים לכלל הקבוצה או למספר חברות בה

1.7.4.1 תעריפי קישור הגומלין

חברות התקשורת בקבוצה (החברה, פלאפון ובזק בינלאומי) משלמות דמי קישור גומלין למפעילי תקשורת אחרים בגין שיחות המסתיימות ברשתות של אותם מפעילים וחלקן (החברה ופלאפון) מקבלות תשלומי דמי קישור גומלין בגין שיחות המסתיימות ברשתות שלהן וממפעילי תקשורת בינלאומיים בגין שיחות היוצאות ונכנסות לרשתות שלהן. תעריפי קישור גומלין נקבעים כתעריפים מירביים על ידי הרגולטור בתקנות קש"ג. לשוניים בתעריפי קישור גומלין השפעה מקוזה ברמת הקבוצה לאור השפעתם על הוצאות או הכנסות החברה והחברות הבנות באותו עניין.

1.7.4.2 הגבלת עמלת היציאה שרשאי בעל רישיון לגבות ממנו

בהתאם להוראות חוק התקשורת בעלי רישיונות מפ"א, מב"ל ושידורים (ובכלל זה החברה, בזק בינלאומי, די.בי.אס ובי איי פי) - אינם רשאים לגבות דמי יציאה בגין ביטול ההתקשרות על ידי מנוי, שסכום ממוצע החשבוניות החודשיים שלו נמוך מ- 5,000 ש"ח, או לשלול ממנו הטבה שהיה מקבל אלמלא סיים את ההתקשרות¹². מפעילים סולאריים (ובכלל זה פלאפון) - אינם רשאים לגבות עמלות יציאה מלקוחות המחזיקים עד 100 קווי טלפון או לקשור בין התקשרות לקבלת שירותי סולאר להתקשרות לרכישה, השכרה או שאילה של ציוד קצה ("ניתוק זיקה"). ככלל, מגבלות אלו מקשות על שימור לקוחות בידי מפעילי התקשורת הכפופים להן.

¹² בהתייחס לטענת מפעילים בשימוע שערך המשרד בקשר להוראה זו, לפיה הנחות או הטבות המותנות בתנאים אותם נדרש המנוי לקיים אינן מהוות הפרה של ההוראה, קבע המשרד כי ייבחן בכל מקרה האם התנאי אמיתי ורלוונטי גם כאשר המנוי נותר מנוי המפעיל.

1.7.4.3 איסור אפליה במתן הטבות ותוכניות תעריפים ייחודיות

לאור עמדות שונות שהובעו על ידי משרד התקשורת בעבר, חברות התקשורת עשויות להיות מוגבלות בנסיבות מסוימות ביכולתן להציע הטבות ותוכניות תעריפים ייחודיות ללקוחותיהן החדשים או למנוע ממנוי לעבור לתוכניות המשווקות ללקוחות חדשים. משרד התקשורת הודיע בעבר על כוונתו לבחון קיום שימוע ביחס לשינוי הוראות הרישיונות בעניין אפליית מחירים בין מנויים במגמה ליצור האחדה ברישיונות ובאופן שיעלה בקנה אחד גם עם שינויים ותמורות בשוק, אך נכון למועד הדוח טרם נתקיים שימוע.

1.7.4.4 תיקוני רישיונות וחקיקה נלווית

(א) זמני מענה במוקדים

בתיקון לרישיונות החברה, פלאפון ובזק בינלאומי נקבעו, בין היתר, הוראות לעניין חובת ניתוב שיחות בעניינים מסוימים למענה אנושי מקצועי, זמני מענה וכן הוראות לעניין שעות איוש מוקדים, הקלטה ותיעוד של שיחות וחובות דיווח. התיקון יכנס לתוקף במועד כניסתו לתוקף של חוק הגנת הצרכן (יום 25.7.2019) העוסק בין היתר במשך ההמתנה למענה אנושי. יצוין, כי די.בי.אס הגישה בקשה לתיקון רישיונה בעניין זה, בין היתר, מאחר שגם עליה חל התיקון לחוק הגנת הצרכן. החברה נערכת ליישום התיקונים, אשר עשויים להוביל לגידול בעלויות הפעלת המוקדים של חברות הקבוצה.

(ב) שימוע בנושא פרוטוקול IPv6 (כתובות ברשת האינטרנט).

ביום 16.10.2018 פרסם משרד התקשורת שימוע הכולל טיוטת תיקון לרישיונות המפעילים, ובכללם חברות הקבוצה, בקשר עם מעבר לפרוטוקול IPv6 הקובע את כמות הכתובות החוקיות האפשריות ברשת האינטרנט, נוכח העובדה שכמות הכתובות בפרוטוקול הקיים הינה מוגבלת. בהתאם לטיוטת תיקון הרישיון, תידרש החברה להפעיל את הרשת ומרכיביה, כך שיתמכו באופן מלא בפרוטוקול IPv6 בתנאים הקבועים בטיטוט התיקון, וכן להעביר באופן יזום מנויים קיימים (באמצעות עדכון גרסת תוכנה לצידוד הקצה בכל ביקור טכנאי) ומנויים חדשים לכתובות בפרוטוקול IPv6. המעבר לפרוטוקול IPv6 עלול להיות כרוך בעלויות ניכרות הנובעות, בין השאר, מצורך בהחלפת ציוד והנושא נבחן על ידי חברות הקבוצה, אשר הגישו התייחסותן לשימוע.

1.7.4.5 חקיקה צרכנית ודיני הגנת הפרטיות

שינויים בחקיקה צרכנית משפיעים על פעילותן של חברות הקבוצה באופן שוטף. בשנים האחרונות אושרו תיקונים שונים לחוק הגנת הצרכן ותקנותיו, בין היתר, בעניין ביטול עסקאות גם לאחר שהוחל במתן השירות, התנתקות משירותים מתמשכים, וצורך בהסכמה מפורשת להמשך עסקאות לאחר תום התקופה הקצובה שנקבעה לגביהן ומשלוח הודעות, הוראות לעניין חזר חובות שנגבו ממנוי שלא בהתאם להסכם התקשורת בתוספת דמי טיפול קבועים על פי החוק, מגבלות על הליכי גביית חובות, וכן זמן המתנה מקסימלי למענה אנושי והארכת שעות ביקור טכנאים בבתי לקוחות. כמו כן, על שולחנה של הכנסת הונחו מגוון הצעות חוק לתיקונים נוספים בחוק הגנת הצרכן, שעשויה להיות להן השפעה, בין היתר, על תנאי ההתקשרות וההתנהלות של חברות הקבוצה מול המנויים שלהן.

כמו כן, פעילות חברות הקבוצה מושפעת מהוראות חוק הגנת הפרטיות ותקנותיו לעניין ניהול והחזקה של מאגרי מידע ואבטחת המידע הכלול בהם. בחודש מאי 2018 נכנסו לתוקפן תקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע), תשע"ז – 2017, המטילות חובות שונות על בעל מאגר מידע, לרבות חובות קביעת נוהלים וביצוע הערכות סיכון ביחס לאבטחת מידע, וכן שימוש באמצעי אבטחה מתקדמים להגנת המידע, כאשר חלק מהחובות חלות על כל סוגי מאגרי המידע וחלקן תלויות ברמת האבטחה של המאגר.

1.7.4.6 אכיפה ועיצומים כספיים

בשנים האחרונות תוקנו חוק התקשורת, חוק התחרות הכלכלית, חוק ניירות ערך, חוק הגנת הצרכן ופקודת הטלגרף והענקו לרגולטורים מכוחם סמכויות אכיפה, פיקוח והטלת עיצומים כספיים מדורגים משמעותיים בגין הפרות של החוקים האמורים או תקנות והוראות מכוחם. הצעת חוק לתיקון דומה לחוק הגנת הפרטיות, תשמ"א - 1981, הכוללת גם שינויים בחלק העונשין של החוק, מצויה בהליכי חקיקה מתקדמים. כן חוקק החוק להגברת האכיפה של דיני העבודה. לחקיקה כאמור השפעה על התנהלות חברות הקבוצה, בין היתר, מבחינת החשש להטלת עיצומים עליהן, יכולת ההתגוננות שלהן וכו'.

בשנים האחרונות עושה משרד התקשורת שימוש נרחב בסמכות הפיקוח ומתן הודעות על כוונה להטיל עיצומים כספיים על החברה בעניינים רגולטוריים שוטפים וכן בעניינים הקשורים ליישום השוק הסיטונאי. לעיצום כספי בעניין יישום השוק הסיטונאי ראו סעיף 2.16.4.2 ולהודעה בדבר הטלת עיצום כספי בעניין שירות טלפוניה סיטונאי ראו סעיף 2.16.4.5. לעיצום כספי תשתיות פאסיביות בעניין ראו סעיף 2.16.8.7.

כמו כן, בתיקון לפקודת הטלגרף במסגרת הצעת חוק ההסדרים, עוגנו הוראות המאפשרות אכיפה מנהלית בדרך של הטלת עיצומים כספיים או התראה מנהלית (ראו סעיף 2.16.9).

1.7.4.7 חוק הריכוזיות

בחודש דצמבר 2013 פורסם חוק הריכוזיות. להלן תמצית עיקרי הוראות החוק הרלוונטיות לחברה:

(א) הגבלת השליטה בחברות במבנה פירמידלי

החוק קובע איסור על "חברת שכבה" (חברה ציבורית או חברת אג"ח שהינה תאגיד מדווח) שהינה "חברת שכבה שניה" (חברת שכבה שבעל השליטה בה אינו חברת שכבה), לשלוט בחברת שכבה אחרת. ביחס לחברות קיימות, נקבעו הוראות מעבר לפיהן, בין היתר, חברת שכבה שניה רשאית להמשיך ולשלוט בחברת שכבה אחרת בה שלטה במועד פרסום החוק, למשך תקופה של שש שנים מיום פרסום החוק (עד ליום 10.12.2019). כן נקבעו מנגנונים המאפשרים ביצוע הסדרים מסוימים לרכישת מניות ולפדיון מוקדם של אגרות חוב שהוצעו לציבור, על מנת לעמוד בהוראות החוק.

החברה נחשבת לחברת "שכבה שלישית" לצרכי החוק ובהתאם, ככל שעד ליום 10.12.2019 תישאר בי קומיוניקיישנס "חברת שכבה", יחול עליה איסור לשלוט בחברה החל מאותו מועד.

(ב) הוראות מיוחדות לעניין דירקטורים בחברת שכבה שלישית בתקופת המעבר

בהתאם לחוק חלות כיום על החברה כחברת שכבה שלישית, הוראות מיוחדות לעניין הרכב הדירקטוריון ומינוי דירקטורים, וביניהן - רוב חברי הדירקטוריון יהיו דירקטורים בלתי תלויים, הדירקטורים החיצוניים ימונו ברוב מקרב בעלי מניות המיעוט בחברה (שאינם בעלי השליטה בה) ומספרם יעמוד על מחצית מחברי הדירקטוריון פחות אחד, וזאת - למעט אם ייקבע אחרת בתקנות שהסמכה להתקנות נקבעה בחוק.

בהתאם לתקנות לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות (הקלות לעניין מספר הדירקטורים החיצוניים), התשע"ד - 2014, מאחר שנכון למועד פרסום הדוח, מכהן בחברה דירקטור אחד שהתמנה על פי הצעת ארגון עובדים, יפחת מספר הדירקטורים החיצוניים הנדרש לפי חוק הריכוזיות במספר הדירקטורים שהתמנו על פי הצעת ארגון עובדים כאמור, ובלבד שמספר הדירקטורים החיצוניים לא יפחת משליש ממספר חברי הדירקטוריון. נכון ליום פרסום הדוח החברה עומדת בתנאי חוק הריכוזיות ותקנותיו לעניין זה.

(ג) מגבלות על העמדת אשראי לקבוצות עסקיות

שר האוצר ונגיד בנק ישראל הוסמכו לקבוע תקנות והוראות לעניין מגבלות אשראי שיינתן בידי גופים פיננסיים בישראל, במצטבר, לתאגיד או לקבוצה עסקית (קבוצת חברות המצויות תחת שליטה משותפת ובעל השליטה בהן).

(ד) שקילת שיקולי ריכוזיות כלל משקית בהקצאת זכויות - מגבלות על הקצאת זכויות בתשתית חיונית ל"גורם ריכוזי"

בחוק נקבעה פרוצדורה מיוחדת ומגבילה שבה על כל מאסדר (רגולטור) לנקוט בטרם הקצאת זכויות (כגון - רישיון, זיכיון, התקשרות בחוזה עם המדינה להפעלת תשתית חיונית ובנסיבות מסוימות גם הארכה של רישיונות קיימים) בתחומים שהוגדרו כתחומי "תשתית חיונית" לגורמים שהוגדרו כ"גורם ריכוזי". לעניין זה, הוגדרה רשימה של תחומים אשר ייחשבו ל"תחומי תשתית חיונית", וביניהם פעילויות בתחום שלגביו נדרשים רישיונות תקשורת מסוימים (מפ"א למעט מפ"א ייחודי (כגון מפעילי VoB) וסלולאר), רישיונות לשידורים ותחומים נוספים. החברה ותאגידים שבשליטתה כלולים ברשימה שפורסמה על ידי רשות התחרות ונחשבים ל"גורם ריכוזי". הפרוצדורה שנקבעה בחוק לגבי הקצאת זכות לגורם ריכוזי תחול גם על מתן אישור להעברת אמצעי שליטה בחברות המוחזקות בידי המדינה או שהיו בעבר חברות ממשלתיות (וביניהן החברה) בשיעורים הקבועים בחוק, לגורם ריכוזי.

הוראות פרק זה נכנסו לתוקף בחודש דצמבר 2014, ואולם לעניין הארכת תוקף רישיונות קיימים, חלות הוראותיו החל מחודש דצמבר 2017.

לחוק עלולות להיות השפעות לרעה על יכולת הקבוצה לפעול בתחומי פעילות חדשים ואף על פעילותה בתחומי הפעילות הקיימים שלה.

1.7.5. מגבלות על יצירת שעבודים על נכסי חברות הקבוצה

לשם הנוחות, להלן יובאו במרכז הפניות לסעיפים בדוח התקופתי לשנת 2018 המתייחסים למגבלות החלות על חברות הקבוצה בשעבוד נכסיהן ועיקרי המגבלות:

1.7.5.1 מגבלות רגולטוריות - חוק התקשורת, צו התקשורת (החל על החברה) וכן חלק מרישיונות התקשורת של חברות הקבוצה כוללים מגבלות על הקניית זכויות לצד ג' בנכסים המשמשים למתן השירות החיוני או בנכסי הרישיון¹³, לפי העניין, וביניהן צורך בקבלת אישורים רגולטוריים ליצירת שעבודים על נכסים אלו. בחלק מהמקרים, דוגמת רישיון הרט"ן של פלאפון והרישיון האחד של בזק בינלאומי, קיימים חריגים המתירים יצירת שעבודים לטובת תאגיד בנקאי ללא צורך באישור רגולטורי מראש, ובלבד שהסכם השעבוד כולל הוראות המבטיחות כי מימוש השעבוד בידי התאגיד הבנקאי לא יפגע במתן השירותים לפי הרישיון. בנוסף, על פי הוראות הדין ורישיונות התקשורת, הרישיון והזכויות מכוחו אינם ניתנים להעברה, שעבוד או עיקול (בכפוף לחריגים). ראו גם סעיפים 2.16.3.7, 2.14.2.1 ו- 5.15.8.

1.7.5.2 מגבלות הסכמיות - החברה התחייבה כלפי מממנים מסוימים בהתחייבות שלא לשעבד את נכסיה אלא אם כן תיצור לטובת אותם גורמים מממנים בעת ובעונה אחת שעבוד מאותו סוג, דרגה וסכום (שעבוד שלילי), בכפוף לחריגים מסוימים. ראו גם ביאור 15 לדוחות 2018.

1.7.6. לתיאור התפתחויות רגולטוריות נוספות בתקופת הדוח ולתיאור עיקרי המגבלות החלות על תחומי הפעילות של הקבוצה, ראו סעיפים 2.16, 3.14, 4.11 ו- 5.15.

1.8. אסטרטגיה עסקית קבוצת בזק

בהמשך לעבודת מטה ראשונית שבמסגרתה נבחנו באופן ראשוני היבטים סינרגטיים מסוימים בקרב החברות הבנות של החברה ובמסגרת בחינת האסטרטגיה של קבוצת בזק וחלופות העומדות בפניה לאור השינויים בשוק התקשורת, דרישות הרגולציה, התפתחויות טכנולוגיות והעדפות הצרכנים, החליט דירקטוריון החברה ביום 23.5.2018 על בחינת נושאים מסוימים שמטרתם מיקוד בפעילות הליבה העתידית של הקבוצה, ובכלל זה, סינרגיות בין פעילויות החברות הבנות של החברה, מכירת חברות הבת בזק-און-ליין ווואלה, הגברת עצמאות הפעילות הסיטונאית בחברה והקמת יחידת חדשנות שתפעל למיצוב החברה במרכז עולם התקשורת העתידי, כל זאת מבלי לגרוע מהמשך פעילות החברה לביטול ההפרדה המבנית בינה לבין כל אחת מהחברות הבנות כמפורט בסעיף 1.7.2.1. מדובר בבחינת נושאים שונים, כאשר חלופות מסוימות החלו להיבחן מול משרד התקשורת והתקיימות או אי התקיימות של וודאות רגולטורית צפויה להשפיע על החלופות המועדפות.

בהמשך לכך, דירקטוריון החברה גיבש תכנית אסטרטגית חדשה, מקיפה וכוללת לקבוצה והחברה נמצאת בעיצומו של שלב היישום שלה כאשר חלקים מהתוכנית האסטרטגית מותנים באישורים רגולטוריים שונים. התוכנית כוללת בין היתר תהליכי התייעלות ושינויים ארגוניים בחברות הבנות, די.בי.אס, פלאפון ובזק בינלאומי. בהקשר זה, פועלות החברות הבנות לשיתוף משאבי ניהול שלהן ומנכ"ל פלאפון מונה בנוסף לתפקידו זה גם כמנכ"ל די.בי.אס ובזק בינלאומי.

יצוין, כי בחודשים מאי ויוני 2018 התקבלו בכל אחת מהחברות הבנות פלאפון, בזק בינלאומי ודי.בי.אס הודעות מאת ארגון העובדים היציג על הכרזת סכסוך עבודה ושבתה בקשר עם הכוונה לבצע שינויים ארגוניים ומבניים בחברת הבת. לפרטים נוספים ראו דיווחי החברה מהימים 1, 7 ו- 18 ביוני 2018. ביום 12.11.2018 הודיעו שלוש החברות הבנות על כניסה למשא ומתן עם נציגות העובדים של כל אחת מהחברות בהתאם, בקשר עם תהליכי ההתייעלות והשינויים ארגוניים בפעילויותיהן (לעניין חתימת הסדר קיבוצי ביום 14.3.2019 בין די.בי.אס לבין ההסתדרות הלאומית ונציגות העובדים בקשר עם הליכי התייעלות וסינרגיה ראו סעיף 5.11.3).

לפרטים אודות יעדים אסטרטגיים נוספים ביחס לכל אחת מחברות הקבוצה, ראו סעיפים 2.19, 3.17, 4.13 ו- 5.18.

לעניין החלטות דירקטוריון החברה ודירקטוריון די.בי.אס בעניין מתווה למעבר מדורג משידורי לוויין לשידור באמצעות רשת האינטרנט (OTT) ראו סעיף 5.18.4.

13 הנכסים הדרושים להבטחת מתן השירותים בידי בעל הרישיון.

2. בזק - תקשורת פנים-ארצית נייחת**2.1. מידע כללי על תחום הפעילות****2.1.1. תחום הפעילות ושינויים החלים בו**

החברה היא בעלת רישיון כללי למתן שירותי תקשורת פנים-ארציים נייחים ומספקת שירותי תקשורת מגוונים כמפורט בסעיף 2.2, שהעיקריים שבהם הינם: שירותי תשתית גישה לאינטרנט, טלפוניה פנים-ארצית נייחת (טלפוניה קווית), שירותי תמסורת ותקשורת נתונים, שירותי ענן ודיגיטל ושירותים סיטונאיים (לענין השירותים הסיטונאיים ראו סעיף 2.16.4).

2.1.2. מגבלות חקיקה ותקינה ואילוצים מיוחדים**2.1.2.1 דיני התקשורת ורישיון המפ"א של החברה**

פעילות החברה נתונה לאסדרה שלטונית ולפיקוח מקיפים הנובעים ממעמד החברה כבעלת רישיון כללי לפי חוק התקשורת, הכפופה להוראות חוק התקשורת, להוראות, תקנות, צווים וכללים שהותקנו על פיו ולהוראות רישיון המפ"א וכן לחוקים נוספים. לענין זה ולמגבלות על פעילות החברה בין היתר בענין קביעת תעריפים, הפרדה מבנית, אישורים לשירותים חדשים וסלי שירותים ראו סעיף 1.7.2 וסעיף 2.16. לפרטים אודות אסדרת השוק הסיטונאי ראו סעיף 2.16.4.

בנוסף, החברה הוכרזה כנותנת שירותי בזק חיוניים על פי צו התקשורת. מתוקף הכרזה זו, מחויבת החברה לספק מספר שירותים בסיסיים על פי רישיון המפ"א ואינה רשאית להפסיקם או לצמצמם ללא אישור. עוד קובע הצו מגבלות על העברה ורכישה של אמצעי שליטה בחברה ומגבלות מסוימות על פעילותה של החברה. לפרטים ראו סעיף 2.16.3.

2.1.2.2 דיני התחרות הכלכלית

החברה הוכרזה כמונופול בתחומים עיקריים של פעילותה, והיא כפופה גם לפיקוח ולמגבלות על פי חוק התחרות הכלכלית (ראו סעיף 2.16.8).

2.1.2.3 דיני איכות הסביבה ודיני התכנון והבניה

חלק מפעילות החברה כרוך בשימוש בתדרי אלחוט ובהפעלת מיתקנים הפולטים קרינה אלקטרומגנטית, הכפופים, בהתאמה, לפקודת הטלגרף (ראו סעיף 2.16.9), לחוק הקרינה הבלתי מייננת (ראו סעיף 2.15.2) ולתמ"א 36 ותמ"א 56 (ראו סעיף 2.16.10).

2.1.3 שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברווחיותו והתפתחויות בשוק ובמאפייני הלקוחות

לנתונים מרכזיים אודות היקף הפעילות בתחום התקשורת הפנים הארצית הניחת ורווחיותו בשנים 2017 ו-2018, ראו סעיף 1.5.4.1. להלן תיאור השינויים המרכזיים בהיקף הפעילות בתחום בתקופת הדוח¹⁴:

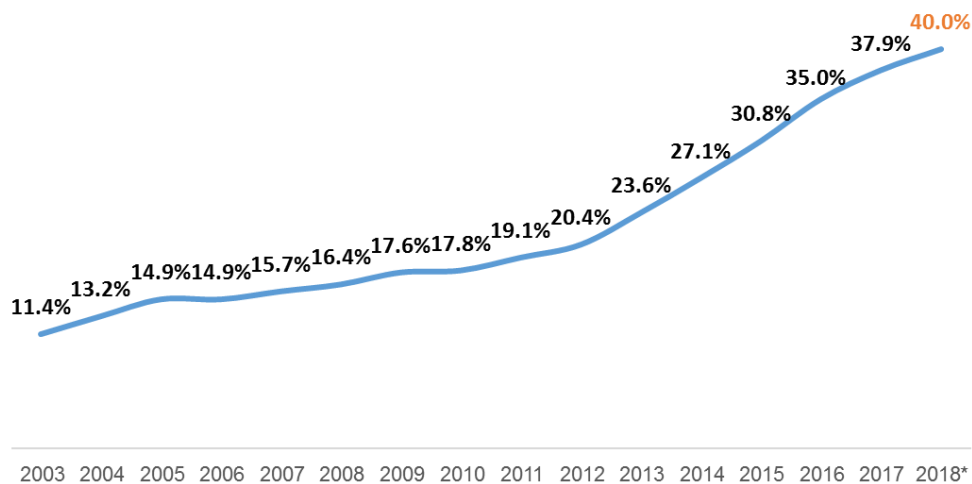
2.1.3.1 שוק סיטונאי - בתחילת שנת 2015 החלה החברה לספק שירותי סיטונאי BSA לספקי שירות, כאשר נכון לסוף שנת 2018 מספר קווי אינטרנט בסיטונות על גבי רשת החברה עמד על כ- 625 אלף קווים המהווים כ- 38% מסך מנויי האינטרנט של החברה. בהקשר זה, יצויין כי במסגרת קווים אלה מצויים גם קווים אשר לא היו מלכתחילה על רשת החברה (חדשים או מרשת מתחרה). לשירותי הטלפוניה הסיטונאית קיימים מנויים בודדים בלבד. לענין נושא מתן שירותי טלפוניה סיטונאית ושירותים סיטונאיים של שימוש בתשתיות פאסיביות ראו סעיף 2.16.4.

2.1.3.2 תחום הטלפוניה הניחת - בשנים האחרונות, מתאפיין תחום הטלפוניה הניחת בירידת ביקושים אשר באה לידי ביטוי בירידה בשיעור הבעלות על קו טלפון נייח ובשחיקה הדרגתית בכמות השיחות שמקורן ברשתות נייחות. להערכת החברה, מגמה זו נובעת בעיקר מהעלייה בהיקף השימוש בטלפונים סלולאריים לאור חבילות דקות שיחה רחבות היקף שהחברות הסלולאריות משווקות בשנים האחרונות באופן נרחב וירידת מחירים בתחום (להערכת החברה כ- 84% מכלל השיחות מקורן ברשת הסלולארית), וכן מעלייה בכמות השיחות על גבי רשת האינטרנט (ראו סעיף 2.1.4). בשנת 2018 נרשמה ירידה של כ- 5% במספר הקווים של החברה (דומה לירידה במספר הקווים בשנת 2017). כמו כן חלה ירידה של כ- 8% בהיקף דקות השיחה (יוצאות ונכנסות) בקווי טלפון נייח של החברה בהשוואה לשנת 2017. בהיקף ההכנסה

¹⁴ לפירוט הנתונים וכן הגדרות מני והכנסה ממוצעת, ראו הביאורים לטבלה שבסעיף 1.5.4.1.

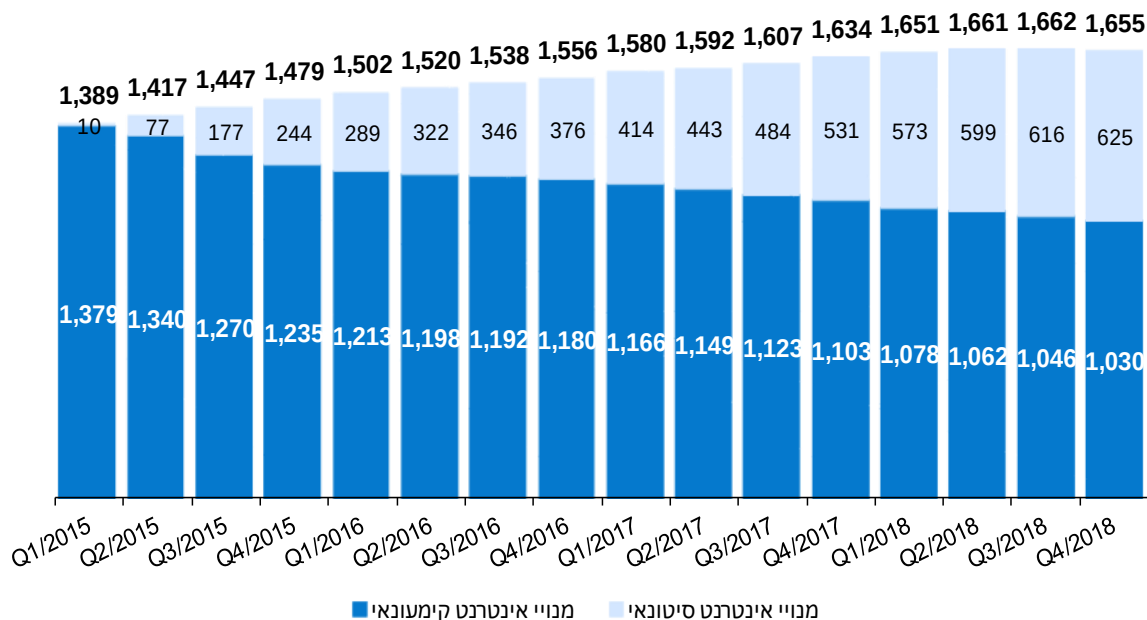
החודשית הממוצעת מקו טלפון חלה ירידה של כ- 5%.

תרשים - שיעור משקי בית ללא קו טלפון ביתי נייח¹⁵

2.1.3.3 תחום הגישה לאינטרנט - בשוק האינטרנט נרשמה בשנים האחרונות צמיחה במונחי מספר הלקוחות. בנוסף, תחום האינטרנט מתאפיין בעלייה בקצבי הגלישה ובאימוץ שירותים מתקדמים ויישומי ערך מוסף. במהלך שנת 2018 חל גידול של כ- 3% בכמות מנויי האינטרנט הקווי בישראל. בשנת 2018 נרשמה עלייה של כ-1% במספר מנויי האינטרנט (קימעונאי וסיטונאי) של החברה בהשוואה לשנת 2017, על אף שבחודשים האחרונים של שנת 2018 חל שינוי במגמת התרחבות שירותי האינטרנט הסיטונאי של החברה, ונרשם קיטון במספר מנויי האינטרנט הכולל של החברה. ההכנסה החודשית הממוצעת למנוי אינטרנט (קימעונאי) עלתה בכ- 3% בהשוואה לשנת 2017.

תרשים - התפלגות קווי אינטרנט על גבי תשתית בזק (רבעוני, באלפים):

¹⁵ הנתונים נלקחו מפרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הודעות לתקשורת, ממצאים ראשוניים מסקר הוצאות משק הבית 2017) מתאריך 12.12.2018 ו- 12.11.2017. ביחס לנתוני שנת 2018 – בהתאם להערכה של החברה על בסיס סקרי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה משנים קודמות.

2.1.3.4 שירותי תמסורת ותקשורת נתונים

תחומי התמסורת ותקשורת הנתונים ללקוחות עסקיים וספקי תקשורת מתאפיינים בגידול מהיר בצורכי רוחב הפס של הלקוחות אולם באופן כללי בירידה במחיר לנפח תעבורה נתון, אשר נובעת הן מהתפתחות הטכנולוגיה המאפשרת הגדלת רוחב הפס בעלויות נמוכות מבעבר, והן מן התחרות בתחום (ראו סעיף 2.6.4). כמו כן, קיימת ירידה בשימוש ספקי תקשורת בשירותי תמסורת ותקשורת נתונים של החברה, בעיקר בשל מעבר לשימוש בתשתיות עצמיות של ספקיות התקשורת לרבות במסגרת שוק סיטונאי. לעניין זה ראו סעיף 2.16.4.3.

2.1.3.5 שימוש בתשתיות פיזיות - לעניין שירותי סיטונאי ולעניין מתן אפשרות שימוש למתחרים בעלי תשתיות בתשתיות הפאסיביות של החברה ראו סעיף 2.16.4.

2.1.3.6 סלי שירותים

לעניין גידול בשיעור צריכת סלי שירותים וחבילות ראו סעיף 1.7.1 ולעניין סלי שירותים משותפים של החברה ראו סעיף 1.7.2.

2.1.4 שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על תחום הפעילות

2.1.4.1 בשוק התקשורת התבססה מגמת מעבר לטכנולוגיות מבוססות פרוטוקול IP, אשר מקדם את תופעת "הלכידות הטכנולוגית" (convergence) בין מערכות התקשורת השונות (דוגמת טלפוניה ו-DATA). כמו כן, עלתה חדירתם של מכשירי קצה משולבים (integrated products) המאפשרים צריכת פתרונות תקשורת שונים באותו מכשיר (דוגמת שירותי סלולאר ו-Wi-Fi). שני אלה, יחד עם העליה בזמינותן של טכנולוגיות מבוססות פרוטוקול IP ועם המגמה הנמשכת של הגדלת רוחב פס, מאפשרים ללקוח, לרבות הלקוח העסקי, מגוון רחב של יישומים ושירותים על תשתיות מבוססות IP, כגון: שירותי טלפוניה, לרבות שירותי מרכזיה פרטית, שירותי העברת וידאו, טלוויזיה, רשתות פרטיות, שירותי רשת עם אפליקציות ארגוניות על תשתית האינטרנט (CRM, ERP וכו') ושירותי ענן. התפתחויות אלה מובילות לגידול בביקוש לרוחב פס על ידי לקוחות תשתית האינטרנט, תמסורת ותקשורת נתונים של החברה. לפריסת כבלים אופטיים וקצבי גלישה אולטרה מהירים ראו סעיף 2.7.2. התפתחויות טכנולוגיות וירידת מחירי הציוד עשויות אף לאפשר למפעילים אחרים לספק שירותים דומים לשירותים שמספקת החברה בעלויות נמוכות יותר.

בנוסף, שינויים טכנולוגיים יכולים להוביל לקניבליזציה של שירותים. התפתחויות אלה הן אחד הגורמים אשר הובילו לירידה בצריכת שירותי הטלפוניה הנייחת המסורתית של הקבוצה (לתחרות בתחום הטלפוניה באמצעות מתן שירותים על גבי תשתית האינטרנט של החברה (VoB) ראו סעיף 2.6.2). עם הגדלת תפוצת שירות דור 4 חל גידול בקיבולת רשתות הסלולאר. גידול זה לצד שיפורים טכנולוגיים, לרבות הטמעה של רשתות LTE, מאפשרים למפעילי הסלולאר להתחרות בשירותי הטלפוניה והאינטרנט של החברה, ולשווק ללקוחותיהם רוחבי פס גדולים יותר במחירים נמוכים יותר מבעבר. להערכת החברה, נכון למועד הדוח, הגידול במספר הלקוחות הגולשים באינטרנט סלולארי לא השפיע באופן מהותי על היקף פעילות האינטרנט שלה. עם זאת, פוטנציאל הגידול של הרשתות הסלולאריות על חשבון נתח השוק של החברה קיים. המעבר של חברות הסלולר לדור 4 במהלך 2015 לא שינה משמעותית את מאזן התחליפיות של שירותי הסלולר לעומת השירותים הנייחים בתחום האינטרנט.

2.1.4.2 החברה עוסקת גם בפיתוח ומתן שירותים על בסיס טכנולוגיות אלחוטיות לפתרונות IOT (אינטרנט של דברים) עבור בתים, ערים ומתחמים חכמים ראו סעיף 2.2.5.

2.1.4.3 לעניין הקמת תשתיות תקשורת מתחרות בתשתית החברה, ראו סעיף 2.6.5 ועל גבי רשת החברה - ראו סעיף 2.16.4.4.

2.1.5 גורמי ההצלחה הקריטיים בתחום הפעילות והשינויים החלים בהם

2.1.5.1 היכולת להציע מערכות תקשורת אמינות במחיר תחרותי המבוסס על מבנה עלויות המותאם לשינויים התכופים בסביבה העסקית של החברה.

2.1.5.2 החלטות רגולטוריות והיכולת להתמודד עמן.

2.1.5.3 היכולת לשמר חדשנות ומובילות טכנולוגיות ולתרגמן ליישומים מתקדמים, אמינים ובעלי ערך ללקוח בזמני תגובה קצרים, וכן ראשוניות שיווקית.

2.1.5.4 שימור ערכי מותג והתאמתם לתנאי הסביבה התחרותית המשתנה לרבות שוק סיטונאי.

2.1.5.5 אפקטיביות של מערכי המכירה והשירות.

2.1.5.6 ניהול מדיניות מחירים מושכלת, בכפוף למגבלות רגולטוריות, לרבות מגבלות ושינויים בעקבות יישום שוק סיטונאי.

2.1.6 מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של תחום הפעילות ושינויים החלים בהם.

פעילות בתחום התקשורת הפנים-ארצית הנייחת טעונה קבלת רישיונות מפ"א מתאימים.

באופן מסורתי, חסם הכניסה העיקרי לתחום זה, נבע מהצורך בהשקעות כבדות בתשתית טכנולוגית ובמערכות עוטפות עד להשגת יתרונות לגודל, ומעלויות גבוהות הכרוכות בהקמת מערכי שיווק, מכירה, גבייה ותמיכה בלקוחות ובבניית מותג. לאורך השנים הופחתו באופן משמעותי חסמי הכניסה המסורתיים לתחומי פעילותה של החברה, כתוצאה מהגורמים הבאים: שיפורים טכנולוגיים, ירידת מחירי תשתית וציוד, הקלות רגולטוריות המוענקות למתחרים חדשים, חובה לאפשר שימוש בתשתיות ושירותים של החברה (והוט) - לרבות במסגרת שוק סיטונאי וכן שימוש בטכנולוגית VoB שמאפשרת מתן שירותי טלפוניה על גבי תשתית גישה רחבת פס של מפעיל אחר, ללא צורך בתשתית טלפוניה קווית עצמאית.

חסמי היציאה העיקריים נובעים מאלה: מחויבותה של החברה, הקבועה ברישיונה, לספק את שירותיה על בסיס אוניברסלי (לכלל הציבור בישראל); כפיפותה להוראות צו התקשורת, תקנות מכוח חוק התקשורת, וכן הוראות מכוח סעיף 13א לחוק התקשורת בנוגע לפעילות בשעת חירום; מחויבותה לחלק מעובדיה המועסקים על-פי הסכמים קיבוציים; השקעות גדולות הדורשות זמן ארוך להחזר השקעה; ומחויבות לפרעון הלוואות לזמן ארוך שנלקחות למימון ההשקעות. חלק מחסמי יציאה אלה הם ייחודיים לחברה ואינם רלוונטיים למפעילים אחרים הפועלים בתחום הפעילות.

2.1.7 תחליפים למוצרי תחום הפעילות ושינויים החלים בהם.

שירותי התקשורת הסלולארית מהווים מוצר תחליפי לשירותי החברה, הן בתחום הטלפוניה (לרבות באמצעות אפליקציות) והן בתחום האינטרנט (ראו סעיפים 2.6.2 ו-2.6.3).

טכנולוגיות IP כגון VoB (ראו סעיף 2.6.2) מהוות אף הן תחליף לשירותי החברה. בתחום שירותי האינטרנט, התמסורת ותקשורת הנתונים, התפתחויות טכנולוגיות (דוגמת דור 4 בסלולאר, תשתיות מבוססות סיבים אופטיים ופרוטוקולים מתקדמים של אינטרנט בכבלים) מאפשרות הספקת שירותים חדשים בקצבים גבוהים ובמחירים תחרותיים.

2.1.8 מבנה התחרות בתחום הפעילות ושינויים החלים בו.

תחום התקשורת הפנים ארצית הנייחת מוסדר ומפוקח על-ידי משרד התקשורת, בין השאר, באמצעות מתן רישיונות לגופים הפועלים בתחום.

בשוק התקשורת שלושה בעלי רישיונות למתן שירותי תקשורת פנים ארצית נייחת חבים בחובת מתן שירות לכל דורש, בפריסה ארצית (שירות אוניברסלי מלא או חלקי): החברה, הוט טלקום וכן - IBC, אשר רישיונה מוגבל בעקרון למתן שירותים לספקי תקשורת אחרים, ואילו חובות הפריסה שלה צומצמו לכדי לא פחות מ - 40% ממשקי הבית בישראל תוך 10 שנים ממועד קבלת רשיון כללי ייחודי (תשתית) חדש שיחליף את הרשיון הכללי (מפ"א תשתית) הקיים¹⁶. החברות הללו מכונות "בעלות תשתית". בעלי רישיונות מפ"א אחרים (אחודים) אינם חבים בחובה זו. בעלות התשתית מתחרות ביניהן. יחד עם זאת, בחוק ההסדרים הורשו בעלות התשתית לעשות שימוש הדדי בתשתיות פיזיות, האחת של השניה (למעט תשתית בבעלות חברת החשמל הדרושה לה לצורך מתן שירות חיוני) ובתשתיות של מפ"א אחר, כך שלמעשה התחרות יכולה להתבצע באמצעות תשתיות פיזיות של בעל רשיון אחר, ובפועל, בעיקר על גבי תשתיותיה של החברה (ראו לעניין זה סעיף 2.16.4.4).

תחום הטלפוניה הקווית מתאפיין בדינמיקה תחרותית ערה. מתחרים בחברה: הוט טלקום וספקי שירות VoB הפועלים על פי רישיונות ללא חובת שירות אוניברסלי מזה מספר שנים, ללא תשתית גישה עצמאית משלהם. החל מיולי 2017 בעלי רשיון אחוד שהורשו לתת שירותי מפ"א יכלו לרכוש מן החברה שירותי טלפוניה במתכונת Resale, ולספק שירות טלפוניה ללא תשתית משלהם, והחל מחודש אוגוסט 2018 יכלו לרכוש שירות טלפוניה במתכונת זמינה דומה לזו של תיק השירות בתעריפים שנקבעו בתקנות השימוש, אך לא עשו כן. חלקם מתחרים בחברה במסגרת קבוצות תקשורת (ראו סעיף 1.7.1), ולעמדת החברה, חברות הסלולאר אף הן מתחרות שלה בתחום הטלפוניה (ראו סעיף 2.6.2.2).

תחום האינטרנט מתאפיין בשיעורי חדירה גבוהים, המיוחסים לפריסת תשתית גישה ארצית. המתחרה העיקרית של החברה בתחום זה היא הוט. עם יישום השוק הסיטונאי הפכו ספקי שירותי גישה לאינטרנט (ISP) למתחרים בחברה המספקים חבילת שירותים הכוללת תשתית

¹⁶ חובת שירות לכל דורש בכל הארץ חלה גם על בעלי רישיונות כלליים למתן שירותי רט"ן כדוגמת פלאפון, סלקום ופרטנר, וכן בתחום שירותי מב"ל – כגון בזק בינלאומי.

גישה רחבת פס לאינטרנט באמצעות תשתיות החברה בהן הן עושות שימוש בתעריפים סיטונאיים. בנוסף חשופה החברה אף לתחרות מצדן של חברות הסלולאר (ראו סעיף 2.1.4).

בתחום השירותים הסיטונאיים מתחרה הוט בחברה כבעלת תשתית המחויבת במתן שירותים סיטונאיים (חלק מהשירותים הללו ניתנים על ידי הוט בהיקף שאינו גדול אף שלהערכת החברה בחודשים האחרונים חל בו גידול). לעניין פריסת סיבים אופטיים על ידי סלקום ופרטנר ראו סעיף 2.6.5.

בתחום התמסורת ותקשורת הנתונים מתחרות בחברה בעיקר, הוט טלקום, סלקום ופרטנר הפועלות במסגרת של קבוצות תקשורת ומציעות פתרון תקשורת מלא ללקוח.

התחרות בענף תלויה בגורמים שונים כגון: החלטות רגולטוריות, שינויים אפשריים בתנאי הרישיונות של החברה ושל החברות הבנות ותנאי הרישיונות של מתחריהן; מיזוגים ושיתופי פעולה בין חברות המתחרות בחברות הקבוצה; השלכות אפשריות של חוק הריכוזיות; המשך התפתחות השוק הסיטונאי וחוסר הסימטריה בין יכולת החברה ליכולת המתחרים במכירת שירות כולל; השירותים החדשים שהחברה תורשה לספק; מדיניות התעריפים, ביטול ההפרדה המבנית ומידת הגמישות שתינתן לחברה בהצעת חבילות שירותים בלתי פריקות, לרבות עם חברות בנות והתפתחויות טכנולוגיות.

לתיאור התפתחות התחרות ראו סעיף 1.7 ו- 2.6.

2.2. מוצרים ושירותים

2.2.1. כללי

החברה מספקת מגוון רחב של שירותי תקשורת ללקוחותיה העסקיים והפרטיים כמפורט להלן.

2.2.2. טלפוניה

שירותי הטלפוניה של החברה כוללים בעיקר את שירותי הטלפון הבסיסיים באמצעות קו הטלפון הביתי, ושירותים נלווים כגון: תא קולי ושיחה מזוהה.

כמו כן החברה מספקת ללקוחותיה שירותי מספור ארציים לעסקים ("1-800", "1-700"), בתשלום מלא או חלקי של בית העסק לשיחות.

החברה מפעילה מוקד טלפוני אחוד¹⁷, בקוד (1344) שקבע משרד התקשורת גם עבור מפעילי הטלפוניה הנייחת והסלולארית, וכן אתר אינטרנט אחוד ללא תשלום, זאת בנוסף לשירות 144 של החברה.

למתן שירות במתכונת מכירה חוזרת (Resale) ולעניין שירות טלפוניה סיטונאית (Wholesale) ראו סעיף 2.16.4.5.

2.2.3. שירותי תשתית גישה לאינטרנט

החברה מספקת שירותי תשתית גישה רחבת פס לאינטרנט בטכנולוגיית xDSL.

לפרטים אודות שינויים במספר מנויי האינטרנט של החברה והכנסה חודשית ממוצעת למנוי אינטרנט ראו סעיף 1.5.4. לפרטים אודות נתח השוק של החברה בתחום, ראו סעיף 2.6.3.

שירות האינטרנט הפך לאחד העיסוקים המרכזיים בחברה ולנתיב מרכזי בהשקעותיה בטכנולוגיות, בשיווק, בפרסום ובהרכשת לקוחות ושידרוגם. קצב החבילה הממוצע של מנויי האינטרנט של החברה¹⁸ בסוף שנת 2018 עמד על כ- 59.1 מס"ש, בהשוואה לקצב חבילה ממוצע של 51.5 מס"ש בסוף שנת 2017. קצב החבילה המינימאלי הניתן בשירות ללקוחות חדשים הוא בדרך כלל 15 מגה.

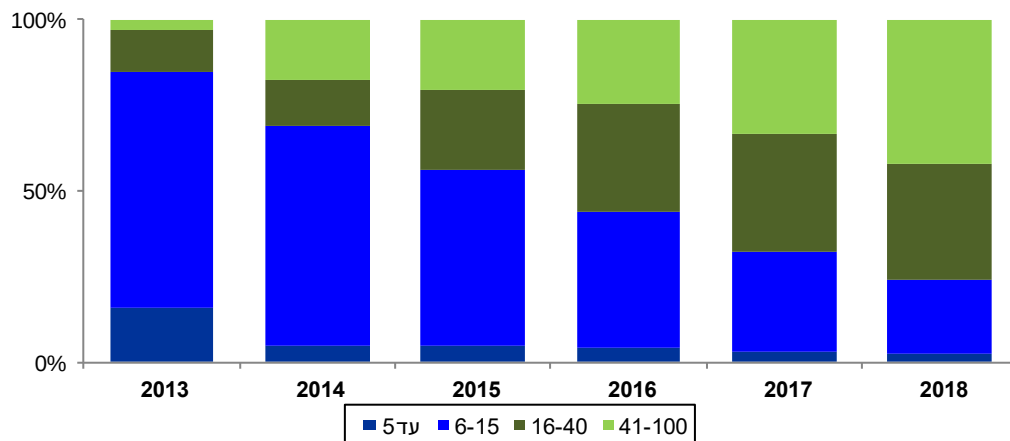
שירות xDSL ניתן גם על קו מנוי ללא טלפוניה ללא תשלום נוסף עבור קו הגישה. יצוין, כי בהתאם להחלטת משרד התקשורת, החברה אינה רשאית להפלות במחיר שירות ה- xDSL בין מנוי שצורך את השירות יחד עם שירות טלפוניה לבין מנוי שצורך רק את שירות ה- xDSL.

החברה מחויבת לספק שירות גישה רחבת פס לאינטרנט במתכונת סיטונאית BSA לספקי שירות הנותנים ללקוחותיהם בדרך זו שירות אינטרנט קצה לקצה, כולל תשתית. לשירות זה ראו סעיף 2.16.4.

¹⁷ שירות מודיעין "אחוד" הינו שירות מודיעין המכיל נתונים לגבי מנויי כל המפעילים. מפעילי הטלפוניה הנייחת והסלולארית מחויבים באספקת שירותי מודיעין אחודים מכוח רישיונות התקשורת שלהם. לפעילות ניתן פטור מקבלת אישור להסדר כובל אשר הוארך לאחרונה עד ליום 5.11.2023.

¹⁸ בחבילות בהן קיים טווח קצבים, מובא בחשבון הקצב המירבי בחבילה.

תרשים - שינויים בקצבי החבילה של מנויי האינטרנט של החברה בשנים 2012-2018 (במס"ש, נכון לסוף כל שנה):*

* בחבילות בהן קיים טווח קצבים, מובא בחשבון הקצב המרבי בחבילה

2.2.4 שירותי תמסורת ותקשורת נתונים

שירותי תקשורת נתונים הינם שירותי רשת להעברת נתונים מנקודה לנקודה, העברת נתונים בין מחשבים ובין רשתות תקשורת שונות, שירותי חיבור רשתות תקשורת לאינטרנט ושירותי גישה לעסק מרחוק.

החברה מציעה שירותי תמסורת, לרבות בקצבים גבוהים, למפעילי תקשורת וללקוחותיה העסקיים במגוון ממשקים (ראו סעיף 2.6.4).

קיימת ירידה בשימוש מפעילי תקשורת בשירותי תמסורת ותקשורת נתונים של החברה (ראו סעיף 2.1.3.4).

2.2.5 שירותי ענן ודיגיטל

החל מהדוח התקופתי לשנת 2017 מרכזת החברה את ההכנסות תחת קטגוריה זו בנפרד.

קטגוריה זו כוללת, בין השאר, שירותי שרתים וירטואליים, שירות Bcyber, שירותי "בית חכם", "עסק חכם" ו"עיר חכמה", שירותי מרכזת פרטית וירטואלית (IP Centrex), וכן שירות B144 שהינו פלטפורמת הפרסום של החברה לפרסום ושיווק דיגיטלי לעסקים קטנים, BCAM, SMS, WiFi וגיבוי מרוחק.

2.2.6 שירותים אחרים

2.2.6.1 שירותים נוספים למפעילי תקשורת

החברה מספקת שירותים למפעילי תקשורת אחרים, ובהם: מפעילים סלולאריים; המפעילים הבין-לאומיים; הוט; מפעילי נס"ר; ספקי אינטרנט (ISP); מפעילים פנים-ארציים; ספקי התקשורת הפלסטינאים.

בין השירותים שהחברה מספקת, כאמור, נמנים שירותי תשתית, קישור לרשת החברה, שירותי חיוב וגביה, השכרת שטחים ומתן שירותים במושכרים.

למתן שירותים סיטונאיים למפעילי תקשורת ולמתן אפשרות שימוש בתשתיות פיזיות של החברה גם לבעלי תשתית, ראו סעיף 1.7.3.

2.2.6.2 שירותי שידור

החברה מפעילה ומתחזקת משדרי רדיו, בין השאר, עבור תאגיד השידור, גלי צה"ל ומספר תחנות רדיו אזוריות. כמו כן, מפעילה החברה את משדרי ה-DTT עבור הרשות השנייה. החברה אחראית אך ורק להפעלת המשדרים ולתחזוקתם לצורך הפצת שידור תוכניות הרדיו והטלוויזיה, ולא לתוכן השידורים. לעניין זה ראו גם סעיף 2.15.

2.2.6.3 עבודות כקבלן

החברה מבצעת עבודות הקמה ותפעול של רשתות או תת-רשתות עבור לקוחות שונים (כגון משרד הביטחון, הוט טלקום, חברות לשידורי רדיו וטלוויזיה, מפעילים

סולאריים, מפעילי תקשורת בין-לאומית, רשויות מקומיות, עירויות וגופים ממשלתיים).

בין החברה לבין הוט טלקום קיימים הסכמים למתן שירותי התקנה, תחזוקה ואירוח של רשתות, בתשתיות של החברה. למתן אפשרות שימוש בתשתיות הפיזיות של החברה להוט טלקום החל מיום 1.10.2017, ראו סעיף 2.16.4.4.

2.3. פילוח הכנסות מוצרים ושירותים

להלן נתונים אודות התפלגות הכנסות החברה על פי המוצרים והשירותים העיקריים בתחום פעילותה בשנים 2016-2018 (במיליוני ש"ח):

2016	2017	2018	
1,500	1,544	1,596	הכנסות משירותי תשתית אינטרנט
34.22%	36.38%	38.04%	שיעור מסך הכנסות החברה בתחום הפעילות
1,392	1,281	1,156	הכנסות מטלפוניה קווית
31.76%	30.18%	27.44%	שיעור מסך הכנסות החברה בתחום הפעילות
1,069	975	977	הכנסות משירותי תמסורת ותקשורת נתונים
24.39%	22.97%	23.19%	שיעור מסך הכנסות החברה בתחום הפעילות
203	230	260	הכנסות משרות ענן ודיגיטל
4.63%	5.42%	6.17%	שיעור מסך הכנסות החברה בתחום הפעילות
219	214	207	הכנסות משירותים אחרים
5.0%	5.05%	4.91%	שיעור מסך הכנסות החברה בתחום הפעילות
4,383	4,244	4,196	סה"כ הכנסות מתחום התקשורת הפנים ארצית נייחת

2.4. לקוחות

לחברה אין תלות בלקוח בודד, ואין לקוח שהכנסות החברה ממנו מהוות 10% או יותר מכלל הכנסותיה. הכנסות החברה מתפלגות לשני סוגי לקוחות עיקריים: לקוחות פרטיים (כ-50%) ולקוחות עסקיים (כ-50%)¹⁹. החלוקה האמורה הינה על-פי הכנסות, כמפורט בטבלה שלהלן (במיליוני ש"ח):

2016	2017	2018	
2,329	2,232	2,101	הכנסות מלקוחות פרטיים
2,054	2,012	2,095	הכנסות מלקוחות עסקיים
4,383	4,244	4,196	סה"כ הכנסות

2.5. שיווק, הפצה ושירות

לחברה מערכי שיווק, מכירות ושירות ללקוחות עסקיים וללקוחות פרטיים הכוללים מנהלי לקוחות לסקטור העסקי, מוקדי מכירות ושירות משולבים ברחבי הארץ, מוקדי תמיכה טכנית ללקוחות פרטיים וללקוחות עסקיים, 8 נקודות מכירה ושירות (רשת חנויות בזק) ברחבי הארץ, וכן חנות וירטואלית ברשת.

החברה משווקת את שירותיה בעיקר באמצעות פרסום באמצעי התקשורת ההמוניים, מוקדי מכירה טלפוניים, מנהלי לקוחות וכן באמצעות מערך משווקים הכולל מוקדי מכירות הפועלים בשיטת מיקור חוץ (Outsourcing), וכן ספקי האינטרנט (ISP) אשר עם כינונו של שוק סיטונאי משווקים ברובם בעיקר חבילות שירות קצה לקצה על בסיס שירות סיטונאי BSA של החברה. כמו כן, לחברה ערוצי שירות ומכירות עצמאיים באתר האינטרנט שלה, באפליקציה ייעודית (בזק שלי), וכן באמצעות מענה קולי ממוחשב.

2.6. תחרות

להלן תיאור התפתחות התחרות בתחום התקשורת הפנים-ארצית הנייחת:

2.6.1. שוק סיטונאי (ראו גם סעיף 2.16.4)

השוק הסיטונאי מאפשר לספקי תקשורת להתחרות בחברה תוך שימוש בתשתיות הפיזיות שלה ובשירותים שלה, במחירים מפוקחים שלא נקבעו על ידי החברה. השוק הסיטונאי מאפשר לספקי התקשורת להציע למנוייהם, בין היתר, שירותים רחבי פס וחבילות שירות קצה לקצה, הכוללות תשתית גישה.

ביוני 2017 פורסמו תעריפי חלק משירותי השוק הסיטונאי על גבי רשת הוט. למיטב ידיעתה של החברה, היקף המנויים הסיטונאיים על גבי רשת הוט אינו גדול אף שלהערכת החברה בחודשים האחרונים חל בו גידול.

19 כולל הכנסות מספקי השירות בשירות סיטונאי.

2.6.2. תחום הטלפוניה

להערכת החברה, נכון לסוף שנת 2018 עמד נתח השוק שלה בשוק הטלפוניה הנייחת על כ-52% בשוק הפרטי וכ-71% בשוק העסקי, ירידה של 1% לעומת 2017 בשוק הפרטי וירידה של 1% לעומת 2017 בשוק העסקי²⁰.

בתחום הטלפוניה הנייחת קיימת תחרות ערה:

2.6.2.1 תחרות מצד בעלי רישיונות מפ"א נוספים

החברה והוט טלקום שתיהן בעלות תשתית טלפוניה נייחת בפריסה ארצית, ומתנהלת ביניהן תחרות ערה, אשר באה לידי ביטוי, בין היתר, בכך שהוט משיקה "טריפל" (משלבת תשתית אינטרנט, טלפוניה וטלוויזיה בכבלים), ואפשר שגם שירותים סלולאריים, בעיקר למשקי בית (לעניין שיווק סלי שירותים של קבוצת בזק ראו סעיף 1.7.2.2). בנוסף, משווקת הוט שירותי טלפוניה ללקוחות עסקיים.

כמו כן, קיימת תחרות מול בעלי רישיונות קיימים למתן שירותי תקשורת פנים-ארציים נייחים, לרבות VoB (ראו סעיף 2.1.8), המספקים את השירות (לרבות באמצעות "טריפל"), בין היתר, על גבי שירות גישה רחבת פס של החברה, לרבות שירות סיטונאי BSA.

החל מיולי 2017 החברה סיפקה לבעלי רישיונות אחודים הרשאים לתת שירותי מפ"א, שירות טלפוניה במתכונת מכירה חוזרת (Resale) על גבי רשת החברה. החל מחודש אוגוסט 2018 החברה מציעה שירות טלפוניה סיטונאי זמין במתכונת דומה לזו של תיק השירות בתעריפי תקנות השימוש. נכון למועד הדו"ח מספר המנויים המקבלים שירות כאמור זניח ביותר. לעניין זה וכן לעניין שירות טלפוניה סיטונאי (Wholesale) ראו סעיף 2.16.4.

2.6.2.2 תחרות בטלפוניה מצד חברות הסלולאר

לדעת החברה, שיעור החדירה הגבוה בשילוב עם תעריפי זמן אוויר נמוכים בהשוואה בין-לאומית וחבילות דקות רחבות היקף בתשלום חודשי קבוע הפכו את הטלפוניה הסלולארית למוצר תחליפי במידה רבה לזו הקווית. להערכת החברה, העמקת התחלופה בין קו נייח לנייד הינה אחת הסיבות המרכזיות לירידה בתנועה הממוצעת לקו, ולקצב ההסרות הגבוה של קווי טלפון (ראו סעיף 2.1.3).

בין בעלי רישיונות התקשורת הסלולרית קיימת תחרות עזה בעקבות המגמה שהחלה בשנת 2012, אשר סימנה עליית מדרגה בתחרות בשוק התקשורת הסלולארית בישראל. פעילות מפעילות התשתית החדשות יותר, גולן, הוט מובייל, ומרתון ובמידה פחותה יותר פעילותם של מפעילים סלולאריים וירטואלים, המשיכו את מגמת שחיקת המחירים ושימרו את הניידות הגבוהה של לקוחות בין החברות. עם זאת, להמשך מגמות אלו השפעה פחותה יותר על הפעילות הקווית, בהשוואה לשנים קודמות.

בתחום הטלפוניה הסלולארית ניכרת מגמה של מעבר לשימוש באפליקציות המאפשרות ביצוע שיחות ושליחת מסרונים באמצעות רשת האינטרנט.

פרטנר וסלקום מספקות גם שירותי מפ"א נייחים באמצעות תאגידים בבעלותן ומוכרות גם סלי שירותים המשלבים טלפוניה נייחת, סלולארית ושירותי אינטרנט.

2.6.2.3 שירותי VoC

בהתאם למדיניות משרד התקשורת שירות VoC הינו שירות נייח שאספקתו תוסדר ברישיונות מפ"א כללי וייחודי המספקים כיום שירותי VOB, שכן שירותי טלפוניה VOB או VoC הם שירותי טלפוניה בטכנולוגיית IP על גבי רשת העברת נתונים של אחר (בין אם רשת זו נייחת או נייחת) ולפיכך, מדובר בשירות אחד נייח.

כמו כן, לאור החלטת משרד התקשורת בדבר פטור מרישיון והיתר כללי להקמה והפעלה של נקודות גישה, מפעילי הסלולאר יכולים לעשות שימוש בנקודות גישה בטכנולוגיית Wi-Fi כחלק מרשתם לצורך מתן שירותים, דבר המאפשר מעבר למתן שירותי טלפוניה סלולארית באמצעות רשת Wi-Fi ומסייע בהסטת עומסים לרשת זו מן הרשת הסלולארית.

2.6.3 תחום התשתית לאינטרנט

להערכת החברה, נכון לסוף שנת 2018 עמד נתח השוק שלה בשוק תשתית האינטרנט על כ-69%

²⁰ נתחי השוק האמורים הינם במונחי קווים ומתבססים על הערכות החברה. יצוין, כי החל מהרבעון השלישי לשנת 2018 הוט אינה תאגיד מדווח, ונתונה אינם פומביים, ובהתאם קיים קושי לתת נתונים מדויקים לעניין נתחי השוק ומדובר בהערכות בלבד.

(לעומת כ – 70% בסוף שנת 2017).²¹

בתחום התשתית לאינטרנט קיימת תחרות ערה:

2.6.3.1 תחרות מצד קבוצת הוט - להוט תשתית אינטרנט בפריסה ארצית באמצעות ניתן לספק מגוון שירותי תקשורת ויישומים אינטראקטיביים.

רשת הוט מהווה כיום אלטרנטיבה עיקרית לתחרות עם תשתיות החברה במגזר הפרטי. על הוט הוחלה החובה לספק שירותים סיטונאיים ובכללם שירות BSA, ולמיטב ידיעת החברה היא החלה למכור שירות סיטונאי BSA על גבי רשת הוט. לענין זה ראו גם סעיף 2.6.1.

ביום 13.11.2014 החליט שר התקשורת דאז כי הוט טלקום תחוייב לבצע את השלב הראשון בהשלמת פרישת הרשת שלה עד ליום 13.11.2016. יישומה של החלטה זו נדחה פעמיים (עד ליום 13.5.2018) כאשר בזמן זה היה על הוט לספק את שירותיה לכל דורש בטכנולוגיית OTT על גבי אינטרנט פס רחב (למעשה של החברה) בכל אחד מן הישובים בהם היא אינה פרושה כיום. כמו כן החל מיום 1.10.2017 רשאת הוט לעשות שימוש בתשתיות הפיזיות של החברה (לענין זה ראו סעיף 2.16.4.2). ביום 29.3.2018 אימץ שר התקשורת את החלטת הוועדה המייעצת מאותו יום, ולפיה עד השלמת הבחינה שמקיים המשרד וגביש החלטה בנושא, אספקת שירות באמצעות טכנולוגיה חלופית יכולה לתת מענה ביישובים שבהם הוט לא פרושה, וכי במספר ישובים היא תוכל לספק שירותיה באמצעות בעל רשיון אחר (למשך שנה או עד שתקבל החלטה אחרת בעניין, לפי המוקדם). במקביל חויבה הוט להשלים פרישה במספר ישובים נוספים.

2.6.3.2 תחרות מצד ספקי האינטרנט ISP's וקבוצות התקשורת - הפעלת השוק הסיטונאי מאפשרת לספקי האינטרנט ולחברות קשורות (בעלי רשיון אחוד) להציע ללקוחות חבילות שירותים הכוללות גם תשתית אינטרנט בהתבסס על תשתיות החברה ושירותיה (וזאת, תמורת תעריפים מפותחים שישלמו ספקי התקשורת לחברה). בנוסף, אם וככל שיופעל מנגנון מניעת "צמצום מרווחים" דומה לזה המתואר בשימוע משרד התקשורת (ראו סעיף 2.16.4.2), הרי שבמקביל תיפגע יכולתה של החברה לשווק הצעות שיווקיות של שירותיה הקמעונאיים - הן בנוגע לעיתוי (Time to market) והן בנוגע למחירים בהם מוצעים השירותים. כמו כן, לעניין בנדל בזק ראו סעיף 1.7.2.2.

2.6.3.3 תחרות מצד מפעילי הסלולאר - חברות הסלולאר העמיקו את פעילותן בתחום האינטרנט על גבי התווך הסלולארי הן במגזר הפרטי והן במגזר העסקי. בניגוד לתחום התקשורת הנייחת (בו קיימת הפרדה בין מתן שירותי תשתית גישה - בעיקר על ידי החברה והוט, לבין מתן שירותי גישה לאינטרנט - על ידי ספקי ה-ISP), שירות האינטרנט הסלולארי ניתן כמקשה אחת. שירותי הגלישה ניתנים הן ממכשיר הסלולאר והן באמצעות מודם סלולארי המתחבר למחשבים ניידים ונייחים בשילוב עם שירותי גישה לאינטרנט.

2.6.3.4 העובדה שהחברה מוגבלת מלשווק שירותי טלוויזיה של די.בי.אס (כולל באמצעות האינטרנט) לנוכח מגבלות הפרדה מבנית המוטלות עליה (ראו סעיף 1.7.2.1) מציבה אותה בנחיתות תחרותית משמעותית.

2.6.4 תחום התמסורת ותקשורת הנתונים

בנוסף לחברה פועלות בתחום זה בעיקר סלקום ופרטנר וכן חברות האינטרנט.

למיטב ידיעת החברה, סלקום פרסה והקימה רשת תמסורת, אשר משמשת אותה הן לצרכיה העצמיים והן לצורך תחרות בשירותי החברה בשוק התמסורת ותקשורת הנתונים. גם פרטנר פועלת בתחום מתן שירותי תמסורת ותקשורת נתונים, משולבי טלפוניה ואינטרנט, ללקוחות עסקיים,

סלקום ופרטנר עושות שימוש בתשתיות הפיזיות של החברה במסגרת השירות הסיטונאי (ראו סעיף 2.16.4.3)²², בין היתר על מנת להתחרות בחברה בתחום זה ו/או לצרכים עצמיים.

²¹ הערכת החברה בדבר נתח השוק שלה בתחום שירותי התשתית לאינטרנט לסוף שנת 2018 מבוססת על מספר מנויי החברה ועל הערכתה בדבר מספר מנויי הוט. יצוין, כי החל מהרבעון השלישי לשנת 2018 הוט אינה תאגיד מדווח ונתוניה אינם פומביים ובהתאם קיים קושי לתת נתונים מדויקים לעניין נתחי השוק ומדובר בהערכות בלבד. הנתון בדבר נתח השוק של החברה לסוף שנת 2017 מבוסס על מספר מנויי החברה ומנויי הוט לאותו מועד, בהתבסס על הנתונים שפרסמה הוט בדוחותיה השנתיים לשנת 2017.

²² בעלי רשיונות אחודים הרשאים ליתן שירותי מפ"א זכאים אף הם לקבל שירות סיטונאי לשימוש בתשתיות הפיזיות של החברה.

בתחום פועלות גם בעלות התשתית IBC (לתאריך הדוח בהיקף שאינו משמעותי) והוט (בפרישה ארצית). בעלות התשתית הללו רשאיות לעשות שימוש בתשתיות הפיזיות של החברה. לעניין זה ראו סעיפים 2.16.4 ו- 2.6.5.

2.6.5

תחרות מצד חברת IBC ותשתיות מתחרות נוספות²³

חברת IBC, שחובת הפרישה האוניברסאלית לפי אבני דרך לטווח ארוך שנקבעו ברשיונה (המאפשר מתן שירותים לבעלי רשיונות) צומצמה כאמור בסעיף 2.1.8, מקימה תשתית סיבים לאספקת אינטרנט על גבי רשת החשמל (והתחילה לפעול מסחרית במספר מצומצם של ערים). על פי פרסומים בתקשורת, נכון למועד פרסום הדוח היקף הלקוחות שגישה חברת IBC אינו משמעותי.

בהתאם לרישיון, IBC תתקשר עם חברת החשמל לקבלת זכות שימוש ברשת הסיבים האופטיים שלה, ותהיה המפעיל של הרשת. בנוסף, ל- IBC רישיון מיוחד (שאינו מטיל חובת אוניברסאליות) למתן שירותי תקשורת נתונים פנים ארצי נייח, לפיו היא רשאית לספק שירותי IPVPN וקווי תקשורת נתונים רחבת פס.

לעניין צמצום חובת הפרישה האוניברסאלית של IBC - בהתאם להחלטת שר התקשורת מיום 8.8.2018 תצומצם חובת הפרישה של IBC ותעמוד באופן מדורג על לא פחות מ-40% ממשקי הבית בישראל בתוך 10 שנים, כאשר רק לאחר תקופת "Cherry Picking" (שתימשך שלוש וחצי שנים) יידרש בעל הרישיון החדש להנגיש משק בית אחד לפחות בפריפריה, על כל משק בית שיוגש במרכז הארץ.

משרד התקשורת איפשר (בחודש יוני 2016) לחברות תקשורת חסרות תשתית (סלקום ופרטנר) להתמודד על השקעה בחברת IBC. במקביל הודיעה אז פרטנר למשרד התקשורת כי בכוונתה לפרוש סיבים אופטיים. המהלכים האמורים נועדו לדברי משרד התקשורת לפתוח לתחרות את השוק הקווי (בו מהווה החברה מונופול), תוך מתן דגש על שדרוג תשתיות. לעניין שימוש הדדי בתשתיות פיזיות ותחרות ראו סעיף 2.16.4 וכן סעיף 2.1.8.

ביום 20.11.2017 הודיעו סלקום ופרטנר, כי הן מקיימות ביניהן משא ומתן בעניין הסכם לשיתוף פעולה פוטנציאלי ארוך טווח עבור פריסה של תשתיות סיבים אופטיים על ידי שתי החברות, לפיו כל חברה תהיה רשאית לרכוש מעת לעת, לפי צרכיה ושיקול דעתה הבלעדי, שירותי תשתית סיבים אופטיים, לרבות זכות שימוש בלתי הדירה (IRU) בתשתית הסיבים האופטיים הקיימת ו/או העתידית של החברות לצורך חיבור בנייני מגורים בישראל. קודם לכן הודיעה פרטנר על האצה בפריסת הסיבים האופטיים שלה ותחילת שיווק מסחרי של תשתית אינטרנט ללקוחות. כמו כן, למיטב ידיעת החברה סלקום החלה לחבר בתי אב באזורים מצומצמים בהם פרסה סיבים.

למיטב ידיעת החברה בחודש מרץ 2019 חתמה סלקום על הסכם לרכישה (ביחד עם משקיע נוסף) של 70% מהון המניות של IBC.

האמור צפוי להשפיע לרעה על החברה אולם החברה אינה יכולה להעריך, בעת הזאת, את היקף ההשפעה של האמור לעיל עליה ועל עסקיה, היות והדבר תלוי במשתנים ובגורמים שונים.

בנוסף, קיימות כיום בישראל מספר תשתיות בעלות פוטנציאל לשמש כתשתיות תקשורת, המבוססות על סיבים אופטיים ואשר מצויות ברובן בבעלות חברות וגופים ממשלתיים, כגון: רכבת ישראל, חברת מקורות, חברת תשתיות נפט וחברת כביש חוצה ישראל. גם עיריות מסוימות מנסות ליצור אלטרנטיבה להנחת צנרת או סיבים באמצעות תשתיות של אותן עיריות.

2.6.6

היערכות ודרכים של החברה להתמודדות עם התחרות הגוברת

החברה מתמודדת עם התחרות בשירותי הבזק הפנים-ארציים הנייחים במספר אופנים:

2.6.6.1 החברה משיקה שירותי תקשורת ויישומי ערך מוסף חדשים (כדוגמת בית חכם, מתחמים חכמים, שירותי אינטגרציה ועוד) וכן חבילות מוצרים ושירותים וסלים משותפים (מקבילים לסלים מסויימים המשווקים על ידי מתחרותיה, אם כי תחת מגבלת פריקות, ראו סעיף 1.7.2), על מנת להרחיב את היקף השימוש בקווי מנוי, להיענות לצרכי הלקוחות ולחזק תדמית של חדשנות טכנולוגית. החברה משקיעה בהשכלה ובמודרניזציה של תשתית החברה, כדי לאפשר מתן שירותים ומוצרים מתקדמים למנוייה.

2.6.6.2 החברה פועלת להחדרת שירות התשתית לאינטרנט בקצבים גבוהים, וכן להגדלת מספר לקוחותיה בתחום זה. רשת ה- NGN מאפשרת שדרוג לקוחות לקצבים גבוהים ויצירת ערך מוסף ללקוח באמצעות הרחבת צריכת יישומי תוכן, פנאי ובידור (ראו גם סעיפים 2.2.3 ו-2.7.2).

²³ מעבר לתשתיות הוט ו- IBC.

- 2.6.6.3 החברה פועלת באופן מתמיד לשיפור איכות שירותיה ושימור לקוחותיה, פישוט תהליכים ואוטומציה והתאמת פעילותה למבנה התחרות בתחומי פעילותה.
- 2.6.6.4 החברה מציעה סלי תשלומים חלופיים ללקוחות (ראו סעיף 2.16.1.4), מסלולים ומבצעים.
- 2.6.6.5 החברה מציעה חבילות ומסלולים מותאמי צריכה על מנת לקדם את ההצטרפות לשירות הטלפונייה.
- 2.6.6.6 החברה מבצעת התאמות בצד ההוצאות שתכליתן מיקוד ההשקעות בנכסים קבועים בפעילויות צמיחה, ובפרוייקטים לצמצום עלויות התפעול. למרות האמור לעיל, יכולת החברה לבצע התאמות בטווח הקצר והבינוני בהוצאותיה מוגבלת בשל מבנה עלויותיה, שעיקרו עלויות קשיחות בטווח הקצר והבינוני (בעיקר הוצאות פחת והוצאות הקשורות בשכר ובנלוות לשכר, וכן עלויות הפעלה, כגון תחזוקת תשתית ושכירה ואחזקה של מבנים).
- 2.6.6.7 בחודש אפריל 2018 השיקה החברה את הנתב החדש שלה Be. מדובר בנתב מתקדם בעל עיצוב חדשני, ובעל יכולות מתקדמות הכוללות, בין השאר, Wi-Fi חכם המאפשר גלישה איכותית ורציפה ברשת האינטרנט הביתית, הגנת סייבר והכנה לבית חכם. הנתב והשירותים מנוהלים על ידי אפליקציה ייעודית.
- 2.6.7 גורמים חיוביים ושליליים המשפיעים על מעמדה התחרותי של החברה
- 2.6.7.1 גורמים חיוביים
- (א) תשתית איכותית בפריסה ארצית, שבאמצעותה מסופקים מגוון שירותים.
- (ב) נוכחות במרבית העסקים ומשקי הבית.
- (ג) מותג מוכר וחזק.
- (ד) חדשנות טכנולוגית.
- (ה) מבנה הון איתן ותזרים חיובי.
- (ו) תשתית שירות רחבה וממשקי לקוח מגוונים.
- (ז) כוח אדם מקצועי, מנוסה ומיומן.
- 2.6.7.2 גורמים שליליים
- החברה סבורה, כי מגבלות שונות החלות עליה מקשות על יכולתה להתחרות בתחומי פעילותה. להלן המגבלות העיקריות בעניין זה:
- (א) שוק סיטונאי (ראו סעיף 2.16.4) - הפעלת שוק סיטונאי במחירים מפוקחים, הסדרים הנתונים להתערבות הרגולטור, אכיפה סלקטיבית פוטנציאלית של משרד התקשורת בקשר עם יישום שוק סיטונאי, יישום מנגנון פיקוח על הצעות שיווקיות קמעונאיות של החברה, הרחבת השימושים והמורשים להשתמש בתשתיות החברה. יחד עם זאת, האפשרות לביטול ההפרדה המבנית בעקבות הפעלת השוק הסיטונאי עשויה להשפיע גם לחיוב על מעמדה התחרותי של החברה.
- (ב) מגבלות גמישות בתעריפים
- על החברה מוטלות מגבלות על יכולתה לתת הנחות על שירותיה המרכזיים ולהציע תעריפים דיפרנציאליים. לעניין זה וכן לעניין שימוע בדבר שינוי מנגנון פיקוח תעריפים, ראו גם סעיף 2.16.1.
- לעניין שימוע בנושא מניעת "צמצום מרווחים" בשוק הסיטונאי ראו סעיף 2.16.4.2.
- (ג) חובת ההפרדה המבנית
- לעניין חובת ההפרדה המבנית החלה על החברה ראו סעיף 1.7.2.
- (ד) חובת השירות האוניברסלי
- על החברה מוטלת חובה לתת שירות לכלל הציבור בישראל (שירות אוניברסלי). מכוח חובה זו, עשויה החברה להידרש לתת שירותים גם בנסיבות שאינן כלכליות (בכפוף לאפשרות קבלת פטור בנסיבות חריגות, ואולם בהתאם למסמך שר התקשורת מיום 17.11.2014 בנושא, נסיבות מתן פטור כמעט שאינן

קיימות). חובה זו לא מוטלת על בעלי רישיונות מפ"א ייחודיים, אשר יכולים להציע שירותיהם רק ללקוחות הרווחיים של החברה, המהווים מקור הכנסה מהותי של החברה. כמו כן, חברת הוט, עליה מוטלת חובת שירות אוניברסאלי, קיבלה במסמך שר התקשורת האמור, דחייה ביישום החובה לפריסה מלאה ואף המועדים שנקבעו בה נדחו פעמיים נוספות, וכן ניתנו פטורים והקלות משמעותיים ל- IBC ובעקבות תיקון בחוק ההסדרים מחוייבת החברה לאפשר לחברות הוט ול- IBC להשתמש בתשתיות הפאסיביות של החברה (ראו סעיף 2.16.4).

(ה) מגבלות בשיווק חבילות שירותים משותפות של החברה וחברות בקבוצה

ראו סעיף 1.7.2.2.

(ו) אופי ציוד הקצה בטלפוניה הנייחת

ציוד הקצה בתחום הטלפוניה הנייחת אינו בעל מאפיינים אישיים. כמו כן, הוא פחות מתקדם מבחינה טכנולוגית בהשוואה לציוד הקצה הסלולארי, והיצע השירותים המתקדמים אותם ניתן לצרוך באמצעותו הינו מוגבל.

2.7. רכוש קבוע ומיתקנים

2.7.1. כללי

הרכוש הקבוע של החברה כולל, בעיקר: תשתית וציוד תקשורת פנים-ארצית, נכסי מקרקעין (קרקע ומבנים), מערכות מחשוב, כלי רכב וציוד משרדי.

2.7.2. תשתית וציוד התקשורת הפנים-ארצית הנייחת

לחברה רשת NGN המבוססת על ליבת רשת IP ופריסה של תשתיות סיבים אופטיים לארונות רחוב (טופולוגיית רשת המכונה FTTC-Fiber To The Curb), וכן על רשת גישה (מערכת המקשרת את נקודת סיום רשת אצל המנוי לרשת) ומערכות הנדסיות. החיבור מהבית לרשת הגישה מבוסס על כבלי נחושת וממערכות הגישה לרשת ההולכה (Backbone) מבוסס בעיקר על כבלים אופטיים. כמו כן, חלק מציוד הקצה (ציוד המותקן אצל המנוי כגון: נתבים) הינו בבעלות החברה ומצוי אצל הלקוח בשכירות. ברשת ה- NGN ניתן לספק כיום, באמצעות טכנולוגיית VDSL2, רוחבי פס של עד 100 מס"ש בערוץ היורד, וכן שירותי ערך מוסף חדשניים. יתרונות נוספים של רשת זו הם פישוט מבנה הרשת ושיפור יכולת ניהולה. בתחילת שנת 2016 החלה החברה בניסוי שטח בטכנולוגיית G.fast (טכנולוגיה המשתמשת בזוגות חוטי הנחושת להעברת נתוני תקשורת בקצבים גבוהים כתלות במרחק) וכן בטכנולוגיות אופטיות, המאפשרות קצבי גלישה אולטרה מהירים של מאות מגה ואף 1 גיגה, וזאת במטרה לבחון היבטים טכנולוגיים וכלכליים של הפעלת הרשת.

החברה מרחיבה פריסת תשתיות ובכלל זה, החל משנת 2013, פרסה סיבים אופטיים כך שיגיעו קרוב ככל שניתן לחצר הלקוח (FTTB/FTTH), וזאת כבסיס להספקה עתידית של שירותי תקשורת מתקדמים ורוחבי פס גדולים מאלה המסופקים ללקוחותיה כיום, בין היתר, על בסיס טכנולוגיות חדשות העושות שימוש בכבלי הנחושת שבחצרי הלקוח.

מאחר שבסוף 2016 הגיעה פריסת הסיבים האופטיים להיקף משמעותי בעוד שטכנולוגיות מתקדמות, המאפשרות הספקה מהירה של השירות בהיקף נרחב נמצאות עדיין בשלבי תקינה וטרם הגיעו לבשלות הטכנולוגית הנדרשת, וכן לנוכח רמת המחירים הנגזרת מטכנולוגיות אלה אשר אינה כלכלית בשלב זה, האטה החברה באופן משמעותי את קצב פריסת הסיבים במהלך שנת 2017. החברה מרכזת מאמץ בבחינת מוכנות הטכנולוגיות החדשות, שבאמצעותן ניתן יהיה לספק את השירות בהיקף נרחב, וכן בהשקעות ברשת הקיימת במטרה להגדיל את רוחב הפס, האיכות והשרידות של הרשת. ביום 28.3.2018 פנתה החברה למשרד התקשורת בבקשה לאסדר את תחום הקצבים האולטרה גבוהים, באופן שיאפשר פריסה ארצית רחבה של קצבים אלה. ביום 23.12.2018 פנה משרד התקשורת לחברה בהבהרה לפיה נדרש למשרד מידע נוסף על מנת להשלים את בדיקתו בדבר יישום טכנולוגיית B35 (הרחבה של טכנולוגיית xDSL - אשר באמצעותה ניתן לספק קצבים של עד 300 מגה כתלות באיכות תשתית הנחושת) בהיבטים של מתן שירותים באורח תקין וסדיר והעדר פגיעה משמעותית בתחרות, לרבות האפשרות לקבוע תנאים שיבטיחו העדר פגיעה כאמור. ביום 21.1.2019 הודיעה החברה לספקי השירות על הקפאת הפעלת הטכנולוגיה בשלב זה ועד להודעה חדשה.

נכון לסוף שנת 2018 פרסה החברה סיבים ישירות לכ - 100,000 מבנים ובאזורים מסוימים לנקודה במרכז קבוצת מבנים. מידת מוכנות הפריסה לאספקת שירות תלויה בטכנולוגיה שתיבחר לכל אזור (ייתכן שיהיה מגוון טכנולוגיות). סה"כ פוטנציאל החיבור הוא לעד כ- 1.5 מליון משקי בית ובתי עסק.

קול קורא של משרד התקשורת בעניין מדיניות פרישת תשתיות אולטרה רחבות פס בישראל

ביום 18.12.2018 פרסם משרד התקשורת קול קורא בעניין עקרונות מדיניות לפרישת תשתיות

אולטרה רחבות פס בישראל²⁴ ובו מפורט הבסיס למדיניות הנשקלת במשרד שנועדה, לדברי המשרד, להשלים את מערך התמריצים הקיים ולייצר לחברות התקשורת ודאות רגולטורית בדבר מערך האסדרה בעולם הסיבים. בקול הקורא הציג המשרד עקרונות ראשוניים לפיהם הוא שוקל לגבש אסדרה במטרה לתת מענה לסוגיות השונות שעיקריהם:

1. חופש פעולה לבעלי תשתית ולספקי שירות בבחירת תמהיל הטכנולוגיות, בכפוף לעיקרון של אי פגיעה בשירותים שיוכל להציע מתחרה.
2. אספקת שירותים סיטונאיים על ידי בעל התשתית כקבוע בתיקי השירות בכל התקדמות טכנולוגית במקביל להספקתם ברשתות הקיימות.
3. דרישת תשלום סביר לשירות BSA לפי סעיף 17 לחוק התקשורת תחת המגבלות:
 - (א) תעריף מבוסס עלויות ולא ריטייל מינוס;
 - (ב) תעריף חודשי נקוב ואחיד ללא רכיב של תעריף משתנה להקצאת קיבולת.
 - (ג) תשקל האפשרות לתמחור דיפרנציאלי לפי קצב.
 - (ד) קיום מנגנון אפקטיבי למניעת צמצום מרווחים.
 - (ה) יישום מהיר - המשרד שוקל בטווח הזמן המידי ועד להשלמת עבודה עדכנית לבחינת עלויות לקבוע מחיר מפקח לשירותים סיטונאיים על גבי סיב בהינתן הנתונים הקיימים בידיו כיום. צוין כי שימוע פרטני בנושא יפורסם בהמשך לקול הקורא.

4. גיבוש מנגנון המתמך הפעלה של רשתות מתקדמות

- (א) אין מקום לגרוע מחובת האוניברסליות החלה על החברה גם בפרישת רשתות מתקדמות. עם זאת, יש לאפשר לחברה גמישות בחיבור בניינים ושכונות בהתאם לביקושים אזוריים בכפוף לעמידה בתנאים שיקבעו ברישיון לעניין זה. חובת האוניברסליות לא תחול על הוט ביחס לרשתות מתקדמות מבוססות סיב.
- (ב) תינתן גמישות לחברה ולהוט לקביעת תכנית להפעלת הרשת ברמה אזורית (ערים/שכונות). האזורים בהם מתוכננת הפעלת רשת סיבים על ידי בעל תשתית יפורסמו לספקי השירות מספר חודשים מראש. החברה תגיש לאישור המשרד לוחות זמנים להפעלת רשת הסיבים שכבר נפרשה, לפי סדר הפרישה שתציע. על הרשת המופעלת והלא מופעלת של החברה יסופקו השירותים הסיטונאיים וביניהם שירות סיב אפל. ככל שקיימים חסמים ליישום השימוש בשירות זה המשרד יפעל להסירם. לדעת המשרד השימוש של ספקי השירות בסיב האפל של החברה והלחץ התחרותי שיגרם כתוצאה מכך יגבירו את התמריצים של החברה להפעיל את רשת הסיבים שלה.

בהמשך לכך החברה קיימה דיונים פתוחים בנושא עם נציגי משרד התקשורת אשר במסגרתם, ובמסגרת תגובה שהעבירה לקול הקורא, עמדה, בין היתר, על הכשלים המובנים שקיימים לדעתה בכוונות המפורטות בקול הקורא.

ביום 7.3.2019 פרסם משרד התקשורת קול קורא נוסף, לפיו, לאור ההבנה שמדובר באסדרה ממשלתית רחבת היקף שלה השלכות משמעותיות על שוק התקשורת ועל השווקים המשיקים לו, מונה ביום 10.2.2019 צוות בין משרדי לבחינת מדיניות פרישת תשתיות תקשורת אולטרה רחבות פס נייחות במדינת ישראל, שכולל נציגים ממשרד התקשורת, משרד האוצר ורשות התחרות. הצוות התבקש לבחון ולגבש המלצות בנושאים הבאים, בשים לב לטובת הציבור ולפיתוח התחרות בתחום, וכל זאת ביחס לתשתיות אולטרה רחבות פס נייחות: (1) עדכון חובות הפרישה ו/או חובות אספקת השירות שיחולו על בעלי התשתית; (2) הצורך בכלים לעידוד הפרישה באזורים שבהם יומלץ לקבוע כי אין בהם חובת פרישה וזאת על פי מבחני כדאיות כלכלית. הצוות מזמין גורמים מן הציבור להביע בפניו עמדותיהם בנושאים הללו, עד ליום 3.4.2019.

2.7.3. מחשוב

מערך המחשוב בחברה תומך בארבעה תחומים מרכזיים: תחומי שיווק וניהול לקוחות, תחום התשתיות ההנדסיות של רשתות הבזק, תחום ניהול משאבי החברה ומערכות רוחביות.

מערך המחשוב של החברה הינו מערך גדול ומורכב, התומך בתהליכי עבודה קריטיים ומטפל בהיקפי נתונים גדולים מאוד. מערך זה מורכב ממספר רב של מערכות, חלקן מערכות מידע שפיתוחן החל לפני שנים רבות, וחלקן מערכות מודרניות שפותחו ויושמו בשנים האחרונות. מרבית המערכות פועלות בסביבות מחשוב פתוחות.

²⁴ הקול הקורא המלא צורף לדיווח מיידי של החברה מיום 19.12.2018 המוכלל בדוח זה על דרך הפניה.

2.7.4. מקרקעין

2.7.4.1 כללי

לחברה נכסי מקרקעין הנובעים משני מקורות: נכסים שהועברו לחברה על ידי המדינה בשנת 1984 במסגרת הסכם העברת הנכסים (ראו סעיף 2.17.2.1), ונכסים שזכויות בהם נרכשו או נתקבלו על ידי החברה לאחר מועד זה, לרבות נכסים שהיא שוכרת מצדדים שלישיים.

נכסי המקרקעין משמשים את החברה לפעילות תקשורת (מרכזות, חדרי ריכוז, אתרי שידור וכו') ולפעילות אחרת (משרדים, מחסנים וכו'). חלק מנכסי החברה הם נכסים בלתי מפותחים או מפותחים חלקית, הניתנים לניצול נוסף.

להלן פירוט נכסי החברה בהתאם למהות הזכויות בנכס. בנוסף, לחברה זיקות הנאה (זכויות מעבר וכדומה) במקרקעין אחרים (כגון- לצורך הקמת משרדים והנחת כבלים):

מהות הזכות	מספר נכסים	שטח מגרש (אלף מ"ר)	שטח בנוי (אלף מ"ר)	הערות
בעלות, חכירה או זכות לחכירה	כ- 312	כ- 872	כ- 116	מתוך זה, כ- 306 נכסים בשטח כ- 842 אלף מ"ר מגרשים וכ- 95 אלף מ"ר בנוי הינם נכסים לצרכים תקשורתיים והיתר הינם לצרכים מנהלתיים. כ- 19 נכסים משותפים עם משרד התקשורת ו/או חברת דואר ישראל בע"מ, עמה נחתם הסכם להגדרה והסדרה של זכויות הצדדים בנכסים אלה (ראו סעיף 2.17.2.3). הצדדים פועלים כמתחייב מהוראות ההסכם, ובין היתר- להפרדת חיובים ומערכות משותפות. נכסים בישובים ישראליים ביהודה ושומרון, כולם לצרכים תקשורתיים. אין הסדרה בכתב של הזכויות החוזיות, אך לדעת החברה הדבר אינו יוצר חשיפה מהותית.
החזקה (ברשות / זכות החזקה על פי דין) שכירות	כ- 40	כ- 1.5	כ- 0.8	כ- 315 נכסים מתוכם בשטח בנוי של כ- 13 אלפי מ"ר הינם לצרכים תקשורתיים והיתרה לצרכים מנהלתיים. כ- 2 אלפי מ"ר בנוי מתוכם מושכרים בשכירות משנה. מדובר בחדרים לכבלים ומתקנים לצרכי תקשורת שכונתיים.
זכויות שונות ב"חדרי ריכוז"	כ- 2,264	לא רלבנטי	כ- 28 (מבוסס על אומדן)	לגבי רוב הנכסים, מדובר בזכות שימוש המוקנית לחברה על פי חוק התקשורת והתקנות מכוחו ולא קיימת הסדרת זכויות בכתב עם בעלי הנכסים. להערכת החברה ועל בסיס ניסיון העבר, הדבר אינו יוצר חשיפה מהותית.
זכות חכירה מהוונת	נכס בסקיה (ליד צומת מסובים)	כ- 70 נטו	-	הנכס נמכר. ראו סעיף 2.7.4.4.

2.7.4.2 רישום

לתאריך פרסום הדוח התקופתי זכויותיה של החברה בחלק ניכר מנכסי המקרקעין שלה אינן רשומות במרשם המקרקעין, ולפיכך הן בגדר זכויות חוזיות. החברה נמצאת בתהליך שוטף של רישום על שמה של נכסי המקרקעין שהם בני רישום במרשם המקרקעין.

2.7.4.3 הסכם הפשרה לגבי המקרקעין

ביום 10.3.2004 ניתן תוקף של פס"ד להסכם פשרה שנחתם ביום 15.5.2003 בין החברה לבין מינהל מקרקעי ישראל (כיום - רשות מקרקעי ישראל) ("רמ"י") והמדינה ("הסכם הפשרה") בעניין מרבית נכסי המקרקעין, שהועברו לחברה במסגרת הסכם העברת הנכסים שנחתם עובר לתחילת פעילותה העסקית של החברה. הסכם הפשרה קבע, כי הנכסים שנשארים בידי החברה הינם בסטאטוס של חכירה מהוונת, ובכפוף לחתימת חוזי חכירה פרטניים, תהיה החברה רשאית לבצע בנכסים כל עסקה, וכן לבצע בהם פעולות השבחה. בהסכם נקבע מנגנון לתשלום לרמ"י בגין פעולות השבחה שיבוצעו בנכסים (ככל שיבוצעו) מעבר לזכויות לפי תוכניות שאושרו עד שנת 1993 כקבוע בהסכם, בשיעור של 51% מעליית הערך של הנכס בעקבות פעולות ההשבחה (ובניכוי חלק מסכומים שישולמו בגין היטל השבחה או למינהל בגין עליית ערך, אם ישולם היטל השבחה). כמו כן נקבע בהסכם הפשרה כי 17 נכסים יוחזרו למדינה, באמצעות רמ"י, במועדים שונים (עד שנת 2010) ובתנאים שנקבעו בהסכם הפשרה.

למועד פרסום דוח תקופתי זה, החזירה החברה לרמ"י 15 נכסים. שני נכסים נוספים יוחזרו לרמ"י לאחר שהחברה תקבל נכסים חלופיים במקומם בהתאם להסכם הפשרה.

2.7.4.4 מימוש נדל"ן

כללי

בהתאם לאישור הדירקטוריון, החברה ממשיכה לפעול למכירת נכסים שאינם פעילים ו/או שניתן לפנותם בקלות יחסית וללא כניסה להוצאות משמעותיות, בהתאם לרשימות המוצגות בפני הדירקטוריון מעת לעת. המעבר לרשת ה-NGN מאפשר לחברה לייעל את מבנה הרשת ולממש חלק מנכסי המקרקעין שיפוגו כתוצאה מהמעבר לרשת החדשה.

במהלך השנים האחרונות מכרה החברה נכסי מקרקעין לא פעילים או שניתן היה לפנותם בקלות יחסית תוך שהיא רושמת בגין מכירות אלה רווחי הון, אשר בחלק מהשנים היו מהותיים (במהלך שנת 2018 מכרה החברה, בנוסף למכירת הנכס ב"סקיה" כאמור להלן, נכסי מקרקעין בהיקף ובסכום שאינם מהותיים עבור החברה)). החברה השלימה את מכירתם של עיקר הנכסים (במונחי שווי) שענו להגדרה כאמור ובכוונתה להשלים בשנים הקרובות גם את מכירת יתרת הנכסים מסוג זה. מכירת יתרת הנכסים כאמור עשויה להניב לחברה רווחי הון נוספים בסכומים מהותיים (אם כי בסך הנמוך משמעותית מהסך המצטבר של רווחי ההון שרשמה החברה בשנים האחרונות).

יודגש, כי האמור מתייחס גם לנכסי נדל"ן אשר טרם נתקבלה החלטה קונקרטית למכירתם ואין וודאות באשר לעיתוי מכירתם (ככל שיימכרו). כמו כן, מכירה של חלק מהנכסים עשויה להיות כרוכה בקשיים, לרבות בנסיבות של היעדר ביקוש או מגבלות תכנוניות שונות.

לאור האמור, יודגש, כי הערכות החברה כאמור לעיל הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, אשר עשוי שלא להתממש או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שנחזה. הערכות אלו מבוססות, בין היתר, על הערכות החברה בדבר שווי נכסי הנדל"ן שבבעלותה ביחס לערכם בספרים, וזאת מאחר שביחס לחלק מהנכסים אין בידי החברה שמאויית, או שהשמאויית שבידי החברה אינן עדכניות ולפיכך ההערכות נסמכות גם על אומדנים פנימיים של החברה, ולעניין היעדר היכולת של החברה לצפות את גובה התמורה שתשולם בפועל בגין הנכסים שיימכרו (אם וככל שיימכרו).

הנכס בסקיה

ביום 21.1.2018 התקשרה החברה בהסכם למכירת הנכס בסקיה לחברת מגדלי נעימי בע"מ בתמורה לסך כולל של 497 מיליון ש"ח בתוספת מע"מ כאשר סכום זה עשוי לגדול עד לסך של כ- 550 מיליון ש"ח, ככל שהרוכש, בהתאם לזכותו לפי ההסכם, ידחה את מועד התשלום של עד שני שליש מהתמורה עד ליום 31.12.2022.

ביום 21.5.2018 התקבלה בחברה מרמ"י דרישה לתשלום דמי היתר בגין התוכנית להשבת הנכס שאושרה קודם לחתימת ההסכם, אשר במסגרתה נדרשה החברה לשלם סך של כ- 148 מיליון ש"ח בתוספת מע"מ ("הדרישה"). החברה הגישה השגה בטענה משפטית על הדרישה. ביום 20.1.2019 דחתה רמ"י את כל טענות החברה בהשגה המשפטית, ובמצב דברים זה, ככל שמנגנון יישוב הסיכסוכים הקבוע בהסכם הפשרה לא יביא לסיום המחלוקת, תגיש החברה תובענה כספית בה יתבקש בית המשפט להורות לרשות להשיב לחברה את דמי ההיתר ששילמה כאמור וכן לחייב את הרשות לשלם את דרישת היטל ההשבה, כהגדרתה להלן. במקביל, הגישה החברה השגה שמאית על הדרישה. ביום 5.8.2018 התקבלה בחברה מהוועדה המקומית לתכנון ובניה אור יהודה דרישת תשלום בגין היטל ההשבה על סך של כ- 143.5 מיליון ש"ח בגין מימוש הנכס בדרך של מכר ("דרישת היטל ההשבה"). ביום 17.9.2018 הגישה החברה ערר על דרישת היטל ההשבה, ושלחה לרמ"י דרישה לתשלום מלוא היטל ההשבה על פי התחייבות הרשות בהסכם הפשרה. ביום 20.1.2019 דחתה רמ"י את דרישת החברה לתשלום היטל ההשבה כאמור. יצוין, כי סכום דמי ההיתר שייקבע בסופם של ההליכים יכול להשפיע גם על סכום היטל ההשבה שיהיה על החברה לשלם לוועדת התכנון. להערכת החברה סכום דמי ההיתר והיטל ההשבה שהיא תידרש לשלם צפוי להיות נמוך וייתכן שאף נמוך מהותית מסכום הדרישות הכולל. ביום 4.9.2018 נחתם בין רמ"י לבין החברה חוזה חכירה המתייחס לנכס בסקיה.

בהתאם להערכת החברה ככל שהחברה תידרש לשלם את מלוא סכום דרישת היטל ההשבה ומלוא סכום הדרישה היא צפויה לרשום בדוחותיה הכספיים בגין מכירת הנכס, במועד בו יתאפשר לה לעשות כן על פי כללי החשבונאות, רווח הון שצפוי

לעמוד על סך של כ-250 מש"ח. סכומי הסופי של רווח ההון יהיה תלוי בסכומי האגרות וההיטלים שיחולו על החברה בגין מכירת הנכס. כן צפויה החברה לרשום הכנסות מימון בסכום של עד 50 מיליון ש"ח בתלות במועד קבלת התשלומים בגין מכירת הנכס. לעניין זה ראו גם ביאור 13 לדוחות 2018.

המידע הכלול בסעיף זה בנוגע להערכות החברה ולרווח ההון כתוצאה ממכירת הנכס הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרת מונח זה בחוק ניירות ערך ומבוסס, בין השאר, על האמור לעיל וכן על הערכות החברה בדבר עלויות העסקה, עלויות שונות לחברה בקשר עם הנכס ובדבר טענות החברה בנוגע לתשלום הדרישות. המידע עשוי שלא להתממש באופן מלא ככל שהערכות החברה האמורות יתקיימו באופן שונה מהצפוי.

2.8. נכסים לא מוחשיים

2.8.1. רישיון המפ"א של החברה

החברה פועלת על פי רישיון המפ"א, אשר, בין היתר, מהווה את הבסיס לפעילותה בתחום התקשורת הפנים-ארצית הנייחת (לתיאור עיקרי רישיון המפ"א ראו סעיף 2.16.2).

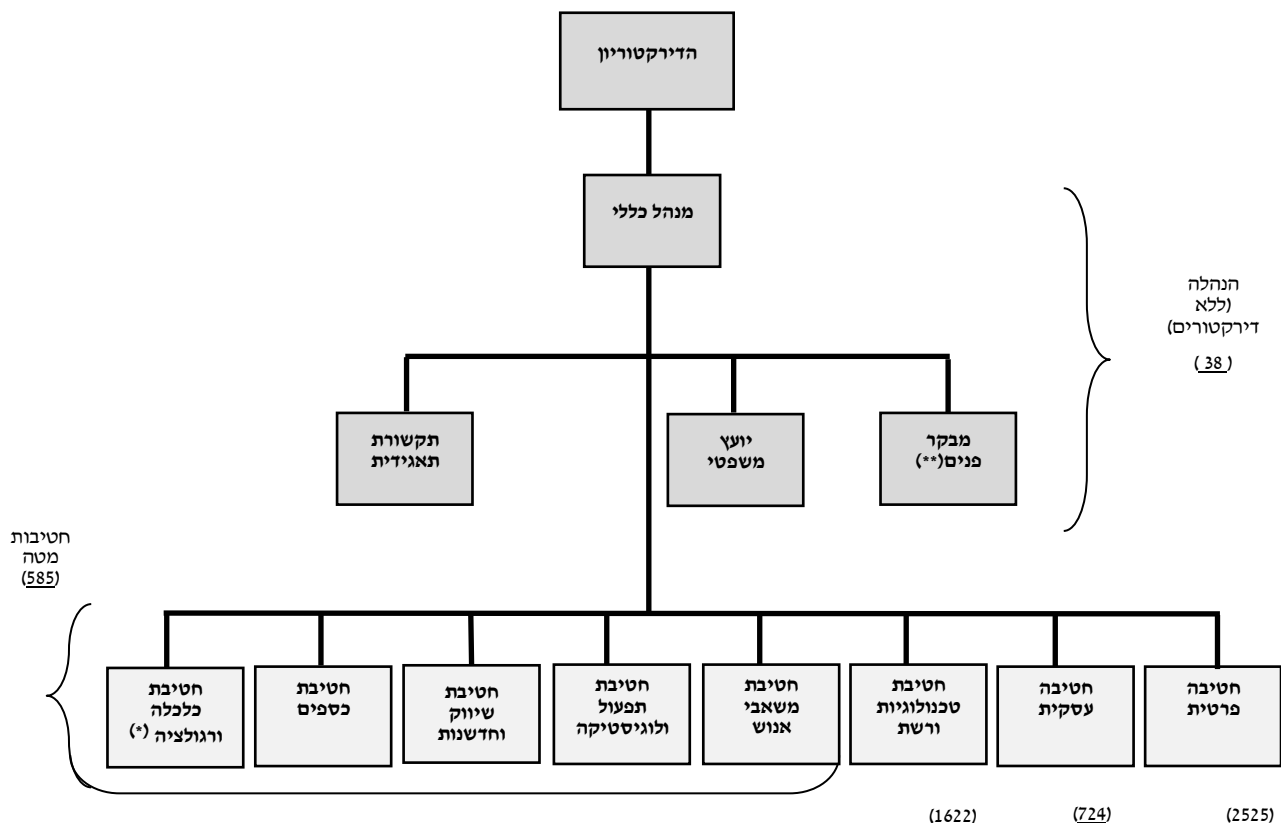
2.8.2. סימני מסחר

החברה משתמשת בסימני מסחר המאפיינים שירותים ומוצרים שלה. למועד פרסום הדוח התקופתי רשומים על שם החברה, או נמצאים בהליך רישום אצל רשם סימני המסחר, כ-210 סימני מסחר. סימני המסחר העיקריים הם - "בזק" - שם החברה ו-"B" - לוגו החברה. כמו כן, בתחילת שנת 2018 החברה רשמה מדגם לנתב החדש של החברה.

2.9. הון אנושי

2.9.1. מבנה ארגוני ומצבת עובדים לפי מבנה ארגוני

להלן תרשים המבנה הארגוני הכללי של החברה 31.12.2018 :

(*) החל מיום 15.2.19
(**) כפוף ארגונית ליו"ר הדירקטוריון

2.9.2.

מספר העובדים בחברה ומסגרות העסקה

מספר העובדים בחברה נכון ליום 31.12.2018 היה 5,494 עובדים (בהשוואה ל - 5,582 עובדים בסוף שנת 2017). כ- 91% מתוך עובדי החברה הינם עובדים המועסקים על פי הסכמים קיבוציים (מתוכם כ - 60% מעובדי החברה הינם עובדים קבועים והיתר עובדים לא קבועים). יתרת עובדי החברה (כ - 9%) מועסקים בהסכמים אישיים שלא במסגרת ההסכמים הקיבוציים.

לפירוט בעניין ההסכם הקיבוצי המיוחד מחודש דצמבר 2006 והתיקונים לו, ראו סעיף 2.9.4.

2.9.3.

תוכניות לפרישה מוקדמת של עובדים

במהלך שנת 2018 פרשו מהחברה 79 עובדים קבועים בהתאם לתוכנית הפרישה לפנסייה מוקדמת.

ביום 23.5.2018 אישר דירקטוריון החברה תוכנית לפרישה מוקדמת בשנת 2018 בעלות של כ- 80 מיליון ש"ח, וזאת בהמשך להחלטה קודמת של הדירקטוריון מחודש מרץ 2018 שאישרה פרישה מוקדמת בעלות של כ- 10 מיליון ש"ח בגין הרבעון הראשון של שנת 2018 (להלן ביחד: **"תוכנית הפרישה"**). תוכנית הפרישה הינה בהתאם לתנאי ההסכם הקיבוצי בין החברה לבין ארגון העובדים והסתדרות העובדים הכללית החדשה מחודש דצמבר 2006 על תיקונו **"(ההסכם הקיבוצי)"**. נכון למועד פרסום הדוח פרשו במסגרת תוכנית הפרישה 71 עובדים בעלות של כ - 92 מיליון ש"ח.

ביום 16.12.2018 אישר דירקטוריון החברה תקציב סיום העסקה בחברה לצורך מימוש תכנית התייעלות לשנת 2019 בעיקר לפרישת 243 עובדים קבועים (ותיקים וחדשים) בהתאם לתנאי ההסכם הקיבוצי. בנוסף, אישר דירקטוריון החברה הפרשה לתכנית פרישה מוקדמת, עד לתום תקופת ההסכם הקיבוצי (סוף שנת 2021), לכל עובדי החברה אשר הועברו לחברה ממשרד התקשורת (94 עובדים).

לעניין זה ראו גם ביאור 18 לדוחות 2018.

2.9.4.

טיבם של הסכמי העסקה בחברה

יחסי העבודה בחברה מוסדרים בהסכמים קיבוציים הנחתמים בין החברה ובין נציגות עובדי החברה והסתדרות העובדים הכללית החדשה **"(ההסתדרות)"** ובהסכמים אישיים. כן חלים על עובדי החברה צווי הרחבה להסכמים קיבוציים כלליים מסוימים, כגון הסכמי תוספת יוקר.

בחודש דצמבר 2006, בעקבות העברת השליטה בחברה ממדינת ישראל לאפ.סב.אר החזקות בע"מ (בעלת השליטה הקודמת בחברה), נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין החברה לבין ארגון העובדים וההסתדרות המסדיר את יחסי העבודה בחברה (ראו סעיף 2.9.1). להלן יובאו עיקרי ההסכם הקיבוצי והתיקונים לו שנחתמו לאורך השנים (כולם ביחד ייקראו בסעיף זה **"ההסכם"**):

על-פי ההסכם, כל ההסכמים, ההסדרים והנוהגים הקיימים בחברה ערב החתימה על ההסכם, לרבות מנגנון הצמדת השכר למגזר הציבורי, ימשיכו לחול רק על העובדים הקבועים הוותיקים בחברה, שעליהם חל ההסכם, בכפוף לשינויים שהוכנסו במפורש בהסכם. העסקת עובדים זמניים קיימים וחדשים, תתבצע על בסיס הסכמי שכר חודשיים/שעתיים המבוססים על מודל שכר שוק לפי עיסוקים, עם גמישות ניהולית גבוהה. בהסכם נקבעו מגבלות על סוגים מסוימים של שינויים ארגוניים עתידיים, וכן מנגנון הודעה, הידברות ובוררות מול ארגון העובדים במקרה של שינויים ארגוניים.

על פי ההסכם, בתקופת תוקפו של ההסכם יכהנו בדירקטוריון החברה שני דירקטורים מקרב העובדים²⁵ אשר יוצעו על ידי ארגון העובדים (בכפוף לאישור זהותם בידי יו"ר הדירקטוריון ולבחירתם באסיפה הכללית). הדירקטורים מקרב העובדים לא יהיו זכאים לתשלום בגין כהונתם כדירקטורים ולא ישתתפו בדיוני הדירקטוריון בעניין תנאי העסקה של עובדים בכירים.

הוגדר מעמד של "עובד קבוע חדש", אשר תנאי העסקתו שונים מתנאי עובד קבוע ותיק של החברה (לפי ההסכם הקיבוצי): מודל שכרו יהיה על-פי מדיניות השכר בחברה בהתאמה לשכר השוק, בסיום העסקתו בחברה יהיה זכאי למסלול פיצויים מוגדלים בלבד (בהתאם לוותק).

במסגרת הסדרי הפרישה תהיה החברה רשאית על-פי שיקול דעתה לסיים עבודתם של עד 203 עובדים קבועים (כולל קבוע חדש) בכל שנה (הנתון רלבנטי לשנים 2017-2021).

התיקון האחרון להסכם אושר בדירקטוריון החברה ביום 30.8.2015 ובמסגרתו הוארך ההסכם

²⁵ בתחילת שנת 2016 הודיעה נציגות העובדים, כי היא מסכימה לכך שכל עוד מכהנים בדירקטוריון החברה עד 15 דירקטורים, יכהן בדירקטוריון נציג אחד מקרב העובדים, וככל שמספר הדירקטורים יעלה על 15, יכהן בדירקטוריון נציג נוסף מקרב העובדים.

והסדרי הפרישה לפיו עד ליום 31.12.2021.

לפירוט הסכמים מהותיים נוספים בתחום יחסי העבודה ראו סעיף 2.17.3.

2.9.5 נושאי משרה ועובדי ההנהלה הבכירה בחברה

למועד פרסום הדוח התקופתי מכהנים בחברה 9 דירקטורים, מתוכם שלושה דירקטורים חיצוניים, שני דירקטורים בלתי תלויים (שאינם דירקטורים חיצוניים) ו-4 דירקטורים אשר אינם דירקטורים בלתי תלויים (כולל דירקטור אחד מקרב העובדים). כמו כן, מכהנים בחברה 11 חברי הנהלה בכירה (מתוכם אחד גם חבר מטה קבוצה) ושלושה חברי מטה קבוצה.

חברי ההנהלה הבכירה וחברי מטה הקבוצה מועסקים על פי הסכמים אישיים הכוללים, בין היתר, כיסויים פנסיוניים, תשלום בונוסים מבוססי יעדים וחודשי הודעה מוקדמת בעת פרישה.

ביום 1.9.2018 החל מר דודו מזרחי לכהן כמנכ"ל החברה במקום גב' סטלה הנדלר אשר חדלה לכהן בתפקיד ביום 31.8.2018.

לפרטים בעניין תגמולים לנושאי משרה ראו סעיף 7 לפרק ד' בדוח תקופתי זה וביאור 30 לדוחות 2018.

ביום 21.5.2018 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של החברה תיקון למדיניות התגמול של החברה לפיו סכום הפרמיה השנתית בגין ביטוח נושאי המשרה בחברה לא יעלה על מיליון דולר ארה"ב בהשתתפות עצמית של עד מיליון דולר ארה"ב. כמו כן, ביום 17.9.2018 אישרה האסיפה הכללית המיוחדת של בעלי המניות של החברה תיקון נוסף למדיניות התגמול של החברה לפיו תתווסף אפשרות למתן תגמול ליו"ר דירקטוריון החברה באמצעות חברת ניהול, וכן תתווסף אפשרות למתן גמול לדירקטורים שאינם דירקטורים חיצוניים ואינם בלתי תלויים עד לגובה הגמול המרבי לדירקטור חיצוני מומחה שנקבע בתוספת הרביעית לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000. כן אישרה אותה אסיפה את התקשרות החברה בהסכם העסקה עם מר דודו מזרחי, מנכ"ל החברה וכן התקשרות של החברה בהסכם לקבלת שירותי יו"ר דירקטוריון עם חברת ניהול. ביום 27.3.2019 אישר דירקטוריון החברה זימון אסיפה כללית מיוחדת של בעלי המניות של החברה שעניינה, בין היתר, אישור מדיניות תגמול חדשה לחברה, הכוללת עדכוני, תוספות והשלמות למדיניות התגמול הקיימת של החברה. לעניינים אלה ראו דיווחים מיידיים של החברה מיום 12.8.2018 ומיום 17.9.2018 בדבר זימון האסיפה ותוצאות האסיפה, וכן מיום 28.3.2019 בדבר זימון אסיפה כללית המוכללת בדוח זה על דרך הפניה.

2.9.6 סכסוכי עבודה

ביום 3.1.2018 התקבלה במשרדי החברה הודעה על שביתה או השבתה בהתאם לחוק יישוב סכסוכי עבודה התשי"ז-1957 ("חוק יישוב סכסוכי עבודה") אשר הוכרזה ואושרה על ידי הסתדרות העובדים הכללית החדשה, וזאת החל מיום 14.1.2018. העניין שבסכסוך, על-פי האמור בהודעה, הינו "דרישה לקיום משא ומתן וחתימת הסכם קיבוצי בנוגע להשלכות העסקה הנרקמת להעברת השליטה בחברה על העובדים".

ביום 23.1.2019 התקבלה במשרדי החברה הודעה על שביתה או השבתה בהתאם לחוק יישוב סכסוכי עבודה אשר הוכרזה ואושרה על ידי הסתדרות העובדים הכללית החדשה, וזאת החל מיום 5.2.19. העניינים שבסכסוך, על-פי האמור בהודעה, הינם: (א) דרישת נציגות העובדים כי ינוהל עמה משא ומתן בכל הנוגע להעברת השליטה, לצורך חתימה על הסכם קיבוצי לשמירת זכויות העובדים; (ב) החלטה חד צדדית לאפשר לעובדי קבלן להפעיל את ציוד המיתוג של החברה, ולבצע פעילויות אשר עד עתה היו מבוצעות באופן בלעדי על ידי עובדי החברה (בהתאם להבהרה שהתקבלה לאחר משלוח ההודעה הכוונה הינה להחלטת משרד התקשורת שבעקבותיה מתאפשרת עבודת עובדי קבלן של החברות המתחרות, בתשתיות החברה). לאחר שיו"ר נציגות עובדי החברה הודיע למנכ"ל החברה כי בכוונת נציגות העובדים לנקוט, ללא הגבלת זמן, שורה של צעדים ארגוניים שעניינם פעולות והפסקת עבודות בתשתית החברה, הגישה החברה ביום 10.2.19 לבית הדין האזורי לעבודה בתל-אביב בקשת צד לסכסוך קיבוצי ובקשה דחופה לסעדים זמניים במסגרתה התבקש בית הדין, בין השאר, ליתן צו לנציגות העובדים להימנע מלנקוט צעדים ארגוניים כאמור. בדיון שהתקיים בתיק ניתן צו ארעי כאמור והתיק נקבע לדיון לחודש אפריל 2019.

2.10 ציוד וספקים

2.10.1 ציוד

הציוד העיקרי המשמש את החברה הוא: מרכזות, ארונות תקשורת (MSAG), כבלי נחושת, כבלים אופטיים, ציוד לתמסורת, מערכות וציוד לתקשורת נתונים, שרתים, נתבים ומודמי אינטרנט. החברה רוכשת את מרבית הציוד הנחוץ לתשתיות התקשורת שלה מחברות ישראליות הקשורות עם יצרניות של ציוד תקשורת מהעולם. החברה רוכשת חומרה ותוכנה ממספר ספקים עיקריים.

2.10.2. שיעור רכישות מספקים עיקריים וצורת התקשרות עימם

החברה רואה כ"ספק עיקרי", לעניין סעיף 23 לתוספת הראשונה לתקנות פרטי התשקיף, ספק שהיקף הרכישות השנתי של החברה ממנו עלה על 5% מסך היקף הרכישות השנתי של הקבוצה או שהיקף הרכישות ממנו מסך היקף הרכישות של תחום הפעילות עלה על 10%.

במהלך שנת 2018 לא היה לחברה ספק עיקרי כהגדרתו לעיל.

2.10.3. תלות בספקים

רוב הציוד אשר נרכש בתחומי תקשורת נתונים, מיתוג, תמסורת ומערכות רדיו הינו ציוד ייחודי ולאורך כל שנות פעילותו האפשרות לקבל תמיכה, שלא מטעם היצרן, הינה מוגבלת.

לדעת החברה, נוכח חשיבות תמיכת היצרן במערכות מסוימות המשמשות את החברה, עשויה להיות לה תלות בספקים הבאים:

שם הספק	תחום
אלקטל לוסנט ישראל בע"מ	תמסורת מטרו ומערכות הגישה לרשת ה-NGN
Juniper Networks	תמסורת מטרו
דיאלוגיק נטוורקס (ישראל) בע"מ	מרכזות מעבר לקישור בין מפעילים לרשת המיתוג בחברה
Mavenir	מרכזות מיתוג ללקוחות קצה ברשת ה-NGN
אדטראן אחזקות בע"מ	מערכות הגישה לרשת ה-NGN
IBM	חומרה ופתרונות לגיבויים, שחזורים ושרידות מערכות ותשתיות, ציוד אחסון
VMware	תשתית לרוב מערך הוירטואליזציה של השרתים

הסכמים עם ספקים בהם עשויה להיות לחברה תלות כאמור בסעיף זה, כוללים בדרך כלל תקופת אחריות לפרק זמן ובתנאים הקבועים בהסכמים, ולאחריה תקופה נוספת של תחזוקה או תמיכה. במידת הצורך, עשויה החברה להתקשר עם הספק בהסכם למתן שירותי תמיכה ו/או תחזוקה לפרק זמן נוסף. ככלל, יכללו הסכמים אלו סעדים שונים לחברה במקרה של הפרת ההסכם על ידי הספק. בדרך כלל, במועד ההתקשרות עם ספקים אלו, ההתקשרות הינה ארוכת טווח.

2.11. הון חוזר

לפרטים בנוגע להון החוזר של החברה, ראו סעיף 1.4 לדוח הדירקטוריון.

2.12. השקעות

למידע בנושא השקעות בחברות מוחזקות ראו ביאור 14 לדוחות 2018, וכן ראו סעיפים 3 ו-4 לפרק ד' בדוח תקופתי זה.

2.13. מימון

2.13.1. שיעור הריבית הממוצעת והאפקטיבית על ההלוואות

ליום 31.12.2018 החברה אינה ממומנת על-ידי אשראי לטווח קצר (פחות משנה). להלן התפלגות ההלוואות לזמן ארוך (לרבות חלויות שוטפות):

תקופת ההלוואה	מקור המימון	סכום הקרן (במיליוני ש"ח)	סוג מטבע או הצמדה	סוג הריבית ומנגנון השינוי	שיעור הריבית הממוצעת	שיעור הריבית האפקטיבית	טווח הריבית בשנת 2018
הלוואות לזמן ארוך	בנקים	500	ש"ח לא צמוד	משתנה, על בסיס שיעור ריבית הפריים*	1.93%	1.93%	-1.75% 1.93%
	בנקים	2,117	ש"ח לא צמוד	קבועה	4.07%	4.37%	-2.40% 6.85%
	מקורות חוץ-בנקאיים	587	ש"ח לא צמוד	משתנה על בסיס שיעור ריבית המק"מ לשנה**	1.73%	1.79%	-1.52% 1.95%
	מקורות חוץ-בנקאיים	4,415	ש"ח לא צמוד	קבועה	3.61%	3.71%	-3.22% 6.65%
	מקורות חוץ-בנקאיים	3,381	ש"ח צמוד למדד	קבועה	2.31%	2.35%	-2.20% 3.70%

* שיעור ריבית הפריים - 1.75% נכון לחודש מרץ 2019.

** תשואת המק"מ לשנה (210) - 0.294% (ממוצע 5 ימי מסחר אחרונים של חודש פברואר 2019) לתקופת הריבית שהחלה ביום 1.3.2019.

לפרטים נוספים אודות הלוואות החברה, ראו ביאור 15 לדוחות 2018.

2.13.2 מגבלות בקבלת אשראי

2.13.2.1 מגבלות הכלולות בהלוואות החברה

ראו ביאור 15 לדוחות 2018. לתאריך הדוחות הכספיים וכן לתאריך פרסום דוח תקופתי זה, החברה עומדת בכל המגבלות החלות עליה.

2.13.2.2 מגבלות בנק ישראל הקשורות ללווה בודד ולקבוצת לוויים

הוראות המפקח על הבנקים בישראל כוללות מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לוויים כלפי הבנקים. לעניין מגבלות אלה, החברה עשויה להיחשב כחלק מ"קבוצת לוויים" אחת עם קבוצת בי קומיוניקיישנס ובעלי השליטה בה. הוראות המפקח על הבנקים עלולות להשפיע מפעם לפעם על יכולתם של תאגידים בנקאיים להעניק אשראי נוסף לחברה. לעניין ההסמכה לקבוע מגבלות על העמדת אשראי לקבוצה עסקית בחוק הריכוזיות, ראו סעיף 1.7.4.7.

2.13.3 אשראי בר דיווח

נכון ליום 31.12.2018, האשראי בר הדיווח של החברה, בהתאם לעמדה משפטית 104-15 של רשות ניירות ערך (אירוע אשראי בר דיווח) הינו אגרות החוב מהסדרות 6, ו - 9 של החברה, הכל כמפורט בביאור 15 לדוחות 2018 ובסעיף 4 לדוח הדירקטוריון.

2.13.4 סכומי אשראי שנתקבלו בתקופת הדוח

בחודש מרץ 2018 ביצעה החברה גיוס בסך 320 מיליון ש"ח באמצעות הלוואה פרטית מגוף מוסדי במח"מ של כ - 6.7 שנים ובריבית שקלית קבועה של כ - 3.2%. תנאי ההלוואה כוללים תנאים דומים לתנאים שניתנו ביחס להלוואות אחרות שנטלה החברה המפורטים בביאור 13.3 לדוחות 2018.

לפרטים בנוגע לאשראי שהתקבל במהלך שנת הדוח באמצעות הנפקה פרטית של אגרות חוב סחירות ראו סעיף 2.13.5.

2.13.5 אגרות החוב של החברה

לפרטים אודות אגרות החוב שהונפקו על ידי החברה ראו ביאור 15 לדוחות 2018 וסעיף 4 לדוח הדירקטוריון.

ביום 3.12.2018 ביצעה החברה הנפקה פרטית לגופים מוסדיים הנמנים על המשקיעים המנויים בתוספת הראשונה לחוק ניירות ערך סך כולל של 550 מיליון ש"ח ע.נ. של אגרות החוב (סדרה 9) של החברה בדרך של הרחבת סדרת אגרות חוב (סדרה 9) קיימת שהנפיקה החברה, ואשר הונפקה ונרשמה למסחר לראשונה בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ על-פי דוח הצעת המדף שפרסמה החברה ביום 13.10.2015. ההנפקה בוצעה בהמשך לכתבי התחייבות שנחתמו ביום 14.1.2018 בין החברה לבין הגופים המוסדיים בקשר עם ביצוע ההנפקה ולאחר התקיימו כל התנאים המתלים לביצועה. התמורה הכוללת בגין ההנפקה היתה סך כולל של 578,325,000 ש"ח והיא בוצעה לפי שער של 1.0515 ש"ח לאגרת חוב אחת המשקף שיעור תשואה שנתית של כ - 2.7%. אגרות החוב הונפקו ללא ניכיון.

לעניין זה ראו גם דיווח מיידיים של החברה מיום 15.1.2018 ומיום 3.12.2018 המוכללים בדוח זה בדרך של הפניה.

2.13.6 דירוג אשראי

אגרות החוב של החברה מדורגות על-ידי סטנדרד אנד פורס מעלות בע"מ בדירוג *il/AA* Negative ועל ידי מידרוג בע"מ בדירוג *Aa2* באופק יציב.

לפרטים בנוגע להיסטוריית דירוגי החברה בשנתיים האחרונות ראו דיווחים מיידיים של החברה מהימים 24.4.2017, 22.5.2017, 25.5.2017, 1.3.2018 ו 26.4.2018 – 18.11.2018 (סטנדרד אנד פורס מעלות בע"מ), וכן מהימים 12.7.2016, 21.5.2017, 25.5.2017, 4.2.2018, 30.4.2018 – 18.11.2018 (מידרוג בע"מ) המוכללים בדוח זה בדרך של הפניה.

לעניין זה ראו גם סעיף 4 לדוח הדירקטוריון.

2.13.7 הערכת החברה ביחס לגיוס בשנה הקרובה (2019) ומקורות הגיוס

במהלך שנת 2019 צפויה החברה לפרוע סך של כ - 1.85 מיליארד ש"ח על חשבון קרן וריבית הלוואותיה (לרבות אג"ח).

החברה מגייסת כספים מעת לעת לצרכי ניהול תזרים המזומנים שלה. אפשרויות המימון העומדות בפני החברה הינן: גיוס חוב באמצעות הלוואות חדשות מתאגידים בנקאיים ו/או באמצעות גיוס חוב פרטי או סחיר. בכוונת החברה להמשיך ולפעול במהלך שנת 2019 להתאמת מבנה החוב שלה לצרכיה ומקורותיה.

ביום 27.3.2019 אישר דירקטוריון החברה הגשת בקשה לקבלת היתר לפרסום תשקיף להשלמה המבוסס על דוחותיה הכספיים ליום 31.12.18 בצירוף טיוטה ראשונה של תשקיף הכוללת אפשרות לביצוע הצעת רכש חליפין לאגרות חוב נסחרות של החברה ולהנפקת אגרות חוב חדשות של החברה, במטרה לשמר את איתנותה הפיננסית של החברה בראייה ארוכת טווח.

בנפרד, וללא תלות במתואר לעיל, אישר דירקטוריון החברה לזמן אסיפה כללית אשר על סדר יומה אישור להגדלת הון המניות הרשום של החברה במיליארד מניות בנות 1 ש"ח ע.ג. כ"א, וזאת כמהלך מקדים לקראת גיוס הון פוטנציאלי לחברה בהיקף של עד כשני מיליארד ש"ח באמצעות הנפקת זכויות, והכל בכפוף להחלטות ואישורים הדרושים לכך (לרבות אישור בהתאם לצו התקשורת, קבלת ההיתרים הנדרשים לביצוע הנפקת זכויות והחלטות האורגנים המוסמכים של החברה).

ככל שיצא אל הפועל, צפוי מהלך של הנפקת זכויות לאפשר ירידה מהירה בחוב, שיפור ביחסי הכיסוי, שמירה על דרוג גבוה, גמישות פיננסית לפעילות השקעה ופעילות תפעולית וכו'.

יודגש, כי נכון למועד זה, טרם אושר פרסום תשקיף וביצוע גיוס מכוחו, ואין ודאות כי יבוצע גיוס הון או חוב ובאיזה עיתוי, מבנה או תנאים.

שעבודים וערבויות 2.13.8.

למידע בנוגע לשעבודים וערבויות של החברה ראו ביאור 21 לדוחות 2018.

2.14. מיסוי

למידע בנושא מיסוי לרבות בנוגע לנכס המס הנדחה בגין הפסדים מועברים לצרכי מס בדי.בי.אס ראו ביאור 7 לדוחות 2018.

לפרטים ביחס להיבטי מיסוי בעניין התקשורת החברה בעסקה עם יורוקום די.בי.אס לרכישת מלוא החזקותיה של יורוקום די.בי.אס בדי.בי.אס (ראו סעיף 1.1.4), לרבות לעניין שומות מס שקיבלה החברה, וכן בעניין הסכם שומה והחלטת מיסוי בעניין די.בי.אס, ראו דוח עסקה מתקן מיום 13.3.2015, דיווח מיידי מיום 31.1.2016 וכן דיווחים מיידיים של החברה מהימים 18.9.2016, 25.9.2016 ו- 28.9.2016 המוכללים בדוח זה על דרך של הפניה. כמו כן, לעניין בקשה לאישור תביעה נגזרת בעניין הסכם השומה ראו סעיף 2.18.

2.15. סיכונים סביבתיים ודרכי ניהולם

כללי 2.15.1.

חלק ממתקני החברה, כגון מתקני שידור, מתקני תקשורת אלחוטיים, או מתקני מתח גבוה²⁶ הינם מקורות קרינה אלקטרומגנטית אשר נכללים בהגדרת "מקור קרינה" בחוק הקרינה הבלתי-מייננת.

חוק הקרינה הבלתי מייננת 2.15.2.

החוק מסדיר את העיסוק במקורות קרינה, הקמתם והפעלתם וכן את הפיקוח עליהם. בין היתר, קובע החוק כי הקמה והפעלה של מקור קרינה טעונים היתר; קובע הוראות עונשיות, ואחריות מחמירה על חברה שהפרה את הוראות החוק, עובדיה ונושאי משרה בה; מטיל על בעל היתר חובות רישום ודיווח וכן מקנה סמכויות פיקוח בעיקר לממונה על הקרינה הבלתי מייננת במשרד להגנת הסביבה (בסעיף זה - "הממונה"), לרבות לעניין תנאים בהיתר, ביטול ההיתר וסילוק מקור קרינה.

החברה הוציאה היתרי הפעלה מאת הממונה למתקני התקשורת ולאתרי השידור המופעלים על ידה. כמו כן, החברה ביצעה את הפעולות הדרושות להוצאת היתרי קרינה למתקני מתח גבוה המצויים בנכסי החברה, ונכון למועד הדוח קיימים היתרי קרינה ל- 20 מתקני מתח גבוה כאמור. מתקן אחד נמצא בתהליך לקבלת היתר הפעלה לאחר שהוצא היתר הקמה.

יצוין, כי הממונה דורש היתרי בניה כתנאי להמשך תוקפם של היתרי ההפעלה למתקני התקשורת (לרבות מתקני שידור) שניתנו על ידו, וכן קיומם של תנאים נוספים, בין היתר, ביחס ל"מתקני גישה אלחוטיים" שהינם בעלי "אישור סוג" שניתן לחברה מאת הממונה. ראו גם סעיף 2.16.10.

החוק כולל פרק עונשין הקובע, בין היתר, כי הקמה או הפעלה של מקור קרינה בניגוד לתנאי מתנאי ההיתר וכן הקמה או הפעלה של מקור קרינה בלא היתר לאחר קבלת התראה בכתב מאת הממונה, הינן עבירה פלילית מסוג אחריות קפידה.

²⁶ הקמת מתקני מתח גבוה (שנאים) באתרי החברה נועדה לצורך אספקת אנרגיה לשימוש במתקני החברה. הקמה והפעלה של מתקנים אלה דורשת היתר הקמה וכן היתר הפעלה בהתאם לחוק הקרינה הבלתי מייננת.

2.15.3. היתרים

לעניין היתרים למתקני שידור הדרושים מכוח חוק התכנון והבניה, ראו סעיף 2.16.10.

2.15.4. מדיניות החברה בעניין ניהול סיכונים קרינה

החברה מיישמת נוהל עבודה לגבי הקמה, הפעלה ומדידה של מקורות קרינה בלתי מייננת, ונוהל אכיפה מתאים שאושר על-ידי דירקטוריון החברה. בחברה הוגדר ממונה על יישום נוהל האכיפה. דיווחים תקופתיים על סטאטוס מקורות קרינה מועברים למנכ"ל החברה ולדירקטוריון.

2.16. מגבלות ופיקוח על פעילות החברה

החברה כפופה למערכות דינים שונות המסדירות ומגבילות את פעילותה העסקית. הגוף העיקרי המפקח על פעילות החברה, כחברת תקשורת, הינו משרד התקשורת.

2.16.1. פיקוח על תעריפי החברה

על תעריפי החברה חלים הסדרים מכוח סעיפים 5 ו- 15 עד 17 לחוק התקשורת ומכוח רישיון המפי"א, כמפורט בהמשך סעיף זה.

לפיקוח על תעריפי החברה (כמפורט להלן) מספר השלכות - תעריפי החברה חשופים להתערבות רגולטורית (אף אם אינם נקבעים בתקנות או בסלי תשלומים חלופיים), ומעת לעת, חשופה החברה לשינויים מהותיים במבנה התעריפים שלה וברמת התעריפים. מנגנון עדכון התעריפים המפוקחים, כפי שנקבע בחקיקה המסמיכה ובתקנות, מוביל לכך שבממוצע נשחקו ריאלית תעריפי החברה המפוקחים על פני השנים. הפיקוח על התעריפים יוצר או עלול ליצור לחברה קשיים במתן מענה תחרותי הולם לשינויים בשוק ולהצעות המתחרים בלוחות זמנים קצרים. כמו כן, המגבלות על מתן הנחות בתעריפים מגבילות את החברה בהשתתפות במכרזים מסוימים.

להלן עיקרי הסדרי הפיקוח הקיימים על תעריפי החברה:

2.16.1.1 בהתאם לחוק התקשורת רשאי שר התקשורת לקבוע, בהסכמת שר האוצר, תשלומים (לרבות מירביים או מזעריים) בעד שירותי בעל רישיון. קביעת התשלומים יכולה להיעשות, בין היתר, בהתבסס על (1) עלות לפי שיטת חישוב שיוויה השר בתוספת רווח סביר; או (2) נקודות ייחוס הנגזרות מאלה: תשלום בעד שירותים שנותן בעל הרישיון; תשלום בעד שירותים בני השוואה; תשלומים במדינות אחרות בעד שירותים כאמור.

2.16.1.2 תעריפים הקבועים בתקנות (FIX) - תעריפי השירותים המפוקחים של החברה (טלפוניה ושירותים נוספים) שנקבעו בתקנות, התעדכנו על-פי נוסחת הצמדה בניכוי מקדם הפחתה כקבוע בתקנות, כך שבממוצע נשחקו תעריפי החברה המפוקחים במונחים ריאליים. לאחר חמש שנים שבהם לא עודכנו תעריפי התקנות, ביום 23.5.2018 פירסם משרד התקשורת הודעה על עדכון תעריפי החברה הקבועים בתקנות החל מיום 1.6.2018, בהתבסס על נוסחת העדכון הקבועה בתקנות התקשורת (בזק ושידורים) (חישוב תשלומים בעד שירותי בזק והצמדתם), התשס"ז - 2007, כך שהתעריפים בגין השירותים שמספקת החברה הקבועים בתקנות יפחתו ב-11.88% למעט התשלום החודשי הקבוע בגין קו טלפון אשר יישאר ללא שינוי. בהתאם להודעת המשרד ולהערכת החברה משמעות שינוי התעריפים כאמור הינה קיטון שנתי של כ-16 מיליון ש"ח בהכנסות החברה.

2.16.1.3 לשר התקשורת והאוצר סמכות (לפי סעיף 5 לחוק התקשורת) לקבוע תשלומים בעד קישור גומלין או בעד שימוש של בעל רישיון במתקני בזק של בעל רישיון אחר ולתת הוראות בעניין (לרבות ביחס להסדרים נלווים), בין השאר, בהתבסס על הפרמטרים המנויים בסעיף 2.16.1.1.

2.16.1.4 סלי תשלומים חלופיים - אם נקבעו תעריפים שאינם מירביים או מזעריים לשירותים המפוקחים, רשאת החברה להציע סל תשלומים חלופי למקבץ של שירותי הבזק בתשלומים קבועים כאמור, ובלבד ששרי התקשורת והאוצר לא התנגדו לסל. בדוח גרונאו²⁷ נקבע, כי סל תשלומים חלופי יאושר רק אם הוא יהיה כדאי ל-30% או יותר מהמנויים הצורכים את השירותים המוצעים בסל וכי שיעור ההנחה המירבי המותר במסגרת סל תשלומים חלופי יהיה גבוה יותר ככל שנתח השוק של הקבוצה בטלפוניה

²⁷ דוח ועדת גרונאו לכללי התחרות בתחום התקשורת ובמכתב שר התקשורת דאז מיום 13.8.2008 בדבר אימוץ הדוח (בשינויים ("דוח גרונאו").

הנניחת יהיה קטן יותר²⁸.

אם נקבעו תשלומים מרביים או מזעריים לפי סעיפים 5 או 15 לחוק התקשורת בעד שירותי בזק הניתנים לבעל רישיון אחר, רשאית החברה להציע באופן בלתי מכלול, לכל בעל רישיון אחר הן סל תשלומים חלופי למקבץ שירותים בתשלומים מרביים או מזעריים, והן שירותים כאמור יחד עם שירותים שלא נקבע להם תשלום לפי סעיפים 5 או 15 לחוק התקשורת, ככל שהשרים לא התנגדו.

2.16.1.5 שירות שלא נקבע לו תשלום או שנקבע לו תשלום מרבי או מזערי לפי סעיפים 5 או 15, רשאית החברה לדרוש בעדו תשלום סביר. שר התקשורת רשאי להורות לחברה לדווח לו על תשלום שבכוונתה לדרוש כאמור ועל כל שינוי בתשלום טרם מתן השירות או השינוי. אם ראה שר התקשורת כי החברה מתכוונת לדרוש תשלום שאינו סביר, או תשלום שמעורר חשש לפגיעה בתחרות הוא יהיה רשאי להורות לחברה (לתקופה שלא תעלה על שנה) על גובה התשלום אותו היא רשאית לדרוש בגין השירות, או להורות על הפרדת תשלום בעד שירות מהתשלום בעד מקבץ שירותים. בחינת השר אם תשלום אינו סביר יכול שתיעשה, בין השאר, בהתאם לפרמטרים כאמור בסעיף 2.16.1.1(1), והשר רשאי לבחון את התשלום בהתבסס על האמור בסעיף 2.16.1.1(2).

2.16.1.6 ביום 27.6.2017 התקבל בחברה שימוע משרד התקשורת²⁹ על פיו נשקלות שתי חלופות למנגנון פיקוח התעריפים הקיים כיום על שירותי הטלפוניה (ועל שירותים נוספים שתעריפיהם קבועים בתקנות):

(א) להמיר את שיטת הפיקוח הקיימת הקובעת תעריפים קבועים (FIX) לתעריפים מרביים, שירותי הטלפוניה העיקריים (קו טלפון - 57.92 ש"ח, כולל מע"מ ושיחות - 1.87 אג', כולל מע"מ, לפי ההצעה) ייקבעו בזיקה למבנה עלויות עדכני, במרבית השירותים הנוספים התעריף הקיים יהפוך לתעריף מירבי ובחלקם יוסר פיקוח התעריפים.

(ב) להסיר את פיקוח התעריפים משירותי הטלפוניה העיקריים - קו ושיחות טלפון, ומשירותים נוספים המפוקחים כיום במתכונת של תעריפים קבועים, ולקבוע תעריף מירבי ל"חבילה מפוקחת" שתכלול קו טלפון ודקות שיחה ותוצע על ידי החברה למנויים המעוניינים בכך בדומה לסל התשלומים החלופי המבוקש ביותר המוצע על ידי החברה כיום.

כמו כן, לעניין סל תשלומים "קו קל" מוצע, כי רק מנויים קיימים יוכלו להמשיך לקבלו. בנוסף, שוקל משרד התקשורת לקבוע כי יוסר פיקוח התעריפים במגזר צירי הקווים (PRI) ויבוטל פיקוח התעריפים במרכיבי השיחות שלהם. החברה הגישה את התייחסותה לשימוע המתנגדת לתעריפים המוצעים. החברה מעריכה את השפעת שינוי מנגנון הפיקוח הנשקל בשימוע על החברה, ככל ששינוי זה יבוצע, כבעל השפעה שלילית על תוצאותיה הכספיות. החברה מעריכה כי תעריפיה הקמעונאיים יושפעו במקביל גם כתוצאה מקביעת המחירים הסיטונאיים לשירותי הטלפוניה (ראו סעיף 1.7.3). לעניין זה ראו גם דיווח מיידי של החברה מיום 28.6.2017 (אליו צורף גם מכתב השימוע) המוכלל בדוח זה על דרך של הפניה.

2.16.1.7 לשימוע מיום 29.8.2017 לעניין מנגנון מניעת צמצום מרווחים, והעברת הצעות שיווקיות לאישור משרד התקשורת, וכן ולתעריפי שירותים סיטונאיים ושימוע עתידי בעניין תעריפים סיטונאיים לשנים 2019-2021 - ראו סעיף 2.16.4.

2.16.1.8 לעניין שוק סיטונאי - ביום 18.3.2019 פרסם המשרד שימוע להסדרת התשלומים המרביים עבור שירותים סיטונאיים של בעלות התשתית בין השנים 2019-2022. בהתאם לשימוע, בכוונת המשרד לעדכן את המחירים, בין השאר, בהתבסס על הנחות בנוגע להיקפי הביקוש ולמגמות מחירי הציוד והשפעתם על עלויות אספקת השירות במודל הכלכלי. החברה לומדת את מסמכי השימוע. עד להשלמת תהליך השימוע האריך משרד התקשורת את תחולת התשלומים המרביים לשירותים סיטונאיים לשנת 2018 כך שיוסיפו לחול משנת 2018 ואילך. יצוין, כי קודם להארכת התחולה פרסם המשרד שימוע במסגרתו צוין, בין היתר, כי המגמות המרכזיות בשוק, ביניהן מגמות הביקושים והירידה במחירי הציוד, מצביעות על כך שעלויות אספקת השירותים הסיטונאיים יורדות עם הזמן. קודם לכן, ביום 20.2.2017 החליט המשרד

²⁸ שיעור הנחה מירבי של 25% כשנתח השוק של הקבוצה בין 75%-ל-85% ו-40% כאשר הנתח בין 60%-ל-75%.

²⁹ במסמך מדיניות הרחבת התחרות ממאי 2012 נקבע כי תוך 6 חודשים מפרסום הצעת מדף (למכירת שירותים סיטונאיים) יפעל השר לשינוי שיטת הפיקוח על תעריפי החברה כך שהפיקוח יעשה על ידי קביעת מחיר מרבי. בדוח גרונאו נקבע, כי כל עוד נתח השוק של הקבוצה גבוה מ-60% יימשך הפיקוח על תעריפי החברה במתכונת של קביעת תעריפים מחייבים (FIX).

על עריכת שינוי במנגנון תחזית הביקושים ששימש לחישוב התעריפים המירביים לשירותים הסיטונאיים שנקבעו בתקנות השימוש לשנים 2017 ו- 2018. תעריפים מסויימים עודכנו בתקנות ביום 1.7.2018. בשימועים לעיל לעניין תעריפי השוק הסיטונאי לשנים 2019-2022, ציין המשרד כי הוא שוקל מנגנון ליישום החלטת השר מיום 20.2.2017, החל ממועדה ועד ליום 1.7.2018.

2.16.2. רישיון המפ"א של החברה

החברה פועלת, בין היתר, מכוח רישיון המפ"א³⁰. ברישיון המפ"א נקבעו הוראות שעניינן בעיקר:

2.16.2.1 היקף הרישיון, השירותים שעל החברה לספק וחובת השירות האוניברסלי

על החברה לספק שירותיה לכל דורש בתנאים שוויוניים לכל סוג שירות, ללא תלות במיקום או בעלות הייחודית. הרישיון אינו מוגבל בזמן; השר רשאי לשנות, לבטל, ולהתלות את הרישיון; הרישיון וכל חלק ממנו אינו ניתן להעברה, לשעבוד או לעיקול. לעניין הוספת שירותים סיטונאיים לרישיון החברה ראו סעיף 1.7.3.

2.16.2.2 כללי הפרדה מבנית

לתיאור כללי ההפרדה המבנית החלים על החברה ותנאים לביטולה, ראו סעיף 1.7.2.

2.16.2.3 תעריפים

החברה תספק שירות או חבילת שירותים שלא נקבע להם תעריף לפי סעיפים 15 או 15א לחוק התקשורת במחיר סביר, ותציעם לכל דורש, ללא אפליה, ובתעריף אחיד. ראו גם סעיף 2.16.1.

2.16.2.4 שיווק סלי שירותים משותפים

לגבי ההוראות ברישיון המפ"א המאפשרות לחברה לבקש לשווק סלי שירותים משותפים בכפוף למגבלות, ראו סעיף 1.7.2.

2.16.2.5 תפעול רשתות החברה ורמת שירותיה

על החברה לקיים ולתפעל את הרשת, ולקיים שירותיה בכל עת, לרבות בשעת חירום, באורח תקין וסדיר, בהתאם לדרישות הטכניות ולדרישות ביחס לטיב שירות, ולפעול לשיפור שירותיה. הרישיון כולל נספח בדבר "רמת השירות למנוי", אשר נקבע כי יתוקן לאחר שהחברה תמציא למשרד נתונים. החברה העבירה למשרד הצעות לתיקון הנספח תוך התאמתו למציאות ולרישיונות של מפעילים אחרים, אך נכון למועד פרסום הדוח התיקון טרם בוצע. לשימוע בעניין מענה במוקדים ראו סעיף 1.7.4.4.

2.16.2.6 קישור גומלין ושימוש

נקבעו הוראות לעניין חובת קישור גומלין לרשת ציבורית אחרת ומתן אפשרות שימוש לבעל רישיון אחר (לרבות שירות סיטונאי); כמו כן נקבעה חובה לספק שירותי תשתית לבעל רישיון אחר בתנאים סבירים ושוויוניים, ולהימנע מהעדפה לבעל רישיון שהוא חברה בעלת זיקה.

2.16.2.7 הסדרים בתחום הביטחון

נקבעו הוראות לעניין הפעלת רשת החברה בשעת חירום, לרבות חובת תפעול באופן שימנע קריסתה בשעת חירום.

על החברה לבצע עבור כוחות הביטחון בישראל ומחוצה לה שירותי בזק ושירותי הקמה ותחזוקה של תשתית וציוד קצה, כקבוע בהסכמים שלה עם כוחות הביטחון. כמו כן, החברה תספק שירותים מיוחדים לכוחות הביטחון. החברה תפעל לכך שכל רכש והתקנה של חומרה במתקני בזק שלה, למעט ציוד קצה, ייעשה בהתאמה מלאה להוראות שניתנו לחברה לפי סעיף 13 לחוק התקשורת.

על החברה למנות ממונה ביטחון ולמלא בקפדנות אחר הוראות הביטחון שבנספח לרישיון.

2.16.2.8 פיקוח ודיווח

על החברה מוטלות חובות דיווח נרחבות למשרד התקשורת. כמו כן, למנהל הכללי של משרד התקשורת (כהגדרתו ברישיון החברה) הוקנו סמכויות כניסה למתקנים ומשרדים המשמשים את החברה ותפיסת מסמכים.

2.16.2.9 עניינים שונים

א) רישיון המפ"א כולל מגבלות על רכישה, החזקה והעברה של אמצעי שליטה בהתאם להוראות צו התקשורת (ראו סעיף 2.16.3), וכן מגבלות על "בעלות צולבת", שעיקרן איסור על החזקה צולבת בידי גופים שהם בעלי זיקה למפ"א מהותי אחר³¹ כאמור ברישיון, ומגבלות על החזקה צולבת בידי גופים בעלי רישיונות מפ"א או רישיונות כלליים באותו מגזר פעילות.

ב) החברה המציאה למנהל הכללי של משרד התקשורת ערבות בנקאית בסך של 10 מיליון דולר להבטחת מילוי תנאי הרישיון ולשיפוי המדינה על כל נזק שייגרם לה עקב הפרתם על ידי החברה.

ג) המנהל הכללי של משרד התקשורת מוסמך להטיל עיצום כספי על הפרת תנאי מתנאי הרישיון (לעניין זה ראו גם סעיף 1.7.4.6).

ד) החברה רשאית להשקיע במהלך שנה קלנדארית עד 25% מהכנסותיה השנתיות בפעילות שלא נועדה לשם מתן שירותי החברה (כאשר הכנסות חברות בנות אינן נחשבות כהכנסות של החברה לעניין זה).

לשוק סיטונאי ותיקי שירות סיטונאיים ראו סעיף 2.16.4.

2.16.3 צו התקשורת

החברה הוכרזה כנותנת שירותי בזק חיוניים על פי צו התקשורת. מכוח הכרזה זו, מחויבת החברה לספק סוגים מסוימים של שירותים ואינה רשאית להפסיקם או לצמצמם, וביניהם - שירות טלפון בסיסי, שירות תשתית, שירות תמסורת ושירות תקשורת נתונים, לרבות קישור גומלין, ושירותים נוספים המנויים בתוספת לצו.

עיקרי הוראות נוספות בצו התקשורת:

2.16.3.1 מגבלות על העברה ורכישה של אמצעי שליטה בחברה, ובכלל זה - איסור על החזקת אמצעי שליטה מסוג מסוים בשיעור של 5% או יותר בלא אישור בכתב ומראש של ראש הממשלה ושר התקשורת ("השרים").

2.16.3.2 העברה או רכישה של שליטה בחברה טעונה אישור השרים ("היתר שליטה"). בהיתר השליטה ייקבע שיעור החזקה מזערי בכל אחד מאמצעי השליטה בחברה בידי בעל היתר השליטה, כאשר העברה של מניות או הנפקת מניות על ידי חברה, שכתוצאה ממנה יפחת שיעור החזקותיו של בעל היתר השליטה אל מתחת לשיעור המזערי - אסורה ללא אישור השרים מראש, בכפוף לחריגים מותרים (ביניהם הנפקה לציבור על פי תשקיף או מכירה או הקצאה פרטית למשקיעים מוסדיים)³².

2.16.3.3 החזקות שלא ניתנו להן אישורים כאמור ייחשבו ל"החזקות חורגות". בצו נקבע כי לא יהיה תוקף להפעלת זכות מכוח החזקות חורגות, וכן נקבעו הוראות המסמיכות את השרים ואת החברה לפנות לבית המשפט בבקשה למכירה כפויה של החזקות חורגות.

2.16.3.4 נקבעה חובת דיווח של החברה לשרים, עם דרישה, על כל מידע בעניינים הקשורים למתן שירות חיוני.

2.16.3.5 לפחות 75% מחברי הדירקטוריון בחברה יהיו אזרחי ישראל ותושביה בעלי סיווג בטחוני והתאמה בטחונית, כפי שיקבע שירות הבטחון הכללי. יו"ר הדירקטוריון, הדירקטורים החיצוניים, מנכ"ל החברה, משנה למנכ"ל, ובעלי תפקידים נוספים בחברה כמפורט בצו יהיו אזרחי ישראל ותושביה ובעלי סיווג בטחוני לפי סווג המשרה.

2.16.3.6 נקבעו דרישות "ישראליות" לגבי בעל השליטה בחברה: לעניין יחיד - הוא גורם ישראלי (כהגדרתו בצו), לעניין תאגיד - הוא מואגד בישראל, מרכז עסקיו בישראל וגורם ישראלי מחזיק בלפחות 19% מאמצעי השליטה בו.

31 מפ"א בעל נתח שוק של 25% או יותר.

32 לשיעור החזקה המזערי בהיתר השליטה של קבוצת בי קומיוניקיישנס וירידה משיעור זה ראו סעיף 1.1.2.

2.16.3.7 נדרש אישור השרים להקניית זכויות בנכסים מסוימים של החברה (מתגים, רשת כבלים, רשת תמסורת ומאגרי נתונים ומידע). בנוסף, הקניית זכויות באמצעי שליטה בחברות בנות של החברה, לרבות הקצאת מניות בשיעור העולה על 25% בידי חברת הבת, טעונה אישור השרים.

2.16.3.8 פעולות מסוימות של החברה טעונות אישור שר התקשורת, וביניהן פירוק מרצון, פשרה או הסדר בין החברה לבין נושיה, שינוי או ארגון מחדש של מבנה החברה, מיזוג ופיצול של החברה.

ביום 15.10.2018 אישרה מליאת הכנסת את הודעת הממשלה בהתאם לסעיף 31(ב) לחוק יסוד: הממשלה, להעביר לשר התקשורת את הסמכויות הנתונות לראש הממשלה על-פי סעיפים 24 עד 24ה2 לחוק התקשורת, ובכלל זה, הפעלת סמכויות מכוח צו התקשורת, וכן סעיף 13 לחוק התקשורת אשר הפעלתו נדרשת בקשר עם אחד מאלה: עניינים הנוגעים למר שאול אלוביץ'; עניינים הנוגעים לחברת יורקום אחזקות בע"מ והחברות שבבעלותה, ועניינים המשפיעים עליהן באופן מהותי. בהתאם להודעה, העברת הסמכויות בקשר לעניינים המנויים בפסקה זו תעמוד בתוקפה כל עוד מר שאול אלוביץ' הוא בעל עניין בחברת יורקום אחזקות בע"מ והחברות שבבעלותה. לעניין אישור שר התקשורת למנהלים המיוחדים של יורקום תקשורת בהתאם לסעיף 24 לחוק התקשורת וסעיף 3 לצו התקשורת ראו סעיף 1.1.2.

2.16.4 שוק סיטונאי

בשנים האחרונות הוחל ביישום מודל של "שוק סיטונאי" בישראל, במסגרתו הוטלו חובות על בעלות תשתית הגישה הנייחות הכלל ארציות בישראל (החברה והוט) למכור שירותים סיטונאיים למפעילי תקשורת אחרים.

לקביעות הרגולטוריות ביחס לשוק הסיטונאי וכן ליישומם והתפתחותו בתקופת הדו"ח השפעה על חלק מהותי מפעילות הקבוצה.

2.16.4.1 מסמך המדיניות

השירותים הסיטונאיים נקבעו בהמשך למסמך המדיניות מיום 2.5.2012, בו אימץ שר התקשורת את עיקרי המלצותיה של הוועדה לבחינת מבנה תעריפי חברת "בזק" ועדכונם ולקביעת תעריפי שירותים סיטונאיים בתחום התקשורת (ועדת חייק). במסמך המדיניות נקבע, בין היתר, כי בעלי תשתיות הגישה הנייחות הכלל ארציות, המספקים שירותים קמעונאיים, ובכללם החברה, יחויבו במכירת שירותים סיטונאיים לבעלי רישיונות תקשורת, על בסיס תנאים בלתי מפלים וללא הנחות לגודל. במסמך נקבעו תנאים לביטול ההפרדה המבנית (ראו סעיף 1.7.2.1(ב) וכן, כי השר יפעל למעבר לשיטת הפיקוח על תעריפי החברה על ידי קביעת מחיר מרבי, בתוך 6 חודשים מפרסום "הצעת מדף" למכירת השירותים על ידי בעלי התשתיות, וכי המשרד יגבש בתוך 9 חודשים אסדרה שמטרתה הגברת ההשקעה בתשתיות התקשורת הנייחות בישראל ושדרוגן.

בהמשך למסמך המדיניות קבע משרד התקשורת תיקי שירות לשירותים השונים, הקובעים את מתכונת מתן השירותים על ידי בעלי התשתיות. התעריפים המירבים שרשאית החברה לגבות עבור שירותים אלה נקבעו על ידי שר התקשורת בהסכמת שר האוצר בתקנות התקשורת (בזק ושידורים) (שימוש ברשת ציבורית של מפ"א), תשע"ה-2014 ("תקנות השימוש"). ביום 26.6.2017 פורסמו תעריפים עבור שירותים סיטונאיים של הוט. למיטב ידיעת החברה החלה מכירת שירותים סיטונאיים על גבי רשת הוט. היקף המנויים הסיטונאיים על גבי רשת הוט אינו גדול בשלב זה אף שלהערכת החברה בחודשים האחרונים חל בו גידול.

2.16.4.2 שירות BSA

החברה החלה להעניק את השירות ביום 17.2.2015. שירות זה מאפשר לספקי שירות שאינם בעלי תשתית להציע ללקוחותיהם שירות אינטרנט מלא (מקצה לקצה) הכולל הן שירות קישור לאינטרנט והן את שירות התשתית של החברה. מאז השקת השירות מאות אלפי לקוחות עברו לקבל שירות באמצעות ספקי שירות כאמור, לעניין זה ראו סעיפים 1.5.4.1 ו-2.1.3.

בימים הראשונים למתן השירות, קיים המשרד הליך פיקוח בחברה שהוביל להטלת עיצומים בסך 8.5 מליון ש"ח. החברה שילמה את סכום העיצומים והגישה עתירה לבית המשפט כנגד הליך זה אשר נדחתה בחודש ינואר 2018. ערעור על דחיית העתירה הוגש על ידי החברה ביום 14.3.2018 וטרם הוכרע. בנוסף, בין החברה לבין ספקי השירות ומשרד התקשורת התעוררו מחלוקות ביחס ליישום תיק השירות. מחלוקות אלה נגעו, בין היתר, לתשלומים המגיעים לחברה בגין השירות, לחלוקת אחריות לעניין התקנה ותקלות.

לצורך קבלת שירות BSA, יש צורך בחיבור ספק השירות אשר מקבל את השירות מהחברה, לרשת החברה. ביום 16.1.2019, למרות בעיות תפעוליות עליהן הצביעה החברה, הורה משרד התקשורת לחברה לאפשר את חיבור ספקי השירות במקטע הגישה (MSAG), בנוסף לחובתה לאפשר חיבור במקטע הליבה והאיסוף, באופן מיידי בהתאם לבחירת ספק השירות.

המשרד קיים שימועים במגוון נושאים הקשורים ליישום שירות זה. עניינם של השימועים העיקריים בנושא, בין השאר: מנגנוני בדיקה ועדכון תחזית הביקושים לצורך עדכון תעריפי השוק הסיטונאי (ראו סעיף 2.16.1.8), עדכון דרישות רמות שירות (SLA), נוהל מעבר בין מפעילים, ועוד. טרם התקבלו החלטות בכל השימועים. תוצאות השימועים עשויות להשפיע, בין היתר, על תעריפי השירות ועל מעמדה התחרותי של החברה בשוק.

ביום 29.8.2017 פרסם משרד התקשורת שימוע משני (לשימוע שפורסם ביום 17.11.2014), בעניין קביעת מתכונת לבחינת צמצום מרווחים (Margin Squeeze) על-ידי בעלי תשתית תקשורת ניחת בפס רחב, בהצעות שיווקיות. "Margin Squeeze" הינו מצב שבו בעל התשתית מוזיל את מחיריו הקמעונאיים ומצמצם את המרווח בין מחיריו הקמעונאיים לבין המחיר הסיטונאי של תשומות התשתית הנרכשות על ידי ספקי השירותים לרמה השוחקת את הרווח של ספקי השירותים לכדי חוסר כדאיות כלכלית בהמשך פעילותם. לפי השימוע המשני, המשרד שוקל לאפשר מסלול בחינה עצמאית לשלילת צמצום מרווחים, באמצעות כלי בדיקה שיאפשרו על ידי המשרד (נוסף למסלול מוגבל של הבחינה מראש). בהתאם לנשקל, התעריף האפקטיבי של השירות הנבדק או מקבץ השירותים הנבדקים לא יהיה נמוך מרף המחיר המינימלי שנקבע לשיווק אותם שירותים נבדקים על ידי בעל הרשיון. "בעל רשיון" כולל בשימוע את החברה, בזק בינלאומי, די.בי.אס, הוט שידורים, הוט טלקום והוט נט. החברה הגישה את התייחסותה לשימוע ולפיה אין מקום לקביעת מתכונת לבחינת צמצום מרווחים, אך ככל שתקבע, יש להרחיב את מנגנון הבדיקה העצמית שהוצע בשימוע. להערכת החברה, מתכונת לבחינת צמצום המרווחים, ככל שתופעל, עלולה לפגוע ביכולתה של החברה ושל חברות בקבוצה לשווק חבילות מבחינת עיתוי ההצעות ומחירים שיוכלו להציע.

2.16.4.3 שירות סיטונאי שימוש בתשתיות פיזיות

תיק השירות נכנס לתוקף ביום 31.7.2015 ובהתאם לו מאפשרת החברה לספקים חסרי תשתית להשתמש בתשתית פיזית זמינה של החברה למעבר כבלי תקשורת, וכן להשתמש בסיב אפל זמין מתוך כבל אופטי זמין של החברה, כאשר לשם ביצוע חיבור תשתית ספק השירות עם תשתית החברה על ספק השירות להקים מתקן תשתית פאסיבית בסמוך למתקן התשתית הפאסיבית של החברה.

העבודות בתשתיות החברה מבוצעות על ידי ספקיות השירות באמצעות קבלנים מטעמן, בהמשך להחלטה של משרד התקשורת ולדחיית עתירה של החברה כנגדה. כמו כן, הואיל ומדובר בשירות במתכונת שלא היתה לפניו, מתעוררים מעת לעת חילוקי דעות.

במסגרת זו, ביום 16.4.2018 הודיע משרד התקשורת כי לאחר בחינת התייחסויות החברה וספק שירות גיבש המשרד הכרעה והורה, בין היתר, כי החברה תאפשר לספקי השירות להשחיל כבל תקשורת דרך גוב החברה הממוקם בפתח הקנה המוביל למקרקעין פרטיים ולבצע את כל העבודות הנדרשות בגוב לצורך כך, וזאת מבלי לגרוע מאחריות ספקי השירות לקבל את הסכמת בעל המקרקעין.

לעניין שימוע תיק שירות חדש המסדיר גם שימוש הדדי בתשתיות ראו להלן. להודעת רשות התחרות בעניין תשתיות ראו סעיף 2.16.8.7.

ביום 16.1.2019 נתנה החלטת משרד התקשורת בעניין תיק שירות שימוש הדדי בתשתיות פאסיביות, ולפיה בהמשך לבחינת ההתייחסויות שהתקבלו במסגרת שימוע שפרסם המשרד ביום 9.8.2018, החליט המשרד בשלב ראשון, להתמקד באסדרת שלב ביצוע העבודות הפרישה של מפ"א אחר (בעל רשיון מפ"א, כולל בעל תשתית, העושה שימוש בתשתית פיזית של בעל רשיון אחר). בכוונת המשרד לקבוע בהמשך תיק שירות אחיד שיחול על מכלול מצבי השימוש, לרבות שימוש הדדי, בתשתיות הפיזיות, אך לעת עתה יחולו על בעלי התשתיות במקביל ההוראות שחלות על כלל המפ"א. הוראות המנהל ותיקון תיק השירות שצורפו להחלטה קובעים, בין היתר, ובשונה מתיק השירות המקורי - כי לשם הפרישה לא יחויב המפעיל העושה שימוש בתשתיות בעל התשתית להקים מתקן תשתית פאסיבית, גם לא בגוב אפס (הגוב האחרון לפני הבניינים). חיבור תשתית מפ"א אחר לתשתית בעל התשתית יעשה על ידי מרכיב התשתית הפאסיבית (קנה/צנרת תעלה וכד) שיותקן בין מתקן התשתית הפאסיבית של המפעיל העושה שימוש בתשתית (גוב, ארון ספק, תיבת חיבורים וכד') לבין מתקן התשתית הפאסיבית של בעל התשתית. כמו כן, הגדרת

התשתית הפיזית העומדת לרשות מפעיל העושה שימוש בתשתית הורחבה והיא כוללת, בין היתר, גם חדרי תקשורת. עוד מעגנים התיקון וההוראה זכאותו של בעל תשתית לתשלום עבור פעילות לזו של עובדי המפעיל העושה שימוש בתשתית

2.16.4.4 שימוש בתשתיות פיזיות של החברה על ידי בעלי תשתית

במסגרת תיקון חוק התקשורת כפי שבוצע בחוק ההסדרים, חויב בעל רישיון מפ"א לאפשר לבעלי רישיונות מפ"א אחרים (שהם לא בהכרח בעלי רישיונות ללא תשתית) שימוש בתשתית הפאסיבית שלו (למעט תשתית פאסיבית של מפ"א המוחזקת בידי חברת החשמל ודרושה לה לצורך פעילותה כבעל רישיון ספק שירות חיוני), לצורך ביצוע כל פעולת בזק ומתן כל שירות בזק על פי רשיונו. מדובר במתן אפשרות שימוש בתשתיות הפאסיביות של החברה ל- IBC, והחל מיום 1.10.2017 - גם לחברת הוט טלקום, בתעריפים שעל פי תיקון לחוק היו אמורים להיקבע על ידי שר התקשורת בהסכמת שר האוצר עד ליום 1.4.2018, כאשר עד לקביעתם כאמור יחולו התעריפים שנקבעו בתקנות השימוש, ולאחר קביעת התעריפים כאמור תבוצע התחשבות רטרואקטיבית בין החברה לבין הוט טלקום בלבד. לתאריך הדו"ח טרם נקבעו תעריפים ותיק שירות ייחודי (ואולם ראו סעיף 2.16.4.3).

כמו כן, ביום 13.8.2018 פורסמו שימוע וטיטוט תקנות לעניין קביעת תשלומים מירביים לשימוש הדדי של בעלות תשתית בשירות גישה לתשתית פאסיבית, לפיהם השר שוקל לקבוע כי התעריף יהיה זהה לתשלומים הקבועים כיום בתקנות השימוש עבור מפ"א שהוא בעל רישיון כללי ייחודי. יצוין, כי במכתב נלווה לשימוע מיום 9.8.2018 בדבר תיק השירות המתואר לעיל נאמר כי המשרד שוקל שלא לקבוע תשלום מירבי או מזערי בעד שירות שיספקו מפ"א אחרים שלא נקבע תשלום כאמור בעניינם. ביום 9.9.2018 העבירה החברה את התייחסותה לשימוע קביעת התשלומים (בצירוף חוות דעת כלכלית), שבה הובהר, בין היתר, כי קיים הכרח לשמר את ההבחנה בין מפעילים חסרי תשתית לבין מפעילים בעלי תשתית ובוודאי כאלה שחלה עליהם חובת שירות אוניברסאלי.

2.16.4.5 שירות סיטונאי טלפוניה

ביום 18.5.2017 ניתנה החלטה של מ"מ שר התקשורת דאז ולפיה החברה תספק, החל מיום 31.7.2017 ולמשך שנה, שירותי טלפוניה במתכונת מכירה חוזרת (Resale) במחירים שנקבעו על ידו (גבוהים יותר מן התעריפים הסיטונאיים לאור תכולת השירות). ההחלטה האמורה הינה תולדה של עתירה שהגישה החברה לבג"צ, בין היתר, כנגד החלטת שר התקשורת מיום 14.11.2014 בדבר מתן שירות טלפוניה סיטונאית (Wholesale) במתכונת תיק השירות. בעתירה נכללו, בין היתר, טענות בדבר העדר ישימות השירות במתכונת תיק השירות (BSA+ טלפוניה) וחוסר סמכות. אספקת שירות טלפוניה סיטונאית (בתעריפים סיטונאיים) ברשת החברה נדחתה למשך 14 חודשי ההסדר, כאשר האפשרות להאריך את ההסדר או להפכו לקבוע תיבחן (המלצה בעניין תועמד לשימוע). ביום 25.3.2018 פנתה החברה למשרד בבקשה, כי המשרד יאריך את תקופת ההסדר, במתכונתו ובמחיריו הקיימים, ויהפכו להסדר קבוע. החברה הבהירה כי מתכונת השירות שבתיק השירות אינה ישימה, נטולת צידוק וסותרת את המגמה העולמית. הדרך היחידה שתאפשר לחברה לספק את השירות במתכונת הקבועה בתיק השירות כרוכה בהחלפת מתג ולא ניתן להצדיק את חיוב החברה במהלך מורכב, בלתי מידתי בעליל, ומחוסר סמכות.

ביום 5.6.2018 הודיע משרד התקשורת לחברה, כי הוא אינו מאריך את ההסדר הזמני בנוגע לשירות טלפוניה במכירה חוזרת, ושבהתאם, החל מיום 1.8.2018, יהיה על החברה לספק שירות טלפוניה סיטונאי במתכונת הקבועה בתיק השירות "תיק שירות סיטונאי BSA + Bit Stream Access + Telephony" ("תיק השירות"), וכי על החברה יהיה לספק את השירות האמור הן כשירות בדיד והן כשירות תוספתי לשירות BSA. עם קבלת ההודעה הבהירה החברה כי היא צופה שלא תעמוד בלוח הזמנים שצויין בהודעה וזאת בהתאם להבהרותיה בעבר שמתכונת השירות שבתיק השירות אינה ישימה מבחינה טכנולוגית ומחייבת החלפת מתג שהינו מהלך מורכב וממושך, וכי בכוונתה לפנות למשרד לצורך מציאת פתרון לסוגיה. לאחר הידברות עם המשרד, הציעה החברה, החל מיום 1.8.2018, שירות דקות שיחה טלפוניה ושירותים סיטונאיים נלווים בשוק סיטונאי על בסיס תיק השירות במתכונת טכנולוגית דומה לזו של הסדר הריסילי ובתעריפי השוק הסיטונאי. רישיון החברה תוקן כחודשיים מאוחר יותר וכלל שירות זה כשירות וולונטרי. במקביל החלה החברה בהליך להחלפת מתג שיאפשר גם את העמידה בדרישות תיק השירות.

בעת האחרונה, לרבות בפנייתה מיום 29.1.2019, הציעה החברה למשרד התקשורת פתרון טכנולוגי נוסף לאספקת שירות הטלפוניה הסיטונאי. נוכח העובדה, כי פתרון זה נועד להיות פתרון זמני אשר ייושם לתקופה מוגבלת, עד להחלפת המתג, ובשים לב להערכותיה ביחס להיקף פוטנציאלי נמוך יחסית של לקוחות בשירות. החברה

חזרה על טענתה כי שירות הטלפוניה הסיטונאי במתווה ההנדסי המוגדר בתיק השירות במתכונת Carrier Preselection ברמת Telco-Grade היה ועודנו בלתי ישים על גבי מתג בזק.

ביום 31.1.2019 המשרד השיב כי הוא אינו מתכוון לאשר מראש עמידה בתיק השירות, כי לאחר תיאומים עם ספקי השירות, ולאחר שיושק השירות המשרד יבחן האם נפסקה ההפרה, וכי המשרד לא יקבל פתרון שאינו נותן מענה מלא להוראות תיק השירות ושאינו מבוסס על סטנדרטים הנדסיים הנוהגים ברשתות תקשורת.

החברה שלחה אפיון מתאים לספקיות השירות. נכון למועד הדוח טרם הושלמו המגעים עם משרד התקשורת, ועם ספקי השירות. במקביל פועלת בזק להשלמת הזמנתו של מתג חדש.

להערכת החברה יישום טלפוניה סיטונאית, ישפיע לרעה על תוצאותיה הכספיות, אך יחד עם זאת החברה אינה יכולה להעריך, בעת הזאת, את היקף ההשפעה שעלולה להגיע לכדי השפעה מהותית, היות והדבר תלוי במשתנים שונים ובהם היקף הביקוש לשירות, רמות המחיר של מוצרים תחליפים הקיימים בשוק כיום (כגון שירות VOB) ועוד.

דוחות פיקוח ועיצום כספי

ביום 19.10.2017 שלח משרד התקשורת לחברה דוח פיקוח סופי בנושא יישום שירות טלפוניה סיטונאית ("דוח הפיקוח") (לאחר שהחברה הגיבה על דוח פיקוח ראשוני במהלך חודש יוני 2015), בהתאם לדוח הפיקוח, החברה הפרה את ההוראות בכך שלא סיפקה את שירות הטלפוניה הסיטונאית ביום 17.5.2015. בד בבד עם דוח הפיקוח נמסרה לחברה הודעה אשר לפיה, לאחר שנמצא כי החברה הפרה את ההוראות תקנות השימוש ורישיון החברה, ובהתאם לסמכות הקבועה בחוק התקשורת ניתנת לחברה הודעה על כוונה להטיל עיצום כספי על החברה בסך של 11,343,800 ש"ח. כן צויין בהודעה, כי על החברה לפעול בנחישות למילוי ההוראות משרד התקשורת בנושא שכן משרד התקשורת שוקל לפתוח בהליך נוסף באותו נושא. החברה הגישה את טענותיה בכתב כנגד הכוונה להטיל עיצום כספי וכנגד סכום העיצום הכספי ולפיהן, בין היתר, לא בוצעה הפרה על ידי החברה ואין מקום להטיל עליה עיצום כספי. בהמשך לכך, ביום 8.8.2018 התקבלו בחברה "דוח פיקוח משלים לדוח פיקוח סופי בנושא אי יישום שירות טלפוניה סיטונאית" וכן "הודעה מעודכנת על כוונה להטיל עיצום כספי בנושא יישום רפורמת הפס הרחב" ("ההודעה המעודכנת") במסגרתה הודיע משרד התקשורת על כוונה להטיל עיצום כספי על החברה בסך של 11,327,540 ש"ח, בגין הפרה החל מיום 1.8.2018. עוד צויין בהודעה כי בכוונת המשרד לנקוט בהליכי אכיפה נוספים אם ההפרה תימשך. ביום 4.10.2018 הגישה החברה את עמדתה בשימוע לפיה אין מקום להטיל עליה עיצום כספי. ביום 27.12.2018 התקבלה בחברה הודעת משרד התקשורת לפיה החליט מנכ"ל משרד התקשורת להטיל על החברה עיצום כספי בסכום של 11,163,290 ש"ח בגין הפרת ההוראות בעניין יישום שירות טלפוניה סיטונאית. החברה הגישה עתירה כנגד ההחלטה. לענין זה, ראו גם שתי בקשות לאישור תביעות ייצוגיות בהן נטען, בין היתר, כי החברה פעלה לעיכוב וסיכול רפורמת השוק הסיטונאי (סעיף 2.18.1g).

2.16.5. סמכויות לגבי מקרקעין

על פי הוראות סעיף 4(ו) לחוק התקשורת, העניק שר התקשורת לחברה סמכויות הקשורות למקרקעין בהתאם לקבוע בפרק ו' לחוק.

החוק מבחין בין קרקע שהיא בבעלות המדינה, רשות הפיתוח, הקרן הקיימת לישראל, רשות מקומית או תאגיד שהוקם על פי חוק ושהחזקה בה היא בידי אחד מהם, וכן דרך ("קרקע ציבורית") לבין קרקע אחרת ("מקרקעין פרטיים"). לגבי קרקע ציבורית יכולה החברה, וכל אדם שהיא הרשתה, להיכנס אליה לצורך ביצוע עבודות להנחת רשת ואחזקתה ולמתן שירותי בזק, ובלבד שהנחת הרשת נעשתה בהתאם להוראות חוק התכנון והבנייה. בתיקון חוק התקשורת וחוק התכנון והבניה במסגרת חוק ההסדרים בוטלה חובת קבלת אישור הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה, כך שפעולות מסויימות אינן טעונות היתר בניה אם הן מבוצעות בידי בעל רשיון שהוענקו לו סמכויות לפי פרק ו' לחוק התקשורת, ואם הן נעשות בהתאם לתכנית מאושרת.

הנחת רשת במקרקעין פרטיים תיעשה בהתאם להוראות חוק התכנון והבנייה, וטעונה הסכמת בעל המקרקעין, החוכר לדורות או הדייר המוגן, לפי העניין.

בהתאם להוראות תקנות הבזק (התקנה, תפעול ותחזוקה), תשמ"ה-1985, אם לדעת החברה, מתן שירות בזק למבקש מחייב התקנת מתקן בזק, בחצרי המבקש (או בחצרים משותפים), רשאית החברה לדרוש מן המבקש כתנאי מוקדם למתן שירות הבזק המבוקש, להקצות לחברה בחצרים מקום מתאים להתקנת המתקן, לשימוש החברה בלבד, והיא רשאית לתת שירות באמצעות המתקן גם למבקשים אחרים.

על-פי תקנות התכנון והבנייה (בקשה להיתר תנאים ואגרות), תש"ל - 1970, על מבקש היתר להקמת בניין מגורים קיימת חובה להתקין תשתיות לשירותי טלפון, רדיו טלוויזיה ואינטרנט על מנת שהלקוח יוכל לבחור ספק כרצונו. בבנייני מסחר, אם מותקנים מתקני תקשורת, תונח תשתית תת קרקעית. במקביל תוקן רישיון החברה (כמו גם רישיונות הוט טלקום ודי.בי.אס) כך שכלל שהחברה משתמשת בתיוול הפנימי (החלק מרשת הגישה, המותקן בחצריו של אדם ובחצרים משותפים, והנועד לשמש את החצרים של אותו אדם בלבד) לשם מתן שירותיה, מוטלת עליה חובה לספק שירות תחזוקה לתיוול הפנימי שהותקן על-ידי מבקש ההיתר, בלי שיהיה בכך להקנות לה זכויות קניין כלשהן בתיוול הפנימי.

2.16.6. חסינויות וסייגים לאחריות

שר התקשורת העניק לחברה חסינויות מסויימות מאחריות לנזקים, המנויות בפרק ט' לחוק התקשורת, בהתאם לסמכותו להעניק חסינויות לבעל רישיון כללי.

בנוסף, בסעיף 13 לחוק התקשורת נקבעו סייגים לאחריות פלילית ואזרחית למעשה שנעשה במסגרת מילוי הוראה למתן שירותים לכוחות הביטחון מכוח הסעיף.

2.16.7. תקנות וכללים לפי חוק התקשורת

נכון למועד פרסום הדוח התקופתי חלות על החברה תקנות בשלושה תחומים עיקריים נוספים: (1) הפסקה, עיכוב או הגבלה של פעולות בזק ושירותי בזק; (2) התקנה, תפעול ותחזוקה; (3) דרכי הפיקוח על פעולותיו של בעל הרישיון.

2.16.8. דיני התחרות הכלכלית

2.16.8.1 הממונה על התחרות (בסעיף זה - "הממונה") הכריז על החברה כעל בעלת מונופולין בתחומים אלה:

א) שירותי טלפון בסיסי, מתן שירותי תשתית תקשורת, ושירותי העברה ותמסורת של שידורים לציבור³³.

ב) אספקת שירותי גישה בקצב מהיר באמצעות רשת הגישה למנוי³⁴.

ג) אספקת שירותי גישה בקצב מהיר לספקי אינטרנט באמצעות רשת בזק ציבורית מרכזית.

הכרזת הממונה על החברה כעל בעל מונופולין מהווה ראיה לכאורה לנקבע בה, בכל הליך משפטי, ובכלל זה בהליכים פליליים.

2.16.8.2 החברה אימצה נוהל אכיפה פנימית ובו כללים, הנחיות ומערך דיווח ובקרה פנימיים, שתכליתם להבטיח כי פעילות החברה ועובדיה תתבצע בהתאם להוראות חוק התחרות הכלכלית.

2.16.8.3 בהתאם לתנאים שנקבעו באישור רשות התחרות מיום 26.3.2014 למיזוג (כמשמעו בחוק התחרות הכלכלית) בין החברה ודי.בי.אס, חלות המגבלות הבאות ביחס לחברה ולדי.בי.אס:

א. החברה וכל אדם קשור בה (בסעיף זה - "בזק") לא יטילו כל מגבלה על צריכת שירותי תשתית אינטרנט קווי הנובעת מנפח הגלישה המצטבר של הלקוח, וכן לא יגרמו להגבלה או לחסימה של האפשרות הנתונה ללקוח לעשות שימוש בכל שירות או יישום המסופקים על גבי רשת האינטרנט.

ב. בזק תנכה מתשלומי ספק אינטרנט עבור חיבורו לרשת החברה סכומים בגין אספקת שירותי טלוויזיה רב ערוצית.

ג. בזק תמכור ותספק שירותי תשתית אינטרנט ושירותי טלוויזיה בתנאים שוויוניים לכל לקוחות בזק (מכירה של שירותי תשתית אינטרנט כחלק מסל שירותים כשלעצמה לא תחשב למכירה בתנאים לא שוויוניים).

ד. בזק ודי.בי.אס יבטלו את כל הסדרי הבלעדיות בנוגע להפקות שאינן הפקות מקור ולא יהיו צד להסדרי בלעדיות כאלה (למעט ביחס לצד שלישי שהוא בעל רישיון לשידורים במועד ההחלטה). כמו כן, במשך שנתיים מיום אישור המיזוג (שבניתיים חלפו) בזק לא תמנע מאף גורם (למעט מי שהינו בעל רישיון לשידורים במועד ההחלטה) מלרכוש זכויות בהפקות מקור (לא חל על הפקות חדשות).

33 הכרזה מיום 30.7.1995.

34 ביום 10.11.2004 פיצל הממונה את הכרזתו מיום 11.12.2000 בתחום תשתית הגישה לאינטרנט לשתי הכרזות נפרדות (הכרזות ב-ו-ג).

לנוסח המלא של החלטת רשות התחרות ראו דיווח מידי של החברה מיום 26.3.2014, המוכלל בדוח זה על דרך הפניה.

2.16.8.4 במסגרת אישור מיזוג החברה ופלאפון מיום 26.8.2004 (כפי שתוקן בהמשך) הוטלו תנאים מגבילים שעיקרם איסור הפליה לטובה של פלאפון באספקת מוצר שבו החברה הינה מונופולין, איסור כריכת אספקת מוצרים מסוימים על ידי איזו מהחברות ברכישת מוצרים או שירותים מהאחרת ומגבלות על פעילויות מסוימות משותפות.

2.16.8.5 במסגרת אישור מיזוג וואלה והחברה מיום 12.9.2010, הוטלו תנאים המגבילים הפליה לטובה של וואלה מול מתחרות שלה.

2.16.8.6 ביום 16.11.2014 התקבלה בחברה קביעתו של מ"מ הממונה על התחרות בהתאם לסעיף 43(א)(5) לחוק התחרות הכלכלית לפיה החברה ניצלה לרעה את מעמדה כבעלת מונופולין וקבעה מחירי קנייה ומכירה בלתי הוגנים של השירות שבמונופולין, בניגוד להוראות סעיף 29א לחוק התחרות הכלכלית בקובעה "מרווח שלילי" באמצעות קביעת מחיר שירותי אינטרנט וטלפוןיה שהוא נמוך ממחיר תשתית האינטרנט בלבד, וזאת במסגרת מבצע. על פי הקביעה מחירים אלה גרמו למתחרה המעוניין להציע שירות כאמור להימצא בנחיתות תחרותית מובנית. ביום 20.3.2018, בהמשך לבקשה מוסכמת של הצדדים, ניתן פסק דין של בית הדין לתחרות בער שהגישה החברה על הקביעה, ולפיו בוטלה הקביעה מדעיקרא, דהיינו, כאילו לא היתה הקביעה מעולם.

2.16.8.7 ביום 7.3.2018 התקבלה בחברה הודעת רשות התחרות ולפיה שוקלת הממונה על התחרות לקבוע בהתאם לסמכותה על פי סעיף 43(א)(5) לחוק התחרות הכלכלית, כי החברה ניצלה לרעה את מעמדה בניגוד להוראות סעיף 29א(א) וסעיף 29א(ב)(3) לחוק, וכן להטיל על החברה ועל מנכ"לית החברה לשעבר עיצומים כספיים בגין הפרה לכאורה של הוראות סעיף 29 לחוק וכן של הוראות הסעיפים האמורים לעיל. בהתאם להודעה, הראיות שבידי הרשות מצביעות על כך שהחברה עשתה שימוש לכאורה בכוח השוק שבידה כתוצאה משליטתה בתשתיות הפאסיביות והציבה חסמים בפני שחקנים חדשים המבקשים לעשות שימוש בתשתית הפסיבית של החברה על-מנת להניח רשתות תקשורת שישמשו כדי להתחרות בחברה באספקת שירותי תקשורת לצרכנים, זאת באופן שעלול היה להרתיעם ואף למונעם מלהקים רשת תקשורת קווית עצמאית או למצער לעכב מבעדם ולהגביל את היקפה של הרשת. לפי ההודעה, פעולותיה של החברה מקימות חשש לפגיעה בצרכן הסופי. מעשי ההפרה הנטענים כלפי החברה הינם חסימת גישה לשטחים פרטיים וכן הצבת דרישה לחיתוך סיבים. לאור האמור, הממונה על התחרות שוקלת לקבוע כי ביחס לשתי ההפרות החברה ניצלה לרעה את מעמדה כמונופולין, בניגוד להוראות החוק, וכן היא שוקלת להטיל עיצום כספי כולל על החברה בסך 30,953,000 ש"ח, ועל מנכ"לית החברה לשעבר עיצום כספי בסך 736,800 ש"ח. ביום 5.8.2018 התקיים שימוע בעל פה ברשות התחרות, לקראתו הגישו החברה ומנכ"לית החברה לשעבר עמדתן בכתב. בעמדתן לשימוע הוצגו טיעונים והוכחות לכך שלא נפל פגם במהלכיהן ושלא הפרו את חוק התחרות הכלכלית, ולפיכך אין מקום להפעיל סמכויות אכיפה כלשהן מכח החוק (ובכלל זה עיצומים) וכי אין לפרסם את הקביעה הנשקלת. במסגרת זו הצביעו בין היתר, על שגיאות עובדתיות שנפלו בהודעת הרשות בכל הקשור לשיטות ההשחלה של כבלים בקנים. מאז תחילת השימוע התקבלו בחברה דרישות נתונים נוספות מרשות התחרות, והחברה השיבה להן. בהמשך לכך, ביום 12.3.2019 הודיעה הרשות כי היא מצאה שאין בטענות שהועלו ובממצאי בדיקות נוספות שנערכו כדי לשנות מכוונתה לעשות שימוש בסמכויות כאמור לעיל. לחברה ולמנכ"לית החברה לשעבר ניתנה זכות לטעון טענותיהן בפני הממונה על אודות הממצאים הנוספים שנמצאו עד ליום 12.5.2019.

2.16.8.8 ביום 10.1.2019 נכנס לתוקף תיקון לחוק התחרות הכלכלית (במסגרת תיקון זה שונה שם החוק מחוק ההגבלים העסקיים ל"חוק התחרות הכלכלית"), שעיקריו:

- (א) הטלת חובה עצמאית ומוגברת על נושאי משרה לפקח ולמנוע הפרת החוק.
- (ב) החמרת הענישה הפלילית בגין הסדר כובל - חמש שנות מאסר ללא דרישה של נסיבות מחמירות.
- (ג) העלאת תקרת הסכום להשתת עיצום כספי עד 100 מיליון ש"ח (בגין כל הפרה).
- (ד) הגדרה נוספת ל-"בעל מונופולין", המבוססת על מבחן כוח שוק (בנוסף לחלופה של מי שמחזיק ביותר מ-50% נתח שוק).
- (ה) העלאת רף מחזור המכירות המצרפי המחייב הודעות מיזוג ל-360 מיליון ש"ח.

2.16.9 פקודת הטלגרף

הממשלה מתמודדת עם המחסור הקיים בתדרי רדיו לשימוש הציבור בישראל (בין השאר, בשל הקצאה של תדרים רבים לשימושים בטחוניים), בדרך של הגבלת מספר הרישיונות הניתנים לשימוש בתדרים, וכן על ידי מתן תמריצים לשימוש יעיל בתדרים.

פקודת הטלגרף מסדירה את השימוש בספקטרום האלקטרומגנטי, וחלה בין היתר על השימוש שעושה החברה בתדרי רדיו, כחלק מהתשתית שלה. הקמה והפעלה של מערכת שעושה שימוש בתדרי רדיו כפופה, על פי פקודת הטלגרף, למתן רישיון, והשימוש בתדרי רדיו כפוף להועדה והקצאה של תדר מתאים. לפי פקודת הטלגרף מוטלות אגרות רישיון ואגרות בעד הועדת תדרים והקצאתם.

ביום 22.3.2018 פורסם חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2019), התשע"ח - 2018 הכולל, בין היתר, תיקון לפקודת הטלגרף האלחוטי. התיקון מסדיר שורה של סמכויות (חלקן כבר קיימות בחקיקה או בחקיקת משנה) ביחס למכשירים אלחוטיים או תחנות קשר הכפופים לפקודה וטעונים רישיון, בין היתר - סמכות מתן רישיונות, סמכות לקביעה כי ייבוא וייצור של מכשירים העומדים בתנאים שייקבעו לא יהיו טעונים רישיון אלא אישור התאמה במסלול מקוצר, סמכויות לפטור מתחולת הפקודה, וכן סמכות להחיל את הוראות הפקודה על מכשירים להעברת אותות תקשורת באמצעות תיל חשמלי. עוד מוסדרות בתיקון סמכויותיה של ועדת תדרים וועדת תדרים עליונה ואכיפה מנהלית (עיצומים כספיים).

2.16.10 הקמת מתקני תקשורת

2.16.10.1 כללי

תכניות המיתאר הארציות לתקשורת, תמ"א 36 (בתחומי הקו הירוק) ותמ"א 56 (בשטחים) נועדו להסדיר את הפריסה ואופן ההקמה של מתקני תקשורת באופן שיתאפשר כיסוי לשידור ולקליטה של רדיו, טלוויזיה ותקשורת אלחוטית, תוך מניעת מפגעי קרינה ומזעור הפגיעה באיכות הסביבה והנוף, ובמגמה לפשט ולייעל את תהליכי ההקמה של המתקנים.

סיווג המתקנים לפי המשתתפים הטכניים והממדים הפיסיים שלהם, המשפיעים בסופו של דבר על קביעת טווחי בטיחות להגנה בפני השפעות קרינה ועל מידת התבלטותם בנוף, קבע אילו מתקנים יכללו בחלק א' של תמ"א 36 ואילו בחלק ב' של התוכנית.

החברה הקימה ומקימה מתקני שידור ומתקני תקשורת אלחוטיים לצורך שירותי השידור של לקוחותיה, וכן עושה שימוש במתקני תקשורת אלחוטיים בעיקר לצורך אספקת שירותים לאיזורים שאינם מחוברים לתשתית התקשורת הנייחת (אזורים מרוחקים או יישובים חדשים).

2.16.10.2 תמ"א 36 א'

(א) חלק א' של תמ"א 36 עוסק בהנחיות להקמת מתקני שידור קטנים וזעירים.

(ב) החברה הוציאה היתרי בניה למרבית מתקני השידור הקטנים בהתאם לתמ"א 36 א'. מעת לעת עולה צורך בהוספת מתקני שידור המחייבים טיפול בהוצאת היתרי בניה על פי תמ"א 36 א'.

(ג) החברה סבורה, כי לא חלה עליה חובה לקבל היתרי בניה למתקני שידור זעירים, בשל הפטור שניתן בעניין זה בחוק התכנון והבניה ובחוק התקשורת ביחס ל"מתקני גישה אלחוטית" (שעליהם נמנים מתקני השידור הזעירים).

(ד) בשנת 2008 הוגשה לממשלה טיוטה לתיקון תמ"א 36 א' (תמ"א 1/א/36), שעיקרה שינוי ההנחיות לרישוי מתקני שידור קטנים וזעירים, לרבות קביעת מסלולי רישוי שונים (מהיר ורגיל), בהתאם למיקום וטווח הבטיחות לציבור של כל מתקן והסדרי שיפוי בגין תביעות לפיצויים לפי סעיף 197 לחוק התכנון והבניה. מאז לא התקבלה החלטה בנושא.

אימוץ הטיוטה והפיכתה למחייבת עשוי לעורר קשיים מעשיים אשר עלולים להקשות על החברה להעניק לציבור חלק משירותיה אותם היא מחויבת להעניק על פי דין.

2.16.10.3 תמ"א 36 ב'

חלק ב' של תמ"א 36 עוסק בהנחיות להקמת מתקני שידור גדולים. בטיטות התכנית מינואר 2008 (אשר הובאה לאישור הממשלה בחודש אוגוסט 2010 אך טרם אושרה), שונתה הגדרת מתקן שידור גדול כך שרישוי מתקני שידור, שקודם לתיקון המוצע סווגו כגדולים, יהיה לפי תמ"א 1/א/36 (לכשתאושר), שאינה כוללת הוראות מעבר

המאפשרת הליך רישוי מקוצר. שינוי ההגדרות של מתקני שידור גדולים עשוי לעורר קשיים מעשיים אשר עלולים להקשות על החברה להעניק לציבור משירותיה אותם היא מחויבת להעניק על פי דין.

בטיטה מינואר 2008 הוצעה הוראת מעבר אשר צפויה לאפשר מתן רישוי לאתרי שידור קיימים אף אם אינם עומדים בדרישות תמ"א 36/ב, בכפוף לתנאים ומגבלות מסוימים, ובלבד שיעמדו במגבלות הבטיחות המפורטות בתוכנית. כן הוצע בטיטה מינואר 2008 לכלול הוראה המחייבת את מבקש הבקשה להיתר (לרבות בגין אתרים קיימים) לתת לוועדה המקומית כתב שיפוי בגין פיצויים לפי סעיף 197 לחוק התכנון והבניה, ככל שייפסקו כנגד הוועדה.

תמ"א 36/ב טרם אושרה על ידי הממשלה ואין וודאות באשר לנוסח הסופי שיאושר, אם בכלל.

הערכות החברה בדבר השפעת תיקוני תמ"א 36 (חלק א' ו-ב') על פעילות החברה ותוצאותיה הן מידע צופה פני עתיד. הערכות אלו עשויות שלא להתממש, או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שנחזה, בין היתר, בתלות בנוסח הסופי של התמ"א הרלוונטית. כאמור לעיל, בשלב זה, בו טרם פורסם נוסח הסופי של התמ"א אין באפשרות החברה להעריך את מלוא השפעות תיקוניהן על החברה.

2.16.10.4 תמ"א 56 - מתקני תקשורת בשטחים

בחודש יוני 2008 נכנסה לתוקף תוכנית מתאר ארצית 56 המסדירה את אופן ההקמה והרישוי של מתקני תקשורת בשטחים. התוכנית כוללת הוראות מעבר למתקנים שהוקמו בהיתר ולמתקנים קיימים.

התוכנית כוללת דרישה להפקת רישיון תקשורת ולקבלת הסכמת הממונה על הרכוש הממשלתי במינהל האזרחי.

החברה הסדירה רישוי של 71 מתקנים הנמצאים בשטחים (קיימים אתרים בודדים נוספים שלא הוסדרו). כמו כן, בחודש נובמבר 2016 התקבלה בחברה הודעה מהמנהל האזרחי (קמ"ט תקשורת) לפיה עליה להסדיר גם את רישוי המתקנים המצויים בחצרי לקוח (להבדיל מהמתקנים שצוינו לעיל המצויים בחזקת החברה). להערכת החברה מדובר בעשרות אתרים והיא מסדירה את הרישוי בהתאם לדרישות קמ"ט תקשורת.

2.16.10.5 לעניין היתרי קרינה למתקני תקשורת ושידור ראו סעיף 2.15.

2.16.10.6 פטור מהיתר להוספת אנטנות למתקני שידור קיימים כדין

הוספת אנטנה למתקן שידור קיים כדין פטורה מקבלת היתר בכפוף לקיומם של תנאים וסייגים מצטברים המפורטים בתקנות התו"ב (פטור מהיתר). החברה פועלת בהתאם לצורך להוספת אנטנות במתקני השידור של החברה על פי המנגנון הקבוע בתקנות הנ"ל.

2.16.11 חקיקה צרכנית

לעניין חקיקה צרכנית החלה על החברה ראו סעיף 1.7.4.5.

2.17. הסכמים מהותיים

להלן תיאור תמציתי של הסכמים מהותיים, שלא במהלך העסקים הרגיל של החברה, שנחתמו בתקופת הדוח התקופתי ו/או שהיו בתוקף בתקופה האמורה:

2.17.1 שטרי הנאמנות לאגרות החוב (סדרות 6-7 ו-9-10) שהנפיקה החברה - ראו פרטים בביאור 15 לדוחות 2018 ובסעיף 4 לדוח הדירקטוריון.

2.17.2 נדל"ן

2.17.2.1 הסכם העברת נכסים בין החברה למדינה מיום 31.1.1984

הסכם בין המדינה לבין החברה, שלפיו הוקנו לחברה זכויות המדינה בנכסים שעמדו לרשות משרד התקשורת לצרכי מתן שירותי בזק, והחברה באה במקום המדינה לגבי הזכויות בנכסים האמורים ולגבי החובות וההתחייבויות המתחייבות לזכויות אלה ערב תחילתו של ההסכם. כמו כן, על פי ההסכם האמור, הועברו לחברה זכויותיה, סמכויותיה, חובותיה וההתחייבויות של המדינה לפי ההסכמים, וכן ההתקשרויות והעסקאות שהיו בני תוקף בתחום שירותי בזק ערב תחילתו של ההסכם.

2.17.2.2 הסכם הפשרה מיום 15.5.2003 בין החברה למדינה ומינהל מקרקעי ישראל בענין הזכויות הנוגעות למקרקעין. ראו סעיף 2.7.4.3.

2.17.2.3 הסכם בין החברה לבין רשות הדואר מיום 30.6.2004

הסכם בין החברה ורשות הדואר להגדרה והסדרה של זכויות החברה ורשות הדואר בנכסים המשותפים להן. בהסכם פורטו הנכסים המשותפים והוגדר חלקו של כל צד בהם. נקבע, כי כל אחד מן הצדדים יהיה בעל זכויות בלעדי בחלקו, למעט לעניין זכויות ברכוש משותף, זכויות בניה או זכויות שנקבע לגביהן מפורשות אחרת. ההסכם קובע, בין היתר, מנגנון של זכות סירוב אם צד ירצה לבצע עסקת מכר וזכות קדימה לעניין עסקת שכירות. לגבי מספר נכסים נוספים נקבע כי בעל הזכויות הבלעדי בהם, בשלמות, יהיה צד אחד שנקבע.

2.17.2.4 הסכם בין החברה לבין חברת מגדלי נעימי בע"מ למכירת הנכס בסקיה – ראו סעיף 2.7.4.4.

2.17.3 הסכמי עבודה

2.17.3.1 הסכם פנסיה מקיפה מיום 21.9.1989 בין החברה, ההסתדרות והנציגות המשותפת של ועדי העובדים לבין קרן מקפת מרכז לפנסיה ותגמולים אגודה שיתופית בע"מ קובע הסדר שלם ואוטונומי בכל הנוגע לביטוח הפנסיוני של עובדי החברה. ההסכם חל על כל העובדים המועברים (שהועברו ממשד התקשורת לחברה), על כל החברים בקרן פנסיה צוברת שהועסקו בחברה ביום חתימת הסכם הפנסיה ועל כל העובדים הקבועים והזמניים בחברה, למעט קבוצות עובדים מיוחדות (סטודנטים, עובדים בחוזה אישי או עובדים שקיים לגביהם הסדר חליפי אחר).

2.17.3.2 הסכם קיבוצי מיוחד לפרישה מוקדמת מיום 23.11.1997 כפי שתוקן והוארך בימים 4.9.2000, 18.3.2004, 17.4.2005 ו-28.6.2005 בין החברה לבין ההסתדרות ונציגות העובדים.

הסכם קיבוצי לפרישה מוקדמת של עובדים במסלול פנסיה ובמסלול פיצויים מוגדלים אשר במסגרתו פרשו בעבר עובדים מהחברה. ההסכם הקיבוצי מחודש דצמבר 2006 המצוין בסעיף 2.17.3.6 מתבסס, בין השאר, על הסכם זה. למידע בעניין זה ובעניין פרישה מוקדמת ראו גם ביאור 18 לדוחות 2018.

2.17.3.3 הסכם עיגון זכויות מיום 4.9.2000 בין החברה לבין ההסתדרות ונציגות העובדים

הסכם קיבוצי מיוחד, בין היתר, בנוגע לעיגון הזכויות של העובדים המועברים (שהועברו ממשד התקשורת לחברה). הסכם זה בא לעגן את זכויותיהם של העובדים המועברים, לקבלת כל זכות לגמלאות שקמה להם בהיותם עובדי מדינה לשעבר על פי הסכם הפנסיה של החברה, אשר אומצו על ידי החברה במסגרת הסכם הפנסיה שלה. על פי הסכם זה, זכויות אלה הופכות ל"זכויות אישיות" שלא ניתן לבטלן, אלא בדרך שבה ניתן לוותר על פי דין על זכות אישית (דהיינו, באמצעות ויתור אישי מצד העובד).

2.17.3.4 הסכם "דור 2000" מיום 11.1.2001 בין החברה לבין ההסתדרות ונציגות העובדים

בעקבות תיקון מחודש יולי 2000 לחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם (תיקון), התש"ס-2000, נחתם ביום 11.1.2001 הסכם קיבוצי מיוחד לקליטת עובדים חדשים וקביעת תנאי שכרם. ההסכם חל על עובדים חדשים ועל עובדים שקודם לכן הועסקו בחברה באמצעות חברות כח אדם בתפקידים שפורטו בנספח להסכם (לדוגמא, נציגי שירות לקוחות במוקדים טלפוניים, קלדניות, מחסנאים, מזכירות, ממינים ומפיצי דואר, סבלים, נהגים ומלגזנים ועוד). במסגרת ההסכם הקיבוצי המיוחד מחודש דצמבר 2006 (ראו סעיף 2.17.3.6), הוסכם כי הסכם "דור 2000" לא יחול על עובדים כאמור אשר נקלטו לחברה מיום 1.7.2006 ואילך. כן הוסכם על הכנסת שינויים בלתי מהותיים בתנאי העסקתם של עובדים אשר נקלטו לעבודה בהתאם להסכם "דור 2000".

2.17.3.5 הסכמים עם גופים חלופיים במקום קרן מקפת בכל הקשור להסדרי פרישה מוקדמת של עובדים מהחברה

החל משנת 2005 הסדרי פרישה מוקדמת של עובדי החברה מבוצעים באמצעות גופים חלופיים במקום קרן מקפת.

ביום 24.4.2014 חתמה החברה עם מנורה מבטחים ביטוח בע"מ ("מנורה") על הסכם להסדרת תשלומי פנסיה בגין פרישה מוקדמת של עובדי החברה וכן הפרשי תשלומי פנסיית זקנה ושאיירים, לעובדים הפורשים מהחברה בהתאם להסכם קיבוצי מיוחד לפרישה אשר נחתם בין החברה, נציגות העובדים וההסתדרות ביום 12.2.2014. פוליסת הביטוח אושרה על ידי המפקח על הביטוח והיא נכנסה לתוקף ביום 31.3.2016. בהתאם, מונפקות על ידי מנורה החל מיום 1.5.2016 פוליסות לעובדים

הפורשים, ותשלומי הגמלה ותשלומים נלווים משולמים על בסיס פוליסות אלה. תקופת ההסכם (לאחר שהוארכה) הינה עד סוף שנת 2019.

2.17.3.6 הסכם קיבוצי מיוחד מחודש דצמבר 2006 ותיקונים לו ראו סעיף 2.9.4.

2.18. הליכים משפטיים

מדיניות הדיווח של החברה מבוססת על שיקולים איכותיים ושיקולים כמותיים. החברה החליטה כי רף המהותיות הכמותי ביחס לאירועים בעלי השפעה על הרווח הנקי יהיה השפעה של כ- 5% ומעלה על הרווח הנקי של החברה, בניכוי השפעות של אירועים שלא במהלך העסקים הרגיל אשר הינם בעלי השפעה חד פעמית על תוצאות החברה כגון ירידת ערך נכסים, ביטול נכסי מס, הפרשות לפרישת עובדים, רווחי הון וכיוצא ב, על-פי הדוחות השנתיים המאוחדים האחרונים של החברה. לפיכך, בהיעדר שיקולים איכותיים רלוונטיים, מתוארים בסעיף זה הליכים משפטיים בהיקף של 65 מיליון ש"ח ומעלה³⁵, לפני מס (כ- 50 מיליון ש"ח מהרווח הנקי) וכן הליכים משפטיים אשר הסכום הנתבע במסגרתם לא פורט בכתב התביעה, למעט אם מדובר בתביעה אשר על פניה אינה מגיעה לרף הכמותי האמור לעיל (והכל- אלא אם כן קיימים להערכת החברה היבטים או השלכות נוספים להליך מעבר להיקפו הכספי). לעניין תביעות ייצוגיות, תשומת הלב מופנית לכך, כי הגשת תביעות ייצוגיות בישראל אינה כרוכה בתשלום אגרה כנגזרת מסכום התביעה. לפיכך, סכומי התביעה בתביעות מסוג זה עשויים להיות גבוהים באופן משמעותי מהיקף החשיפה האמיתי בגין אותן תביעות.

2.18.1. הליכים תלויים ועומדים

תאריך	צדדים	ערכאה	סוג ההליך	פרטים	סכום התביעה המקורי (מיליוני ש"ח)
א. ינואר 2015	בעלת מניות נגד החברה ונושאי משרה בחברה	מחוזי (תל אביב-מחלקה כלכלית)	בקשה לאישור תובענה ייצוגית	תביעה לפיצוי של בעלי מניות בגין הפסדים אשר נטען כי נגרמו בשל "מחדלי דיווח של החברה לבורסה לניירות ערך בתל אביב ומהסתרת מידע מהותי מציבור המשקיעים" בעניין שני מהלכים מהותיים ומשמעותיים: "הפחתת דמי קישור הגומלין" ו"רפורמת השוק הסיטונאי". ביום 27.8.2018 ניתנה החלטת המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב המאשרת את התובענה כייצוגית ("החלטת האישור"). בכל הנוגע לעילה בעניין השוק הסיטונאי הוגדרה הקבוצה כמי שרכש מניות בזק החל מיום 9.6.2013 והחזיק במניות בזק (כולן או חלק) עד למועד הגשת התביעה. בעניין זה קבע בית המשפט כי המבקשת הוכיחה קיומו של נזק לכאורה, מעצם העובדה שבתקופת הגילוי ירדו מניות בזק בשיעור של 10%, אולם חישוב הנזק לגופו יעשה במסגרת הדיון בתיק העיקרי. בכל הנוגע לעילה בגין הפחתת דמי הקישוריות הוגדרה הקבוצה כמי שרכש מניות בזק החל מיום 28.2.2013 והחזיק בהן עד ליום 29.5.2014. בעניין זה קבע בית המשפט שלא נרשמה ירידת ערך כשלהי שניתן ליחסה לגילוי ההטעה אולם יש לאפשר למבקשת להוכיח את הנזק הנטען על ידה בתיק העיקרי. ביום 28.10.2018 הגישו החברה ונושאי המשרה הנתבעים למחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשת דיון חוזר בהחלטת האישור. בבקשה לדיון חוזר אשר תידון בפני הרכב של שלושה שופטים מתבקש בית המשפט לבטל את החלטת האישור ולדחות את הבקשה לאישור תובענה ייצוגית. יצויין, כי בהתאם לבקשת החברה ונושאי המשרה הנתבעים החליט בית המשפט לעכב את ההליכים בתובענה הייצוגית עד לאחר הכרעה בבקשה לדיון חוזר.	כ- 2 מיליארד ש"ח (לפי שיטת "חסרון הכיס"), ולחלופין כ- 1.1 מיליארד ש"ח (לפי שיטת "חסרון הכיס המקורב")
ב. מרץ 2015	בעל מניות	מחוזי (תל אביב - מחלקה כלכלית)	בקשה לאישור תביעה כתביעה נגזרת בצרוף כתב תביעה נגזרת	בקשה כנגד החברה, וכן כנגד מר שאול אלוביץ, בעל השליטה (בעקיפין) בחברה ויו"ר הדירקטוריון שלה במועד הרלבנטי וכנגד דירקטורים של החברה במועדים הרלבנטיים אשר הצביעו בעד התקשרות החברה בעסקה נשוא הבקשה כמפורט להלן ("המשיבים"). עניינה של הבקשה, על פי הנטען בה, בהחלטת החברה, באמצעות המשיבים, להתקשר בעסקה לרכישת מלוא החזקות והלוואות בעלים של יורוקום די.בי.אס (חברה בשליטתה העקיפה של בעלת השליטה בחברה) בדי.בי.אס בתמורה לסך של 680 מיליון ש"ח במזומן ותמורות מותנות של עד 370 מיליון ש"ח נוספים. לטענת המבקש התמורה אשר צפויה להיות משולמת בגין העסקה הינה מופרזת, והחלטות המשיבים להתקשר בעסקה גרמו לחברה	502

³⁵ לצורך בחינת עמידת סכומי התביעה ברף האמור, הוצמדו הסכומים למדד המחירים לצרכן. הסכומים המצוינים בסעיף זה הם הסכומים המקוריים (ללא הפרשי הצמדה). לעניין הרף האמור, במקרה של קיום הליכים דומים נגד מספר חברות בקבוצה, עשוי סכום התביעה להיבחן במצטבר בגין כלל ההליכים יחד. כמו כן, מובהר, כי אם הליכים מסוימים נוגעים במידה רבה בנושאים משפטיים או עובדתיים משותפים, או שידוע כי נושאים כאמור נבחנים או נשקלים יחדיו, אזי לצורך העמידה ברף המהותיות הכמותי כאמור בסעיפים אלו, נבחן הסכום המעורב בכל אותם הליכים יחד.

תאריך	צדדים	ערכאה	סוג ההליך	פרטים	סכום התביעה המקורי (מיליוני ש"ח)
				נוק רב לאחר שהם הפרו את חובות הזהירות והמיומנות שלהם כלפי החברה, והתשלול בתפקידם. כן נטען על ידי המבקש, כי בעל השליטה בחברה הפר את חובת ההגנות שלו, וכי החברה הפרה את חובת הגילוי והדיווח בעניין מחויבות הנאמן להחזקות יורקום די.בי.אס בדי.בי.אס למכור את ההחזקות החל בסוף חודש מרץ 2015. לאור האמור מבקש המבקש כי בית המשפט יאשר הגשת תביעה נגזרת בשם החברה כנגד המשיבים לתביעת הנזק שנגרם לטענתנו לחברה כתוצאה מהחלטות המשיבים בקשר לעסקה בסך של 502 מיליון ש"ח. ביום 7.3.2017 אישר בית המשפט הגשת בקשה מתוקנת על ידי המבקש הכוללת טענות נוספות המתייחסות, בין השאר, לעצמאות הגורמים שיעצו לחברה, לפגמים נטענים בעבודת ועדת ביקורת, הדירקטוריון והאסיפה הכללית, ופגמים נטענים הנובעים מייצוג יורקום ע"י גורמים המכהנים כדירקטורים בחברה. לנוכח חקירת רשות ניירות ערך, בין השאר, בנוגע להתקשרות נשוא תביעה זו (ראו סעיף 1.1.5) ועמדת רשות ניירות ערך כי יש מקום לעכב את ההליך, החליט בית המשפט לעכב את ההליכים בתיק זה, בשלב זה, עד ליום 31.12.2018. ביום 31.12.18 הוגשה הודעה מטעם רשות ניירות ערך המבקשת ארכה נוספת של 90 יום. לעניין החלטה מיום 24.10.2017 בדבר מחיקת שלוש בקשות לגילוי מסמכים בטרם הגשת בקשה לאישור תביעה נגזרת מהטעם שבבקשות אלה מתעוררות שאלות של עובדה ומשפט הדומות בעיקרן לשאלות המתעוררות בבקשה זו וכן לעניין בקשה למתן הוראות שהגישה החברה ביום 21.1.2018 בדבר ניהול הליך זה ביחד עם בקשה נוספת לגילוי מסמכים בטרם הגשת בקשה לאישור תביעה נגזרת שהוגשה בחודש דצמבר 2017 ראו ס"ק ט.	
ג. נובמבר 2015 ומרץ 2018	לקוח נגד החברה	בית משפט מחוזי מרכז	שתי תובענות בצירוף בקשות לאישור כתובענות ייצוגיות	<u>הבקשה מנובמבר 2015</u> - נטען כי החברה ניצלה לרעה את מעמדה המונופוליסטי, בין השאר, בכך שהיא "מנעה וחסמה את קיומה של תחרות בכלל וקיומה של תחרות אפקטיבית בשוק התקשורת בישראל" ופעלה לעיכוב וסיכול רפורמת השוק הסיטונאי, ובכך היא גרמה נזק לציבור בישראל והרוויחה רווחים בלתי סבירים אך ורק כתוצאה מניצול כוחה לרעה כמונופול. לטענת המבקשים הנזק שגרמה החברה לשוק התקשורת בארץ בא לידי ביטוי ברווחיות העודפת והבלתי סבירה של החברה, והם מבקשים לתבוע נזק בסך של 800 מיליון ש"ח, אשר לפי טענתם מבוסס על 10% מתוך הרווח התפעולי העודף של החברה הנובעים מניצול כוחה המונופוליסטי לרעה. בהתאם, מעמידים המבקשים את סכום התביעה על סך של 556 מיליון ש"ח, וזאת לאחר הפחתה של סכום שנתבע במסגרת הליך אחר (בקשה לאישור תביעה ייצוגית מחודש אוגוסט 2015 המתוארת בסעיף 2.18.2 לעיל בסכום של 244 מיליון ש"ח בגין טענות לניצול מעמד מונופוליסטי לרעה והמתייחסת לקביעת הממונה על התחרות). בחודש דצמבר 2017 אישר בית המשפט צרף כראיות בתיק של דיווח מידי שפירסמה החברה ביום 22.10.2017 במסגרת דיווחה החברה על דוח פיקוח סופי של משרד התקשורת בנושא יישום שירות טלפניה סיטונאית והודעה על כוונה להטיל עיצום כספי בנושא זה. בחודש דצמבר 2018 הטיל משרד התקשורת עיצום כספי בסך של כ - 11 מיליון ש"ח על החברה (לעניינים אלה ראו סעיף 2.16.4.5). ביום 3.3.2019 הודיעה החברה לבית המשפט, כי לאור חילופי המותב הצפויים בתיק ככל שבקשת האישור תתקבל, היא מסכימה להצעת בית המשפט לאישור הבקשה לניהול התובענה כייצוגית מבלי שתיתן החלטה מנומקת בעניין זה על-ידי בית המשפט ותוך שמירה על כל טענותיה לדיון בתובענה גופה. יצויין, כי באותה הודעה עדכנה החברה את בית המשפט, כי ביום 25.2.2019 היא הגישה עתירה מנהלית כנגד החלטת מנכ"ל משרד התקשורת מחודש דצמבר 2018 המתוארת לעיל. בהמשך לכך, ביום 5.3.2019 אישר בית המשפט את הבקשה לנהל את התובענה כייצוגית והבהיר כי כלל טענות הצדדים שמורות להם לדיון בתובענה גופה וכי כל הראיות והחקירות שנשמעו במסגרת בקשת האישור יהיו חלק מחומר הראיות בתובענה הייצוגית. <u>הבקשה ממרץ 2018</u> - בקשה דומה לבקשה מנובמבר 2015 שהוגשה על ידי אותם מבקשים אשר גם בה נטען כי החברה ניצלה לרעה את מעמדה המונופוליסטי, בין השאר, בכך שהיא מנעה קיומה של תחרות בשוק התקשורת, ובכך גרמה נזק לציבור בישראל והרוויחה רווחים בלתי סבירים כתוצאה מניצול כוחה לרעה כמונופול. בעוד שבבקשה מנובמבר 2015 הסעד והנזק שנתבעו התייחסו עד למועד הגשת אותה בקשה, בבקשה זו הסעד והנזק הנתבעים מתייחסים	556 בבקשה מנובמבר 2015 ו - 258 בבקשה ממרץ 2018

תאריך	צדדים	ערכאה	סוג ההליך	פרטים	סכום התביעה המקורי (מיליוני ש"ח)
				לתקופה שממועד הגשת הבקשה בנובמבר 2015 ועד לסוף שנת 2017, וזאת לנוכח טענת המבקשים כי החברה לא חדלה ממעשיה שנטען נגדם בבקשה הקודמת, וכן לנוכח הטענה שהצטרפו לעוולה, בנוסף לניצול כוחה לרעה של החברה, גם "מעשי שחיתות ופעולות שלא כדין וממטרות זרות ופסולות של מנכ"ל משרד התקשורת". לטענת המבקשים הנזק שגרמה החברה לשוק התקשורת בארץ בא לידי ביטוי ברווחיות העודפת והבלתי סבירה של החברה. הנזק הנתבע בסך 258 מיליון ש"ח מבוסס גם בבקשה זו על 10% מתוך הרווח התפעולי העודף של החברה הנובעים מהטענה בדבר ניצול כוחה המונופוליסטי לרעה (וזאת בנוסף לנזק הנתבע במסגרת הבקשה הקודמת). ביום 31.5.2018 הגישה החברה בקשה לעיכוב ההליך לנוכח חקירת רשות ניירות ערך (ראו סעיף 1.1.5). בקשת העיכוב עדיין נדונה.	
ד. יוני 2016	לקוחות נגד החברה, בזק בינלאומי וספקיות אינטרנט נוספות	בית משפט מחוזי מרכז	תובענה בצירוף בקשה לאישורה כתובענה ייצוגית	בקשה מאוחדת לאישור תביעה ייצוגית (אשר הוגשה בחודש יוני 2016 בהמשך לאיחוד מספר בקשות דומות). כנגד החברה נטען כי היא מגבילה באופן מכוון את מהירות הגלישה המוגדרת עבור ספקיות האינטרנט, וכי היא נמנעת מתיקון תקלות בעניין. כנגד ספקיות האינטרנט (ובכללן בזק בינלאומי) נטען כי הן מטעות את לקוחותיהן בדבר מהירות הגלישה באינטרנט, וכי הן מוכרות חבילות גלישה במהירות נקובה שהן אינן יכולות לספק. בחודש מרץ 2019 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה מוסכמת להסתלקות מהבקשה נגד החברה.	לא ניתן להערכה
ה. אוגוסט 2016 ודצמבר 2016	לקוחות נגד החברה	בית משפט מחוזי תל אביב ומחוזי מרכז	שתי תובענות בצירוף בקשות לאישורן כתובענות ייצוגיות	שתי בקשות בהן נטען, כי החברה מחייבת שלא כדין וללא הסכמה בתשלום חודשי בסך של 5.93 ש"ח בגין שירותי "תמיכה ו/או אחריות" במסגרת השימוש בתשתית האינטרנט שלה. לנוכח הדימיון בין הבקשות הועברה הבקשה מבית המשפט המחוזי מרכז לבית המשפט המחוזי בתל אביב והוגשה בקשה למחיקת אחת מהתביעות. ביום 26.3.2017 החליט בית המשפט למחוק את הבקשה המאוחרת (הבקשה בדצמבר 2016 בסכום 160 מיליון ש"ח). ביום 10.10.2018 נדחה ערעור על ההחלטה שהוגש על ידי המבקש בבקשה המאוחרת לאחר שהמערער חזר בו ממנו.	* תביעה בסכום לא ידוע
ו. פברואר 2017	לקוחות נגד החברה	בית משפט מחוזי מרכז	בקשה לאישור כתובענה ייצוגית	בקשה בה נטען כי החברה גובה מחלק מלקוחותיה תשלום בגין "שירות אנטי וירוס" בעוד בפועל היא לא מספקת להם את השירות וכן נטען שהיא מתחילה לחייב בגין אספקת השירות מעת כריתת ההסכם עם הלקוחות ולא מעת אספקת השירות בפועל. בהתאם, מבקש המבקש לחייב את החברה לפצות את לקוחות החברה שרכשו את השירות ולא קיבלו אותו בפועל בגין הנזקים שנגרמו להם, ובכלל זה השבת סכומים שגבו בגין השירות.	* אין הערכה מדוייקת, מוערך בעשרות מיליוני ש"ח
ז. אפריל 2017 ומאי 2017	לקוחות נגד החברה, (בבקשה מאפריל 2017 גם כנגד חברת הבת וואלה! תקשורת בע"מ, חברת "יד וחברת 2" פרסום בבעלות "וואלה")	בית משפט מחוזי תל אביב	שתי בקשות לאישור כתובענות ייצוגיות	עניינן של הבקשות הינו שירות B144 של החברה, שירות המאפשר פרסום לבעלי עסקים באמצעות האינטרנט ("השירות"), ולטענת המבקש המשיבות חייבו את המנויים על השירות בתשלומים שלא כדין. ביום 25.1.2018 החליט בית המשפט, בהמשך לבקשות שהוגשו על ידי החברה ועל ידי משיבות נוספות, לסלק על הסף את הבקשה הראשונה מהטעם שהמבקש אינו עומד בקריטריונים הקבועים בחוק תובענות ייצוגיות, קיומם של פגמים בבקשה, וכן לנוכח קיומה של הבקשה השניה שעניינה דומה לבקשה הראשונה (ביום 19.7.2018 בית המשפט העליון דחה ערעור אשר הוגש על החלטה זו לנוכח אי הפקדת ערבוך). הבקשה השניה תמשיך להתברר בפני בית המשפט.	* סכום התביעה אינו ניתן להערכה
ח. יוני 2017	בעלי מניות של החברה כנגד החברה, יו"ר דירקטוריון החברה, וכן חברות מקבוצת יורוקום (הבקשה)	בבית המשפט המחוזי (מחלקה כלכלית) בתל אביב	שתי בקשות לאישור תביעות ייצוגיות	עניינן של הבקשות בעיסקה משנת 2015 אשר במסגרתה רכשה החברה מיורוקום די.בי.אס (חברה בשליטת בעלי השליטה בחברה) את יתרת מניות די.בי.אס שהוחזקו על ידה (בסעיף זה: "העיסקה"). הבקשה הראשונה הוגשה בשם כל מי שרכש את מניות החברה החל מיום 11.2.2015 ועד ליום 19.6.2017 (למעט המשיבים ו/או מי מטעמם ו/או הקשור עימם). בבקשה נטען לדיווח מטעה ו/או חסר בקשר עם העיסקה, וכן כי בעקבות מעבר לחקירה גלויה של רשות ניירות ערך בנושא העיסקה נודעו לציבור פרטים בנוגע לעיסקה ולמימושה, דבר שהוביל לירידה בשער מניית החברה במהלך הימים שלאחר גילוי המידע החדש וניתוחו. לטענת המבקש, המשיבים פעלו בניגוד להוראות חוק ניירות ערך ובניגוד להוראות דין נוספות, וגרמו למחזיקי ניירות הערך של החברה נזקים כספיים כבדים,	כ - 1,240 בבקשה הראשונה ו 568 - בבקשה השניה

תאריך	צדדים	ערכאה	סוג ההליך	פרטים	סכום התביעה המקורי (מיליוני ש"ח)
הראשונה גם כנגד מנכ"ל החברה ומנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של די.בי.אס)	המסתכמים במאות מיליוני ש"ח, אם לא למעלה לכך.			הבקשה השניה הוגשה בשם שלוש תתי קבוצות - כל מי שרכש בבורסה לניירות ערך בתל אביב החל מיום 21.5.2015 ועד ליום 19.6.2017 (1) את מניות החברה, (2) את מניות בי קומיוניקיישנס (3) את מניות אינטרנט זהב. לטענת המבקש בוצעה הטעיה חמורה של ציבור המשקיעים שהשקיעו במניות החברות הנ"ל, הטעיה שנחשפה בעקבות פתיחת חקירה גלויה בנושא של רשות ניירות ערך ביום 20.6.2017, בכך שהגידול בתזרים המזומנים של די.בי.אס שדווח במסגרת הדוחות הכספיים של החברה נופח, על פי הנטען, באופן מלאכותי ובכך הטעה את המשקיע הסביר אשר נסמך על נתוני תזרים המזומנים של די.בי.אס כדי לאמוד את שווייה, דבר שהוביל לתמחור ביתר של החברות הנ"ל. כן טוען המבקש לנזקים נוספים שנגרמו לקבוצות בעלי מניות בי קומיוניקיישנס ואינטרנט זהב.	
	בהתאם להסדר דיוני שאושר מוקדם יותר על ידי בית המשפט הסכימו המבקשים בבקשות לעיל על ניהולן במשותף והם עתידים להגיש בקשה מאוחדת מטעמם.				
	בהמשך לבקשת היועץ המשפטי לממשלה להמשיך ולעכב את ההליך לנוכח חקירת רשות ניירות ערך (ראו סעיף 1.1.5) אישר בית המשפט ביום 2.5.2018 את המשך עיכוב ההליך בארבעה חודשים. ביום 16.1.19 אישר בית המשפט את בקשת היועץ המשפטי לממשלה במסגרתה ביקש מבית המשפט להתיר לו לשוב ולעדכן בתוך 90 ימים בנוגע להמשך ניהול ההליכים בראי החקירה המתנהלת.				
ט. יוני - אוגוסט 2017 וכן בקשה מדצמבר 2017	בעלי מניות של החברה כנגד החברה ודי.בי.אס (למעט שתי בקשות שהוגשו נגד החברה בלבד)	בית המשפט המחוזי בתל אביב	בקשות שונות לגילוי מסמכים לפני הגשת בקשה לאישור תביעה נגזרת בהתאם לסעיף 198א לחוק החברות אשר הוגשו בהמשך לחקירת רשות ניירות ערך	(א) בחלק מהבקשות מתבקש בית המשפט להורות לחברה (ולדי.בי.אס לפי העניין) למסור למבקשים מסמכים מסויימים בקשר עם עסקת בעלי עניין בין די.בי.אס וחלל משנת 2013 כפי שתוקנה בתחילת שנת 2017 (בסעיף זה: "עסקת די.בי.אס-חלל") ³⁶ . ביום 15.4.2018 החליט בית המשפט על איחוד ארבע בקשות שהוגשו בעניין. בהמשך לכך, ביום 24.6.2018 הוגשה בקשה מאוחדת ומתוקנת מטעם המבקשים. יצוין, כי ביום 16.8.2018 נדחתה בקשת רשות ערעור על החלטת האיחוד אשר הוגשה על ידי אחד המבקשים בה התבקש בית המשפט לבטל את החלטת האיחוד ולהורות על מחיקת הבקשות האחרות. כמו כן, בהמשך לבקשות של רשות ניירות ערך, לנוכח החקירה ההליך מעוכב, בשלב זה, עד ליום 1.4.2019. (ב) בבקשה נוספת מתבקש בית המשפט להורות לחברה (ולדי.בי.אס למסור למבקש מסמכים ומידע גם בקשר עם הסכם רכישת די.בי.אס על ידי החברה וגם בקשר עם עסקת די.בי.אס-חלל, בבקשה זו מעוניין המבקש לבחון הגשת בקשה לאישור תביעה נגזרת נגד נושאי משרה בחברה ובדי.בי.אס שהפרו את חובות האמון שלהם כנגד החברה בעסקאות אלה, לשיטתו, כשהסעד המבוקש הוא החזרת כל טובות ההנאה שקיבלו בגין תפקידם בחברה או בדי.בי.אס (שכר, בונוסים, דמי ניהול וכיו"ב). בית המשפט איחד את הדיון המקדמי בתיק זה ביחד עם הדיון המקדמי בבקשות לגילוי מסמכים לפני הגשת בקשה לאישור תביעה נגזרת המפורטות בס"ק ב' לעיל. בהתאם להחלטות בית המשפט מיום 15.4.2018 ומיום 24.4.2018 נמחקה הבקשה לנוכח הדימיון לבקשות קיימות אחרות באותו עניין (בקשה לאישור תביעה נגזרת מחודש מרץ 2015 המתוארת בסעיף 2.18.1ב וכן ארבע הבקשות שאוחדו כמתואר לעיל ביחס לס"ק (ב)). (ג) בקשה מחודש דצמבר 2017 - בבקשה מבוקש להורות לחברה לגלות מסמכים שונים למבקש בקשר לתשלום המקדמות על חשבון התמורה המותנית השניה בעסקת יס אשר לגביה נטען לשיקול דעת פגום בעצם ההחלטה לשלם מקדמות וכן בתשלום מקדמות ללא קבלת בטחונות. בהמשך לבקשת החברה מיום 21.1.2018 למחוק אחת משתי הבקשות - בקשה זו או הבקשה לאישור תביעה נגזרת המצויינת בס"ק ב' העוסקות בנושאים שיש ביניהם חפיפה רבה ביום 17.4.2018 נמחקה הבקשה בהסכמת המבקש.	

יצוין, כי ביום 23.7.2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי (מחלקה כלכלית) בתל אביב בקשה לאישור תביעה ייצוגית בסך של כ - 37 מיליון ש"ח כנגד חלל, בעלי שליטה ונושאי משרה בה וכן גם כנגד מנכ"ל החברה ומזכירת החברה במועדים הרלבנטיים לתביעה בקשר עם עסקת די.בי.אס-חלל.

תאריך	צדדים	ערכאה	סוג ההליך	פרטים	סכום התביעה המקורי (מיליוני ש"ח)
י. דצמבר 2017	התביעה הוגשה בשם בעלי ניירות ערך של בי קומיוניקיי שנס במקור כנגד בי קומיוניקיי שנס ונושאי משרה בה. במסגרת תביעה מתוקנת צורפו לרשימת הנתבעים לראשונה, בין השאר, גם די.בי.אס ונושאי משרה (בהווה ובעבר) בדי.בי.אס ובחברה. החברה עצמה לא צורפה להליך	בית משפט במדינת ניו יורק בארה"ב	בקשה לאישור תביעה ייעוצית	בבקשה נטען להצהרות כוזבות ומטעות שבוצעו על ידי הנתבעים בקשר עם העיסקה משנת 2015 אשר במסגרתה רכשה החברה מיורקום די.בי.אס את יתרת מניות די.בי.אס שהוחזקו על ידי לרבות בקשר עם התמורה המותנית השניה ששולמה על ידי החברה בהתאם לתנאי העיסקה. לטענת התובעים נודע להם על האמור לאחר פתיחת החקירה הגלויה בנושא זה של רשות ניירות ערך הישראלית ומחיר ניירות הערך של בי קומיוניקיי שנס ירד ממועד זה ועד ליום 7.9.2017 בשיעור משמעותי. בהתאם, מבקשים התובעים כי בית המשפט יחייב את הנתבעים לפצות את חברי הקבוצה על הנזקים שנגרמו להם כתוצאה מהאמור לעיל. בחודש יולי 2018 הוגשו על ידי המשיבים בקשות לסילוק הבקשה והתביעה על הסף. למיטב ידיעת החברה, הבקשה לסילוק על הסף שהוגשה ע"י בי קומיוניקיי שנס התקבלה באופן חלקי ביום 27.9.2018 לאחר שבית המשפט קבע כי הטענות ביחס לדיווחים בנוגע להצהרות בעניין מנגנוני הבקרה, הדיווח והקוד האתי של בי קומיוניקיי שנס אינם מקימים עילת תביעה. בית המשפט נמנע מלסלק על הסף את העילות הנוגעות לדיווחים בנוגע לפעילות הועדה המיוחדת של דירקטוריון החברה ולאלה הנוגעים לתזרים המזומנים המאוחד של בי קומיוניקיי שנס. בנוסף, בית המשפט דחה את בקשת בי קומיוניקיי שנס לעכב את ההליכים לנוכח החקירה. למיטב ידיעת החברה, טרם ניתנו החלטות בבקשות לסילוק על הסף שהוגשו על ידי נושאי משרה (בעבר ובהווה) בחברה ובדי.בי.אס ועל ידי די.בי.אס.	*
יא. פברואר 2018	בעלי מניות של החברה כנגד החברה כמשיבה פורמלית, וכן כנגד דירקטורים של החברה בזמנים הרלבנטיים לבקשה וכנגד בעלי השליטה בשרשור בחברה בזמנים הרלבנטיים לבקשה, מר שאול אלוביץ ומר יוסף אלוביץ ("המשיבים")	בית המשפט המחוזי בתל אביב - מחלקה כלכלית	בקשה לאישור תביעה נגזרת	עניינה של הבקשה, על פי הנתען בה, הינו התקשרות החברה בהסכם שומה עם רשות המיסים אשר נחתם ביום 15.9.2016 ("ההסכם השומה") ואשר לפיו שילמה החברה לרשות המיסים מס בגין הכנסות מימון מהלוואות לדי.בי.אס בסך של 462 מיליון ש"ח, כאשר מנגד הוסכם, בין השאר, כי הפסדי די.בי.אס בגין הוצאות מימון בגין הלוואות בעלים של החברה לדי.בי.אס יוכרו במלואם לחברה לאחר ביצוע מיזוג בין החברה לבין די.בי.אס. לטענת המבקשים, כפועל יוצא מחתימת הסכם השומה שילמה החברה סכום כולל של 660 מיליון ש"ח. מתוך סכום כולל זה 462 מיליון ש"ח שולמו כאמור לרשות המיסים וכ - 198 מיליון ש"ח שולמו לבעלי השליטה בחברה כתשלום תמורה מותנית ("התמורה המותנית") שנקבעה בהסכם לרכישת מלוא החזקות והלוואות בעלים של יורקום די.בי.אס, חברה בשליטתה העקיפה של בעלת השליטה בחברה, בדי.בי.אס ("עסקת די.בי.אס"). לטענת המבקשים התקשרות החברה בהסכם השומה היוותה עסקה חריגה של חברה ציבורית אשר לבעלי השליטה בחברה יש בה עניין אישי, ובוצעה שלא כדין מאחר שהיא היתה בניגוד לטובת החברה וכן מאחר שלא התקבלו האישורים הנדרשים על פי דין להתקשרות בעיסקה. לטענת המבקשים, הנזק שנגרם לחברה בעקבות ההתקשרות בהסכם השומה נע בין רף מינימלי של 65 מיליון ש"ח (ככל שכל הפסדי די.בי.אס בגין הוצאות מימון יותרו לקיזוז לחברה) לרף מקסימלי של 219 מיליון ש"ח (ככל שכל הפסדי די.בי.אס בגין הוצאות מימון לא יותרו לקיזוז לחברה). הנזק הנתען כאמור נאמד באמצעות השוואת התשלומים שבהם חויבה החברה (חבות המס והתמורה המותנית) ונכס המס שנוצר לה בהסכם השומה, לעומת התשלומים שבהם היתה יכולה להיות מחויבת ונכס המס שהיה נוצר לה אילו היתה מתקשרת עם רשויות המס בהסכם פשרה אשר הוצע על ידי רשויות המס במועד אישור עסקת די.בי.אס. לטענת המבקשים, המשיבים שהינם דירקטורים הפרו, בין השאר, את חובות הזהירות והאמונים (ובכל הנוגע למשיבים בעלי השליטה בחברה, גם את חובת ההגינות), ובהתאם מבקשים המבקשים כי בית המשפט יאשר הגשת תביעה נגזרת בשם החברה כנגד המשיבים, וכן כי יחייב אותם לפצות את החברה בגין הנזקים האמורים שנגרמו לה, לטענתם, כתוצאה מהפרת חובותיהם כלפי החברה. לבקשת רשות ניירות ערך ההליך עוכב לנוכח החקירה עד ליום 20.8.2018. ביום 21.8.2018 ביקשה רשות ניירות ערך לשוב ולעדכן את בית המשפט עד ליום 31.12.2018 ביחס לאפשרות קידום ההליך. ביום 31.12.2018 הגישה רשות ניירות ערך בקשה להארכת תקופת העיכוב עד ליום 1.4.2019.	65 רף מינימלי 219 רף מקסימלי

תאריך	צדדים	ערכאה	סוג ההליך	פרטים	סכום התביעה המקורי (מיליוני ש"ח)
יב. אפריל 2018	לקוחות נגד החברה	בית המשפט המחוזי בתל אביב	בקשה לאישור תביעה ייצוגית ("הבקשה הנוכחית")	נטען, כי החברה מפרה את האיסור הקבוע בחוק התקשורת בדבר משלוח דברי פרסומת ("ספאם"), בין השאר באמצעות משלוח מסרונים ללקוחות הפונים אליה, הכוללים קישור לאתר החברה. סכום התביעה הייצוגית מורכב מנזק ממוני (הערכת נזק בגין בזבוז זמן הטיפול הנטען בהודעות "ספאם") ונזק לא ממוני בגין עוגמת נפש, גרימת מטרד וכיוצ"ב. יצוין, כי בקשה דומה בגין אותו עניין (אך בגין תקופת זמן אחרת) ובסכום כולל של כ-52 מיליון ש"ח הוגשה בחודש מרץ 2015 באותו בית המשפט ("הבקשה הקודמת") וביום 9.1.2018 היא אושרה כתביעה ייצוגית. החברה הגישה בקשת רשות ערעור על החלטה זו והיא נקבעה לדיון בפני הרכב תוך עיכוב ביצועה. בקשת האישור הנוכחית הוגשה בגין מסרונים שנשלחו על ידי החברה לאחר הגשת הבקשה הקודמת. בד בבד עם הגשת הבקשה הנוכחית הוגשה על ידי המבקשים בקשה לאיחוד הדיון בבקשה הנוכחית ביחד עם הליך הבקשה הקודמת.	85
יג. יוני 2018	בעל מניות כנגד החברה, די.בי.אס, מר שאול אלוביץ, ומר אור אלוביץ	בית המשפט המחוזי (המחלק ה הכלכלי ת) בתל אביב	בקשה לגילוי ועיון במסמכים לפי סעיף 198א לחוק החברות	מבוקש כי בית המשפט יורה לחברה, לדי.בי.אס, לבעל השליטה לשעבר בחברה, מר שאול אלוביץ, ולבנו, מר אור אלוביץ (להלן ביחד "ה"ה אלוביץ"), למסור לעיון המבקש, כבעל מניות בחברה, מסמכים שונים לשם בחינת הגשת בקשה לאישור תביעה נגזרת בשם החברה. לטענת המבקש, בעלת השליטה בחברה, חברת בי קומיוניקיישנס, וה"ה אלוביץ הפרו את חובות הנאמנות ההגיונות והאמונים שלהם כלפי החברה בכך שמכירת 115 מיליון מניות החברה ביום 2.2.2016 על ידי בי קומיוניקיישנס בוצעה תוך שימוש של בי קומיוניקיישנס וה"ה אלוביץ במידע פנים של החברה, ובשווי גבוה משמעותית משווי האמיתי של המניות. לטענת המבקש, מכירה זו הסבה לבי קומיוניקיישנס רווחים פסולים בהיקף של כ-313 מיליון ש"ח. מידע הפנים אשר לפי הנטען בבקשה נעשה בו שימוש כאמור הינו, בין היתר, על כך שהדוחות הכספיים של די.בי.אס והחברה אינם משקפים את המצב הפיננסי של החברה דה-פקטו, אלא "תזרים מזומנים חופשי" שנופח לצורך הגדלת התמורה במסגרת העסקה שבה רכשה החברה את מניותיה של יורקום תקשורת די.בי.אס ("עסקת יס"). יצוין, כי כנגד החברה תלויה ועומדת בקשה אחרת לאישור תביעה נגזרת בעניין עסקת יס (ראו סעיף 2.18.1ב) אשר הטיפול בה מעוכב לנוכח חקירת רשות ניירות ערך. לטענת המבקש בבקשה נשוא דיווח זה על אף שבקשתו מבוססת בחלקה על אותו רקע עובדתי, עניינה שונה מההליכים הקיימים בנושא. לנוכח החקירה ההליך מעוכב, בשלב זה, עד ליום 1.4.2019.	

2.18.2. הליכים משפטיים שנסייתו בתקופת הדוח או עד למועד פרסום הדוח

תאריך הגשת התביעה	צדדים	ערכאה	סוג הליך	פרטים	סכום התביעה המקורי (מיליוני ש"ח)
א. אוגוסט 2015	לקוח נגד החברה	מחוזי (תל-אביב)	תובענה בצירוף בקשה לאישורה כתובענה ייצוגית	נטען, כי החברה ניצלה את מעמדה המונופוליסטי בכדי לתמחר את שירותיה באופן שהגביל את יכולת מתחרותיה של החברה להציע שירותי טלפוניה נייחת במחירים תחרותיים. בקשת האישור נסמכה במידה רבה על קביעה ("הקביעה") על ידי הרשות התחרות מיוחדת נובמבר 2014 לפיה החברה ניצלה את מעמדה כבעלת מונופולין.	244
ב. ספטמבר 2016	סלקום ופרטנר	בית המשפט המחוזי בתל אביב	המרצת פתיחה למתן סעדים הצהרתיים וצווי עשה נגד החברה.	ביום 10.1.2019 ניתן פסק דין של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו המאשר בקשה מוסכמת של הצדדים להסתלקות מהבקשה לאישור תביעה ייצוגית, וזאת לאחר שערר שהגישה החברה לבית הדין לתחרות התקבל וביטל מדעיקרא את החלטת הממונה על התחרות אשר בהתבסס עליה הוגשה הבקשה לאישור תביעה ייצוגית (ראו סעיף 2.16.8.6).	*
				במסגרת התובענה מתבקש בית המשפט, בין השאר: (1) להצהיר כי חלה על החברה חובה לשווק את ספקיות הגישה לאינטרנט מקרב המבקשות במסגרת סל שירותים משותף המשווק על ידי החברה ("בנדל הפוך") באופן שיוויוני ובהתאם להוראות משרד התקשורת, ולהורות לחברה לעשות כן. (2) להצהיר כי במסגרת החובות המוטלות על החברה לעניין אספקת שירותי סיסטונאי של גישה רחבת פס מנוהלת, חלה על החברה החובה להתקין ולחבר לקוחות "013 נטוויז'ן" ו-"012 סמייל" לתשתית החברה עד לשקע הראשון בביתם, ולהורות לחברה לעשות כן. (3) להצהיר כי חלה על החברה החובה לאפשר למבקשות /או למי מהן לעשות שימוש בתשתיות	

תאריך הגשת התביעה	צדדים	ערכאה	סוג הליך	פרטים	סכום התביעה המקורית (מיליוני ₪)
				הפסיביות שבבעלותה ולהורות לחברה לעשות כן. ביום 18.2.2019 אישר בית המשפט את מחיקת התביעה בהמשך להסכם גישור שנחתם בין הצדדים ביום 31.1.2019 אשר במסגרתו כל צד שמר על טענותיו.	

2.18.3. הליכים משפטיים כנגד חברה מוחזקת שאינה תחום פעילות עיקרי (וואלה)

תאריך הגשת התביעה	צדדים	ערכאה	סוג הליך	פרטים	סכום התביעה המקורית (מיליוני ₪)
א. מאי 2018	גולשים באתר וואלה נגד וואלה	בית משפט מחוזי תל אביב	בקשה לאישור תביעה ייצוגית	נטען, כי וואלה מפרסמת באתר "כתבות פרסומיות" מבלי לתת גילוי נאות לעובדה שמדובר בתוכן שיווקי, וכן כי פרסום תוכן שיווקי ללא גילוי נאות כנטען, מהווה, בין היתר, משום הפרה של הוראות חוק הגנת הצרכן, הפרה של תקנון האתיקה העיתונאית, עוולה נזיקית ועשיית עושר ולא במשפט.	60
ב. דצמבר 2018	גולשים באתרי המשיבות נגד וואלה וארבע משיבות נוספות	בית משפט מחוזי מרכז	בקשה לאישור תביעה ייצוגית	נטען, כי וואלה ושתיים מהנתבעות הנוספות מפרסמות באתרי האינטרנט ובאפליקציות שלהן פרסומות לשיווק, מכירה והפצה של מוצרי עישון וטבק, לרבות מוצרי עישון אלקטרוני, המיוצרים ומשווקים על פי הנטען על ידי שתי נתבעות אחרות. עיקר טענתם של התובעים בתביעה דנן היא כי פרסומות אלה אסורות ככלל על פי דין ואסורות במיוחד כאשר הן מופנות לקטנים. עוד טוענים המבקשים כי קיים איסור שימוש באמצעים מסוימים בפרסום ובשיווק והדבר מהווה, בין היתר, משום הפרה של הוראות חוק הגבלת הפרסומות והשיווק של מוצרי טבק, חוק הגנת הצרכן, תקנות הגנת הצרכן (פרסומות ודרכי שיווק המכוונים לקטנים), הפרת חובה חקוקה, פגיעה באוטונומיה הפרטית, רשלנות, הפרת חובת תום הלב והתעשרות שלא כדין.	300 (כנגד כל 5 המשיבות)
ג. דצמבר 2018	גולשים באתר וואלה נגד וואלה	בית משפט מחוזי תל אביב	בקשה לאישור תביעה ייצוגית	נטען, כי וואלה דאגה להטות את הסיקור העיתונאי באתר לטובת ראש הממשלה וזאת בתמורה להטבות רגולטוריות מפליגות, על פי הנטען, שניתנו לבעלת השליטה בה - החברה, ולבעל השליטה בה (לשעבר). המבקש טוען שלחברי הקבוצה נגרם נזק בלתי ממוני מסוג פגיעה באוטונומיה וכן דורש את השבת ה"עושר" שנעשה על ידי וואלה, על פי הנטען, שלא במשפט. לפי המצוין בבקשה, סכום התובענה הייצוגית אינו ידוע.	*
ד. מרץ 2019	גולשים באתרי המשיבות נגד וואלה ושמונה משיבות נוספות	בית משפט מחוזי תל אביב	בקשה לאישור תביעה ייצוגית	נטען, כי וואלה והנתבעות הנוספות מפרסמות באתרי האינטרנט ובאפליקציות שלהן וכן ברשתות החברתיות "כתבות פרסומיות" מבלי לתת גילוי נאות לעובדה שמדובר בתוכן שיווקי וכי פרסום תוכן שיווקי ללא גילוי נאות כנטען, מהווה, בין היתר, משום הפרה של הוראות חוק הגנת הצרכן, הפרה של תקנון האתיקה העיתונאית, עוולות נזיקיות, הפרת חובת תום הלב ועשיית עושר ולא במשפט. כמו כן מזכירים המבקשים את הבקשה לאישור תובענה כייצוגית בנושא דומה (סעיף א' לעיל) ומציינים כי הם מבקשים להוסיף רבדים נוספים על בקשת האישור. בבקשה צוינה הערכת נזק שמרנית, על פי הנטען, בסך 300 ₪ לכל צרכן של אתר וואלה. בבקשה לא צוין סכום תביעה מדויק לכלל חברי הקבוצה, אלא, הערכת נזק כוללת שמרנית, על פי הנטען, על סך של עשרות ואף מאות מיליוני שקלים לכל הפחות.	*

* לא צוין סכום התביעה או שהתביעה אינה תביעה כספית.

2.19. יעדים ואסטרטגיה עסקית

2.19.1. מידע צופה פני עתיד

סקירת האסטרטגיה של החברה שלהלן כוללת מידע צופה פני עתיד כמשמעו בחוק ניירות ערך, והיא כרוכה בהערכות לגבי התפתחויות עתידיות במשק בכלל בנוגע להתנהגות וצרכי הלקוח, קצב האימוץ של שירותים חדשים, שינויים טכנולוגיים, מדיניות רגולטורית, אסטרטגיה שיווקית של מתחרים, ואפקטיביות האסטרטגיה השיווקית של החברה.

האסטרטגיה של החברה והיעדים העסקיים הנגזרים ממנה מבוססים על מחקרים פנימיים, מקורות מידע משניים ובעיקר דוחות חברות מחקר, פרסומים בנוגע לפעילויות הננקטות על-ידי מפעילי תקשורת דומים בארץ ובעולם, ועבודות יועצים שבהם הסתייעה החברה.

עם זאת אין כל ביטחון כי האסטרטגיה והפעילויות העיקריות המתוארות להלן יתממשו בפועל או באופן המתואר להלן. הנסיבות העוללות להוביל לאי-מימושה של האסטרטגיה או אף לכישלונה נעוצות במצב הכללי במשק, בתמורות טכנולוגיות תכופות, אילוצים רגולטוריים, גיבוש מודל עסקי בר קיימא לשירותים חדשים שבכוונת החברה לספק ונקיטת אסטרטגיה שיווקית עדיפה מצד מתחרים. בנוסף לכך, שינוי בהרכב דירקטוריון החברה או בבעלות על החברה עשויים להוביל לשינוי באסטרטגיה שלה וביעדיה העסקיים.

2.19.2. תמצית האסטרטגיה וכוונות לעתיד

2.19.2.1 חזון ומטרה

החברה שמה לעצמה כיעד להיות חברת התקשורת המובילה בישראל, המספקת מגוון רחב של שירותים ופתרונות תקשורת, ללקוחות פרטיים ועסקיים.

החברה פועלת על מנת לשמור על מעמדה התחרותי ולהמשיך להיות הבחירה הראשונה של הלקוח בטלפוניה, באינטרנט ובתקשוב, ולצורך כך הציבה לעצמה מספר יעדים:

(א) שימור מובילות בסביבה התחרותית המחריפה (מובילות בשירות וחיזוק ערכים נתפשים - חדשנות מוצרית, אמינות, תפיסת המחיר);

(ב) עידוד גיוס לקוחות חדשים וחיזוק תחושת נאמנות וקירבה בקרב הלקוחות הקיימים;

(ג) יצירת מקורות הכנסה חדשים באמצעות השקת שירותים ומוצרים חדשים וחדשניים;

(ד) התאמה שוטפת של הארגון לסביבה התחרותית, הטכנולוגית ומצוינות תפעולית.

2.19.2.2 אמצעים

לביצוע האסטרטגיה והיעדים האמורים, מפעילה החברה מגוון רחב של רשתות תקשורת מתקדמות, הפועלות על גבי מערך תשתיות רחב בפריסה ארצית, ומאפשרות את אספקתם של שירותי תקשורת מהמתקדמים בעולם. החברה פועלת לשדרג ולפתח את רשתות התקשורת המופעלות על ידה, וחותרת להרחיב ולשפר את סל המוצרים והשירותים המוצעים על ידיה באופן תמידי. החברה מפעילה מערך את מערך השירות הרחב ביותר בקרב חברות התקשורת בישראל, לרבות מוקדים טכניים ומוקדים מסחריים, ומערך רחב של טכנאי שירות והתקנה.

2.19.3. פרויקטים עיקריים בתכנון או בביצוע

לעניין פריסת רשת סיבים אופטיים ע"י החברה קרוב ככל הניתן לחצר הלקוח ראו סעיף 2.7.2.

2.20. דיון בגורמי סיכון

הכלכלה הישראלית בה פועלת החברה הינה יציבה במהותה, יחד עם זאת, קיימים גורמי סיכון הנובעים מהסביבה המקרו-כלכלית, מהמאפיינים הייחודיים של הענף בו פועלת החברה, וגורמי סיכון ייחודיים לחברה, כמפורט להלן:

2.20.1 תחרות

התחרות בתחום התקשורת הפנים-ארצית הנייחת ההולכת וגוברת בשנים האחרונות, הן מצד מפעילים פנים-ארציים אחרים ובראשם הוט (בעלת רישיון כללי), והן מצד מפעילי סלולאר, התגברה משמעותית עם יישומו של השוק הסיטונאי, באמצעותו מתחרים בחברה קבוצות תקשורת ומפעילי תקשורת אחרים (בעלי רישיון מיוחד או אחוד), במכירת חבילות שירות קצה לקצה, על בסיס תשתיות החברה במחירים שנקבעו על ידי הרגולטור ולא כתנאים מסחריים הנקבעים במשא ומתן (ראו סעיף 1.7.3 ו- 2.16.4). למעלה מחצי מליון לקוחות עברו לקבל שירותי אינטרנט סיטונאיים, הניתנים על גבי רשת החברה, כאשר לחברה אין קשר עם אותם לקוחות. כן קיימת תחרות גם מצד בעלי תשתיות (ראו סעיף 2.6). הגברת התחרות בתחום התקשורת הפנים-ארצית גורמת לנטישה של חלק מלקוחות החברה ומובילה להורדת מחירים של חלק משירותי החברה ולעליה בעלויות גיוס לקוחות חדשים ושימור לקוחות קיימים. הגופים המתחרים בחברה בהווה, או העשויים להתחרות בה בעתיד נהנים מגמישות עסקית גדולה מזו של החברה, לרבות יכולת לשתף פעולה עם חברות בנות וקשורות ולשווק חבילות שירותים משותפות עמן (ראו סעיף 1.7.2 וסעיף 1.7.3). יכולתה של הוט לשווק חבילות שירותים ("טריפל פליי" ואף מעבר לכך) בגמישות תעריפית, אל מול מגבלותיה של החברה לעשות כן נכון למועד זה, פוגעת ביכולת התחרות של החברה.

2.20.2 פיקוח והסדרה שלטוניים

החברה כפופה לפיקוח ולהסדרה שלטוניים המתייחסים, בין השאר, לרישוי פעילות, קביעת תחומי פעילות מותרים, קביעת תעריפים, תפעול, תחרות, תשלום תמלוגים, חובת אספקת שירות אוניברסלי, אפשרות החזקת מניותיה, מערכת היחסים בין החברה לבין החברות הבנות שלה ואיסור הפסקה או הגבלה של שירותיה (דבר העשוי לחייב את החברה לתת שירותים גם בנסיבות שאינן כלכליות) - לפרטים ראו סעיף 2.16. הפיקוח וההסדרה האמורים גורמים לעיתים להתערבות שלטונית, אשר לדעת החברה מכבידה על פעילותה העסקית. במסגרת זו,

החברה חשופה להטלת סנקציות שונות על ידי משרד התקשורת, לרבות הטלת עיצומים כספיים (לעניין זה ראו סעיף 1.7.4.6).

כמו כן, שר התקשורת מוסמך לשנות את תנאי רישיונה של החברה, להתערב בתעריפים קיימים והצעות שיווקיות וליתן לה הוראות. שינויים מהותיים בכללי ההסדרה החלים בתחום התקשורת בכלל ועל החברה בפרט, עשויים לחייב את החברה בביצוע שינויים בתוכניות האסטרטגיות שלה ולפגוע ביכולתה לבצע תכנון ארוך טווח של פעילותה העסקית. לשינויים אפשריים בעקבות רפורמת השוק הסיטונאי, ראו סעיף 2.16.4. למגבלות אפשריות מכוח חוק הריכוזיות על חידוש רישיונות והקצאת רישיונות חדשים ראו סעיף 1.7.4.7.

2.20.3 פיקוח על תעריפים

תעריפי החברה לשירותיה העיקריים (לרבות תעריפי קישור גומלין ושימוש בתשתית החברה ורשתה) כפופים לפיקוח ולהתערבות שלטוניים. לשר סמכות להתערב בתעריפים קיימים והצעות שיווקיות וליתן לה הוראות (ראו סעיף 2.16.1). בממוצע, נשחקים ריאלית תעריפי החברה המפוקחים. שינויים מהותיים בתעריפיה המפוקחים של החברה, באם ייושמו, עלולים להשפיע באופן מהותי לרעה על עסקיה ותוצאותיה. באשר לחוסר הוודאות לגבי מנגנון הפיקוח תעריפי החברה המפוקחים ועידכונם ראו סעיפים 2.16.1 ו- 2.16.4. כמו כן, המגבלות החלות על החברה בשיווק סלי תשלומים חלופיים עשויות ליצור לחברה קשיים במתן מענה תחרותי הולם לשינויים בשוק ומקבלות ביטוי משמעותי אל מול המתחרים בחברה על בסיס תשתיותיה במכירת חבילות שירותים קצה לקצה באמצעות שירות סיטונאי BSA שמספקת החברה. כך גם ככל שיופעל מנגנון שיקבע משרד התקשורת לאישור ובדיקה לעניין צמצום מרווחים בחבילות ומסלולים של החברה (ראו סעיף 2.16.4.2). במסגרת החלת שוק סיטונאי קבע משרד התקשורת את המחיר שלפיו תמכור החברה שירותיה לבעלי רישיונות. המחירים הנמוכים שנקבעו עלולים להשפיע לרעה על רמת הכנסותיה של החברה ועל רווחיותה והיכולת להחזיר השקעותיה (לשוק הסיטונאי ראו סעיף 2.16.4).

2.20.4 יחסי עבודה

יישום בחברה של תוכניות בנושא כוח אדם וארגון (לרבות תוכניות פרישה ושינויים ארגוניים) כרוך בתיאום עם העובדים ובעלויות מהותיות, לרבות עלויות פיצויי פרישה מוקדמת. תהליכי יישום תכניות כאלה עלולים לגרום לאי שקט ביחסי העבודה ולפגיעה בפעילות השוטפת של החברה - ראו גם סעיפים 2.9.3, 2.9.6 ו- 2.17.3.

2.20.5 מגבלות בדבר היחסים בין החברה לבין חברות בקבוצת בזק

הפרדה מבנית - רישיון המפ"א של החברה מחייב אותה כי יחסיה עם החברות העיקריות בקבוצה המוחזקות על ידיה יהיו ללא העדפה שלהן לעומת מתחרותיהן. נדרשת הפרדה בין ההנהלות של החברה ושל החברות האמורות, וכן הפרדה במערכות העסקית, הכספיים והשיווק, בנכסים ובעובדים, דבר הגורם לכפילויות ולתקורות ניהול גבוהות. כמו כן, בשלב זה, יכולתה של החברה להציע חבילות שירותים משותפות של החברה ושל החברות האמורות הינה מוגבלת (ראו סעיף 1.7.2).

בהקשר זה, יצויין כי נכסי החברה כוללים נכס מס נדחה בסך של 1.166 מיליארד ש"ח בגין הפסדים מועברים לצרכי מס בדי.בי.אס ("נכס המס"). ניצול נכס המס מותנה בקבלת אישור משרד התקשורת לביטול ההפרדה המבנית בחברה. החברה פועלת לקבלת האישורים האמורים. יחד עם זאת, אין וודאות אם ומתי האישורים יתקבלו. בהתאם קיים סיכון שהערכת החברה הנוכחית (המפורטת בביאור 7 לדוחות 2018) תשתנה ותביא למחיקתו של נכס המס, כולו או חלקו, רישום הפסד וקיטון בהון העצמי של החברה.

לאור כניסתן של חברות לתחרות ישירה מול החברה המבוססת על אספקת סל שירותים ללקוח והאפשרות, בהינתן שירותים סיטונאים, להציע ללקוחות שירותי קצה לקצה, וכן לנוכח הערכת החברה בדבר ניצול הפסדי די.בי.אס לצורך מס עם ביטול חובת ההפרדה ומיזוגה לחברה כאמור לעיל, גברה השפעת גורם סיכון זה על פעילות החברה ותוצאותיה. יחד עם זאת, לעניין אפשרות כי בעתיד יינתן לקבוצה היתר לאספקת חבילות שירותים לא פריקות וביטול ההפרדה המבנית ולשינויים אפשריים נוספים בעקבות השוק הסיטונאי, ראו סעיפים 1.7.2 ו- 2.16.4.

2.20.6 הליכים משפטיים

החברה הינה צד להליכים משפטיים, ובכללם תובענות ייצוגיות, אשר עלולים להביא לחיובה בסכומים מהותיים, אשר לא ניתן להעריך את רובם, ולכן לא נערכה בגין רובם הפרשה בדוחות הכספיים של החברה. בנוסף, פוליסות הביטוח של החברה מוגבלות לגבולות כיסוי שהוגדרו ולעילות מסוימות, ועשויות שלא לכסות תביעות בגין סוגים מסוימים של נזקים. בשנים האחרונות, הולכת ומחריפה מגמת ריבוי התובענות הייצוגיות נגד חברות מסחריות גדולות. מעצם טיבן, תובענות ייצוגיות יכולות להגיע לסכומים גבוהים. בנוסף, הואיל והחברה מספקת תשתיות תקשורת וכן שירותי חיוב וגביה לבעלי רישיונות אחרים, מי שתובעים את בעלי הרישיונות האמורים בתובענות ייצוגיות אחרות, עשויים לנסות ולערב את החברה כצד

בהליכים אלה. לתיאור ההליכים המשפטיים ראו סעיף 2.18.

2.20.7. חשיפה לשינויי שערי מטבע, אינפלציה וריבית

החברה מודדת את החשיפה לשינויי מטבע ואינפלציה על פי עודף או חוסר בנכסים מול התחייבויות, על פי סוג הצמדה. חשיפת החברה לשינויים בשער מט"ח מול השקל הינה נמוכה. חשיפת החברה לשינויים באינפלציה הינה גבוהה, ולפיכך החברה נוקטת בפעולות חיסוי על חלק מחשיפתה לאינפלציה. בנוסף, קיימת לחברה חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ביחס לאשראי שהיא מקבלת. לעניין זה ראו גם ביאור 31 לדוחות 2018.

2.20.8. קרינה אלקטרומגנטית ורישוי מתקני שידור

נושא הקרינה האלקטרומגנטית הנפלטת ממתקני שידור מוסדר בעיקר בחוק הקרינה הבלתי מייננת (ראו סעיפים 2.15 ו-2.16.10). החברה פועלת לקיומם של היתרי הקמה והפעלה של מתקני השידור השונים שלה, אך הקשיים שבהם נתקלת החברה בפעילותה זו, לרבות קשיים הנובעים משינוי מדיניות הגורמים הרלבנטיים בנושא ושינויי חקיקה ותקינה, עלולים להשפיע לרעה על תשתית המתקנים האמורים, על סדירות אספקת השירותים באמצעותם, וכתוצאה מכך גם על הכנסות החברה משירותים אלה. פוליסת אחריות צד ג' של החברה אינה מכסה כיום אחריות בגין קרינה אלקטרומגנטית.

2.20.9. שינויים טכנולוגיים תכופים

תחום התקשורת מתאפיין בתמורות טכנולוגיות תכופות והתקצרות אורך החיים הכלכלי של טכנולוגיות חדשות - ראו סעיף 2.1.4. מגמות אלה משמעותן צורך בהשקעת משאבים רבים בשדרוג הטכנולוגיות הקיימות של החברה, הנמכת חסמי הכניסה עבור מתחרים חדשים, גידול בשיעורי הפחת ובמקרים מסוימים תיתכן התייתרות של טכנולוגיות ורשתות שבעלות החברה אשר עלות ההשקעה בהן עדיין רשומה במאזניה.

2.20.10. תלות בגורמי מאקרו וברמות הפעילות העסקית במשק

ציבות השווקים הפיננסיים וחוסן של כלכלות מדינות העולם נתונים בשנים האחרונות לתנודתיות גבוהה. עד עתה הפגין המשק הישראלי חוסן כלכלי שהתבטא בהמשך ההתרחבות הכלכלית, שמירה על היקף אבטלה נמוך, ושיעורי אינפלציה בתוך יעד הממשלה. עם זאת המשך עליית מחירי הדיו, זעזועים בכלכלה העולמית וחוסר הוודאות המדינית-בטחונית עלולים להעיב על המשך קו מגמה זה. החברה מעריכה, כי ככל שהמשק המקומי יגלוש שוב לתקופה של האטה והרעה בפעילות העסקית בעקבות אירועים חיצוניים או פנימיים, אזי תוצאותיה העסקיות עלולות להיפגע, בין השאר, כתוצאה מפגיעה בהכנסות החברה (לרבות הכנסות מחברות מוחזקות) או כתוצאה מהגדלת עלויות המימון של הקבוצה.

2.20.11. כשל במערכות החברה וסיכונים סייבר

החברה מספקת שירותיה באמצעות מערכות תשתית שונות הכוללות, בין השאר, מרכזות, רשתות תמסורת תקשורת נתונים וגישה, כבלים, מערכות מחשוב, תשתיות פיזיות ועוד ("המערכות"). למערכות חשיבות קריטית בתפעול עסקיה של החברה והן ממלאות תפקיד חיוני ביכולתה לבצע בהצלחה את פעילויותיה. פריצה, הפרעה, נזק או קריסה במערכות עלולים להשפיע לרעה על עסקי החברה. לחלק ממערכות החברה קיים גיבוי, אך יחד עם זאת, במקרה של פגיעה בחלק או בכל המערכות הנ"ל, בין בשל תקלות טכניות למיניהן (לרבות במקרה של הפסקת התקשורת עם ספק בו קיימת תלות לגבי תמיכה במערכות), בין עקב אסונות טבע (רעידות אדמה, אסונות, שריפה), בין עקב פגיעה בתשתיות פיזיות על ידי ספקי תקשורת העושים בהן שימוש ובין עקב פגיעה בזדון (לרבות באמצעות התקפות סייבר כמפורט להלן), עלולים להיגרם קשיים משמעותיים בהספקת שירותי החברה, לרבות במקרה בו החברה לא תוכל להחזיר את המערכות לכשירות במהירות.

בהקשר זה קיים בחברה "סיכון סייבר", דהיינו, סיכון להתרחשות פעילות שנועדה לפגוע בשימוש במחשב או בחומר מחשב השמור בו ("תקיפת סייבר"). תקיפות מסוג זה עשויות לגרום להפרעה בעסקים, גניבת מידע/כספים, נזק למוניטין, פגיעה במערכות ודליפת מידע. חברת תקשורת מובילה המספקת שירותי תקשורת מגוונים בתחומים שונים היא מהווה מטרה לתקיפות סייבר וחווה תקיפות סייבר, אשר מטופלות על ידה.

החברה הינה גוף מונחה על ידי הרשות הממלכתית לאבטחת מידע ומחויבת לעמוד בתקנים מחמירים של אבטחת מידע. במסגרת זו החברה מיישמת מדיניות הגנה הכוללת מערכות אבטחה מהמתקדמות בעולם המופעלות בתצורה שמשלבת אבטחה יעילה עם צורכי התפעול של החברה ומעגלי אבטחה להגנה על תשתיות ומערכות החברה אשר נועדו למנוע ולצמצם אפשרות של ניצול נתוני המיפוי של רשת החברה ע"י גורם חוץ או גורם פנימי בזדון או בשוגג, וכן אפשרות של גורם חוץ להשתלט ולנהל מרכיבי רשת או לנצל לרעה מידע על תשתיות ורשתות החברה בדרך כלשהי.

החברה מקיימת פיקוח על יישום מדיניות ההגנה שלה שכולל בדיקה של רמת האפקטיביות שלה והמוכנות של החברה. במסגרת זו מבצעת החברה בדיקות ותרגילי תקיפה בתדירות שונה

לתרחישים שונים (לרבות באמצעות חברות חיצוניות המתמחות בתחום).

על אף השקעות החברה באמצעים לצמצום הסיכונים כאמור, אין ביכולתה של החברה לערוב לכך שאמצעים אלו יצליחו למנוע פגיעה ו/או הפרעה במערכות ובמידע הקשור אליהן.

יצוין, כי חלק מהותי מפעילותה של החברה (במיוחד) מבוצע בחברות הבנות שלה. גורמי הסיכון של חברות אלו והערכות הנהלותיהן ביחס לגורמי הסיכון מתוארים בסעיפים 3.19, 4.14 ו- 5.19.

להלן דירוג השפעתם של גורמי הסיכון שתוארו לעיל על פעילות החברה, להערכת הנהלת החברה. יצוין, כי הערכות החברה להלן לגבי מידת ההשפעה של גורם הסיכון משקפות את מידת ההשפעה של גורם הסיכון בהנחת התממשות גורם הסיכון, ואין באמור כדי להביע הערכה או לתת משקל לסיכויי ההתממשות כאמור. סדר הופעת גורמי הסיכון לעיל ולהלן אינו בהכרח על פי דרגת הסיכון:

טבלת סיכום גורמי סיכון - תקשורת פנים ארצית נייחת³⁷

מידת ההשפעה של גורם הסיכון על פעילות החברה			
השפעה קטנה	השפעה בינונית	השפעה גדולה	
			סיכוני מקרו
X			חשיפה לשינויי שער מטבע, אינפלציה וריבית
	X		תלות בגורמי מאקרו וברמות הפעילות העסקית במשק
		X	סיכונים ענפיים
		X	תחרות גוברת
		X	פיקוח והסדרה שלטוניים
		X	פיקוח על התעריפים
	X		קרינה אלקטרומגנטית / רישוי מיתקני שידור
	X		שינויים טכנולוגיים תכופים
			סיכונים מיוחדים לחברה
	X		חשיפה להליכים משפטיים
	X		יחסי עבודה
		X	מגבלות בדבר היחסים בין החברה לבין חברות בקבוצת בזק
		X	כשל במערכות החברה

המידע הכלול בסעיף 2.20 זה והערכות החברה בדבר השפעת גורמי הסיכון על פעילות החברה ועסקיה, הנם מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך. המידע וההערכות נסמכים על נתונים שפורסמו על ידי משרד התקשורת, הערכות החברה בדבר מצב השוק ומבנה התחרות בו ובאשר להתפתחויות אפשריות בשוק זה ובמשק הישראלי. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מההערכות המפורטות לעיל אם יחול שינוי באחד הגורמים שהובאו בחשבון בהערכות אלו.

³⁷ יובהר, כי בהערכות חברות הקבוצה בדבר השפעת גורמי הסיכון בטבלאות הסיכום (בסעיף זה ובסעיפים 3.19, 4.14 ו- 5.19), לא נאמדה ההסתברות להתממשות גורם הסיכון, אלא השפעת גורם הסיכון על החברה הרלוונטית אם יתממש. יצוין, כי חלק מחברות הקבוצה עורכות אומדנים בדבר הסתברות התרחשותם של חלק מגורמי הסיכון הנזכרים בסעיפים אלו לצרכים פנימיים מסוימים שלהן, אולם לא נערך אומדן סדור ברמת הקבוצה של כלל הסיכונים המפורטים בטבלאות הסיכום שבסעיפים אלו.

3. פלאפון - רדיו-טלפון נייד (טלפוניה סלולארית)**3.1. מידע כללי על תחום הפעילות****3.1.1. תחום הפעילות של פלאפון**

פלאפון עוסקת במתן שירותי תקשורת סלולארית ומכירה ותיקונים של ציוד קצה. שירותי פלאפון מפורטים בהרחבה בסעיף 3.2. פלאפון הינה בבעלות מלאה של החברה.

3.1.2. עיקרי מגבלות חקיקה ותקינה הייחודיות לתחום הפעילות**3.1.2.1. דיני התקשורת ורישיון הרט"ן**

פעילותה של פלאפון כפופה להסדרה ופיקוח מכוח חוק התקשורת ותקנותיו, מכוח פקודת הטלגרף, ומכוח רישיון הרט"ן שבבעלותה. ברישיון הרט"ן קבועים תנאים וכללים החלים על פעילותה של פלאפון (לפרטים ראו סעיף 3.14.2).

3.1.2.2. פיקוח על תעריפים

דמי קישור הגומלין (תעריפי השלמת שיחה והשלמת הודעות מסר קצר (SMS) אותם גובה פלאפון ממפעילי תקשורת אחרים) קבועים בתקנות קישור גומלין. יתר התעריפים מצויים תחת משטר פיקוחי מסויים כמוסדר במסגרת רישיון הרט"ן וחוק התקשורת (ראו סעיף 3.14.2).

3.1.2.3. דיני איכות הסביבה ודיני התכנון והבניה

הקמה והפעלת תשתית תקשורת אלחוטית, כולל תקשורת סלולארית, כפופה להוראות חוק הקרינה הבלתי מייננת ולהיתרים הנדרשים על פיו מאת המשרד להגנת הסביבה וכן להוראות דיני התכנון והבניה (ראו סעיף 3.13.1).

3.1.3. שינויים בהיקף הפעילות בתחום

לנתונים כספיים אודות היקף הפעילות של פלאפון ראו סעיפים 1.5.4.2 ו- 3.3.

הכנסות משירותים

ענף הסלולאר מתאפיין בתחרות עזה. התחרות בענף (ראו סעיף 3.6) הביאה למעבר גבוה של מנויים בין המפעילים הסלולאריים תוך שחיקת הכנסותיהם וכן להגדלת נפח הגלישה הכלול בחבילת הבסיס, אשר גרמו לשחיקה משמעותית של ההכנסה הממוצעת למנוי. הצמיחה במצבת מנויי הפוסטפיייד בארבע השנים האחרונות פיצתה על שחיקת המחירים ואפשרה לפלאפון לשמור על יציבות בהכנסות.

הכנסות ממכירת ציוד קצה ומוצרי אלקטרוניקה

שוק ציוד הקצה מתאפיין אף הוא בתחרות עזה. פתיחתן של חנויות רבות המוכרות ציוד קצה ביבוא מקביל הביאה לירידה במכירות של מכשירים סלולאריים ושל ציוד הקצה הסלולארי הנמכר על ידי המפעילים הסלולאריים עצמם. השקת מותגים סינים לצד השקת דגמי מכשירים ברמות מחירים נמוכות אצל יצרנים אחרים הביאה לירידה בהכנסה הממוצעת למכשיר. ביטול מס הקניה על מכשירים סלולאריים מיובאים, שעמד על 15% משווי המכשיר, תרם אף הוא לירידה בהכנסה הממוצעת למכשיר. על מנת לצמצם את הפגיעה בהכנסות, פלאפון מגדילה את מגוון הציוד הנמכר על ידה ומוכרת גם ציוד אלקטרוני שאינו מכשירים סלולאריים.

מרבית ציוד הקצה והציוד האלקטרוני נמכרים בתשלומים. הירידה במכירות ציוד הקצה לאורך השנים הביאה לירידה ביתרת הלקוחות במקביל לירידה בהיקף התשלומים לספקי ציוד קצה.

3.1.4. התפתחויות בשוק ושינויים במאפייני הלקוחות

השוק הסלולארי מתאפיין בשיעורי צמיחה נמוכים בשל רוויה בשיעור החדירה³⁸. שיעור החדירה המוערך ליום 30.9.2018 הוא כ- 117%.

3.1.5. שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע על תחום הפעילות

שוק התקשורת הסלולארית הינו דינאמי, ומתאפיין בהתפתחויות טכנולוגיות תכופות בכל תחומי הפעילות בו (טכנולוגיית רשתות התקשורת, ציוד הקצה ושירותי הערך המוסף). השינויים הטכנולוגיים משפיעים על תחום הפעילות במספר מישורים:

³⁸ שיעור החדירה- היחס בין מספר המנויים בשוק לבין סך האוכלוסייה בישראל (לא כולל עובדים זרים ופולשתינאים, אף שאלה נכללים במספר המנויים).

3.1.5.1 הקמת רשתות סלולאריות בטכנולוגיות מתקדמות

התפתחויות טכנולוגיות, כמו גם הרצון להרחיב את מגוון השירותים המוצעים ללקוח ואיכותם, מחייבים את מפעילי הסלולאר בשדרוג טכנולוגיית הרשתות הסלולאריות מעת לעת. הרשתות הסלולאריות בישראל פועלות בעיקר בטכנולוגיית ה- UMTS/HSPA, ובטכנולוגיית LTE.

נכון למועד הדוח, רשת ה- LTE של פלאפון פרוסה במרבית חלקי הארץ, ופלאפון ממשיכה בפריסתה על פי תוכנית סדורה.

החל משנת 2017 פלאפון מפעילה 3 טכנולוגיות מתקדמות Beam Forming, MIMO4x4 ו- Quam 256 המאפשרות שיפור ביצועים והגדלת מהירות הגלישה באתרי הדור הרביעי.

כמו כן, החל משנת 2017 פלאפון החלה בשילוב של טכנולוגיית Carrier Aggregation (אגרגציה של תדרים - טכנולוגיה המאפשרת ניצול מיטבי של ספקטרום התדרים והגדלת מהירות הגלישה) בחלק מהאתרים.

במהלך 2019 פלאפון צפויה להשיק שירותים מבוססים IMS³⁹: Voice over WiFi כמענה משופר לכיסוי בתוך מבנים, וכן Voice over LTE שיאפשר פינוי משאבי תדר מדור שלישי לשימוש עתידי ב- LTE. בנוסף מאפשר Voice over LTE רצף שירות עם Voice over WiFi.

פלאפון בוחנת באופן מתמיד את הטכנולוגיות החדשות בשוק ואת הצורך בשדרוג טכנולוגיית הרשתות הקיימות, בהתאם למצב התחרות בשוק והכדאיות הכלכלית של ההשקעה בטכנולוגיות כאמור.

הרחבת הקיבולות והמהירויות בטכנולוגיות ממשפחת ה- LTE וכן התפתחות הדורות הסלולאריים הבאים מותנות בהקצאת תדרים. לפרטים ראו סעיף 3.8.2.

3.1.5.2 עליה בצריכת נפח הגלישה

חדירתם של הטלפונים החכמים (Smartphones) ממשיכה להביא לעלייה בצריכת שירותי העברת נתונים (Data), בד בבד עם הגדלת ההיצע של אפליקציות ושירותי הוידאו. בנוסף לכך חל גידול בשיעור הטלפונים החכמים אשר תומכים בטכנולוגיית LTE, טכנולוגיה אשר מספקת לגולשים חווית גלישה טובה יותר. גידול זה מוביל לעלייה מתמשכת בצריכת Data.

3.1.6 גורמי הצלחה קריטיים

3.1.6.1 פריסה ארצית של רשת סלולארית איכותית ומתקדמת, תחזוקה שוטפת של הרשת ברמה גבוהה והשקעות משמעותיות על בסיס שוטף בתשתית הסלולארית, הן לצורך כיסוי איכותי ברחבי הארץ והן על מנת לספק ללקוחות שירותים מתקדמים באמצעות תשתית טכנולוגית מתקדמת (ראו גם סעיף 3.7.1).

3.1.6.2 צמיחה בבסיס המנויים.

3.1.6.3 ערוצי הפצה רחבים ומגוונים.

3.1.6.4 מגוון ערוצי שירות, לרבות ערוצים דיגיטליים, המאפשרים תמיכה ושירות יעיל ואיכותי למגוון גדול של לקוחות.

3.1.6.5 התאמת מבנה העלויות ויישום התייעלות תפעולית שמאפשרת להתמודד עם התגברות התחרות.

3.1.6.6 מותג המייצג רשת איכותית, אמינה ומתקדמת.

3.1.6.7 כוח אדם איכותי ומיומן.

³⁹ IMS - IP Multimedia Sub System - מערכת בליבת הרשת שמשמשת בין היתר למיתוג שיחות המתבצעות ברשתות IP (למשל: Voice over Wifi, Voice over LTE). שני שירותים אלה מושקים בימים אלה במשולב כמתן מענה לכיסוי בתוך בתים ולהורדת תעבורה מרשת הדור השלישי. התשתית תשמש לשירותים נוספים, כגון Rich Call Services, One Number ועוד.

3.1.7. חסמי הכניסה והיציאה העיקריים⁴⁰

3.1.7.1 חסמי הכניסה העיקריים לתחום הפעילות הינם:

- א. רוויה בשיעור החדירה בתחום (ראו סעיף 3.1.4).
- ב. הצורך ברישיון רט"ן, הקצאת התדרים הכרוכה בעלויות גבוהות הנובעות, בין היתר, מכך שאלו משאבים במחסור (ראו סעיף 3.14.1.2) והכפפת הפעילות לפיקוח רגולטורי (ראו סעיף 3.14.2).
- ג. הצורך באמצעים כספיים משמעותיים לצורך השקעות כבדות ומתמשכות בתשתיות, המושפעות משינויים טכנולוגיים תכופים (ראו גם סעיף 3.7.1.4).
- ד. הקושי בהקמת אתרי רדיו עקב מגבלות רגולטוריות והתנגדות ציבורית.

3.1.7.2 חסמי היציאה העיקריים מהתחום, הינם:

- א. השקעות גדולות הדורשות זמן ארוך להחזר ההשקעה.
- ב. המחויבות למתן שירות ללקוחות נובעת מתנאי רישיון הרט"ן וההסכמים בהתאם לתנאים שנקבעו ברישיון.

3.1.8 מבנה התחרות בתחום ושינויים החלים בו

3.1.8.1 כללי

שוק התקשורת הסלולארית בישראל מאופיין בתחרות עזה הבאה לידי ביטוי בתחלופת מנויים גבוהה בין המפעילים, שחיקת תעריפים ושחיקת הרווחיות. במהלך חודש אפריל 2018 החלה חברת מרתון 018 (אקספון) בפעילותה בתחום זה, דבר שתרם להגברה נוספת של התחרות בענף ולהמשך שחיקת מחירים. נכון למועד דוח זה פועלים בשוק התקשורת הסלולארית בישראל שישה מפעילים בעלי רישיון רט"ן (פלאפון, סלקום, פרטנר, גולן טלקום, הוט מובייל ואקספון), ומספר מפעילי MVNO בעלי רישיון רט"ן ברשת אחרת (מפעילים וירטואליים).

3.1.8.2 שיתוף בתשתיות

שיתוף בתשתיות מאפשר איחוד אתרים של מפעילים סלולאריים באופן שיצמצם משמעותית את עלות הפעלת ותחזוקת אתרי הרדיו לכל מפעיל. למיטב ידיעת פלאפון, נכון למועד הדוח קיימים בשוק שיתופים בתשתיות כמתואר להלן:

א) פרטנר והוט מובייל פועלות במסגרת שיתוף תשתיות במקטע הרדיו במסגרת תאגיד משותף אשר קיבל רישיון מיוחד למתן שירותי תשתית רדיו סלולארית למפעילי רט"ן למשך 10 שנים.

ב) סלקום, גולן טלקום התקשרו בהסכם שיתוף רשתות.

ג) סלקום ואקספון התקשרו בהסכם אירוח ושיתוף רשתות.

3.1.8.3 מפעילים וירטואליים MVNO

ניתנו עד כה מספר רישיונות MVNO למפעילים וירטואליים. רק בודדים מבעלי רישיונות MVNO פעילים בשוק.

לפרטים נוספים אודות מבנה התחרות בתחום, ראו סעיף 3.6.

3.2 שירותים ומוצרים

3.2.1 שירותים

להלן תיאור השירותים אותם מספקת פלאפון למנוייה:

3.2.1.1 שירותי חבילות הכוללות:

- א. **שירותי טלפון בסיסיים (VOICE)** - שירותי שיחה בסיסיים, שירותי השלמת שיחה וכן שירותים נלווים כגון - שיחה ממתינה, "עקוב אחריי", תא קולי, שיחת ועידה קולית שיחה מזוהה, הודעות מולטימדיה MMS ועוד.
- ב. **שירותי גלישה ותקשורת נתונים** - שירותי גלישה באינטרנט באמצעות המכשיר

⁴⁰ חלק מחסמי הכניסה והיציאה המצוינים לעיל חלים באופן חלקי ומוגבל על מפעילים וירטואליים.

הסלולארי בדור 3 ובדור 4.

ג. **שרות משלוח וקבלת מסרונים** - שרות קבלת ושליחת מסרונים (הודעות טקסט - SMS).

3.2.1.2 **שרותי תוכן** - פלאפון מציעה ללקוחותיה שירותי תוכן כגון שירותי גיבוי אחסון נתונים (pelephone cloud), שירותי אנטי-וירוס, שירותי הגנה בפני סייבר וספריית מוסיקה (musix) המאפשרת להאזין למגוון מוסיקה באמצעות המכשיר הסלולארי והמחשב הביתי.

3.2.1.3 **שירותי IOT** (Internet Of Things) - פלאפון החלה להציע ללקוחותיה פתרונות מתקדמים בתחום ה-IOT (כגון רישות בניינים חכמים עם מערכות שליטה ובקרה).

3.2.1.4 **שרותי נדידה** - פלאפון מספקת ללקוחותיה כיווי Roaming (נדידה) רחב בלמעלה מ-220 מדינות ברחבי העולם. בנוסף מספקת פלאפון גם שירותי נדידה נכנסים ללקוחותיהם של מפעילים זרים השוהים בישראל.

3.2.1.5 **שירותי תחזוקה ותיקונים** - פלאפון מציעה שירותי תיקונים ואחריות מורחבת, תמורת תשלום חודשי המזכה את הלקוח בשירותי תיקונים ואחריות למכשיר הסלולארי, או תמורת תשלום חד פעמי בעת התיקון.

פלאפון מספקת חלק משירותים אלו גם במסגרת הסכמי אירוח, למפעילי סלולאר אחרים העושים שימוש ברשת פלאפון על מנת לספק שירות ללקוחותיהם.

3.2.2. מוצרים

מכשירי ציוד קצה - פלאפון מציעה סוגים שונים של מכשירי טלפון נייד, מכשירים לרכב, דיבוריות ואביזרים נלווים התומכים במגוון שירותיה. כמו כן, מספקת פלאפון ללקוחותיה ציוד קצה כגון טאבלטים, מחשבים ניידים, מודמים, רמקולים, שעונים חכמים, אוזניות ומוצרי אלקטרוניקה נלווים נוספים.

3.3. פילוח הכנסות ממוצרים ושירותים

להלן נתונים בדבר הכנסות פלאפון ממוצרים ושירותים (במיליוני ש"ח):

מוצרים ושירותים	2018	2017	2016
הכנסות משירותים	1,755	1,782	1,818
שיעור מסך הכנסות פלאפון	71.8%	70%	69.1%
הכנסות ממוצרים (ציוד קצה)	688	764	812
שיעור מסך הכנסות פלאפון	28.2%	30%	30.9%
סה"כ הכנסות	2,443	2,546	2,630

3.4. לקוחות

להלן נתונים אודות התפלגות ההכנסות מלקוחות (במיליוני ש"ח):

מוצרים ושירותים	2018	2017	2016
הכנסות מלקוחות פרטיים	1,415	1,541	1,616
הכנסות מלקוחות עסקיים(*)	1,028	1,005	1,015
סה"כ הכנסות	2,443	2,546	2,631

(*) ההכנסות מלקוחות במסלולים עסקיים כוללות הכנסות מהסכמי אירוח, שעיקרן התקבלו מרמי לוי.

לסוף שנת 2018 מספר המנויים של פלאפון עמד על כ-2.2 מיליון, הכוללים כ-1.8 מיליון מנויי פוסטפייד וכ-0.4 מיליון מנויי פריפייד. יצוין כי היקף ההכנסות ממנויי הפריפייד אינו מהותי ביחס לכלל הכנסות פלאפון. יצוין, כי בהמשך לעדכון בהגדרת מנוי פעיל (ראו סעיף 1.5.4.2) נגרעו בתחילת הרבעון השלישי לשנת 2018 כ-0.4 מיליון מנויי פריפייד ממצבת המנויים של פלאפון.

3.5. שיווק, הפצה ושירות

מערך ההפצה של פלאפון כולל כ-450 נקודות מכירה בהן ניתן להצטרף לשירותי פלאפון. מערך נקודות המכירה הינו מגוון וכולל חנויות ודוכנים המופעלים על ידי פלאפון, רשתות קמעוניות המשווקות את מוצרי פלאפון וכן 26 מרכזי שירות ומכירה הפרוסים ברחבי המדינה העוסקים בשירות, במכירה ללקוחות, תיקון מכשירים ושימור הלקוחות. בנוסף מפעילה פלאפון מערך פנימי וחיצוני של משווקים טלפוניים. ככלל, התגמול למשווקים משולם כעמלות מתוך המכירות.

מערך השירות של פלאפון למנויים כולל ערוצים דיגיטליים מגוונים לרבות אתר האינטרנט של פלאפון ו-8 מוקדים טלפוניים.

3.6. תחרות

3.6.1. כללי

בשנים האחרונות נקט משרד התקשורת במספר מהלכים רגולטוריים במטרה להגביר את התחרות בשוק התקשורת הסלולארית. ריבוי המפעילים הסלולאריים בשוק הביא לרמת תחרות גבוהה, שנמשכה גם בשנת 2018, ואף התגברה לנוכח כניסת מפעיל נוסף (אקספון) בחודש אפריל 2018. המשך המגמה הביא למעבר מנויים בהיקף גבוה בין המפעילים ולהפחתת מחירי חבילות הסלולאר, אשר הביאה לשחיקת תעריפים ולשחיקת הרווחיות, הן בשוק הלקוחות הפרטיים והן בשוק הלקוחות העסקיים.

על מנת לפצות על שחיקת מחירי החבילות, נוקטת פלאפון באסטרטגיית צמיחה לצד צעדי התייעלות והתאמת מבנה העלויות.

הערכות פלאפון המתוארות לעיל הן מידע צופה פני עתיד כמשמעו בחוק ניירות ערך. הערכות אלו עשויות שלא להתממש, להתממש באופן חלקי או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שנחזה.

להלן נתונים, למיטב הערכת פלאפון, אודות מספרי המנויים של פלאפון ומתחרותיה בשנים 2017 ו- 2018 (אלפי מנויים, בקירוב):

סך מנויים בשוק	MVNO ומפעילים אחרים ⁽¹⁾	גולן טלקום	הוט מובייל ⁽²⁾	סלקום	פרטנר	פלאפון	
10,713	243	893	1,564	2,817	2,671	2,525	מס' מנויים
	2.3%	8.3%	14.6%	26.3%	24.9%	23.6%	נתח שוק
10,423	290	905	1,572	2,825	2,646	2,185	מס' מנויים
	2.7%	8.7%	15.1%	27.1%	25.4%	21.0%	נתח שוק

(1) מרבית ה-MVNOs והמפעילים האחרים (הכוללים בין היתר את אקספון) הינם חברות פרטיות אשר אינן מפרסמות נתונים לגבי מספר המנויים שלהן, והנתונים האמורים מבוססים על הערכה.

(2) נתוני המנויים של הוט מובייל לרבעון שלישי בשנת 2018 מבוססים על הערכה.

(3) מספר המנויים הינו נכון לימים 30.9.2018 ו-31.12.2017, בהתבסס על דיווחיהן של סלקום, פרטנר וגולן טלקום (במסגרת דוחות אלקטרה) לציבור.

3.6.2. הסכמי שיתוף תשתיות ומתן זכות שימוש ברשת

לפרטים בדבר הסכמי שיתוף התשתיות הקיימים בשוק נכון למועד הדוח, ראו סעיף 3.1.8.2. כאמור, שיתוף בתשתיות מאפשר איחוד אתרים של מפעילים סלולאריים באופן שיצמצם משמעותית את עלות הפעלת ותחזוקת אתרי הרדיו לכל מפעיל.

פלאפון אינה צד להסכם שיתוף רשתות, כך שהיא אינה נהנית מהחיסכון הנובע משימוש משותף ברשת הרדיו, אך מנגד היא שולטת באופן בלעדי ברשת הסלולאר שלה, בתחזוקת הנתבי הטכנולוגי שלה ובהיקף ההשקעות בה. בנוסף לכך, מצאי התדרים ברשת פלאפון הינו קטן יותר בהשוואה למצאי התדרים ברשתות של המתחרים.

3.6.3. גורמים חיוביים ושלייליים המשפיעים על מעמדה התחרותי של פלאפון

3.6.3.1. גורמים חיוביים:

- (א) רשת סלולארית בעלת פריסה רחבה ואיכותית.
- (ב) מיצובה כרשת סלולארית מהירה ומתקדמת.
- (ג) מיצוב כרשת בטוחה.
- (ד) מערך הפצה מגוון ורחב הפועל באמצעות מוקדים טלפונים ובאמצעות מספר רב של נקודות מכירה פרונטליות והמופעל ע"י פלאפון, משווקים חיצוניים ובאמצעות רשתות קמעונאיות מובילות.
- (ה) מערך שירות רחב ומגוון ממשקי שירות ללקוח, לרבות בערוצים הדיגיטליים, המאפשרים מתן שירות ברמה גבוהה ללקוחות.
- (ו) מכירת תתי מותגים בערוצי מכירה ייעודיים לצד מותג פלאפון.
- (ז) מבנה הון איתן ותזרים מזומנים חיובי.

3.6.3.2 גורמים שליליים :

א) כחברה בת של החברה, על פלאפון חלות מגבלות רגולטוריות בכניסה לתחומי פעילות נוספים ובהרחבת סל השירותים ללקוחות אשר אינן חלות על מתחרותיה.

ב) קיימות מגבלות בפעילות משותפת עם החברה לרבות בשיווק חבילות שירותים משותפות (ראו סעיף 1.7.2).

ג) עלויות הקמה, הפעלה ואחזקת רשתות סלולאריות בפלאפון צפויות להיות גבוהות יותר ביחס למתחרים הפועלים באמצעות שיתוף תשתיות.

3.7. רכוש קבוע ומתקנים

הרכוש הקבוע של פלאפון כולל ציוד תשתית של ליבת הרשת, אתרי רדיו, ציוד אלקטרוני, מחשבים, כלי רכב, ציוד קצה, ריהוט וציוד משרדי ושיפורים במושכר.

3.7.1 תשתית

3.7.1.1 פלאפון מפעילה כיום רשתות תקשורת בשתי טכנולוגיות עיקריות כדלהלן :

א) טכנולוגיית LTE (דור 4) ממשפחת תקני ה-GSM. יתרונותיה של הטכנולוגיה הינם בקיבול גבוה לתקשורת נתונים ובקצבי הורדה והעלאה מהירים יותר מאלו שקיימים בדור 3. כל מכשירי הקצה שתומכים בטכנולוגיה זו תומכים גם בטכנולוגיית דור 3 וקיים מעבר חלק בין הטכנולוגיות.

ב) טכנולוגיה בשיטת UMTS/HSPA המבוססת על תקן GSM (דור 3). טכנולוגיה זו נפוצה מאוד בעולם ומאפשרת זיהוי מנוי ומתן שרות באמצעות כרטיס זיהוי למנוי (SIM) הניתן להעברה מציוד קצה אחד לאחר.

3.7.1.2 בחודש יוני 2017 פלאפון הפסיקה את פעילות רשת ה-CDMA בהתאם לתיקון רישיונה בנושא.

3.7.1.3 נכון למועד הדוח, תשתיות הרשתות של פלאפון מבוססות בעיקרן על שתי חוות מיתוג המחוברות ללמעלה מ-2,350 אתרים.

3.7.1.4 השקעות ברשת

בשנים האחרונות השקיעה פלאפון בפריסת רשת דור רביעי ושדרוגה בטכנולוגיות חדשניות Beam Forming, MIMO4x4 ו-Quam 256 ו-Carrier Aggregation ברשת הגישה, וב-IMS בליבת הרשת (ראה סעיף 3.1.5 א לעיל). להערכת פלאפון ההיקף הכספי של ההשקעות ברשת הצפויות בשנת 2019 לא צפוי להיות שונה מהותית מההשקעות שבוצעו בשנת 2018, ונכון למועד הדוח, פלאפון אינה צופה הגדלה מהותית בהיקף ההשקעות בתשתית, למעט תרחישים מסוימים אפשריים של החלפת תדרים בהתאם לדרישות המדינה (ראו סעיף 3.8.2.4), ולמעט השקעה נוספת בתדרים ככל שתדרים רלוונטיים לפלאפון יוצעו במכרז (ראו סעיף 3.8.2.5).

בנוסף, בעשר השנים הקרובות תידרש פלאפון להמשיך להקים אתרי שידור חדשים בין היתר לצורך עמידה בתנאי רישיון הרט"ן.

הערכות פלאפון לעיל בדבר עלויות ההשקעה ברשת ומועד התהוותן הינן מידע צופה פני עתיד, המבוסס על תחזיות והערכות פלאפון, בין היתר, באשר לקצב הרחבת הרשת ושדרוגה של הרשת.

3.7.2 שטחים המשמשים את פלאפון

פלאפון איננה בעלים של מקרקעין והיא שוכרת מאחרים, לרבות מהחברה, את השטחים בהם היא משתמשת לצורך פעילותה. להלן תאור עיקר השטחים המשמשים את פלאפון :

3.7.2.1 השטחים בהם משתמשת פלאפון להצבת אתרי תקשורת ומרכזי הרשת כאמור בסעיף 3.7.1, פרוסים ברחבי הארץ ומושכרים לתקופות שונות (במקרים רבים ל-5 שנים בתוספת אופציית הארכת הסכם ל-5 שנים נוספות). לגבי רישוי האתרים, ראו סעיף 3.14.3.

3.7.2.2 לפלאפון הסכם הרשאה עם רשות מקרקעי ישראל ("רמ"י") לשימוש במקרקעין שבשטחי רמ"י להקמה והפעלה של אתרי תקשורת אשר מסדיר, בין היתר, את דמי ההרשאה בגין שימוש כאמור לתקופה עד 31.12.2019.

3.7.2.3 משרדיה הראשיים של פלאפון נמצאים בגבעתיים ופרוסים על שטח כולל של כ-17,800 מ"ר. תקופת השכירות הינה עד לתאריך 31.12.2020 עם אפשרות לסיום

מוקדם בתנאים מסוימים החל מתאריך 31.12.2018.

3.7.2.4 לצורך פעילות השירות והמכירה, שוכרת פלאפון 55 מרכזי שרות ודוכני מכירה הפרוסים ברחבי הארץ.

3.7.2.5 לפלאפון הסכמי שכירות נוספים למחסנים (כולל מרכז לוגיסטי מרכזי ובו מעבדה מרכזית לתיקון מכשירי הלקוחות), משרדים, מוקדים טלפוניים ו-2 חוות מיתוג המשמשות אותה לצורך פעילותה.

3.8. נכסים לא מוחשיים

3.8.1 רישיונות

לפרטים אודות רישיון הרט"ן של פלאפון ורישיון ההפעלה באיו"ש, ראו סעיף 3.14.2.

3.8.2 זכות שימוש בתדרים

3.8.2.1 בישראל קיים מחסור בתדרי רדיו לשימוש הציבור (בין השאר, בשל הקצאה של תדרים רבים לשימושים בטחוניים). עקב כך, הממשלה מגבילה את מספר הרישיונות הניתנים לשימוש בתדרים. במהלך שנת 2019 צפוי להתקיים מכרז להקצאת תחומי תדר נוספים לחברות הסלולאר ("מכרז התדרים") - ראו סעיף 3.8.2.5 להלן.

3.8.2.2 מצאי התדרים ברשות פלאפון

לפלאפון זכות שימוש בתדרים מכוח רישיון הרט"ן ופקודת הטלגרף בתחומי 850 מה"צ ו- 2100 מה"צ לצורך הפעלת הרשת בטכנולוגיית UMTS/HSPA ובתחום ה- 1800 מה"צ לצורך הפעלת רשת בטכנולוגיית ה- LTE (ראו גם סעיף 3.1.5). במהלך שנת 2017 פלאפון השיבה למאגר התדרים הלאומי 2 רצועות תדרים ברוחב 1 מגה כל אחת בתחום ה- 850 מה"צ, ולקראת סוף אפריל 2017 קיבלה הקצאה זמנית של רצועה בתחום ה- 1800 מה"צ ברוחב 5 מגה. הקצאה זו מוגבלת בשימוש, הינה לתקופה קצובה ותפקע בסוף שנת 2019 או קודם לכן לפי התנאים שנקבעו בהקצאה. לעניין זה ראו גם סעיף 3.6.2.

3.8.2.3 הקצאה זמנית של תדרים

ביוני 2018 העניק משרד התקשורת הקצאה זמנית של שתי רצועות, כל אחת בת 5 מה"צ, בתחום 700 מה"צ, לחברות פרטנר והוט מובייל. ההקצאות הזמניות הללו נועדו, על פי הודעת המשרד מיום 17.5.2018, לאפשר היערכות טכנולוגית לאספקת שירותים מתקדמים ולייעל את הטמעת הטכנולוגיות הרלוונטיות באמצעות תדר זה. הקצאה זמנית זו תבוטל בהתאם לתוצאות מכרז התדרים, אשר כאמור צפוי להתקיים במהלך שנת 2019. פלאפון החליטה, משיקוליה, שלא לבקש בעת הזו הקצאה זמנית בתחום תדר זה.

3.8.2.4 החלפת תדרים בתחום הגיגה הראשון

ביוני 2018 משרד התקשורת הודיע לפלאפון כי הוא מתכוון לבצע התאמה של תדרי הסלולאר בישראל לתקנים אירופאיים ולאזור בו מצויה מדינת ישראל, כך שפלאפון ומפעיל סלולארי נוסף יידרשו להחליף את התדרים המוקצים להם בתחום ה-850 מה"צ לתדרים אחרים בתחום הגיגה הראשון. בהתאם לכך הקצאת תדרי ה- 850 מה"צ שבשימוש פלאפון תפוג ביום 9.9.2022, ותחתיה תקבל פלאפון רוחב פס זהה של תדרים בתחום ה- 900 מה"צ, לא יאוחר מיום 22.3.2021. עוד נקבע כי מתכונת ולוחות הזמנים לאופן ביצוע ההחלפה יגובשו באמצעות צוות מקצועי משותף של המשרד, אגף התקציבים במשרד האוצר ובמידת הצורך גם נציגי החברות הרלוונטיות, לרבות נציגי פלאפון.

החלפת התדרים הינה פרויקט הנדסי מורכב שמחייב החלפת ציוד בכל אתרי הרדיו של פלאפון, ועלול להיות כרוך בעלויות משמעותיות שעשויות להשתנות בהתאם לתהליך והעיתוי שייקבע מול משרד התקשורת. פלאפון נמצאת בדיונים עם משרד התקשורת לצורך הסדרת התנאים הדרושים לביצוע התאמת התדרים כאמור, לרבות המימון הדרוש, קביעת העיתוי ומשך תקופת ביצוע ההתאמות וכן הסדרת שינויים רגולטוריים נדרשים.

3.8.2.5 מכרז לשירותי רט"ן ברוחבי פס מתקדמים ("המכרז")

ביום 27.12.2018 פרסם משרד התקשורת עקרונות של ועדת מכרזים להקצאת תדרים למען שירותי רט"ן מתקדמים ("ועדת המכרזים"). ועדת המכרזים מצויה בישורת האחרונה של גיבוש תנאי המכרז, במסגרתו יוקצו לזוכים תדרי רדיו בתחומים שונים המאפשרים מתן שירותי רט"ן ברוחבי פס מתקדמים. לצורך

הגשמת מטרת המכרז, ועדת המכרזים גיבשה שלושה יעדים עיקריים הכוללים שדרוג ושיפור רשתות הסלולר בישראל, פרישת דור חמישי וקידום התחרות.

לפרטים אודות חשיפה להפרעות בתחומי התדר של פלאפון, ראו סעיף 3.19.3.7.

3.8.3 סימני מסחר

לפלאפון ישנם מספר סימני מסחר רשומים. העיקרי שבהם הוא מותג "פלאפון".

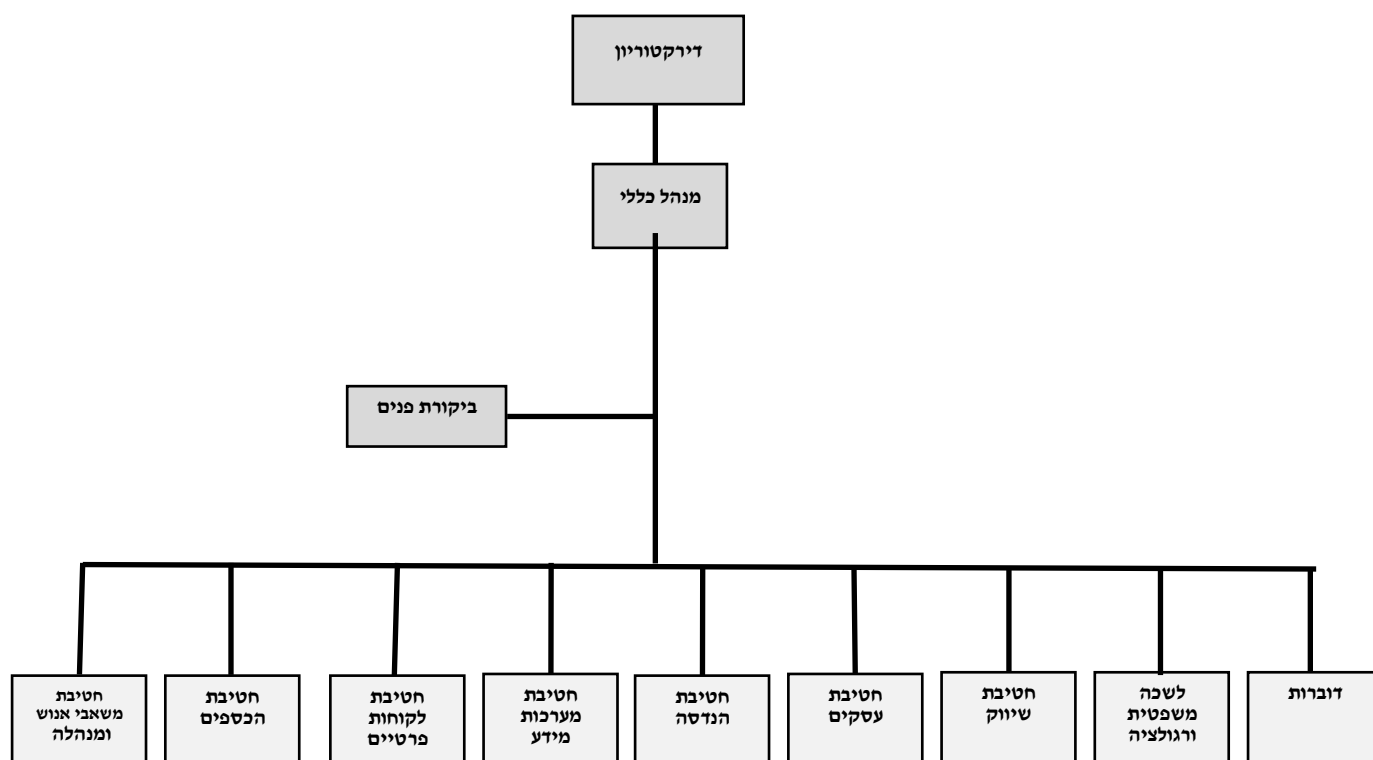
3.8.4 תוכנות ומערכות מחשוב ומאגרי מידע

פלאפון עושה שימוש בתוכנות ומערכות מחשוב, חלקן על פי רישיונות שרכשה וחלקן פותחו על ידי חטיבת מערכות המידע של פלאפון. חלק ניכר מהרישיונות האמורים מוגבלים בזמן ומתחדשים מידי תקופה. המערכות העיקריות שבשימוש פלאפון הינן מערכת ERP של חברת ORACLE APPLICATIONS ומערכת חיוב וניהול לקוחות של חברת אמדוקס.

3.9 הון אנושי

3.9.1 מבנה ארגוני

להלן תרשים המבנה הארגוני של פלאפון, למועד הדוח:

בחודש אוגוסט 2018 ובחודש ינואר 2109 החל מנכ"ל פלאפון, מר רן גוראון, לכהן כמנכ"ל די.בי.אס וכמנכ"ל בזק בינלאומי, בהתאמה (בנוסף לכהונתו כמנכ"ל פלאפון). חלק מהסמנכ"לים המכהנים בפלאפון מכהנים גם כסמנכ"לים בדי.בי.אס ובבזק בינלאומי.

3.9.2 מצבת עובדים ומשרות

להלן פירוט מספר העובדים בפלאפון בהתאם למבנה הארגוני שלה:

כמות עובדים		חטיבה
31.12.2017	31.12.2018	
268	257	הנהלה וחטיבות המטה
1,844	1,757	חטיבות לקוחות פרטיים ועסקיים
439	439	חטיבות הנדסה ומערכות מידע
2,551	2,453	סה"כ

מספר העובדים הכלולים בטבלה שלעיל כולל עובדים המועסקים בחלקיות משרה. סך המשרות⁴¹ בפלאפון ליום 31.12.2018 עמד על 2,099 (ליום 31.12.2017 - 2,139).

⁴¹תחשיב מספר "המשרות" בפלאפון הינו: סה"כ שעות העבודה החודשיות מחולקות בתקן שעות העבודה החודשי.

3.9.3. תנאי העסקה

מרבית עובדי פלאפון מועסקים במסגרת הסכם חודשי או הסכם שעתי, על פי המקצועות והתפקידים בהם הם עוסקים. מרבית עובדי מערך השירות והמכירות הינם עובדי משמורת במשרה חלקית ומועסקים על בסיס שעתי. שאר עובדי פלאפון מועסקים בהסכם חודשי.

3.9.4. הסכם קיבוצי

יחסי העבודה בפלאפון מוסדרים בהסכם קיבוצי אשר נחתם בין פלאפון לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה - איגוד עובדי הסלולר, האינטרנט וההייטק ("הסתדרות העובדים") וועד העובדים בפלאפון, שעיקריו:

1. ההסכם חל על כלל עובדי פלאפון, למעט מנהלים בכירים ועובדים מסוימים בתפקידים שהוגדרו מראש.
2. תקופת ההסכם הינה מיום 1.1.2017 ועד ליום 31.12.2019. לאחר מועד זה, ההסכם יוארך אוטומטית לתקופות של 18 חודשים, אלא אם יודיע אחד הצדדים על רצונו לשנותו.
3. הכללת מנגנונים המשלבים את הוועד בהחלטות בעניין סיום העסקתם של עובדים קבועים, נקיטת צעדים משמעותיים נגדם וביצוע שינויים ארגוניים, תוך מתן גמישות ניהולית שתאפשר התנהלות בשוק תחרותי ודינמי.
4. קביעת מכסות לפיטורי התייעלות וכן תוספות שכר שנתיות, הטבות כלכליות מגוונות ומענקים שנתיים תלויי השגת התוצאות העסקיות של פלאפון שיינתנו לעובדים, בתקופת ההסכם.

3.9.5. הכרזת סכסוך עבודה

ביום 31.1.2018 נמסרה לפלאפון הודעה מטעם הסתדרות העובדים, על הכרזת סכסוך עבודה בהתאם לחוק יישוב סכסכי עבודה, התשי"ז-1957 ושבייתה החל מיום 15.2.2018. על פי ההודעה, העניינים שבסכסוך הינם דרישות העובדים לקיום היועצות ומשא ומתן בכל הנוגע למכירת מניות השליטה של "בזק" לבעלים החדשים והסדרת זכויותיהם עקב כך.

לעניין תהליכי התייעלות ושינויים פנים ארגוניים בפלאפון, בזק בינלאומי ודי.בי.אס, הודעה על הכרזת סכסוך עבודה שעניינו הכוונה לבצע שינויים מבניים בחברות הקבוצה לרבות פלאפון, והודעה על כניסה למשא ומתן עם נציגות העובדים, ראו סעיף 1.8.

3.10. ספקים

3.10.1. ספקי ציוד קצה

פלאפון רוכשת חלק מציוד הקצה והאביזרים הנלווים מיבואנים שונים בישראל ובעולם וחלק מייבאת באופן עצמאי. בנוסף, פלאפון מוכרת ציוד קצה ואביזרים בדרך של מכירה ב"משגור" עם זכות החזרה לספקי ציוד הקצה. ההתקשרויות עם רוב הספקים מושתתות על הסכמי מסגרת המפרטים, בין היתר, את התמיכה הטכנית של הספק בציוד הקצה המסופק על ידו, את זמינות חלקי החילוף ואת זמני הסבב לתיקונים ואת אחריות הספק למוצרים. לרוב, הסכמים אלו אינם כוללים התחייבות מצידה של פלאפון לבצע רכישות, והן מבוצעות על בסיס שוטף באמצעות הזמנת רכש לפי צורכי פלאפון.

במקרה של הפסקת התקשרות עם ספק ציוד קצה מסוים, יכולה פלאפון להגדיל את הכמות הנרכשת מספקי ציוד קצה אחרים, או לרכוש ציוד קצה מספק ציוד קצה חדש.

באוקטובר 2016 נכנס לתוקפו הסכם התקשרות חדש עם חברת Apple Distribution International ("אפל") לרכישת והפצת מכשירי iPhone, לפיו פלאפון תתחייב לרכוש כמות מכשירים שנתיים מינימלית במשך שלוש שנים נוספות במחירים שיהיו בתוקף אצל היצרן במועד הרכישות בפועל.

פלאפון מעריכה כי בדומה לשנים קודמות, כמויות אלו יהוו חלק ניכר מכמויות המכשירים הצפויים להימכר על ידה בתקופת ההסכם.

המידע האמור בסעיף זה כולל מידע הצופה פני עתיד, המתבסס על ניסיונה של פלאפון, הערכות ותחזיות. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מההערכות הנ"ל, בשים לב, בין היתר, לשינויים שיחולו בתנאים העסקיים ובביקוש הצרכנים למוצרי אפל.

ספק מהותי נוסף של פלאפון הינה Smasung, עמה לא קיים לפלאפון הסכם המחייב רכש כמות שנתיים מינימלית, והרכישות ממנה מתבצעות על בסיס הזמנות שמבצעת פלאפון מעת לעת.

שיעור רכישות פלאפון מכל אחת מאפל ומ - Samsung בשנת 2018 היווה מעל 10% מסך רכישות פלאפון מכלל ספקיה של פלאפון⁴², אך פחות מ- 5% מסך רכישות הקבוצה (במאחד) מכלל ספקיה. למעט אפל, התפלגות רכישות ציוד קצה בין הספקים היא כזו אשר איננה יוצרת תלות מהותית בספק או בדגם של ציוד.

3.10.2 ספקי תשתית

ציוד התשתית הסלולארית ברשתות ה-UMTS/HSPA וה-LTE הינו מתוצרת חברת ל.מ. אריקסון ישראל בע"מ ("אריקסון"), המשמשת כספק של פלאפון לפריסת רשת רדיו דור 4 (LTE). כמו כן, אריקסון הינה ספק מהותי של פלאפון בתחום תמסורת המיקרוגל. לפלאפון הסכמים רב שנתיים לתחזוקה, תמיכה ושדרוגי תכנה לרשת ה-UMTS/HSPA וכן הסכם לרכש ציוד דור 4 (LTE) עם אריקסון, ולדעתה היא עשויה להיות תלויה בה בקשר לתמיכה ברשת והרחבתה. בנוסף, הרשת הסלולארית עושה שימוש בתמסורת, והחברה הינה ספק מהותי של פלאפון בתחום זה.

3.11. הון חוזר

3.11.1 מדיניות אשראי

אשראי בעסקאות מכירת מכשירים - פלאפון מעניקה לרוב לקוחותיה הרוכשים מכשירי טלפון נייד אפשרות לפרוס את התשלומים עד ל-36 תשלומים שווים. בכדי לצמצם חשיפה היכולה לנבוע כתוצאה מהעמדת אשראי ללקוחותיה פועלת פלאפון לפי מדיניות אשראי הנבחנת מעת לעת. כמו כן בודקת פלאפון את איתנותם הפיננסית של לקוחותיה (בהתאם לפרמטרים שנקבעו על ידיה).

אשראי בחיוב חודשי בגין שרותי סלולאר - לקוחות פלאפון מחויבים אחת לחודש במחזורי חיוב, המבוצעים בתאריכים שונים על פני החודש, בגין צריכת שרותי הסלולאר של החודש שעבר.

פלאפון מקבלת ממרבית ספקיה אשראי לתקופה שנעה בין 30 ימים לשוטף + 92 ימים.

להלן נתונים בדבר אשראי ספקים ולקוחות ממוצע בשנת 2018:

ממוצע ימי אשראי	היקף אשראי במיליוני ש"ח	
355	783	לקוחות בגין מכירת ציוד קצה(*)
41	231	לקוחות בגין שירותים(*)
33	258	ספקים

(*) בניכוי חובות מסופקים

3.11.2 חוק אשראי הוגן

באוגוסט 2017 חוקק חוק אשראי הוגן, אשר קוצב (סטטוטורית) את שיעור הריבית המירבי שניתן לגבות בגין עסקאות אשראי, ומעמיד אותה על שיעור של ריבית בנק ישראל + 15%. החוק חל על כל עסקאות האשראי, למעט סוגי עסקה שיוחרגו ממנו ספציפית. תחולת החוק הינה על עסקאות שיבוצעו מחודש ספטמבר 2019. ככל שלא יוחרגו עסקאות אלו, רלוונטיות החוק לפעילות פלאפון, הינה בכל הקשור למכירת מכשירים, אביזרים וציוד אחר, בתשלומים, כאשר שיעור הריבית גבוה מהשיעור הסטטוטורי הנ"ל. השפעת החוק אינה צפויה להיות מהותית.

3.12. מיסוי

ראו ביאור 7 לדוחות הכספיים 2018.

3.13. סיכונים סביבתיים ודרכי ניהולם

3.13.1 הוראות הדין הנוגעות לאיכות הסביבה וחלות על פעילות פלאפון

אתרי השידור המשמשים את פלאפון הינם "מקורות קרינה" בהתאם לחוק הקרינה הבלתי מייננת. הקמה והפעלה של אתרים אלה, למעט אתרים המפורטים בתוספת לחוק, טעונה קבלת היתר קרינה.

החוק קובע מנגנון רישוי דו שלבי לקבלת היתר להפעלת מקור קרינה, לפיו על מבקש היתר לקבל תחילה היתר להקמת מקור הקרינה ("היתר הקמה"), שתוקפו לתקופה שלא תעלה על שלושה חודשים, והניתן להארכה על-ידי הממונה עד תשעה חודשים, ואחריו היתר להפעלת מקור הקרינה ("היתר הפעלה"), אשר תוקפו לתקופה של חמש שנים או ככל שקבע השר להגנת

⁴² כלל הספקים - כלל ספקי פלאפון, לרבות ספקים שאינם ספקי ציוד קצה ומכשירים אלקטרוניים.

הסביבה אחרת.

לעניין היתר הקמה, החוק מתנה את מתן ההיתר בביצוע הערכת רמות החשיפה המרביות של בני אדם והסביבה לקרינה הצפויה ממקור הקרינה לכשיופעל, לרבות בעת תקלה; וכן נקיטת האמצעים הדרושים להגבלת רמות החשיפה של בני אדם והסביבה לקרינה הצפויה ממקור הקרינה לכשיופעל, לרבות שימוש באמצעים טכנולוגיים הנמצאים בשימוש ("האמצעים להגבלה").

לעניין היתר ההפעלה, החוק מתנה את מתן ההיתר בנקיטת האמצעים להגבלה וביצוע מדידות של רמות החשיפה של בני אדם והסביבה לקרינה הנוצרת במהלך הפעלת מקור הקרינה. כמו כן, החוק מוסיף ומתנה את מתן היתר ההפעלה, בהצגת רישיון בהתאם לחוק התקשורת, ובמקרים מסוימים, גם בהצגת היתר לפי חוק התכנון והבניה.

החוק כולל פרק עונשין הקובע, בין היתר, כי הקמה או הפעלה של מקור קרינה בניגוד לתנאי מתנאי ההיתר וכן הקמה או הפעלת מקור קרינה בלא היתר לאחר קבלת התראה בכתב מאת הממונה, הינן עבירה פלילית מסוג אחריות קפידה.

יוערי, שהסדרת רמות חשיפה מרביות המותרות של בני אדם לקרינה ממקור קרינה וטווחי הבטיחות ממתקני שידור לתקשורת, לרבות ההגבלה על הצבת מקור קרינה על מרפסות גג, מצויה עדיין בהליכי התקנה בפני וועדת הפנים לאיכות הסביבה של הכנסת, במסגרת תיקון מוצע לתקנות על פי חוק הקרינה הבלתי מייננת שלוה בחילוקי דעות בין משרדי הממשלה.

בחודש ינואר 2009 פרסם הממונה על הקרינה במשרד ההגנה על הסביבה הנחיות לעניין טווחי בטיחות ורמות חשיפה מירביות מותרות לעניין קרינה מתדרי רדיו, לרבות מאנטנות סלולאריות. סביב הטווחים האלו מתקיימים דיונים וזאת על רקע הודעת ארגון הבריאות העולמי (IARC) לפיה סוגו שלדות אלקטרומגנטים של תדרי רדיו המשויכים לשימוש בטלפון סלולארי כמסרטנים אפשריים לבני אדם (קבוצה 2B)⁴³.

עוד יצוין כי המשרד להגנת הסביבה מפעיל מערכת פיקוח וניטור רציף על מוקדי השידור לבדיקת עמידתם בדרישות החוק.

שירותי הסלולאר מסופקים באמצעות טלפון נייד הפולט קרינה בלתי מייננת (הידועה גם כקרינה אלקטרומגנטית). תקנות הגנת הצרכן (מידע בדבר קרינה בלתי מייננת מטלפון נייד) התשס"ב-2002 קובעות רמת קרינה מירבית מותרת של טלפון סלולארי הנמדדת על פי יחידות SAR (Specific Absorption Rate) וידוע לקוחותיה של פלאפון בהקשר זה. למיטב ידיעתה של פלאפון, כל מכשירי הטלפון הסלולארי שהיא משווקת עומדים בתקני ה-SAR המחייבים. ראו גם סעיף 3.19.2.5.

3.13.2 מדיניות פלאפון בניהול סיכונים סביבתיים

פלאפון מקיימת בדיקות קרינה תקופתיות על מנת לוודא עמידה בתקני ההפעלה המותרים ובתקנים בינלאומיים. בדיקות אלו מבוצעות במיקור חוץ (Outsourcing) על ידי חברות המורשות על ידי המשרד להגנת הסביבה. לפלאפון נוהל אכיפה פנימי לפיקוח על יישום הוראות חוק הקרינה הבלתי מייננת, על פיו מונה גורם ניהולי בכיר כאחראי על ביצועו. מטרת הנוהל להטמיע את הוראות החוק ולצמצם אפשרות להפרתו.

3.13.3 שקיפות לצרכנים

פלאפון כפופה לדינים רלוונטיים הקובעים חובות פרסום וידוע אודות מקורות הקרינה שאותם היא מפעילה ומהמכשירים הניידים אותם היא מספקת. פלאפון מפרסמת באתר האינטרנט שלה מידע בנוגע לרמת ה-SAR הנפלטת מטלפונים סלולאריים והמלצות משרד הבריאות לכללי זהירות מונעת בשימוש בטלפונים סלולאריים.

3.14 מגבלות ופיקוח על פעולות פלאפון

3.14.1 מגבלות חקיקה

3.14.1.1 חוק התקשורת

מתן שירותי הסלולאר על ידי פלאפון כפוף להוראות חוק התקשורת ותקנותיו. לפרטים אודות רישיון הרט"ן שניתן לפלאפון מכוח חוק התקשורת, ראו סעיף 3.14.2.

החוק מסמיך את המנהל הכללי של משרד התקשורת להטיל עיצומים כספיים בשל הפרות שונות של הוראות החוק ושל צווים והוראות שניתנו מכוחו, וכן בשל הפרת תנאי ברישיון.

⁴³ יצוין כי מעת לעת מתפרסמים מסמכים שונים באתר האינטרנט של המשרד להגנת הסביבה, בכתובת www.sviva.gov.il, ובאתר האינטרנט של ארגון הבריאות העולמי, בכתובת www.who.int.

3.14.1.2 פקודת הטלגרף האלחוטי

פקודת הטלגרף מסדירה את השימוש בספקטרום האלקטרומגנטי, וחלה בין היתר על השימוש שעושה החברה בתדרי רדיו, כחלק מהתשתית שלה. הקמה של מערכת שעושה שימוש בתדרי רדיו והפעלתה כפופות, על פי פקודת הטלגרף, למתן רישיון, והשימוש בתדרי רדיו כפוף להועדה והקצאה של תדר מתאים. לפי פקודת הטלגרף מוטלות אגרות רישיון ואגרות בעד הועדת תדרים והקצאתם.

לגבי תדרי רדיו שהוקצו לפלאפון ראו סעיף 3.8.2.

3.14.1.3 חוק הקרינה הבלתי מייננת. ביחס למתקנים הפולטים קרינה אלקטרומגנטית ראו סעיף 3.13.

3.14.1.4 חקיקה צרכנית ודיני הגנת הפרטיות ואבטחת מידע

במסגרת פעילותה, כפופה פלאפון לחוק הגנת הצרכן המסדיר את חובותיו של עוסק כלפי הצרכנים, וכן לדיני הגנת הפרטיות ואבטחת מידע (ראו סעיף 1.7.4.5).

3.14.1.5 שינוי תעריפי קישור גומלין (דמי השלמת שיחה)

תעריפי קישור גומלין נקבעים ע"י הרגולטור. לפרטים ראו סעיף 1.7.4.1.

3.14.2 רישיון הרט"ן של פלאפון

3.14.2.1 כללי

רישיון הרט"ן של פלאפון וכן הרישיון הכללי למתן שירותי סלולאר באזור יהודה ושומרון הינם בתוקף עד לחודש ספטמבר 2022.⁴⁴

להלן הוראות עיקריות מתוך רישיון הרט"ן של פלאפון:

(א) בנסיבות מסוימות רשאי השר לשנות את תנאי הרישיון, להגבילו או להתלותו, ובמקרים מסוימים אף לבטלו.

(ב) הרישיון אינו ניתן להעברה והוא כולל מגבלות על רכישה או העברה (לרבות בדרך של שעבוד) במישרין או בעקיפין של שליטה או של 10% או יותר של אמצעי שליטה כלשהו בפלאפון, לרבות שעבוד אמצעי שליטה כאמור, אלא אם ניתנה הסכמת השר מראש.

(ג) פלאפון חייבת לתת שירות קישור גומלין בתנאים שוויוניים לכל מפעיל אחר ועליה להימנע מכל אפליה בביצוע קישור גומלין.

(ד) על פלאפון להימנע מהעדפה במתן שירותי תשתית לבעל רישיון שהוא חברה בעלת זיקה (כהגדרתה ברישיון) על פני בעל רישיון אחר.

(ה) פלאפון אינה רשאית למכור, להשכיר, או למשכן נכס מהנכסים המשמשים לביצוע הרישיון ללא הסכמת שר התקשורת, למעט חריגים מסוימים הקבועים ברישיון.

(ו) בעתות חירום קיימת למי שהוסמך לכך על פי דין סמכות לתת לפלאפון הוראות שונות באשר לאופן פעולתה ו/או אופן מתן השירותים (ראו סעיף 3.19.2.9).

(ז) הרישיון מפרט את סוגי התשלומים אשר פלאפון רשאית לגבות ממנוייה בגין שירותים סלולאריים, ואת הדיווחים שעליה לתת למשרד התקשורת. כן קובע הרישיון את סמכות השר להתערב בתעריפים, במקרים מסוימים.

(ח) הרישיון מחייב את פלאפון לסטנדרט מינימאלי של שירות.

(ט) להבטחת התחייבויות פלאפון וכן על מנת לפצות ולשפות את מדינת ישראל במקרה שבשל פעולת פלאפון יגרם לה נזק, על פלאפון למסור ערבות בנקאית למשרד התקשורת, בסך של 84 מיליון ש"ח.

3.14.2.2 הנחיות משרד התקשורת ביחס לשינויים ברישיון

במהלך 2017 ו-2018 פורסמו הנחיות חדשות של משרד התקשורת הכוללות עשרות שינויים ברישיונות המפעילים הסלולאריים במגוון נושאים הקשורים בפעילות השוטפת מול הלקוחות (לרבות אופן הצגת נתונים בחשבונות, דרכי הצטרפות

⁴⁴ נוסח רישיון הרט"ן של פלאפון מפורסם באתר האינטרנט של משרד התקשורת בכתובת www.moc.gov.il. על הרישיון באזור יהודה ושומרון חלות (בשינויים מסוימים) הוראות רישיון הרט"ן.

לשירותים, חיוב יחסי, אפשרות ביטול שירותים וכיוצא"ב). מועדי היישום נקבעו באופן משתנה בין התיקונים.

3.14.3. רישוי בנית אתרים

שירותי הסלולאר של פלאפון, מסופקים, בין היתר, באמצעות אתרים סלולאריים הנפרסים ברחבי הארץ בהתאם לצרכים הנדסיים. הצורך המתמיד בשדרוג ובשיפור איכות שירותי הסלולאר מצריך הקמתם של אתרים סלולאריים, שינויי תצורה, ושינויי מערכי אנטנות קיימים.

פלאפון עושה שימוש באתרי שידור משני סוגים עיקריים ובשני מסלולים: אתרי מאקרו המצריכים היתר בניה מוועדות התכנון והבניה (ראו לעניין זה התייחסות בהמשך לתמ"א 36) ומתקני גישה אלחוטית ("מתקני גישה"), הפטורים מהיתר בניה על-פי חוק התקשורת וחוק התכנון והבניה ("הוראת הפטור") ואשר לגביהם פורסמו בשנת 2018 תקנות מסדירות.

היתרי בניה להקמת מתקן שידור לתקשורת סלולארית מכוח תמ"א 36:

רישוי בניית אתרי שידור סלולאריים הטעונים היתרי בניה, מוסדר באמצעות תמ"א 36 שנקנסה לתוקף בשנת 2002.

הליך הרישוי על פי תמ"א 36 מחייב, בין היתר, קבלת אישורים כדלקמן: א. אישור הקמה והפעלה מאת המשרד להגנת הסביבה, כמפורט בסעיף 3.13.1; ב. אישור מינהל התעופה האזרחי, בחלק מהמקרים; ג. אישור צה"ל.

בנוסף, על פי הדין, תנאי למתן היתר להקמת מתקן שידור לתקשורת סלולארית, הינו הגשת כתב שיפוי לוועדה המקומית בגין תביעות פיצויים על ירידת ערך. למועד דוח זה, הפקידה פלאפון אצל ועדות מקומיות שונות כ- 650 כתבי שיפוי כאמור.

חרף תמ"א 36 במתכונתה הקיימת, פלאפון (ולמיטב ידיעתה, גם מתחרותיה) נתקלת בקשיים בהשגת חלק מהאישורים הדרושים, ובמיוחד אישורי רשויות התכנון והבניה.

נוכח ביקורת שנמתחה כנגד תמ"א 36 מצד גורמים שונים, פורסמה לפני כעשור הצעה לתיקון תמ"א 36 ("הצעת תמ"א 36/א החדשה"), שהינה מחמירה ומכבידה ביחס לנוסח התקף, ועלולה להקשות על אפשרות רישוי בניה של אתרים סלולאריים במסלול זה. התיקון לתמ"א 36 לא קודם בשנים האחרונות, אולם הצורך והרצון לבצע תיקונים בתמ"א 36 נותר קיים.

יצוין עוד, שבשתי עתירות מנהליות שהוגשו כנגד חברות סלולר, לרבות פלאפון, בבית המשפט המחוזי בחיפה, הותקפה חוקיות היתרי בניה שניתנו עפ"י תמ"א 36 למתקני שידור סלולאריים. עיקר טענות העותרים בשתי העתירות, היו שהתדרים בהם עושות החברות הסלולריות שימוש אינם תואמים את התדרים שנקבעו בתמ"א 36. ביום 12.4.2018 ניתן פסק הדין באחת העתירות בו נתקבלו טענות החברות הסלולריות וועדת הערר שיוצגה ע"י פרקליטות מחוז חיפה ובו נקבע, בין היתר, כי חרף השימוש בתדרים המשתנים במהלך התפתחות התשתית הסלולרית, היתרי הבניה שניתנו תקפים. ביום 17.10.2018 ניתן פסק דין בעתירה האחרת ביחס לאותו נושא ובו נקבע קביעה הפוכה בקשר לפרשנות התמ"א ואי תקפות לכאורה של היתרי הבניה שניתנו (אולם, לא ניתן צו הריסה). על שני פסקי הדין הוגשו ערעורים לבית המשפט העליון, וטרם התקיים בהם דיון.

במסגרת "רפורמת הפרגולות"- תיקון 101 לחוק התכנון והבניה התשכ"ה 1965, נכנסו לתוקף ביום 1.8.2014 בין היתר תקנות התכנון והבניה (עבודות ומבנים הפטורים מהיתר) התשע"ד 2014. בתקנה 34 לתקנות נקבע, בין היתר, כי הוספת אנטנה למתקן שידור קיים כדין פטורה מהיתר בכפוף לקיומם של תנאים וסייגים מצטברים, לרבות התאמה לתכנון והנחיות מרחביות חלות, שתקבענה על ידי הוועדות המקומיות. יצוין כי תקנת פטור זו אינה מעשית בשל אחד התנאים שבה, ולא נעשה בה שימוש.

מתקני גישה הפטורים מהיתרי הבניה:

המסלול השני בו פורסת פלאפון אתרי שידור הוא מסלול מתקני הגישה. מתקני הגישה טעונים קבלת היתרי קרינה פרטניים אך פטורים מקבלת היתר בניה ובלבד שיוקמו בתנאים שנקבעו בהוראת הפטור (סעיף 266 ג' לחוק).

רשויות מקומיות שונות חלקו על תחולת הוראת הפטור על מתקני גישה הפועלים ברשת סלולארית ועל השימוש בה. במספר פסקי דין והחלטות של בתי משפט לעניינים מקומיים התקבלה עמדת פלאפון בעניין תחולת הפטור ואושר השימוש במתקנים אלה ובצידוד התומך בהם. על חלק מהחלטות ופסקי דין אלה הוגשו ערעורים, בפני בית המשפט העליון.

כמו כן, בבית המשפט העליון ניתן פסק דין בעתירה בענין פטור זה, ובעניינים נוספים הקשורים למתן היתרים למסלולי מתקני גישה. בעקבות עתירה זו ולאור גילויי דעת של גורמים שונים, פורסמה בשנת 2010 טיוטת תקנות התכנון והבניה (התקנת מתקן גישה אלחוטית לתקשורת בשיטה התאית), התש"ע-2010.

ביום 24.10.2018 פורסמו תקנות התכנון והבניה (התקנת מתקן גישה אלחוטית לתקשורת

בשיטה התאית) התשע"ט 2018. התקנות מגבילות ומתנות בתנאים נוספים הקמת מתקן גישה אלחוטי, בפטור מהיתר בניה. בין יתר התנאים הנוספים נקבע בתקנות כי טווח בטיחות לבריאות הציבור בכיוון האופקי לא יעלה על 4 מטר, או 6 מטר במקרה של שילוב מיתקני גישה אלחוטי של יותר מבעל רישיון אחד או בשילוב של מיתקני גישה אלחוטי של אותו בעל רישיון, המסדרים בשתי טכנולוגיות שונות שאחת מהן היא טכנולוגיית דור חדש. עוד מאפשרות התקנות, בין היתר, שינוי במיתקן קיים, החלפת מיתקן קיים במיתקן אחר או העתקת מיקומו של מיתקן קיים, ובלבד שלאחר כל אלה נותר אותו המיתקן באותו גג בנין, או שהחלפת המיתקן לא מביאה לשינוי במספר המיתקנים באותו גג בנין, לפי הענין. עוד מאפשרות התקנות, בהליך רישוי מקוצר, את העתקת מיקומם של עד שני מיתקנים קיימים לגג בנין אחר, והקמה של עד עשרה מיתקנים חדשים על ידי אותו בעל רישיון, בשנה קלנדארית. בתקנות נקבע עוד, כי לא יועתק מתקן אל גג בנין שיש בו שבעה מיתקני שידור או יותר, ולא יוקם מתקן חדש בגג שיש בו כמה מיתקני שידור כאמור, אלא אם כן שטחו של גג הבנין עולה על 500 מ"ר.

ביום 23.12.2018 ניתן בבג"צ פסק הדין בעתירות ובערעורים בענין הפטור למתקן גישה אלחוטי. בפסק הדין נקבע, בין היתר, כי נוכח השינויים המשמעותיים בתשתית הנורמטיבית ובתשתית העובדתית מאז הוגשו העתירות, נראה כי העתירות מיצו עצמן ודין להימחק, תוך שטענותיהם העקרוניות של העותרים שמורות להם. תקנות מתקן גישה כפי שפורסמו, מצמצמות את האפשרות להשתמש במסלול הפטור מהיתר בניה לצורך הצבת מתקני גישה סלולאריים באופן משמעותי.

למועד הדוח מפעילה פלאפון 446 מתקני גישה אלחוטיים.

יצוין, כי בהליכי אכיפה נקודתיים, שננקטים מעת לעת, עולות טענות נוספות לגבי אופן השימוש בפטור לרבות התאמה לתקנות המסדירות. ככל שיש מתקנים של פלאפון שלא יעמדו בתנאים שנקבעו בתקנות, קיימת לגביהם חשיפה לצורך בפירוק או התאמת אותם מתקנים.

ביום 27.3.2018 הוספה לתקנות התו"ב (פטור מהיתר) הוראת פטור ל"מתקן שידור זעיר", כהגדרתו בתקנות. עוד קובעות התקנות, בין היתר, כי התקנת מתקן שידור זעיר ורכיביו החיצוניים על גבי בנין או מיתקן קיים, פטורה מהיתר בכפוף לקיומם של תנאים מצטברים.

לסיכום: יכולתה של פלאפון לקיים ולשמר את איכות שירותי הסלולאר שלה וכן את הכיסוי, מושתתת בחלקה על יכולתה להקים אתרים סלולאריים ולהתקין ציוד תשתית, לרבות אתרי שידור. הקשיים שבהם נתקלת פלאפון בהשגת ההיתרים והאישורים הדרושים יכולים להשפיע לרעה על התשתית הקיימת, על ביצועי הרשת וכן על הקמתם של אתרים סלולאריים נוספים הדרושים לרשת. קשיים בפריסה קיימים גם באזור יהודה ושומרון אשר לגביו חלה מערכת דינים מיוחדת.

חוסר היכולת לפתור נושאים אלה במועד, עלול אף למנוע השגת יעדי איכות השירות הקבועים ברישיון הרט"ן.

לאחר ספורים שהוקמו לפני שנים, עדיין חסרים אישורי מינהל התעופה האזרחי וצה"ל, הגם שהבקשות לאישורים הוגשו זה מכבר. כמו כן, בחלק מוועדות התכנון והבניה יש עיכובים מנהליים או אחרים בהוצאת היתרי בניה לאתרים. על כן מופעלים על ידי פלאפון מספר של אתרי שידור שטרם ניתנו להם היתרי בניה.

הקמת אתר שידור ללא קבלת היתר בניה מהווה הפרה של החוק ובחלק מהמקרים הביא הדבר להוצאת צווי הריסה של אתרים או להגשת כתבי אישום או לנקיטת הליכים אזרחיים כנגד פלאפון וחלק מנושאי המשרה בה.

לתאריך הדוח הצליחה פלאפון במרבית המקרים האמורים להימנע מהריסה או לעכב את ביצוע צווי ההריסה במסגרת הסדרים שהושגו עם רשויות התכנון והבניה, על-מנת לנסות להסדיר את הרישוי החסר. הסדרים אלה לא הצריכו הודאה באשמה ו/או הרשעה מצד נושאי משרה מטעם פלאפון. ברם, אין ודאות שמצב זה יימשך גם בעתיד, או כי לא יהיו מקרים נוספים שבהם יוצאו צווי הריסה ויוגשו כתבי אישום בגין היתרי בניה, לרבות כנגד נושאי משרה.

פלאפון, כמו יתר מפעילי הסלולאר בישראל, עלולה להידרש לפרק אתרי שידור שטרם הושגו להם האישורים וההיתרים הדרושים בהתאם למועדים הקבועים בדן. פלאפון משתמשת במתקני הגישה לשם מתן כיסוי וקיבולת באזורים צפופים. אם ייווצר אילוץ משפטי לפירוק בו-זמני של האתרים באזור גיאוגרפי נתון, עלולה להיגרם הרעה בשירות באותו אזור, וזאת עד להקמת אתרי שידור תחליפיים.

3.14.4. הגבלים עסקיים

בתנאי המיזוג של פלאפון עם החברה מעוגנות מגבלות שונות באשר לשיתוף פעולה בין החברות (ראו סעיף 2.16.7).

3.14.5. תקינה

פלאפון עומדת בדרישות התקן הישראלי ISO 9001 מהדורת 2015 בתחום שירותי רדיו, טלפון

נייד (סלולארי) ותקשורת והיא עוברת בדיקות תקופתיות לאישור עמידה בתקן על ידי מכון IQC בקרה ואיכות, תוקף האישור הנוכחי הינו עד חודש דצמבר 2019.

3.15. הסכמים מהותיים

3.15.1. לגבי הסכמים עם חברת אריקסון ראו סעיף 3.10.2.

3.15.2. לגבי הסכם עם חברת אפל ראו סעיף 3.10.1.

3.15.3. ביולי 2016 נחתם הסכם בין פלאפון לבין החשב הכללי במשרד האוצר (חשכ"ל) לפיו פלאפון תספק שירותי סלולאר לעובדי המדינה בכמות המוערכת בכ- 100 אלף מנויים וזאת על פני שלוש שנים (עם אופציה של המדינה להארכות, עד לתקופה כוללת של 45 חודשים מעבר ל- 36 חודשים הבסיסיים). במסגרת ההסכם פלאפון מספקת מכשירים לחלק ממנויי חשכ"ל בהתאם להוראות ההסכם.

3.15.4. לגבי הסכם עם רשות מקרקעי ישראל ראו סעיף 3.7.2.2.

3.15.5. לגבי הסכם קיבוצי בין פלאפון לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה וועד העובדים בפלאפון, ראו סעיף 3.9.4.

3.16. הליכים משפטיים⁴⁵

במהלך העסקים השוטף הוגשו כנגד פלאפון תביעות משפטיות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות.

3.16.1. הליכים משפטיים תלויים ועומדים

להלן פרוט של התביעות שהסכום הנטען בהן הוא מהותי ותביעות שעלולות להיות בעלות השלכות מהותיות על פעילות פלאפון:

תאריך	צדדים	ערכאה	סוג ההליך	פרטים	סכום התביעה
א. אוגוסט 2010	לקוח נגד פלאפון	מחוזי (מרכז)	תביעה כספית בצרוף בקשה להכיר בה כייצוגית	נטען כי על פלאפון להימנע מלגבות מס ערך מוסף מלקוחות הצורכים את שירותיה במהלך שהותם מחוץ לישראל. הבקשה כוללת גם סעד לצו המורה לפלאפון לחדול מביצוע חיובי מס ערך מוסף בגין השירותים נשוא בקשת האישור הנצרכים על ידם מחוץ לישראל, וצו המורה להשיב את הכספים שנגבו עד כה. בחודש אוגוסט 2014 דחה בית המשפט את בקשת האישור. בחודש אוקטובר 2014 הוגש ערעור על פסק הדין. ביום 3.7.2017 ניתן פסק דין של ביהמ"ש העליון, לפיו ערעורם של המבקשים על החלטת הדחייה התקבל, והדיון יוחזר לבית המשפט המחוזי להכרעה בשאלה אם נגבו כספי מע"מ שלא כדין בגין שירותי סלולר חו"ל. על פי פסיקת ביהמ"ש העליון, ככל שבית המשפט המחוזי יכריע בחיוב לשאלה ופלאפון תידרש להשיב ללקוחות את כספי המע"מ שגבתה, תעמוד לה תביעת שיפוי נגד רשות המיסים בגין סכומים אלו שתחויב להשיב. כמו כן נקבע כי בהקשר של חבילות שירותים בחו"ל בגינן התשלום מבוצע מראש, שיעור המע"מ הינו 0. בהתאם להערכה ראשונית של חברת פלאפון, משמעות פסיקת ביהמ"ש העליון, הינה כי לתוצאות ההליך דן, אין עוד השלכה מהותית על פלאפון. המבקשים והמדינה מנהלים מו"מ ביניהם ולכן מעכב בית המשפט את ההכרעה בבקשה.	סכום התביעה מיליוני ש"ח
ב. מאי 2012	לקוח נגד פלאפון	מחוזי (תל אביב)	תביעה כספית ייצוגית	נטען כי פלאפון איננה מיידיעת לקוחות המבקשים להצטרף לשירותיה עם מכשיר שלא נרכש מפלאפון, על כי ככל שהמכשיר אינו תומך בתדר ה- 850 מה"ץ הם ייהנו מקליטה חלקית של תדר אחד ולא שניים. בחודש מרץ 2014 אישר בית המשפט את התובענה כתובענה ייצוגית, וזאת בהמשך להודעתה של פלאפון בדבר הסכמתה (מטעמי יעילות) לניהול התובענה כתובענה ייצוגית, תוך שמירה על טענותיה. ההליך פוצל לשני שלבים (שלב בירור האחריות ושלב כימות הנזקים, ככל שיהיה צורך בשלב שני). ביום 20.1.2019 ניתנה החלטה בתיק המכירה באחריות פלאפון לנטען בתובענה, בעילה של הטעיה מכוח חוק הגנת הצרכן ובעילה של חוסר תום לב בניהול משא ומתן, וזאת ביחס לתקופה שעד ליום ההחלטה בבקשה לאישור התביעה כייצוגית (חודש מרץ 2014). בהתאם להחלטה ולהחלטה קודמת בתיק השלב הבא בדיון בתיק יהיה בשאלת הנזק הנטען.	כ- 124
ג. נובמבר 2012	לקוח נגד פלאפון	מחוזי (ירושלים)	תביעה כספית בצרוף בקשה להכיר בה כייצוגית	נטען כי פלאפון אפשרה חיוב של מנוייה בניגוד לדין בגין שירותי תוכן סלולארי שכלל לא הזמינו ע"י חברת שירותי התוכן אי אינטראקטיב.	כ- 107

⁴⁵ לעניין מדיניות דיווח ורף מהותיות ראו סעיף 2.18.

תאריך	צדדים	ערכאה	סוג ההליך	פרטים	סכום התביעה מיליוני ש"ח
ד. נובמבר 2013	לקוח נגד פלאפון	מחוזי (תל אביב)	תביעה כספית בצרוף בקשה להכיר בה כייצוגית	נטען כי פלאפון איננה מעניקה הטבות באופן זהה לכלל לקוחותיה ובכך מפלה בין לקוחות שפלאפון "חפצה ביקרם" כדברי התובע, לבין לקוחות אחרים, וזאת, לטענתו, בניגוד לרישיון פלאפון ולדין. כן נדרש סעד של הפסקת מתן הטבות כאמור. הדיון בתיק נדחה בשישה חודשים על מנת לאפשר למשרד התקשורת לגבש את עמדתו בנושא בהמשך להליך שימוע מסוג RFI שהמשרד מקיים.	כ- 300
ה. פברואר 2014	לקוח נגד פלאפון	מחוזי (תל אביב)	תביעה כספית בצרוף בקשה להכיר בה כייצוגית	בחודש יולי 2018 התקיים דיון ובו הושלמו טיעוני הצדדים וכעת ממתינים להכרעת בית המשפט.	סכום התביעה אינו נקוב
ו. יולי 2014	לקוח נגד פלאפון ושלוש חברות סלולר נוספות	מחוזי (תל אביב)	תביעה כספית בצרוף בקשה להכיר בה כייצוגית	נטען כי פלאפון יחד עם שלוש חברות סלולר נוספות רשמו מנויים לשירותי תוכן, ללא קבלת הסכמתם ובניגוד לדיון וכי בכך יצרו "פלטפורמה" שהובילה את קבוצת אקיוטק לחייב עשרות אלפי אנשים עבור שירותי תוכן בניגוד לדיון.	כ- 100 ביחס לחברות הסלולר וכ- 300 כנגד כלל הנתבעים
ז. מאי 2015	לקוח נגד פלאפון	מחוזי (תל אביב)	תביעה כספית בצרוף בקשה להכיר בה כייצוגית	נטען כי פלאפון אינה מציעה את מסלולי "וואלה מובייל" לכלל לקוחותיה הקיימים והמצטרפים אשר פונים כדי לעבור למסלול אחר, וזאת באופן המפר את הוראות הרישיון המחייבות לנהוג בשוויון, ובכך מטעה את לקוחותיה. ההליכים בתיק אוחדו עם תיק אחר (סעיף ד' לעיל) לנוכח הדמיון בין ההליכים. בחודש יולי 2018 התקיים דיון ובו הושלמו טיעוני הצדדים וכעת ממתינים להכרעת בית המשפט.	סכום התובענה אינו נקוב ואולם בבקשה הוא מוערך במיליוני ש"ח
ח. אוקטובר 2016	לקוח נגד פלאפון וסלקום	מחוזי (לוד)	תביעה כספית ובקשה להכיר בה כייצוגית	נטען כי הנתבעות אינן מאפשרות ללקוחותיהן לנצל את מלוא חבילת חו"ל וזאת באמצעות תנאי מקפח לפיו ניתן לממש את החבילה לתקופה קצרה ביותר (בין שבע לחדש ימים בלבד) כאשר בסיום אותה תקופה, יתרת החבילה שלא נוצלה פוקעת ולא ניתן בגינה החזר כספי. ממתינים לעמדת משרד התקשורת בעניין המחלוקת שבין הצדדים.	סכום התובענה אינו נקוב ואולם בבקשה הוא מוערך בעשרות מיליוני ש"ח
ט. דצמבר 2016	לקוח נגד פלאפון	מחוזי (תל אביב)	תביעה כספית ובקשה להכיר בה כייצוגית	נטען כי עקב שריפה שפרצה באחד ממערכי המיתוג שהפעילה פלאפון, נגרמו לציבור נזקים בעילות של הפרת חובה חקוקה, הטעיה לפי חוק הגנת הצרכן, רשלנות ועשיית עושר ולא במשפט והפרה של חובות תום הלב.	כ- 70
י. אפריל 2017	לקוח נגד פלאפון	מחוזי (תל אביב)	תביעה כספית ובקשה להכיר בה כייצוגית	נטען כי הנתבעת שינתה באופן חד צדדי וללא הסכמה, את תנאי ההסכם שבינה לבין המבקשת, ואחרים כמותה בכך שאפשרה המשך גלישה לאחר מיצוי נפח הגלישה בחבילה במקום לעצרה, זאת על אף הודעת פלאפון בנושא.	כ- 80
יא. אוקטובר 2016	לקוח נגד פלאפון ופרטנר	מחוזי מרכז	תביעה כספית ובקשה להכיר בה כייצוגית	נטען כי הנתבעות עושות שימוש שלא כדין בנתוני האיכון של לקוחותיהן ובכך מפרות את הסכמי ההתקשרות עמם, את רישיונות ההפעלה וחוקים שונים, ביניהם חוק הגנת הפרטיות תשמ"א.	כ- 850
יב. מרס 2018	לקוח נגד פלאפון, גולן טלקום, סלקום והמילטון	מחוזי מרכז	תביעה כספית ובקשה להכיר בה כייצוגית	נטען כי הנתבעות שיווקו ו/או נתנו שירות רדיו טלפון נייד למכשירי סלולאר מתוצרת שיואמי, מהם לא ניתן היה להתקשר אל מספרי החירום בישראל.	כ- 65
יג. נובמבר 2018	לקוח נגד פלאפון	מחוזי (תל אביב)	תביעה כספית ובקשה להכיר בה כייצוגית	נטען כי בשל השיבושים שאירעו ברשת פלאפון, הנתבעת חבה בפיצוי ללקוחותיה עקב הפרת חוזה מול לקוחותיה, וכן את הוראות הרישיון וחוקים שונים, ביניהם חוק התקשורת.	כ- 200
יד. דצמבר 2018	לקוח נגד פלאפון	מחוזי מרכז	תביעה כספית ובקשה להכיר בה כייצוגית	נטען כי פלאפון מנצלת לצרכיה העסקיים את המידע הקיים אצלה אודות מיקומם של מנוייה ושולחת אליהם מסרונים, שעניינם מכירת שירותים רלוונטיים למיקומם ובכך מפרה את חוק הגנת הפרטיות.	סכום התובענה אינו נקוב ואולם בבקשה הוא מוערך במיליוני ש"ח

3.16.2. הליכים משפטיים שנסייתו בתקופת הדוח

תאריך הגשת התביעה	צדדים	ערכאה	סוג ההליך	פרטים	סכום התביעה המקורי (מיליוני ש"ח)
א. ספטמבר 2017	לקוח נגד פלאפון	מחוזי (נצרת)	תביעה כספית ובקשה להכיר בה כייצוגית	נטען כי הנתבעת אינה חוסמת את הגישה לשירותי גלישה באינטרנט בחו"ל למנוייה שלא רכשו חבילת גלישה בחו"ל או ביקשו לאפשר להם את הגישה לשירותי הגלישה באופן יזום, ומחייבת מנויים אלו ברכישת חבילת גלישה בדיעבד ולאחר צבירת חוב בגין שירותי הגלישה. בכך לטענת המבקש, פלאפון מתעשרת שלא כדין. בחודש יוני 2018 אישר בית המשפט את הסתלקות המבקשים מהבקשה לאישור תביעה ייצוגית, מחק את הבקשה, דחה את התביעה האישית של המבקשים והורה על סגירת ההליך.	כ- 262.5

3.17. יעדים ואסטרטגיה עסקית

יעדיה האסטרטגיים של פלאפון הינם המשך צמיחה בבסיס הלקוחות תוך קידום ושיווק חבילות תקשורת משולבות וסינרגיות עם חברות הקבוצה, המשך פיתוח חדשנות וטכנולוגיות רשת ומתן שירות מצויין. המשך התייעלות ושיפור מבנה העלויות.

3.18. צפי להתפתחות בשנה הקרובה

בשנת 2019 צפויים להיות מספר גורמים, אשר ישפיעו על פעילות פלאפון, כאשר העיקריים שבהם הם:

3.18.1. המשך התחרות והגדלת הערך ללקוח

פלאפון צופה כי בשנת 2019 מעבר המנויים בין החברות ימשך, וכי התחרות תתמקד בהגדלת הערך ונפח הגלישה ללקוח בחבילות המוצעות לו.

3.18.2. חדשנות הרשת הסלולארית ומוצרים

בשנת 2019 צפויה פלאפון להמשיך להשקיע ברשת הסלולארית ולבסס את מיצובה כבעלת רשת מהירה, איכותית ומתקדמת. במקביל להשקעה ברשת צפויה פלאפון להמשיך ולקדם מספר שירותים ומוצרים שיאפשרו הגדלת הכנסות ויתרון תדמיתי מול המתחרים: שירותי סייבר ו-IOT, Big Data, PTT והמשך מיקוד בהשקעות מכשירים גדולות.

3.18.3. הגדלת צריכת שירותים על ידי מנוי פלאפון

פלאפון צופה כי כתוצאה מגידול בנפח הגלישה הכלול בחבילות תימשך מגמת הגברת צריכת נפח תקשורת הנתונים (DATA) ברשת.

3.18.4. טרנספורמציה דיגיטלית

בשנת 2019 פלאפון צפויה להמשיך לפתח ולהרחיב את ערוצי השירות והמכירה הדיגיטליים.

3.18.5. מכרז תדירים

במהלך שנת 2019 צפוי להתקיים מכרז להקצאת תחומי תדר נוספים לחברות הסלולאר. לפרטים ראו סעיף 3.8.2.5.

3.18.6. סינרגיות עם חברות הבנות בקבוצה

בשנת 2019 צפויה פלאפון ליישם תהליכי סינרגיות עם חברות הבנות בקבוצה. לפרטים ראו סעיף 1.8

הערכות פלאפון בדבר ההתפתחויות בשנה הקרובה המובאות בסעיף זה לעיל הן מידע צופה פני עתיד כשמשמעו בחוק ניירות ערך. הערכות אלו מבוססות, בין היתר, על מצב התחרות בתחום הסלולאר, על המצב הרגולטורי הקיים ואופן יישום השינויים החדשים ברגולציה. הערכות אלו עשויות שלא להתממש, או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שתואר לעיל בתלות, בין היתר, במבנה התחרות בשוק, בשינויים בהרגלי הצריכה של לקוחות הסלולאר, בהתפתחויות טכנולוגיות וברגולציה החלה בתחום.

3.19. דיון בגורמי סיכון

להלן גורמי סיכון הנובעים מהסביבה המקרו-כלכלית, מהמאפיינים הייחודיים של הענף בו פועלת פלאפון, וגורמי סיכון ייחודיים לפלאפון.

3.19.1. גורמי סיכון מקרו-כלכליים

חשיפה לשינויים בשערי חליפין - פלאפון חשופה לסיכונים בשל שינויים בשערי החליפין שכן רוב רכישות מכשירי ציוד הקצה, האביזרים, חלקי החילוף והתשתית מתבצעות בדולר ארה"ב, בעוד שהכנסותיה של פלאפון הינן שקליות. שחיקה של השקל מול הדולר, עלולה לפגוע ברווחיות פלאפון במידה ולא תתאפשר התאמת מחירי המכירה בטווח הקצר.

3.19.2. גורמי סיכון ענפיים

3.19.2.1 השקעות בתשתית ושינויים טכנולוגיים - השוק הסלולארי בארץ ובעולם מאופיין בהשקעות הוניות מהותיות בפריסת תשתיות. השינויים הטכנולוגיים התכופים בתחום התשתיות ובתחום ציוד הקצה, כמו גם המאבק הקשה על פלחי שוק שונים, מטילים עלויות גבוהות על החברות הפועלות בשוק, הנאלצות לעדכן מפעם לפעם את טכנולוגיות התשתית שלהן.

3.19.2.2 תחרות - השוק הסלולארי בישראל מאופיין ברוויה בשיעור החדירה, בתחרות עזה ובמספר מפעילים גבוה, וכן חשוף להשפעות כתוצאה מהתפתחויות טכנולוגיות ורגולטוריות. עלויות הקמת, אחזקת והפעלת הרשת הסלולארית ביחס למספר המנויים, צפויות להיות גבוהות יותר בפלאפון לנוכח העובדה שאינה פועלת במודל שיתוף רשתות.

3.19.2.3 אשראי לקוחות - מכירות ציוד הקצה מתבצעות ברובן תוך הענקת אשראי. הרוב המוחלט של אשראי זה שאינו מכוסה בביטחונות חשוף לסיכון. יצוין עם זאת, כי האשראי מפוזר בין מספר רב של לקוחות ולפלאפון מנגנוני גבייה יעילים ומנוסים.

3.19.2.4 התפתחויות רגולטוריות - בתחום פעילותה של פלאפון קיימת מגמה של חקיקה ותקינה בקשר לנושאים כמו איכות הסביבה, הגברת התחרות, קביעת תעריפים, אחריות למוצרים ודרכי תיקונים ועוד. ההתערבות הרגולטורית בתחום הפעילות עלולה להשפיע מהותית על מבנה התחרות ועל עלויות התפעול של פלאפון.

3.19.2.5 קרינה אלקטרומגנטית - פלאפון מפעילה מאות מתקני שידור ומוכרת ציוד קצה הפולטים קרינה אלקטרומגנטית (ראו סעיף 3.13). פלאפון פועלת על מנת שרמות הקרינה הנפלטת ממתקני השידור ומציוד הקצה הנמכר על ידה לא יחרגו מרמות הקרינה המותרות על פי הנחיות של המשרד להגנת הסביבה (שנקבעו בהתאם לתקנים בין-לאומיים). על אף שפלאפון פועלת לפי הנחיות המשרד להגנת הסביבה, אם יתברר כי קיימים סיכונים בריאות או אם קיימת חריגה מתקני הקרינה באתרי השידור או בציוד הקצה, שיש בה סיכון בריאותי, עלולה להיות לכך השפעה לרעה עקב צמצום השימוש בשרותי פלאפון, קושי בשכירת אתרים, תביעות פיצויים בגין נזקי גוף ורכוש בהיקפים ניכרים וניסיונות לממש כתבי שיפוי שהופקדו בידי מוסדות תכנון בקשר לסעיף 197 לחוק התכנון והבניה. פוליסות האחריות צד ג' של פלאפון אינן מכסות כיום אחריות בגין קרינה אלקטרומגנטית.

3.19.2.6 רישוי אתרים - הקמה והפעלה של אנטנות סלולאריות, מצריכות היתרי בניה מאת וועדות התכנון והבניה השונות, הליך המחייב, בין היתר, קבלת מספר אישורים מאת גורמים ממשלתיים וגופי הסדרה. לפירוט הקשיים שבהם נתקלת פלאפון בהקמת ורישוי אתרים, ראו סעיף 3.14.3. קשיים אלו עלולים לפגוע באיכות הרשת הקיימת וביתר שאת בפריסת הרשת החדשה.

3.19.2.7 תקלות חמורות במערכות המידע ובמערכות הנדסיות - פלאפון מספקת שירותיה באמצעות מערכות תשתית שונות הכוללות, בין השאר, מתגים, רשתות תמסורת תקשורת נתונים וגישה, כבלים, מערכות מחשוב, תשתיות פיזיות ועוד ("המערכות"). לעסקי פלאפון תלות גבוהה במערכות אלו. לחלק ממערכות פלאפון קיים גיבוי, אך יחד עם זאת, במקרה של פגיעה בחלק או בכל המערכות הנ"ל, בין בשל תקלה טכנית בקנה מידה רחב, בין עקב אסון טבע (כגון רעידת אדמה, שריפה וכיו"ב), בין עקב פגיעה בתשתיות פיזיות ובין עקב פגיעה בזדון (כגון החדרת וירוסים והתקפות סייבר כמפורט להלן), עלולים להיגרם קשיים משמעותיים בהספקת שירותים, לרבות במקרה בו פלאפון לא תוכל להחזיר את המערכות לכשירות במהירות.

3.19.2.8 אבטחת מידע, הגנה על נתוני לקוח וסיכונים סייבר - כחברת סלולאר מובילה המספקת שירות למאות אלפי לקוחות, פלאפון מהווה מטרה תקיפות סייבר, שמטרתן לפגוע בשימוש במערכות המידע או במידע עצמו. פעילות תקיפות מסוג זה או אירוע חדירה עשויים לגרום להפרעה בעסקים, גניבת מידע/כספים, נזק למוניטין, פגיעה במערכות ודליפת מידע.

פלאפון חווה תקיפות סייבר המטופלות על ידה. פלאפון מפעילה מערכות אבטחת מידע להגנה מפני חדירה של גורם לא מורשה לרשת ו/או למערכות קריטיות. פלאפון מקיימת פיקוח על יישום מדיניות ההגנה שלה שכולל בדיקה של רמת האפקטיביות שלה והמוכנות של החברה. במסגרת זו מבצעת פלאפון בדיקות ותרגילי תקיפה לתרחישים שונים (לרבות באמצעות חברות חיצוניות המתמחות בתחום).

על אף השקעות פלאפון באמצעים לצמצום הסיכונים כאמור, אין ביכולתה לערוב לכך שאמצעים אלו יצליחו למנוע פגיעה ו/או הפרעה במערכות ובמידע הקשור אליהן.

3.19.2.9 מצב חירום משקי- בעיתות חירום מקנות הוראות חקיקה והוראות מסוימות של רישיון הרט"ן לגורמים המוסמכים על-פי דין הרשאה לנקוט צעדים הנדרשים להבטחת ביטחון המדינה ו/או שלום הציבור, בכללם: חיוב פלאפון (כבעלת רישיון רט"ן) לתת שירות לכוחות הביטחון, גיוס ציוד הנדסי ומתקנים של פלאפון, ואף נטילת שליטה במערכת.

3.19.2.10 מחסור בתדירים - לפרטים אודות המחסור בתדירים ראו סעיף 3.14.1.2.

3.19.3 גורמי סיכון של פלאפון

3.19.3.1 סיכונים רכוש וחביונות - פלאפון חשופה לסיכונים רכוש וחביונות שונים. פלאפון נעזרת ביועץ ביטוח חיצוני מומחה בתחום. לפלאפון פוליסות ביטוח המכסות על הסיכונים המקובלים להם חשופה פלאפון במגבלות תנאי הפוליסות כגון: ביטוחי רכוש שונים, ביטוחי חביונות שונים, אובדן רווחים, ביטוחי אחריות צד ג' וביטוח נושאי משרה. יחד עם זאת, פוליסות הביטוח של פלאפון אינן כוללות כיסוי לסוגים מסוימים של סיכונים, לרבות תקלות מסוימות שמקורן ברשלנות או טעות אנוש, סיכונים קרינה, טרור ועוד.

3.19.3.2 תקלות חמורות ברשת הסלולאר - רשת הסלולאר של פלאפון פרוסה ברחבי הארץ באמצעות אתרי ליבת הרשת, אתרי אנטנות ומערכות אחרות. לעסקי פלאפון תלות מוחלטת במערכות אלו הנמצאות לעיתים, באופן זמני, במצב של שרידות חלקית. פגיעה בזדון או תקלה בקנה מידה רחב עלולות להשפיע לרעה על עסקי פלאפון ותוצאותיה.

3.19.3.3 פגיעת איתני טבע, מלחמה, אסון - פגיעה בחוות המיתוג ו/או שרתים שבהם מרכזת פלאפון את ליבת פעילותה, עלולות להשפיע לרעה על עסקי פלאפון ותוצאותיה.

3.19.3.4 הליכים משפטיים - פלאפון הינה צד להליכים משפטיים, ובכללם תובענות ייצוגיות, אשר עלולים להביא לחיובה בסכומים מהותיים, אשר לא ניתן להעריכם, ולא נערכה בגין חלקם הפרשה בדוחות הכספיים של פלאפון. תובענות ייצוגיות אלו יכולות להגיע לסכומים גבוהים, שכן חלק מהותי מתושבי המדינה הינם צרכנים של פלאפון, ותביעה המתייחסת לנזק קטן לצרכן בודד עשויה להפוך לתביעה מהותית לפלאפון אם היא תוכר כתביעה ייצוגית החלה על כל הצרכנים או חלק ניכר מהם.

3.19.3.5 ספקים ולקוחות מהותיים - לעניין הסכמים עם ספקים ולקוחות מהותיים ראה סעיפים 3.10 ו-3.15 לעיל. חלק מהסכמיה המהותיים של פלאפון, לרבות עם לקוחותיה המהותיים, קצובים בזמן. אין ודאות כי הסכמים אלו יחודשו בתום תקופתם או כי אופציות שניתנו ללקוחות להארכתם ימומשו. כמו כן, עשויה להיות לפלאפון תלות בספקים מסוימים שלה כמפורט בסעיף 3.10.

3.19.3.6 יחסי עבודה - לפלאפון הסכם קיבוצי עם ההסתדרות וועד העובדים, החל ביחס למרבית עובדיה. ההסכם הקיבוצי עשוי לצמצם את הגמישות הניהולית ולהשית על פלאפון עלויות נוספות (ראה סעיף 3.9.4). כמו כן, יישום תכניות בנושא כוח אדם עלול לגרום לאי שקט ביחסי העבודה ולפגיעה בפעילות השוטפת של פלאפון.

3.19.3.7 תחומי תדירים - תחום ה-850, תחום ה-1800 ותחום ה-2100 מה"ץ. התדירים חשופים להפרעות ועלולים לפגוע באיכות השרות של הרשתות אותן מפעילה פלאפון. בין יתר הסיבות העלולות לגרום להפרעות, יצוין כי תחום ה-850 מה"ץ משמש גם לשידורי טלוויזיה קרקעיים, כך שתחנות טלוויזיה המשדרות במזרח התיכון באותו תחום תדירים גורמות להפרעות ברשת ה-UMTS/HSPA ב-850 מה"ץ של פלאפון. בנוסף, גם הרשתות הירדניות משתמשות באותו תחום תדר של ה-2100 מה"ץ בו פלאפון עושה שימוש ולאור שיתוף הפעולה המוגבל בין המפעילים בירדן לפלאפון תיתכן לכך השפעה.

לפירוט אודות השלכות החלפת תדירים בתחום הגיגה הראשון ראה סעיף 3.8.2.4.

להלן דירוג השפעתם של גורמי הסיכון שתוארו לעיל על פעילות פלאפון להערכת הנהלת פלאפון. יצוין, כי הערכות פלאפון להלן לגבי מידת ההשפעה של גורם הסיכון משקפות את מידת ההשפעה של גורם הסיכון בהנחת התממשות גורם הסיכון, ואין באמור כדי להביע הערכה או לתת משקל לסיכויי התממשות כאמור. סדר הופעת גורמי הסיכון לעיל ולהלן אינו בהכרח על פי דרגת הסיכון:

טבלת סיכום גורמי סיכון - טלפוניה סלולארית

מידת ההשפעה של גורם הסיכון על פעילות פלאפון בכללותה			
השפעה גדולה	השפעה בינונית	השפעה קטנה	
			סיכוני מקרו
	X		חשיפה לשינויים בשערי חליפין
			סיכונים ענפיים
		X	השקעות בתשתית ושינויים טכנולוגיים
		X	תחרות
	X		אשראי לקוחות
		X	התפתחויות רגולטוריות
X			קרינה אלקטרומגנטית
	X		רישוי אתרים
		X	תקלות חמורות במערכות המידע ובמערכות הנדסיות
		X	אבטחת מידע, הגנה על נתוני לקוח וסיכוני סייבר
		X	מצב חירום משקי
	X		מחסור בתדירים
			גורמי סיכון של פלאפון
X			סיכוני רכוש וחביות
		X	תקלות חמורות ברשת הסלולאר
		X	פגיעת איתני טבע, מלחמה, אסון
	X		הליכים משפטיים
	X		ספקים ולקוחות מהותיים
		X	יחסי עבודה
		X	תחומי תדירים

המידע הכלול בסעיף 3.19 זה והערכות פלאפון בדבר השפעת גורמי הסיכון על פעילות פלאפון ועסקיה, הנם מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך. המידע וההערכות נסמכים על נתונים שפורסמו על ידי משרד התקשורת, הערכות פלאפון בדבר מצב השוק ומבנה התחרות בו ובאשר להתפתחויות אפשריות בשוק ובמשק הישראלי. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מההערכות המפורטות לעיל אם יחול שינוי באחד הגורמים שהובאו בחשבון בהערכות אלו.

4. בזק בינלאומי - תקשורת בין-לאומית, שירותי אינטרנט ונס"ר**4.1. כללי****4.1.1. מבנה תחום הפעילות ושינויים החלים בו**

בזק בינלאומי פועלת במספר תחומים מרכזיים: אספקת שירותי גישה לאינטרנט (ISP); שירותי טלפוניה בינלאומית; שירותי טלפוניה פנים ארצית; שירותים בתחום הנס"ר; וכן אספקת פתרונות ICT (מערכות מידע ותקשורת), DATA (תקשורת נתונים) ושירותי PBX (מרכזיות).

שירותי הטלפון הבין-לאומיים של בזק בינלאומי, בדומה לשירותיהם של המפעילים הבין-לאומיים הנוספים המתחרים בה, ניתנים תוך התבססות על הרשתות הפנים-ארציות של החברה ושל הוט, וכן על הרשתות הסלולאריות, לצורך חיבור המנוי למרכזת הבין-לאומית. לעניין שימושי שפרסם משרד התקשורת בנושא אסדרה חדשה בשוק שירותי התקשורת הבינלאומית ראו סעיף 4.11.5.2.

4.1.2. מגבלות חקיקה ותקינה החלות על בזק בינלאומי

תחומי פעילותה של בזק בינלאומי מוסדרים בעיקר על ידי חוק התקשורת והתקנות מכוחו, ותנאי הרישיון שהוענק לבזק בינלאומי (ראו סעיפים 4.11.1 ו-4.11.2).

לעניין התפתחויות מרכזיות ברגולציה החלה על בזק בינלאומי, ראו סעיף 4.11.5.

4.1.3. שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברווחיות

לנתונים אודות שינויים בהיקף פעילותה של בזק בינלאומי ורווחיותה, ראו סעיפים 1.5.4.3 ו-4.3.

4.1.4. התפתחויות בשוק ובמאפייני הלקוחות

שוק השיחות הבינלאומיות בישראל, מתאפיין בשנים האחרונות בירידה בהיקף דקות שיחה (נכנסות ויוצאות), בעיקר בשל חבילות השירות המוצעות על ידי חברות הסלולר, הכוללות דקות שיחה בינ"ל ובנוסף מריבוי יישומים (אפליקציות) חינוכיים המאפשרים שיחות על רשת האינטרנט. בשנת 2018 חלה שחיקה מהותית בשוק השיחות הבינלאומיות.

בשוק הגישה לאינטרנט נרשם בשנת 2018 גיוס שלילי של מנויים בעיקר כתוצאה מכניסת מפעילי טלוויזיה באמצעות רשת האינטרנט (OTT) המשווקים חבילות "טריפל" הכוללות בנוסף לשירותי הטלוויזיה, ספק ותשתית אינטרנט. כמו כן, נרשם מעבר של לקוחות רבים מחבילות "שוק קמעונאי" לחבילות "שוק סיטונאי". במקביל, כתוצאה מהגידול בביקוש לתעבורה ורוחב פס עקב שינוי תמהיל שימוש המנויים (בעיקר צפייה והאזנה בזמן אמת), נדרשת בזק בינלאומי להגדיל את הקיבולת המופעלת על ידיה והקיבולת הבינלאומית בה רכשה זכויות שימוש (לפרטים אודות ספקי תשתית נוספים של בזק בינלאומי ראו סעיף 4.9.2).

4.1.5. חסמי הכניסה והיציאה העיקריים

4.1.5.1 חסמי הכניסה העיקריים לשוק השיחות הבין-לאומיות הינם הצורך בקבלת רישיון לפי חוק התקשורת וביצוע השקעות בתשתית (היקף ההשקעות הנדרש בתשתית הוא נמוך מהיקף ההשקעות בתשתית מפ"א או סלולאר), המושפעות משינויים טכנולוגיים תכופים. עם זאת, שינוי מדיניות הרישוי, כפי שיפורט להלן, והרחבת השימוש בטכנולוגיית ה-VoIP בתחום זה, מצמצמים משמעותית השפעתם של חסמים אלה.

4.1.5.2 חסם הכניסה העיקרי לשוק שירותי ה-DATA והאינטרנט, הינו הצורך בהשקעות בתשתית (קיבולת בין-לאומית, גישה לרשת האינטרנט) ומערך שירות רחב.

4.1.5.3 חסמי היציאה העיקריים משווקים אלו, נובעים מהסכמים ארוכי טווח ומחייבים מול ספקי תשתית ומהשקעות הדורשות זמן ארוך להחזרתן. בנוסף, מחויבת בזק בינלאומי למתן שירות ללקוחותיה במשך תקופת ההתקשרות עמם.

4.1.6. תחליפים למוצרי בזק בינלאומי ומבנה התחרות בשוק השיחות הבינלאומי ושינויים החלים בו

בשוק השיחות הבינלאומיות - השימוש בטכנולוגיית ה-VoIP, העברת שיחות בין-לאומיות על רשת האינטרנט למשתמשים אחרים בטכנולוגיה זו, כמו גם למשתמשי רשתות ה-TDM, באמצעות שימוש במוצרי תוכנה (דוגמת Skype ו-WhatsApp) ובשירותי ספקי תקשורת בחו"ל, וכן תעריפי השימוש האטרקטיביים בשירותים אלו (לרבות העדר דמי שימוש) מובילים לגידול מתמשך בכמות המשתמשים בהם, וכפועל יוצא - לפגיעה בהכנסות בזק בינלאומי. במקביל, פועלים כיום למעלה מעשרה מפעילים בינלאומיים, בעלי רישיון למתן שירותי בזק בינלאומיים מאת משרד התקשורת.

לעניין שימוע שפרסם משרד התקשורת בנושא אסדרה חדשה בשוק שירותי התקשורת הבינלאומית, ראו סעיף 4.11.5.2.

4.1.7. מבנה התחרות בשוק האינטרנט ושינויים החלים בו

בתחום שירותי הגישה לאינטרנט (ISP) הוענקו עד כה רישיונות לאספקת שירותי גישה לכ- 80 חברות, ביניהן בעלות רישיון מיוחד למתן שירותים אלו ובעלי רישיונות כלליים ייחודיים, הרשאים לספק גם שירותי מפעיל בין-לאומי, מפעיל פנים-ארצי ושירותי רט"ן.

לפרטים נוספים בנוגע לתחרות בתחום הפעילות, ראו סעיף 4.6.

4.2. מוצרים ושירותים

להלן פירוט המוצרים והשירותים העיקריים של בזק בינלאומי:

4.2.1. שירותי אינטרנט

בתחום שירותי האינטרנט מספקת בזק בינלאומי: **שירותי גישה לאינטרנט (ISP)** ללקוחות פרטיים ועסקיים, כולל אספקת ציוד קצה נדרש ותמיכה בו על בסיס תשתיות DSL, תמסורות או כבלים, ושירותי הכולל תשתית גישה לאינטרנט של החברה (במסגרת השוק הסיטונאי); **שירותי Hosting** - שירותי אחסון אתרים ושרתים במתקן ייעודי, כולל שירותי ערך מוסף (דוגמת ניטור ובקרה); **שירותי אבטחת מידע**, שירותים לאבטחת קישור האינטרנט ורשתות ה-LAN, באמצעות ציוד קצה או תוכנה נדרשים, כולל ניטורם; **שירותי DATA** הכוללים פתרונות תקשורת נתונים בין-לאומית מבוססת IP עבור לקוחות עסקיים, בפריסה גלובלית; **ושירותי גישה אלחוטית (Wi-Fi)**, כולל במתחמים ציבוריים (HOTSPOT); כמו כן במהלך שנת 2018 החלה בזק בינלאומי לשווק חבילות הכוללות את מותג STING TV של חברת די.בי. אס- פלטפורמת שירותי טלוויזיה המבוססת על רשת האינטרנט (יחד עם שירותי גישה לאינטרנט).

בזק בינלאומי מספקת את שירותי האינטרנט האמורים לעיל בעיקר באמצעות כבל תת ימי בין ישראל לבין איטליה שבבעלותה המלאה והבלעדית (JONAH) שהושק בדצמבר 2011. מבין ספקי ה-ISP הפועלים בארץ, בזק בינלאומי היא היחידה שבבעלותה כבל תת-ימי.

4.2.2. שירותי VOICE (טלפוניה)

בתחום שירותי ה-VOICE מספקת בזק בינלאומי: שירותי חיוג ישיר לחו"ל (IDD) ללקוחות עסקיים ופרטיים; שירות קווי חיוג חינם לחו"ל עבור לקוחות עסקיים; שירותי ניתוב וסיום שיחות בינלאומיות (Hubbing) - העברת שיחות בינלאומיות בין ספקי תקשורת זרים (עולם-עולם); שירותי כרטיסי חיוג, המאפשר חיוג מישראל לחו"ל ומחו"ל לארץ, במסלולים של PREPAID ו-POSTPAID, ושירות 1809, המאפשר חיוג מישראל לחו"ל. כמו כן, מספקת בזק בינלאומי שירותי טלפוניה פנים-ארצית.

4.2.3. שירותי DATA בינלאומי

אספקת פתרונות תקשורת נתונים בין-לאומית עבור לקוחות עסקיים, כולל פריסה גלובלית, בהתאם לצרכי הלקוח.

השירותים מועמדים באמצעות הכבל התת-ימי של בזק בינלאומי והכבלים האופטיים הפרוסים מישראל לאירופה, בהם יש לבזק בינלאומי זכויות שימוש ארוכות טווח, וכן באמצעות שותפויות העסקיות עם ספקיות תקשורת דוגמת British Telecom, המעמידות לרשות לקוחותיה את שירותי הרשתות הגלובליות המופעלות על ידן.

בנוסף לשירותים לעיל, מציעה בזק בינלאומי לבעלי רישיונות למתן שירותי בזק בינלאומיים ורישיונות גישה לאינטרנט, קיבולת בינלאומית (במתכונת של שכירות, או רכישת זכויות שימוש בלתי הדירות), על בסיס הכבל התת ימי של בזק בינלאומי וזכויות השימוש שרכשה בתשתית היבשתית באירופה וברשתות בינלאומיות אחרות.

4.2.4. פתרונות ICT ללקוחות עסקיים

בזק בינלאומי מספקת פתרונות ICT (מערכות מידע ותקשורת) ללקוחות עסקיים. פתרונות ה-ICT עבור הלקוח כוללים שירותי תקשורת נרחבים הכוללים שירותי אירוח שרתים ואתרים ("שירותי Hosting"), שירותי תחזוקה ותמיכה טכנית, שירותי Networking ו-System, פתרונות Security & Risk Management, שירותים מנוהלים מבוססי IP, שירותי מחשוב ענן, שירותי גיבוי מקוונים ומכירת ציוד. בזק בינלאומי נוקטת במודל של פתרון מלא ללקוח, כאשר מול הלקוח עומד איש קשר אחד והיא נוטלת אחריות מלאה על כלל השירות ("ספק אחד, אחריות אחת").

שירותי PBX (מרכזיות)

בזק בינלאומי משווקת ומתחזקת מערכות תקשורת הכוללות מרכזיות, רשתות טלפוניה ותקשורת IP, בעיקר ללקוחותיה העסקיים. במסגרת חוזי השירות, בזק בינלאומי מספקת

שירותי תחזוקה של מגוון יצרני מרכזיות. השירותים ניתנים למבואות, למרכזיות ולנקודות סיום רשת (נס"ר), עבור שלוחות המיועדות לשמש הן בקווי חוץ והן בקווי פנים.

4.3. הכנסות

להלן נתונים בדבר הכנסות בזק בינלאומי (במיליוני ש"ח):

2016	2017	2018	
325	268	225	שירותי voice
20.99%	17.44%	16.2%	שיעור מסך הכנסות בזק בינלאומי
1,223	1,269	1,166	שירותי אינטרנט ותקשורת לעסקים (ISP, PBX, ICT, DATA)
79.01%	82.56%	83.8%	שיעור מסך הכנסות בזק בינלאומי
1,548	1,537	1,391	סה"כ הכנסות

4.4. לקוחות

לבזק בינלאומי לא קיימת תלות בלקוח בודד, ואין לה לקוח, אשר הכנסותיה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסותיה.

להלן נתונים אודות התפלגות ההכנסות מלקוחות פרטיים ועסקיים (במיליוני ש"ח):

2016	2017	2018	
570	563	542	הכנסות מלקוחות פרטיים
978	974	849	הכנסות מלקוחות עסקיים
1,548	1,537	1,391	סה"כ הכנסות

4.5. שיווק, הפצה ושירות

לבזק בינלאומי ערוצי מכירה לשוק הפרטי, הכוללים מוקדי גיוס ושימור טלפוניים, מערך מכירה ישירה (המבצע פעילות "דלת לדלת" ומפעיל נקודות מכירה) בפריסה ארצית, מערכי תמיכה טכנית ושירות לקוחות וכן מערך ערוצי הפצה, הכולל מוקדים חיצוניים ומערכי שטח של משווקים ודילרים. ערוצי המכירה לשוק העסקי כוללים מוקדי גיוס לקוחות ומרכזי שירות ופתרונות לעסקים ומנהלי לקוחות עסקיים. בנוסף, נמכרים שירותיה של בזק בינלאומי גם על ידי החברה, במסגרת שיווק של סלי שירותים משותפים (ראו סעיף 1.7.2.2).

4.6. תחרות

4.6.1. שירותי ISP

4.6.1.1 השוק רווי במתחרים שהעיקריים בהם הינם סלקום, פרטנר, והוט נט.

להערכת בזק בינלאומי נתח השוק שלה בתחום שירותי האינטרנט ליום 30.9.2018 הינו כ- 38.2%⁴⁶.

4.6.1.2 התחרות בשנת 2018 מאופיינת בשחיקה בתעריפים.

4.6.1.3 התפתחויות בשנת 2018:

(א) התחזקות המגמה של מכירת סלי שירותים, בייחוד על רקע הרחבת פעילותו של מודל מכירה סיטונאי (ספק +תשתית) בשנת 2018.

(ב) המשך מגמת העלייה במכירת שירותי ערך מוסף כגון שירותי התגוננות מפני דיוג ("אנטי פשינג"), מתקפות כופר והגנות סייבר אחרות.

(ג) לאור הרוויה בשוק מושם דגש על טיפוח נאמנות הלקוחות.

(ד) כניסת מפעילי טלוויזיה באמצעות רשת האינטרנט (OTT) המשווקים חבילות "טריפל" הכוללות בנוסף לשירותי הטלוויזיה, ספק ותשתית אינטרנט בסל שירותים לא פריק.

⁴⁶ הערכת בזק בינלאומי בדבר נתח השוק שלה בתחום שירותי הגישה לאינטרנט, מבוססת על חישוב היחס שבין מספר המנויים שלה, לבין סך כל מנויי תשתית הגישה לאינטרנט (לפי נתונים הפומביים של החברה והערכת נתונים של הוט), כפי שפורסמו ברבעון שלישי 2018. להערכת בזק בינלאומי לא חל שינוי מהותי מאז פורסמו נתונים אלה ונתח השוק נותר בשיעור קרוב.

4.6.2. שירותי טלפוניה בינלאומית

4.6.2.1 נכון לסוף שנת 2018 פועלות בשוק למעלה מעשר חברות (ביניהן בזק בינלאומי, סלקום, פרטנר, גולן טלקום, והוט מובייל).

להערכת בזק בינלאומי נתח השוק שלה בתחום השיחות היוצאות מלקוחות ליום 31.12.2018 הינו כ- 23.3%, ירידה לעומת נתח שוק של כ- 25.6% ביום 31.12.2017.⁴⁷

4.6.2.2 אפיונים כלליים של התחרות ב-2018:

א) בשנת 2018 השוק פחתה כמות דקות השיחה (ראו סעיף 4.1.4), בין השאר, מגידול בשימוש ביישום WhatsApp לצורך ביצוע שיחות.

ב) התחרות ממוקדת במגזרים מוגדרים באוכלוסייה.

ג) המוצר הוא COMMODITY.

4.6.3. פתרונות תקשורת למגזר העסקי

4.6.3.1 בתחום ה-ICT - בזק בינלאומי מתמודדת מול מתחרים כגון בית, טלדור, IBM ועוד. בשנת 2018 המשיכה בזק בינלאומי לבסס את מעמדה בשוק ה-ICT וזכתה להכרה והסמכות מספקים בינלאומיים מובילים בשוק.

4.6.3.2 שירותי נס"ר - תחום המרכזות המסורתי מאופיין בריבוי מתחרים ובתחרות חריפה, דבר שהוביל לשחיקת מחירי השירותים.

4.6.4 בזק בינלאומי מקדמת עסקיה באמצעות הדגשת הבידול ממתחרותיה, הנובע מהיותה בעלת תשתית בינלאומית משלה (כבל JONAH) המספק ביצועי גלישה איכותיים, כמו גם משירותי הלקוחות המוביל שלה.

4.6.5 העובדה כי, בניגוד לחלק ממתחרותיה, בזק בינלאומי אינה יכולה להציע את שירותיה כחלק מסל שירותי תקשורת שאינו פריק, מקשה על התנהלותה.

4.7. רכוש קבוע ומתקנים

הרכוש הקבוע של בזק בינלאומי כולל ציוד מיתוג ואינטרנט, כבל תת ימי, ציוד מרכזיות ונתבים בהשכרה, ציוד משרדי, מחשבים, רישוי תוכנה, ושיפורים במושכר.

לבזק בינלאומי מתגי SoftSwitch של חברת Dialogic. מתגים אלה משמשים לניתוב תנועת ה-VOICE של בזק בינלאומי. שירותי הערך המוסף, לרבות כרטיסי החיוג, מתבססים על מערכת נבונה (IN).

התשתיות הטכנולוגיות של בזק בינלאומי אשר תומכות במערכי ה-VOICE, ה-DATA והאינטרנט נפרסות על גבי מספר אתרים, בארץ ומחוצה לה, בין השאר, כדי להבטיח, בעת הצורך, שרידות גבוהה למתן השירותים.

לבזק בינלאומי יש הסכמים ארוכי טווח לשכירת שני המבנים העיקריים שבהם היא שוכנת. לגבי אחד המבנים, תקופת השכירות היא עד לחודש מרץ 2024, עם מספר אופציות יציאה לבזק בינלאומי במהלך התקופה האמורה. תקופת השכירות בבניין האחר הינה עד לחודש דצמבר 2019 (עם ארבע אופציות שוות להארכה עד לשנת 2027). לבזק בינלאומי הסכמי שכירות נוספים בקשר למחסנים (כולל מרכז לוגיסטי), לחוות שרתים, ולמבנים בהם מופעלים מוקדים טלפוניים המשמשים אותה לצורך פעילותה.

4.8. הון אנושי

להלן פרטים אודות מספר המועסקים על-ידי בזק בינלאומי בשנים 2017 ו-2018:

31.12.2017	31.12.2018	
1,097	971	עובדי מטה
767	682	נציגי שירות ומכירות
1,864	1,653	סה"כ

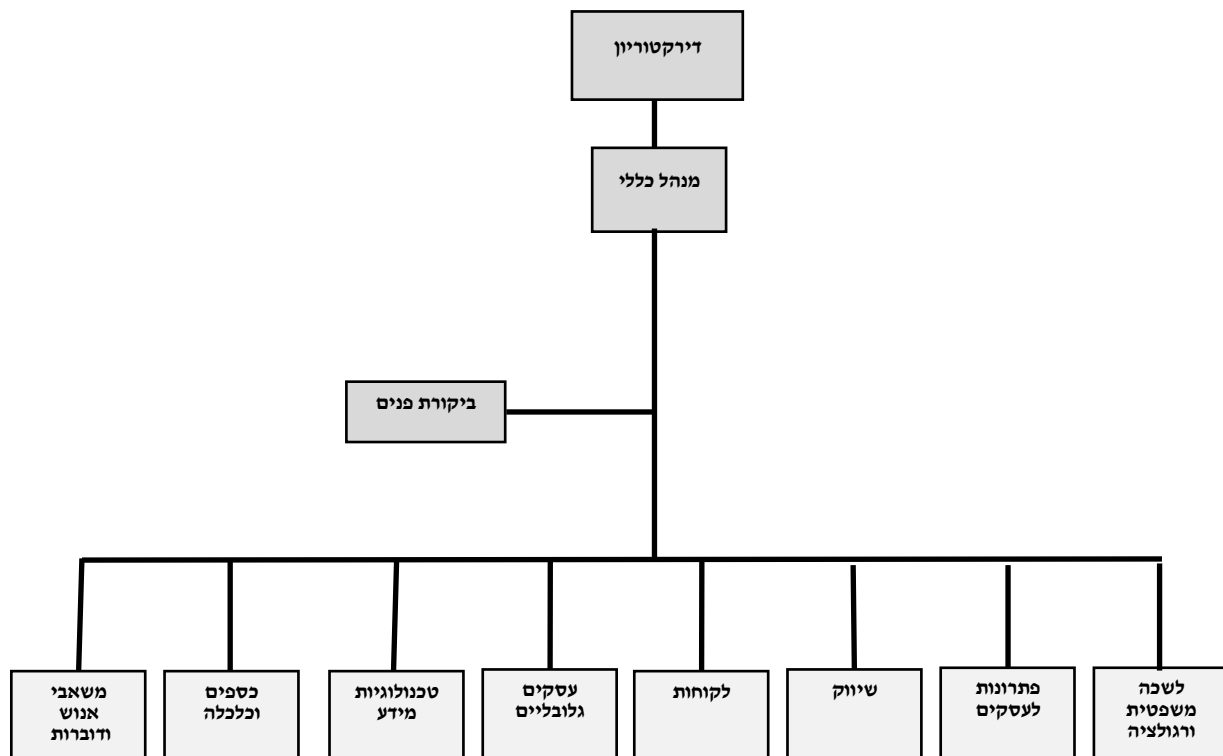
מספר העובדים הכלולים בטבלה כולל עובדים המועסקים בחלקיות משרה. סך המשרות⁴⁸ בבזק בינלאומי ליום 31.12.2018 עמד על 1,458 לעומת 1,690 ליום 31.12.2017.

⁴⁷ בהתבסס על פרסומי משרד התקשורת לגבי מספר הדקות היוצאות.

⁴⁸ סך שעות העבודה החודשיות חלקי תקן שעות העבודה החודשית.

מבנה ארגוני

להלן תרשים המבנה הארגוני של בזק בינלאומי למועד הדוח:

ביום 1.1.2019 החל מנכ"ל פלאפון ודי.בי.אס, מר רן גוראון, לכהן כמנכ"ל בזק בינלאומי (בנוסף לכהונתו כמנכ"ל פלאפון וכמנכ"ל די.בי.אס) במקום מר מוטי אלמליח שהמשיך לכהן בבזק בינלאומי בתפקיד COO. כמו כן, חלק מהמנכ"לים בבזק בינלאומי מכהנים גם כמנכ"לים בפלאפון ודי.בי.אס.

ביום 12.1.2016 חתמה בזק בינלאומי על הסכם קיבוצי בינה לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה וועד העובדים בבזק בינלאומי שעיקריו להלן:

- ההסכם יחול על כלל עובדי בזק בינלאומי, למעט הנהלת החברה הבכירה (סמנכ"לים והמדווחים להם) ולמעט קבוצה נוספת של עובדים ומנהלים עליה הסכימו הצדדים.
- התקופה שלאחריה ייחשב עובד בזק בינלאומי כעובד קבוע הינה 36 חודשים עם אופציה להארכה ב- 6 חודשים נוספים, בהסכמת הוועד.
- בהסכם נקבעו מנגנונים המשלבים את הוועד בהחלטות בעניין סיום העסקתם של עובדים קבועים, נקיטת צעדים משמעותיים נגדם, וביצוע שינויים ארגוניים.
- כמו כן נקבעו בהסכם תוספות שכר שנתיות והטבות כלכליות נוספות (כגון קייטנות מסובסדות ופעילויות רווחה) שיינתנו על ידי בזק בינלאומי לעובדים בתקופת ההסכם.
- תוקף ההסכם עד ליום 31.12.2019. ההסכם אוטומטית לתקופות של 12 חודשים כל אחת, אלא אם יודיע אחד הצדדים על רצונו לשנות את ההסכם.

בחודש ינואר 2018 התקבלה הודעה בדבר סכסוך עבודה בבזק בינלאומי בעניין העברת שליטה אפשרית בחברה, בדומה להודעות שנתקבלו בדבר סכסוכי עבודה בחברה ובפלאפון (ראו סעיפים 2.9 ו-3.9).

לעניין תהליכי התייעלות ושינויים בפנים ארגוניים בבזק בינלאומי, פלאפון ודי.בי.אס, הודעה על הכרזת סכסוך עבודה שעניינה הכוונה לבצע שינויים מבניים בחברות הקבוצה לרבות בזק בינלאומי, והודעה על כניסה למשא ומתן עם נציגות העובדים, ראו סעיף 1.8.

4.9. ספקים**4.9.1. מפעילים זרים**

לבזק בינלאומי שיתופי פעולה עם כ-200 מפעילים זרים, במסגרתם מעבירה בזק בינלאומי למפעילים אלה, ומקבלת מהם, שיחות טלפון בינלאומיות (ביניהן שיחות היוצאות מישראל, כנסות לישראל, ושיחות בין יעדים שונים מחוץ לישראל) לכ- 240 יעדים בכל העולם.

4.9.2. ספקי קיבולת

את עיקר הקיבולת הפנים ארצית המשמשת אותה לצורך מתן שירותיה רוכשת בזק בינלאומי מהחברה.

עיקר הקיבולת הבינלאומית בה עושה בזק בינלאומי שימוש מועברת דרך הכבל התת ימי שבבעלותה. כגיבוי, משתמשת בזק בינלאומי בקיבולת הנרכשת מ - Med Nautilus.

במסגרת התקשרותה עם Med Nautilus רכשה בזק בינלאומי זכויות שימוש בלתי הדירות (Indefeasible Right of Use), בחלק בלתי מסוים ולא ניתן לייחוס ספציפי, בקיבולת התקשורת המועברת באמצעות מערכת הכבלים התת-ימיים המופעלת על ידי Med Nautilus בין ישראל ואירופה, למשך תקופות של עד 15 שנים ממועד תחילת השימוש בקיבולת זו (עם אופציות להארכת תקופת השימוש) - תקופות השימוש הן לפחות עד השנים 2022 - 2027, בתלות במועד תחילת השימוש בקיבולת. בגין זכויות השימוש האמורות שילמה בזק בינלאומי תשלומים חד-פעמים, סמוך למועד תחילת השימוש בקיבולת.

4.10. מיסוי

ראו ביאור 7 לדוחות 2018.

4.11. מגבלות ופיקוח על פעילות בזק בינלאומי

4.11.1. מגבלות מכוח חוקים

לפי חוק התקשורת, ביצוע פעולות בזק ומתן שירותי בזק, ובהם שירותי בזק בין-לאומיים ושירותי גישה לאינטרנט, טעונים רישיון מאת שר התקשורת. השר מוסמך לשנות תנאי רישיון, להוסיף עליהם או לגרוע מהם, תוך שהוא שוקל, בין השאר, את מדיניות הממשלה בתחום הבזק, שיקולים שבטובת הציבור, התאמת בעל הרישיון למתן השירותים, תרומת הרישיון לתחרות בתחום הבזק ולרמת השירות שבו.

החוק מסמיך את המנהל הכללי של משרד התקשורת להטיל עיצומים כספיים בשל הפרות שונות של הוראות החוק ושל צווים והוראות שניתנו מכוחו, וכן בשל הפרת תנאי רישיון.

4.11.2. רישיונות

ביום 21.2.2016 תוקן רישיונה של בזק בינלאומי, על ידי המנהל הכללי של משרד התקשורת, באופן שלמעשה הוחלף ברישיון כללי אחד למתן שירותי בזק ("הרישיון האחד"), אשר מבטל מספר רישיונות קודמים שהוענקו לבזק בינלאומי.

הרישיון האחד, שתוקפו עד ליום 2.5.2025, כולל את כלל השירותים אותם הייתה בזק בינלאומי רשאית לספק עד כה.

בהתאם לדרישת משרד התקשורת, העמידה בזק בינלאומי ערבות בנקאית, בסך 5 מיליון ש"ח, למילוי תנאי הרישיון האחד.

4.11.3. ביום 9.7.2014 העניק שר התקשורת לבזק בינלאומי את הסמכויות הקשורות במקרקעין, המניות בפרק ו' לחוק התקשורת, לרבות כניסה לקרקע לצורך הנחת רשת ותחזוקתה (ראו סעיף 2.16.5).

4.11.4. תשלומים בעד קישורי גומלין

לעניין דמי קישור הגומלין המשולמים למפ"א ולמפעיל סלולאר, ראו סעיף 1.7.4.1.

4.11.5. התפתחויות רגולטוריות מרכזיות

4.11.5.1. לשינויים אפשריים בשוק התקשורת המשפיעים גם על בזק בינלאומי בעקבות מסמך מדיניות הרחבת התחרות, ראו סעיף 2.16.4.1.

4.11.5.2. משרד התקשורת פרסם בשנת 2013 שימוע, בעניין אסדרה חדשה בשוק שירותי התקשורת הבינלאומית. במקור אפשרה האסדרה המוצעת לכל מפעיל פנים ארצי ניח או מפעיל סלולאר לספק שירותי תקשורת בינלאומית, במסגרת חבילות השירותים אותן הוא מציע למנוייו, בתנאים, וכן לספק שירותי תקשורת נתונים ותמסורת בינלאומיים. להחלטות שתתקבלנה בעקבות שימוע זה, ככל שתתקבלנה עשויות להיות השפעות מהותיות על מבנה התחרות בתחום השיחות הבינלאומיות אין ביכולתה של בזק בינלאומי להעריך את היקף השפעה זו והדבר תלוי בין היתר בטיב ההחלטות שתתקבלנה בעקבות השימוע (ככל שתתקבלנה).

4.11.5.3. להחלטות שהתקבלו בקשר עם ה"שוק הסיטונאי" אשר יש להן השלכות גם על תחום הפעילות, ראו סעיף 2.16.4.

4.12. הליכים משפטיים⁴⁹

במהלך העסקים השוטף הוגשו כנגד בזק בינלאומי תביעות משפטיות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות.

4.12.1. הליכים משפטיים תלויים ועומדים

תאריך	צדדים	ערכאה	סוג ההליך	פרטים	סכום התביעה (מיליוני ש"ח)
א. נובמבר 2011	לקוח נגד בזק בינלאומי	מחוזי (מרכז)	תביעה ייצוגית	נטען כי במהלך אוקטובר 2011 לא סיפקה בזק בינלאומי ללקוחות האינטרנט שלה את מהירות הגלישה לה התחייבה בחוזה. התובעים תובעים החזר של דמי מנוי חודשיים ופיצוי בגין "עוגמת נפש". ביום 13.3.2016 אישר בית המשפט לנהל את התובענה כתובענה ייצוגית. הצדדים הגישו סיכומיהם בתיק וכעת התיק ממתין לפסק דין.	כ- 120
ב. אוקטובר 2012	לקוח נגד בזק בינלאומי ומפעילות נוספות	מחוזי (תל אביב)	תביעה כספית בצרף בקשה להכיר בה כייצוגית	נטען כי בזק בינלאומי מפלה בין לקוחות שונים, ומספקת חבילות שירותים זהות במחירים שונים ללקוחות שונים, ובזאת בניגוד לתנאי רישיונה. בית המשפט הציע לתובעים לשקול הסתלקות מבקשת האישור, אך אלו דחו את ההצעה. הצדדים הגישו סיכומיהם בתיק וכעת התיק ממתין להכרעה בבקשת אישור התובענה כייצוגית.	לא צוין
ג. ינואר 2015	לקוח נגד בזק בינלאומי	מחוזי (מרכז)	תביעה כספית בצרף בקשה להכיר בה כייצוגית	נטען כי שירות סינון התכנים "מורשת" שמספקת בזק בינלאומי ללקוחות המגזר הדתי והמסורתי בתשלום, אינו מגן על המשתמשים מפני תכנים פוגעניים, וכי כתוצאה מחשיפתם לתכנים אלו נגרמו להם נזקים. בנוסף נטען, כי על בזק בינלאומי לפצות לקוחות שרכשו שירותי סינון תכנים ולא הוצע להם שירות הסינון הבסיסי, המסופק ללא תשלום נוסף. בחודש אפריל 2018 אישר בית המשפט באופן חלקי את התובענה כתובענה ייצוגית (החלק הנוגע לפיצוי נוסף בסך 1,000 ש"ח, בגין כל אחד מתלמידי בתי הספר העושים שימוש בתוכנת סינון האתרים נמחק).	כ- 61, בתוספת 1,000 ש"ח לכ"א מחברי קבוצה (כל תלמיד במערכת החינוך בישראל)
ד. ספטמבר 2016	לקוח נגד בזק בינלאומי ומפעילות שיחות בינ"ל נוספות	מחוזי (מרכז)	תביעה כספית בצרף בקשה להכיר בה כייצוגית	נטען כי בזק בינלאומי גובה תעריף מופרז ובלתי סביר, המנוגד לסעיף 17 לחוק התקשורת, עבור שיחות טלפון יוצאות לחו"ל.	לא צוין

4.13. יעדים, אסטרטגיה עסקית וצפי להתפתחות

בזק בינלאומי שמה לעצמה כיעד, להמשיך ולהוביל את שוק השירותים מבוססי האינטרנט בישראל ללקוחות פרטיים ועסקיים, תוך שימור ההכנסות בשווקים המסורתיים:

4.13.1. המשך המובילות בשוק הגישה לאינטרנט, תוך המשך הדגשת הבידול של בזק בינלאומי על בסיס ביצועי הרשת, הגנות הסייבר וטיב שירות הלקוחות אותם היא מספקת.

4.13.2. העמקת והרחבת סל הפתרונות מבוססי הענן.

4.13.3. ביסוס מעמדה של בזק בינלאומי כשחקן ICT מהמובילים בישראל, וכניסה לפרויקטים רחבי היקף במגזר הביטחוני והציבורי.

4.13.4. הגברת שביעות רצון הלקוחות, באמצעות העמקת והרחבת פתחי השירות (שירותים אוטומטיים, רשתות חברתיות וכיוצא"ב).

היעדים המובאים לעיל עשויים שלא להתממש, או להתממש רק בחלקם, וזאת בשל שינויים רגולטוריים העלולים לפגוע ביכולתה של בזק בינלאומי לתת מענה לדרישות שוק קיימות או משתנות, וכן בשל כל יתר גורמי הסיכון המפורטים להלן.

4.14. דיון בגורמי סיכון

להלן תיאור גורמי הסיכון הנובעים מהסביבה המקרו-כלכלית, מהמאפיינים הייחודיים של הענף בו פועלת בזק בינלאומי, וגורמי סיכון ייחודיים לבזק בינלאומי:

4.14.1. שינויים בשערי חליפין

המטבע העיקרי שבו פועלת בזק בינלאומי הינו ש"ח. עיקר הכנסותיה של בזק בינלאומי מקורן

⁴⁹ לעניין מדיניות דיווח ורף מהותיות ראו סעיף 2.18.

מלקוחות בארץ. מנגד צורכת בזק בינלאומי שירותים מספקים ברחבי העולם ומשלמת להם עבור שירותים אלו במטבע חוץ, בעיקר דולר ארה"ב. שינויים בשערי החליפין של המטבעות שבהן פועלת בזק בינלאומי מול הש"ח חושפים אותה להפרשי שער על הפער שנוצר, אשר עלולים לפגוע ברווחיותה על ידי הגדלת הוצאות המימון, וכן בתזרימי המזומנים שלה. מאחר שאין פער גדול בין ההכנסות וההוצאות צמודי המט"ח, אין חשיפה מהותית בסיכון זה. כדי להגן על חשיפתה המטבעית, בעסקאות ספציפיות מהותיות, נוהגת בזק בינלאומי להתקשר בעסקאות הגנה ולרכוש מכשירים פיננסיים אחרים.

4.14.2. תחרות

לעניין השפעת התחרות על עסקי בזק בינלאומי, ראו סעיף 4.6.

4.14.3. שינויים טכנולוגיים תכופים והשקעות בתשתית

תחומי פעילותה של בזק בינלאומי מתאפיינים בשינויים טכנולוגיים תכופים. התפתחותן של טכנולוגיות אשר מהוות חלופות אטרקטיביות לחלק ממוצריה של בזק בינלאומי (דוגמת WhatsApp ו-Skype) עשויה לפגוע באופן מהותי בפעילותה של בזק בינלאומי. כמו כן, התפתחויות הטכנולוגיה מצריכות ביצוע השקעות תדירות בתשתית. ראו סעיפים 4.1.6 ו- 4.1.5.2.

4.14.4. פיקוח והסדרה שלטוניים

לעניין תחולתן של הוראות החוק ומדיניות הרישוי והשפעתן על בזק בינלאומי, ראו סעיף 4.11. לשינויים מסוימים ברגולציה החלה על בזק בינלאומי עשויה להיות השפעה לרעה על תוצאותיה ופעילותה.

4.14.5. אבטחת מידע פנים ארגונית

בזק בינלאומי מפעילה מערכות אבטחת מידע להגנה מפני דלף מידע או חדירה של גורם לא מורשה לרשת ו/או למערכות קריטיות. אירוע חדירה עשוי לפגוע בתפקוד או להשפיע לרעה על עסקי החברה, לחשוף מידע רגיש, ואף לחשוף את החברה לעיצומים כספיים והליכים משפטיים נגדה.

4.14.6. הליכים משפטיים

בזק בינלאומי הינה צד להליכים משפטיים, ובכללם תובענות ייצוגיות, העלולים להביא לחיובה בסכומים מהותיים אשר בגין אלו מביניהן, לגביהן העריכו יועציה המשפטיים כי צפוי כי יידרש שימוש במשאביה הכלכליים של בזק בינלאומי נערכה הפרשה בדוחות הכספיים של בזק בינלאומי ושל החברה. להליכים משפטיים שבזק בינלאומי צד להם ראו סעיף 4.12.

4.14.7. כשל במערכות בזק בינלאומי והתקפות סייבר

לפרטים אודות גורם סיכון זה, ראו סעיף 2.20.11, שהאמור בו רלוונטי גם לתחולת גורם הסיכון ביחס לבזק בינלאומי.

4.14.8. יחסי עבודה

לבזק בינלאומי הסכם קיבוצי עם ההסתדרות וועד העובדים, החל ביחס למרבית עובדיה. יישום ההסכם הקיבוצי עלול להשפיע על פעילותה השוטפת של בזק בינלאומי. כמו כן, יישום תכניות בנושא כוח אדם עלול לגרום לאי שקט ביחסי העבודה ולפגיעה בפעילות השוטפת של בזק בינלאומי.

להלן דירוג השפעתם של גורמי הסיכון שתוארו לעיל על פעילות בזק בינלאומי, בהתאם להערכת הנהלת בזק בינלאומי. יצוין, כי הערכות בזק בינלאומי להלן לגבי מידת ההשפעה של גורם הסיכון משקפות את מידת ההשפעה של גורם הסיכון בהנחת התממשות גורם הסיכון, ואין באמור כדי להביע הערכה או לתת משקל לסיכויי ההתממשות כאמור. סדר הופעת גורמי הסיכון לעיל ולהלן אינו בהכרח על פי דרגת הסיכון⁵⁰:

טבלת סיכום גורמי סיכון - תקשורת בין-לאומית, שירותי אינטרנט ונס"ר

מידת ההשפעה של גורם הסיכון על פעילות בזק בינלאומי			
השפעה גדולה	השפעה בינונית	השפעה קטנה	
			סיכונים מקרו
		X	חשיפה לשינויים בשערי החליפין
			סיכונים ענפיים
	X		תחרות גוברת
	X		השקעות בתשתיות ושינויים טכנולוגיים
X			פיקוח והסדרה שלטוניים
			סיכונים מיוחדים לבזק בינלאומי
	X		אבטחת מידע פנים ארגונית
	X		חשיפה להליכים משפטיים
X			כשל במערכות והתקפות סייבר
X			יחסי עבודה

המידע הכלול בסעיף 4.14 זה והערכות בזק בינלאומי בדבר השפעת גורמי הסיכון על פעילות בזק בינלאומי ועסקיה, הנם מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך. המידע וההערכות נסמכים על נתונים שפורסמו על ידי משרד התקשורת, הערכות בזק בינלאומי בדבר מצב השוק ומבנה התחרות בו ובאשר להתפתחויות אפשריות בשוק ובכלכלה הישראלית. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מההערכות המפורטות לעיל אם יחול שינוי באחד הגורמים שהובאו בחשבון בהערכות אלו.

5. די.בי.אס - טלוויזיה רב-ערוצית

די.בי.אס, הידועה גם בשם המסחרי "yes", הינה חברה בת, בבעלותה המלאה של החברה, המספקת שירות של שידורי טלוויזיה רב-ערוצית באמצעות לוויין ועל גבי רשת האינטרנט (OTT) וכן שירותים נוספים למנויים בישראל ובאזור יהודה ושומרון, וכן היא בעלת זכויות שידור בתכנים הנרכשים מצדדים שלישיים ובהפקות בהן היא משקיעה.

די.בי.אס הינה כיום החברה היחידה המחזיקה ברשיונות (שאינם בלעדיים) לשידור טלוויזיה רב-ערוצית באמצעות לוויין בישראל.

5.1. מידע כללי על תחום הפעילות**5.1.1. מבנה תחום הפעילות והשינויים שחלו בו****5.1.1.1. בתחום שידורי הטלוויזיה למנויים פועלים מספר גורמים במספר קטגוריות עקרוניות:**

(א) בעלות רשיון לשידורים מכח חוק התקשורת, המספקות שירותי טלוויזיה רב ערוצית- די.בי.אס וכן הוט המספקת שירותי טלוויזיה בכבלים, אשר הינה בעלת מונופולין מוכרז על פי חוק ההגבלים העסקיים בתחום שידורי הטלוויזיה הרב ערוצית ("תחום השידורים בלוויין ובכבלים"). לפרטים אודות הרגולציה החלה על בעלות רשיונות לשידורים כאמור ראו סעיף 5.15. די.בי.אס והוט מספקות הן שידורי ערוצים ליניאריים (שיכולו בפרק זה גם כ-"ערוצים") והן שירותי VOD (לשאלת הסדרת תחום שירותי ה-VOD של די.בי.אס ראו סעיף 5.15.10).

(ב) ספקיות טלוויזיה רב ערוצית על גבי רשת האינטרנט (במתכונת OTT) - סלקום, פרטנר, שירות STINGTV (המוצע על ידי די.בי.אס) ושירות Next (המוצע על ידי הוט, לרבות בדרך של שיתוף פעולה עם קבוצת "רמי לוי שיווק השקמה"). שירותים אלה משלבים בין צפייה בתכני VOD וצפייה בערוצים ליניאריים (לרבות תכני מערך ה-DTT המועברים באמצעות המערך או באמצעות האינטרנט) וניתנים לצפייה בין באמצעות סוגים שונים של ציוד/מכשירי קצה.

(ג) ספקיות תכני טלוויזיה על גבי רשת האינטרנט - בעיקר גורמים בינלאומיים ובהם Netflix, שירות AppleTV (הגובה תשלום לפי צפייה) ושירות Amazon Prime, המספקים אפשרויות צפייה בתכני VOD (כאשר נכון למועד הדוח חלק מתכנים אלה אינם מתורגמים לעברית).

(ד) גורמים המציעים תכנים ללא הרשאת בעלי הזכויות (פיראטיים)⁵¹.

(ה) מערך ה-DTT

מערך להפצה קרקעית של שידורי טלוויזיה בשיטה ספרתית (DTT), המכונה "עידן+", באמצעותו מופצים לציבור, ללא תשלום, ערוצים מסויימים⁵². המערך מופעל נכון למועד הדוח על ידי הרשות השניה לטלוויזיה ולרדיו ("הרשות השנייה"), כאשר שר התקשורת ושר האוצר רשאים למנות גורם מפעיל פרטי לתפעולו, שהמועצה תהא רשאית להעניק לו גם רשיון כללי לשידורים שימומנו מדמי מנוי או משידורי פרסומות.

הפצת הערוצים נעשית בתמורה לתשלום דמי הפצה, כאשר שר התקשורת ושר האוצר רשאים לקבוע כי המדינה תסבסד את דמי ההפצה שיחולו על משדרי ערוץ נושאי וערוץ זעיר ייעודי.

נכון למועד דוח זה מהווה ה-DTT מוצר תחליפי, באופן חלקי, לשידורי הטלוויזיה הרב ערוציים, וכן מהווה פלטפורמת שידורים בסיסית המוצעת יחד עם שירותי תוכן של מפעילי OTT (כגון סלקום).

5.1.1.2. בהתאם לחוק הפצת שידורים, גוף משדר, ששידוריו הינם חלק מה-"שידורים הפתוחים" (כלומר ערוצי טלוויזיה המופצים באמצעות התחנות הספרתיות), ייתן לכל

51 די.בי.אס היא אחת מבעלי המניות של חברת זיר"ה בע"מ, הפועלת למניעת הפרת זכויות יוצרים בתכני וידאו ברשת האינטרנט.

52 נכון למועד דוח זה מופצים במסגרת המערך ערוצי הטלוויזיה של תאגיד השידור (כאן 11, כאן חינוכית וערוץ 33), ערוצי הטלוויזיה המסחריים ("קשת" ו-"רשת"), ערוץ 20, ערוץ המוסיקה (ערוץ 24), ערוץ 23 וערוץ הכנסת (ערוץ 99). מפעיל ה-DTT רשאי להפיץ ערוצים נוספים ובהם ערוצי רדיו, ערוצים נושאים (שעיקר שעות שידורם מוקדש לנושא הקבוע בחוק הפצת שידורים באמצעות תחנות שידור ספרתיות, תשע"ב-2012 ("חוק הפצת שידורים") וערוצים זעירים ייעודיים (בהם מתקיימים תנאים הנוגעים ליעוד מיוחד שנקבע ברשיונם או המוקדשים בעיקרם לנושא אחד).

"ספק תכנים"⁵³ הסכמה לשידור של שידוריו ברשת האינטרנט בלא תמורה, אך זאת מבלי לגרוע מזכויות היוצרים והמבצעים לפי דין ובכפוף לתנאים מסוימים שנקבעו בחוק ובהם קבלת רשיון מאת בעלי זכויות היוצרים והמבצעים (לרבות באמצעות הגוף המשדר). ביחס לערוצים המסחריים⁵⁴, נדחתה תחילת ההסדר האמור בחמש שנים (עד לחודש ינואר 2022), שבמהלכן יחולו הסדרים מיוחדים, לרבות מתן רשיון לשידור של שידורים באינטרנט מאת הגוף המשדר לכל ספק תכנים הרשום במרשם שמבקש זאת, במחיר ובתנאים המיטביים ביותר שנתן הערוץ המסחרי לספק תכנים אחר על פי רשיון לשידור אחר שעומד בתוקפו במועד מתן הרשיון הכלל כמפורט בהוראת המעבר הקבועה בחוק.

5.1.1.3 הוט, פרטנר וסלקום מציעות את שירותיהן לצד שירותי תקשורת נוספים המסופקים על ידיהן, לרבות במסגרת סלים שאינם "פריקים" (כגון - חבילת "טריפל" הכוללת שירותי טלפוניה קווית, אינטרנט וטלוויזיה). לשירותי תקשורת נוספים הניתנים על ידי קבוצות תקשורת ראו סעיף 1.7.1.

5.1.1.4 בשנת הדוח המשיכה מגמת העליה המשמעותית ברמת התחרות בתחום, בעיקר בשל התבססותם של ספקי טלוויזיה מקומיים ובינלאומיים באמצעות האינטרנט כאמור, הפועלים ברמת מחירים נמוכה יחסית. פעילות גורמים אלה באמצעות האינטרנט, ללא צורך בהקמת מערך תשתיתי ייעודי ונכון למועד דוח זה אף ללא פיקוח רגולטורי, משפיעה מהותית לרעה על מעמדה התחרותי של די.בי.אס. לפרטים נוספים אודות התחרות בתחום ושינויים שחלו בה בשנת הדוח, לרבות באופן פעילות די.בי.אס - ראו סעיף 5.6. לשאלת הסדרתם של שידורים בטכנולוגיות שידור חדשות ראו סעיף 5.15.10.

לשינויים במספר מנויי די.בי.אס ראו סעיף 5.6.1; לשינויים במדיניות התימחור של די.בי.אס ראו סעיף 5.2.

להערכת די.בי.אס להמשך מגמת התעצמות התחרות האמורה עלולה להיות השפעה מהותית לרעה על פעילותה ותוצאותיה.

הערכה זו של די.בי.אס הינה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוססת, בין היתר, על התנהלותם הצפויה של הגורמים השונים. הערכה זו עשויה שלא להתממש, או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שנצפה, בין היתר, בתלות, באופן התפתחותם והתבססותם של שירותי הטלוויזיה האמורים, בכניסת שחקנים נוספים, כמו גם בשאלת יישומם של כללים רגולטורים בכל הנוגע לשירותי הטלוויזיה האמורים.

5.1.2 מגבלות, חקיקה ואילוצים מיוחדים בתחום הפעילות

פעילות בעלות רשיונות השידורים כפופה לחקיקה עניפה בתחום התקשורת ובפרט לחוק התקשורת, למשטר רישוי וכן לפיקוח ולהחלטות מדיניות מטעם משרד התקשורת. הפעילות האמורה נמצאת אף בפיקוח מתמיד של המועצה, הקובעת מדיניות, מתקינה כללים ומפקחת על תחומים רבים של הפעילות ובהם תכני השידורים, חובת הפקות מקומיות, אתיקה בשידורים, הגנת הצרכן ואישור הערוצים המשודרים.

אספקת שירותי טלוויזיה רב ערוציים שלא באמצעות לוויין או כבלים כמשמעותם בחוק התקשורת, איננה נתונה לפיקוח כאמור לעיל.

בהמשך להחלטת שר התקשורת משנת 2017 בדבר אימוץ מרבית המלצותיה של ועדה מייעצת לעניין הסדרת הרגולציה בתחום השידורים בלוויין ובכבלים והתוכן שפורסמו בשנת 2016 ("ועדת השידורים") והעברת חלקן לבחינת צוותים ייעודיים (שלמיטב ידיעת די.בי.אס טרם הגישו את המלצותיהם), נחקקו בשנת הדוח או נמצאות בתהליך חקיקה במהלכה מספר יוזמות חקיקה⁵⁵:

5.1.2.1 בחודש יולי 2018, התפרסם תזכיר חוק התקשורת (בזק ושירותים) (אסדרת ספקי תכנים) (תיקון מס' _), התשע"ח-2018 ("התזכיר"). על פי הוראות התזכיר, מטרתו שינוי מתכונת האסדרה בשוק הטלוויזיה הרב ערוצית והתאמתה להתפתחויות טכנולוגיות, כך שתוחל אסדרה על ספקי תכני חוץ-שמע המעבירים תכנים לציבור בישראל, החל מהיקף הכנסות של 350 מיליון ש"ח, ללא תלות בסוג הטכנולוגיה שבאמצעותה מועבר התוכן, תוך עידוד התחרות והפחתת הנטל הרגולטורי. על פי

⁵³ "ספק תכנים" מוגדר בחוק כמי שפעילותו העיקרית הינה שידור של מגוון תכנים לציבור בישראל (כגון די.בי.אס), ובלבד שהתכנים משודרים ביוזמתו, באמצעות ממשק הנמצא בשליטתו, והכל בין שהתכנים ניתנים לצפייה בזמן אמיתי, בו זמנית בידי הציבור, ובין שהתכנים ניתנים לצפייה במועד ובמקום לפי בחירת הצופה.

⁵⁴ למיטב ידיעת די.בי.אס, למועד הדוח, ערוצים מסחריים כאמור הינם ערוצים 12 ו-13.

⁵⁵ להמלצות נוספות של ועדת השידורים אותן החליט שר התקשורת לאמץ ראו את הדוח התקופתי של החברה לשנת 2017.

התזכיר, בין היתר, תבוטל חבילת הבסיס ויתאפשר לבעלי רישיון להציע חבילות תכנים, ובלבד שכל ערוץ המוצע בחבילה יוצע לרכישה גם באופן בדיד, וכן תישמר הסמכות הקיימת בנוגע לקיומה של חבילת יסוד, והרחבתה באופן שתאפשר גם הכללת הפקות מקור בה. בשלב ראשוני זה, אין ביכולת די.בי.אס להעריך את כלל המשמעות הנגזרת מן התזכיר, עם זאת, להערכתה, ככל שהתזכיר יחקק בנוסח המוצע, צפויה האסדרה לפיו לחול הן על פעילות הלווין של די.בי.אס והן על שירותיה באמצעות האינטרנט. יובהר, כי המדובר בראשית של הליך חקיקה ואין וודאות כי התזכיר יתגבש לכדי חקיקה מחייבת בנוסחו המוצע או בכלל.

5.1.2.2 בחודש פברואר 2018 נחקק תיקון מס' 44 לחוק הרשות השנייה, לפיו בעל רישיון המשדר ערוץ הממומן ע"י פרסומות, לרבות בעל רישיון כאמור המשדר ערוץ זעיר ייעודי, יהיה נתון לפיקוח הרשות השנייה, בכפוף לקיום התנאים שנקבעו בחוק. עוד הוחלו בחוק כללי רגולציה שונים על סוגים שונים של בעלי רישיונות מסחריים, כאשר שר התקשורת הוסמך להחליט כי לא ייגבו מבעלי רישיון כאמור לעיל דמי מעבר למשך תקופת מעבר בת 5 שנים.

5.1.2.3 במהלך שנת הדוח נדונה בכנסת הצעת חוק ממשלתית, אשר עוסקת, בין היתר, בנושאי אסדרת חובת מכירת תכני הספורט, לרבות הענקת רישיון לשידורי ערוץ ספורט או מפעל ספורט משמעותי על ידי מפקיהם. נכון למועד הדוח, אין באפשרות די.בי.אס להעריך אם הצעת החוק האמורה תבשיל לכדי חקיקה ובאיזה נוסח ומתכונת, וממילא גם אין ביכולתה להעריך מה תהיה מידת השפעתה על עסקי די.בי.אס.⁵⁶

היות שיישומן של המלצות ועדת השידורים, לרבות אלו שאומצו בידי השר כאמור לעיל, טעון תיקוני חקיקה וקבלת החלטות אסדרה מתאימות, וחלקן מצויות בהליכי חקיקה שטרם הסתיימו כאמור בין השאר לעיל, נכון למועד הדוח אין באפשרות החברה או באפשרות די.בי.אס להעריך אם ההמלצות או יוזמות החקיקה אכן יבשילו לכדי חקיקה, במלואן או בחלקן, ובאיזה מתכונת, וכן אין ביכולתה להעריך מה תהיה מידת השפעתם של תיקוני החקיקה האמורים על עסקי די.בי.אס, ככל שיאומצו ובנוסח ובאופן בו יאומצו.

5.1.3 שינויים בהיקף הפעילות בתחום ורווחיותו

לנתונים אודות שינויים בהיקף פעילותה של די.בי.אס ורווחיותה, ראו סעיף 1.5.4.4.

5.1.4 גורמי ההצלחה הקריטיים בתחום הפעילות והשינויים החלים בהם

5.1.4.1 איכות, בידול וראשוניות בתוכן השידורים, במגוונם, במיתוגם ובאריזתם.

5.1.4.2 מתן שירותי טלוויזיה תוך שימוש בטכנולוגיות מתקדמות (ביחס לטכנולוגיות השידורים, ביחס למכשירי הקצה וביחס לממשק המשתמש).

5.1.4.3 אספקת שירותי טלוויזיה באמצעות רשת האינטרנט.

5.1.4.4 הצעת "סל" שירותי תקשורת שיכלול שירותי טלוויזיה ושירותים נוספים, כגון שירותי טלפוניה ושירותי גלישה ברשת האינטרנט (ראו סעיף 5.15.9).

5.1.4.5 רמה גבוהה של שירות לקוחות המותאם לסוג השירות.

5.1.4.6 חוזקו של המותג וזיהויו עם איכות, חדשנות ומובילות, התוכן והשירותים למנויים.

5.1.4.7 אטרקטיביות המחיר.

5.1.5 חסמי הכניסה והיציאה העיקריים ביחס לתחום הפעילות

5.1.5.1 חסמי הכניסה העיקריים לתחום הפעילות הינם (א) לשידורי כבלים ולווין - הצורך בקבלת רישיונות לשידורי כבלים ולווין ועמידה בדרישות הרגולציה הרלבנטית; (ב) השקעות הנדרשות מהמפעילים בתחום, לרבות רכישת והפקת תכנים, וכן לשידורי כבלים ולווין - הקמת תשתית ייעודית; (ג) היקפו המצומצם של השוק הישראלי ומאפייניו. היקף ורמת חסמי הכניסה ביחס לשירותי טלוויזיה באמצעות האינטרנט הינם נמוכים מהותית, והדבר מתבטא בגידול בכמות השירותים המוצעים במתכונת זו.

5.1.5.2 חסמי היציאה העיקריים הינם: (א) לגבי בעלי רישיונות לשידורים קיים חסם רגולטורי

⁵⁶ יצויין, כי ביום 25.3.2018 הגישה קבוצת RGE בע"מ הפועלת בשוק שידורי הטלוויזיה בישראל (ולמיטב ידיעה מחזיקה בערוץ הספורט בע"מ עימו התקשרה די.בי.אס ביחס לשידורי ערוצי ספורט – ראו סעיף 5.10.2), עתירה לבג"צ כנגד המועצה, די.בי.אס והוט להוציא צו על תנאי, בין השאר, לביטול מדיניות המועצה משנת 2000 בנושא הבלעדיות לגופים משדרים הכוללת איסור לשדר "ערוץ ארצי", כהגדרתו בהחלטה, בהוט מבלי שערך זהה ישודר גם בדי.בי.אס.

- סיום הפעילות לפי רישיון השידורים כרוך בהחלטת שר התקשורת לבטל את הרישיון לפני תום תקופת הרישיון, בתנאים הקבועים ברישיון, לרבות הסדרים (בהם יכול שיחוייב בעל הרישיון) להבטחת המשכיות השידורים והשירותים ולצמצום הפגיעה במנויים; (ב) התקשרויות ארוכות טווח עם ספקים מהותיים.

5.1.6. תחליפים למוצרי תחום הפעילות ושינויים החלים בהם

די.בי.אס רואה באפשרות לקליטת ערוצים זרים רבים באמצעות ציוד קצה זול יחסית כתחליף לשירותיה ביחס למגזרים מסוימים. לתחליפים נוספים ראו סעיף 5.1.1.

5.1.7. מבנה התחרות בתחום הפעילות ושינויים החלים בו

התחרות בתחום הטלוויזיה מתאפיינת במספר גדול יחסית של שחקנים אשר חלקם פועלים ברמות מחירים נמוכות יחסית (ראו סעיף 5.1), באופן שהוביל להתעצמות התחרות בתחום. גידול בכמות המנויים במצב התחרות הנוכחי יכול להתבצע בעיקר באמצעות גיוס מנויים מהמתחרים, המחייב השקעת משאבים ניכרים בשימור מנויים קיימים ובגיוס מנויים חדשים.

בשנת הדוח המשיכה התבססות סלקום ופרטנר, כמו גם של נטפליקס בתחום הטלוויזיה.

נתח השוק הכולל של בעלות רשיונות השידורים די.בי.אס והוט - מצוי במגמת שחיקה, ומוערך על ידי די.בי.אס בכ-53% מבתי האב בישראל. שיעור החדירה של סלקום בתחום מוערך בכ-8% מכלל משקי הבית בישראל, ושיעור החדירה של פרטנר בתחום מוערך בכ-5% כלל משקי הבית בישראל⁵⁷. אין בידי די.בי.אס נתונים אודות מספר מנויי החברות הבינלאומיות הפועלות בתחום ואודות מספר צופי מערך ה-DTT, ולהערכת די.בי.אס חלק מהם הינם, בנוסף, מנויים של מי מבעלות רשיונות השידורים או חברות הסלולאר הפועלות בתחום. להערכת די.בי.אס, סיכויי הגדלת נתח השוק הכולל של כלל השחקנים אינם גבוהים בשל כך שחלק הארי של בתי האב הנותרים אינם קהלים פוטנציאליים.

לפרטים נוספים על התחרות בתחום ראו סעיף 5.6.

5.2. מוצרים ושירותים

5.2.1. שידורי לוויין ושירותים נלווים

שידורי די.בי.אס באמצעות לוויין כוללים שידורי ערוצים ליניאריים (כ-150 ערוצים, מתוכם כ-30 ערוצי High Definition (HD) ושני ערוצי K4), ובנוסף ערוצי רדיו, מוסיקה, ושירותים אינטראקטיביים.

כמו כן, מספקת די.בי.אס ללקוחות המנויים על שידוריה באמצעות לוויין ("מנויי הלוויין") שירותי VOD באמצעות רשת האינטרנט (במתכונת OTT). השירותים ניתנים בתמורה לדמי מנוי לשירות (אך נכון למועד הדוח מרבית הלקוחות מנויים על מבצע הפטור אותם מתשלום זה), כאשר חלק מהתכנים ניתנים בתמורה לתשלום נוסף.

התחרות מנוי הלוויין לשירותי VOD דורשת, בין השאר, שימוש בסוגי מפענחים מסוימים. בשנים האחרונות חל גידול במספר מנויי הלוויין המחברים לשירותי VOD ובצריכת שירותי ה-VOD בין היתר לנוכח הגדלת היצע התכנים הזמינים בשירות זה והגידול בשימוש במפענחים מתקדמים. לשאלת אסדרת תחום שירותי ה-VOD של די.בי.אס ראו סעיף 5.15.10 להלן.

כן מפעילה די.בי.אס שירותי OTT המכונה yesGO, המאפשר למנויי הלוויין צפייה באמצעות מגוון מכשירי קצה, בערוצים הנכללים בשירות זה אותם רכש המנוי במסגרת שידורי הטלוויזיה בביתו, וכן בתכני VOD.

לצורך קליטת שירותי די.בי.אס באמצעות לוויין, מותקנות בבניינים צלחות קליטה וכן מותקנים בבתי המנויים מפענחים ממספר סוגים. מפענחים המאפשרים קליטת שידורי SD בלבד, וכן מפענחים מתקדמים אשר חלקם הינם מפענחי PVR המאפשרים הקלטת תכנים, חלקם מפענחי HD ZAPPER המאפשרים קליטת שידורים ברזולוציית HD, וחלקם משלבים את כל היכולות האמורות (מפענחי HDPVR). כן משווקת די.בי.אס מפענחי PVR מתקדמים, המאפשרים צפייה ברזולוציה גבוהה יותר, המכונה K4 או Ultra HD.

מרבית מפענחי ה-PVR מאפשרים שימוש בשירות ה-MultiRoom, באמצעותו ניתן, דרך הרשת הביתית, לצפות בתכנים המוקלטים במפענחים אלה גם באמצעות חלק מסוגי המפענחים שבבית המנוי.

מרבית מנויי הלוויין משתמשים במפענחים מתקדמים מסוגים שונים (HD, HDPVR, PVR,

⁵⁷ הערכת די.בי.אס בדבר שיעור החדירה בשוק השידורים מבוססת על מספר המנויים הכולל של די.בי.אס ושל הוט (על פי דיווחיה של הוט לתום הרבעון השלישי של שנת 2018), כשהוא מחולק במספר בתי האב בישראל על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לשנת 2017. שיעורי החדירה של סלקום ופרטנר מבוססים על דיווחי ופרסומי החברות בדבר מספר המנויים שלהן נכון לתום הרבעון השלישי של שנת 2018.

ZAPPER ומפענחי PVR K4). לדרכי השיווק של המפענחים ראו סעיף 5.8.2.

בהתאם להוראות חוק התקשורת, רשיון השידורים של די.בי.אס. והחלטות המועצה, כוללים שידוריה של די.בי.אס. באמצעות לוויין חבילת בסיס או אחת מחבילות היסוד אותן נדרש לרכוש כל מנוי⁵⁸, וכן ערוצים נוספים אותם יכול המנוי לרכוש לפי בחירתו, בין כחבילות ובין כערוצים בדידים.

נכון למועד הדוח, מרבית מנויי הלוויין הינם במסגרת מבצע שעיקריו הם: הצעת רובם המכריע של הערוצים הליניאריים ושירותי ה-VOD⁵⁹ במחיר כולל אחד, ששיקף עבור עיקר מנויי הלוויין הוזלה בעת ההצטרפות אליו. שיעור ההצטרפות הגבוה למבצע הוריד את ההכנסה הממוצעת ממנוי (ARPU), והוזלה זו, לצד צעדים נוספים (בפרט שירותי STING TV - ראו סעיף 5.2.2), נועדו לסייע לדי.בי.אס. בהתמודדות עם התחרות הגוברת ועם הקיטון במספר מנוייה. המשך ההצטרפות למבצע צפוי להוביל להורדה נוספת של ההכנסה הממוצעת ממנוי (ARPU).

הערכה זו של די.בי.אס. הינה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס, בין היתר, על תנאי המבצע, על הערכת די.בי.אס. ביחס לקצב ההצטרפות למבצע, תנאי המבצע כפי שיהיו מעת לעת, וכן על אופן ועוצמת התחרות בתחום כפי שתפתח. הערכה זו עשויה שלא להתממש, או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שנצפה, בין היתר, בהתחשב בגורמים האמורים ובמאפייני התחרות בתחום כאמור גם בדוח זה.

5.2.2 שירותי STING TV

בשנת 2017 השיקה די.בי.אס. שירותי טלוויזיה באמצעות האינטרנט המכונה "STING TV", הכולל ערוצי טלוויזיה ליניאריים וכן תכני VOD. השירות מתבסס על מערכת ההפעלה של TV Android המיועדת לאפשר צפייה בתכנים באמצעות streamer, "טלוויזיה חכמה" ומכשירי קצה נוספים. השירות מורכב ממספר חבילות תכנים, כאשר כל אחת מהן כוללת ערוצים ליניאריים ותכני VOD, כאשר המנוי רשאי להצטרף לאחת מהחבילות או יותר, לפי בחירתו. ככלל, שירות זה מתאפיין ברמת מחיר נמוכה יחסית לשירות הניתן מכח רשיונות השידורים ואיננו כולל את מלוא מגוון התכנים המוצעים למנויי הלוויין.

השירות בעיקרו הינו שירות דיגיטלי (הצטרפות ושירות לקוחות באמצעות ממשקים אינטרנטיים), המבוסס ככלל על התקנה עצמית של המנוי (במקרים בהם נדרשת התקנת streamer).

5.3 הכנסות מוצרים ושירותים

להלן נתונים בדבר התפלגות הכנסות די.בי.אס. (במיליוני ש"ח):

2016	2017	2018	
1,715	1,629	1,431	הכנסות משידורי ושירותי טלוויזיה רב ערוצית למנויים
כ-98%	כ-99%	כ-97%	שיעור מסך ההכנסות

* יתרת ההכנסות נובעת, בעיקרה, מתשלומים מערוצים בגין העברתם על ידי די.בי.אס. וכן ממכירת זכויות בתכנים.

5.4 לקוחות

רובם המכריע של מנויי די.בי.אס. הינם לקוחות פרטיים. ככלל, די.בי.אס. מתקשרת עם מנוייה בהסכם מנוי המסדיר את מערך זכויות והתחייבויות המנויים ביחסיהם עם די.בי.אס. ביחס להסכם המנוי של מנויי הלוויין נדרש אישור המועצה שהתקבל. על פי רשיון השידורים נדרש גם אישור בית הדין לחוזים אחידים להסכם המנוי (אישור שניתן בעבר ותוקפו פג). די.בי.אס. פנתה למועצה בבקשות לתיקון הסכם המנוי ולתיקון הרשיון, במסגרתן ביקשה די.בי.אס., בין השאר, לבטל את הוראת הרשיון המחייבת קבלת אישור בית הדין לחוזים אחידים, לנוכח תיקון חקיקה שבוצע בהקשר זה. נכון למועד דוח זה טרם התקבלה עמדת המועצה ביחס לבקשותיה של די.בי.אס.

5.5 שיווק והפצה

5.5.1 שיווק שירותי די.בי.אס. נעשה באמצעות פרסום בגורמי המדיה השונים. פעילות המכירה של די.בי.אס. למנויים חדשים מבוצעת בשני ערוצי הפצה עיקריים (שחלקם מופעלים בידי עובדי די.בי.אס. וחלקם בידי משווקים חיצוניים):

5.5.1.1 אנשי מכירות שטח, הפועלים לגיוס מנויים.

5.5.1.2 מוקד מכירות טלפוני, המקבל פניות טלפוניות מהמעוניינים להצטרף לשירותי

⁵⁸ "חבילת היסוד" היא חבילת שידורים בעלת מגוון ערוצים מצומצם ביחס לחבילת הבסיס שעד ליום 24.2.19 הוצעה בהתאם להחלטת שר התקשורת וכיום היא מוצעת בהתאם להחלטת המועצה.

⁵⁹ נכון למועד הדוח (תנאי המבצע עשויים להשתנות מעת לעת), לא נכללים במסגרת המבצע ערוצים שונים, ובהם ערוצי ספורט פרמיום, ערוצים למבוגרים ותכנים מסויימים בשירותי ה-VOD הדורשים תשלום נפרד.

די.בי.אס, וכן מבצע פניות טלפוניות למנויים פוטנציאליים.

5.5.2. פעילות המכירה של די.בי.אס למנויים קיימים מבוצעת בעיקר באמצעות מוקדי שירות טלפוניים המופעלים בידי עובדיה.

5.5.3. שיווק שירות STING TV מבוצע באמצעים דיגיטליים (ראו סעיף 5.2.2), באמצעות מוקדי שירות טלפוניים ובאמצעות משווקים חיצוניים.

5.6. תחרות

5.6.1. המתחרים בתחום

התחום מאופיין נכון למועד הדוח במספר קבוצות מתחרים (ראו סעיף 5.1).

המתחרים העיקריים של די.בי.אס הינם הוט שהינה מונופול מוכרז בתחום אספקת שירותי שידורי טלוויזיה רב-ערוצית ומחזיקה בנתח השוק הגדול ביותר, סלקום, שהינה בעלת נתח השוק הגדול ביותר מבין השחקנים שאינם בעלי רשיונות לשידורים וכן פרטנר ונטפליקס.

בשנה האחרונה חל קיטון בחלקה של די.בי.אס בשוק זה, וזאת, בין השאר, נוכח התעצמות התחרות כאמור בסעיף 5.1.7.

להלן נתונים אודות מספרי המנויים ונתחי השוק⁶⁰ של די.בי.אס, לפי מיטב ידיעתה, ליום 31 בדצמבר בשנים 2016, 2017 ו-2018⁶¹:

שנת 2016		שנת 2017		שנת 2018	
נתח שוק	מנויים (באלפים)	נתח שוק	מנויים (באלפים)	נתח שוק	מנויים (באלפים)
40%	614	37%	587	34%	574

5.6.2. מאפייני התחרות כיום

התחרות בתחום מתמקדת בתוכן השידורים, במחיר השירותים, באיכות השירות וכן בהצעת שירותים נוספים, ובהם שידורי HD ו-4K, שירותי VOD והצעת ציוד קצה מתקדם וממשקי משתמש מתקדמים.

כן מתאפיינת התחרות בהצעת שירותי תקשורת נוספים לצד הצעת תכני הוידאו (להצעת "סלי שירותים" של קבוצות הוט, סלקום ופרטנר ראו גם סעיף 1.7.1) וכן בגידול מספר המתחרים ובהתבססותם (ראו סעיף 5.1).

5.6.3. גורמים חיוביים ושליליים המשפיעים על מעמדה התחרותי של די.בי.אס

5.6.3.1. להערכת הנהלת די.בי.אס יתרונותיה התחרותיים העיקריים של די.בי.אס הינם:

(א) איכות ומגוון התכנים שמסדרת די.בי.אס למנויה.

(ב) רמת, איכות וזמינות מערך שירות הלקוחות של די.בי.אס.

(ג) שימוש בטכנולוגיות מתקדמות לשם אספקת שירותים מתקדמים.

(ד) טיפוח וקידום המותג "yes" כמותג מועדף, אהוד, ובעל רמת נאמנות גבוהה.

(ה) שיווק מספר מתכונות התקשורת, המתאפיינות ברמות מחיר שונות, בהיצע תוכן שונה ובסוגים שונים של מתכונות שירות לקוחות.

5.6.3.2. פעילותה התחרותית של די.בי.אס בתחום השידורים סובלת מנחיתות או גורמים המשפיעים עליה לרעה, במספר תחומים, שאלה העיקריים שבהם:

(א) נחיתות תשתיתית - לדי.בי.אס נחיתות תשתיתית שכן תשתית הלוויין אינה מאפשרת תקשורת דו כיוונית, אינה מאפשרת מתן שירותי VOD ואינה מאפשרת

⁶⁰ הערכת נתחי השוק של די.בי.אס בשנים 2016 עד 2018 מבוססת על מספר המנויים של די.בי.אס, של הוט (על פי דיווחיה של הוט עד לרבעון השלישי לשנת 2018) ושל סלקום ופרטנר (על פי דיווחיהן אודות מספר מנוייהן), כאשר נתחי השוק חושבו מתוך כלל מנויי די.בי.אס, הוט, פרטנר וסלקום כאמור (ולא מתוך כלל צופי ומנויי התחום בהיעדר נתונים ממשיים אודותם).

⁶¹ מספר המנויים הינו בקירוב, ונתח השוק הינו בעיגול. מנוי - בית אב אחד או לקוח עסקי קטן. במקרה של לקוח עסקי שברשותו מעל מספר מפענחים מסוים (כגון בית מלון, קיבוץ או חדר כושר) מתבצע תיקנון של מספר המנויים. מספר הלקוחות העסקיים שאינם לקוחות עסקיים קטנים, מחושב כחלוקת התשלום הכולל המתקבל מכלל הלקוחות העסקיים שאינם קטנים בהכנסה הממוצעת מלקוח עסקי קטן, אשר נקבעת אחת לתקופה. במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2018 בוצע עדכון לנוסחת התיקנון שכתוצאה ממנו מספר המנויים ירד בכ-7 אלפי מנויים, בתוקף מרבעון רביעי 2018, וזאת בין השאר מכיוון שההכנסה הממוצעת מלקוח עסקי קטן במבצעים המובילים (לפחות 100 לקוחות במבצע) עלתה בשנה האחרונה, כתוצאה ממעבר של לקוחות לחבילות עשירות יותר בתוכן במחיר גבוה יותר.

העברת שירותי טלפוניה ואינטרנט, וזאת בניגוד לתשתיות בהן עושות שימוש הוט, סלקום ופרטנר, המאפשרות אספקת שירותים אלו. לפרטים אודות שירותי STING TV - ראו סעיף 5.2.2.

ב) מגבלות רגולטוריות -

למגבלות בענין שיווק סל שירותים משותף ראו סעיף 5.15.9.

למגבלות מכח תנאי הממונה למיזוג עם החברה ראו סעיף 1.1.4. מגבלות אלה חלות גם על פעילות די.בי.אס בתחום ה-OTT.

לנחיתות תחרותית הנובעת מהיעדר פיקוח רגולטורי על שחקנים שאינם בעלי רשיונות לשידורים ראו סעיף 5.19.2.2. התבססות הסדר השוק הסיטונאי, כאמור בסעיף 1.7.3 שאינו מאפשר לדי.בי.אס רכישת שירותים מהחברה על פיו, עלולה להקל על כניסתם של מתחרים חדשים לתחום וביסוס מעמדם.

ג) מקטעי חלל - השימוש במקטעי חלל, כרוך בהוצאות כבדות, תלוי בקבלת השירותים מצד שלישי (ראו סעיף 5.16.1), ובעל מגבלה ביחס ליכולת הרחבת היצע השידורים (ראו סעיף 5.7).

5.6.4 שיטות עיקריות להתמודדות עם התחרות

להלן שיטותיה העיקריות של די.בי.אס להתמודדות עם התחרות:

5.6.4.1 תוכן - די.בי.אס פועלת לרכישת, הפקת ושידור תוכן איכותי, חדשני ומגוון, תוך יצירת בידול, הדגשת המיתוג והשגת ראשוניות ביחס לתכנים המשודרים על ידיה;

5.6.4.2 מדיניות תימחור - הצעת מגוון שירותים ברמות מחיר שונות.

5.6.4.3 הצעת שירותי OTT (לשירותי TV STING ראו סעיף 5.2.2).

5.6.4.4 שירות - די.בי.אס שמה דגש על מערך שירות הלקוחות;

5.6.4.5 טכנולוגיה - די.בי.אס מבצעת השקעות בהרחבת יכולותיה הטכנולוגיות, תוך מתן דגש לאספקת שירותים חדשניים ומתקדמים;

5.6.4.6 מיתוג - די.בי.אס מטפחת, מקדמת ומבדלת את המותג "yes".

5.7 כושר ייצור

מספר הערוצים שביכולת די.בי.אס לשדר למנויי הלוויין, תלוי במספר מקטעי החלל בהם היא עושה שימוש, ביכולות דחיסת התכנים וברוחב הפס הנדרש להעברת כל סוג ערוץ. נכון למועד הדוח די.בי.אס מנצלת כמעט במלואם את מקטעי החלל בהם עושה שימוש ולפיכך הגדלת מספר הערוצים המשודרים על ידי די.בי.אס, ובפרט הגדלת מספר ערוצי ה-HD וערוצי 4K אשר צורכים רוחב פס גדול יותר, תחייב שימוש במקטעי חלל נוספים או שיפור במערכות הדחיסה בהן עושה די.בי.אס שימוש. מקטעי החלל מסופקים לדי.בי.אס על ידי חברת חלל (ראו סעיף 5.16.1).

5.8 רכוש קבוע, מקרקעין ומתקנים

להלן רכיביו העיקריים של הרכוש הקבוע של די.בי.אס:

5.8.1 מקרקעין

די.בי.אס שוכרת מספר נכסי נדל"ן לצורך פעילותה. משרדיה הראשיים של די.בי.אס וכן מרכז השידורים הראשי שלה, ממוקמים במקרקעין שכורים בכפר סבא, אשר תקופת השכירות שלהם מסתיימת בשנת 2024 (עם אופציות המוקנות לדי.בי.אס להארכת השכירות, בכפוף לתנאי ההסכם, עד לשנת 2034). יתרת תקופת השכירות של שאר הנכסים אותם שוכרת די.בי.אס נעה בין שנה וחצי לארבע שנים וחצי (תקופות אלו הינן בהנחת מימוש אופציות להארכת השכירות, המוקנות לדי.בי.אס).

5.8.2 ציוד קצה לוויני

די.בי.אס מתקינה צלחת קליטה ותשתיות קצה אחרות בבתי מנוייה, ובהן מפענחים המאפשרים את קליטת השידורים וכן כרטיסים חכמים המשמשים לפענוחם. המפענחים מושכרים למנויים בתמורה לדמי שכירות קבועים, המשולמים במהלך תקופת קבלת השירותים, או מושאלים למנויים.

במהלך תקופת הדוח רכשה די.בי.אס מפענחי ZAPPER HD ומפענחי 4K PVR, שניהם מתוצרת Altec Multimedia International (Pty) Ltd ("אלטק"), כאשר מפענחי 4K PVR נרכשו מאת דראקו בע"מ, ומפענחי HD ZAPPER נרכשו מאת OSI Maris Ltd ("OSI"), שלמיטב הידיעה

הינה חברה קשורה לדראקו בע"מ⁶². היקף הרכישות המצרפי מ"דראקו" ו- OSI בשנת הדוח הינו כ- 88 מיליון ש"ח.

בעקבות הודעת אלטק על כוונה לסיים את פעילות ייצור המפענחים בנובמבר 2018, נחתם בחודש יולי 2018 הסכם בין די.בי.אס, אלטק, דראקו ו- OSI (ובשוליו התחייבות "גיבוי" להתחייבויות אלטק מצד תאגיד המחזיק בעקיפין בשליטה באלטק) שכלל, בין היתר, הסדרה של העברת זכויות קניין רוחני בקשר עם מפענחי HD ZAPPER ומפענחי 4K PVR שיוצרו בידי אלטק לדי.בי.אס וליצרן/ים חלופיים וכן התחייבויות נוספות של אלטק בקשר עם ההזמנות של המפענחים הנזכרות לעיל ועם תחילת ייצור המפענחים האמורים על ידי יצרן/ים חלופיים. כן כלל ההסכם ביטול של הסכמי האספקה הקודמים של המפענחים מהדגמים האמורים, וכן ויתור כולל והדדי של הצדדים על טענות ותביעות בקשר עם המפענחים משני הדגמים האמורים והסכמי אספקתם.

בנוסף, בחודש יולי 2018 נחתמו על ידי די.בי.אס שני הסכמי אספקה בין די.בי.אס, יצרן ממירים חלופי (Skardin Industrial Corp) - "סקרדין" ו- OSI, אשר בהתאם להוראותיהם סקרדין תייצר (כיצרן חלופי לאלטק) ו- OSI תייבא, תמכור ותספק לדי.בי.אס מפענחי HD Zapper ומפענחי 4K PVR. נכון למועד הדוח החלה אספקת המפענחים האמורים מתוצרת סקרדין.

לדי.בי.אס תלות בסקרדין כיצרנית הממירים. רכישה של מפענחים מתוצרת יצרן אחר אינה כרוכה, כשלעצמה, בהכרח, בתוספת עלות מהותית מאוד, אך תחייב תקופת היערכות ניכרת לצורך התקשרות עם יצרן אחר כאמור (ויכול שגם עם ספק אחר) והתאמת המפענחים החדשים שייצר למערכת השידור וההצפנה של די.בי.אס (לספק שירותים אלה - ראו סעיף 5.8.5), אשר עלולה, בפרט במקרה של הפסקת התקשרות בהתראה קצרה, לגרום לדי.בי.אס לאובדן הכנסות. החלפת ספק הממירים (OSI) בספק חלופי, צפויה להיות כרוכה בתקופת היערכות שתידרש להתקשרות החלופית ולשינוי במערך האספקה והתחזוקה.

5.8.3 ציוד קצה לשירות TV STING

שירות STING TV ניתן לצפייה באמצעות מגוון מכשירי קצה, ובהם streamers מדגמים שונים. די.בי.אס מוכרת streamer מתוצרת חברת Technicolor Delivery Technologies SAS, המיובא על ידי OSI.

5.8.4 ציוד שידור ומערכות מחשוב ותקשורת

לדי.בי.אס מרכז שידורים ראשי המצוי בכפר סבא, וכן מרכז שידורים משני המצוי בעמק האלה, שבאמצעותם מועברים שידורים. במרכזי השידורים מצוי ציוד קליטה ושידור, וכן מערכות מחשוב ותקשורת. מרכז השידורים המשני מופעל על ידי צד ג', המעמיד לדי.בי.אס את שירותי הפעלת מרכז השידורים המשני ותחזוקתו על פי הסכם שתוקפו עד לתום שנת 2023 (עם זכות הארכה המוקנית לדי.בי.אס, הניתנת למימוש שישה חודשים לפני סיום ההסכם).

5.8.5 מערכות הפעלה והצפנה

די.בי.אס רוכשת מתאגידים מקבוצת Cisco ("סיסקו") שירותי פיתוח, הטמעה, אחזקה ואחריות הקשורים במערכות ההפעלה של מערך השידורים והמפענחים, חומרה הקשורה בשירותים אלה, לרבות כאלו הקשורים בהצפנת שירותי די.בי.אס, כרטיסי צפיה המאפשרים צפייה בתכנים מוצפנים כאמור, וכן רשיונות רלבנטיים לשימוש במערכות ובמפענחים, וזאת על פי הסכם מסגרת. שירותים אלה ניתנים גם ביחס לשירות STING TV.

בגין שירותים ומוצרים אלה משלמת די.בי.אס לסיסקו תשלומים חד פעמיים וכן תשלומים עיתיים, אשר חלקם הינם בסכום קבוע וחלקם מבוסס על כמות המפענחים וה-streamers הפעילים מכל סוג, כאשר ביחס לחלק מהתשלומים נקבעו בהסכם סכומים שנתיים מינימאליים. תקופת ההתקשרות עם סיסקו הינה עד לחודש דצמבר 2020 (עם מנגנון הארכה אוטומטית אלא אם צד בחר לסיים את ההסכם, בכפוף לתקופות הודעה מוקדמת שנקבעו בהסכם עם סיסקו).

לדי.בי.אס תלות באספקתם הרציפה של שירותים ומוצרים אלה, ובכלל זה ביצוע אינטגרציה בין המפענחים השונים בהם עושה די.בי.אס שימוש למערכות ההפעלה.

בחודש מאי 2018 הודיעה סיסקו לדי.בי.אס על מכירת פעילות שירותיה לספקי טלוויזיה רב ערוצית לצד שלישי, Synamedia ("סינמדיה") ובחודש אוקטובר 2018 קיבלה די.בי.אס הודעה כי מכירת הפעילות האמורה הושלמה, וכי סיסקו מבקשת להמחות את ההתקשרות עימה

⁶² מפענחי 4KPVR נרכשו על פי הסכם אספקה "משולש" שבין די.בי.אס, אלטק ודראקו בע"מ, לפיו, בין השאר, דראקו תייבא לישראל, ותמכור לדי.בי.אס. ממירים המיוצרים על ידי אלטק, וזאת בתנאי ההסכם, לרבות תחת תנאי שירות תיקון ותמיכה למפענחים (חומרה ותכנה), הן במסגרת תקופת ותנאי האחרייות למפענחים (כפי שנקבעו בהסכם) והן מחוצה להם. בשלהי שנת הדוח החלו להירכש כמויות לא מהותיות של מפענחים מאת יצרן אחר כמפורט בסעיף 5.8.2 זה להלן.

לסינמדיה. נכון למועד הדוח הצדדים מנהלים מגעים בקשר עם הפנייה האמורה.

5.8.6. מערכת ניהול לקוחות ממוחשבת

די.בי.אס עושה שימוש בתוכנות ובמערכות מחשוב לצורך ניהול ההתקשרויות עם מנוייה, לרבות מערך החיוב והגבייה שלה. במסגרת זו, התקשרה די.בי.אס עם חברת NetCracker Technology Solutions Ltd וחברת NetCracker Technology EMEA Limited (ביחד "NetCracker").

לדי.בי.אס תלות במערכת ובשירותיה של NetCracker, בשל חשיבותם לצורך ניהול ומעקב די.בי.אס אחר רכישת שירותים ותכנים על ידי מנוייה וכן לצורך חיוב וגבייה ממנוייה. כשלים במערכת או הפסקת מתן השירותים לדי.בי.אס צפויים לגרום לקושי תפעולי עד לתיקון העניין או החלפת המערכת/הספק שירותים לאורך זמן ממושך. נכון למועד דוח זה, הסכם הפרוייקט הנוכחי לקבלת שירותים ותמיכה טכנית הינו עד לסוף שנת 2019.

5.9. נכסים לא מוחשיים

5.9.1. רישיונות

די.בי.אס הינה בעלת הרישיונות העיקריים הבאים:

5.9.1.1 רישיון השידורים שתוקפו עד לחודש ינואר 2023⁶³ - רישיון זה מהותי לפעילות די.בי.אס ומהווה את ההיתר הרגולטורי המרכזי לפעילותה (לתנאי רישיון זה ראו סעיף 5.15).

5.9.1.2 רישיון לשידורי טלוויזיה באמצעות לוויין באזור יהודה ושומרון שתוקפו עד לחודש דצמבר 2022, שהוראותיו דומות לרישיון השידורים של די.בי.אס המצויין בסעיף 5.9.1.1.

5.9.1.3 רישיון לביצוע פעולות uplink (העברת שידורים ממוקד שידורי די.בי.אס אל לוויין השידורים וביצוע פעולות הקמה והפעלה נלוות), אשר תוקפו עד לחודש ינואר 2023⁶⁴ או עד לתום תוקף רישיון השידורים של די.בי.אס, לפי המוקדם. רישיון זה מהותי לפעילות די.בי.אס ומהווה את ההיתר הרגולטורי להעברת מסרי השידור ממרכז השידורים ללוויין השידור ומהם לבתי המנויים.

5.9.2. סימני מסחר

לדי.בי.אס סימני מסחר רשומים שהעיקריים בהם נועדו להגן על שמה המסחרי (yes).

5.10. זכויות שידור

5.10.1. די.בי.אס הינה בעלת זכויות שידור בתכני וידאו משני סוגים:

תכנים אשר הזכויות לשידורם נרכשות מצדדים שלישיים הכוללים תכנים בדידים וערוצים. די.בי.אס פועלת להתאים ככל הניתן זכויות שידור שנרכשות על ידיה באופן שיאפשרות שידור במדינות השונות בהן היא פועלת, לרבות רשת האינטרנט;

תכנים אשר די.בי.אס משקיעה בהפקתם (באופן מלא או חלקי), כאשר בנוסף לעצם הזכות לשדר את התוכן במסגרת שידוריה לדי.בי.אס, על פי רוב, זכויות באותם תכנים, בשיעורים הקבועים בהסכמים עם המפיקים. על פי רוב, די.בי.אס זכאית אף ליתן הרשאות לשימוש בזכויות ולהשתתף בהכנסות הנובעות משימושים נוספים בתכנים מעבר לשידורם אצל די.בי.אס.

שידור והפצה של תכנים על ידי די.בי.אס, במדינות השונות, כרוך בתשלום תמלוגים לבעלי זכויות יוצרים ומבצעים ביצירות מוסיקליות, ברשומות קול, בתסריטים ובבימוי של התכנים וכן בגין שידור משנה, לרבות על פי חוק זכות יוצרים, התשס"ח-2007 ("חוק זכויות יוצרים") וחוק זכויות מבצעים ומשדרים, התשמ"ד-1984. תשלום תמלוגים כאמור מתבצע למספר ארגונים הפועלים בישראל, הגובים עבור בעלי זכויות הקניין הרוחני את התמלוגים המגיעים להם וזאת באמצעות רישיונות כוללים (blanket licenses). התשלומים על פי רישיונות אלה מבוססים לעיתים על תשלום קבוע ולעיתים על שיטות תמחור שונות, כאשר ביחס לחלק מהארגונים יתכן שדי.בי.אס תדרש לשלם תשלומים נוספים בגין העברת תכנים במדינות מסוימות, וזאת בסכומים שלהערכת די.בי.אס אינם צפויים להיות מהותיים.

הערכה זו של די.בי.אס הינה הערכה צופה פני עתיד, המבוססת בין היתר על אומדני די.בי.אס, לרבות ביחס להיקף השימוש בתכנים האמורים, ועל עמדות הארגונים השונים, וככל שיחולו

⁶³ זאת לאחר הארכת הרישיון בידי שר התקשורת בחודש ינואר 2017. בתום תקופה זו ניתן יהיה להאריכו ולחדשו לתקופות נוספות של שש שנים כל אחת, בכפוף לתנאי רישיון השידורים.

⁶⁴ זאת לאחר הארכת הרישיון שבוצעה בחודש ינואר 2017.

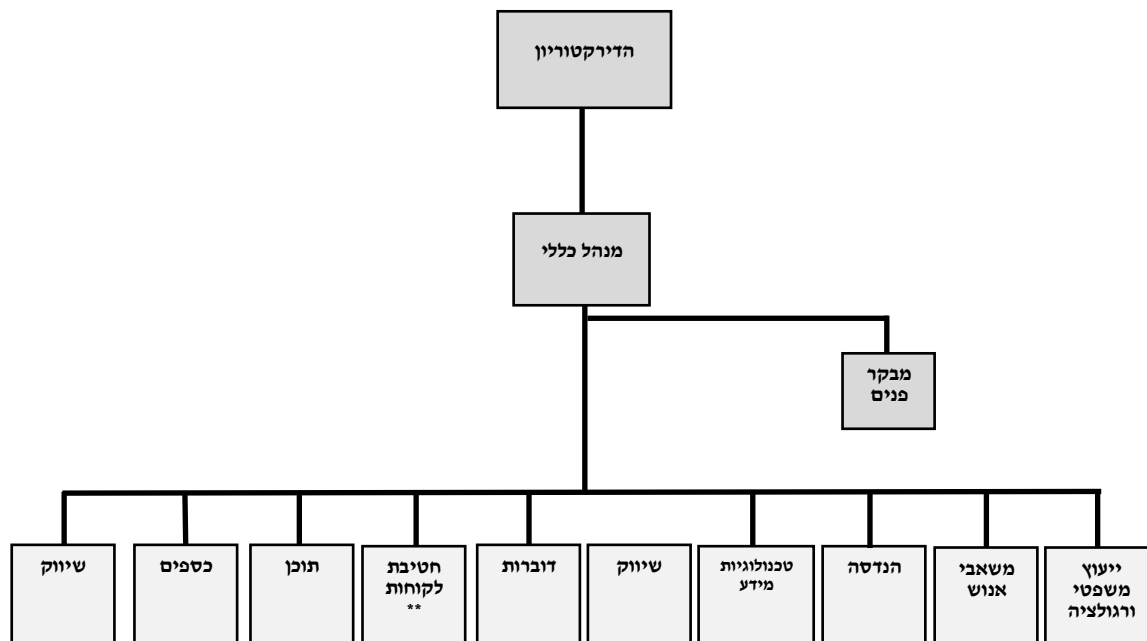
שינויים באיזה מהם, אפשר שהערכה זו תתממש באופן אחר.

5.10.2. לנוכח ריבוי ספקי התוכן שמהם רוכשת די.בי.אס זכויות שידור, אין לדי.בי.אס ספק תוכן עיקרי ואין לה תלות בספק תוכן בודד. עם זאת, בתחום שידורי הספורט הישראלי קיימת תלות, נכון למועד דוח זה, ברכישת זכויות השידור של ערוצי ספורט מקומיים (המשודרים בחבילת הבסיס ומחוצה לה) מאת ערוץ הספורט בע"מ וצ'רלטון בע"מ, עימם קיימת התקשרות ארוכת טווח. התמורה על פי הסכמים אלה מבוססת (למעט חריגים הקבועים בהסכמים אלה) על תשלום חודשי קבוע בהתאם למספר המנויים על שידורי די.בי.אס.

5.11. הון אנושי

5.11.1. מבנה ארגוני

הנהלת די.בי.אס מורכבת מאגפים, כאשר בראש כל אגף עומד סמנכ"ל, המשמש כחבר בהנהלת די.בי.אס.

(*) מבקר הפנים הינו עובד פלאפון.

(**) מנהלת חטיבת הלקוחות הינה המשנה למנכ"ל.

בחודש אוגוסט 2018 החל מנכ"ל פלאפון, מר רן גוראון, לכהן כמנכ"ל די.בי.אס (בנוסף לכהונתו כמנכ"ל פלאפון ולאחרונה גם כמנכ"ל בזק בינלאומי).

חלק מהסמנכ"לים המכהנים בדי.בי.אס. מכהנים גם כסמנכ"לים בפלאפון ובבזק בינלאומי.

5.11.2. מצבת עובדי די.בי.אס לפי אגפים:

כמות עובדים		
31.12.2017	31.12.2018	
503	492	עובדי מטה
*1,177	1,040	חטיבת הלקוחות
1,680	1,532	סה"כ

* כולל עובדי אגף המכירות, שבמהלך שנת הדוח מוזג לתוך חטיבת הלקוחות.

מספר העובדים הכלולים בטבלה שלעיל כולל עובדים המועסקים בחלקיות משרה. סך המשרות בדי.בי.אס ליום 31.12.2018 עמד על 1,370.

5.11.3. הטבות וטיבם של הסכמי ההעסקה

די.בי.אס הינה צד להסכם קיבוצי בינה לבין הסתדרות העובדים הלאומית החדשה (ארגון העובדים היציג בדי.בי.אס) וועד העובדים בדי.בי.אס משנת 2016. תוקף ההסכם לשלוש שנים (מספטמבר 2016), כאשר לאחר מועד זה יוארך ההסכם אוטומטית לתקופה של 12 חודשים.

בכל פעם, אלא אם יודיע אחד הצדדים על רצונו לשנות את ההסכם. ההסכם חל על כלל עובדי די.בי.אס (למעט אחוז מסוים של עובדים ומנהלים בדרג של מנהלי תחומים ומעלה). בהסכם נקבעו, בין היתר, התקופות שלאחריהן ייחשב עובד די.בי.אס כעובד קבוע, מנגנונים המשלבים את וועד העובדים בקבלת החלטות בעניין איש משרות ובענין סיום העסקתם של עובדים קבועים בדי.בי.אס, וכן תוספות שכר שנתיות והטבות כלכליות נוספות שיינתנו על ידי די.בי.אס לעובדים, בתקופת ההסכם.

עובדי די.בי.אס מועסקים בהתאם להסכמי העסקה אישיים על בסיס שכר חודשי או על פי שכר שעות, כאשר חלק מהעובדים זכאים גם לתגמול על פי ביצועים. הסכמי העסקה הם לרוב לתקופה בלתי קצובה וכל צד רשאי להפסיק את ההסכם בהודעה מראש בהתאם להסכם או לחוק.

בעקבות הכרזה בנובמבר 2017 על סכסוך עבודה ועל כוונה לפתוח בשביתה, מאת הסתדרות העובדים הלאומית, שעילתה, על פי ההודעה, כוונה לבצע רפורמות ושינויים מבניים בדי.בי.אס, לרבות כוונה לבצע פיטורי עובדים, נחתם בינואר 2018 הסכם קיבוצי מיוחד. על פי ההסכם הקיבוצי המיוחד, הצדדים יפעלו בענין ביצוע הרפורמות והשינויים המבניים בהתאם למנגנון הקבוע בהסכם הקיבוצי.

לענין תהליכי התייעלות ושינויים פנים ארגוניים בדי.בי.אס, פלאפון ובזק בינלאומי, הודעה מחודש יוני 2018 על הכרזת סכסוך עבודה שעניינו הכוונה לבצע שינויים מבניים בחברות הקבוצה לרבות די.בי.אס, והודעה על כניסה למשא ומתן עם נציגות העובדים מחודש נובמבר 2018, ראו סעיף 1.8.

ביום 14.3.2019 חתמה די.בי.אס, על הסדר קיבוצי בינה לבין ההסתדרות הלאומית ונציגות העובדים בקשר עם הליכי התייעלות וסינרגיה החל מיום 1.6.2019 ועד ליום 31.12.2021 ("ההסדר"). בהסדר נקבע, בין היתר, כי די.בי.אס תהיה רשאית לסיים את העסקתם של עד 325 עובדים במהלך שנות ההסדר וכי ינתן מענק חד פעמי לעובדים אשר לא יכללו בתכנית הפרישה. אומדן עלות ההסדר הינו כ-68 מליון ש"ח בהנחה של מימוש מלוא זכויות די.בי.אס להתייעלות כאמור לעיל והתקיימותם של תנאים למתן הטבות כלכליות נוספות לעובדים. בנוסף, נקבע בהסדר כי די.בי.אס רשאית להתייעל גם באמצעות אי גיוס עובדים במקום עובדים שסיימו את העסקתם. הערכות די.בי.אס בדבר עלות ההסכם הינן מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוססות, בין היתר, על הנחות די.בי.אס בדבר מימוש תכנית התייעלות ותנאים נוספים שנקבעו בהסכם. הערכות אלה עשויות שלא להתממש, או להתממש באופן שונה מכפי שנצפה, בין היתר, בתלות, באופן יישומה בפועל של תכנית התייעלות בשים לב לצרכי די.בי.אס ויכולתה לממש את תכניתה ובהתקיימות תנאים נוספים שנקבעו בהסכם.

5.11.4. תכניות תגמול עובדים

די.בי.אס נוהגת להעניק לנושאי המשרה בה, וכן למנהלים ולחלק מעובדיה, מענקים על בסיס שנתי המבוססים על עמידה ביעדים והערכת ביצועים.

5.12. ספקים

לתיאור ההתקשרות עם חלל, ראו סעיפים 5.7 ו- 5.16.1.

לתיאור ההתקשרות עם יצרני וספקי מפענחים ו-streamers ראו סעיף 5.8.2.

לתיאור ההתקשרות עם סיסקו ראו סעיף 5.8.5.

לתיאור ההתקשרות עם NetCracker ראו סעיף 5.8.6.

לענין רכישת זכויות שידור של ערוצי ספורט מקומיים ראו סעיף 5.10.2.

5.13. מימון

לדי.בי.אס מימון ממקורות בנקאיים שיתרתו ליום 31.12.18 כ- 20 מיליון ש"ח וכן אגרות חוב הנסחרות במערכת רצף מוסדי שיתרתן למועד האמור הנה כ- 8 מיליון ש"ח.

מקורות המימון העיקריים של די.בי.אס הם הלוואות בעלים או השקעות מאת החברה. בחודש פברואר 2019 אישרה החברה מסגרת אשראי או השקעה בהון די.בי.אס בסכום כולל של עד 250 מיליון ש"ח, לתקופה של 15 חודשים.

5.14. מיסוי

בשנת 2016 נחתם הסכם שומה בין החברה, די.בי.אס לבין רשות המיסים וכן ניתנה בהקשרו החלטת מיסוי, וזאת בעקבות שומה בשלב אי שלא בהסכם, שהוצאה לדי.בי.אס לשנים 2010-2011 והשגה שהגישה די.בי.אס. בנוסף שומת ניכויים של די.בי.אס לשנים 2013-2015 נחתמה בינואר 2018. לפרטים נוספים ראו ביאור 7 לדוחות 2018.

5.15. מגבלות ופיקוח על די.בי.אס**5.15.1. כללי**

פעילות די.בי.אס כבעלת רשיון לשידורים מוסדרת במערכת דינים ענפה החלה על תחום השידורים בלוויין ובכבלים, הכוללת חקיקה ראשית (ובפרט חוק התקשורת ותקנות שהותקנו לפיו), חקיקת משנה (לרבות כללי התקשורת) וכן הוראות מינהל והחלטות מועצה.

בנוסף, כפופה פעילותה של די.בי.אס להוראות רישיונותיה, ובראשם רישיון השידורים.

5.15.2. תנאי כשירות לבעל רישיון לשידורי לוויין, מגבלות על בעלויות צולבות

תקנות רישיון לשידורי לוויין קובעות מגבלות שונות על בעל רישיון, ובין השאר, תנאי כשירות ביחס לאחזקותיו של בעל הרישיון ובעלי ענין בו, במישרין ובעקיפין, בבעלי זכויות לשידורי כבלים, בבעלי זכויות לפי חוק הרשות השניה⁶⁵ ובעיתונים בעלי תפוצה יומית.

5.15.3. פיקוח על תעריפים

רישיון השידורים קובע הוראות בדבר סוגי תשלומים שרשאי בעל הרישיון לגבות ממנויי בגין שירותים הניתנים מכוח הרישיון, ואלו נקבעים במחירון די.בי.אס. חלק הארי של מנויי הלוויין מנויים למבצעים, המציעים את שירותי די.בי.אס, לרבות הרכבים שונים של חבילות תוכן, שירותים נלווים וכן קבלת ציוד הקצה והתקנתו, במחירים הנמוכים ממחירי המחירון. למבצע החל על מרבית מנויי הלוויין ראו סעיף 5.2.

על די.בי.אס מוטלת החובה להודיע ליו"ר המועצה על כל שינוי במחירון שאושר על-ידי המועצה מיד עם פרסומו והיו"ר רשאי במקרים מסויימים לאסור על שינוי המחירון. יו"ר המועצה אף רשאי להתערב במבצעים או הנחות שמציעה די.בי.אס, אם מצא שיש בהם כדי להטעות את הציבור או להפלות בין מנויים.

מכוח חוק התקשורת, ניתן לקבוע ברישיון מחירים מרביים שבהם ניתן לחייב מנוי. נכון למועד דוח זה לא נקבעו מחירים כאמור. בנוסף, השר רשאי לקבוע מחיר לחבילות היסוד.

בשנת 2016 נתקבלה החלטת מועצה בעניין מדיניות מבצעים והחלת הוראות שקיפות. לפרטים אודות החלטה זו ראו דיווחים מיידיים מהימים 15.2.2016 ו-23.3.2016.

5.15.4. חובת השקעה בהפקות מקומיות

בהתאם לדרישות רישיון השידורים והחלטות המועצה, בכל אחת מהשנים 2018 ו-2019 על די.בי.אס להשקיע סכום שלא יפחת מ-8% מהכנסותיה מדמי מנוי⁶⁶ בהפקות מקומיות, כאשר על פי כללי התקשורת והחלטות המועצה על די.בי.אס להשקיע שיעורים שונים מתוך סכומי השקעה אלו בקטגוריות שונות של הפקות מקומיות.

בחודש דצמבר 2018 החליטה המועצה לדחות לשנת 2020 את כניסתה לתוקף של החלטה קודמת שלה, לפיה שיעור חובת ההשקעה בהפקות מקומיות יעלה ויעמוד על 9%. עוד קבעה המועצה כי במהלך 2019 ובהתאם להתפתחויות, תקיים המועצה דיון נוסף לבחינת המצב החקיקתי הנוהג ומצבם הכלכלי של בעלי הרישיונות, לרבות נוסחת גידור שנקבעה בהחלטה המקורית ותיתן הוראות ככל שתמצא לנכון.

5.15.5. חובת העברת ערוצים

בהתאם לדרישות הדין והרישיון, נדרשת די.בי.אס לאפשר למפיקי ערוצים שנקבעו בחוק לעשות שימוש בתשתיותיה לשם הפצת שידורים למנוייה, וזאת תמורת תשלום ("דמי מעבר") אשר ייקבע בהסכם, ובהעדר הסכמה - תמורת תשלום שיקבע השר, לאחר שהתייעץ עם המועצה, כאשר ערוצים זעירים ייעודיים פטורים מתשלום דמי מעבר להוט ולדי.בי.אס. בפברואר 2018 נחקק תיקון לחוק במסגרתו הוסדרה סמכות השר לחייב העברה של שידורי בעלי רישיונות זעירים שעל פי חוק הרשות השניה (שלא היו בעלי רישיונות ייעודיים קודם לתיקון לחוק), וזאת תוך התחשבות בקיבולת הלוויין של בעלי רישיונות לשידור לוויין.

5.15.6. תוכן השידורים וחובות ביחס למנוי

רישיון השידורים קובע הוראות הנוגעות לתוכן שידורי די.בי.אס, וביניהן חובת קבלת אישור המועצה ביחס לערוצים המשודרים על ידי די.בי.אס. חוק התקשורת אוסר על בעלי רישיונות לשידורים לשדר תשדירי פרסומת, בכפוף למספר חריגים.

כמו כן, רישיון השידורים כולל תנאים בדבר תנאי השירותים למנויים לרבות איסור הפליה

⁶⁵ נכון למועד הדוח, מוסדרת פעילות גופים אלה (הן בתחום שידורי הכבלים והן לפי חוק הרשות השניה) באמצעות רישיונות ולא זכויות.

⁶⁶ על בסיס הכנסותיה בשעה החולפת, לרבות הכנסותיה של די.בי.אס מציוד קצה והתקנתו, ולפי עמדת המועצה גם משירותי ה-VOD.

ביניהם.

5.15.7 בעלות על ערוצי שידורים

על פי כללי התקשורת, די.בי.אס, לרבות גופים קשורים לה (כפי שמוגדרים בכללי התקשורת), רשאים להיות בעלים של עד 30% מהערוצים המקומיים המשודרים במסגרת שידורי די.בי.אס (זאת לעומת מגבלה של 20% החלה על הוט). כן מוגבלת די.בי.אס על פי חוק התקשורת בבעלות על מפיק שידורי חדשות.

5.15.8 הוראות כלליות ביחס לרישיון השידורים

לשר ולמועצה סמכות מקבילה לתקן את רישיון השידורים. השר הוסמך לבטל או להתלות את רישיון השידורים בעילות הקבועות בחוק התקשורת וברישיון השידורים. חוק התקשורת ורישיון השידורים קובעים מגבלות ביחס להעברתו, עיקולו ושעבודו של רישיון השידורים ושל נכסים מנכסי הרישיון. רישיון השידורים מחייב קבלת אישור השר ביחס לשינויים מסויימים באחזקת אמצעי שליטה בדי.בי.אס ומטיל חובות דיווח בנוגע למחזיקים באמצעי השליטה; אסורה הפגיעה בתחרות בדרך של הסכם, הסדר או הבנה עם צד שלישי בכל הנוגע למתן שידורים ושירותים אלא אם אושרו מראש ובכתב על ידי המועצה; נקבעו חובות הגשת דיווחים למשרד התקשורת וכן תנאים הקשורים בפיקוח על פעילות בעל הרישיון; נקבעה חובת המצאת ערבויות בנקאיות למשרד התקשורת להבטחת התחייבויות די.בי.אס לפי הרישיון, בסך (קרן) של 30 מיליון ₪ (סך העומד נכון למועד זה על כ-40 מיליון ש"ח).

5.15.9 הצעת סלי שירותים

על פי רישיון השידורים, רשאית די.בי.אס להציע סל שירותים משותף, הכולל שירות של החברה ושירות של די.בי.אס, בכפוף לקבלת אישור משרד התקשורת (שבהיעדר התנגדות תוך תקופה הקבועה ברישיון ייחשב כאילו ניתן) וכן בכפוף לתנאים, שהעיקריים בהם הינם חובת ה"פריקות" וקיומו של סל מקביל המשווק על ידי בעל רישיון שאינו קשור לחברה (ראו סעיף 1.7.2.2). סל שירותים משותף הכולל שירות תשתית לאינטרנט של החברה בלבד אינו טעון אישור משרד התקשורת ולא חלה לגביו חובת פריקות.

לעניין תנאים שפרסם הממונה בקשר עם מיזוג החברה ודי.בי.אס, ראו סעיף 2.16.8.3.

להערכת די.בי.אס, לנוכח התפתחות התחרות בין קבוצות התקשורת והחשיבות הגוברת והולכת להספקת שירותי תקשורת כוללים (ראו סעיף 1.7.1), בפרט בתחרות שבינה ובין הוט, סלקום ופרטנר שאינן כפופות למגבלות אלה, ככל שתיוותרנה המגבלות ביחס לשיתופי פעולה של החברה עימה (ראו סעיף 1.7.2.2), עלולה לגדול השפעתן לרעה של מגבלות אלה על תוצאות די.בי.אס.

5.15.10 אסדרת העברת תכני וידאו באמצעות האינטרנט

די.בי.אס סבורה כי שירותי ה-VOD אותם היא מספקת באמצעות רשת האינטרנט (ראו סעיף 5.2.1) אינם כפופים לאסדרה הנוהגת כיום ביחס לשידורי הטלוויזיה הרב ערוציים באמצעות לוויין או אסדרה אחרת מכח חוק התקשורת, בדומה למצב האסדרתי הנוהג ביחס לשירותי טלוויזיה באמצעות האינטרנט (כגון אלה המוצעים על ידי סלקום, פרטנר, וכן על ידי די.בי.אס ביחס לשירותי yesGO ו-STINGTV). עם זאת, מהחלטות שונות של המועצה (ראו גם סעיף 5.15.3) נראה שהמועצה רואה עצמה מוסמכת לאסדר גם את שירותי ה-VOD של די.בי.אס.

להחלטת שר התקשורת בעניין המלצת ועדת השידורים בעניין אסדרת העברת תכנים באמצעות האינטרנט, ולתזכיר בעניין החלת אסדרה על ספקי תכני חוץ-שמע בישראל ראו סעיף 5.1.2.

ככל שתיושם אסדרה של העברת תכנים באמצעות האינטרנט כאמור אפשר שתהייה לכך השלכות על מתן השירותים האמורים על ידי די.בי.אס.

הערכות אלה של די.בי.אס הינן מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוססות, בין היתר, על מסקנות ועדת השידורים, החלטת שר התקשורת בעניין והחלטות המועצה ונוסחן של יוזמות החקיקה. אין וודאות כי נושא זה יוסדר בחקיקה ובאסדרה בכלל, ובאופן שהוצע בפרט. הערכות אלה עשויות שלא להתממש, או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שנצפה, בין היתר, בתלות, באופן יישומן בפועל של מסקנות ועדת השידורים, בהחלטות המועצה, בהחלטות השר ובתיקוני החקיקה שיגובשו בעקבותיהן.

5.16 הסכמים מהותיים

להלן תיאור תמציתי של עיקרי ההסכמים העשויים להיחשב כהסכמים מהותיים שלא במהלך העסקים הרגיל של די.בי.אס, אשר נחתמו או שהינם בתוקף בתקופת הדוח:

הסכם לחכירת מקטעי חלל⁶⁷

5.16.1 על פי הסכם עם חלל תקשורת בע"מ ("חלל")⁶⁸ משנת 2013, כפי שתוקן, חוכרת די.בי.אס מקטעי חלל בלוויינים מסדרת "עמוס" ("הסכם חלל"). תקופת הסכם חלל הינה עד לשנת 2028 (בכפוף לאפשרויות סיום מוקדם שיפורטו להלן).

בהתאם להוראות הסכם חלל חוכרת די.בי.אס מקטעי החלל בלוויינים "עמוס 3"⁶⁹ (שתום חייו המשווער הינו בראשית שנת 2026), וכן בלווין "עמוס 7", אשר חלל הינה בעלת הזכות להחכיר בו מקטעי חלל על פי הסכם בינה ובין בעלת הזכויות בלווין זה, ואשר הוחכר לדי.בי.אס עד לפברואר 2021, כאשר חלל התחייבה לממש אופציה הנתונה לה מול בעלת הזכויות בלווין, להארכת החכירה בשנה נוספת ככל שבמועד האחרון למימוש אופציה זו יהיה ברור כי עמוס 8 לא יוצב על ידה עד לפברואר 2021.

על פי הסכם חלל, חלל התחייבה לנקוט במיטב המאמצים הסבירים להציב לוויין חדש, "עמוס 8", עד לחודש פברואר 2021, כאשר במקרה כזה תחכור די.בי.אס מקטעי חלל החל מאותו המועד בעמוס 3 ובעמוס 8, והחל מתום חיי עמוס 3 - בעמוס 8 בלבד. ככל שעמוס 8 לא יוצב עד לפברואר 2022 תחכור די.בי.אס מקטעי חלל בעמוס 3 עד לתום חייו, ותעמוד לה הזכות, אם תבחר בכך, לחכור מקטעי חלל גם בעמוס 8 ככל שיוצב מאוחר יותר.

מקטעי החלל החכורים – על פי הסכם חלל, במהלך תקופת ההתקשרות (ובכפוף לאירועי אי זמינות) די.בי.אס תחכור מחלל 12 מקטעי חלל, בהתאם לחלוקה בין הלוויינים הרלבנטיים שנקבעה בהסכם בהתאם לתקופות השונות. ההסכם אף מסדיר העמדת מקטעי גיבוי למקטעי החלל החכורים במהלך תקופת ההסכם, בתנאים ובמגבלות שנקבעו בו. במקרה בו עמוס 8 לא יוצב עד לפברואר 2022, תחכור די.בי.אס עשרה מקטעי חלל בעמוס 3 (בכפוף לאמור לעיל ככל שעמוס 8 יוצב מאוחר יותר).

בחודש אפריל 2018 החלה די.בי.אס לחכור משיב נוסף בעמוס 7 חלף מקטע חלל בעמוס 3 וזאת על פי תיקון להסכם חלל, שתוקפו עד לחודש ספטמבר 2019⁷⁰.

עלות החכירה - העלות הנומינלית הכוללת המשוערת למשך תקופת ההתקשרות (משנת 2017) הינה כ - 263 מליון דולר, המשקפת עלות שנתית ממוצעת של כ - 21.9 מיליון דולר, בכפוף למנגנוני הנחה והחזר שנקבעו בהסכם חלל.

סיום מוקדם של ההסכם - בהסכם חלל נקבעה זכות לסיום מוקדם ללא עילה, בכפוף להודעה מוקדמת בת 12 חודשים ותשלום התמורה בהתאם למנגנון הקבוע בו. כן נקבעה זכות לסיום מוקדם בשל עיכוב בכניסתו לתוקף של ההסכם לבניית "עמוס 8", וכן סיום מוקדם בתום חיי עמוס 3 בשל אי-זמינות בלווין "עמוס 8", וזאת ללא תשלום פיצוי ובתנאים שנקבעו בהסכם.

לפרטים נוספים אודות הסכם חלל, ראו דוח עסקה והודעה בדבר כינוס אסיפה כללית מיוחדת של החברה מיום 16.2.2017, (וכן דוח מתקן לדוח העסקה מיום 26.3.2017) ודיווח מיידי אודות תוצאות האסיפה הכללית של החברה מיום 3.4.2017, המובאים כאן בדרך של הפניה.

עמוס 8 - לביטול הסכם בו התקשרה חלל לייצור הלווין עמוס 8, להודעת חלל בדבר בחינת חלופות לבניית עמוס 8 לאור הודעה שקיבלה מגורם ממשלתי בדבר כוונת המדינה לפעול להצבת לוויין, להקמת ועדה בלתי תלויה של דירקטוריון החברה, שמותה לבחון אלטרנטיבות שונות העומדות בפני די.בי.אס, וכן לסיום פעילותה של הועדה האמורה ראו פרק א' לדוח התקופתי של החברה לשנת 2017, העדכוני לו בעדכון פרק א' לדוח התקופתי שצורף לדוח לרבעון השלישי לשנת 2018 של החברה וכן הדיווח המיידי של החברה מיום 17.12.2018.

בחודש דצמבר 2018, לאחר קבלת המלצת הועדה הבלתי תלויה, נמסרה לחלל הודעה, לפיה

⁶⁷ ההערכות בסעיף זה בדבר מועדי מסירת הלוויינים, שיגורם, הצבתם בחלל, תחילת פעילותם ותום חייהם, כמות המקטעים הנחכרים וההשלכות של היבטים אלה הינן מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס, בין היתר, על המידע שמסרה חלל לדי.בי.אס, ואשר בחלקו אף איננו בשליטת חלל ותלוי בהתקשרויותיה עם צדדים שלישיים. לפיכך, הערכות אלה עשויות שלא להתממש, או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שנצפה, בין היתר, בתלות בתנאים הקשורים לשיגור לוויינים, לתחילת הפעלת הלוויינים, לתנאים הנדרשים לפעילותם התקינה ולתום חיי לוויינים קיימים, לגורמים ואירועים חיצוניים (לרבות צדדים שלישיים) המשפיעים על פעילותם ופעילות חלל וכן למצבה העסקי של חלל.

⁶⁸ חברה שבמועד ההתקשרות בהסכם חלל נשלטה על ידי יורקום תקשורת בעלת השליטה בחברה (בעקיפין). למיטב ידיעת החברה ובהתאם למידע שנמסר לחברה מיורקום תקשורת, נכון למועד הדוח, נותקה הזיקה בין יורקום תקשורת לבין חלל, שכן בית המשפט מינה כונס למניות חלל שהוחזקו ע"י יורקום תקשורת ("מניות חלל שבכינוס"), אשר הינו הבעלים במלוא זכויות ההצבעה מכוחן וכן, לאור העובדה שכפי שנמסר לחברה, שווי הבטוחות שבידי הכונס לרבות שווי מניות חלל שבכינוס, אינו עולה על היקף החוב מכוחו מונה הכונס.

⁶⁹ לפי הנמסר מחלל, לוויין עמוס 3 סובל מתקלה במצברו (כמפורט בדוח המתקן לדוח העסקה, המובא בדרך של הפניה בסעיף זה להלן).

⁷⁰ הוסכם כי ההחלפה לא תגרע מאפשרות כיבוי אחד ממשיבי "עמוס 3" בתקופת האקליפס.

די.בי.אס לא תפעל לתיקון הסכם חלל, ותשמור על זכותה שלא לחכור מקטעים בלווין "עמוס 8" במקרה של איחור בהצבתו כאמור לעיל. לאור האמור לעיל, די.בי.אס תמשיך ותבחן את האלטרנטיבות השונות העומדות בפניה.

להערכת די.בי.אס, בשים לב בין השאר לביטול ההסכם לבניית עמוס 8 כאמור, הצבת עמוס 8 איננה צפויה להתממש עד לפברואר 2022, ובמקרה כזה תחכור די.בי.אס מקטעי חלל בעמוס 3 בלבד כאמור לעיל. חכירת מקטעי חלל בעמוס 3 בלבד, צפויה להיות כרוכה בהיעדר יתירות ללווין זה, וכן בחכירת עשרה מקטעים בלבד בעמוס 3 למעט אם תושג הסכמה עם חלל בדבר חכירת שני מקטעים נוספים בעמוס 3 (לעניינים אלו ראו סעיף 5.19.3.3).

5.16.2. דמי השימוש בשנת 2018 הסתכמו בכ - 78 מיליוני ש"ח.

5.16.3. לדי.בי.אס תלות מהותית בחלל, כבעלת הזכויות הבלעדית והספק היחיד של מקטעי החלל שבשימוש די.בי.אס, האחראית גם לתפעול מקטעי החלל. לעניין חשיפה לסיכונים במקרה של כשל בפעילות אחד מהלוויינים או אי זמינות מקטעי החלל בהם עושה די.בי.אס שימוש ראו סעיף 5.19.3.3. לענין התלות בחלל ראו סעיף 5.19.3.5.

5.17. הליכים משפטיים⁷¹

5.17.1. הליכים משפטיים תלויים ועומדים

תאריך	צדדים	ערכאה	סוג ההליך	פרטים	סכום התביעה / סעדים
א. יוני 2014	לקוח ונציגות בתים משותפים נגד די.בי.אס	מחוזי (ת"א)	תביעה כספית בצרוף בקשה (מאוחדת) להכיר בה כייצוגית	טענה בדבר חיוב דיירים המתגוררים בבתיים משותפים (הן לקוחות די.בי.אס והן מי שאינם לקוחות די.בי.אס), בגין צריכת החשמל של צלחות הלווין ו/או המגברים ו/או המכשירים אשר די.בי.אס עושה בהם שימוש, המוצבים בבתיים המשותפים. המבקש עתר לבית המשפט, בין היתר, בבקשה לחייב את די.בי.אס להשיב לחברי הקבוצה את החיוב בגין צריכת החשמל כאמור לעיל. התובענה השנייה (אשר במקור הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה, והועברה לדיון בפני בית המשפט המחוזי בתל אביב בחודש ספטמבר 2014) כוללת טענה לפיה די.בי.אס התקינה בבתיים משותפים ציוד הפועל על חשמל ולטענת די.בי.אס מחברת את הציוד החיצוני ללא אישור והסכמת הבתים המשותפים בהם הותקן לחשמל המשותף ואף צורכת ממנו מבלי לשלם בעבורו. בחודש אוקטובר 2015 החליט בית המשפט על איחוד ההליך בשתי בקשות האישור ועל הגשת כתבי בי דין מאוחדים. בדצמבר 2016 נמחקה בקשת המבקשים לסעדים זמניים כנגד די.בי.אס שנגעו לניתוק מנויים המסרבים לשאת בהוצאות החשמל ולהחתמת נציגי בניינים על הסכמות לנשיאה כאמור. בחודש יולי 2018 אישר בית המשפט לנהל את התובענה כייצוגית, וקבע כי קיימת עילה לכאורה לנציגויות הבתים בבניינים בהם חתמו הנציגים על כל טופס שממנו נעדרת הסכמה מפורשת לשאת בחיוב חודשי של צריכה החשמל הציבורי שצורך ציוד השידורים. בחודש דצמבר 2018 הגישו הצדדים הודעה לבית המשפט על כך שהם הגיעו להסכמות עקרוניות לסיום ההליכים בדרך של פשרה. בהמשך לבקשת הצדדים, אישר בית המשפט העליון בסוף חודש דצמבר 2018 לדחות את המועד להגשת בקשות למתן רשות ערעור על ההחלטה (ככל שהסכם הפשרה לא ייחתם או לא יאושר) עד ליום 1.4.2019. בחודש מרץ 2019 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם הפשרה שנחתם ביניהם בעלות שאינה מהותית לדי.בי.אס.	סך של כ- 80 מיליון ש"ח בגין נזקים ממוניים ולא ממוניים אשר נטען כי נגרמו בגין צריכת החשמל של מערכות די.בי.אס וכן צו עשה לחיוב די.בי.אס להתקנת מוני חשמל לצורך מדידת צריכת החשמל של מערכות די.בי.אס שעלותו הוערכה בבקשה בסך של כ- 44.6 מיליון ש"ח.
ב. ספטמבר 2014	לקוח נגד די.בי.אס	מחוזי (ת"א)	תביעה כספית בצרוף בקשה להכיר בה כייצוגית	טענה בדבר שיגור הודעות פרסומת אלקטרוניות על ידי די.בי.אס ללקוחותיה, אשר לפי הנטען נעשה תוך הפרה של סעיף 30א לחוק התקשורת, הפרת כללי רישיון די.בי.אס והפרת ההסכם שבינה לבין לקוחותיה. המבקשים מבקשים מבית המשפט סעד בגין אי נוחות שנגרמה ללקוחות די.בי.אס, הטרדה, אובדן זמן וכיו"ב, וכן סעד, ששכמו יקבע לפי שיקול דעת בית המשפט, בגין התעשרות די.בי.אס כתוצאה משיגור הודעות אלה.	כ-402 מיליון ש"ח (בתוספת סעד אותו מתבקש לקבוע בית המשפט על פי שיקול דעתו).
ג. יולי 2015	לקוחות נגד די.בי.אס	מחוזי (מרכז)	תביעות כספיות בצרוף	טענה בדבר אפליית לקוחות די.בי.אס אשר לא הוצעו או לא ניתנו להם התנאים הטובים ביותר או המחיר הזול ביותר עבור השירותים שקיבלו מדי.בי.אס; טענה להפליית	המבקשת אינה מציינת את סכום התביעה, אך

⁷¹ לעניין מדיניות דיווח ורף מהותיות ראו סעיף 2.18.

תאריך	צדדים	ערכאה	סוג ההליך	פרטים	סכום התביעה / סעדים
			בקשות להכיר בהן כייצוגיות	לקוחות די.בי.אס החדשים על פני לקוחותיה הקיימים אשר זוכים לקבל מבצע או הטבה עבור הצטרפותם לדי.בי.אס; וכן טענה להפליית מצטרפים חדשים שנמנים על חוג המכרים של עובדי החברה, על פני מצטרפים חדשים אחרים. זאת, על פי הנטען, בניגוד לחובה המוטלת על די.בי.אס מכוח רישיונה ומכוח הדין שלא להפלות במחירי השירותים אותם היא מספקת. המבקשת מבקשת כי די.בי.אס תפצה את חברי הקבוצה המיוצגת בהפרש הכספי שבין המחיר שכל אחד מהם שילם לדי.בי.אס בפועל עבור השירותים, ובין המחיר הזול ביותר שהיו יכולים לשלם עבור אותם השירותים. בנוסף, המבקשת מבקשת מבית המשפט להורות לדי.בי.אס להציע ולספק לכל דורש את שירותיה בתנאים זהים ולהציגם בפרסומיה השונים. בחודש ספטמבר 2015, בעקבות הגשת בקשה נוספת לאישור תובענה ייצוגית כנגד די.בי.אס העוסקת בטענה בדבר אפליית מחירים, קבע בית המשפט כי שתי התובענות יוגדרו כתיקים קשורים ובחודש נובמבר 2015 הורה על איחוד הדיון בשתי בקשות האישור. בהסכמת הצדדים, החליט בית המשפט לעכב את הדיון בתיק לנוכח עיכוב מקביל שחל בתיקים מקבילים כנגד נתבעים אחרים כאשר תלויה ועומדת בקשה להעברת הדיון בבקשות לבית המשפט האחר כאמור. בהחלטתו מחודש מרץ 2018 בבקשות לאישור ההסדרים הדיוניים, קבע בית המשפט, כי ההליכים נגד כל חברות התקשורת, לרבות חברות הטלוויזיה והבקשות נגד די.בי.אס, יידונו במאוחד וקבע סדרי דין לבירור בקשות האישור. בנוסף, ולאחר שהצדדים להליך הגישו סיכומים מטעמם לבית המשפט, התקיים בחודש יולי 2018 דיון בכל בקשות האישור נגד כל חברות התקשורת, במסגרתו המליץ בית המשפט למבקשים לשקול הסתלקות מתוגמלת מבקשות האישור, וקבע כי ככל שלא תתקבל ההמלצה עד לחודש ספטמבר 2018, תינתן החלטה על ידי בית המשפט בבקשות האישור. בחודש נובמבר 2018, היות שלא הוגשה כל הודעה נוספת בעניין, קבע בית המשפט כי התיק יועבר למתן החלטה בבקשות האישור.	מעריכה את היקף הנזק בעשרות מיליוני ש"ח. סכום התביעה השניה הוערך על ידי המבקשים ב-13 מיליון ש"ח בתוספת נזק לא ממוני כפי שייפסק על ידי בית המשפט.
ד.	דצמבר 2015	לקוחות נגד די.בי.אס והוט	מחוזי (מרכז)	טענה לפיה די.בי.אס והוט פועלות שלא כדין בכך שהן מספקות ללקוחותיהן שירותי תוכן בתשלום (במסגרת שירותי ה VOD של די.בי.אס והוט), הניתן בעסקאות לתקופות קצרות, המתחדשות באופן אוטומטי, תוך חיוב לקוחותיהן עבור השירות באופן חד-צדדי, ללא קבלת הסכמת הלקוחות, ובניגוד להוראות הדין. בכך, לפי הנטען, גובות הן מלקוחותיהן סכומים שלא כדין, ומתעשרות באופן פסול. על פי החלטת בית המשפט, פורסם בחודש מאי 2018 בעיתונות ובאינטרנט הסדר הפשרה אליו הגיעו הצדדים והבקשה לאישורו. על פי עיקרי הפשרה, די.בי.אס תפתח ערוץ ייעודי לזכאים להטבה למשך שלושה חודשים. בחודש דצמבר 2018 הגיש היועמ"ש התנגדות להסדר הפשרה במתכונתו הנוכחית. בחודש פברואר 2019 הגיש די.בי.אס והמבקש תשובות לעמדת היועמ"ש. בחודש פברואר 2019 בית המשפט הורה לחברה להגיש הודעה בדבר האפשרות לערוך שינוי במלל המופיע על גבי מסכי הטלוויזיה בעת רכישת הערוצים מושא הליך זה. בחודש מרץ 2019 הגישה די.בי.אס הודעה לפיה היא מסכימה לערוך את השינוי במלל במסכי הרכישה, ושומרת על זכותה לשנות מלל זה ובלבד שגם בנוסחים האחרים יהיה ברור כי רכישת הערוצים מושא ההליך היא עסקה מתמשכת. בחודש מרץ 2019 קבע בית המשפט כי החלטתו בבקשה לאישור הסדר פשרה תינתן ותועבר לצדדים.	המבקשים אינם מציינים מפורשות את סכום התובענה, אך מעריכים כי ההתנהלות המתוארת מקנה לדי.בי.אס ולחוט מדי שנה הכנסות של עשרות מיליוני ש"ח.

תאריך	צדדים	ערכאה	סוג ההליך	פרטים	סכום התביעה / סעדים
ה. אפריל 2016	לקוחות נ' די.בי.אס	מחוזי (תל-אביב)	תביעה כספית בצרוף בקשה להכיר בה כייצוגית	בחודש אפריל 2016 הוגשה תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד די.בי.אס לבית המשפט המחוזי בתל-אביב. לטענת המבקשים, מנויים של די.בי.אס, התנאי הכלול בהסכם ההתקשרות של די.בי.אס עם לקוחותיה, המאפשר "להקפיא" מנוי לתקופה מוגבלת ובכך להימנע מתשלום דמי מנוי בגין תקופה זו, ובלבד שההקפאה הינה לתקופה מינימלית של 30 ימים ("התנאי") הינו תנאי מקפח ובלתי סביר בחוזה אחיד. בנוסף, טוענים התובעים כי די.בי.אס מאפשרת "הקפאת" מנוי לתקופה קצרה יותר ללקוחות המתקשרים אליה בקשר לעניין זה טלפונית - דבר שנטען כי מהווה הטעיה צרכנית והתנהלות שלא בתום לב תוך הפרת, בין היתר, הוראות חוק החוזים, דיני הגנת הצרכן וחוק עשיית עושר ולא במשפט.	המבקשים מבקשים מבית המשפט להורות על ביטול התנאי בהסכם, ולחילופין לקבוע כי התנהלות די.בי.אס כמתואר לעיל מהווה הטעיה צרכנית והתנהלות שלא בתום לב. כן מתבקש פיצוי המנויים שהינם חברי הקבוצה בסך כולל של כ- 736 מיליון ש"ח בגין תקופות בהן.
ו. יוני 2017		חקירת רשות ניירות ערך		לפרטים בדבר חקירה גלויה שנפתחה בחודש יוני 2017 על ידי הרשות לניירות ערך, ובמסגרתה נחקרו בין השאר מנכ"ל די.בי.אס לשעבר וסמנכ"ל הכספים שלה לשעבר ראו סעיף 1.1.5.	
ז. יוני 2017	בעלי מניות של החברה כנגד החברה, יו"ר דירקטוריון החברה, חברי דירקטוריון החברה, וכן חברות מקבוצת יורוקום וכנגד מנכ"ל החברה ומנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של די.בי.אס	בבית המשפט המחוזי (מחלקה כלכלית) בתל אביב	בקשה לאישור תביעות ייצוגיות	לפרטים בדבר בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה בין השאר כנגד די.בי.אס, מנכ"ל די.בי.אס לשעבר וסמנכ"ל הכספים שלה לשעבר, בקשר עם עיסקה משנת 2015 אשר במסגרתה רכשה החברה מיורוקום די.בי.אס בע"מ את יתרת מניות די.בי.אס שהוחזקו על ידה בקשר עם העסקה לרכישת מניות החברה בידי יורוקום, ראו סעיף 2.18.	
ח. יולי - אוגוסט 2017	בעלי מניות של החברה כנגד החברה ודי.בי.אס	בית המשפט המחוזי בתל אביב	בקשה לגילוי מסמכים לפני הגשת בקשה לאישור תביעה נגזרת בהתאם לסעיף 198א לחוק החברות כנגד החברה ודי.בי.אס, לגילויים של מסמכים מסויימים בקשר עם עסקת בעלי עניין בין די.בי.אס וחלל משנת 2013 כפי שתוקנה בשנת 2017 (הסכם חלל) ראו סעיף 2.18.ט(ב).	לפרטים בדבר בקשות שהוגשו בחודש יולי 2017 על ידי בעלי מניות בחברה לבית המשפט המחוזי בתל אביב (מחלקה כלכלית), אשר אוחדה בשנת 2018 לבקשה אחת לגילוי מסמכים לפני הגשת בקשה לאישור תביעה נגזרת בהתאם לסעיף 198א לחוק החברות כנגד החברה ודי.בי.אס, לגילויים של מסמכים מסויימים בקשר עם עסקת בעלי עניין בין די.בי.אס וחלל משנת 2013 כפי שתוקנה בשנת 2017 (הסכם חלל) ראו סעיף 2.18.ט(ב).	
ט. דצמבר 2017	בעלי ניירות ערך של בי קומיוניקיי שנס במקור כנגד בי קומיוניקיי שנס ונושאי משרה בה. במסגרת תביעה	בית משפט במדינת ניו יורק בארה"ב	בקשה לאישור תביעה ייצוגית	לפרטים בדבר בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה בין השאר כנגד די.בי.אס, מנכ"ל די.בי.אס וסמנכ"ל הכספים בדי.בי.אס, בקשר עם עיסקה משנת 2015 אשר במסגרתה רכשה החברה מיורוקום די.בי.אס את יתרת מניות די.בי.אס שהוחזקו על ידה בקשר עם העסקה לרכישת מניות החברה בידי יורוקום, ראו סעיף 2.18.	*

תאריך	צדדים	ערכאה	סוג ההליך	פרטים	סכום התביעה / סעדים
יוני 2018	מתוקנת צורפו לרשימת הנתבעים לראשונה, בין השאר, גם די.בי.אס ונושאי משרה (בהווה ובעבר) בדי.בי.אס ובחברה. החברה עצמה לא צורפה להליך	בית המשפט המחוזי (המחלקה הכלכלית) בתל אביב	בקשה לגילוי ועיון במסמכים לפי סעיף 198א לחוק החברות	לפרטים בדבר בקשה לגילוי מסמכים לפני הגשת בקשה לאישור תביעה נגזרת בהתאם לסעיף 198א לחוק החברות, אשר הוגשו על ידי בעלי מניות כנגד החברה, די.בי.אס, בעל השליטה לשעבר בחברה, מר שאול אלוביץ, ובנו, מר אור אלוביץ ("ה"ה אלוביץ"), למסירת מסמכים ומידע בקשר עם הפרת חובות הנאמנות, ההגינות והאמונים של ה"ה אלוביץ בקשר עם מכירת מניות החברה ביום 2.2.2016 על ידי בי קומיוניקיישנס, ראו סעיף 2.18.די.	

5.17.2. הליכים משפטיים שנסתיימו בתקופת הדוח או עד למועד פרסום הדוח

תאריך הגשת התביעה	צדדים	ערכאה	סוג הליך	פרטים	סכום התביעה המקורית (מיליוני ₪)
מרץ 2017	לקוחה נ' די.בי.אס	מחוזי (מרכז)	תביעה כספית בצרוף בקשה להכיר בה כייצוגית	טענה כי די.בי.אס הפרה את ההסכם עם לקוחותיה ואת תנאי הרישיון שניתן לה ע"י משרד התקשורת, כאשר הפסיקה את שידורי ערוץ הילדים החל מיום 1.1.2017 והחלה לשדר במקומם ערוץ חדש בשם Yes KIDZ.	לא צוין
				בחודש מאי 2017 התקבל אצל די.בי.אס מכתב מהמועצה שענייננו סיום הליך החלפת ערוץ הילדים, במסגרתו הודיעה המועצה כי די.בי.אס עמדה בהחלטות המועצה שניתנו בעניין זה, וכי המענה שהציעה החברה "מעניק תחליף ראוי לערוץ שהוסר". ביום 4.10.2018 אישר בית המשפט את הסתלקות המבקשת מבקשת האישור.	

5.18. יעדים ואסטרטגיה

5.18.1. יעדי די.בי.אס הינם שמירת נתח שוק ומצבת לקוחותיה, תוך שימור מעמדה העסקי והתחרותי של די.בי.אס בתחום והמשך נקיטה בצעדי התייעלות.

5.18.2. על מנת להשיג את היעדים האמורים, לצד פעולות לצמצום ההוצאות, די.בי.אס משקיעה מאמצים ניכרים בתחומי השיווק והמכירות ובאסטרטגיה שיווקית מתאימה המיועדת להמשך גיוס מנויים ושימור המנויים הקיימים; שיפור מתמיד במערך השירות למנויים; שדרוג הצעות הערך ללקוחות, יצירת בידול וראשוניות בתוכן שידוריה; הגדלת היקף התכנים הנרכשים על ידי כל מנוי והרחבת שירותי הערך המוסף של די.בי.אס; וכן השקעה בפיתוח והטמעת טכנולוגיות מתקדמות ושירותים חדשים; מאמצים אלו כוללים את חתירת די.בי.אס להגדלת שיעור החדירה של שירותים מתקדמים, ובהם מפענחי ה-PVR ושירותי VOD, HD ו-Ultra HD בקרב מנוייה וכן לאספקת תכניה גם בפלטפורמות נוספות, כגון yesGO ו-STING TV (ראו סעיפים 5.2.1 ו- 5.2.2), באופן שיגדיל את הכנסות די.בי.אס ואת נאמנות מנוייה לשירותי די.בי.אס (למתווה מעבר מדורג למתכונת OTT ראו סעיף 5.18.4).

5.18.3. יעדי די.בי.אס כאמור לעיל הינם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על תחזיות הנהלת די.בי.אס, על המגמה הנוכחית בשוק השידורים ועל הנחות די.בי.אס ביחס לתחרות בתחום והרגולציה החלה ואשר תחול על די.בי.אס ועל גורמים אחרים, בשים לב גם למגבלות החלות ושיחולו על החברה, המשפיעות על די.בי.אס. עם זאת יתכן שתחזיות הנהלת די.בי.אס, היערכויותיה ויעדיה לא יתממשו, או יתממשו באופן שונה מהותית, לנוכח שינויים בביקושים בשוק השידורים, לנוכח התעצמות התחרות בתחום זה, לנוכח כניסת גורמים נוספים לתחום או לתחומים תחליפיים לו, לנוכח התפתחויות טכנולוגיות ושינוי הרגלי צריכה, ולנוכח מגבלות רגולטוריות המוטלות או אשר יוטלו על די.בי.אס, או על שיתופי פעולה שלה

עם החברה ועל גורמים אחרים בתחום, וכן לנוכח האופן בו יאוסדר התחום הן ביחס לבעלי רשיונות והן ביחס לכאלה שאינם בעלי רשיונות.

5.18.4. כמו כן, בחודש מרץ 2019 אישרו דירקטוריון החברה ודירקטוריון די.בי.אס מתווה בדבר מעבר של די.בי.אס משידורי לוויין לשידור באמצעות רשת האינטרנט (OTT) בהליך הדרגתי ארוך טווח הצפוי להתפרס על פני תקופה של עד כ-7 שנים. ההשקעה השנתית הממוצעת של די.בי.אס במהלך שנות המתווה צפויה להיות בסדרי גודל דומים להשקעה השנתית הממוצעת בשנים האחרונות. בהתאם להחלטה, די.בי.אס תעקוב באופן שוטף אחר תנאי השוק, התחרות והסביבה הטכנולוגית, ותבחן בצורה תדירה את ישימות המתווה ואת הצורך, ככל שיהיה, בביצוע שינויים בו, בקצב ביצועו או באופן יישומו, וזאת בשים לב גם לצרכי לקוחותיה ובהתחשב במחויבויות רגולטוריות ואחרות של די.בי.אס.

החלטת דירקטוריון די.בי.אס התקבלה לאור המגמות בשוק התוכן הטלוויזיוני הכוללות ירידת חסמי כניסה, כניסת שחקנים חדשים והתבססות טכנולוגיות שידור OTT, שינוי שרשרת הערך ושינוי בהרגלי הצריכה. כל אלה לצד ההבדלים בין טכנולוגית השידור הלוויינית הוותיקה וטכנולוגית שידור ה-OTT על היתרונות הגלומים בה, חייבו בחינה של הצורך בביסוס שידורי ה-OTT על ידי די.בי.אס. זאת, בשים לב, בין היתר, להתחייבויות הקיימות בכל הנוגע לטכנולוגיה הלוויינית, למשק המממרים, לרישוי במסגרתו פועלת די.בי.אס, לזכויות התוכן העומדות לרשותה ולהתפתחות קצבי הגלישה בשוק.

מדובר כאמור באישור מתווה למעבר בהליך הדרגתי תוך מעקב שוטף, ובהתאם אין כל וודאות, בשלב זה, למשך ביצוע התהליך בפועל ו/או כי המהלך יושלם ויבוצע מעבר כאמור. ככל שהמעבר יושלם, הוא צפוי להוביל לחסכון בהוצאות די.בי.אס ולהתאמה טובה יותר לתנאי השוק המשתנים.

המידע וההערכות הכלולים בסעיף זה הינם מידע צופה פני עתיד כהגדרת מונח זה בחוק ניירות ערך המבוסס, בין השאר, על הנחות, הערכות ותחזיות לגבי התחרות, ההתפתחויות העסקיות, הרגלי הצריכה, הסביבה הטכנולוגית, הסביבה הרגולטורית ואופן האסדרה (הן על די.בי.אס והן על גורמים אחרים) וזאת הן בשוק שידורי הלוויין והן בשוק שידורי הטלוויזיה על גבי האינטרנט (OTT). בהתאם, המידע עשוי שלא להתממש באופן מלא או חלקי או להתממש במתכונת שונה מזו שהוערכה, ככל שההערכות והתחזיות האמורות לא יתקיימו או יתקיימו באופן שונה מהצפוי.

5.19. דיון בגורמי סיכון

להלן יובאו האיומים, החולשות וגורמי הסיכון האחרים של די.בי.אס ("הסיכונים"), הנובעים מסביבתה הכללית, מן הענף ומן המאפיינים הייחודיים שבפעילותה.

5.19.1. סיכונים מקרו

5.19.1.1. סיכונים פיננסיים - חלק מהותי מהוצאות והשקעות די.בי.אס מבוצעות בדולר ארה"ב (בעיקר תוכן, מקטעי לוויין, רכש מפענחים וציוד לוגיסטי נוסף). לפיכך, לשינויי שער חריפים ישנה השפעה על התוצאות העסקיות של די.בי.אס.

5.19.1.2. מיתון/האטה כלכלית - האטה כלכלית במשק, עליה בשיעורי אבטלה וירידה בהכנסה הפנויה עלולים להביא לקיטון במספר מנויי די.בי.אס, לקיטון בהכנסות די.בי.אס ולפגיעה בתוצאות העסקיות.

5.19.1.3. מצב בטחוני - מצב בטחוני רעוע מתמשך באזורים נרחבים בישראל, המשבש את חיי היומיום של התושבים, עלול להביא להרעה בתוצאות העסקיות של די.בי.אס.

5.19.2. סיכונים ענפיים

5.19.2.1. תלות ברישיונות – שידורי הטלוויזיה באמצעות לוויין של די.בי.אס מסופקים בהתאם לרישיון השידורים ובאמצעות רישיונות נוספים, ועל כן תלויים בקיומם של רישיונות אלה ובהארכתם מעת לעת. הפרת הוראות הרישיונות, כמו גם הוראות הדין מכוחן ניתנו הרישיונות, עלולה להביא, בכפוף לתנאים הקבועים לכך ברישיונות, לביטול, שינוי, התליה או אי הארכה של הרישיונות וכתוצאה מכך לפגיעה מהותית ביכולתה של די.בי.אס להמשיך ולפעול בתחום.

5.19.2.2. רגולציה - אספקת שידורי טלוויזיה באמצעות לוויין כפופה לחובות ומגבלות הקבועות בחקיקה וכן למשטר רישוי, פיקוח ואישורים מטעם גורמים רגולטורים שונים, ולפיכך עשויה להיות מושפעת ומוגבלת לנוכח שיקולי מדיניות המוכתבים על ידי גורמים אלו והחלטותיהם, וכן משינויי חקיקה בתחום התקשורת (ראו סעיף 5.15). שינויים רגולטוריים עשויים להיות בעלי השפעה על פעילות די.בי.אס. ועלולים לפגוע מהותית בתוצאותיה הכספיות. כמו כן המשך פעילותם של ספקי תוכן (וכניסת ספקים נוספים) באמצעות האינטרנט כאמור בסעיף 5.1.1 ללא החלת כללי רגולציה על פעילותם ו/או ללא תיקון מתאים של כללי הרגולציה החלים על בעלי רישיונות

לשידורים, עלולה לפגוע מהותית בתוצאותיה הכספיות של די.בי.אס. בנוסף כפופה פעילות די.בי.אס, כחברה המספקת שירותים לציבור, בין השאר, לחקיקה מתחום הגנת הצרכן והגנת הפרטיות.

5.19.2.3 תחרות חריפה - התחום מאופיין בתחרות חריפה עם מגוון מתחרים שונים (ראו סעיף 5.1.7), באופן המחייב את די.בי.אס להשקיע באופן תמידי ורציף בגיוס ובשימור לקוחות ובהתמודדות עם שיעורי מעבר גבוהים של מנויים בין החברות. למאפייני התחרות ראו סעיף 5.6.

5.19.2.4 פיתוחים ושיפורים טכנולוגיים - שיפורים טכנולוגיים ופיתוח טכנולוגיות חדשות אשר תהפוכנה את הטכנולוגיה הקיימת לנחותה, עלולים לחייב את די.בי.אס בהשקעות כספיות גדולות על מנת לשמר את מעמדה התחרותי. כמו כן, שיפורים ופיתוח כאמור עלולים להגדיל עוד יותר את הנגישות לתכני וידאו ולאפשר לגורמים נוספים להציע שירותי צפייה בתכנים ללא צורך בהשקעות כבדות, באופן שעלול להקשות על די.בי.אס בגיוס מנויים, שימורם ובהצעת שירותיה, לחייבה בהשקעות כספיות כבדות ולאיים על מעמדה התחרותי (ראו סעיף 5.1.1).

5.19.2.5 תשתית חלופית לשידורים רב ערוציים - פעילות מערך ה-DTT, ובפרט הרחבתו, וכן העמקת חדירת מפעלי ה-OTT, עלולים לפגוע בתוצאותיה הכספיות של די.בי.אס (ראו סעיף 5.1.1).

5.19.2.6 צפייה לא מורשית - תחום השידורים חשוף לחיבור "פיראטי" של צופים לקליטת השידורים, ללא תשלום דמי מנוי, וכן חשוף לנגישות הציבור לתכנים בהם לגוף המשדר זכויות.

בחודש ינואר 2019 נחקק תיקון לחוק זכויות יוצרים, שעיקרו מספר תיקונים שנועדו להתאים את המצב המשפטי בתחום לטכנולוגיה המתפתחת ובהם תיקונים ביחס להפרה עקיפה של זכות יוצרים; הסדרת צווים שיפוטניים להגבלת הגישה למקור תוכן; חשיפת זהותו של עושה פעולה בתוכן ברשת תקשורת אלקטרונית; תיקונים לסעיפי העונשין וקביעת עבירות נוספות על הוראות החוק. כמו כן, התיקון מסדיר את האופן בו ניתן לעשות שימוש ביצירות יתומות שבעל הזכות בהן אינו ידוע או לא אותר.

5.19.2.7 חשיפה לתובענות ייצוגיות - קיימת חשיפה לתביעות ייצוגיות בסכומים משמעותיים.

5.19.3 סיכונים מיוחדים לדי.בי.אס

5.19.3.1 מגבלות כתוצאה ממבנה הבעלות - די.בי.אס מוגבלת בשיתופי פעולה עם החברה ביחס להצעת סל שירותי תקשורת באופן המשפיע באופן מהותי על מצבה העסקי של די.בי.אס ועל יכולותיה התחרותיות (ראו סעיף 5.6.2).

5.19.3.2 קיום תזרים מזומנים מספק - על די.בי.אס לקיים תזרים מזומנים מספק לצורך עמידתה בתכנית העסקית שלה. היעדרו של תזרים מזומנים מספק, לרבות בדרך של השקעה או מימון מצד החברה, עשוי להשפיע לרעה על עסקיה של די.בי.אס ועל יכולתה של די.בי.אס להגדיל את שיעור החדירה של שירותים מתקדמים, וכן להקשות על יכולתה להתמודד עם איומים תחרותיים נוכח התפתחויות טכנולוגיות ושינויים בהרגלי הצריכה בתחום.

להערכת די.בי.אס, היא צפויה להמשיך לצבור הפסדים תפעולים בשנים הבאות ולפיכך ללא תמיכת החברה לא תוכל לעמוד בהתחייבויותיה ולהמשיך לפעול כעסק חי. להערכת די.בי.אס, מקורות המימון העומדים לרשותה הכוללים, בין היתר, את הגרעון בהון החוזר ואת מסגרת האשראי וההשקעות בהון מהחברה כאמור בסעיף 5.13, יספקו את צרכי פעילות די.בי.אס לשנה הקרובה.

5.19.3.3 כשל, פגיעה או אי זמינות בלווין - שידורי די.בי.אס מבוצעים באמצעות מקטעי חלל של לוויינים הממוקמים בנקודה זהה בחלל. כשל בפעילות אחד הלוויינים, פגיעה באחד מהם או אי זמינות מקטעי חלל במי מהלוויינים, לרבות אי זמינות לוויין חדש המיועד להחליף לוויין קודם שחדל לשדר או לספק שירותים לדי.בי.אס או סיום חכירת מקטעים במי מהלוויינים, עלולים לשבש ולצמצם מהותית את היקף שידורי די.בי.אס, אלא אם תימצא חלופה למקטעי החלל שאינם זמינים כאמור או אם תבוצע החלפה של מפענחים מסוג מסוים (הכרוכה בהשקעה) ובשים לב גם לחלוק הזמן עד ליישומה של חלופה כאמור. עם זאת, הכפילות בלוויינים שבאמצעותם מבוצעים השידורים למנויים נכון למועד דוח זה, בשים לב גם למנגנוני הגיבוי החלקיים שנקבעו בהסכמי חלל (שטיבם והיקפם תלויים בין השאר בזהות הלוויין המגובה), מאפשרת להקטין באופן משמעותי את הסיכון הכרוך בפגיעה, כשל או אי זמינות אחד מהם, ולשפר את יכולת השרידות של עיקר השידור. במקרה של אי זמינותו של לוויין כאמור, ניתן יהיה, באמצעות מקטעי חלל שיעמדו לרשות די.בי.אס

בלוויין האחר, לשדר את הערוצים העיקריים המשודרים על ידי די.בי.אס, אך לא את כלל הערוצים המשודרים (להסכם חלל, לרבות מנגנוני גיבוי שנקבעו על פיו ראו 5.16). הכפילות האמורה בלוויינים יועדה להתקיים על פי הסכם חלל עד לתחילת שנת 2026, אולם להערכת די.בי.אס צפויה להסתיים בראשית 2022 - ראו סעיף 5.16.⁷² לדי.בי.אס אין ביטוח לאובדן הכנסות שנגרם בגין כשל ללוויין.

הערכת די.בי.אס כאמור בפסקה זו לעיל הינה מידע צופה פני עתיד. הערכה זו מבוססת על אספקת מקטעי החלל ומימוש מנגנוני הגיבוי על ידי חלל ועל הערכות חלל ביחס למשך חיי הלוויינים, תחילת פעילותם של לוווינים חדשים, תום פעילותם של לוווינים קיימים ומימוש ההתקשרויות ביחס אליהם וסיום אפשרי של חכירת מקטעים מחלל⁷³. הערכה זו עשויה שלא להתממש או להתממש באופן חלקי או אחר אם יחול שינוי בתקופות חיי הלוויינים ומימוש אפשרות חכירתם או אם חלל לא תספק לדי.בי.אס מקטעים חלופיים במקרה של אי זמינות או כשל של מקטעי החלל או הלוויינים.

5.19.3.4 תלות בבעל הזכויות במקטעי החלל - לדי.בי.אס תלות מהותית בחלל, כבעלת הזכויות הבלעדית והספק היחיד של מקטעי החלל שבשימוש די.בי.אס, האחראית גם לתפעול מקטעי החלל. ביחס לעמוס 7, תלויה אספקת מקטעי החלל גם בצד ג' שהינו בעל הלוויין והגוף שאחראי על תפעולו, עימו התקשרה חלל (ראו סעיף 5.16) ובמימוש התקשרותו עם חלל ביחס ללוויין זה עד לתום התקופה שנקבעה (לרבות ביחס לאופציה הנוגעת להארכת תקופת חכירת עמוס 7 – ראו סעיף 5.16) באופן שיאפשר את המשך חכירתם התקינה של מקטעי החלל בלוויין זה.

5.19.3.5 תלות בספקי תוכנה, ציוד, תוכן, תשתית ושירותים - לדי.בי.אס תלות בספקי תוכנה, ציוד, לרבות מפענחים (ראו סעיף 5.8.2), תוכן ושירותים מסוימים, לרבות שירותי הצפנת השידורים (ראו סעיף 5.12). אי קבלת המוצרים והשירותים המסופקים על ידם עלולה לפגוע בתפקוד די.בי.אס ובתוצאותיה.

5.19.3.6 פגיעה בפעילות מרכזי השידור ובמרכז הלוגיסטי - פגיעה בפעילות מרכזי השידור עלולה לגרום למגבלה משמעותית בהמשך השידורים, ואולם ביזור השידורים לשני מרכזי שידורים (בכפר סבא ובעמק האלה) מקטין חלקית את הסיכון הכרוך במקרה של פגיעה באחד מהם ומשפר את יכולת השרידות של חלק מהשידורים. במקרה של פגיעה באחד ממרכזי השידורים תוכל די.בי.אס להמשיך ולשדר ממרכז השידורים האחר רק חלק מערוצייה, כאשר מגבלה זו משמעותית יותר במקרה של פגיעה באתר בכפר סבא שהינו היחיד שיכול להעביר חלק מערוצייה העיקריים של די.בי.אס. במתכונת הנוכחית. בכל מרכזי שידורים מערכת הצפנה זהה, ולפיכך קיים גיבוי גם למערכת ההצפנה במקרה של פגיעה באחד ממרכזי השידור. פגיעה במרכז הלוגיסטי של די.בי.אס עלולה אף היא לגרום להפרעה לפעילותה, ובפרט להתקנת ציוד הקצה ותחזוקתו.

הערכת די.בי.אס כאמור בפסקה זו הינה מידע צופה פני עתיד. הערכה זו מבוססת על אספקת שירותי הספק המפעיל את אתר השידורים המשני במקרה של פגיעה במרכז השידורים בכפר סבא. הערכה זו עשויה שלא להתממש או להתממש באופן חלקי או אחר אם לא יתאפשר לדי.בי.אס לקבל את שירותי הספק האמור באופן מלא ותקין.

5.19.3.7 כשל במערכות המיחשוב של די.בי.אס - כשל משמעותי במערכות המיחשוב המרכזיות של די.בי.אס עלול לפגוע משמעותית ביכולתה התפעולית של די.בי.אס. לדי.בי.אס אתר גיבוי מרוחק המיועד בעיקר לשמירת המידע ולמתן שירותי מיחשוב פנימי מוגבל למקרי כשל, ואולם יכולות תפעוליות מרכזיות ומשמעותיות של די.בי.אס לא תוכלנה להתממש ללא פעילות תקינה של מערכות המיחשוב באתר בכפר סבא.

הערכת די.בי.אס ביחס ליכולת הגיבוי כאמור בפסקה זו הינה מידע צופה פני עתיד. הערכה זו מבוססת על תפקודיות אתר הגיבוי המרוחק. הערכה זו עשויה שלא להתממש או להתממש באופן חלקי או אחר אם לא תתאפשר תפקודיות כאמור.

5.19.3.8 סיכוני סייבר - די.בי.אס חשופה לסיכון להתרחשות פעילות שנועדה לפגוע בשימוש במחשב או בחומר מחשב השמור בו ("תקיפת סייבר"). תקיפות מסוג זה עשויות לגרום להפרעה בעסקים, גניבת מידע/כספים, נזק למוניטין, פגיעה במערכות ודליפת מידע. כחברה מובילה בתחום שידורי הטלוויזיה למנויים, די.בי.אס מהווה מטרה לתקיפות סייבר וחווה תקיפות סייבר, אשר מטופלות על ידה.

די.בי.אס מיישמת מדיניות הגנה הכוללת שכבות הגנה החל משכבת נהלים ומדיניות וכלה בשכבה פיזית של מערכות אבטחה המופעלות בתצורה שמשלבת אבטחה יעילה

⁷² ראו הערת שוליים 67.

⁷³ וראו גם הערת שוליים 65.

עם צורכי התפעול של די.בי.אס במטרה להגן על תשתיותיה ומערכותיה ולצמצם אפשרות ניצול לא חוקי של משאביה.

על אף השקעות די.בי.אס באמצעים לצמצום הסיכונים כאמור, אין ביכולתה של די.בי.אס לערוב לכך שאמצעים אלו יצליחו למנוע פגיעה ו/או הפרעה במערכות ובמידע הקשור אליהן.

5.19.3.9 מגבלה טכנית המונעת הצעת שירותים משולבים - תשתית די.בי.אס סובלת ממגבלת טכנית לעומת תשתית הוט. המגבלה הטכנית מונעת מדי.בי.אס ליתן שירותי טלפוניה, אינטרנט ושירותים אינטראקטיביים שונים, לרבות VOD, על תשתיתה שלה, ולפיכך אספקתם תלויה בצדדים שלישיים.

5.19.3.10 פגמים במערכת ההצפנה או עקיפתה - שידורי די.בי.אס מבוססים על הצפנת השידורים המועברים על ידי וקידוד שידורי הלוויין שלה באמצעות "הכרטיסים החכמים" המותקנים במפענחים שבבתי המנויים. פגמים במערכת ההצפנה או פריצה שלה או עקיפתה עלולים לאפשר צפייה בשידורים ללא תשלום לדי.בי.אס, ובכך להביא לקיטון בהכנסות, וכן להפרה של הסכמים בין די.בי.אס לבין ספקי תוכן שלה.

5.19.3.11 העדר בלעדיות בתחום התדרים - תחום התדרים בו עושה די.בי.אס שימוש לשם העברת שידוריה מלוויני השידור לצלחות הקליטה המותקנות בבתי המנויים, ואשר הוקצה על פי רישיון על ידי משרד התקשורת, מוגדר כתחום תדרים שהוקצה בהקצאה משנית, באופן בו קיים גורם ישראלי אשר רשאי לעשות בתחום התדרים שימוש ראשי מורשה. אם בעל ההקצאה הראשית ישתמש בתחום התדרים הנ"ל עלולים להיגרם לשידורי די.בי.אס שיבושים באיכות ו/או בזמנות השידורים למנוייה שעלולים לגרום לפגיעה בתוצאותיה הכספיות של די.בי.אס. נכון למועד דוח זה, למיטב ידיעת די.בי.אס לא עשה בעל ההקצאה הראשית שימוש בתדרים האמורים באופן שגרם להפרעות ממשיות ו/או מתמשכות בשידורי די.בי.אס.

5.19.3.12 הפרעות לשידורים - היות ששידורי די.בי.אס באמצעות לוויין מועברים באופן אלחוטי ממרכזי השידורים ללוויני השידורים ומהם לצלחות הקליטה שבבתי המנויים, הרי ששידור אותות אלחוטיים, באותו תחום תדרים, בין אם מקורם בישראל ובין מחוצה לה, וכן תנאי מזג אוויר קיצוניים של גשם כבד, ברד או שלג, עלולים לגרום לשיבושים באיכות ו/או בזמנות השידורים שמספקת די.בי.אס למנוייה ולפגיעה מהותית בתוצאותיה הכספיות.

5.19.3.13 ייחסי עבודה - די.בי.אס הינה צד להסכם קיבוצי עם ההסתדרות העובדים הלאומית החדשה וועד העובדים, העשוי לצמצם את גמישותה הניהולית (ראו סעיף 5.11.3). כמו כן, יישום תכניות בנושא כוח אדם עלול לגרום לאי שקט ביחסי העבודה ולפגיעה בפעילות השוטפת של די.בי.אס.

5.19.3.14 עיכוב שיפור קצבי הגלישה באינטרנט - היות שמתווה החברה למעבר לשידורי OTT (ראו סעיף 5.18.4) מבוסס גם על שיפור בקצבי הגלישה באינטרנט וזאת בפריסה ארצית, אי ביצוע שיפור של קצבי הגלישה באמצעות פריסה של סיבים אופטיים או באמצעות יישום פתרון טכנולוגי אחר, על ידי החברה או על ידי מפעילי תקשורת אחרים, יכול לעכב את יישום המתווה או לפגוע במימושו.

הערכות די.בי.אס באשר בקצבי הגלישה הנדרשים על מנת לאפשר שידורי OTT כמתוכנן במתווה באופן המאפשר הפעלה של מספר ממירים בבית לקוח הינה מידע צופה פני עתיד. הערכות אלה מבוססות על ההתפתחות הצפויה במהירות קצבי הגלישה בשים לב, בין היתר, לצרכים הצפויים בבתי הלקוחות ולתמהיל השידורים הצפוי. הערכות אלה יכולות שלא להתממש או להתממש באופן שונה אם יחול עיכוב בשיפור קצבי הגלישה האינטרנט או שינוי בצרכי הלקוחות או די.בי.אס.

להלן הצגת גורמי הסיכון על פי השפעתם לדעת הנהלת די.בי.אס. יצוין, כי הערכות די.בי.אס. להלן לגבי מידת ההשפעה של גורם סיכון על די.בי.אס. משקפת את מידת ההשפעה של גורם הסיכון בהנחת התממשות גורם הסיכון, ואין באמור בכדי להביע הערכה כלשהי או ליתן משקל כלשהו לסיכויי ההתממשות כאמור. כמו כן, סדר הופעת גורמי הסיכון לעיל ולהלן אינו בהכרח על פי הסיכון הגלום בכל גורם סיכון או הסתברות התרחשותו⁷⁴:

טבלת סיכום גורמי סיכון - טלוויזיה רב-ערוצית

מידת ההשפעה			
קטנה	בינונית	גדולה	
			סיכון מקרו
	X		סיכונים פיננסיים
X			מיתון/האטה כלכלית
X			מצב בטחוני
			סיכון ענפי
		X	תלות ברישיונות
		X	שינויים ברגולציה
		X	תחרות חריפה
	X		פיתוחים ושינויים טכנולוגיים
	X		תשתיות חלופיות
	X		צפייה לא מורשית
	X		חשיפה לתובענות ייצוגיות
			סיכון ייחודי
	X		מגבלות כתוצאה ממבנה הבעלות
	X		הצורך לקיים תזרים מזומנים מספק
		X	כשל ופגיעה בלווין
		X	תלות בספק מקטעי החלל
		X	תלות בספקי תוכנה, תוכן, ציוד ותשתית
		X	פגיעה בפעילות מרכזי השידור
		X	כשל במערכות המחשוב
		X	כשלי סייבר
	X		מגבלה טכנית המונעת הצעת שירותים משולבים
		X	כשל במערכת ההצפנה
	X		היעדר בלעדיות בתדרים
		X	הפרעות לשידורים
	X		יחסי עבודה
		X	עיכוב בשיפור קצבי הגלישה באינטרנט

המידע הכלול בסעיף 5.19 זה והערכות די.בי.אס. בדבר השפעת גורמי הסיכון על פעילות די.בי.אס. ועסקיה, הנם מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך. המידע וההערכות נסמכים על נתונים שפורסמו על ידי הגופים הרגולטוריים, על הערכות די.בי.אס. בדבר מצב השוק ומבנה התחרות בו, על התפתחויות אפשריות בשוק ובכלכלה הישראלית ועל הגורמים שצוינו בסעיף זה לעיל. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מההערכות המפורטות לעיל אם יחול שינוי באחד הגורמים שהובאו בחשבון בהערכות אלו.

27.3.2019

תאריך

"בזק" החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

שמות החותמים ותפקידיהם:
שלמה רודב, יו"ר הדירקטוריון
דודו מזרחי, מנהל כללי

נספח א' - מילון מונחים**א. שמות מקוצרים לדברי חקיקה המופיעים בדוח**

חוק הגנת הצרכן	- חוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981
חוק התחרות הכלכלית	- חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988
חוק ההסדרים	- חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו- 2018) (התשע"ז-2016)
חוק החברות	- חוק החברות, התשנ"ט-1999
חוק הקרינה הבלתי מייננת	- חוק הקרינה הבלתי מייננת, התשס"ו-2006
חוק הריכוזיות	- חוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד - 2013
חוק הרשות השניה	- חוק הרשות השניה לטלוויזיה ורדיו, התש"ן-1990
חוק התכנון והבניה	- חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
חוק התקשורת	- חוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982
חוק ניירות ערך	- חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968
כללי התקשורת	- כללי התקשורת (בעל רישיון לשידורים), התשמ"ז - 1987
פקודת הטלגרף	- פקודת הטלגרף האלחוטי [נוסח חדש], התשל"ב-1972
צו התקשורת	- צו התקשורת (בזק ושידורים) (קביעת שירות חיוני שנותנת "בזק", החברה הישראלית לתקשורת בע"מ), התשנ"ז-1997
תקנות התו"ב (פטור מהיתר)	- התכנון והבניה (עבודות ומבנים הפטורים מהיתר) התשע"ד 2014
תקנות פרטי התשקיף	- תקנות ניירות ערך (פרטי תשקיף, טיטת תשקיף מבנה וצורה), התשכ"ט - 1969
תקנות קישור גומלין	- תקנות התקשורת (בזק ושידורים) (תשלומים בעד קישור גומלין), התש"ס-2000
תקנות רישיון לשידורי לוויין	- תקנות התקשורת (בזק ושידורים) (הליכים ותנאים למתן רישיון לשידורי לוויין), התשנ"ח-1998

ב. מונחים טכנולוגיים ומונחים עיקריים אחרים המופיעים בדוח⁷⁵

בזק און ליין	- בזק און ליין בע"מ
בזק בינלאומי	- בזק בינלאומי בע"מ
בי איי פי	- בי איי פי פתרונות תקשורת (שותפות מוגבלת) שהינה בשליטת בזק בינלאומי
בי קומיוניקיישנס	- בי קומיוניקיישנס בע"מ
גולן טלקום	- גולן טלקום בע"מ
דוחות 2018	- דוחותיה הכספיים המאוחדים של החברה לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2018
דמי קישור גומלין / דמי קישוריות	- דמי קישור הגומלין (הנקראים גם דמי קישוריות או דמי השלמת שיחה) הם תשלום אותו משלם מפעיל אחד למפעיל אחר בגין קישור גומלין (ראו הגדרה להלן)
די.בי.אס	- די.בי.אס שרותי לוויין (1998) בע"מ

75 יצוין, כי הגדרות המונחים מובאות לנוחיות הקורא, ואינן בהכרח זהות להגדרות שבחוק התקשורת או תקנותיו.

הוט	-	הוט מערכות תקשורת בע"מ, ותאגידים בשליטתה הפועלים בתחום השידורים (טלוויזיה רב-ערוצית)
הוט טלקום	-	הוט טלקום שותפות מוגבלת
הוט מובייל	-	הוט מובייל בע"מ (לשעבר מירס תקשורת בע"מ) ותאגידים בשליטתה
הוט-נט	-	הוט-נט שירותי אינטרנט בע"מ
הבורסה	-	הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ
המועצה	-	המועצה לשידורי כבלים ולשידורי לוויין
וואלה	-	וואלה! תקשורת בע"מ ותאגידים בשליטתה
יורוקום די.בי.אס	-	יורוקום די.בי.אס בע"מ
יורוקום תקשורת	-	יורוקום תקשורת בע"מ
מיתוג	-	בהקשר של רשת תקשורת - מערכת טלפוניה התומכת בחיבור התקנים להעברת שיחות בין יחידות קצה שונות
מס"ש	-	מגה סיביות לשניה; יחידת מדידה למהירות העברת נתונים
מפ"א	-	מפעיל פנים ארצי; גוף המספק שירותי טלפוניה פנים ארציים נייחים מכוח רישיון מפ"א כללי או ייחודי
מפענחי PVR	-	מפענחים דיגיטליים המאפשרים צפייה בשידורי לוויין, בעלי יכולת הקלטה על גבי דיסק קשיח (Personal Video Recorder) ואשר מאפשרים שירותים מתקדמים נוספים, לרבות מפענחי HDPVR
מפענחי HDPVR	-	מפענחי PVR המאפשרים גם קליטה והקלטה של שידורי HD
נדידה (Roaming)	-	שירותי הנדידה מאפשרים ללקוח רשת תקשורת אחת לקבל שירותים מרשת תקשורת אחרת שאינה "רשת הבית" שלו (רשת בעל הרישיון עליה הוא מנוי), בהתבסס על הסכמי נדידה שבין רשת הבית לבין הרשת המארחת
נס"ר	-	נקודת סיום רשת- מישק שאליו מחוברים, מצד אחד רשת בזק ציבורית ומצד שני ציוד קצה או רשת פרטית. שירותי נס"ר כוללים הספקה ותחזוקה של ציוד ושירותים בחצרי הלקוח
נקודת גישה	-	מתקן בזק הפועל בתחום התדרים ובתנאים הקבועים בצו הטלגרף האלחוטי הרלוונטי המאפשר קישור אלחוטי בין משתמש שברשותו מישק אלחוטי הפועל בתחום התדרים כאמור, לבין רשת המשמשת להעברת נתונים לרבות רשת האינטרנט.
סלקום	-	סלקום ישראל בע"מ ותאגידים בשליטתה
פלאפון	-	פלאפון תקשורת בע"מ
פרטנר	-	פרטנר תקשורת בע"מ ותאגידים בשליטתה
קישור גומלין / קש"ג	-	קישור גומלין מאפשר העברת מסרי בזק בין מנויים של בעלי רישיון שונים, או מתן שירותים בידי בעל רישיון אחד למנויו של בעל רישיון אחר; קישור גומלין מתאפשר באמצעות חיבור בין רשת בזק ציבורית של בעל רישיון אחד (למשל - החברה) לבין רשת ציבורית של בעל רישיון אחר (למשל- מפעיל סלולארי); ראו גם הגדרת "דמי קישור גומלין / דמי קישוריות"
רט"ן	-	רדיו טלפון נייד; טלפוניה סלולארית
רישיון כללי אחד / רישיון אחד	-	רישיון כללי שהוא אחד מאלה או רישיון המאחד כמה מהם: (1) רישיון כללי ייחודי; (2) רישיון כללי רדיו טלפון נייד ברשת אחת; (3) רישיון כללי למתן שירותי בזק בין-לאומיים; (4) רישיון מיוחד למתן שירותי נס"ר;

(5) רישיון מיוחד למתן שירותי אינטרנט.	
רישיון כללי או כללי ייחודי למתן שירותי בזק פנים-ארציים נייחים	רישיון מפ"א
רישיון כללי למתן שירותי רדיו טלפון נייד- בשיטה התאית	רישיון רט"ן
רישיון לשידורי טלוויזיה באמצעות לוויין	רישיון שידורים
רמי לוי תקשורת סלולרית בע"מ	רמי לוי
שירות העברת אותות אלקטרומגנטיים או רצף סיביות	שירותי תמסורת
שירותי רשת להעברת נתונים מנקודה לנקודה, העברת נתונים בין מחשבים ובין רשתות תקשורת שונות ושירותי גישה לעסק מרחוק	שירותי תקשורת נתונים
שנים-עשר החודשים שנסתיימו ביום 31.12.2018	תקופת הדוח
גישה רחבת פס מנוהלת המאפשרת לספק שירותים להתחבר לרשת בעל התשתית ולהציע שירותים רחבי פס למנויים	Bitstream Access (BSA)
Code Division Multiple Access - טכנולוגיית גישה לרשתות תקשורת סלולאריות המבוססת על הפרדה בין מנויים באמצעות קידוד	CDMA
Digital Subscriber Line - קו מנוי דיגיטאלי. טכנולוגיה העושה שימוש בחוטי הנחושת של קווי הטלפון כדי להעביר נתונים בקצבים גבוהים על ידי שימוש בתדרים הגבוהים מהתדר הנשמע ולכן מאפשרת שימוש בזמני של שיחה והעברת נתונים	xDSL
Digital Terrestrial Television - שידור דיגיטאלי אלחוטי של ערוצי טלוויזיה באמצעות תחנות ממסר קרקעיות	DTT
Global System for Mobile Communications - תקן בינלאומי לרשתות תקשורת סלולאריות ("דור 2")	GSM
High Definition TV - שידורי טלוויזיה ברזולוציה (הפרדה) גבוהה	HD
Ultra Hi Definition - טכנולוגיית שידור המוגדרת בתקינה הבינלאומית, בהשוואה לגודל תמונה בפיסקלים. בשיטת שידור זו כמות הפיקסלים גדולה פי 4 (3840x2160) לעומת שידור HD (1920x1080)	K4 / UHD
High Speed Packet Access - טכנולוגיה סלולארית המהווה המשך לתקן ה-UMTS המאפשר העברת נתונים בקצבים גבוהים ("דור 3.5")	HSPA
חברת איי.בי.סי איזראל ברודבנד קומפני (2013) בע"מ	IBC
Internet Protocol - פרוטוקול אינטרנט. השימוש בפרוטוקול זה מאפשר לכידות בין שירותי קול (Voice) נתונים (Data) וחוזי (Video) באמצעות אותה רשת	IP
רשת פרטית וירטואלית (Virtual Private Network) המבוססת על פרוטוקול אינטרנט (IP) אשר מוקמת על גבי הרשת הציבורית, ובאמצעותה ניתן: (א) לאפשר למשתמשי הקצה להתחבר לרשת הארגונית ולבצע עבודה מרחוק (remote access); וכן - (ב) לבצע חיבור בין סניפי הארגון (intranet)	IPVPN
Internet Service Provider - בעל רישיון מיוחד למתן שירותי גישה לאינטרנט (ספק גישה לאינטרנט). ספק הגישה לאינטרנט הוא הגוף המאפשר למשתמש הקצה להתחבר לפרוטוקול IP/TCP המקשר בינו לבין רשת האינטרנט העולמית	ISP
Long Term Evolution - תקן לתקשורת אלחוטית מהירה של מכשירים ניידים כדוגמת טלפון סלולארי	LTE
Mobile Virtual Network Operator - מפעיל סלולארי וירטואלי, אשר עושה שימוש בתשתיות התקשורת הקיימות של מפעילי הסלולאר ללא צורך בתשתית משל עצמו	MVNO
Next Generation Network - רשת התקשורת של החברה המתבססת על ארכיטקטורת IP	NGN
Universal Mobile Telecommunications System - תקן בינלאומי לתקשורת סלולארית שהינו התפתחות של תקן ה- GSM ("דור 3")	UMTS

VoB	-	Voice Over Broadband - שירותי טלפוניה ושירותים נלווים בטכנולוגיית IP באמצעות שירותי גישה רחבת פס נייחת
VoC	-	Voice over Cellular Broadband - שירותי טלפוניה על גבי ערוץ תקשורת נתונים סלולארי ("שירותי VoB נייחים")
VOD	-	Video on Demand - שירותי טלוויזיה לפי דרישה של המנוי
VoIP	-	Voice over Internet Protocol - טכנולוגיה המאפשרת העברת מסרי קול (אספקת שירותי טלפוניה) באמצעות פרוטוקול IP
Wi-Fi	-	Wireless Fidelity - גישה אלחוטית לרשת האינטרנט במרחב המקומי

פרק ב'

דוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

הננו מתכבדים בזאת להגיש את דוח הדירקטוריון על מצב ענייני "בזק" החברה הישראלית לתקשורת בע"מ (להלן: "החברה") וחברות הקבוצה במאוחד (החברה והחברות המאוחדות יכוננו ביחד להלן: "הקבוצה"), לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018.

באשר לחקירת רשות ניירות ערך והמשטרה, ראו באור 1.2 בדוחות הכספיים. רואי החשבון היפנו את תשומת הלב לכך בחוות דעתם על הדוחות הכספיים.

הקבוצה מדווחת על ארבעה מגזרי פעילות עיקריים בדוחותיה הכספיים כלהלן:

1. תקשורת פנים ארצית ניידת
2. תקשורת סלולארית
3. תקשורת בינלאומית, שרותי אינטרנט ונס"ר
4. טלוויזיה רב ערוצית

יצוין, כי בנוסף קיים בדוחותיה הכספיים המאוחדים של החברה מגזר "אחרים" אשר כולל בעיקר שירותי תוכן בתחום האינטרנט (באמצעות "וואלה")¹ ושירותי מוקדים ללקוחות (באמצעות "בזק און ליין"). פעילות מגזר "אחרים" אינה מהותית ברמת הקבוצה.

להלן תוצאות הקבוצה:

גידול (קיטון)		2017	2018	
%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
-	(2,301)	1,235	(1,066)	רווח (הפסד)
(57.1)	(2,184)	3,825	1,641	EBITDA (רווח תפעולי לפני פחת והפחתות)

המעבר מרווח להפסד לעיל והירידה ב- EBITDA נבעו בעיקר מהפסד בגין ירידת ערך נכסים במגזר הטלוויזיה הרב ערוצית בסך כ- 1.6 מיליארד ש"ח (1.5 מיליארד ש"ח לאחר מס) וכן מרישום הוצאות בגין סיום יחסי עובד-מעביד בפרישה מוקדמת במגזר התקשורת הפנים ארצית הנייחת. בנוסף ישנה ירידה בהכנסות הקבוצה כמתואר בהמשך.

ה- EBITDA הושפע משמעותית מיישום מוקדם של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 16 "חכירות" החל מה-1.1.2018, ראו באור 2.8.1 בדוחות הכספיים.

¹ עד חודש ספטמבר 2018 כלל גם שירותי סחר באמצעות וואלה שופס.

1. הסברי הדירקטוריון על מצב עסקי התאגיד, תוצאות פעולותיו, הונו העצמי, תזרימי מזומנים ונושאים נוספים

1.1 המצב הכספי

הסבר	31.12.2018			31.12.2017		גידול (קיטון)	
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	%	%
מזומנים והשקעות שוטפות	2,294	2,470	(176)	(7.1)			
לקוחות וחייבים שוטפים ושאינם שוטפים	2,510	2,678	(168)	(6.3)			
יורוקום די.בי.אס בע"מ	-	43	(43)	(100)			
מלאי	97	125	(28)	(22.4)			
זכויות שדור	60	454	(394)	(86.8)			
נכסי זכויות שימוש	1,504	-	1,504	-			
רכוש קבוע	6,214	6,798	(584)	(8.6)			
נכסים בלתי-מוחשיים	1,919	2,768	(849)	(30.7)			
נכסי מסים נדחים	1,205	1,019	186	18.3			
הוצאות נדחות והשקעות שאינן שוטפות	462	494	(32)	(6.5)			
נדל"ן להשקעה	58	-	58	-			
סה"כ נכסים	16,323	16,849	(526)	(3.1)			

הקיטון נבע בעיקר ממגזר התקשורת הפנים ארצית הניחת. לפרוט נוסף ראו להלן סעיף 1.4- תזרים מזומנים.	
הקיטון נבע בעיקר מירידה ביתרות הלקוחות במגזר התקשורת הסלולארית בעיקר בשל ירידה בהכנסות ממכירת ציוד קצה בתשלומים וכן קיטון ביתרות הלקוחות במגזר התקשורת הבינלאומית, אינטרנט ונס"ר.	
החברה מחקה ליום 31.12.2018 את יתרת החוב בגין עודף המקדמות ששלמה על חשבון תמורה מותנית שניה בגין רכישת מניות והלוואות די.בי.אס. על פי הערכת החברה לא צפוי החזר של עודף המקדמות. ראו באור 14.2.1 בדוחות הכספיים.	
הקיטון נבע מירידת ערך הנכס במגזר הטלויזיה הרב ערוצית בסך 403 מיליון ש"ח, ראו באור 11.4 בדוחות הכספיים.	
במסגרת יישום מוקדם של תקן דיווח כספי בינלאומי 16 "חכירות" (להלן "IFRS 16"), הקבוצה הכירה בנכס זכות שימוש עבור הסכמים שבהם הקבוצה היא החוכרת, ראו באור 2.8.1 בדוחות הכספיים.	
הקיטון נבע בעיקר מירידת ערך הנכסים במגזר הטלויזיה הרב ערוצית בסך 559 מיליון ש"ח, ראו באור 11.4 בדוחות הכספיים.	
הקיטון נבע בעיקר מירידת ערך ומהפחתות עודפי עלות שיוחסו לנכסים בלתי מוחשיים (קשרי לקוחות ומותג) במסגרת העליה לשליטה בדי.בי.אס ומירידות ערך בגין מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים אחרים במגזר הטלויזיה הרב ערוצית ובוואלה, ראו באור 11 בדוחות הכספיים.	
הגידול נבע בעיקר מנכסי מסים נדחים בגין תוכניות הטבה לעובדים ומחיקה של עתודה למס בשל ירידת ערך, ראו באור 7 בדוחות הכספיים.	
הקיטון נבע מירידת ערך נכס הרכשת מנויים במגזר הטלויזיה הרב ערוצית בסך 29 מיליון ש"ח, ראו באור 11.4 בדוחות הכספיים.	
היתרה כוללת אומדן מעודכן לגבי דמי היתר והיטל השבחה בגין נכס במתחם סקיה, ראו באור 13 בדוחות הכספיים.	

1.1. המצב הכספי (המשך)

הסבר
פרעון אג"ח והלוואות, בקיזוז הנפקת אג"ח וקבלת הלוואות במגזר התקשורת הפנים ארצית הניחת. למידע נוסף ראו באור 15 בדוחות הכספיים.
במסגרת יישום מוקדם של תקן IFRS 16, הקבוצה הכירה בהתחייבויות בגין חכירות, ראו באור 2.8.1 בדוחות הכספיים.
הירידה ביתרות ספקים, בין היתר בשל השפעת יישום תקן IFRS 16 (ראו באור 2.8.1 בדוחות הכספיים), קוזזה בעיקר בשל הכרת החברה בהתחייבות בגין המקדמה שהתקבלה מהרוכש עבור נכס במתחם סקיה (ראו באור 13 בדוחות הכספיים).
הגידול נבע מהפרשה לתוכנית פרישה מוקדמת בשנת 2018 בסך של 544 מיליון ש"ח במגזר התקשורת הפנים ארצית הניחת.
הירידה נבעה בעיקר מתשלום למס הכנסה במסגרת הסכם שומה סופי לשנים 2011-2014 ותשלום מקדמה ע"ח מס שבח במכירת נכס במתחם סקיה.
עליה בהפרשות לתביעות משפטיות, בעיקר במגזר התקשורת הפנים ארצית הניחת, בקיזוז ירידה בנגזרים והתחייבויות אחרות.
ההון מהווה כ-2.7% מכלל המאזן, לעומת כ-12.7% מכלל המאזן ב-31.12.2017.
הירידה בהון הינה בשל תוצאות הפעולות בשנה המדווחת וחלוקת דיבידנד, ראו באור 22 בדוחות הכספיים.

	31.12.2018	31.12.2017	גידול (קיטון)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	%
חוב למוסדות פיננסיים ולמחזיקי אג"ח	11,179	11,861	(5.7)
התחייבויות בגין חכירות	1,551	-	1,551
ספקים וזכאים	1,690	1,699	(0.5)
הטבות לעובדים	1,026	552	474
התחייבויות מסים שוטפים ונדחים	56	225	(169)
התחייבויות אחרות	387	368	19
סה"כ התחייבויות	15,889	14,705	1,184
סה"כ הון	434	2,144	(1,710)

1.2. תוצאות הפעולות

1.2.1 עיקרי התוצאות

הסבר	גידול (קטון)				2017	2018
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
הירידה נבעה מקיטון בהכנסות כל מגזרי הקבוצה העיקריים.	(468)	9,789	9,321	(4.8)		
הירידה נבעה בעיקר מיישום מוקדם של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 16 "חכירות" החל מה-1.1.2018, במסגרתו הוצאות השכירות, המתייחסות לנכסים מושכרים בחכירה תפעולית, מוכרות כנכסים, ראו באור 2.8.1 בדוחות הכספיים.	(512)	3,891	3,379	(13.2)		
העליה בהוצאות השכר במגזר התקשורת הפנים ארצית הנייחת קוזה בירידה בהוצאות שכר בשאר מגזרי הקבוצה העיקריים.	(13)	2,005	1,992	(0.6)		
העליה נבעה בעיקר מהפחתת נכסי זכויות שימוש כתוצאה מיישום מוקדם של תקן IFRS 16, ראו באור 2.8.1 בדוחות הכספיים.	474	1,715	2,189	27.6		
הפסד בגין ירידת ערך נכסים במגזר הטלויזיה הרב ערוצית ובחברת וואלה בסך של כ-1,638 מיליון ש"ח ובסך כ-37 מיליון ש"ח, בהתאמה. ראו באור 11.4 ו-11.5 בדוחות הכספיים.	1,588	87	1,675	-		
הגידול בהוצאות נבע בעיקר מרישום הוצאות בגין סיום יחסי עובד-מעביד בפרישה מוקדמת במגזר התקשורת הפנים ארצית הנייחת (ראו באור 18.5 בדוחות הכספיים).	653	(19)	634	-		
הגידול בהוצאות מימון נטו נבע בעיקר ממגזר התקשורת הפנים ארצית הנייחת וקוזה בשל קיטון בהוצאות מגזר הטלויזיה הרב ערוצית. כמו כן ההוצאות הושפעו מיישום מוקדם של תקן IFRS16.	(2,658)	2,110	(548)	-		
	18	417	435	4.3		
	(2)	5	3	(40.0)		
הירידה נבעה מקיטון ברווח החייב במס, מחיקה של עתודה למס בשל ירידת ערך (ראו באור 7 בדוחות הכספיים) ומהפחתת שעור מס החברות מ-24% ל-23% החל משנת 2018.	(373)	453	80	(82.3)		
	(2,301)	1,235	(1,066)	-		

1.2.2. מגזרי פעילות

א. להלן נתונים בדבר ההכנסות והרווח התפעולי בהתאם למגזרי הפעילות של הקבוצה:

שנת 2017		שנת 2018		
מיליוני ש"ח	% מסך הכנסות	מיליוני ש"ח	% מסך הכנסות	
הכנסות לפי מגזרי פעילות				
4,196	43.3	4,244	45.0	תקשורת פנים ארצית נייחת
2,443	26.0	2,546	26.2	תקשורת סלולארית
1,391	15.7	1,537	14.9	תקשורת בינלאומית, שירותי אינטרנט ונס"ר
1,473	16.9	1,650	15.8	טלוויזיה רב ערוצית
(182)	(1.9)	(188)	(1.9)	אחרים והתאמות
9,321	100	9,789	100	סה"כ

שנת 2017		שנת 2018		
מיליוני ש"ח	% מהכנסות המגזר	מיליוני ש"ח	% מהכנסות המגזר	
רווח (הפסד) תפעולי לפי מגזרי פעילות				
1,224	46.4	29.2	29.2	תקשורת פנים ארצית נייחת
(2)	2.8	(0.1)	(0.1)	תקשורת סלולארית
116	11.3	8.3	8.3	תקשורת בינלאומית, שירותי אינטרנט ונס"ר
(56)*	9.9	(3.8)	(3.8)	טלוויזיה רב ערוצית
(1,830)*	-	-	-	אחרים והתאמות
(548)	21.6	(5.9)	(5.9)	רווח (הפסד) תפעולי מאוחד / אחוז מהכנסות הקבוצה

* תוצאות מגזר טלוויזיה רב ערוצית מוצגות בנטרול הפסד מירידת ערך המפורט בבאור 11.4 בדוחות הכספיים. הפסד מירידת הערך כאמור מוצג במסגרת ההתאמות.

1.2.2. מגזרי פעילות

ב. מגזר תקשורת פנים ארצית נייחת

	2018	2017	גידול (קיטון)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	%
טלפוניה קווית	1,156	1,281	(9.8)
אינטרנט- תשתית	1,596	1,544	3.4
תמסורת, תקשורת נתונים ואחרים	1,184	1,189	(0.4)
שרותי ענן ודיגיטל	260	230	13.0
סך הכנסות	4,196	4,244	(1.1)
הוצאות הפעלה וכלליות	596	677	(12.0)
שכר עבודה	912	891	2.4
פחת והפחתות	850	728	16.8
הוצאות (הכנסות) תיפעוליות אחרות, נטו	614	(23)	-
רווח תיפעולי	1,224	1,971	(37.9)
הוצאות מימון, נטו	470	403	16.6
מיסים על הכנסה	187	396	(52.8)
רווח המגזר	567	1,172	(51.6)

הסבר
הירידה נבעה מקיטון במצבת הקווים ומשחיקה בהכנסה הממוצעת לקו טלפון.
העליה נבעה בעיקר מגידול במספר קווי האינטרנט באמצעות השירות הסיטונאי וגידול בהכנסה ממוצעת למנוי (קמעונאי), בקזוז קיטון במצבת קווי האינטרנט בקמעונות.
העליה נבעה בעיקר משירותי סייבר ומרכזיות וירטואליות.
הירידה נבעה בעיקר מקיטון בהוצאות שכירות מבנים ושכירות רכבים (ליסינג) אשר הוכרו ככנס כתוצאה מיישום מוקדם של תקן IFRS 16.
הגידול נבע בעיקר מעלית שכר על פי הסכמים קיבוציים אשר מותנה בשל פרישת עובדים.
העליה נבעה בעיקר מהפחתת נכסי זכויות שימוש כתוצאה מיישום מוקדם של תקן IFRS 16 החל מה- 1.1.2018.
השינוי נבע מרישום הוצאות בגין סיום יחסי עובד-מעביד בפרישה מוקדמת בסך של כ- 544 מיליון ש"ח (ראו באור 18.5 בדוחות הכספיים). כמו כן ישנה עליה בהוצאות בגין תביעות משפטיות וירידה ברווחי הון.
העליה בהוצאות מימון נטו נבעה בעיקר מהוצאות מימון בסך 43 מיליון ש"ח שהוכרו עקב מחיקת יתרת החוב בגין עודף המקדמות ששילמה החברה על חשבון תמורה מותנית שניה בגין רכישת מניות והלוואות די.בי.אס, לאור הערכת החברה כי לא צפוי החזר של עודף המקדמות. זאת לעומת הקטנת הוצאות בסך כ- 14 מיליון ש"ח שנרשמה בשנה המקבילה (ראו באור 14.2 בדוחות הכספיים). כמו כן, ישנו גידול בהוצאות ריבית בגין הלוואות. העליה מותנה בעיקר בשל ירידה בהוצאות מימון בגין הטבות לעובדים.
הירידה נבעה בעיקר מקיטון ברווח החייב במס ומהפחתת שיעור מס החברות מ- 24% ל- 23% החל משנת 2018.

1.2.2. מגזרי פעילות

ג. מגזר תקשורת סלולארית

	2018	2017	גידול (קטון)	
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	%
שירותים	1,755	1,782	(27)	(1.5)
מכירת ציוד קצה	688	764	(76)	(9.9)
סך הכנסות	2,443	2,546	(103)	(4.0)
הוצאות הפעלה וכלליות	1,402	1,698	(296)	(17.4)
שכר עבודה	379	384	(5)	(1.3)
פחת והפחתות	655	383	272	71.0
הוצאות תפעוליות אחרות	9	9	-	-
רווח תיפעולי	(2)	72	(74)	-
הכנסות מימון, נטו	34	51	(17)	(33.3)
מיסים על הכנסה	8	28	(20)	(71.4)
רווח המגזר	24	95	(71)	(74.7)

הסבר
הירידה נבעה בעיקר משחיקת תעריפים ומעבר לקוחות קיימים לחבילות זולות יותר הכוללות נפח גלישה רחב ואשר תואמות את מחירי השוק הנוכחיים. שחיקת התעריפים קווצה בחלקה בשל צמיחה במצבת מנויי הפוסט פייד.
הירידה נבעה בעיקר מקיטון בכמות המכשירים שנמכרו וכן מביטול מס הקניה על מכשירים סלולאריים מיובאים בשנה המקבילה (אפריל 2017) אשר הביא להפחתת מחירים. מנגד חלה עליה בהכנסה למכשיר כתוצאה משינוי בתמהיל המכשירים שנמכרו.
הירידה נבעה בעיקר מקיטון בהוצאות חכירה כתוצאה מיישום מוקדם של תקן IFRS 16, מקיטון בעלות מכירת ציוד קצה וכן מהמשך צמצום והתייעלות בהוצאות. הירידה קווצה חלקית בשל גידול בדמי השלמת שיחה ובהוצאות רומינג ועדכוני אומדנים שהביאו לקיטון בהוצאות בשנה המקבילה.
העליה בהוצאות נבעה בעיקר מעליה בהוצאות הפחתת נכסי זכויות שימוש כתוצאה מיישום מוקדם של תקן IFRS 16 וכן מגידול בהוצאות הפחתת נכס הרכשת מנוי. מנגד חלה ירידה בהוצאות הפחת בגין רכוש קבוע ואחר.
הירידה בהכנסות מימון, נטו נבעה בעיקר מגידול בהוצאות המימון שנרשמו כתוצאה מיישום מוקדם של תקן IFRS 16.

1.2.2 מגזרי פעילות

ד. תקשורת בינלאומית, אינטרנט ונס"ר

הסבר				
	2018	2017	גידול (קטון)	
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	%
הכנסות	1,391	1,537	(146)	(9.5)
הוצאות הפעלה וכלליות	776	901	(125)	(13.9)
שכר עבודה	297	324	(27)	(8.3)
פחת והפחתות	194	135	59	43.7
הוצאות תפעוליות אחרות	8	3	5	-
רווח תיפעולי	116	174	(58)	(33.3)
הוצאות מימון, נטו	15	8	7	87.5
חלק ברווחי חברות מוחזקות	1	-	1	-
מיסים על הכנסה	25	39	(14)	(35.9)
רווח המגזר	77	127	(50)	(39.4)

הירידה נבעה בעיקר מקיטון בהכנסות ממכירת ציוד ורישוי פתרונות תקשורת לעסקים וציוד מרכזיות, מירידה בהכנסות העברת שיחות בין מפעילים בעולם ("Hubbing") ושיחות בינלאומיות ובנוסף, מירידה בהכנסות מיקור חוץ עקב מכירת פעילות במהלך השנה.	
הירידה נבעה בעיקר מקיטון בעלויות מכירת פתרונות תקשורת לעסקים וציוד מרכזיות ומקיטון בהוצאות העברת שיחות בין מפעילים בעולם ("Hubbing") ושיחות בינלאומיות, בהלימה להכנסות כמתואר לעיל. בנוסף, חלה ירידה בהוצאות השכירות כתוצאה מיישום תקן IFRS 16.	
הירידה נבעה ממכירת פעילות מיקור חוץ במהלך השנה.	
העליה נבעה מהפחתת נכסי זכויות שימוש כתוצאה מיישום תקן IFRS 16, מגידול בהפחתת נכס הרכשת מנוי וכן מתיקון חד פעמי בהוצאות הפחתת קיבולת בינלאומית.	
העליה נבעה מיישום תקן IFRS 16 ומשינויים בשערי מטבע חוץ.	

1.2.2. מגזרי פעילות

ה. טלוויזיה רב ערוצית

	גידול (קיטון)	2017	* 2018	
	%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
הכנסות	(10.7)	1,650	1,473	
הוצאות הפעלה וכלליות	(0.1)	957	956	
שכר עבודה	(4.9)	245	233	
פחת והפחתות	13.3	285	323	
הוצאות תפעוליות אחרות	-	17	17	
רווח (הפסד) תפעולי	-	163	(56)	
הוצאות (הכנסות) מימון, נטו	-	71	(11)	
מיסים על הכנסה	(99.1)	336	3	
(הפסד) מגזר	-	(244)	(48)	

הסבר
עיקר הקיטון הינו כתוצאה מירידה בהכנסה ממוצעת למנוי ומירידה במצבת הלקוחות, בקזוז הכנסות ממכירת תוכן.
ירידה בהוצאות אחזקת מבנים ורכבים בשל יישום מוקדם של תקן IFRS16, בקזוז גידול בעלויות צריכת תוכן.
עיקר הירידה מקיטון בכמות המשרות.
העליה נבעה בעיקר מהפחתת נכסי זכויות שימוש כתוצאה מיישום מוקדם של תקן IFRS 16.
העליה נבעה בעיקר מעדכון הפרשה לתביעות.
השינוי נבע בעיקר מקיטון בהוצאות המימון בגין אג"ח עקב פירעון וכן המרת חלקה של החברה באג"ח להון ומשינוי בשווי הוגן של נכסים פיננסיים.
הירידה בהוצאות נבעה מהפחתת נכס המס בשנה המקבילה בעקבות שינוי ברווחיות הצפויה עקב שינוי בהערכות ההנהלה לגבי עוצמת והיקף התחרות בשוק הטלוויזיה.

* תוצאות מגזר טלוויזיה רב ערוצית בשנת 2018 מוצגות בנטרול הפסד מירידת ערך המפורט בבאור 11.4 בדוחות הכספיים. כמו כן ראו באור 29 בדוחות הכספיים.

1.3. נתונים עיקריים מדוחות רווח והפסד רבעוניים מאוחדים של הקבוצה (במיליוני ש"ח)

הסבר	שנת 2018	רבעון 4 2018	רבעון 3 2018	רבעון 2 2018	רבעון 1 2018	
הכנסות	9,321	2,326	2,301	2,333	2,361	
הוצאות הפעילות	9,869	4,136	1,872	1,962	1,899	
הרבעון הרביעי והרבעון השני- כוללים הוצאות בגין סיום יחסי עובד- מעביד בפרשה מוקדמת במגזר התקשורת הפנים ארצית הניחת בסך 452 מיליון ש"ח ו- 80 מיליון ש"ח בהתאמה (ראו באור 18.5 בדוחות הכספיים).						
הרבעון הרביעי כולל הפסד מירידת ערך נכסים בסך כ- 1,638 מיליון ש"ח בגין די.בי.אס וכ- 37 מיליון ש"ח בגין וואלה (ראו באורים 11.4 ו- 11.5 בדוחות הכספיים).						
כמו כן ברבעון הרביעי ישנו גידול בהוצאות בגין תביעות משפטיות במגזר התקשורת הפנים ארצית הניחת.						
רווח (הפסד) תפעולי	(548)	(1,810)	429	371	462	
הוצאות מימון, נטו	435	108	109	110	108	
רווח (הפסד) לאחר הוצאות מימון, נטו	(983)	(1,918)	320	261	354	
חלק בהפסדי חברות מוחזקות	(3)	-	(1)	(1)	(1)	
רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה	(986)	(1,918)	319	260	353	
מסים על הכנסה	80	(163)	85	65	93	
הירידה במסים על הכנסה ברבעון הרביעי נבעה מירידה ברווח החייב במס ומחיקת עתודה למס בסך 114 מיליון ש"ח בשל ירידת ערך (ראו באור 7 בדוחות הכספיים).						
רווח (הפסד) לתקופה	(1,066)	(1,755)	234	195	260	
רווח (הפסד) בסיסי למניה (בש"ח)	(0.39)	(0.63)	0.08	0.07	0.09	

* רבעון רביעי 2018 מול רבעון רביעי 2017

ההפסד לרבעון הרביעי עומד על 1,755 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 205 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. השינוי מול הרבעון המקביל נבע בעיקר מהפסד מירידת ערך, מהוצאות בגין סיום יחסי עובד מעביד בפרשה מוקדמת וכן מגידול בהוצאות בגין תביעות משפטיות, כמתואר בטבלה לעיל וכן מירידה בהכנסות.

1.4. תזרים מזומנים

	שינוי	2017	2018	
	%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
תזרים נטו שנבע מפעילות שוטפת	(0.4)	3,525	3,512	
תזרים נטו ששימש לפעילות השקעה	122.3	(1,148)	(2,552)	
תזרים נטו ששימש לפעילות מימון	166.7	(844)	(2,251)	
עליה (ירידה) נטו במזומנים	-	1,533	(1,291)	

היקף ממוצע בשנה המדווחת:

התחייבויות לזמן ארוך (כולל חלויות שוטפות) למוסדות פיננסיים ומחזיקי אג"ח: כ- 11,906 מיליון ש"ח.
 אשראי מספקים: כ- 973 מיליון ש"ח.
 אשראי לקוחות לזמן קצר: כ- 1,821 מיליון ש"ח. אשראי לקוחות לזמן ארוך: כ- 362 מיליון ש"ח.

הסבר

בשל סיווג תשלומים בגין הסכמי חכירה לפעילות מימון כתוצאה מיישום מוקדם של תקן IFRS 16 (ראו באור 2.8.1 בדוחות הכספיים) גדל התזרים נטו מפעילות שוטפת בסך 397 מיליון ש"ח ועיקרו במגזר התקשורת הסולארית. מנגד, בנטרול ההשפעה האמורה של תקן IFRS16, חלה ירידה בתזרים נטו מפעילות שוטפת בכל מגזרי הקבוצה העיקריים, בעיקר במגזר הטלויזיה הרב ערוצית.

העליה בתזרים נטו ששימש לפעילות השקעה נבעה בעיקר מהשקעה נטו בפקדונות בבנקים ואחרים במגזר התקשורת הפנים ארצית הנייחת לעומת תמורה נטו מפרעון פקדונות בבנקים ואחרים בשנה המקבילה.

העליה בתזרים נטו ששימש לפעילות מימון נבעה בעיקר מקיטון בתזרים בגין קבלת הלוואות במגזר התקשורת הפנים ארצית הנייחת (ראו באור 15 בדוחות הכספיים). כמו כן השנה הנוכחית כוללת תשלומי קרן וריבית בגין חכירות שסווגו כפעילות מימון ולא כפעילות שוטפת כמוסבר לעיל. מנגד ישנה ירידה בסך הדיבידנד ששולם (ראו באור 22 בדוחות הכספיים) וכן השנה המקבילה כללה תשלום ליורקום די.בי.אס בגין רכישת מניות והלוואות די.בי.אס. בסך 61 מיליון ש"ח.

1.4. תזרים מזומנים (המשך)

הון חוזר

הגרעון בהון החוזר של הקבוצה ליום 31.12.2018 הסתכם בכ- 2 מיליון ש"ח, לעומת עודף בהון החוזר בסך כ- 966 מיליון ש"ח ליום 31.12.2017. לחברה (לפי הדוחות הכספיים "סולו") גרעון בהון החוזר ליום 31.12.2018 בסך כ- 169 מיליון ש"ח, לעומת עודף בהון החוזר בסך כ- 592 מיליון ש"ח ליום 31.12.2017. המעבר מעודף לגרעון בהון החוזר בקבוצה ובחברה נבע בעיקר מחלופות שוטפות של התחייבויות בגין חכירות אשר הוכרו החל מ- 1.1.2018 עקב יישום מוקדם של תקן IFRS 16 (ראו באור 2.8.1 בדוחות הכספיים), מגידול בהתחייבות להטבות עובדים בגין פרישה מוקדמת ומירידה בנכסים שוטפים.

דירקטוריון החברה בחן, בין היתר, את מקורות וצרכי המזומנים הקיימים והצפויים בטווח הנראה לעין של החברה והקבוצה, את צרכי ההשקעות של החברה והקבוצה, את מקורות האשראי הזמינים לחברה ולקבוצה וכן בחן ניתוחי רגישות למקרי הרעה בלתי צפויים בעסקי החברה והקבוצה. בהתייחס לכך, קבע דירקטוריון החברה, כי אין בקיומו של גרעון בהון החוזר כאמור כדי להצביע על בעיית נזילות בחברה ובקבוצה וכי אין חשש סביר שהחברה והקבוצה לא תעמודנה בהתחייבויותיהן הקיימות והצפויות בהגיע מועד קיומן. לחברה ולקבוצה יכולת לעמוד בצרכי המזומנים הקיימים והצפויים בטווח הנראה לעין, גם בתרחיש של הרעה בלתי צפויה בעסקיהן, הן באמצעות יתרות המזומנים שברשותן, הן באמצעות יצירת מזומנים מפעילות, הן באמצעות מקורות נזילות (נטו) מחברות בנות והן באמצעות גיוס ומיחזור חוב בהיקפים משמעותיים ממקורות בנקאיים וחוץ-בנקאיים.

המידע לעיל כולל מידע הצופה פני עתיד, המתבסס על הערכות החברה ביחס לנזילות. הנתונים בפועל עשויים להיות שונים באופן מהותי מההערכה לעיל אם יחול שינוי באחד מהגורמים שהובאו בחשבון בהערכות אלו.

2. היבטי ממשל תאגידי

2.1. מעורבות חברות הקבוצה בקהילה ותרומות

בהתאם למדיניות תרומה לקהילה שאושרה ע"י הדירקטוריון בזק תורמת לקהילה מתוך מחויבותה העמוקה לנושא האחריות החברתית, באמצעות תרומות כספיות, תרומות של שירותים ותשתיות תקשורת ועידוד התנדבות של עובדים במגוון פעילויות למען הקהילה. את עיקר תרומותיה הכספיות בזק ממקדת בתכניות בנושא חינוך.

בשנת 2018 תרמה הקבוצה סך של כ- 8.5 מיליון ש"ח.

בנוסף, בזק סייעה לפרויקט רישות בתי ספר בסיבים אופטיים בסכום הנאמד בכ- 7 מיליון ש"ח וכן לעמותות ונזקקים בסכום של כ- 1 מיליון ש"ח בעבור קווי אינטרנט ושירותים אחרים.

יצוין כי במסגרת התרומות כאמור, הקבוצה תרמה בשנת 2018 סכומים שונים למוסדות אקדמאיים, ביניהם סכום של 120 אלפי ש"ח לאוניברסיטת תל אביב ("האוניברסיטה"). יצוין כי הדירקטור בחברה, מר דוד גרנות, מכהן כיו"ר ועדת השקעות של האוניברסיטה וכי הדירקטור בחברה (החל מיום 26.4.18) מר אמנון דיק, מכהן כיו"ר דירקטוריון אגודת ידידי אוניברסיטת תל אביב, אשר מלווה את האוניברסיטה בנושא גיוס תרומות.

2.2. גילוי בדבר שכר רואה חשבון מבקר

להלן הוצאות שכר הטרחה לרואי החשבון של החברות העיקריות המאוחדות בקבוצה בגין שרותי ביקורת ושירותים הקשורים לביקורת:

שם החברה	רואה החשבון המבקר	פרטים	שנת 2018		שנת 2017	
			שכר טרחה (באלפי ש"ח)	שעות	שכר טרחה (באלפי ש"ח)	שעות
בזק" - החברה הישראלית לתקשורת בע"מ	סומך חייקין	ביקורת ונלווה לביקורת	2,900	16,000	3,521	18,100
		שרותים אחרים ²	234	720	875	2,860
פלאפון תקשורת בע"מ	סומך חייקין	ביקורת ונלווה לביקורת	1,160	7,500	1,130	7,400
		שרותים אחרים ²	321	877	493	1,389
בזק בינלאומי בע"מ	סומך חייקין	ביקורת ונלווה לביקורת	620	4,700	590	4,200
		שרותים אחרים ²	193	747	253	681
די.בי.אס שרותי לווין (1998) בע"מ	סומך חייקין	ביקורת ונלווה לביקורת	1,000	6,700	1,001	7,059
		שרותים אחרים ²	90	237	195	529

שכר הטרחה לרואי החשבון נדון בועדה לבחינת הדוחות הכספיים של הדירקטוריון ואושר ע"י דירקטוריון החברה והדירקטוריון של כל אחת מחברות הקבוצה. שכר הטרחה נקבע תוך התייחסות לשעות ולתעריף שעה בשנה הקודמת תוך התאמתם לשינויים ואירועים שחלו בשנה המדווחת.

2.3. דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית ודירקטורים בלתי תלויים

פרטים בדבר דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית ודירקטורים בלתי תלויים נכללים בסעיפים 2 ו-9 בשאלון הממשל התאגידי ובסעיף 14 בפרק ד' לדוח התקופתי.

² "שרותים אחרים" שניתנו לחברות עיקריות בקבוצה בשנים 2018 ו-2017 כללו בין היתר שרותי יעוץ בנושאי מס וחשבונאות ואישורים מיוחדים.

2.4. גילוי בדבר מבקר פנימי בתאגיד מדווח

ריכוז הפרטים	
שם המבקר הפנימי	ליאור סגל
מועד תחילת כהונה	24.1.2011
עמידה בהוראות דין	המבקר הפנימי עומד בתנאים הקבועים בסעיף 3(א) ו-8 לחוק הביקורת הפנימית, ובהוראות סעיף 146(ב) לחוק החברות.
מתכונת העסקה	עובד החברה.
דרך המינוי	אופן המינוי ותמצית הנימוקים לאישור המינוי: המינוי אושר על ידי הדירקטוריון ביום 24.1.2011, לאחר המלצת ועדת הביקורת. המבקר הועסק עובר למינויו בתפקיד מנהל תהליכים ובקורות פנים וכקצין ציות מממשל תאגידי. המינוי נעשה על בסיס כישוריו וניסיונו המקצועיים. חובות, סמכויות ותפקידים המוטלים על המבקר: הסמכות והאחריות של המבקר הפנימי בחברה קבועות בנוהל הביקורת הפנימית בחברה שאושר על ידי ועדת הביקורת. על פי הנוהל תפקידי המבקר וסמכויותיו הינם: בדיקת תקינותן של פעולות החברה ופעולותיהם של נושאי המשרה וממלאי התפקידים בה, בדיקת אמינותו ושלמותו של המידע הכספי והתפעולי, בחינת ניהול הכספים וההתחייבויות ובחינת מערכות המידע הממוחשבות של החברה ומערך אבטחת המידע בחברה. כן אחראי המבקר הפנימי על בדיקת תלויות עובדים בהתאם להסדרים שנקבעו על ידי ועדת ביקורת בהתאם לסעיף 117(6) לחוק החברות, התשנ"ט-1999. סמכויותיו הינן לקבל כל מידע, הסבר ומסמך הדרושים למילוי תפקידו, לקבל זכות גישה לכל מאגר מידע רגיל או ממוחשב של החברה, לכל בסיס נתונים ולכל תכנית עבודה של עיבוד נתונים אוטומטי או שאינו אוטומטי של החברה ויחידותיה ולקבל רשות כניסה לכל נכס של החברה. כן זכאי המבקר הפנימי להיות מוזמן לכל ישיבות ההנהלה, הדירקטוריון וועדותיו.
הממונה הארגוני על המבקר הפנימי	יו"ר הדירקטוריון.
תוכנית העבודה	תכנית העבודה בשנת 2018 הייתה שנתית, אשר נגזרה מתוך תכנית עבודה המתייחסת לשנים 2018-20. השיקולים בקביעת תכנית העבודה של הביקורת הפנימית העיקרון המנחה בבניית תכנית העבודה של הביקורת הפנימית הוא הסיכון הטמון בתהליכים ובפעילויות של החברה. לשם הערכת סיכונים אלו, הביקורת הפנימית התייחסה לסקר הסיכונים שנערך בחברה על ידי מנהלת הסיכונים, וכן למקורות אחרים שהשפיעו על הערכת הסיכון בתהליכים אלו, כגון שיחות עם ההנהלה, ממצאי ביקורות קודמות ופעילויות רלבנטיות אחרות. השיקולים העיקריים המובאים בחשבון בבניית תכנית העבודה הם: כיסוי סביר של מירב תחומי הפעילות של החברה בהתאם לחשיפה לסיכונים מהותיים, תוך התחשבות בבקורות קיימות בתחומי פעילותה של החברה ובממצאי ביקורות קודמות. גורמים מעורבים בקביעת תכנית העבודה המבקר הפנימי, ההנהלה, המנכ"ל, ועדת הביקורת של הדירקטוריון ויו"ר הדירקטוריון.

2.4. גילוי בדבר מבקר פנימי בתאגיד מדווח (המשך)

ריכוז הפרטים	
תוכנית העבודה	<u>הגורם המקבל את תכנית העבודה ומאשר אותה</u> ועדת הביקורת של הדירקטוריון. <u>שיקול דעת המבקר לסטות מתכנית העבודה</u> יושב ראש הדירקטוריון או יושב ראש ועדת הביקורת רשאים להציע נושאים בעניינים שבהם מתעורר הצורך לערוך בדיקה דחופה וכן להמליץ על צמצום או הפסקת בדיקה בנושא שאושר בתוכנית העבודה. למבקר הפנימי שיקול הדעת לסטות מתוכנית העבודה. <u>בחינת עסקאות מהותיות</u> המבקר הפנימי נוכח בדיוני הדירקטוריון בהם מאושרות עסקאות מהותיות וסוקר את החומר הרלבנטי הנשלח במסגרת דיונים אלו. מעבר לכך, כללו הבדיקות המתוארות בפרק ה' לדוח התקופתי לשנת 2018 בחינה של היבטים פרוצדוראליים הקשורים בעסקאות מהותיות שהתבצעו בחברה.
התייחסות הביקורת לתאגידי מוחזקים מהותיים	תכנית העבודה של יחידת הביקורת הפנימית של החברה אינה כוללת ביקורת בתאגידי מוחזקים מהותיים. המבקר הפנימי שימש עד ליום 7.1.19 גם כמבקר הפנימי של פלאפון תקשורת בע"מ. מלבד זאת, בכל התאגידי המוחזקים המהותיים של החברה פעלו בשנת 2018 מבקרים פנימיים (כעובדי חברה או במיקור חוץ). החל ביום 7.1.2019 פועל בתאגידי המוחזקים המהותיים מבקר פנימי אחד (אשר הנו עובד התאגידי המוחזקים) וזאת במסגרת איחוד תהליכי הביקורת הפנימית של תאגידי מוחזקים אלו. דוחות הביקורת של התאגידי המוחזקים נדונים בדירקטוריונים של תאגידי אלו, שבהם מכהנים דירקטורים של החברה. המבקר הפנימי ראשי, על פי נוהל הביקורת הפנימית של החברה, לקבל לפי שיקול דעתו את דוחות הביקורת של החברות הבנות ועליו לקיים, אחת לשנה לפחות, ישיבת עבודה עם כל אחד מהמבקרים הפנימיים של החברות הבנות לדיון בתוכנית הביקורת בחברה הבת ואופן יישומה. המבקר הפנימי מבצע פגישות אלה ומקבל את דוחות הביקורת ממבקרי חברות הבנות באופן שוטף.
היקף העסקה	כ-11,100 שעות. שעות אלה כוללות שעות ביקורת פנימית של גורמים מחוץ לארגון, וארבעה מבקרים פנימיים במשרה מלאה, בנוסף למבקר הפנימי. היקף ההעסקה נקבע בהתאם לתוכנית עבודת הביקורת, שנקבעה בהתאם להיקפן ומורכבותן של פעילויות החברה השונות. במהלך שנת 2018 כללו שעות אלה גם היקף משמעותי של שעות שהתבצעו על ידי גורמים שהועסקו על ידי המבקר הפנימי, עבור ביצוע העבודות המתוארות בפרק ה' לדוח התקופתי של 2018 ואשר כללו בדיקה מיוחדת בנושאי ממשל תאגידי בקבוצת בזק, בדיקה ביחס לנאותות תהליכי הבקרה בתאגיד ובחינה של נוהל עבודת הדירקטוריון. <u>היקף פעילות הביקורת הפנימית בחברות המוחזקות המהותיות של החברה בשנת 2018:</u> פלאפון- כ-3,500 שעות; בזק בינלאומי- כ-2,200 שעות; די.בי.אס- כ-1,200 שעות.

2.4. גילוי בדבר מבקר פנימי בתאגיד מדווח (המשך)

ריכוז הפרטים	
עריכת הביקורת	הביקורת הפנימית נערכת בהתאם לחוק החברות, התשנ"ט-1999 וחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 והיא מבוצעת על-פי תקנים מקצועיים מקובלים של לשכת המבקרים הפנימיים העולמית (IIA). המבקר עדכן את הדירקטוריון בדבר התקנים שעל פיהם הוא פועל. במהלך 2013 ביצע המבקר הפנימי הערכה עצמית בהתייחס לעבודת הביקורת הפנימית וכן הושלמה עבודת הערכה על ידי גורם חיצוני, מהן עלה כי הביקורת הפנימית מתבצעת בהתאם לתקנים הדרושים. כמו כן, הוסמך המבקר בתחילת 2017 כסוקר מערך הביקורת הפנימית (QAR).
גישה למידע	למבקר הפנימי הומצאו מסמכים ומידע כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית וניתנה לו גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של התאגיד, לרבות נתונים כספיים.
דין וחשבון המבקר הפנימי	המבקר הפנימי מגיש את דוחות הביקורת בכתב באופן שוטף במהלך שנת הדיווח ליו"ר הדירקטוריון, למנהל הכללי, ליו"ר ועדת הביקורת ולחברי הוועדה. הדוחות מוגשים לקראת מועד הדיון בוועדה (בדרך כלל כשלושה ימים לפני מועד זה). בשנת 2018 התבצעו עבודות נוספות, אשר חלקן נדונו במסגרת ועדת אד-הוק של הדירקטוריון. ועדת הביקורת דנה בדוחות ביקורת במועדים הבאים: 18.1.18, 20.2.18, 8.3.18, 12.3.18, 25.4.18, 13.5.18, 17.5.18, 31.5.18, 18.6.18, 19.7.18, 12.8.18, 2.9.18, 11.10.18, 3.12.18, 16.12.18 ו-26.12.18. בנוסף לדוחות ביקורת הגיש המבקר לוועדת הביקורת סקירות ודיווחים בנושאים שונים לבקשת הוועדה ועדכון על ביצוע ההחלטות בדוחות הביקורת, אשר נדונו בוועדה (חלקם בישיבות נוספות מעבר למה שצוין). לפרטים בדבר עיקרי הנושאים שנבדקו על ידי הביקורת ראו שאלון ממשל תאגידי וכן פרק ה' לדוח התקופתי.
הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי	הדירקטוריון סבור כי היקף הביקורת, אופי הפעילות של המבקר הפנימי ורציפותה וכן תכנית העבודה הם סבירים בנסיבות העניין ויש בהם כדי להשיג את מטרות הביקורת.
תגמול	תנאי העסקת המבקר הפנימי נדונו ואושרו ע"י ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה ב- 20.3.2017 וב- 29.3.2017 בהתאמה ועודכנו כדלהלן: שכר כולל בגובה 50 אלף ש"ח לחודש ומענק שנתי על בסיס יעדים שייקבעו מראש ע"י ועדת הביקורת באישור הדירקטוריון בגובה של עד 62.5% מהשכר השנתי ללא נלוות. ביום 27.3.2019 אישר דירקטוריון החברה את הבונוס למבקר הפנימי של החברה לשנת 2018 בסך של כ- 291 אלפי ש"ח (כ-49% מהשכר השנתי). לדעת הדירקטוריון, להיקף התגמול של המבקר הפנימי לא הייתה השפעה על שיקול דעתו המקצועי.

2.5 בקרה פנימית

החברה מקיימת תהליכי הערכת אפקטיביות של הבקרה הפנימית בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים) (תיקון), התש"ע-2009 ("התקנות"). הדוח התקופתי של החברה לשנת 2018 כולל דוח שנתי בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי, הצהרת מנהל כללי והצהרת סמנכ"ל כספים חברה ומנהל כספים ראשי קבוצה בהתאם לתקנות.

לאור הפעולות שבוצעו ע"י החברה לתיקון החולשה המהותית אשר דווחה לראשונה בדוח התקופתי לשנת 2017, ובהתבסס על הערכת האפקטיביות שביצעה ההנהלה בפקוח הדירקטוריון, הגיעו הדירקטוריון והנהלת החברה למסקנה כי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי בחברה ליום 31 בדצמבר 2018 הינה אפקטיבית. למידע נוסף ראו פרק ה' לדוח התקופתי לשנת 2018.

3. גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי של התאגיד

3.1 גילוי בקשר עם אימוץ מוקדם של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 16 "חכירות"

לאור פרסום תקן IFRS 16 "חכירות" (להלן – התקן), בחנה החברה את מכלול ההשפעות האפשריות של התקן על דוחותיה הכספיים, לרבות במסגרת התייעצות עם רואי חשבון המבקרים. הבחינה כאמור בוצעה באופן רוחבי על כלל חברות הקבוצה. כפועל יוצא החליטה החברה לאמץ את התקן באימוץ מוקדם, החל מיום 1.1.2018.

לפרטים בדבר הנחיות התקן, אופן יישומן וההתאמות שבוצעו בדוחותיה הכספיים של הקבוצה כתוצאה מיישום התקן לראשונה ראו באור 2.8.1 בדוחות הכספיים.

הפעולות אותן ביצעה הקבוצה לשם היערכות לאימוץ התקן והצעדים בהם נקטה לצמצום הסיכון לטעות בדוחותיה הכספיים:

1. הקבוצה בחנה את ההשפעות האפשריות של התקן על דוחותיה הכספיים. תהליך זה כלל קריאה של הוראות התקן, קריאת מידע מקצועי שפורסם על ידי פירמות רואי חשבון בינלאומיות ודיונים פנימיים עם חברות הקבוצה. כמו כן נערכו התייעצויות וישיבות מקצועיות עם רואי החשבון המבקרים. במסגרת ישיבות אלה נערך דיון מקיף אודות הסוגיות שעולות כתוצאה מיישום התקן, יישום הוראות המעבר, ובחינת ההשפעות על חברות הקבוצה. בוצע תיעוד בכל חברה לגבי הסוגיות שעלו והשפעתן על הדוחות הכספיים.
2. הקבוצה ביצעה בחינה בדבר התאמת מערכות המידע של הקבוצה אשר יתמכו ביישום הוראות התקן. בהמשך לבחינה, נרכשה תוכנה ייעודית התומכת בטיפול החשבונאי הנדרש בהתאם לתקן וכן בוצעו התאמות במערכות המידע הקיימות.
3. הקבוצה בחנה את התאמת רכיבי הבקרה הפנימית לנדרש בתקן, לשם השגת בקרה אפקטיבית על יישום נאות לראשונה של הוראות התקן, סבירות האומדנים ושיקולי הדעת המשמעותיים הכרוכים ביישום הוראות אלה.

3.2 גילוי בדבר הערכות שווי

להלן פרטים אודות הערכות שווי מהותיות מאוד והערכת שווי מהותית בהתאם לתקנה 8ב' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970.

א.

חברת פלאפון- הערכת שווי מהותית מאוד צורפה לדוחות הכספיים ליום 31.12.2018	חברה-בזק קווי - הערכת שווי מהותית מאוד צורפה לדוחות הכספיים ליום 31.12.2018	חברת די.בי.אס - הערכת שווי מהותית מאוד צורפה לדוחות הכספיים ליום 31.12.2018	חברת בזק בינלאומי - הערכת שווי מהותית
זיהוי נושא ההערכה	שווי שימוש חברת פלאפון לצורך בדיקת ירידת ערך מוניטין שנוקף בגינה בדוחותיה הכספיים של החברה בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 36.	שווי שימוש חברת בזק קווי לצורך בדיקת ירידת ערך מוניטין שנוקף בגינה בדוחותיה הכספיים של החברה בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 36.	שווי שימוש חברת בזק בינלאומי לצורך בדיקת ירידת ערך.
עיתוי ההערכה			
31.12.2018 ; הערכות השווי נחתמו ביום 27.3.2019.			
שווי נושא ההערכה סמוך לפני מועד ההערכה	2,149 מליון ש"ח ערך פנקסני של הנכסים התפעוליים נטו של חברת פלאפון(*) (1,027 מליון ש"ח- יתרת מוניטין).	4,770 מליון ש"ח ערך פנקסני של הנכסים התפעוליים נטו של חברת בזק קווי (265 מליון ש"ח- יתרת מוניטין).	1,308 מליון ש"ח ערך פנקסני של הנכסים התפעוליים נטו של חברת די.בי.אס שרואי לוין (1988) בע"מ (33 מליון ש"ח- יתרת מוניטין).
שווי נושא ההערכה שנקבע בהתאם להערכה	כ- 2,914 מיליון ש"ח. החברה הגיעה למסקנה כי לא קיימת ירידת ערך הדורשת הפחתה בסכום המוניטין הרשום בספרי החברה.	כ- 15,053 מיליון ש"ח. החברה הגיעה למסקנה כי לא קיימת ירידת ערך הדורשת הפחתה בסכום המוניטין הרשום בספרי החברה.	כ- 1,061 מיליון ש"ח. החברה הגיעה למסקנה כי לא קיימת ירידת ערך הדורשת הפחתה בספרי החברה.
סך שווי הפעילות של החברה שלילי בסך של כ- (871) מיליון ש"ח. לאור השווי השלילי של הפעילות, נקבע שוויים של נכסיה הבלתי שוטפים של החברה כגבוה מבין שוויים ההוגן ואפס. לפיכך, ההון העצמי של די.בי.אס, המתקבל כתוצאה מהעמדה לפי שווי הוגן של פריטי המאזן אשר שוערכו מחדש לפי דרישות IAS36 ודרישות IFRS15, הוא שלילי- (229) מיליון ש"ח.			
החברה הגיעה למסקנה כי קיימת ירידת ערך (כולל קשרי לקוחות ומותג שיוחסו לדי.בי.אס בצירוף העסקים) הדורשת הפחתה של 1,524 מיליון ש"ח לאחר מס בספרי החברה.			

(*) נכסים תפעוליים נטו של חברת פלאפון אינם כוללים יתרות חוב לקוחות בגין מכירת ציוד קצה בתשלומים המוצגים בערך נוכחי.

3.2 גילוי בדבר הערכות שווי (המשך)

חברת פלאפון	חברה – בזק קווי	חברת די.בי.אס	חברת בזק בינלאומי
זיהוי המעריך ואפיונו פרומתאוס ייעוץ כלכלי בע"מ. העבודה בוצעה על ידי צוות בראשות אייל שבח, בעל תואר ראשון בהנדסת אלקטרוניקה מטעם הטכניון, ותואר שני במנהל עסקים מטעם אוניברסיטת תל אביב. מר שבח הינו מומחה בעל ניסיון של מעל 10 שנים בביצוע הערכות שווי, ניתוח דוחות כספיים, הכנת חוות דעת מומחה וביצוע עבודות ייעוץ כלכלי מסוגים שונים עבור חברות ועסקים. למעריך השווי לא קיימת תלות בחברה. החברה התחייבה לשפות את מעריך השווי בגין סכומי נזק העולים על פי שלושה משכר טרחתו, למעט אם פעל בזדון.			
מודל ההערכה שיטת היוון תזרים המזומנים (DCF). שיטת היוון תזרים המזומנים (DCF). בשלב ראשון- שיטת היוון תזרים המזומנים (DCF). בשלב שני- נקבע שווים ההוגן של נכסיה הבלתי שוטפים של די.בי.אס.			
ההנחות שלפיהן ביצע מעריך השווי את ההערכה שיעור היוון- 10.3% (אחרי מס). שיעור הצמיחה הפרמננטית- 2.5%. אחוז ערך הגרט מסך השווי שנקבע בהערכה כ- 83%. שיעור היוון- 7.5% (אחרי מס). שיעור הצמיחה הפרמננטית- 0.0%. אחוז ערך הגרט מסך השווי שנקבע בהערכה כ- 70%. שיעור היוון- 8.5% (אחרי מס). שיעור הצמיחה הפרמננטית- 0.0%. אחוז ערך הגרט מסך השווי שנקבע – לא רלוונטי שיעור היוון- 9.7% (אחרי מס). שיעור הצמיחה הפרמננטית- 0.4%. אחוז ערך הגרט מסך השווי שנקבע בהערכה כ- 69%.			

למידע נוסף ראו באור 11 בדוחות הכספיים.

בדוחותיה הכספיים המאוחדים של החברה ליום 31 בדצמבר 2018 עמד שווי ההשקעות במגזר הפעילות "בזק" החברה הישראלית לתקשורת בע"מ- תקשורת פנים ארצית ניחת, במגזר הפעילות פלאפון תקשורת בע"מ, במגזר הפעילות די.בי.אס שרותי לוויין (1998) בע"מ ובמגזר הפעילות בזק בינלאומי בע"מ על כ- 49% מסך נכסיה. בהתאם, פרומתאוס ייעוץ כלכלי בע"מ נחשב למעריך שווי מהותי מאוד על פי עמדת סגל משפטית 105-30 של רשות ניירות ערך ("עמדת הסגל").
לפרטים אודות מעריך השווי כנדרש על פי עמדת הסגל ראו הערכות השווי המצורפות לדוחות הכספיים.

3.2 גילוי בדבר הערכות שווי (המשך)

ב.

	הערכה אקטוארית של התחייבות לעובדים שהועברו לחברה ממשרד התקשורת- הערכת שווי מהותית מאוד צורפה לדוחות הכספיים ליום 31.12.2018
זיהוי נושא ההערכה	הערכה אקטוארית של התחייבות לפרישה מוקדמת לעובדים שהועברו משרות המדינה בהתאם להוראות תקן דיווח כספי בינלאומי IAS 19 "הטבות לעובדים".
עיתוי ההערכה	31.12.2018 ; הערכת השווי נחתמה ביום 25.3.2019.
שווי נושא ההערכה שנקבע בהתאם להערכה	290 מיליון ש"ח.
זיהוי המעריך ואפיונו	ארנסט יאנג (ישראל) בע"מ. החישוב נערך על ידי מר אלי מאיר ועובדים ממחלקת אקטואריה במשרד ארנסט יאנג (ישראל) בע"מ. לאלי תואר ראשון בכלכלה מאוניברסיטת תל אביב והוא מוסמך כאקטואר וחבר מלא של אגודת האקטוארים בישראל, F.I.L.A.A. מר אלי מאיר הינו מומחה בעל ניסיון מקצועי כ- 17 שנים, כולל ביצוע וביקורת הערכות אקטואריות בגין הטבות לעובדים מסוגים דומים לאלו של החברה, ביקורת הערכות אקטואריות בגופי פנסיה תקציבית ובקרנות פנסיה. למעריך השווי לא קיימת תלות בחברה. החברה התחייבה לשפות את מעריך השווי בגין סכומי נזק העולים על פי שלושה משכר טרחתו.
מודל ההערכה	הערך הנוכחי של ההתחייבויות חושב לפי שיטת יחידת זכאות חזויה (Projected unit credit method), כפי שנדרש על ידי תקן דיווח כספי בינלאומי IAS 19 "הטבות לעובדים".
ההנחות שלפיהן ביצע מעריך השווי את ההערכה	א. חישוב עלות רכישת הפוליסות לעובדים נערך בהתאם להסכם חברת הביטוח מנורה, אשר קובע את אופן החישוב. ההסכם בתוקף עד ליום 31.12.2019. ב. מונח כי תנאי ההסכם הנוכחי וההנחות בבסיסו לחישוב עלות רכישת הפוליסות יהיו בתוקף עד סוף שנת 2021. ג. שיעור עליית השכר הקובע בקרן מקפת הוותיקה למועד הפרישה המשוער של העובדים - מחושב על בסיס הנחת גידול השכר הממוצע במשק בשיעור ריאלי של 1.2% לשנה. שיעור זה מבוסס על ההנחה בחוזר פנסיה 2013-3-1 של רשות שוק ההון לשימוש בהערכות האקטואריות של קרנות הפנסיה. ד. שיעור גידול השכר בחברה עד גיל הפרישה הצפוי - בהתאם לתחזית גידול שכר אישית שהתקבלה מהגורמים המוסמכים בהנהלת החברה. ז. שיעור ריבית להיוון - ריבית ההיוון לחישוב עלות רכישת פוליסת הקצבה, ממועד הפרישה הצפוי ואילך, הינה בהתאם להסכם של החברה עם חברת ביטוח מנורה כמפורט לעיל.

3.3 בשל מהותיות התביעות שהוגשו נגד הקבוצה ואשר בשלב זה לא ניתן להעריך או שלא ניתן לחשב חשיפה בגינן, היפנו רואי החשבון את תשומת הלב לכך בחוות דעתם על הדוחות הכספיים.

3.4 ארועים מהותיים לאחר מועד הדוחות הכספיים

א. לארועים מהותיים לאחר מועד הדוחות הכספיים ראו באור 33 בדוחות הכספיים.

ב. לענין מדיניות חלוקת דיבידנד ראו באור 22.2 בדוחות הכספיים.

4. פרטים הקשורים לסדרת תעודות התחייבות

להלן נתונים אודות אגרות החוב של החברה שבמחזור, נכון ליום 31.12.2018 :

	אג"ח סדרה 6	אג"ח סדרה 7	אג"ח סדרה 9	אג"ח סדרה 10
א	מועד הנפקה (ללא הרחבות) 3.7.2011	3.7.2011	15.10.2015	15.10.2015
ב	סך שוויה הנקוב במועד ההנפקה (ע.נ.) (כולל הרחבות) 2,999,981,609 ש"ח	733,759,000 ש"ח	2,144,968,000 ש"ח	881,683,808 ש"ח
ג	השווי הנקוב (ע.נ.) 2,399,985,287 ש"ח	587,007,200 ש"ח	2,144,968,000 ש"ח	881,683,808 ש"ח
ד	השווי הנקוב משוערך למועד הדו"ח (צמוד למדד המחירים לצרכן) 2,495,324,703 ש"ח	587,007,200 ש"ח	2,144,968,000 ש"ח	885,951,158 ש"ח
ה	סכום הריבית שנצברה משוערכת למועד הדו"ח 7,693,918 ש"ח	844,312 ש"ח	6,524,278 ש"ח	1,624,244 ש"ח
ו	השווי ההוגן כפי שנכלל בדוחות הכספיים 2,686,303,532 ש"ח	598,277,738 ש"ח	2,213,606,976 ש"ח	915,981,308 ש"ח
ז	השווי הבורסאי 2,686,303,532 ש"ח	598,277,738 ש"ח	2,213,606,976 ש"ח	915,981,308 ש"ח
ח	סוג הריבית קבועה בשיעור 3.7%	משתנה- מק"מ לשנה בתוספת מרווח בשיעור 1.4%	קבועה בשיעור 3.65%	קבועה בשיעור 2.2%
ט	מועדי תשלום הקרן ביום 1 בדצמבר של כל אחת מהשנים 2018-2022	ביום 1 בדצמבר של כל אחת מהשנים 2018-2022	ביום 1 בדצמבר של כל אחת מן השנים 2022-2025	ביום 1 בדצמבר של כל אחת מן השנים 2022-2025
י	מועדי תשלום הריבית ביום 1 ביוני וביום 1 בדצמבר של כל שנה, החל ב- 1.12.2011 עד 1.12.2022	ביום 1 במרץ, 1 ביוני, 1 בספטמבר וביום 1 בדצמבר של כל שנה, החל ב- 1.9.2011 עד 1.12.2022	ביום 1 ביוני וביום 1 בדצמבר של כל שנה החל ב- 1.12.2015 עד 1.12.2025	ביום 1 ביוני וביום 1 בדצמבר של כל שנה החל ב- 1.12.2015 עד 1.12.2025

4. פרטים הקשורים לסדרת תעודות התחייבות (המשך)

להלן נתונים אודות אגרות החוב של החברה שבמחזור, נכון ליום 31.12.2018 :

		אג"ח סדרה 6	אג"ח סדרה 7	אג"ח סדרה 9	אג"ח סדרה 10
יא	הצמדה	הקרן והריבית צמודות לעליה במדד המחירים לצרכן (מדד בסיס מאי 2011)	לא צמוד	לא צמוד	הקרן והריבית צמודות לעליה במדד המחירים לצרכן (מדד בסיס אוגוסט 2015)
יב	סך התחייבות ביחס לסך התחייבויות חברה	מהותי	לא מהותי	מהותי	מהותי
יג	פרטי נאמן	חברת הנאמנות - רזניק פז נבו נאמנויות בע"מ. שם האחראי בחברת הנאמנות - רו"ח יוסי רזניק דואר אלקטרוני yossi@rpn.co.il, טלפון 03-6389200, פקס 03-6389222 כתובת- רח' יד חרוצים 14, תל אביב.			
יד	דירוג	אגרות החוב (סדרות 6,7,9,10) מדורגות בדירוג Aa2.il באופן דירוג יציב על ידי מידרוג בע"מ ("מידרוג") ובדירוג ilAA/Negative על ידי אס אנד פי גלובל רייטינגס מעלות בע"מ ("מעלות"). לדוחות הדירוג העדכניים ולהסטריות הדירוגים של אגרות החוב, ראו דיווחים מידיים (מדורג) מיום 30.4.2018 (אסמכתא 034470-01-2018) ומיום 18.11.2018 (אסמכתא 104875-01-2018) וכן ראו דיווחים מידיים (מעלות) מיום 26.4.2018 (אסמכתא 033573-01-2018) ומיום 18.11.2018 (אסמכתא 104944-01-2018). דוחות הדירוג מצורפים לדוח הדירקטוריון על דרך ההפניה.			
טו	עמידה בתנאי שטרי הנאמנות	בתאריך 31.12.2018 החברה הנפיקה לנאמנים של אגרות חוב מסדרות 6,7,9 ו-10, אישורים בדבר עמידתה בתנאי שטרות הנאמנות לשנת 2018.			
טז	שיעבודים	ביחס לאגרות החוב סדרה 6,7,9 ו-10 החברה התחייבה שלא ליצור שעבודים נוספים על נכסיה אלא אם כן תיצור בעת ובעונה אחת שיעבודים לטובת מחזיקי אגרות החוב והתאגידים הבנקאיים המלווים (שעבוד שלילי) ובכפוף לחריגים שנקבעו כמתואר בבאור 15.3 בדוחות הכספיים.			

5. שונות

למידע בדבר מצבת ההתחייבויות של התאגיד המדווח והחברות המאוחדות בדוחותיו הכספיים ליום 31.12.2018, ראו טופס דיווח שידווח ע"י החברה במגנ"א ביום 28.3.2019.

הננו מודים למנהלי חברות הקבוצה, לעובדיה ולציבור בעלי המניות.

דודו מזרחי
מנהל כללי

שלמה רודב
יו"ר דירקטוריון

תאריך החתימה: 27 במרס 2019

פרק ג'

דוחות כספיים מאוחדים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

עמוד	תוכן העניינים
2	דוחות רואי החשבון המבקרים
	הדוחות הכספיים
5	דוחות מאוחדים על המצב הכספי
7	דוחות מאוחדים על רווח והפסד
7	דוחות מאוחדים על הרווח הכולל
8	דוחות מאוחדים על השינויים בהון
9	דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
	באורים לדוחות הכספיים המאוחדים
10	1 כללי
12	2 בסיס עריכת הדוחות הכספיים
17	3 עיקרי המדיניות החשבונאית
31	4 מזומנים ושווי מזומנים
31	5 השקעות
31	6 לקוחות וחייבים
33	7 מסים על הכנסה
35	8 זכויות שידור בניכוי זכויות שנוצלו
36	9 חכירות
38	10 רכוש קבוע
40	11 נכסים בלתי מוחשיים
43	12 הוצאות נדחות והשקעות שאינן שוטפות
45	13 נדל"ן להשקעה
45	14 חברות מוחזקות
47	15 אגרות חוב, הלוואות ואשראי
49	16 ספקים וזכאים אחרים
50	17 הפרשות
51	18 הטבות לעובדים
54	19 התחייבויות תלויות
57	20 התקשרויות
59	21 בטחונות, שעבודים וערבויות
59	22 הון
60	23 הכנסות
60	24 הוצאות הפעלה וכלליות
61	25 שכר עבודה
61	26 הוצאות (הכנסות) תפעוליות אחרות, נטו
62	27 הוצאות (הכנסות) מימון, נטו
62	28 רווח למניה
63	29 דיווח מגזרי
67	30 עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים
73	31 מכשירים פיננסיים
80	32 תמצית נתונים נבחרים מתוך הדוחות הכספיים של פלאפון תקשורת בע"מ, בזק בינלאומי בע"מ ודי.בי.אס שרותי ליוון (1998) בע"מ
83	33 אירועים מהותיים לאחר מועד הדוחות הכספיים

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של "בזק" החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

ביקרנו את הדוחות המאוחדים על המצב הכספי המצורפים של "בזק" החברה הישראלית לתקשורת בע"מ (להלן - "החברה") לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017 ואת הדוחות המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ-1% מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017, והכנסותיהן הכלולות באיחוד מהוות כ-1% מכלל ההכנסות המאוחדות לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2018, 2017 ו-2016. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישומו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון אחרים, הדוחות הכספיים המאוחדים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של החברה והחברות המאוחדות שלה לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017 ואת תוצאות פעולותיהן, השינויים בהון ותזרימי המזומנים שלהן לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות תקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010.

ביקרנו גם, בהתאם לתקן ביקורת 104 של לשכת רואי חשבון בישראל "ביקורת של רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי", על תיקוניו, רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2018, והדוח שלנו מיום 27 במרס 2019 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על קיומם של אותם רכיבים באופן אפקטיבי.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 1.2 בדבר חקירת רשות ניירות ערך בחשדות לביצוע עבירות על פי חוק ניירות ערך וחוק העונשין הנוגעות בין היתר לעסקאות הקשורות לבעל השליטה לשעבר והעברת תיק החקירה לפרקליטות, וכן לאמור בביאור זה בדבר חקירה משותפת של הרשות לניירות ערך והיחידה למאבק בפשיעה הכלכלית בלהב 433 ובדבר פרסום החלטת היועץ המשפטי לממשלה לפיו הוא שוקל להעמיד את בעל השליטה לשעבר בחברה לדין פלילי.

כאמור בביאור הנ"ל, בשלב זה אין ביכולתה של החברה להעריך את ההשפעות של החקירות, ממצאיהן ותוצאותיהן על החברה וכן על הדוחות הכספיים ועל האומדנים ששימשו בהכנת דוחות אלה, אם בכלל.

בנוסף, מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 19 בדבר תביעות שהוגשו כנגד החברה ואשר בשלב זה לא ניתן להעריך או לחשב את החשיפה בגין.

סומך חייקין
רואי חשבון

27 במרס 2019

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של "בזק" החברה הישראלית לתקשורת בע"מ בדבר ביקורת של רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי בהתאם לסעיף 9ב (ג) בתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970

ביקרנו רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי של "בזק" החברה הישראלית לתקשורת בע"מ וחברות הבנות שלה (להלן - "החברה") ליום 31 בדצמבר 2018. רכיבי בקרה אלה נקבעו כמוסבר בפסקה הבאה. הדירקטוריון והנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי המצורפת לדוח התקופתי לתאריך הנ"ל. אחריותנו היא לחוות דעה על רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי של החברה בהתבסס על ביקורתנו.

רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי שבוקרו נקבעו בהתאם לתקן ביקורת 104 של לשכת רואי חשבון בישראל "ביקורת של רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי", על תיקונו (להלן "תקן ביקורת 104"). רכיבים אלה הינם:

- (1) בקרות ברמת הארגון, לרבות בקרות על תהליך העריכה והסגירה של דיווח כספי ובקרות כלליות של מערכות מידע;
 - (2) בקרות על תהליך ההכנסות;
 - (3) בקרות על תהליך השכר;
 - (4) בקרות על רכוש קבוע;
 - (5) בקרות על תהליך הרכש;
- (כל אלה יחד מכונים להלן "רכיבי הבקרה המבוקרים").

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקן ביקורת 104. על-פי תקן זה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה לזהות את רכיבי הבקרה המבוקרים ולהשיג מידה סבירה של ביטחון אם רכיבי בקרה אלה קויימו באופן אפקטיבי מכל הבחינות המהותיות. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, זיהוי רכיבי הבקרה המבוקרים, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית ברכיבי הבקרה המבוקרים, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של אותם רכיבי בקרה בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו, לגבי אותם רכיבי בקרה, כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. ביקורתנו התייחסה רק לרכיבי הבקרה המבוקרים, להבדיל מבקרה פנימית על כלל התהליכים המהותיים בקשר עם הדיווח הכספי, ולפיכך חוות דעתנו מתייחסת לרכיבי הבקרה המבוקרים בלבד. כמו כן, ביקורתנו לא התייחסה להשפעות הדדיות בין רכיבי הבקרה המבוקרים לבין כאלה שאינם מבוקרים ולפיכך, חוות דעתנו אינה מביאה בחשבון השפעות אפשריות כאלה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו בהקשר המתואר לעיל.

בשל מגבלות מובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי בכלל, ורכיבים מתוכה בפרט, עשויים שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה קיימה באופן אפקטיבי, מכל הבחינות המהותיות, את רכיבי הבקרה המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2018.

כמתואר בדוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי ליום 31 בדצמבר 2018 של בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ (להלן – התאגיד), בשנים 2017-2018 התנהלו חקירות של רשות ניירות ערך ומשטרת ישראל במסגרתן נחקרו מספר נושאי משרה ובעלי תפקידים בקבוצת בזק (מרביתם אינם מכהנים בקבוצה נכון למועד פרסום דוח זה) ולתאגיד אין מידע מלא בכל הנוגע לחקירות אלו, תוכן, החומרים והראיות המצויים בידי רשויות החוק בעניין. בהתאם, אין ביכולתו של התאגיד להעריך את ההשפעות של החקירות, ממצאיהן ותוצאותיהן על החברה וכן על הדוחות הכספיים ועל האומדנים ששימשו בהכנת דוחות אלה, אם בכלל.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 והדוח שלנו, מיום 27 במרס 2019, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים, בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים, וכן הפניות תשומת לב לאמור בביאור 1.2 בדבר חקירת רשות ניירות ערך בחשדות לביצוע עבירות על פי חוק ניירות ערך וחוק העונשין הנוגעות בין היתר לעסקאות הקשורות לבעל השליטה לשעבר והעברת תיק החקירה לפרקליטות, וכן לאמור בביאור זה בדבר חקירה משותפת של הרשות לניירות ערך והיחידה למאבק בפשיעה הכלכלית בלהב 433 ובדבר פרסום החלטת היועץ המשפטי לממשלה לפיו הוא שוקל להעמיד את בעל השליטה לשעבר בחברה לדין פלילי, וכן הפניית תשומת לב לביאור 19 בדבר תביעות שהוגשו כנגד החברה ואשר בשלב זה לא ניתן להעריך או לחשב את החשיפה בגינן.

סומך חייקין
רואי חשבון

27 במרס 2019

דוחות כספיים מאוחדים ליום 31 בדצמבר 2018

דוחות מאוחדים על המצב הכספי ליום 31 בדצמבר			
2017	*2018		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	באור	נכסים
2,181	890	4,3.3	מזומנים ושווי מזומנים
289	1,404	5,3.3	השקעות
1,915	1,773	6,3.3	לקוחות
270	267	6,3.3	חייבים אחרים
43	-	14.2	יורוקום די.בי.אס, צד קשור
125	97	3.10	מלאי
4,823	4,431		סך הכל נכסים שוטפים
493	470	6,3.3	לקוחות וחייבים
454	60	8,3.4	זכויות שידור – בניכוי זכויות שנוצלו
-	1,504	9,2.8.1	נכסי זכויות שימוש
6,798	6,214	10,3.5	רכוש קבוע
2,768	1,919	11,3.6	נכסים בלתי-מוחשיים
1,019	1,205	7,3.16	נכסי מסים נדחים
494	462	12	הוצאות נדחות והשקעות שאינן שוטפות
-	58	13,3.8	נדל"ן להשקעה
12,026	11,892		סך הכל נכסים שאינם שוטפים
16,849	16,323		סך הכל נכסים

דוחות כספיים מאוחדים ליום 31 בדצמבר 2018

דוחות מאוחדים על המצב הכספי ליום 31 בדצמבר (המשך)

2017	*2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	באור
1,632	1,542	15, 3.3
-	445	9, 2.8.1
1,699	1,690	16
152	-	
280	581	18, 3.12
94	175	17, 3.13
3,857	4,433	סך הכל התחייבויות שוטפות
10,229	9,637	15, 3.3
-	1,106	9, 2.8.1
272	445	18, 3.12
234	174	
73	56	7, 3.16
40	38	17, 3.13
10,848	11,456	סך הכל התחייבויות שאינן שוטפות
14,705	15,889	סך הכל התחייבויות
2,144	434	22
		סך הכל הון

16,849	16,323	סך הכל התחייבויות והון
--------	--------	-------------------------------

יהלי רוטנברג
סמנכ"ל כספים חברה ומנהל כספים
ראשי קבוצה

דודו מזרחי
מנהל כללי

שלמה רודב
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 27 במרס 2019

* ראו באור 2.8.1 בדבר אימוץ מוקדם של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 16 "חכירות" הבאורים המצורפים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים מאוחדים ליום 31 בדצמבר 2018

דוחות מאוחדים על רווח והפסד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	*2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	באור
10,084	9,789	9,321	23, 3.14
הכנסות			
הוצאות הפעילות			
4,012	3,891	3,379	24
2,012	2,005	1,992	25
1,739	1,715	2,189	9,10,11,12
-	87	1,675	11.5, 11.4
-	(19)	634	26
7,763	7,679	9,869	
2,321	2,110	(548)	
רווח (הפסד) תפעולי			
הוצאות מימון			
508	477	516	27, 3.15
(61)	(60)	(81)	
447	417	435	
1,874	1,693	(983)	
רווח (הפסד) לאחר הוצאות מימון, נטו			
(5)	(5)	(3)	14
1,869	1,688	(986)	
625	453	80	7, 3.16
1,244	1,235	(1,066)	
רווח (הפסד) לשנה המיוחס לבעלים של החברה			
רווח (הפסד) למניה (בש"ח)			
0.45	0.45	(0.39)	28
רווח (הפסד) בסיסי ומדולל למניה			

דוחות מאוחדים על הרווח הכולל לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	*2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
1,244	1,235	(1,066)	רווח (הפסד) לשנה
(25)	(11)	16	מדידה מחדש של תכנית הטבה מוגדרת, נטו
10	3	26	פריטי רווח כולל אחר (נטו ממס) נוספים
1,229	1,227	(1,024)	סך הכל רווח (הפסד) כולל לשנה מיוחס לבעלים של החברה

* ראו באור 2.8.1 בדבר אימוץ מוקדם של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 16 "חכירות"

הבאורים המצורפים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים מאוחדים ליום 31 בדצמבר 2018

דוחות מאוחדים על השינויים בהון לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין כתבי אופציה לעובדים	קרן הון בגין פעילות בין תאגיד לבעל שליטה	קרנות אחרות	יתרת גרעון	סך הכל
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
מיוחס לבעלים של החברה						
יתרה ליום 1 בינואר 2016	3,874	368	16	390	(98)	2,411
רווח לשנת 2016	-	-	-	-	-	1,244
רווח (הפסד) כולל אחר לשנה, נטו ממס	-	-	-	-	10	(15)
סך הכל רווח כולל לשנת 2016	-	-	-	-	10	1,229
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון						
דיבידנד לבעלי המניות בחברה	-	-	-	-	-	(1,441)
מימוש אופציות למניות	4	16	(16)	-	-	4
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	3,878	384	-	390	(88)	2,203
רווח לשנת 2017	-	-	-	-	-	1,235
רווח (הפסד) כולל אחר לשנה, נטו ממס	-	-	-	-	3	(8)
סך הכל רווח כולל לשנת 2017	-	-	-	-	3	1,227
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון						
דיבידנד לבעלי המניות בחברה	-	-	-	-	-	(1,286)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	3,878	384	-	390	(85)	2,144
הפסד לשנת 2018	-	-	-	-	-	(1,066)
רווח כולל אחר לשנה, נטו ממס	-	-	-	-	26	16
סך הכל הפסד כולל לשנת 2018	-	-	-	-	26	(1,024)
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון						
דיבידנד לבעלי המניות בחברה (באור 22)	-	-	-	-	-	(686)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	3,878	384	-	390	(59)	434

הבאורים המצורפים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים מאוחדים ליום 31 בדצמבר 2018

דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	*2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	באור
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת			
1,244	1,235	(1,066)	רווח (הפסד) לשנה
התאמות:			
1,739	1,715	2,189	פחת והפחתות
-	87	1,675	הפסד מירידת ערך נכסים
(107)	(66)	(15)	רווח הון, נטו
5	5	3	חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
474	426	445	הוצאות מימון, נטו
625	453	80	הוצאות מסים על הכנסה
106	193	241	שינוי בלקוחות וחייבים אחרים
(20)	(35)	(5)	שינוי במלאי
(24)	10	(138)	שינוי בספקים וזכאים אחרים
(19)	15	81	שינוי בהפרשות
(65)	(33)	489	שינוי בהטבות לעובדים
23	(34)	-	שינוי בהתחייבויות אחרות
(455)	(446)	(467)	מס הכנסה ששולם, נטו
3,526	3,525	3,512	מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת
תזרימי מזומנים לפעילות השקעה			
(1,193)	(1,131)	(1,216)	רכישת רכוש קבוע
(223)	(399)	(390)	השקעה בנכסים בלתי מוחשיים ובהוצאות נדחות
(917)	(276)	(2,338)	השקעה בפקדונות בבנקים ואחרים
1,088	564	1,244	תמורה מפרעון פקדונות בבנקים ואחרים
138	98	160	תמורה ממכירת רכוש קבוע
-	-	155	תקבולים על חשבון מכירת מתחם סקיה
-	-	(80)	תשלום מס שבח בגין עסקת מכירה מתחם סקיה
-	-	(121)	דמי היתר ומס רכישה בגין מתחם סקיה
(461)	-	-	תשלום מס בגין הלוואות בעלים
1	(4)	34	שונים
(1,567)	(1,148)	(2,552)	מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
תזרימי מזומנים לפעילות מימון			
2,161	2,517	891	הנפקת אגרות חוב וקבלת הלוואות
(1,841)	(1,587)	(1,567)	פרעון אגרות חוב והלוואות
-	-	(422)	תשלומי קרן וריבית בגין חכירות
(1,441)	(1,286)	(686)	דיבידנד ששולם
(458)	(415)	(421)	ריבית ששולמה
(256)	(61)	-	תשלום ליורקים די.בי.אס בגין רכישת מניות והלוואות די.בי.אס
(31)	(12)	(46)	שונים
(1,866)	(844)	(2,251)	מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון
93	1,533	(1,291)	עליה (ירידה) נטו במזומנים ושווי מזומנים
555	648	2,181	מזומנים ושווי מזומנים ליום 1 בינואר
648	2,181	890	מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

* ראו באור 2.8.1 בדבר אימוץ מוקדם של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 16 "חכירות" הבאורים המצורפים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

1. כללי

1.1. הישות המדווחת

"בזק" החברה הישראלית לתקשורת בע"מ (להלן - "החברה") הינה חברה רשומה בישראל ומניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב. הדוחות הכספיים המאוחדים של הקבוצה ליום 31.12.2018, כוללים את אלה של החברה ושל חברות הבנות שלה (להלן יחד - "הקבוצה") וכן את זכויות הקבוצה בחברות כלולות. הקבוצה הינה ספק מרכזי של שירותי תקשורת במדינת ישראל (ראו גם באור 29 - דיווח מגזרי).

1.2. חקירת רשות ניירות ערך והמשטרה

1.2.1 ביום 20.6.2017 החלה חקירה גלויה של רשות ניירות ערך (להלן - "החקירה"), אשר במסגרתה, בין השאר, נערכו חיפושים ונתפסו מסמכים במשרדי החברה ובמשרדי די.בי.אס שירותי לוויין (1998) בע"מ (להלן - "די.בי.אס").

במסגרת ההליך נחקרו יו"ר דירקטוריון החברה לשעבר, מנכ"לית החברה לשעבר, מנכ"ל די.בי.אס לשעבר וסמנכ"ל הכספים שלה לשעבר, ולמיטב ידיעת החברה גם נושאי משרה ובעלי תפקידים נוספים בקבוצה.

ביום 6.11.2017 פרסמה רשות ניירות ערך הודעה לתקשורת בדבר סיום החקירה והעברת תיק החקירה לפרקליטות מחוז ת"א (מיסוי וכלכלה). בהתאם להודעה, רשות ניירות ערך הגיעה למסקנה כי קיימת תשתית ראייתית, לכאורה, המבססת את מעורבות החשודים המרכזיים בתיק בעבירות של (1) קבלת כספים במרמה בקשר עם זכאותו של בעל השליטה בחברה (באותה עת) לתמורה בסך של 170 מיליון ש"ח במסגרת העסקה לרכישת מניות חברת די.בי.אס מבעל השליטה בחברה על ידי החברה, תמורה שהותנתה בעמידת די.בי.אס ביעדים; (2) הדלפת חומרי הוועדה הבלתי תלויה של דירקטוריון החברה אשר נדרשו לבחינת עסקאות בעלי עניין (עסקת רכישת מניות די.בי.אס על ידי החברה והעסקה בין די.בי.אס לבין חלל לרכישת מקטעי לוויין עבור די.בי.אס) לבעל השליטה בחברה (באותה עת) ולמקורביו; וכן (3) קידום אינטרסים של החברה במשרד התקשורת תוך ביצוע עבירות על חוק העונשין, תשל"ז - 1977 וחוק ניירות ערך. עוד צויין בהודעה, כי היא מתייחסת להעברת תיק החקירה לפרקליטות, וכי לפרקליטות מסורה הסמכות להחליט על המשך הטיפול בתיק. יצויין, כי במסגרת זו ביום 20.11.2017 התקבל בחברה ובדי.בי.אס "מכתב יידוע לחשוד" לפיו תיק החקירה בו נחקרו החברה ודי.בי.אס כחשודות הועבר לעיון הפרקליטות.

בנוסף, בהודעה משותפת לתקשורת שהוצאה ביום 18.2.2018 על ידי רשות ניירות ערך ומשטרת ישראל, נמסר כי נוכח ראיות שמצאה רשות ניירות ערך במסגרת חקירתה, אשר העלו חשדות לביצוע עבירות נוספות, נפתחה באותו מועד חקירה משותפת חדשה של חוקרי הרשות לניירות ערך והיחידה למאבק בפשיעה הכלכלית בלהב 433 ("החקירה החדשה"), במסגרתה נעצרו מספר חשודים ביניהם נושאי משרה בכירים בקבוצת בזק באותה עת (לרבות בעל השליטה בחברה בזמנים הרבולנטיים לחקירה ומנכ"לית החברה לשעבר) וכן הוטלו עליהם תנאים מגבילים.

ביום 2.12.2018 פרסמה על ידי דוברות המשטרה ורשות ניירות ערך הודעה על סיום החקירה ("ההודעה"). בהתאם להודעה, תיק החקירה עוסק בעיקרו בחשד לכאורה לביצוע עבירות שוחד, מרמה והפרת אמונים שבוצעו, בין היתר, על ידי בעל השליטה (במועדים הרבולנטיים לחקירה) בקבוצת "בזק" ובאתר "וואלה", ועם סיום החקירה עמדת משטרת ישראל ורשות ניירות ערך היא, כי נתגבשה בתיק תשתית ראייתית מספקת לביסוס החשדות נגד המעורבים העיקריים בפרשה אשר חלקם הינם נושאי משרה לשעבר בחברה (בעל שליטה לשעבר בחברה, מנכ"לית לשעבר בחברה וכן דירקטור לשעבר בחברה ומנהל אסטרטגיה ופיתוח עסקי לשעבר בקבוצה).

יצויין, כי ביום 28.2.2019 פורסם "כתב חשדות ביחס למר בינימין נתניהו". כתב החשדות כולל, בין השאר, התייחסות גם לעניינים שנחקרו במסגרת החקירה החדשה לרבות חשדות של הפעלת סמכויות על ידי מר נתניהו לקידום נושאים הנוגעים לעסקיו של בעל שליטה לשעבר ולאיינטרסים כלכליים שלו ושל קבוצת בזק. כמו כן, כפי שעולה מהחלטת היועץ המשפטי לממשלה שפורסמה הוא שוקל להעמיד את בעל שליטה לשעבר לדין פלילי בגין עבירת מתן שוחד, עבירות שיבוש מהלכי משפט והדחה בחקירה, עבירות הלבנת הון ועבירות דיווח לפי חוק ניירות ערך במסגרת תיק זה.

1.2.2. בהמשך לפתיחת החקירה כאמור, נפתחו מספר הליכים משפטיים כנגד החברה, נושאי משרה בחברה וכן חברות מקבוצת בעלת השליטה בחברה, ובכללם בקשות לאישור תביעה ייצוגית ובקשות לגילוי מסמכים לפני הגשת בקשה לאישור תביעה נגזרת. לפרטים ביחס להליכים אלה ראו באור 19.

1.2.3. לחברה אין מידע מלא בכל הנוגע לחקירות, תוכן, החומרים והראיות המצויים בידי רשויות החוק בעניין. בהתאם, אין ביכולתה של החברה להעריך את ההשפעות של החקירות, ממציאיהן ותוצאותיהן על החברה וכן על הדוחות הכספיים ועל האומדנים ששימשו בהכנת דוחות אלה, אם בכלל. עם הסרת המניעה לביצוע בדיקות ובקורות הקשורות לנושאים שעלו במסגרת החקירות, יושלמו ככל הנדרש הבדיקות בכל הנוגע לעניינים שעלו במסגרת אותן חקירות.

בעקבות הנסיבות המיוחדות והמגבלות כמפורט לעיל, בוצעו על ידי החברה פעולות, בדיקות ונהלים מפצים, על מנת להבטיח כי הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים ("IFRS") ותקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), תש"ל - 1970. בהקשר זה ביצעה החברה, בין היתר, את הפעולות הבאות:

א. בדיקה מיוחדת ביחס לנאותות תהליכי הבקרה בחברה על ידי יועצים חיצוניים, בהובלת המבקר הפנימי של החברה ובפיקוח ועדה מיוחדת ובלתי תלויה מקרב חברי דירקטוריון החברה. בהמשך לבדיקה זו אושרו על ידי הוועדה המיוחדת תיקונים שונים בתהליכי הבקרה והעבודה בחברה. ביצוע התיקונים הסתיים.

ב. בדיקה מיוחדת בנושאי ממשל תאגידי בהובלת המבקר הפנימי של התאגיד ובליווי יועצים חיצוניים. העבודה כללה העמקת בדיקות של נושאי ניהול סיכונים, ציות ואכיפה וביקורת פנימית. חברות הקבוצה מבצעות התאמות הנדרשות בהתאם למתווה רב-שנתי עליו הוחלט.

ג. שכירת שרותי ליווי חשבונאי מקצועי לטובת תהליך הכנת הדוחות הכספיים של די.בי.אס לשנת 2017.

ד. הוספת נהלים מפצים ביחס לפעולות של בעלי תפקידים מסוימים בנושאים בעלי השפעה על הדיווח הכספי והגילוי, זאת לטובת העמקת הבקרה הפנימית באותם נושאים. נהלים מפצים אלה בוצעו בשנים 2017 ו- 2018.

ה. שינויים בהרכב הדירקטוריון ובהרכב הנהלה בחברה וחברות הבנות.

לאור הפעולות שבוצעו לתיקון החולשה המהותית ובהתבסס על הערכת האפקטיביות שביצעה ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון, הגיעו הדירקטוריון והנהלת החברה למסקנה כי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי בתאגיד ליום 31.12.2018 הינה אפקטיבית.

1.3. הגדרות

בדוחות כספיים אלה -

החברה - "בזק" החברה הישראלית לתקשורת בע"מ.

הקבוצה - "בזק" החברה הישראלית לתקשורת בע"מ והחברות המאוחדות שלה כדלהלן:

חברות מאוחדות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות החברה כמפורט בבאור 14.

חברות כלולות - חברות, שהשקעת הקבוצה בהן כלולה, במישרין או בעקיפין, בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני.

חברות מוחזקות - חברות מאוחדות או חברות כלולות.

צד קשור - כמשמעותו בתקן חשבונאות בינלאומי 24 בדבר צדדים קשורים.

בעל עניין - כמשמעותם בפסקה (1) להגדרת "בעל עניין" בתאגיד בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968.

2. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

2.1. הצהרה על עמידה בתקני דיווח כספי בינלאומיים

הדוחות הכספיים המאוחדים הוכנו על ידי הקבוצה בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS") ובהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע - 2010. הדוחות הכספיים המאוחדים אושרו על ידי הדירקטוריון ביום 27.3.2019.

2.2. מטבע הפעילות ומטבע ההצגה

הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בשקל חדש, שהינו מטבע הפעילות של הקבוצה ומעוגלים למיליון הקרוב. השקל הינו המטבע המייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועלת הקבוצה.

2.3. בסיס המדידה

הדוחות הכספיים המאוחדים נערכו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הפריטים הבאים:

- * מכשירים פיננסיים נגזרים, הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
- * מלאי הנמדד כנמוך מבין עלות או שווי מימוש נטו
- * נכסי והתחייבויות מסים נדחים
- * הפרשות
- * נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים
- * התחייבות לתשלום תמורה מותנית בגין צירוף עסקים

למידע נוסף בדבר אופן המדידה של נכסים והתחייבויות אלו, ראה באור 3 בדבר עיקרי המדיניות החשבונאית.

2.4. תקופת המחזור התפעולי

המחזור התפעולי של הקבוצה אינו עולה על שנה. לפיכך, הרכוש השוטף וההתחייבויות השוטפות כוללים פריטים המיועדים והצפויים להתממש תוך שנה ממועד הדוחות הכספיים.

2.5. מתכונת ניתוח הוצאות שהוכרו בדוח רווח והפסד

עלויות והוצאות בדוח רווח והפסד מוצגות ומנותחות לפי שיטת סיווג המבוססת על מהות ההוצאות. הסיווג כאמור מתאים להבנת עסקיה של הקבוצה, העוסקת במגוון רחב של שירותים הניתנים באמצעות תשתית משותפת. כלל העלויות וההוצאות משמשות למתן השירותים.

2.6. שימוש באומדנים ובשיקול דעת

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם ל-IFRS, נדרשת הנהלת הקבוצה להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל סכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שההוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

האומדנים וההנחות נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה עודכנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2018

להלן מידע בדבר אומדנים ושיקולי דעת משמעותיים, אשר לשינוי בהערכות ובהנחות לגביהם קיים פוטנציאל של השפעה מהותית על הדוחות הכספיים:

נושא	הנחות עיקריות	השלכות אפשריות	הפניה
מדידת הסכומים בני ההשבה של יחידות מניבות מזומנים אשר כוללות מוניטין	הנחת תזרימי המזומנים הצפויים מהיחידות מניבות מזומנים	הכרה בהפסד מירידת ערך	באור 11
זיהוי יחידה מניבת מזומנים לעניין בחינת ירידת ערך נכסים	קביעת יחידות מניבות מזומנים בקבוצה	הכרה בהפסד מירידת ערך	באור 11.4
מיסים נדחים	הנחה לגבי צפי למימוש הטבת המס בעתיד, לרבות הנחות בקשר לניצול הפסדים מועברים שנצברו בחברת די.בי.אס וכן ההנחה כי יותר סביר מאשר לא (more likely than not) שיאושר ביטול הפרדה מבנית בין החברה לדי.בי.אס	הכרה או ביטול של נכס מס נדחה לרווח והפסד	באור 7
אורך חיים וצפי להפעלת רכוש קבוע, נכסים בלתי מוחשיים, זכויות שידור ונכסי הרכשת מנויים	הנחות בדבר אורך החיים השימושי של קבוצות רכוש קבוע, נכסים בלתי מוחשיים ונכסים נוספים	שינוי בערך רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים ונכסים נוספים ובהוצאות פחת והפחתות	באורים 8,10,11,12
קביעת תקופת החכירה	לצורך קביעת תקופת החכירה, הקבוצה לוקחת בחשבון את התקופה שבה החכירה אינה ניתנת לביטול, לרבות אופציות הארכה שוודאי באופן סביר שימומשו ו/או אופציות לביטול שוודאי באופן סביר שלא ימומשו	גידול או קיטון במדידה לראשונה של נכס זכות שימוש והתחייבות בגין חכירה ובהוצאות הפחת והמימון בתקופות עוקבות	באור 9
שיעור היוון להתחייבות בגין חכירה	הקבוצה מהוונת את תשלומי החכירה תוך שימוש בשיעור הריבית התוספתי שלה	גידול או קיטון בהתחייבות בגין חכירה, בנכס זכות שימוש ובהוצאות הפחת והוצאות המימון שיוכרו	באור 9
עמדות מס לא וודאיות	מידת אי הוודאות לעניין קבלת עמדות המס של הקבוצה (uncertain tax positions) והסיכון כי הוצאות המס והריבית יהיו גבוהות או נמוכות מההוצאות הכלולות בדוחות. זאת, בהתבסס על ניתוח של מספר גורמים, לרבות פרשנויות של חוקי המס וניסיון העבר של הקבוצה	הכרה או ביטול הוצאות מסים על הכנסה	באור 7
מדידת ההתחייבות והשווי ההוגן של עודף המקדמות בגין התמורה המותנית בצירוף עסקים	הנחות בדבר הסכום שצפוי שיוחזר לחברה מעודף המקדמות ששילמה בהתחשב בהערכת יכולת הפירעון של יורקום די.בי.אס.	שינוי בערך התחייבות לתמורה מותנית בגין צירוף העסקים, שינוי בשווי הוגן של עודף המקדמות בגין התמורה המותנית והכרה ברווח או הפסד בגין שינוי כאמור, בהתאמה	באור 14
אי הכרה ברווח ממכירת מתחם סקיה	צפי לגביית התמורה לה זכאית החברה עבור מכירת המתחם	הכרה ברווח הון בגין מכירת המתחם	באור 13
הפרשות והתחייבויות תלויות	הערכת סיכוי התביעות נגד חברות הקבוצה ומדידת ההתחייבויות הפוטנציאליות המתייחסות לתביעות	ביטול או יצירת הפרשה בגין תביעה, הכרה בהכנסות/הוצאות והכרה ברווח או הפסד בגין שינוי כאמור, בהתאמה	באור 17 ובאור 19

מידע בדבר אומדנים ושיקולי דעת משמעותיים (המשך)

נושא	הנחות עיקריות	השלכות אפשריות	הפניה
הטבות עובדים לאחר סיום העסקה והתחייבות לעובדים בגין פיטורין	הנחות אקטואריות כגון שיעור היוון, שיעור עליית שכר עתידית ושיעור עזיבות	גידול או קיטון במחויבות בגין תכנית הטבה מוגדרת לאחר סיום העסקה והתחייבות לפרישה מוקדמת של העובדים המועברים ממשרד התקשורת	באור 18
עלויות בלתי נמנעות של חוזה	הנחה כי ההטבות הכלכליות יעלו על העלויות הבלתי נמנעות של החוזה	הכרה בהפרשה בגין חוזה מכביד	באור 3.13.3

2.7 קביעת שווי הוגן

לצורך הכנת הדוחות הכספיים, נדרשת הקבוצה לקבוע את השווי ההוגן של נכסים והתחייבויות מסוימים. מידע נוסף לגבי ההנחות ששימשו בקביעת ערכי השווי ההוגן ניתן בבאור 31.7 בדבר שווי הוגן.

2.8 יישום לראשונה של תקנים חדשים

2.8.1 יישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 16 "חכירות"

א. החל מיום 1.1.2018 (להלן: "מועד היישום לראשונה") הקבוצה מיישמת ביישום מוקדם את תקן דיווח כספי בינלאומי 16 "חכירות" (להלן "IFRS 16" או "התקן").

ההשפעה העיקרית של היישום המוקדם של התקן מתבטאת בביטול הדרישה הקיימת מחוכרים לסיווג החכירה כתפעולית (חוץ מאזנית) או כמימונית והצגת מודל אחיד לטיפול החשבונאי בכל החכירות בדומה לטיפול בחכירות מימוניות בהתאם לתקן החשבונאות הקודם IAS 17 שעסק בחכירות. בהתאם לכך, עד למועד יישום התקן הקבוצה סיווגה את החכירות בהן היא החוכרת כתפעוליות, מכיוון שהיא לא נשאה באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכסים.

בהתאם ל-IFRS 16, עבור הסכמים שבהם הקבוצה היא החוכרת, הקבוצה מיישמת מודל חשבונאי אחד, לפיו היא מכירה בנכס זכות שימוש ובהתחייבות בגין חכירה במועד תחילת חוזה החכירה עבור כל החכירות בהן לקבוצה זכות לשלוט על השימוש בנכסים מזוהים לתקופת זמן מוגדרת. בהתאם, הקבוצה מכירה בהוצאות פחת והפחתות בגין נכס זכות שימוש ובוחנת את הצורך ברישום ירידת ערך בגין נכס זכות שימוש בהתאם להוראות תקן חשבונאות בינלאומי 36 "ירידת ערך נכסים" וכן מכירה בהוצאות מימון בגין התחייבות חכירה. לכן, החל ממועד היישום לראשונה, הוצאות השכירות, המתייחסות לנכסים מושכרים בחכירה תפעולית, אשר הוצגו בסעיף הוצאות הפעלה וכלליות בדוח על הרווח והפסד מוכרות כנכסים אשר מופחתים לסעיפי הפחת וההפחתות.

הקבוצה יישמה את התקן תוך שימוש בשיטת ההשפעה המצטברת ללא הצגה מחדש של מספרי השוואה.

לגבי כל החכירות בהן החברה חוכרת נכסים, הקבוצה בחרה ליישם את הוראות המעבר באופן בו במועד היישום לראשונה היא הכירה בהתחייבות לפי הערך הנוכחי של יתרת תשלומי החכירה העתידיים מהוונים לפי שיעור הריבית התוספתי שלה למועד זה (המחושב בהתאם למח"מ ליתרת תקופת החכירה החל ממועד היישום לראשונה) ובמקביל היא הכירה בנכס זכות שימוש בחכירה בסכום הזהה להתחייבות, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו אשר הוכרו כנכס או התחייבות לפני מועד היישום לראשונה. כתוצאה מכך, ליישום התקן לא הייתה השפעה על ההון ויתרת העודפים של הקבוצה במועד היישום לראשונה.

במסגרת היישום לראשונה בחרה הקבוצה ליישם בנוסף את ההקלות הבאות, כמתאפשר על פי התקן:

1. לא לבחון מחדש אם החוזה הינו חכירה או מכיל חכירה למועד תחילת יישום התקן. לפיכך ההסכמים אשר סווגו בעבר כחוזי חכירה תפעולית, מטופלים בהתאם לתקן החדש, ואילו ההסכמים שסווגו בעבר כחוזי קבלת שירות, ממשיכים להיות מטופלים כך ללא שינוי;
 2. להשתמש בשיעור היוון יחיד לתיק חוזי חכירה (portfolio) בעלי מאפיינים דומים;
 3. לא להפריד רכיבים שאינם חכירה מרכיבי החכירה ולטפל בכלל הרכיבים כרכיב חכירה יחיד;
 4. להשתמש בהערכה קודמת של חוזה מכביד לפי IAS 37 למועד המעבר כתחליף לבחינת ירידת ערך של נכסי זכויות השימוש;
 5. לא לכלול עלויות ישירות ראשוניות במדידה של הנכס זכות שימוש במועד היישום לראשונה;
 6. להשתמש ב"ראייה לאחור" (hindsight) לצורך קביעת תקופת החכירה אם החוזה כולל אופציות להארכת או לביטול החכירה;
- ב. במועד היישום לראשונה של IFRS 16, הקבוצה הכירה בנכסי זכות שימוש ובהתחייבויות בגין חכירות של כ- 1.5 מיליארד ש"ח.
- במדידת ההתחייבויות בגין חכירות, הקבוצה היוונה תשלומי חכירה תוך שימוש בשיעור הריבית התוספתי הנומינלי ליום 1.1.2018. טווח שיעורי ההיוון בו נעשה שימוש למדידת ההתחייבות בגין חכירה נע בין 1.3% ל- 3.6% (ממוצע משוקלל של 1.5%).
- חישוב ריביות ההיוון בוצע על בסיס שווי השוק של אגרות החוב הסחירות שהונפקו על ידי החברה. לצורך מציאת ריבית ההיוון לכל תקופה, בוצעה התאמה של עקום בסיס חסר סיכון על פי הסיכון המגולם באגרות החוב שהונפקו על ידי החברה. טווח הריבית מושפע מהבדלים באורך תקופת החכירה.
- הפער בין היקף התקשרויות הקבוצה בגין דמי שכירות החזויים המינימליים בסך של 1,020 מיליוני ש"ח כפי שדווח בבאור 18.1 "התקשרויות" בדוחות השנתיים לשנת 2017, לבין ההתחייבויות בגין חכירה שהוכרו למועד היישום לראשונה של התקן בסך של כ- 1.5 מיליארד ש"ח נובע בעיקר מאופציות להארכת תקופת החכירה שמימושן ודאי באופן סביר, אשר לא נכללו בדיווח בבאור 18.1 בדוחות השנתיים לשנת 2017 וכן מכך שסכומי ההתקשרויות צוינו בסכומים נומינליים ולא מהוונים.
- ג. הטבלאות להלן מרכזות את ההשפעות על הדוח על המצב הכספי המאוחד ליום 31.12.2018 ועל דוח רווח והפסד ודוח תזרים מזומנים מאוחדים לשנת 2018, בהנחה שהמדיניות הקודמת של הקבוצה לגבי חכירות הייתה ממשיכה בתקופה זאת.

השפעה על הדוח על המצב הכספי המאוחד ליום 31.12.2018

בהתאם לתקן IFRS 16	השינוי	בהתאם למדיניות הקודמת	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
267	(52)	319	חייבים אחרים
6,214	(2)	6,216	רכוש קבוע
1,919	(1)	1,920	נכסים בלתי מוחשיים
1,504	1,504	-	נכסי זכויות שימוש
1,690	(89)	1,779	ספקים וזכאים
445	445	-	חלויות שוטפות של ההתחייבויות בגין חכירות
1,106	1,106	-	ההתחייבויות בגין חכירה שאינן שוטפות
434	(13)	447	הון

השפעה על דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2018 :

בהתאם לתקן IFRS 16	השינוי	בהתאם למדיניות הקודמת	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
3,379	(412)	3,791	הוצאות הפעלה וכלליות
2,189	399	1,790	הוצאות פחת והפחתות
1,675	3	1,672	הפסד מירידת ערך
(548)	10	(558)	הפסד תפעולי
435	26	409	הוצאות מימון
(983)	(16)	(967)	הפסד לאחר הוצאות מימון
(986)	(16)	(970)	הפסד לפני מסים על הכנסה
80	(3)	83	מסים על הכנסה
(1,066)	(13)	(1,053)	הפסד נקי

השפעה על דוח תזרים המזומנים המאוחד לשנת 2018 :

בהתאם לתקן IFRS 16	השינוי	בהתאם למדיניות הקודמת	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
3,512	397	3,115	מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת
(2,552)	25	(2,577)	מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
(2,251)	(422)	(1,829)	מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון

יישום לראשונה של תקן דיווח כספי IFRS 9 "מכשירים פיננסיים" (2014)

2.8.2

החל מיום 1.1.2018 הקבוצה מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 9 "מכשירים פיננסיים" אשר החליף את תקן חשבונאות בינלאומי IAS 39 "מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה". התקן החדש כולל הוראות מעודכנות לסיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים, מודל חדש להכרה בהפסדי אשראי צפויים (expected credit loss model) עבור מרבית נכסי החוב הפיננסיים, וכן הוראות ודרישות חדשות בנושא חשבונאות גידור. ליישום לראשונה של התקן לא הייתה השפעה כמותית מהותית על הדוחות הכספיים של הקבוצה.

3. עיקרי המדיניות החשבונאית

כללי המדיניות החשבונאית המפורטים להלן יושמו בעקביות לכל התקופות המוצגות בדוחות מאוחדים אלה על ידי ישויות הקבוצה, למעט, כמתואר בסעיף 2.8 "יישום לראשונה של תקנים חשבונאיים" בבאור 2 לעיל בדבר בסיס עריכת הדוחות הכספיים.

בבאור זה, במקומות שהקבוצה בחרה בחלופות חשבונאיות, שהותרו בתקני חשבונאות ו/או במדיניות חשבונאית בנושא שבו לא קיימת הוראה מפורשת בתקני חשבונאות, הגילוי האמור מוצג **בהדגש**. אין בסימן ההדגשה האמור כדי לייחס חשיבות יתר בהשוואה ליתר המדיניות החשבונאית שלא הודגשה.

3.1. איחוד הדוחות הכספיים

3.1.1. חברות בנות

חברות בנות הינן ישויות הנשלטות על ידי החברה. הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום אובדן השליטה.

שליטה מתקיימת כאשר הקבוצה חשופה, או בעלת זכויות, לתשואות משתנות ממעורבותה בנרכשת ויש לה את היכולת להשפיע על תשואות אלה באמצעות כוח ההשפעה שלה בנרכשת. בבחינת שליטה נלקחות בחשבון זכויות ממשיות המוחזקות על ידי הקבוצה ועל ידי אחרים.

3.1.2. עסקאות שבוטלו באיחוד

יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת הדוחות המאוחדים.

3.1.3. תמורה מותנית בגין צירופי עסקים

לאחר מועד הרכישה, הקבוצה מכירה בשינויים בשווי ההוגן של תמורה מותנית שהוכרה במסגרת צירופי עסקים, המסווגת כהתחייבות פיננסית, **בדוח רווח והפסד במסגרת סעיף הוצאות מימון**.

3.2. עסקאות במטבע חוץ

עסקאות במטבע חוץ מתורגמות למטבע הפעילות של הקבוצה לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף באותו מועד.

3.3. מכשירים פיננסיים

3.3.1. החל מיום 1.1.2018 הקבוצה מיישמת את התקן IFRS 9 "מכשירים פיננסיים" (להלן - התקן). כאמור בבאור 2.8.2, ליישום התקן לא הייתה השפעה מהותית על מדידת מכשירים פיננסיים בקבוצה בשנת 2018 לעומת הוראות התקינה הקודמת וההשפעה העיקרית של יישום התקן בקבוצה מדידה הפסדי אשראי צפויים (expected credit loss model).

3.3.2. נכסים פיננסיים שאינם נגזרים

נכסים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים בעיקר השקעות בפקדונות, לקוחות וחייבים אחרים ומזומנים ושווי מזומנים.

הקבוצה מכירה לראשונה בנכסים פיננסיים במועד בו הקבוצה הופכת לצד להוראות החוזיות של המכשיר, משמע המועד בו הקבוצה התחייבה לקנות או למכור את הנכס.

נכס פיננסי נמדד לראשונה בשווי הוגן בתוספת עלויות עסקה שניתן לייחס במישרין לרכישה או להנפקה של הנכס הפיננסי. לקוחות שאינם כוללים רכיב מימון משמעותי נמדדים לראשונה לפי מחיר העסקה.

נכסים פיננסיים נגרעים כאשר הזכויות החוזיות של הקבוצה לתזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי פוקעות, או כאשר הקבוצה מעבירה את הזכויות לקבל את

תזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי בעסקה בה כל הסיכונים וההטבות מהבעלות על הנכס הפיננסי עוברים למעשה.

סיווג נכסים פיננסיים לקבוצות והטיפול החשבונאי בכל קבוצה

במועד ההכרה לראשונה, נכסים פיננסיים מסווגים לאחת מקטגוריות המדידה הבאות: עלות מופחתת; או שווי הוגן דרך רווח והפסד.

נכס פיננסי נמדד בעלות מופחתת אם הוא מקיים את שני התנאים המצטברים להלן וכן אינו מיועד למדידה בשווי הוגן דרך רווח והפסד:

א. מוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו להחזיק בנכסים כדי לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים; וכן

ב. התנאים החוזיים של הנכס הפיננסי מספקים זכאות במועדים מוגדרים לתזרימי מזומנים שהם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה.

כל הנכסים הפיננסיים בקבוצה שאינם מסווגים למדידה בעלות מופחתת נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.

הקבוצה מסווגת נכסים פיננסיים כדלהלן:

מזומנים ושווי מזומנים

מזומנים כוללים יתרות מזומנים הניתנים לשימוש מיידי ופקדונות לפי דרישה. שווי המזומנים כוללים השקעות לזמן קצר (כאשר משך הזמן ממועד ההפקדה המקורי ועד למועד הפדיון הינו עד 3 חודשים), ברמת נזילות גבוהה אשר ניתנת להמרה בנקל לסכומים ידועים של מזומנים ואשר חשופות לסיכון בלתי משמעותי של שינויים בשווי.

לקוחות, חייבים ופקדונות

לקבוצה יתרות לקוחות, חייבים אחרים ופיקדונות המוחזקים במסגרת מודל עסקי שמטרתו גביית תזרימי המזומנים החוזיים. תזרימי המזומנים החוזיים בגין נכסים פיננסיים אלו, כוללים אך ורק תשלומי קרן וריבית אשר משקפת תמורה עבור ערך הזמן של הכסף וסיכון האשראי. בהתאם לכך, נכסים פיננסיים אלו נמדדים בעלות מופחתת.

מדידה עוקבת ורווחים והפסדים

נכסים פיננסיים בעלות מופחתת נמדדים בתקופות עוקבות בעלות מופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית ובניכוי הפסדים מירידת ערך. הכנסות ריבית, רווחים או הפסדים מהפרשי שער וירידת ערך מוכרים ברווח והפסד. רווח או הפסד כלשהו הנובע מגריעה, מוכר אף הוא ברווח והפסד.

נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד נמדדים בתקופות עוקבות בשווי הוגן. רווחים והפסדים נטו, לרבות הכנסות ריבית או דיבידנדים, מוכרים ברווח והפסד.

התחייבויות פיננסיות שאינן נגזרים

3.3.3

התחייבויות פיננסיות שאינן נגזרים כוללות: אגרות חוב שהונפקו על ידי הקבוצה, הלוואות ואשראי מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים, ספקים וזכאים אחרים.

הקבוצה מכירה לראשונה במכשירי חוב שהונפקו במועד היווצרותם. התחייבויות פיננסיות מוכרות לראשונה בשווי הוגן בניכוי כל עלויות העסקה הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה לראשונה, התחייבויות פיננסיות נמדדות בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית.

התחייבויות פיננסיות נגרעות כאשר מחויבות הקבוצה, כמפורט בהסכם, פוקעת או כאשר היא סולקה או בוטלה.

שינוי תנאים של מכשירי חוב

החלפת מכשירי חוב, בעלי תנאים שונים באופן מהותי, בין לווה לבין מלווה קיימים מטופלת כסילוק ההתחייבות הפיננסית המקורית והכרה בהתחייבות פיננסית חדשה בשווי הוגן. ההפרש בין העלות המופחתת של ההתחייבות הפיננסית המקורית לבין השווי ההוגן של ההתחייבות הפיננסית החדשה מוכר ברווח והפסד בסעיף הכנסות או הוצאות מימון.

התנאים שונים באופן מהותי אם הערך הנוכחי המהווה של תזרימי המזומנים לפי התנאים החדשים, כולל עמלות כלשהן ששולמו, בניכוי עמלות כלשהן שהתקבלו ומהווה באמצעות שיעור הריבית האפקטיבי המקורי, הינו שונה לפחות בעשרה אחוזים מהערך הנוכחי המהווה של תזרימי המזומנים הנוטרים של ההתחייבות הפיננסית המקורית.

3.3.4 נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

ערכם של נכסים והתחייבויות פיננסיים צמודי מדד, שאינם נמדדים לפי שווי הוגן, משוערך בכל תקופה בהתאם לשעור עליית/ירידת המדד בפועל.

3.3.5 קיצוז מכשירים פיננסיים

נכס פיננסי והתחייבות פיננסית מקוזזים והסכומים מוצגים בנטו בדוח על המצב הכספי כאשר לקבוצה קיימת באופן מיידי (currently) זכות משפטית ניתנת לאכיפה לקזז את הסכומים שהוכרו וכן כוונה לסלק את הנכס וההתחייבות על בסיס נטו או לממש את הנכס ולסלק את ההתחייבות בו-זמנית.

3.3.6 א. חשבונאות גידור

הקבוצה מחזיקה במכשירים פיננסיים נגזרים לצרכי גידור תזרים מזומנים בגין סיכוני שינויים עתידיים במדד המחירים לצרכן בקשר לאגרות החוב שהונפקו על ידי הקבוצה.

במועד יצירת יחסי הגידור הקבוצה מתעדת את מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה שלה לביצוע הגידור. הקבוצה גם מתעדת את הקשר הכלכלי בין הפריט המגודר לבין המכשיר המגדר, ובכלל זה האם השינויים בתזרימי המזומנים של הפריט המגודר ושל המכשיר המגדר צפויים לקזז אחד את השני.

נגזרים מוכרים לראשונה בשווי הוגן. עלויות עסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. לאחר ההכרה לראשונה, נמדדים הנגזרים בשווי הוגן, כאשר החלק האפקטיבי של השינויים בשווי ההוגן של הנגזר נזקף לקרן גידור במסגרת לרווח כולל אחר. החלק האפקטיבי של השינויים בשווי ההוגן של נגזר, אשר נזקף לרווח כולל אחר, מוגבל לשינוי המצטבר בשווי ההוגן של הפריט המגודר (לפי ערך נוכחי), ממועד יצירת הגידור. החלק שאינו אפקטיבי, נזקף השינוי בשווי ההוגן לרווח והפסד באופן מיידי.

ב. גידור כלכלי

בנוסף הקבוצה מחזיקה במכשירים פיננסיים נגזרים לצרכי גידור תזרים מזומנים בגין סיכוני מטבע חוץ. חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים אלה. מכשירים נגזרים כאמור מוכרים לפי שווי ההוגן; השינויים בשווי ההוגן נזקפים באופן מיידי לדוח רווח והפסד, **כהכנסות או הוצאות מימון.**

3.4. זכויות שידור

זכויות השידור מוצגות לפי העלות, בניכוי זכויות שנוצלו והפסדים מירידת ערך.
עלויות של זכויות שידור קנויות לשידור תכנים כוללות את הסכומים המשולמים לספקי הזכויות בתוספת עלויות ישירות שהוצאו לצורכי התאמת הזכויות לשידור. זכויות השידור מופחתות על בסיס השידורים בפועל מתוך סך השידורים הצפויים להתבצע בהתאם לאומדן ההנהלה או המותרים על פי ההסכם (כאשר החלק שלא הופחת עד לתום תקופת ההסכם מופחת במלואו עם סיומה) או בקו ישר בהתאם לתקופת הסכם הזכויות או אורך החיים הכלכלי הקצר מבין השניים. בחינת ירידת ערך של זכויות שידור נעשית כחלק מיחידה מניבת המזומנים אליה זכויות השידור משויכות.
השינוי נטו בזכויות השידור מוצג כהתאמות לרווח כחלק מהפעילות השוטפת במסגרת הדוח על תזרימי המזומנים.

3.5. רכוש קבוע

3.5.1

הכרה ומדידה

הקבוצה בחרה למדוד את פריטי רכוש קבוע לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך.

עלות כוללת עלויות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים, שכר עבודה ישיר ועלויות מימון, כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה, וכן אומדן עלויות פירוק ופינוי הפריטים ושיקום האתר בו ממוקם הפריט במקרים בהם לקבוצה מחויבות לפנות ולשקם את האתר. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד המתייחס, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה.

חלקי חילוף, ציוד עזר וציוד גיבוי מסווגים כרכוש קבוע כאשר הם עומדים בהגדרת רכוש קבוע בהתאם ל- IAS 16, אחרת הם מסווגים כמלאי.

כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים (רכיבים משמעותיים) של הרכוש הקבוע.

רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבעים על ידי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים. **רווח או הפסד ממכירת רכוש קבוע נכלל בסעיף הכנסות אחרות או הוצאות אחרות, לפי העניין, בדוח רווח והפסד.**

3.5.2

עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט אם צפוי כי התועלת הכלכלית העתידית הגלומה בחלק החדש תזרום אל הקבוצה ואם עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. עלויות תחזוקה שוטפות של פריט רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

3.5.3

פחת

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. נכסים חכורים בחכירה מימונית מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים.

נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו, כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

שיפורים במבנים שכורים מופחתים ככלל על פני התקופה הקצרה מבין תקופת השכירות, הכוללת את תקופת האופציות להארכה שבידי הקבוצה שבכוונתה לממשן ואורח החיים השימושיים של השיפורים במושכר.

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת הינו כדלקמן:

שנה	
4-12	ציוד רשת קווית ובינלאומית (מיתוג, תמסורת וכח)
12-33	רשת קווית
3-15	ציוד ותשתית טלוויזיה רב-ערוצית
4-8	ציוד מנויים והתקנות
6-7	כלי רכב
5-10	ציוד משרדי וכללי
3-7	ציוד אלקטרוני, מחשבים ומערכות תקשורת פנימיים
4-10	רשת סלולרית
עד 31 בדצמבר 2037	ציוד רדיו פאסיבי באתרי הרשת הסלולרית
25	מבנים
4-25 (בעיקר 25)	קבל תת-ימי

האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושי וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל שנת דיווח ומותאמים בעת הצורך.

3.6. נכסים בלתי מוחשיים

3.6.1. מוניטין

מוניטין שנוצר כתוצאה מרכישה של חברות בנות, נכלל במסגרת סעיף נכסים בלתי מוחשיים. לאחר ההכרה לראשונה, מוניטין נמדד לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו. מוניטין נבחן לפחות אחת לשנה לצורך בדיקת ירידת ערך.

3.6.2. עלויות פיתוח תוכנה

עלויות פיתוח תוכנה מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק אם: אפשר למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויה הטבה כלכלית עתידית מהפיתוח, ולקבוצה כוונה ומקורות מספיקים להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. העלויות שהוכרו כנכס בלתי מוחשי כוללות את עלות החומרים, שכר עבודה ישיר והוצאות תקורה שניתן ליחסן ישירות להכנת הנכס לשימוש המיועד. עלויות פיתוח אחרות נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

עלויות פיתוח שהוונו נמדדות לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו.

3.6.3. תוכנות

תוכנות המהוות חלק אינטגרלי מהחומרה, אשר אינה יכולה לפעול ללא התוכנות המותקנות עליה, מסווגות כרכוש קבוע. לעומת זאת, רשיונות לתוכנות העומדות בפני עצמן ומוסיפות פונקציונליות נוספות לחומרה, מסווגים כנכסים בלתי מוחשיים.

3.6.4. זכויות לתדריים

זכויות בתדריים מתייחסות לתדריים שהוקצו לפלאפון לקיום פעילות סלולארית, בעקבות זכייתה במכרזים ייעודיים שערך משרד התקשורת. הפחת בגין הנכס נזקף לרווח והפסד לפי שיטת "הקו הישיר" מופחת על פני תקופת הקצאת התדריים, שתחילתה במועד השימוש בהם. תדרי הדור הרביעי (LTE) ותדרי דור 3 (HSEA/UMTS) מופחתים עד לתאריך 22 באוגוסט 2028.

3.6.5. נכסים בלתי מוחשיים אחרים

נכסים בלתי מוחשיים אחרים שנרכשו על ידי הקבוצה, בעלי אורך חיים מוגדר, נמדדים לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו.

3.6.6. עלויות עוקבות

עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו. יתר העלויות, לרבות הקשורות למוניטין או מותגים שפותחו באופן עצמי, נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

3.6.7. הפחתה

הפחתה של נכסים בלתי מוחשיים נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, (למעט האמור להלן בעניין הפחתת קשרי לקוחות), על פני אומדן אורך החיים השימושיים בנכסים הבלתי מוחשיים מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש. מוניטין אינו מופחת באופן שיטתי, אלא נבחן לפחות אחת לשנה לצורך בדיקת ירידת ערך. אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה הנוכחית הינו:

סוג רכוש	תקופת ההפחתה
זכויות שימוש בתדירים	על פני תקופת הרישיון עד 2028
תוכנות מחשב ורשיונות לשימוש בתוכנות	3-10 שנים בהתאם לתקופת הרישיון או על פני אומדן משך שימוש בתוכנה
קשרי לקוחות שנרכשו בצירוף עסקים	5-7 שנים בהתאם לאומדן תוואי הנטישה של לקוחות קיימים (בשיטת פחת מואץ)
מותג אשר נרכש בצירוף עסקים	12

האומדנים בדבר שיטת הפחת ואורך החיים השימושי נבחנים מחדש לפחות בכל שנת דיווח ומותאמים בעת הצורך.

3.7. נכסים חכורים

3.7.1. כאמור בבאור 2.8.1 לעיל, החל מיום 1.1.2018 הקבוצה מיישמת ביישום מוקדם את תקן דיווח כספי בינלאומי 16 "חכירות".

3.7.2. מדיניות חשבונאית שיושמה בתקופות שקדמו ליום 1.1.2018

חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממנהל מקרקעי ישראל, בהן נושא הקבוצה במרבית הסיכונים והתשואות מהנכס, סווגו כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדו הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן, והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימליים העתידיים. **לאחר ההכרה לראשונה, הנכסים נמדדו לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו.**

יתר החכירות סווגו כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים לא הוכרו בדוח על המצב הכספי של הקבוצה. תשלומים במסגרת חכירה תפעולית, נזקפו לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

בתחילת ההסדר או בעת בחינתו מחדש, הקבוצה קובעת אם הסדר הוא חכירה או אם הוא מכיל חכירה. הסדר סווג כחכירה או מכיל חכירה אם התקיימו שני התנאים הבאים:

- א. קיום ההסדר היה תלוי בשימוש בנכס או בנכסים ספציפיים; וכן
- ב. ההסדר הכיל זכות לשימוש בנכס.

במידה ובהתאם לתנאים האמורים נקבע כי ההסכם אינו מכיל חכירה, ההסכם טופל כהסכם שירות והתשלומים בגין השירות נזקפו לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, בהתאם לתקופת השירות.

3.7.3. מדיניות חשבונאית המיושמת החל מיום 1.1.2018

להלן עיקרי המדיניות החשבונאית החדשה עבור הסכמים שבהם הקבוצה היא החוכרת, שיושמה החל מיום 1.1.2018 בעקבות יישום התקן:

קביעה אם הסדר מכיל חכירה

במועד ההתקשרות בחכירה, הקבוצה קובעת אם ההסדר הוא חכירה או מכיל חכירה, תוך בחינה האם ההסדר מעביר זכות לשלוט בשימוש בנכס מזוהה לתקופת זמן

בתמורה לתשלום. בעת ההערכה האם הסדר מעביר את הזכות לשלוט בשימוש בנכס מזוהה, הקבוצה מעריכה לאורך תקופת החכירה אם יש לה את שתי הזכויות הבאות:

- (א) הזכות להשיג למעשה את כל ההטבות הכלכליות משימוש בנכס המזוהה; וכן
- (ב) הזכות לכוון את השימוש בנכס המזוהה

עבור חוזי חכירה הכוללים רכיבים שאינם רכיבי חכירה, כגון שירותים או תחזוקה, הקשורים לרכיב חכירה, **הקבוצה בחרה לטפל בחוזה כרכיב חכירה אחד ללא הפרדת הרכיבים.**

נכסים חכורים והתחייבויות בגין חכירה

חוזים המקנים לקבוצה שליטה בשימוש בנכס מזוהה במשך תקופת זמן עבור תמורה, מטופלים כחכירות. בעת ההכרה לראשונה הקבוצה מכירה בהתחייבות בסכום הערך הנוכחי של דמי החכירה המינימאליים העתידיים (תשלומים אלו אינם כוללים תשלומי חכירה משתנים שאינם תלויים במדד או, שינוי בשיעור ריבית כלשהוא או שינוי בשער חליפין), ובמקביל מכירה הקבוצה בנכס זכות שימוש בגובה ההתחייבות, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו, ובתוספת עלויות ישירות שהתהוו בחכירה.

מכיוון ששיעור הריבית הגלום בחכירה לא ניתן לקביעה בנקל, נעשה שימוש בשיעור הריבית התוספתי של הקבוצה (שיעור הריבית שהקבוצה הייתה נדרשת לשלם על מנת ללוות לתקופה דומה ועם בטוחה דומה את הסכומים הדרושים על מנת להשיג נכס בערך דומה לנכס זכות שימוש בסביבה כלכלית דומה).

לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס בהתאם למודל העלות, ומופחת לאורך תקופת החכירה או אורך חייו השימושיים של הנכס (המוקדם מבניהם).

תקופת החכירה

תקופת החכירה נקבעת כתקופה שבה החכירה אינה ניתנת לביטול, וכוללת את התקופות שלגביהן קיימת אופציה להאריך או לבטל את החכירה אם ודאי באופן סביר שהקבוצה תממש את האופציות להארכת החכירה ולא תממש את האופציה לביטול החכירה.

דמי חכירה משתנים

תשלומי חכירה שצמודים למדד מחירים לצרכן, נמדדים לראשונה על ידי שימוש במדד הקיים במועד תחילת החכירה ונכללים במדידה של התחייבות החכירה. כאשר חל שינוי בתזרים המזומנים של דמי חכירה עתידיים הנובע מהשינוי במדד, יתרת ההתחייבות מעודכנת כנגד נכס זכות השימוש.

הפחתת נכס זכות שימוש

לאחר מועד תחילת החכירה, נכס זכות שימוש נמדד בשיטת העלות, בניכוי פחת מצטבר ובניכוי הפסדים מצטברים מירידות ערך ומתואם בגין מדידות מחדש של ההתחייבות בגין החכירה. הפחת מחושב על בסיס קו-ישר על פני אורך החיים השימושיים או תקופת החכירה החוזית, כמוקדם מבניהם כדלקמן:

סוג רכוש	ממוצע משוקלל של תקופת הפחת ליום 1.1.2018 (שנים)
אתרי תקשורת סלולארית	6.5
מבנים	7
כלי רכב	2

חכירות משנה

בחכירות בהן החברה מחכירה את נכס הבסיס בחכירת משנה, החברה בוחנת את סיווג חכירת המשנה כחכירה מימונית או תפעולית ביחס לזכות השימוש שהתקבלה בחכירה הראשית. החברה בחנה חכירות משנה הקיימות במועד היישום לראשונה בהתאם ליתרת תנאיהן החוזים נכון לאותו מועד.

3.8. נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה נמדד לפי עלות. העלות כוללת יציאות שניתן לייחס במישרין לרכישת הנדל"ן להשקעה.

3.9. זכויות שימוש בקיבולות

עסקאות לרכישת זכות שימוש בלתי הדירה ("Indefeasible right of use" "IRU") בקיבולות כבלים תת ימיים טופלו כעסקאות קבלת שירות. סכום ההוצאה ששולמה מראש מופחתת בקו ישר בהתאם לתקופה הנקובה בהסכם ולא יותר מאומדן אורך החיים השימושיים הצפוי של אותן קיבולות. קיבולות אשר ניתן לזהותן ומשמשות באופן בלעדי את הקבוצה, הוצגו בסעיף רכוש קבוע. הנכס מופחת בקו ישר בהתאם לתקופה הנקובה בהסכם ולא יותר מאומדן אורך החיים השימושיים הצפוי של אותן קיבולות.

3.10. מלאי

עלות המלאי כוללת את העלויות לרכישת המלאי ולהבאתו למקומו ולמצבו הקיימים. מלאי נמדד כנמוך מבין העלות וערך המימוש נטו. **הקבוצה בחרה לקבוע את עלות המלאי לפי שיטת ממוצע משוקלל נע.** מלאי כולל ציוד קצה ואביזרים נלווים המיועדים למכירה ושרות וכן חלקי חילוף המשמשים לצורך תיקונים במסגרת שירות התיקונים המסופק ללקוחות. מלאי ציוד קצה, אביזרים וחלקי חילוף אשר צריכתם איטית מוצגים בניכוי הפרשה לירידת ערך.

3.11. ירידת ערך

3.11.1. נכסים פיננסיים שאינם נגזרים

כאמור בסעיף 3.3.1 לעיל, החל מיום 1.1.2018 הקבוצה מיישמת את התקן IFRS 9 "מכשירים פיננסיים" (להלן - התקן) ובוחרת את ירידת הערך בהתאם להוראות התקן. כאמור בבאור 2.8.2, בפועל ליישום התקן החדש לא הייתה השפעה מהותית על מדידת ירידת ערך נכסים פיננסיים בקבוצה בשנת 2018 לעומת הוראות התקנה הקודמת.

הקבוצה בחרה למדוד את ההפרשה להפסדי אשראי חזויים בגין לקוחות וחייבים בסכום השווה להפסדי האשראי החזויים לאורך כל חי המכשיר.

הפסדי אשראי החזויים לאורך כל חי המכשיר הינם הפסדי אשראי חזויים הנובעים מכל אירועי הכשל האפשריים לאורך כל חי המכשיר הפיננסי.

הפסדי אשראי חזויים מהווים אומדן משוקלל-הסתברויות של הפסדי אשראי. הפסדי אשראי נמדדים לפי הערך הנוכחי של הפער בין תזרימי המזומנים שהקבוצה זכאית להם לפי החוזה לבין תזרימי המזומנים שהקבוצה צופה לקבל.

בחינת הפסדי אשראי צפויים עבור יתרות לקוחות וחייבים בסכומים מהותיים, נעשית על בסיס כל נכס בנפרד. עבור יתר הנכסים הפיננסיים נבחנים הפסדי אשראי צפויים באופן קולקטיבי, לפי קבוצות בעלות מאפייני סיכוני אשראי דומים, בהתחשב גם בניסיון העבר.

הפרשה להפסדי אשראי חזויים מוצגת בניכוי מהערך בספרים ברוטו של הלקוחות.

לגבי הפיקדונות בבנקים, עבורם סיכון האשראי לא עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה לראשונה, הקבוצה מודדת את ההפרשה להפסדי אשראי חזויים בסכום השווה להפסדי האשראי החזויים בגין אירוע כשל בתקופה של 12 חודשים.

בעת ההערכה האם סיכון האשראי של נכס פיננסי עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה לראשונה וההערכה של הפסדי אשראי חזויים, הקבוצה מביאה בחשבון מידע סביר וניתן לביסוס, שהינו רלוונטי וניתן להשגה ללא עלות או מאמץ מופרזים. מידע כאמור

כולל מידע כמותי ואיכותי, וכן ניתוח, בהתבסס על ניסיון העבר של הקבוצה והוא כולל מידע צופה פני עתיד.

נכסים שאינם פיננסיים 3.11.2

עיתוי בחינת ירידת ערך

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הקבוצה, שאינם מלאי ונכסי מס נדחים, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים, כאמור, מחושב אומדן סכום בר ההשבה של הנכס.

הקבוצה מבצעת אחת לשנה בתאריך קבוע, הערכה של הסכום בר ההשבה של המוניטין, או באופן תכוף יותר, אם קיימים סימנים לירידת ערך.

מדידת סכום בר השבה

הסכום בר ההשבה של נכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש והשווי ההוגן בניכוי עלויות מכירה. בקביעת שווי השימוש, מהוונת הקבוצה את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שעור ההיוון, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס או ליחידה מניבת מזומנים (אשר בגינם לא הותאמו תזרימי המזומנים העתידיים).

קביעת יחידות מניבות מזומנים

למטרת בחינת ירידת ערך, הנכסים מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים"). ראו באור 11.

הקצאת מוניטין ליחידות מניבות מזומנים

למטרת בחינת ירידת ערך של מוניטין, יחידות מניבות מזומנים אליהן הוקצה מוניטין מקובצות כך שהרמה בה נבחנת ירידת הערך משקפת את הרמה הנמוכה ביותר בה המוניטין נתון למעקב למטרת דיווח פנימי אך בכל מקרה אינה גדולה ממגזר פעילות. מוניטין שנרכש במסגרת צירופי עסקים מוקצה למטרת בחינת ירידת ערך ליחידות מניבות מזומנים אשר צפויות להניב הטבות מהסינרגיה של הצרוף.

הכרה בהפסד מירידת ערך

הפסד מירידת ערך יחידת מניבת מזומנים הכוללות מוניטין, מוכר כאשר הערך בספרים של היחידה מניבת מזומנים, כולל המוניטין, עולה על הסכום בר ההשבה שלה ונזקף לרווח והפסד. הפסד מירידת ערך שהוכר לגבי יחידת מניבת מזומנים, מוקצה תחילה להפחתת הערך בספרים של מוניטין שיוחס ליחידה ולאחר מכן להפחתת הערך בספרים של הנכסים האחרים ביחידה מניבת המזומנים. לצורך הקצאת ההפסד מירידת ערך, ערכם של הנכסים לא מופחת מתחת לגבוה מבין שוויים ההוגן בניכוי עלויות מימוש ושווי השימוש שלהם (אם ניתן לקביעה) או אפס. ראו באור 11.4 ו-11.5.

3.12. הטבות לעובדים

הטבות לאחר סיום העסקה 3.12.1

בקבוצה קיימות מספר תכניות הטבה לאחר סיום העסקה. התכניות ממומנות בדרך כלל על ידי הפקדות לחברות ביטוח והן מסווגות כתכניות הפקדה מוגדרת וכן כתכניות הטבה מוגדרת.

א. תכניות להפקדה מוגדרת

תכנית להפקדה מוגדרת הינה תכנית לאחר סיום העסקה שלפיה הקבוצה משלמת תשלומים קבועים לישות נפרדת מבלי שתהיה לה מחויבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים. מחויבויות הקבוצה להפקיד בתכנית הפקדה מוגדרת, נזקפות כהוצאה לרווח והפסד בתקופות שבמהלכן סיפקו העובדים את השירותים.

ב. תכניות להטבה מוגדרת

מחויבות נטו של הקבוצה, המתייחסת לתכנית הטבה מוגדרת בגין הטבות לאחר סיום העסקה, מחושבת לגבי כל תכנית בנפרד על ידי אומדן הסכום העתידי של ההטבה שתגיע לעובד בתמורה לשירותיו בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות. הטבה זו מוצגת לפי ערך נוכחי השווי ההוגן של נכסי התכנית. החישובים נערכים מידי שנה על ידי אקטואר מוסמך. שיעור ההיוון נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על אגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה, שהמטבע שלהן זהה למטבע שבו ההטבה משולמת או צמודה לו, ושמועד פירעון דומה לתנאי המחויבות של הקבוצה.

עלויות הריבית נטו בגין תוכנית להטבה מוגדרת מחושבות על ידי הכפלת ההתחייבות נטו בשיעור ההיוון ששימש למדידת המחויבות בגין הטבה מוגדרת, כפי שנקבע בתחילת תקופת הדיווח השנתית.

הקבוצה בחרה להציג את עלויות הריבית שנוקפו לרווח והפסד, במסגרת סעיף הוצאות מימון.

מדידה מחדש של ההתחייבות נטו בגין הטבה מוגדרת כוללת רווחים והפסדים אקטואריים ואת תשואה על נכסי תוכנית (למעט ריבית). מדידות מחדש נזקפות מיידית, דרך רווח כולל אחר ישירות **לעודפים**.

כאשר חל שיפור או צמצום בהטבות שמעניקה הקבוצה לעובדים, חלק מההטבות המוגדלות או המצומצמות המתייחס לשירותי עבר של העובדים מוכר מיידית כרווח או הפסד כאשר מתרחש התיקון או הצמצום של התכנית.

3.12.2 הטבות אחרות לעובדים לטווח ארוך

המחויבות של הקבוצה בגין הטבות לעובדים לטווח ארוך (כגון מחויבות בגין ימי חופשה ומחלה צבורים), שאינן מתייחסות לתכניות הטבה לאחר סיום העסקה, היא סכום ההטבה העתידית המגיעה לעובדים בגין שירותים שהוענקו בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות. סכום הטבות אלו מוצג בערכו הנוכחי. שיעור ההיוון נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על אגרות חוב קונצרניות צמודות באיכות גבוהה שהמטבע שלהן הינו שקל, ומועד פירעון דומה לתנאי המחויבות של הקבוצה. שינויים אקטואריים נזקפים לדוח רווח והפסד בתקופה בה הם נוצרו. **השינויים האקטואריים הנובעים משינוי בשעור ההיוון נזקפים לסעיף הוצאות/הכנסות מימון, ואילו יתר ההפרשים נזקפים להוצאות שכר.**

3.12.3 הטבות בגין פרישה מוקדמת ופיטורין

הטבות בגין פיטורין מוכרות כהוצאה כאשר הקבוצה התחייבה באופן מובהק, ללא אפשרות ממשית לביטול, לפיטורי עובדים, לפני הגיעם למועד הפרישה המקובל על פי תכנית פורמאלית מפורטת. הטבות הניתנות לעובדים בפרישה מרצון נזקפות כהוצאה כאשר הקבוצה הציעה לעובדים תכנית המעודדת פרישה מרצון, וכאשר צפוי שההצעה תתקבל וניתן לאמוד באופן מהימן את מספר הנענים להצעה.

3.12.4 הטבות לטווח קצר

מחויבויות בגין הטבות לעובדים לזמן קצר נמדדות על בסיס לא מהוון, וההוצאה נזקפת בעת שניתן השירות המתייחס. מחויבות בגין הטבות לעובדים לזמן קצר בגין בונוס במזומן, מוכרת בגובה הסכום הצפוי להיות משולם, כאשר לקבוצה יש מחויבות נוכחית משפטית או משתמעת לשלם את הסכום האמור בגין שירות שניתן על ידי העובד בעבר וניתן לאמוד באופן מהימן את המחויבות.

סיווג הטבות לעובדים, לצרכי מדידה, כהטבות לטווח קצר או כהטבות אחרות לטווח ארוך נקבע בהתאם לתחזית מועד סילוק המלא של ההטבות.

סיווג הטבות לעובדים כהטבות שוטפות או כהטבות בלתי שוטפות לצורך הצגתן בדוח על המצב הכספי מתבצע בהתאם למועד בו ההתחייבות עומדת לתשלום.

3.13. הפרשות

הפרשה מוכרת כאשר לקבוצה יש מחויבות נוכחית, משפטית או משתמעת, כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, הניתנת לאמידה בצורה מהימנה, וכאשר צפוי כי תידרש זרימת הטבות כלכליות לסילוק המחויבות.

3.13.1. תביעות משפטיות

הטיפול בתביעות משפטיות תלויות הינו בהתאם ל- IAS37 וההוראות הנלוות אליו. על פי ההוראות, התביעות מסווגות לפי קבוצות בעלות מאפיינים דומים, בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפות לסיכון כמפורט להלן:

- א. צפוי - הסתברות מעל ל- 50%.
- ב. אפשרי - הסתברות יותר מקלושה וקטנה או שווה ל- 50%.
- ג. קלוש - הסתברות קטנה או שווה ל- 10%.

בגין תביעות לגביהן קיימת לקבוצה מחויבות משפטית או מחייבות משתמעת כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר שסבירות התממשותן צפויה, נכללות בדוחות הכספיים הפרשות אשר לדעת הנהלות הקבוצה, בהתבסס, בין היתר, על יועציה המשפטיים המטפלים באותן תביעות, הן נאותות בנסיבות כל מקרה ומקרה וזאת למרות שהתביעות הנ"ל מוכחות על ידי חברות הקבוצה. בנוסף קיימים מספר מצומצם של הליכים משפטיים, שרובם נתקבלו לאחרונה, שבשלב זה לא ניתן להעריך את סיכוייהם, ומהטעם האמור לא בוצעה בגינם הפרשה.

בבאור 19 ניתנו פרטים בדבר סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות תלויות אשר סבירות התממשותן אפשרית.

3.13.2. עלויות פרוק וסילוק אתרים

ההפרשה בגין מחויבות לפירוק וסילוק אתרים מוכרת בגין אותם הסכמי שכירות בהם קיימת לפלאפון מחויבות להחזיר את הנכס השכור בתום תקופת השכירות לקדמותו, לאחר פירוק והעברת האתר וכן שיקום המקום בעת הצורך. ההפרשה נמדדת על ידי היוון תזרימי המזומנים העתידיים בריבית היוון חסרת סיכון המשקפת את משך הזמן עד המועד הצפוי של סיום החוזה שמכוחו פלאפון נדרשה לפרק את האתר. הערך בספרים של ההפרשה מותאם בכל תקופה על מנת לשקף את חלוף הזמן שמוכר בהוצאות מימון.

3.13.3. חוזים מכבידים

כאשר הקבוצה צופה שהעלויות הבלתי נמנעות בגין חוזה יעלו על ההטבות הכלכליות הצפויות להתקבל מהחוזה, מוכרת הפרשה לחוזה מכביד. ההפרשה נמדדת על פי הנמוך מבין הערך הנוכחי של העלות החזויה לביטול החוזה, והערך הנוכחי של העלויות הבלתי נמנעות (נטו מההכנסות) לקיום החוזה. עלויות בלתי נמנעות הינן עלויות שהקבוצה אינה יכולה להימנע מהן מכיוון שהיא כפופה לחוזה (קרי, עלויות תוספתיות).

3.14. הכנסות

3.14.1. החל מיום 1.1.2017 הקבוצה יישמה ביישום מוקדם את התקן IFRS 15 "הכנסות מחוזים עם לקוחות" (להלן - התקן). ליישום התקן לא הייתה השפעה מהותית על מדידת ההכנסות בקבוצה בשנת 2017 לעומת הוראות התקינה הקודמת וההשפעה העיקרית של יישום התקן בקבוצה הייתה לעניין הטיפול החשבונאי בעלויות תוספתיות של השגת חוזה עם לקוח.

המודל להכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות, כולל חמישה שלבים לניתוח עסקאות על מנת לקבוע את עיתוי ההכרה בהכנסה ואת סכומה:

- א. זיהוי החוזה עם הלקוח
- ב. זיהוי מחויבויות ביצוע נפרדות בחוזה
- ג. קביעת מחיר העסקה

- ד. הקצאת מחיר העסקה למחויבויות ביצוע נפרדות
ה. הכרה בהכנסה עם קיום מחויבויות הביצוע

הקבוצה מכירה בהכנסות כאשר הלקוח משיג שליטה על הסחורה או השירות שהובטחו. ההכנסה נמדדת לפי סכום התמורה לו הקבוצה מצפה להיות זכאית בתמורה להעברת סחורות או שירותים שהובטחו ללקוח, מלבד סכומים שנגבו לטובת צדדים שלישיים.

3.14.2 זיהוי חוזה

הקבוצה מטפלת בחוזה עם לקוח רק כאשר מתקיימים כל התנאים הבאים:

1. הצדדים לחוזה אישרו את החוזה (בכתב, בעל פה או בהתאם לפרקטיקות עסקיות נהוגות אחרות) והם מחויבים לקיים את המחויבויות המיוחדות להם
2. הקבוצה יכולה לזהות את הזכויות של כל צד לגבי המוצרים או השירותים אשר יועברו
3. הקבוצה יכולה לזהות את תנאי התשלום עבור הסחורות או השירותים אשר יועברו
4. לחוזה יש מהות מסחרית (כלומר הסיכון, העיתוי והסכום של תזרימי המזומנים העתידיים של הישות חזויים להשתנות כתוצאה מהחוזה) וכן
5. צפוי שהקבוצה תגבה את התמורה לה היא זכאית עבור הסחורות או השירותים אשר יועברו ללקוח

3.14.3 זיהוי מחויבות ביצוע

הקבוצה מעריכה במועד ההתקשרות בחוזה את הסחורות או השירותים שהובטחו במסגרת חוזה עם לקוח ומזהה כמחויבות ביצוע כל הבטחה להעביר ללקוח אחד מהשניים הבאים:

- (1) סחורה או שירות (או חבילה של סחורות או שירותים) שהם נפרדים; או
- (2) סדרה של סחורות או שירותים נפרדים שהם למעשה זהים ויש להם אותו דפוס העברה ללקוח.

3.14.4 קביעת מחיר העסקה

מחיר העסקה הוא סכום התמורה לו הקבוצה מצפה להיות זכאית בתמורה להעברת סחורות או שירותים שהובטחו ללקוח, מלבד סכומים שנגבו לטובת צדדים שלישיים. בעת קביעת מחיר העסקה הקבוצה מביאה בחשבון את ההשפעות של כל הבאים: תמורה משתנה, קיומו של רכיב מימון משמעותי בחוזה, תמורה שלא במזומן ותמורה שיש לשלם ללקוח.

3.14.5 קיומו של רכיב מימון משמעותי

לצורך מדידת מחיר העסקה, הקבוצה מתאימה את סכום התמורה שהובטחה בגין השפעות של ערך הזמן של הכסף אם עיתוי התשלומים שהוסכם בין הצדדים מספק ללקוח או לקבוצה הטבה משמעותית של מימון. במקרים אלו החוזה מכיל רכיב מימון משמעותי. בהערכה אם חוזה מכיל רכיב מימון משמעותי, בוחנת הקבוצה, בין היתר, את אורך הזמן החזוי בין המועד בו הקבוצה מעבירה את הסחורות או השירותים שהובטחו ללקוח לבין המועד בו הלקוח משלם עבור סחורות או שירותים אלה, וכן ההפרש, אם קיים, בין הסכום של התמורה שהובטחה לבין מחיר המכירה במזומן של הסחורות או השירותים שהובטחו.

כאשר קיים רכיב מימון משמעותי בחוזה, **הקבוצה מכירה בסכום התמורה תוך שימוש בשיעור ההיוון שישתקף בעסקת מימון נפרדת בינה לבין הלקוח במועד ההתקשרות**. רכיב המימון מוכר כהכנסות או כהוצאות ריבית במהלך התקופה המחושבות בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית.

במקרים בהם הפער בין מועד קבלת התשלום לבין מועד העברת הסחורה או השירות ללקוח הינו שנה או פחות, **הקבוצה מיישמת את ההקלה הפרקטית הקבועה בתקן ואינה מפרידה רכיב מימון משמעותי**.

3.14.6. קיום מחויבות ביצוע

הכנסות מוכרות כאשר הקבוצה מקיימת מחויבות ביצוע על ידי העברת שליטה על סחורה או שירות שהובטחו ללקוח.

3.14.7. עלויות חוזה

עלויות תוספתיות של השגת חוזה עם לקוח כגון עמלות מכירה המשולמות למשווקים ולאנשי מכירות עובדי הקבוצה בגין מכירות ושדרוגים, מוכרות כנכס כאשר צפוי כי הקבוצה תשיב עלויות אלו. עלויות להשגת חוזה שהיו מתהוות ללא קשר אם החוזה הושג מוכרות כהוצאה בעת התהוותן, אלא אם ניתן לחייב את הלקוח בגין עלויות אלה.

עלויות שהיוונו כנכס מופחתות לדוח רווח והפסד על בסיס שיטתי בהתאם לקצב נטישה ממוצע צפוי של המנויים לפי סוג המנוי והשירות אותו הוא מקבל (בעיקר על פני תקופה בין חודש לארבע שנים).

בכל תקופת דיווח הקבוצה בוחנת האם הערך בספרים של הנכס שהוכר כאמור עולה על יתרת הסכום של התמורה שהישות מצפה לקבל בתמורה לסחורות או השירותים אליהם מתייחס הנכס, בניכוי העלויות המתייחסות במישרין להספקת סחורות או שירותים אלה אשר לא הוכרו כהוצאות, ובמידת הצורך, מוכר הפסד מירידת ערך ברווח או הפסד.

3.14.8. ספק עיקרי או סוכן

כאשר צד אחר מעורב בהספקת סחורות או שירותים ללקוח, הקבוצה בוחנת האם מהות ההבטחה שלה היא מחויבות ביצוע לספק את הסחורות או השירותים המוגדרים בעצמה, כלומר הקבוצה היא ספק עיקרי ולכן מכירה בהכנסות בסכום ברוטו של התמורה, או לפעול כדי שצד אחר יספק סחורות או שירותים אלה, כלומר הקבוצה היא סוכן ולכן מכירה בהכנסה בסכום העמלה נטו.

הקבוצה היא ספק עיקרי כאשר היא שולטת על הסחורה או השירות שהובטחו טרם העברתם ללקוח. אינדיקטורים לכך שהקבוצה שולטת על הסחורה או השירות לפני העברתם ללקוח כוללים, בין היתר, את הבאים: הקבוצה היא האחראית העיקרית לקיום ההבטחות בחוזה; לקבוצה יש סיכון מלאי לפני שהסחורה או השירות הועברו ללקוח; וכן, לקבוצה יש שיקול דעת בקביעת מחירים עבור הסחורה או השירות.

3.15. **הכנסות והוצאות מימון**

הכנסות מימון כוללות בעיקר הכנסות ריבית שנצברו בשיטת הריבית האפקטיבית בגין מכירת ציוד קצה בתשלומים, הכנסות ריבית מפקדונות ושינויים בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.

הוצאות מימון כוללות בעיקר הוצאות ריבית והצמדה על הלוואות שנתקבלו ואגרות חוב שהונפקו וכן הוצאות מימון בגין הפרשות הנובעות מתביעות משפטיות.

בדוחות על תזרימי מזומנים, ריבית שהתקבלה ודיבידנדים שהתקבלו מוצגים במסגרת תזרימי מזומנים מפעילות השקעה. הקבוצה בחרה להציג את הריביות והפרשי ההצמדה ששולמו בגין הלוואות ואגרות חוב במסגרת תזרימי מזומנים ששימשו לפעילות מימון.

3.16. הוצאות מסים על ההכנסה

הוצאות מסים על ההכנסה כוללות מסים שוטפים ונדחים. הוצאות מסים על ההכנסה נזקפות לדוח רווח והפסד או לרווח כולל אחר במידה ונובעות מפריטים אשר מוכרים ברווח כולל אחר.

מסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שעורי המס החלים לפי החוקים שנחקקו או נחקקו למעשה למועד הדוח. מסים שוטפים כוללים גם שינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

עמדות מס לא וודאיות

הפרשה בגין עמדות מס לא וודאיות, לרבות הוצאות מס וריבית נוספות, מוכרת כאשר יותר צפוי מאשר לא כי הקבוצה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות.

מסים נדחים

ההכרה במסים נדחים הינה, בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים. הקבוצה לא מכירה במסים נדחים בגין ההפרשים הזמניים הבאים:

1. הכרה לראשונה במוניטין
2. הפרשים הנובעים מהשקעה בחברות בנות ובחברות כלולות, במידה ואין זה צפוי שהם יתהפכו בעתיד הנראה לעין ובמידה והקבוצה שולטת במועד היפוך ההפרש.

המסים הנדחים נמדדים לפי שעורי המס הצפויים לחול על ההפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה למועד הדיווח.

נכס מס נדחה מוכר בספרים בגין הפסדים מועברים, הטבות מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי, כאשר צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה ניתן יהיה לנצל אותם. נכסי המסים הנדחים נבדקים בכל מועד דיווח, ובמידה ולא צפוי כי הטבות המס המתייחסות תתממשנה, הם מופחתים. ראו באור 7.4.

קיצוז נכסי והתחייבויות מסים נדחים

הקבוצה מקזזת נכסי והתחייבויות מסים נדחים במידה וקיימת זכות משפטית הניתנת לאכיפה לקיצוז נכסי והתחייבויות מסים נדחים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס באותה חברה נישומה, אשר בכוונתן לסלק נכסי והתחייבויות מסים נדחים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המסים הנדחים מיושבים בו זמנית.

הצגת הוצאות המס במסגרת דוח תזרים מזומנים

תזרימי מזומנים הנובעים ממסים על הכנסה מסווגים בדוח תזרים מזומנים כתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת, אלא אם כן ניתן לזהותם ספציפית עם פעילויות השקעה ופעילויות מימון.

3.17. דיבידנד

התחייבות המתייחסת לדיבידנד שהוצע או הוכרז לאחר מועד הדוחות הכספיים, מוכרת רק בתקופה בה נעשתה ההכרזה (אישור האסיפה הכללית). בדוחות על תזרימי מזומנים, **דיבידנד ששולם מוצג במסגרת פעילות מימון**.

3.18. תקנים חדשים ופרשנויות שטרם אומצו

פרשנות של דיווח כספי בינלאומי IFRIC 23 "עמדות מס לא וודאיות"

הפרשנות מבהירה כיצד ליישם את דרישות ההכרה והמידה של IAS 12 כאשר קיימת אי וודאות לגבי עמדות מס. הפרשנות תיושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1.1.2019, עם אפשרות ליישום מוקדם. להערכת הקבוצה ליישום הפרשנות לא צפויה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

4. מזומנים ושווי מזומנים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים ליום 31.12.2018 כוללת בעיקר פקדונות בבנקים לתקופה של עד 90 ימים.

5. השקעות

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
275	1,384	פקדונות בבנק
14	20	השקעה בניירות ערך סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ואחרים
289	1,404	

הפקדונות עומדים לפרעון עד לחודש דצמבר 2019 וההשקעות בניירות ערך סחירים ניתנות למימוש מיידי.

6. לקוחות וחייבים

6.1. הרכב לקוחות וחייבים :

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
לקוחות*		
765	709	חובות פתוחים והמחאות לגביה
428	396	כרטיסי אשראי
235	237	הכנסות לקבל
472	420	חלויות שוטפות של לקוחות זמן ארוך
15	11	צדדים קשורים ובעלי עניין
1,915	1,773	
חייבים אחרים ונכסי מסים שוטפים*		
2	104	נכסי מסים שוטפים
202	131	חייבים אחרים ורשויות (בעיקר בגין מכירות נדל"ן)
66	32	הוצאות מראש
270	267	
לקוחות וחייבים לזמן ארוך*		
387	339	לקוחות – חובות פתוחים
106	131	חייבים ורשויות לזמן ארוך (בגין מכירות נדל"ן)
493	470	
2,678	2,510	

* יתרות לקוחות וחייבים מוצגות בניכוי הפרשה לחובות מסופקים.

6.2. שעורי ריבית ההיוון של לקוחות לזמן ארוך הינם בהתאם לאומדן סיכון האשראי של הלקוחות. שעורי הריבית ששימשו את הקבוצה להיוון בשנת 2018 הינם 4.6% - 3.4% (בשנת 2017 : 3.5% - 3.4%).

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2018

6.3. מועדי מימוש צפויים של לקוחות וחייבים לזמן ארוך :

מועדי פרעון צפויים	31 בדצמבר 2018
מיליוני ש"ח	
2020	329
2021	90
2022 ואילך	51
	470

6.4. גיל חובות הלקוחות למועד הדיווח :

31 בדצמבר 2017		31 בדצמבר 2018		
הפרשה לחובות מסופקים	יתרת לקוחות ברוטו	הפרשה לחובות מסופקים	יתרת לקוחות ברוטו	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(6)	2,153	(5)	1,971	אינם בפיגור
(37)	165	(34)	151	פיגור של עד שנה
(27)	44	(16)	38	פיגור בין שנה לשנתיים
(22)	32	(32)	39	פיגור מעל שנתיים
(92)	2,394	(87)	2,199	

6.5. התנועה בהפרשה לחובות מסופקים במשך השנה היא כדלקמן :

2017	2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
111	92	יתרה ליום 1 בינואר
20	23	הפסד שהוכר מירידת ערך
(39)	(28)	חובות אבודים
92	87	יתרה ליום 31 בדצמבר

7. מסים על הכנסה

7.1 שיעור מס חברות

המסים השוטפים לתקופות המדווחות מחושבים בהתאם לשיעורי המס הרלוונטיים לקבוצה אשר הינם:

בשנת 2018	23%
בשנת 2017	24%
בשנת 2016	25%

יתרות המסים הנדחים ליום 31.12.2018 חושבו בהתאם לשיעורי הצפויים לחול במועד ההיפוך. המסים השוטפים לתקופות המדווחות מחושבים בהתאם לשיעורי המס בפועל, כמפורט לעיל.

7.2 מרכיבי הוצאות מסים על הכנסה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2017	2016	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
הוצאות מסים שוטפים			
311	438	437	הוצאות בגין השנה השוטפת
(24)	54	(32)	התאמות בגין שנים קודמות
287	492	405	סך הכל הוצאות מסים שוטפים
הוצאות מסים נדחים			
(93)	(6)	220	יצירה והיפוך הפרשים זמניים אחרים
(114)	-	-	מחיקה של עתודה למס בשל ירידת ערך (באור 11.4)
-	(54)	-	התאמות בגין שנים קודמות על פי הסכם שומות
-	21	-	היפוך הפרשים זמניים על פי הסכם שומות
(207)	(39)	220	סך הכל הוצאות (הכנסות) מסים נדחים
80	453	625	הוצאות מסים על הכנסה

7.3 התאמה בין המס התיאורטי על הרווח לפני מיסים על הכנסה לבין הוצאות המסים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2017	2016	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(986)	1,688	1,869	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
23%	24%	25%	שעור המס הסטטוטורי
(227)	405	467	מסים על הכנסה לפי שעור המס הסטטוטורי
253	-	-	הפרשים זמניים בגין ירידת ערך נכסים שלא נוצרו בגינם נכסי מסים נדחים (באור 11.4)
54	48	47	הוצאות שאינן מוכרות לצרכי מס ואחרות, נטו
-	-	143	השפעת שינוי בשיעור המס על מסים נדחים
-	-	(32)	הכנסות מס בגין שנים קודמות
80	453	625	הוצאות מסים על הכנסה

7.5. נכס מס נדחה בגין הפסדים בחברת די.בי.אס

כאמור בביאור 2.6 לעיל, הכרה ומדידה של נכס המס הינו אומדן משמעותי. גובה הנכס המוכר בדוחותיה הכספיים של החברה רגיש להנחות שונות, ובהן: תחזית ההכנסה החייבת של החברה ודי.בי.אס (המבוססת על תחזיות החברה ליום 31.12.2018 הכלולות בהערכות השווי של חברה וחברת די.בי.אס תוך שימוש במקדמים המשקפים את האי-ודאות הכרוכה בתחזיות לטווח ארוך); תקופת התחזית אשר לדעת החברה במהלכה ניתן לחזות הכנסה חייבת ברמת וודאות של "יותר סביר מאשר לא" (עד 25 שנה); והמועד בו צפוי כי יתקבל

אישור רגולטורי שיאפשר את ניצולם של ההפסדים המועברים (עד תום שנת 2022). התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדן זה ככל שלא תתקיימנה הערכות החברה הנוכחיות.

7.6 נכסים והתחייבויות מסים נדחים שלא הוכרו

בחישוב המסים הנדחים לא מובאים בחשבון המסים שהיו חלים במקרה של מימוש ההשקעה בחברות בנות וכלולות, מאחר ובכוונת וביכולת הקבוצה להחזיק בהשקעות אלו. לא מובאים בחשבון מסים נדחים בגין חלוקת רווחים בחברות בנות וכלולות זאת מאחר והדיבידנדים אינם חייבים במס.

לא מובאים בחשבון מסים נדחים בסך של כ- 250 מיליון ש"ח בגין הפסד מירידת ערך נכסים בדי.בי.אס (ראו באור 11.4), זאת הואיל וניצולם אינו צפוי.

7.7 שומות מס סופיות

7.7.1 לחברה שומות מס סופיות עד וכולל שנת 2014.

ביום 15.9.2016, במקביל לחתימת הסכם שומה שסיים את המחלוקת בין החברה לפקיד שומה לגבי הכנסות מימון בגין הלוואות הבעלים לדי.בי.אס, נתנה רשות המיסים אישור לצרכי מס לביצוע מיזוג של די.בי.אס עם ולתוך החברה, בהתאם להוראות סעיף 103ב לפקודת מס הכנסה. על פי האישור הפסדי די.בי.אס למועד המיזוג יותרו בקיזוז כנגד רווחי החברה הקולטת ובלבד שבכל שנת מס, לא יותר לקיזוז כאמור סכום העולה על כ- 12.5% (פריסה על פני 8 שנים) מסך ההפסדים של החברה המעבירה והחברה הקולטת או על 50% מהכנסתה החייבת של החברה הקולטת באותה שנת מס לפני קיזוז ההפסד משנים קודמות, והכל לפי הנמוך שביניהם.

האישור ניתן בהתאם לדיני המס החלים בעת נתינתו. מבלי לגרוע מסכום ההפסדים שנקבע בהסכם השומה, במידה ויחול שינוי בדיני המס החלים, רשות המיסים תיבחן מחדש את החלטת המיסוי על פי דיני המס שיחולו במועד המיזוג. עם זאת, הובהר כי תוקף האישור הינו עד ליום 31.12.2019. רשות המיסים תאריך את תוקף האישור בשנה נוספת מידי שנה בכפוף להצהרת החברה ודי.בי.אס כי לא חל שינוי מהותי בעסקיהן ובתנאי החלטת המיסוי, ובכפוף לפרשנות שניתנה לדיני המס, ובלבד שפרשנות כאמור פורסמה בכתב. שינוי בדיני המס שאינו מחייב שינוי באישור לא יגרור לשינוי בו. יתרת הפסדי די.בי.אס לצרכי מס עומדות ליום 31.12.2018 על סך של כ- 5 מיליארד ש"ח.

7.7.2 לפלאפון שומות מס סופיות עד וכולל שנת 2014.

7.7.3 לבזק בינלאומי שומות מס סופיות עד וכולל שנת 2015.

7.7.4 לדי.בי.אס שומות מס סופיות עד וכולל שנת 2013.

7.7.5 לוואלה שומות מס סופיות עד וכולל שנת 2012 ושומה לפי מיטב השפיטה לשנת 2014 לתשלום מס נוסף בסך של כ- 19 מיליון ש"ח בעניין מימוש האחזקות בחברת קורל תל בע"מ.

8 זכויות שידור בניכוי זכויות שנוצלו

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
797	1,010	עלות
(343)	(547)	בניכוי זכויות שנוצלו
-	(403)	הפסד מירידת ערך (באור 11.4)
454	60	

ראו גם באור 20 "התקשרויות" בדבר התקשרויות הקבוצה לרכישת זכויות השידור

9. חכירות

כאמור בבאור 2.8.1, החל מיום 1.1.2018 הקבוצה מיישמת ביישום מוקדם את תקן IFRS 16 "חכירות". במסגרת הסכמי החכירה, הקבוצה חוכרת בעיקר את אתרי תקשורת סלולארית, מבנים (כולל משרדים, מחסנים, חדרי תקשורת ונקודות מכירה) וכלי רכב.

9.1 נכס זכות שימוש

אתרי תקשורת	מבנים	רכבים	סך הכל
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
עלות			
יתרה ליום 1 בינואר 2018	809	538	1,520
תוספות בגין הסכמים חדשים	159	15	320
גרועות בגין הסכמים שהסתיימו	(45)	(9)	(65)
שינויים בהסכמים (בעיקר הארכת תקופות ההסכמים) ושערך	43	81	102
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	966	625	1,877
הפחתות והפסדים מירידת ערך			
יתרה 1 בינואר 2018	-	-	-
הפחתה לשנה	190	120	423
גרועות בגין הסכמים שהסתיימו	(18)	(4)	(31)
שינויים בהסכמים ואחרים	(3)	(1)	(22)
הפסד מירידת ערך	-	-	3
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	169	115	373
הערך בספרים			
ליום 1 בינואר 2018	809	538	1,520
ליום 31 בדצמבר 2018	797	510	1,504

9.2 התחייבות בגין חכירה

אתרי תקשורת	מבנים	רכבים	סך הכל
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
יתרה ליום 1 בינואר 2018	809	538	1,535
תוספות בגין הסכמים חדשים	156	14	316
גרועות	(27)	(5)	(34)
שינויים בהסכמים (בעיקר הארכת תקופות ההסכמים) ושערך	48	87	130
הוצאות מימון בגין התחייבויות חכירה	14	9	26
תשלומים בגין חכירה	(190)	(124)	(422)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	810	519	1,551
הערך בספרים			
חלויות שוטפות של התחייבות חכירה	203	124	445
התחייבויות לזמן ארוך בגין חכירה	607	395	1,106
סה"כ יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	810	519	1,551

9.3. ניתוח מועדי פירעון של התחייבויות בגין חכירה של הקבוצה (כולל קרן וריבית שתשולם)

מועדי פרעון צפויים	31 בדצמבר 2018
מיליוני ש"ח	
עד שנה	446
בין שנה לחמש שנים	852
מעל חמש שנים	361
סך הכל	1,659

9.4. אופציות לסיום או להארכה של חכירה

במרבית חכירותיה הקבוצה הניחה כי וודאי באופן סביר כי תנוצל אופציית הארכה הקיימת בהסכמים ולפיכך לא קיימות התחייבויות מהותיות בגין חכירות שלא הוצגו בדוחות הכספיים.

מרבית הסכמי החכירה כוללים אופציה לביטול ההסכם תוך מתן הודעה מראש ו/או תשלום קנס בהתאם לנקבע בהסכמים. הקבוצה הניחה כי וודאי באופן סביר כי אופציות הביטול לא ימומשו.

9.5. מידע לגבי הסכמי חכירה מהותיים שטרם נכללו במדידה של ההתחייבות בגין חכירה

בחודש דצמבר 2018 התקשרה החברה בהסכם לחכירת חלק מבניין משרדים ומסחר. ההסכם הינו לתקופה של 10 שנים וכולל 3 תקופות אופציה עד 24 שנים ו- 8 חודשים החל מיום 1.1.2021. דמי שכירות שנתיים הינם כ- 20 מיליון ש"ח. נכס זכויות שימוש והתחייבות בגין חכירה זו יוכרו בדוחות הכספיים במועד מסירת האחזקה בנכס, הצפויה בשנת 2020.

10. רכוש קבוע

עלות	קרקע ומבנים	ציוד רשת קוויט ובינלאומית (מיתוג, תמסורת, כח)	כבלים ותשתית תקשורת	רשת ניחת ובינלאומית	רשת סלולרית	ציוד ותשתיות לטלויזיה רב-ערוצית	ציוד משרדי, מחשבים	סך הכל
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
עלות								
יתרה ליום 1 בינואר 2017	1,587	2,686	11,701	2,674	1,036	938	786	21,408
תוספות	34	256	228	152	165	278	75	1,188
גריעות	(160)	(167)	(192)	(35)	(8)	(42)	(62)	(666)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	1,461	2,775	11,737	2,791	1,193	1,174	799	21,930
תוספות	22	240	213	156	247	311	86	1,275
גריעות	(17)	(215)	(151)	(18)	(11)	(119)	(88)	(619)
העברה לנדל"ן להשקעה	(17)	-	-	-	-	-	-	(17)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	1,449	2,800	11,799	2,929	1,429	1,366	797	22,569
פחת והפסדים מירידת ערך								
יתרה ליום 1 בינואר 2017	1,134	1,358	8,909	1,805	369	427	530	14,532
פחת לשנה	42	247	204	234	222	187	85	1,221
גריעות	(122)	(167)	(192)	(35)	(7)	(38)	(60)	(621)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	1,054	1,438	8,921	2,004	584	576	555	15,132
פחת לשנה	37	256	210	225	214	215	84	1,241
הפסד מירידת ערך (ראו באור 11.4 ו-11.5)	22	-	-	-	526	-	28	576
גריעות	(17)	(215)	(151)	(18)	(10)	(104)	(79)	(594)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	1,096	1,479	8,980	2,211	1,314	687	588	16,355
הערך בספרים								
ליום 1 בינואר 2017	453	1,328	2,792	869	667	511	256	6,876
ליום 31 בדצמבר 2017	407	1,337	2,816	787	609	598	244	6,798
ליום 31 בדצמבר 2018	353	1,321	2,819	718	115	679	209	6,214

10.1. ערך השייר של כבלי הנחושת של הקבוצה נקבע על פי הערכת שווי בתום כל רבעון. ערך השייר עומד על סך של כ- 168 מיליון ש"ח ליום 31.12.2018 וכ- 188 מיליון ש"ח ליום 31.12.2017.

10.2. רכוש קבוע בקבוצה נגרע בסוף כל שנה עם הפחתתו המלאה, פרט לקרקע, מבנים, כלי רכב, כבלי נחושת ורכיבים מסויימים ברשת UMTS של חברת פלאפון הנגרעים עם מכירתם. בשנת 2018 גרעה הקבוצה רכוש שהפחתתו הסתיימה בעלות של כ- 537 מיליון ש"ח (בשנת 2017 - 496 מיליון ש"ח).

10.3. חברות הקבוצה בחנו את אורך החיים של הרכוש הקבוע במסגרת ועדות פחת, על מנת לקבוע את אומדן אורך החיים של הציוד שלהן. לשינוי כאמור לא הייתה השפעה מהותית על הוצאות הפחת בקבוצה. בעקבות ממצאי ועדות הפחת בוצעו שינויים לא מהותיים באומדן אורך החיים של נכסים מסויימים.

10.4. מרבית נכסי המקרקעין שבשימוש החברה הינם בחכירה מהוונת ממנהל מקרקעי ישראל החל משנת 1993 לתקופה של 49 שנים עם אופציה להארכה ב- 49 שנים נוספות. זכויות החכירה מופחתות על פני תקופת החכירה.

10.5. החברה עוסקת החל משנת 2013 בהקמתה של רשת סיבים אופטיים שיגיעו עד לחצר הלקוח. במהלך שנת 2017 היקף פריסת הסיבים הגיע למצב הדרוש על מנת שיוכלו לפעול לכשיוחלט על הטכנולוגיה בה יעשה שימוש, והחברה החלה בהפחתת הרשת. הפעלה מסחרית של הרשת צפויה בעתיד.

10.6. בהתאם לצו התקשורת (בזק ושידורים) (קביעת שירות חיוני שנותנת "בזק" החברה הישראלית לתקשורת בע"מ), התשנ"ז-1997 נדרש אישור ראש הממשלה ושר התקשורת להקניית זכויות בנכסים מסוימים של החברה (בין היתר מתגים, רשת כבלים, רשת תמסורת ומאגרי נתונים ומידע).

10.7. באשר לשעבודים בקשר עם הלוואות ואשראי ראו באור 15.

10.8. להתקשרויות לרכישת רכוש קבוע ראו באור 20.

10.9. בדבר שעבודים ראו באור 21.

11. נכסים בלתי מוחשיים

מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
מניטין	מחשב	תוכנות ורישיונות	זכות שימוש בתדרי תקשורת סלולארית	קשרי לקוחות ומותג – טלוויזיה רב ערוצית	אחרים	סך הכל
עלות						
1,431	1,740	480	1,137	188	4,976	יתרה ליום 1 בינואר 2017
-	227	-	-	-	227	רכישות או תוספות מפיתוח עצמי
-	(65)	-	-	(48)	(113)	גריעות
1,431	1,902	480	1,137	140	5,090	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
-	220	-	-	-	220	רכישות או תוספות מפיתוח עצמי
-	(62)	-	-	-	(62)	גריעות
1,431	2,060	480	1,137	140	5,248	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018
הפחתות והפסדים מירידת ערך						
6	1,201	242	328	152	1,929	יתרה ליום 1 בינואר 2017
-	218	29	157	10	414	הפחתה לשנה
87	-	-	-	-	87	הפסד מירידת ערך
-	(65)	-	-	(43)	(108)	גריעות
93	1,354	271	485	119	2,322	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
-	226	20	147	6	399	הפחתה לשנה
40	104	-	505	11	660	הפסד מירידת ערך (ראו 11.4 ו-11.5 להלן)
-	(52)	-	-	-	(52)	גריעות
133	1,632	291	1,137	136	3,329	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018
הערך בספרים						
1,425	539	238	809	36	3,047	ליום 1 בינואר 2017
1,338	548	209	652	21	2,768	ליום 31 בדצמבר 2017
1,298	428	189	-	4	1,919	ליום 31 בדצמבר 2018

11.1. בדיקת ירידת ערך ליחידות מניבות מזומנים הכוללות מוניטין

לצורך בדיקת ירידת ערך, יוחס המוניטין למגזרי פעילות של הקבוצה כדלהלן:

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
1,027	1,027
265	265
33	-
7	-
6	6
1,338	1,298

11.2. בדיקת ירידת ערך מוניטין תקשורת סלולארית (פלאפון)

שווי השימוש לקבוצת בזק של יחידה מניבת מזומנים תקשורת סלולארית, חושב בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים (DCF) בהתבסס על תחזית תזרימי המזומנים מהפעילות לתקופה בת חמש שנים מתום התקופה השוטפת ובתוספת ערך גרט. תחזית תזרימי המזומנים נשענת, בין היתר, על ביצועי חברת פלאפון בשנים האחרונות והערכות לגבי המגמות הצפויות בשוק הסלולר בשנים הבאות (רמת התחרות, רמת המחירים, רגולציה והתפתחויות טכנולוגיות). הנחה מרכזית בבסיס התחזית הינה כי התחרות השוררת בשוק תימשך בעצימות גבוהה בטווח הקצר וכי התייצבות ועליה מסוימת ברמת המחירים תתרחש בטווח הבינוני-ארוך. תחזית ההכנסות נשענת על הנחות בנוגע למצבת מנויי פלאפון, ההכנסה הממוצעת למנוי והיקף מכירות ציוד קצה. תחזית ההוצאות וההשקעות נשענת, בין היתר, על הנחות בנוגע למצבת עובדי פלאפון והוצאות השכר הנגזרות מהן תוך שיתר הוצאות ההפעלה ורמת ההשקעות הותאמו להיקף הפעילות החזוי של פלאפון. מחיר ההון הנומינלי ששימש בהערכת השווי הינו 10.3% (אחרי מס) (בשנת 2017 – 10%). כמו כן, הונח שיעור צמיחה פרמנטית בשיעור של 2.5%.

הערכת השווי נערכה על ידי מעריך שווי חיצוני. בהתבסס על הערכת השווי כמוסבר לעיל, הקבוצה לא נדרשה לבצע הפחתה בגין ירידת ערך של יחידה מניבת מזומנים תקשורת סלולארית.

11.3. בדיקת ירידת ערך מוניטין תקשורת פנים ארצית נייחת (בזק)

שווי השימוש לקבוצת בזק של יחידה מניבת מזומנים תקשורת פנים ארצית נייחת, חושב בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים (DCF) בהתבסס על תחזית תזרימי המזומנים מהפעילות לתקופה בת חמש שנים מתום התקופה השוטפת ובתוספת ערך גרט. תחזית תזרימי המזומנים נשענת, בין היתר, על ביצועי החברה בשנים האחרונות והערכות לגבי המגמות הצפויות בשוק הנייח בשנים הבאות (רמת התחרות, רמות המחירים בקמעונות ובסיטונות, היבטי רגולציה והתפתחויות טכנולוגיות). ההנחות המרכזיות בבסיס התחזית הינן: המשך ירידה בהכנסות מטלפוניה (ירידה במצבת הקווים ושחיקה בהכנסה הממוצעת לקו), יציבות יחסית בהכנסות מאינטרנט בטווח הבינוני וחזרה למגמת צמיחה בטווח הארוך (בהלימה לצמיחת השוק והתבססות הקצבים הגבוהים) וצמיחה בהכנסות מתקשורת נתונים ותמסורת, ענן ודיגיטל. הוצאות התפעול, המכירה, השיווק וההשקעות הותאמו להיקף פעילות המזרז ובכלל זה כללו התחזיות הנחות בנוגע להתייעלות הדרגתית במצבת עובדי החברה והוצאות הפרישה והשכר הנגזרות מהן. מחיר ההון הנומינלי ששימש בהערכת השווי הינו 7.5% (אחרי מס). כמו כן, הונח שיעור צמיחה פרמנטית בשיעור של 0%.

הערכת השווי נערכה על ידי מעריך שווי חיצוני. בהתבסס על הערכת השווי כמוסבר לעיל, הקבוצה לא נדרשה לבצע הפחתה בגין ירידת ערך של יחידה מניבת מזומנים תקשורת פנים ארצית נייחת.

11.4. בדיקת ירידת ערך מוניטין טלוויזיה רב ערוצית (די.בי.אס)

שווי השימוש לקבוצת בזק של יחידה מניבת מזומנים טלוויזיה רב ערוצית, חושב בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים (DCF) בהתבסס על תחזית תזרימי המזומנים של די.בי.אס לתקופה בת שמונה שנים מתום התקופה השוטפת ובתוספת ערך הנובע מהשנה המייצגת. תקופת התחזית נבחרה כך שהשנה המייצגת הינה השנה שלאחר המועד המשוער להשלמת המתווה המתוכנן של ההגירה לשידור טלוויזיה באמצעות רשת האינטרנט במקום לוויין, כאמור להלן. מחיר ההון הנומינלי ששימש בהערכת השווי הינו 8.5% (אחרי מס). כמו כן, הונח שיעור צמיחה פרמנטית בשיעור של 0% (בשנת 2017 – 1%).

תחזית תזרימי המזומנים התבססה, בין היתר, על ביצועי די.בי.אס בשנים האחרונות והערכות לגבי המגמות הצפויות בשוק הטלוויזיה לשנים קדימה ובכלל זה, התפתחות הטכנולוגיה, העדפות הצרכנים, המתחרים ורמת התחרות, רמת המחירים ומחויבויות של רגולציה.

הנחה מרכזית בבסיס התחזית הינה כי הטכנולוגיה העתידית הרלוונטית תהיה אינטראקטיבית ודו סטרית וכי מוצר לווייני אינו יכול להתחרות במוצר IP (שידורי טלוויזיה באמצעות רשת האינטרנט) לאורך זמן בשל הפער המתרחב בחוויית הלקוח. כפועל יוצא, משקפת התחזית הרב שנתית מתווה מתוכנן של מהלך הגירה הדרגתי (משידור לווייני להפצת

שידורים על בסיס רשת האינטרנט) ובהתאם, הונחה אף החלפה הדרגתית של ממירי הלווין בממירי IP, שדרוג תשתיות השידור, בניית מערך תומך בשירותי הלקוחות והתאמת חוזי התוכן לשידורי OTT (Over The Top). כאמור לעיל, תקופת התחזית משקפת את תקופת המעבר משידור לווייני להפצת שידורים על בסיס רשת האינטרנט עד לירידה מוחלטת מהלווין. נסיבות אלה, לצד צפי להמשך רמת תחרות גבוהה לאורך כל תקופת התחזית ומבנה הוצאות קשיח יחסית, גזרו צפי להפסדים תפעוליים ותזרימי מזומנים שליליים משמעותיים בשנים הבאות ותזרים מזומנים שלילי נמוך, על סף איזון, צפוי בסוף תקופת התחזית עם השלמת השינוי במודל הטכנולוגי והעסקי של די.בי.אס. יצוין, כי יישום המתווה יהיה תוך בחינה שוטפת של תנאי השוק, התחרות והסביבה הטכנולוגית וביצוע ההתאמות שיידרשו עקב כך.

הערכת השווי נערכה על ידי מעריך שווי חיצוני. בהתבסס על הערכת השווי כמוסבר לעיל, סך שווי הפעילות של די.בי.אס שלילי בסך של כ- 871 מיליוני ש"ח. לאור השווי השלילי של הפעילות, נקבע שווים של נכסיה הבלתי שוטפים של די.בי.אס כגבוה מבין שווים ההוגן ואפס.

בהתבסס על הערכת שווים ההוגן של נכסיה הבלתי שוטפים של די.בי.אס, הערך בספרים של הנכסים בני ההפחתה (כולל קשרי לקוחות ומותג שיוחסו לדי.בי.אס בצירוף העסקים), גבוה בכ- 1,638 מיליון ש"ח משווים ההוגן בניכוי עלויות מימוש. לפיכך, הכירה הקבוצה בהפסד בגין ירידת ערך נכסים ביחדת מניבת מזומנים טלוויזיה רב-ערוצית בסך של כ- 1,638 מיליון ש"ח (ההפסד לאחר מחיקת עתודה למס בגין קשרי לקוחות ומותג הסתכם בסך של 1,524 מיליון ש"ח). ההפסד מירידת ערך יוחס לסעיפי רכוש קבוע, זכויות שידור, נכסים בלתי מוחשיים ונכס הרכשת מנויים, כמפורט להלן, ונכלל בסעיף הפסד מירידת ערך בדוח רווח והפסד.

להלן פירוט הקצאת הפסד מירידת הערך לנכסי הקבוצה:

ירידת ערך	מיליוני ש"ח
זכויות שידור - בניכוי זכויות שנוצלו	403
רכוש קבוע	559
נכסים בלתי מוחשיים	106
הרכשת מנויים (נבחן במסגרת תקן IFRS 15)	29
זכויות שימוש בנכסים חכורים	3
סך ירידת ערך שהוכרה בדוחות די.בי.אס	1,100
קשרי לקוחות ומותג	505
מוניטין	33
סך הפסד מירידת ערך נכסים	1,638
מחיקת עתודה למס אשר יוחסה לקשרי לקוחות ומותג	(114)
סך הפסד מירידת ערך נכסים יחידה מניבת מזומנים טלוויזיה רב ערוצית, לאחר מס	1,524

להלן מידע בדבר האופן בו קבעה הקבוצה את השווי ההוגן (ברמה 3) של נכסי די.בי.אס שחלה בהם ירידת הערך כמפורט לעיל:

זכויות שידור - השווי ההוגן של זכויות השידור חושב תוך התחשבות במגבלות משפטיות על מכירתן ובהתבסס על שלב ההפקה, ההסתברות למכירה ושיעור ההשבה הצפוי של ההשקעה בהן.

רכוש קבוע - השווי ההוגן של פריטי הרכוש הקבוע הניתנים למכירה למשתתף שוק (בעיקר ממירים) התבסס על אומדן הסכום שבו ניתן למכרם ביום ביצוע ההערכה ובניכוי עלויות שיידרשו לצורך ביצוע המכירה.

נכסים בלתי מוחשיים - לא יוחס שווי הוגן מהותי לנכסים בלתי מוחשיים של די.בי.אס מאחר ועיקר התוכנות והרישיונות של די.בי.אס הותאם באופן ייחודי לדי.בי.אס ולפיכך אין להם ערך מהותי בעסקה בין קונה מרצון למוכר מרצון.

זכויות שימוש בנכסים חכורים - שווים ההוגן של נכסי זכות שימוש מושפע מהיכולת להחכיר את הנכס נשוא החכירה לצד ג', דמי החכירה של הנכס בשוק וקנסות היציאה בחוזה החכירה.

11.5. בדיקת ירידת ערך וואלה תקשורת בע"מ (וואלה)

לאור החרפת התחרות בענף הפרסום באינטרנט, עדכנה וואלה את תחזיותיה לשנים הבאות. בשל כך, אמדה וואלה את הסכום בר-השבה של חברת וואלה כולה, כיחידה מניבת מזומנים, ליום 31.12.2018

שווי השימוש של וואלה, חושב בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים (DCF) בהתבסס על תחזית תזרימי המזומנים מהפעילות לתקופה בת חמש שנים מתום התקופה השוטפת. תחזית תזרימי המזומנים מתבססת, בין היתר, על ביצועי וואלה בשנים האחרונות והערכות לגבי המגמות הצפויות בענף הפרסום באינטרנט (מספר השחקנים, רמת התחרות ורמת המחירים). הנחה מרכזית בבסיס התחזית הינה כי התחרות השוררת בענף תימשך בעצימות גבוהה ותשפיע בעיקר על תחזית ההכנסות, והוצאות התפעול, המכירה, השיווק וההשקעות הותאמו להיקף הפעילות של החברה.

היות ותזרימי המזומנים החזוי לשנים 2019-2023 הינו שלילי, שווי השימוש הנו שואף לאפס. לפיכך, הוכר הפסד בגין ירידת ערך בסך של כ- 37 מיליוני ש"ח. ההפסד מירידת ערך יוחס למוניטין, רכוש קבוע, נכסים בלתי מוחשיים וזכויות שידור ונכלל בסעיף הפסד מירידת ערך נכסים בדוח רווח והפסד.

11.6. בדיקת ירידת ערך בזק בינלאומי בע"מ (בזק בינלאומי)

לאור המגמות והשינויים בסביבת הפעילות של בזק בינלאומי, עדכנה בזק בינלאומי את תחזיותיה לשנים הבאות. בשל כך, אמדה הקבוצה את הסכום בר-השבה של יחידה מניבת מזומנים תקשורת בינלאומית ושירותי אינטרנט.

שווי השימוש לקבוצת בזק של יחידה מניבת מזומנים תקשורת בינלאומית, שירותי אינטרנט ונס"ר, חושב בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים (DCF) בהתבסס על תחזית תזרימי המזומנים מהפעילות לתקופה בת חמש שנים מתום התקופה השוטפת ובתוספת ערך גרט. תחזית תזרימי המזומנים נשענת, בין היתר, על ביצועי חברת בזק בינלאומי בשנים האחרונות והערכות לגבי המגמות הצפויות בשווקים בהן היא פועלת בשנים הבאות (רמת התחרות, רמת המחירים, רגולציה והתפתחויות טכנולוגיות).

תחזית ההכנסות נשענת על הנחות בנוגע למצבת מנויי האינטרנט של בזק בינלאומי וההכנסה הממוצעת למנוי, פעילות בזק בינלאומי בשוק התקשורת הבינלאומית והתפתחותה בתחום פתרונות תקשורת לעסקים. הוצאות ההפעלה ורמת ההשקעות הותאמו להיקף הפעילות החזוי של בזק בינלאומי.

מחיר ההון הנומינלי ששימש בהערכת השווי הינו 9.7% (אחרי מס). כמו כן, הונח שיעור צמיחה פרמנטית בשיעור של 0.4%.

הערכת השווי נערכה על ידי מעריך שווי חיצוני. בהתבסס על הערכת השווי כמוסבר לעיל, הקבוצה לא נדרשה לבצע הפחתה בגין ירידת ערך של יחידה מניבת מזומנים תקשורת בינלאומית, שירותי אינטרנט ונס"ר.

12. הוצאות נדחות והשקעות שאינן שוטפות

31 בדצמבר 2018	31 בדצמבר 2017
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
223	250
142	115
41	67
48	51
8	11
462	494

12.1. לצורך פעילותה בזק בינלאומי רוכשת מחברת מדיטרניאן נאוטילוס (ישראל) בע"מ, זכויות שימוש בלתי הדירות בקיבולות (IRU). עסקאות כאמור בבזק בינלאומי לרכישת זכות שימוש בקיבולות כבלים תת ימיים מטופלים כעסקאות קבלת שירות. בהתאם לחוזה, לבזק בינלאומי זכות שימוש בקיבולות עד לשנת 2022 עם אופציה להארכה עד ל-2027. סכום

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2018

ההוצאה ששולם מראש מופחת בקו ישר עד לשנת 2027. יתרת ההתחייבות בגין ההסכם עם מדיטרניאן נאוטילוס הינה כ- 13.1 מיליון דולר.

12.2. פקדון המשמש לביטחון בגין עסקאות גידור, עומד לפרעון בחודש דצמבר 2020.

12.3. פקדון בבנק למתן הלוואות לעובדי החברה ללא מועד פרעון.

12.4. להלן פירוט בדבר נכסי הרכשת מנויים :

נכסי הרכשת מנויים	
מיליוני ש"ח	
עלות	
49	יתרה ליום 1 בינואר 2017
165	תוספות
(18)	גריעות
196	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
164	תוספות
(27)	גריעות
333	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018
הפחתה והפסדים מירידת ערך	
42	יתרה ליום 1 בינואר 2017
57	פחת
(18)	גריעות
81	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
108	פחת
(27)	גריעות
29	הפסד מירידת ערך
191	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018
הערך בספרים	
115	ליום 1 בינואר 2018
142	ליום 31 בדצמבר 2018

13. נדל"ן להשקעה

ביום 21.1.2018 התקשרה החברה בהסכם למכירת נכס מקרקעין במתחם "סקיה" בתמורה לסך כולל של 497 מיליון ש"ח בתוספת מע"מ, כאשר סכום זה עשוי לגדול עד לסך של כ- 550 מיליון ש"ח, ככל שהרוכש, בהתאם לזכותו לפי ההסכם, ידחה את מועד התשלום של עד שני שליש מהתמורה עד ליום 31.12.2022.

במהלך שנת 2018 התקבלה בחברה דרישה מרשות מקרקעי ישראל (להלן - רמ"י) לתשלום דמי היתר בגין התוכנית להשבחת הנכס בסך של כ- 148 מיליון ש"ח ודרישה מהוועדה המקומית לתכנון ובניה אור יהודה בגין היטל השבחה על סך של כ- 143.5 מיליון ש"ח בגין מימוש הנכס בדרך של מכר. החברה שלמה סך של כ- 112 מיליון ש"ח על חשבון הדרישה לתשלום דמי היתר והפקידה ערבות בנקאית בסך של כ- 44 מיליון ש"ח בגין יתרת סכום הדרישה בתוספת מע"מ.

החברה הגישה השגה על הדרישה לתשלום דמי היתר וערר על דרישת היטל השבחה. כמו כן החברה שלחה לרמ"י דרישה לתשלום מלוא היטל ההשבחה על פי התחייבות הרשות בהסכם הפרשה. בחודש ינואר 2019 דחתה רמ"י את כל טענות החברה בהשגה. ככל שמנגנון יישוב הסכסוכים הקבוע בהסכם הפרשה עם רמ"י לא יביא לסיום המחלוקת, תגיש החברה תובענה כספית בה יתבקש בית המשפט להורות לרשות להשיב לחברה את דמי ההיתר ששילמה כאמור וכן לחייב את הרשות לשלם את דרישת היטל ההשבחה.

יצוין, כי סכום דמי ההיתר שייקבע בסופם של ההליכים יכול להשפיע גם על סכום היטל ההשבחה שיהיה על החברה לשלם לוועדת התכנון. להערכת החברה סכום דמי ההיתר והיטל ההשבחה שהיא תידרש לשלם צפוי להיות נמוך וייתכן שאף נמוך מהותית מסכום הדרישות הכולל. יתרת נכס נדל"ן להשקעה כולל את אומדן החברה לגבי דמי היתר והיטל השבחה שהחברה תידרש לעמוד בהם בסוף הליכי הערעור.

בחודש דצמבר 2018 הועבר לחברה תשלום על חשבון העסקה בסך של 155 מיליון ש"ח. עם קבלת הכספים, החברה התחייבה שאם בקשת הקונה לקבלת היתר בנייה בנכס לא תתאפשר על ידי הוועדה המקומית בשל חוב היטל השבחה, תשלם החברה את מלוא החוב או תגיע עם הוועדה המקומית לכל הסדר אחר שיאפשר את קבלת היתר הבנייה.

רווח הון צפוי להירשם במועד בו יתקיימו התנאים להכרה במכירת הנכס בהתאם לכללי החשבונאות. ככל שהחברה תידרש בתום הליכי הערעור לעמוד במלוא סכום דרישת היטל ההשבחה ודמי ההיתר, רווח ההון יעמוד על סך של כ-250 מיליון ש"ח.

14. חברות מוחזקות

14.1. חברות מאוחדות

14.1.1. מקום ההתאגדות של החברות המוחזקות במישרין על ידי החברה הינו ישראל. להלן פירוט החברות המוחזקות במישרין על ידי החברה:

פלאפון תקשורת בע"מ

בזק בינלאומי בע"מ

די.בי.אס שירותי לוויין (1998) בע"מ

בזק אונליין בע"מ

וואלה! תקשורת בע"מ

זכויות החברה בהון החברות המאוחדות המצוינות לעיל ליום 31.12.2018 וליום 31.12.2017 הינן 100%. לחברות מאוחדות של החברה השקעות לא מהותיות בחברות מאוחדות נוספות.

14.1.2. ביום 13.2.2019 אישר דירקטוריון החברה פניה של כל אחת מהחברות הבנות פלאפון, בזק בינלאומי ודי.בי.אס בבקשה לקבל אישור ממשרד התקשורת לשינוי מבני-תאגידי לפיו מלוא פעילותה ונכסיה של כל אחת מהחברות הבנות יועברו לשותפות מוגבלת נפרדת בבעלותה המלאה של החברה (החברה כשותף מוגבל וחברה (נפרדת ושונה בכל שותפות) בבעלותה המלאה של החברה כשותף כללי). כן אישר דירקטוריון החברה פניה של החברה לרשות המיסים בבקשה לקבלת אישור להעברת פעילות החברות הבנות לשותפויות האמורות כהעברה פטורה ממס בהתאם להוראות סעיף 103 לפקודת מס הכנסה ובקשה שהסכם השומה מיום 15.9.2016 בעניין פריסת הפסדים של די.בי.אס (כמתואר בבאור 7.7.1 לעיל) יחול גם ביחס לשותפות אליה היא תמוזג.

14.2. די.בי.אס שרותי לוויין (1998) בע"מ

14.2.1 עד ליום 25.3.2015 החזיקה החברה בכ- 49.78% ממניות די.בי.אס וכן היו בבעלותה כתבי אופציה אשר הקנו לה זכות לכ- 8.6% ממניות די.בי.אס ואשר נמנע מהחברה לממשם עד לאותו מועד. יתרת מניות די.בי.אס הוחזקה על-ידי יורוקום די.בי.אס בע"מ. ביום 25.3.2015 מימשה החברה את כתבי האופציה שהוקנו לה, ללא תשלום, וביום 24.6.2015 השלימה החברה עסקה במסגרתה רכשה את מלוא החזקות יורוקום די.בי.אס בדי.בי.אס, וכן את כל הלוואות הבעלים אשר יורוקום העמידה לדי.בי.אס (להלן – "עסקת הרכישה").

במעמד ההשלמה העבירה החברה ליורוקום די.בי.אס את תמורת המזומן בגין עסקת הרכישה בסך של 680 מיליון ש"ח.

בהתאם לתנאי עסקת הרכישה, בנוסף לתמורת המזומן בסך 680 מיליון ש"ח, כללה התמורה גם שתי תמורות מותנות נוספות כדלקמן: תמורה נוספת אחת בסך של עד 200 מיליון ש"ח שתשולם בהתאם לסינרגיית המס על פי התנאים שהוגדרו בהסכם הרכישה ("תמורה מותנית ראשונה"); ותמורה נוספת בסך של עד 170 מיליון ש"ח, שתשולם על פי תוצאותיה העסקיות של די.בי.אס בשנים 2015 - 2017 ("תמורה מותנית שנייה").

עם השלמת עסקת הרכישה כאמור הפכה די.בי.אס להיות חברה בת בבעלות מלאה (100%) של החברה. החברה מאחדת את הדוחות הכספיים של די.בי.אס החל מיום 23.3.2015.

בחודש ספטמבר 2016 שלמה החברה ליורוקום די.בי.אס סך של 188 מיליון ש"ח (בתוספת הפרשי ריבית בסך של כ- 10 מיליון ש"ח) בגין רכיב התמורה המותנית הראשונה, זאת בהמשך להתקשרות החברה בהסכם שומה והחלטת מיסוי עם רשות המיסים כמפורט בבאור 7.7.1 לעיל.

על חשבון התמורה המותנית השנייה שולמו שני תשלומים בסך של 57 מיליון ש"ח נומינלי כל אחד, האחד ב- 2016 והשני ב- 2017.

בהתאם לתוצאות הכספיות של די.בי.אס לשנת 2017 ומאחר שהסכום הסופי של התמורה המותנית השנייה היה נמוך מסכום המקדמות ששילמה החברה ליורוקום די.בי.אס בגין אותה תמורה, על יורוקום די.בי.אס להחזיר לחברה את ההפרש.

ביום 22.4.2018 ניתן צו פירוק ליורוקום תקשורת בע"מ שנכנס לתוקף ביום 3.5.2018, וכן ניתן צו פירוק ליורוקום די.בי.אס בע"מ.

על פי הערכת החברה ליום 31.12.2018, בהתחשב בהערכת יכולת הפירעון של יורוקום די.בי.אס, לא צפוי החזר של המקדמות. כתוצאה מכך בשנת 2018 הוכרו הוצאות מימון בסך של כ- 43 מיליון ש"ח בגין מחיקת יתרת החוב בגין עודף המקדמות.

14.2.2 בחודש פברואר 2018 המירה החברה את יתרת האג"ח של די.בי.אס בסך של כ- 422 מיליון ש"ח שהיו ברשותה להון די.בי.אס. בנוסף, במהלך שנת 2018 הומרה הלוואת הבעלים לדי.בי.אס בסך של כ- 97 מיליון ש"ח להון די.בי.אס וכן בוצעה השקעה נוספת של החברה בהון די.בי.אס בסך של כ- 100 מיליון ש"ח.

14.2.3 בשנת 2018 לדי.בי.אס נוצר הפסד תפעולי בסך של 1,156 מיליון ש"ח (מתוכו 1,100 מיליון ש"ח בגין הפסד מירידת ערך נכסים כמפורט בבאור 11.4) ונכון ליום 31.12.2018, לדי.בי.אס גרעון בהון חוזר בסך של כ- 355 מיליון ש"ח. בהתאם לתחזיות די.בי.אס, היא צופה להמשיך לצבור הפסדים תפעוליים בשנים הבאות ולפיכך לא תוכל לעמוד בהתחייבויותיה ולהמשיך לפעול כעסק חי ללא התמיכה של החברה.

ביום 13.2.2019, העמידה החברה לדי.בי.אס מסגרת אשראי או השקעות בהון בסכום כולל של 250 מיליון ש"ח הניתנים למשיכה על ידי די.בי.אס לתקופה של 15 חודשים מיום זה. ככל שהתמיכה תינתן בדרך של אשראי, מועד הפירעון של האשראי האמור לא יקדים את תום תקופת המסגרת.

בחודש מרס 2019 בוצעה השקעה של החברה בסך של 70 מיליון ש"ח, בהתאם לכתב התחייבות כאמור לעיל.

להערכת הנהלת די.בי.אס, מקורות המימון העומדים לרשותה הכוללים, בין היתר, את הגרעון בהון החוזר ואת מסגרת האשראי וההשקעות בהון על ידי החברה כאמור, יספקו את צרכי פעילות די.בי.אס לשנה הקרובה.

15. אגרות חוב, הלוואות ואשראי

15.1. ההרכב:

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
התחייבויות שוטפות		
940	921	חלויות שוטפות של אגרות חוב
692	621	חלויות שוטפות של הלוואות
1,632	1,542	
התחייבויות שאינן שוטפות		
5,828	5,537	אגרות חוב
4,401	4,100	הלוואות
10,229	9,637	
11,861	11,179	סך הכל אגרות חוב, הלוואות ואשראי

15.2. תנאי אגרות חוב והלוואות

31 בדצמבר 2017		31 בדצמבר 2018		
טווח שעורי ריבית	ערך נקוב	יתרה בספרים	ערך נקוב	יתרה בספרים
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
הלוואות מתאגידים בנקאים:				
3.5% - 4.2%	1,700	1,725	1,721	1,740
פריים-0.33% עד				
0.2% + פריים	675	675	500	500
5% - 6.85%	631	631	417	417
2.4%	300	300	-	-
	3,306	3,331	2,638	2,657
הלוואות ממוסדות פיננסים:				
4.15%	1,700	1,695	2,020	2,014
5.25%	67	67	50	50
	1,767	1,762	2,070	2,064
סך"כ הלוואות ממוסדות פיננסיים				
	5,073	5,093	4,708	4,721
סך"כ הלוואות				
אגרות חוב שהונפקו לציבור:				
סדרה 6 - צמודות למדד המחירים לצרכן, נושאות ריבית קבועה				
3.7%	3,000	3,176	2,400	2,553
סדרה 7 - לא צמודות, נושאות ריבית משתנה				
מק"מ				
1.4% + לשנה	734	732	587	586
3.65%	1,595	1,645	2,145	2,208
סדרה 9 - לא צמודות, נושאות ריבית קבועה				
סדרה 10 - צמודות למדד המחירים לצרכן, נושאות ריבית קבועה				
2.2%	882	900	882	903
	6,211	6,453	6,014	6,250
סך"כ אג"ח שהונפקו לציבור				
אגרות חוב שאינן סחירות שהונפקו למוסדות פיננסיים:				
אג"ח שהונפקו על ידי די.בי.אס ומוחזקות על ידי הציבור- צמודות למדד המחירים לצרכן, נושאות ריבית קבועה				
5.35%	15	15	8	8
6.65%	300	300	200	200
	315	315	208	208
סך"כ אג"ח לא סחירות				
	6,526	6,768	6,222	6,458
סך"כ אגרות חוב				
	11,599	11,861	10,930	11,179
סך"כ הלוואות ואגרות חוב				

15.3. הלואאות ואגרות חוב שהונפקו על ידי החברה

להלן פירוט התנאים שהחברה התחייבה להם ביחס להלוואות שנתקבלו ואגרות החוב שהונפקו:

- 15.3.1. ביחס לחוב החברה הכולל נכללו עילות מקובלות לפרעון מיידי של אגרות החוב והלוואות, לרבות אירועי הפרה, חדלות פרעון, הליכי פירוק או כינוס נכסים וכיוצ"ב. כמו כן נקבעה זכות להעמדה לפרעון מיידי במקרה בו מלווה צד ג' העמיד לפרעון מיידי חובות של החברה כלפיו בסכום העולה על סכום שנקבע.
- בנוסף, החברה התחייבה לא ליצור שעבודים נוספים על נכסיה אלא אם כן תיצור בעת ובעונה אחת שעבודים לטובת כלל המלווים (שעבוד שלילי). השעבוד כולל חריגים, בין השאר, לעניין שעבוד נכסים שיירכשו או יורחבו על ידי החברה, אם ההתחייבויות אשר להבטחתן ניתן השעבוד נוצרו לשם רכישת או הרחבת הנכסים האמורים ולעניין שעבוד סמלי.
- 15.3.2. ביחס לאגרות החוב הציבוריות של החברה, להלוואות מתאגידים בנקאים שיתרתן ליום 31.12.2018 הינה כ - 2.6 מיליארד ש"ח, וביחס להלוואות ממוסדות פיננסיים שיתרתן ליום 31.12.2018 הינה 2.2 מיליארד ש"ח, החברה התחייבה כי במקרה בו תתחייב כלפי גורם כלשהו בהתחייבות בקשר עם עמידה באמות מידה פיננסיות, תתחייב החברה גם כלפי המלווים האמורים בהתחייבות זוה (בכפוף לחריגים מסויימים).
- 15.3.3. ביחס לאגרות החוב הציבוריות של החברה וכן ביחס להלוואות ממוסדות פיננסיים בסך של 2 מיליארד ש"ח נכללה עילה לפרעון מיידי במקרה שתחום התקשורת יחדל מלהיות תחום הפעילות המרכזי של הקבוצה.
- 15.3.4. ביחס לאגרות החוב הציבוריות של החברה וביחס להלוואות ממוסדות פיננסיים בסך של 2 מיליארד ש"ח, החברה התחייבה כלפי המלווים לפעול לכך שככל שהדבר בשליטתה, אגרות חוב כאמור יהיו במעקב דירוג על ידי חברה מדרגת אחת לפחות, כל עוד קיימות במחזור אגרות חוב מאותה סדרה או יתרה בהלוואות, בהתאמה.
- 15.3.5. ביחס לאגרות חוב מסדרות 9-10 וכן ביחס להלוואות ממוסדות פיננסיים בסך של 1.3 מיליארד ש"ח נכללה עילה לפרעון מיידי במקרה של שינוי בשליטה שכתוצאה ממנו יחדלו בעלי השליטה הנוכחיים בחברה להיות בעלי שליטה בה, למעט: (1) העברת שליטה לנעבר שקיבל אישור לשליטה בחברה בהתאם להוראות חוק התקשורת ו/או לצו התקשורת או (2) העברת שליטה בה הנעבר מחזיק בשליטה ביחד עם בעלי השליטה הנוכחיים בחברה ובתנאי ששיעור החזקתם של בעלי השליטה הנוכחיים בחברה במניות החברה לא פחת מ-50.01% מסך מניות החברה המוחזקות בידי בעלי השליטה המחזיקים יחד או (3) שינוי שליטה שיאושר על ידי אסיפת מחזיקי אגרות החוב / המלווים.
- יצוין כי ביום 22.4.2018 ניתן צו פירוק ליורוקום תקשורת (אשר נכנס לתוקף ביום 3.5.2018) כאשר במסגרת החלטת הפירוק הבהיר בית המשפט, כי אין בהחלטתו כדי לפגוע בהיתר השליטה בחברה. בהמשך לכך, ביום 24.10.2018 התקבלה אצל החברה הודעת אינטרנט גולד-קווי זהב בע"מ הנשלטת על ידי יורוקום תקשורת ושולטת בבי קומיוניקיישנס, בעלת השליטה בחברה, לפיה התקבל אישור לשליטה (בתוקף מיום 3.5.2018) בהתאם לסעיף 4 לחוק התקשורת וסעיף 3 לצו התקשורת למנהלים המיוחדים של יורוקום תקשורת אשר מונו במסגרת הליך פירוק יורוקום תקשורת. לעמדת החברה, ההתפתחויות ביורוקום תקשורת שאירעו עד מועד הדוח כמתואר לעיל אינן מהוות "שינוי בשליטה" כאמור בעילה לעיל.
- 15.3.6. בנוסף ביחס לאגרות חוב סדרה 9 ו-10 וביחס להלוואות ממוסדות פיננסיים בסך של 1.3 מיליארד ש"ח נכללו עילות לפרעון מיידי של אגרות החוב במקרה שתירשם הערת "עסק חיי" בדוחות הכספיים של החברה למשך תקופה של שני רבעונים רצופים, במקרה של הרעה מהותית בעסקי החברה לעומת מצבה במועד ההנפקה, וקיים חשש ממשי שהחברה לא תוכל לפרוע את אגרות החוב / ההלוואות במועדן (כאמור בסעיף 35ט(א)(1) לחוק ניירות ערך).

נכון ליום 31.12.2018 ולמועד אישור הדוחות הכספיים החברה עמדה בכל התחייבויותיה כאמור, לא התקיימו עילות להעמדת אשראי לפרעון מיידי ולא נקבעו אמות מידה פיננסיות כמפורט לעיל.

15.4. אשראי בר דיווח

להלן פרטים בנוגע לאשראי בר דיווח של הקבוצה, בהתאם לעמדה משפטית מספר 104-15 : אירוע אשראי בר דיווח, שפורסמה על ידי רשות ניירות ערך ביום 30.10.2011 וכפי שתוקנה ביום 19.3.2017 (בהתאם לנתוני הקבוצה, אגרות חוב והלוואות בהיקף מעל 1 מיליארד ש"ח). אגרות החוב הונפקו על ידי הקבוצה ללא יעוד ספציפי. פירעון קרן אגרות החוב בתשלומים תקופתיים שווים שמספרם כמפורט בטבלה, ותשלום הריבית על יתרת הקרן הבלתי מסולקת.

אגרות חוב סדרה 9	אגרות חוב סדרה 6	
15.10.2015	3.7.2011	מועד נטילת ההלוואה
1.12.2025	1.12.2022	מועד פרעון סופי
שקלי לא צמוד ריבית קבועה	שקלי צמוד מדד בריבית קבועה	סוג ההלוואה
2,151	3,000	סכום ההלוואה המקורי או ערך נקוב (במיליוני ש"ח)
2,215	2,503	יתרת קרן משוערכת (בתוספת ריבית לשלם) ליום 31.12.2018 (במיליוני ש"ח)
1	1	מספר תשלומי קרן בשנה
2022	2018	תשלום הקרן החל משנת
2	2	מספר תשלומי ריבית בשנה
3.65%	3.7%	שיעור ריבית ליום 31.12.2018
2,214	2,686	שווי הוגן של ההתחייבות ליום 31.12.2018 (במיליוני ש"ח)
3.11%	0.63%	ריבית אפקטיבית גלומה בשווי הוגן ליום 31.12.2018
2.19%	0.34%	ריבית אפקטיבית גלומה בשווי הוגן ליום 31.12.2017
ראו באור 15.3	ראו ביאורים 15.3.1 עד 15.3.4	תנאים מיוחדים
לא	לא	קיומה של זכות לפירעון מוקדם

15.5. תנועה בהתחייבויות הנובעת מפעילויות מימון

אגרות חוב (כולל ריבית שנצברה)	הלוואות (כולל ריבית שנצברה)	סך הכל
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
7,063	3,944	11,007
יתרה ליום 1 בינואר 2017		
שינויים כתוצאה מתזרימי מזומנים מפעילות מימון		
517	2,000	2,517
(752)	(835)	(1,587)
(257)	(158)	(415)
(492)	1,007	515
216	163	379
6,787	5,114	11,901
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017		
שינויים כתוצאה מתזרימי מזומנים מפעילות מימון		
571	320	891
(881)	(686)	(1,567)
(223)	(198)	(421)
(533)	(564)	(1,097)
222	188	410
6,476	4,738	11,214
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018		

16. ספקים וזכאים אחרים

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
1,041	862	חובות פתוחים והוצאות לשלם*
21	21	שטרות לפירעון
1,062	883	סך הכל ספקים
		זכאים אחרים לרבות נגזרים
355	352	התחייבויות לעובדים והתחייבויות אחרות בשל שכר ומשכורת
-	155	מקדמה בגין מתחם סקיה
90	103	הכנסה נדחית
80	82	מוסדות
54	43	מכשירים נגזרים
40	35	ריבית שנצברה
18	37	אחרים
637	807	סך הכל זכאים אחרים
1,699	1,690	סך הכל ספקים וזכאים

* מתוכם יתרת ספקים שהם צדדים קשורים ובעלי עניין ליום 31.12.2018 הינה 2 מיליון ש"ח (ליום 31.12.2017 - 31 מיליון ש"ח).

17. הפרשות

סך הכל	פירוק וסילוק			תביעות לקוחות	יתרה ליום 1 בינואר 2018
	אחריית	תביעות משפטיות	תביעות לקוחות		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
134	47	28	59		
100	1	15	84		
(8)	(2)	-	(6)		
(13)	(2)	(8)	(3)		
213	44	35	134		
מוצג בדוח על המצב הכספי כדלקמן:					
175	6	35	134		
38	38	-	-		
213	44	35	134		

לפרטים בדבר תביעות משפטיות ראו באור 19.

18. הטבות לעובדים

הטבות לעובדים כוללות הטבות לאחר סיום העסקה, הטבות אחרות לטווח ארוך, הטבות בגין פיטורין והטבות לטווח קצר.

18.1. הרכב ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים

2017	2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	באור
התחייבויות שוטפות בגין:		
115	112	חופשה
142	133	18.4 מחלה
16	329	18.5 פרישה מוקדמת
7	7	18.3.4 חלות שוטפת של ההטבות לגמלאים
280	581	סך התחייבויות שוטפות בגין הטבות לעובדים
התחייבויות שאינן שוטפות בגין:		
-	241	18.5 ו-18.3.2 פרישה מוקדמת עובדים שהועברו משרות המדינה
120	115	18.3.4 התחייבות בגין הטבות לגמלאים
57	54	18.3.1 פיצויי פיטורין, נטו (ראו הרכב להלן)
23	23	18.3.3 הודעה מוקדמת
72	12	18.3.2 פנסיה
272	445	סך התחייבויות שאינן שוטפות בגין הטבות לעובדים
552	1,026	סך התחייבויות בגין הטבות לעובדים
להלן הרכב התחייבות בגין פיצויי פיטורין:		
224	218	מחויבות בגין פיצויי פיטורין
(167)	(164)	שווי הוגן של נכסי התוכנית
57	54	

18.2. תוכניות להפקדה מוגדרת

18.2.1 התחייבות להטבות לעובדים בגיל פרישה בגין תקופת שירותם בחברה ובחברות המאוחדות ובגין העובדים אשר חל לגביהם סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג – 1963, מכוסות במלואן על ידי תשלומים שוטפים לקופות פנסיה ולחברות ביטוח.

2016	2017	2018
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
209	228	232

הפקדות שהוכרו כחוצאה בגין תוכנית להפקדה מוגדרת

18.2.2 זכויות הפנסיה של עובדי החברה בגין תקופת עבודתם בשירות המדינה עד ליום 31.1.1985 מכוסות על ידי קרן פנסיה ("קרן מקפת") שקיבלה על עצמה את התחייבות המדינה בעקבות הסכם בין ממשלת ישראל, החברה, ההסתדרות הכללית של העובדים וקרן מקפת.

18.2.3 התחייבות לתשלום פיצויי פיטורין לעובדים שיפרשו מעבודתם בתנאים המזכים אותם לפיצויים מכוסה, לגבי התקופה מיום 1.2.1985, על ידי ההפקדות השוטפות בקופות פנסיה ובחברת ביטוח כאמור לעיל (בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין).

- 18.2.4. פיצויי פיטורין בגין תקופת העבודה בשרות המדינה ועד ליום 31.1.1985 משולמים בפועל על ידי החברה והכספים שנצברו בקרן מקפת בגין תקופה זו, נשמרים בקרן שתשמש את זכויות העובדים.
- 18.2.5. כלפי חלק מהעובדים קיימת לקבוצה התחייבות להשלמת פיצויי פיטורין מעבר לסכום שנצבר בקופת הפיצויים על שם העובדים (ראה סעיף 18.3.1 להלן).

18.3. תוכניות להטבה מוגדרת

התחייבויות בגין תוכניות להטבה מוגדרת בקבוצה כוללות את ההתחייבויות הבאות:

- 18.3.1. ההתחייבות לפיצויי פיטורין בגין יתרת ההתחייבות שאינה מכוסה על ידי הפקדות ו/או פוליסות ביטוח בהתאם להסכמי העבודה הקיימים, חוק פיצויי פיטורין ובהתאם למרכיבי השכר אשר לדעת הנהלת החברות מזכים את העובדים בקבלת פיצויים. בגין חלק זה של ההתחייבות קיימת יעודה המופקדת על שם חברות הקבוצה בקרנות פנסיה וחברות ביטוח. היעודות בקרנות פנסיה ובחברות ביטוח כוללות הפרשי הצמדה וריבית שנצברו. משיכת כספי היעודות מותנית בקיום ההוראות המפורטות בחוק פיצויי פיטורין.
- 18.3.2. התחייבות בהתאם להסכם הקיבוצי משנת 2006 כלפי עובדים שהועברו משרות המדינה לחברה אשר זכאים עקב פרישה לגמלאות להשלמת הפער בתשלומי פנסיה בין חוק שרות מדינה לבין התקנון האחד של מקפת. בנוסף ראו באור 18.5 להלן בעניין אישור הדירקטוריון לתוכנית פרישה לכל עובדי החברה אשר הועברו לחברה ממשרד התקשורת.
- בנוסף לחברה התחייבות למספר עובדים בכירים, הזכאים לתנאי פרישה מוקדמת (פנסיה ומענקי פרישה) שאינם תלויים בהסכמי הפרישה הקיימים לכלל העובדים.
- 18.3.3. התחייבות על פי הסכמי העסקה אישיים של עובדים בכירים בקבוצה, לתשלום הטבה בגין הודעה מוקדמת עם סיום יחסי עובד-מעביד.
- 18.3.4. גמלאי החברה מקבלים, פרט לתשלומי הפנסיה, הטבות שעיקרן שי לחג (צמוד לשער החליפין של הדולר), מימון אחזקת מועדוני הגמלאים ופעילויות חברתיות. התחייבות החברה בגין עלויות אלו נצברת בתקופת העבודה. החברה כוללת בדוחותיה הכספיים את ההתחייבות בגין העלויות הצפויות בתקופה שלאחר תקופת ההעסקה.

18.4. הפרשה למחלה

בדוחות נכללה הפרשה בגין פדיון וניצול ימי מחלה. הזכות לצבירת ימי מחלה נלקחה בחשבון עבור כל עובדי הקבוצה והזכות לפדיון ימי מחלה רק עבור עובדים הזכאים בהתאם לתנאים הקבועים בהסכמי העבודה. ההפרשה חושבה על בסיס חישוב אקטוארי הכולל הנחת צבירה חיובית של ימים אצל מרבית העובדים וניצול ימים בשיטת "נכנס אחרון יוצא ראשון" (LIFO).

18.5. הטבות בגין פרישה מוקדמת ופיטורין

בהתאם להסכם הקיבוצי בין החברה לבין ארגון העובדים והסתדרות העובדים הכללית החדשה מחודש דצמבר 2006 ובהתאם לתיקון להסכם מחודש אוגוסט 2015, החברה תהיה רשאית, לפי שיקול דעתה, לסיים את עבודתם של עד 163 עובדים קבועים וותיקים בכל באחת מהשנים 2015 – 2021 (זכותה של החברה מצטברת על פני השנים).

החברה מכירה בהוצאה בגין פרישה מוקדמת כאשר החברה התחייבה באופן מובהק, ללא אפשרות ממשית לביטול, לפיטורי עובדים לפני הגיעם למועד הפרישה המקובל, על פי תכנית מוגדרת. ההסכם הקיבוצי מקנה לחברה זכות לפיטורי עובדים, אך אינו יוצר לחברה מחויבות באופן מובהק ללא אפשרות ממשית לביטול. לפיכך ההוצאות בגין פרישה מוקדמת מוכרות בספרי החברה במועד אישור התוכנית.

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2018 אושרה תוכנית לפרישה מוקדמת במסגרתה פרשו 71 עובדים בעלות של כ- 92 מיליון ש"ח.

ביום 16.12.2018 אושרה תוכנית לצורך מימוש תכנית התייעלות לשנת 2019 לפרישת 243 עובדים קבועים (ותיקים וחדשים). בנוסף הוחלט על תכנית פרישה מוקדמת, עד לתום תקופת ההסכם הקיבוצי (סוף שנת 2021), לכל עובדי החברה אשר הועברו לחברה ממשרד התקשורת (94 עובדים). הדוחות הכספיים כוללים הוצאה בסך של 452 מיליון ש"ח בגין תוכניות אלה. בנוסף, במהלך שנת 2018 הוכרו הוצאות פרישה בסך של כ- 15 מיליון ש"ח בעיקר בגין סיום יחסי עובד-מעביד בחברות הקבוצה.

חברות הקבוצה קשורות בהסכמים קיבוציים בין לבין הסתדרות העובדים וועדי העובדים. במסגרת ההסכמים נקבעו, בין השאר, מנגנונים המשלבים את ועדי העובדים בהחלטות סיום העסקתם של עובדים קבועים ותנאי פיטורין.

ראו באור 33.2 בעניין הסדר קיבוצי שחתמה די.בי.אס לאחר מועד הדוחות הכספיים.

18.6. הנחות אקטואריות

ההנחות האקטואריות העיקריות לגבי תוכניות להטבה מוגדרת למועד הדיווח הן:

- 18.6.1. שעורי התמותה מבוססים על השעורים שפורסמו בחוזר ביטוח 6-3-2017 של משרד האוצר.
- 18.6.2. שעורי העזיבות נקבעו על בסיס ניסיון העבר של החברה והחברות המאוחדות תוך הבחנה בין אוכלוסיות העובדים השונות ובהתאם לשנות הוותק. שעורי עזיבות כוללים הבחנה בין עזיבות המקנות זכאות לפיצויי פיטורין מלאים ועזיבות שאינן מקנות פיצויי פיטורין מלאים.
- 18.6.3. שער ההיוון (הנומינאלי) מבוסס על תשואה של אגרות חוב קונצרניות צמודות באיכות גבוהה שיש להן משך חיים דומה למשך החיים של ההתחייבות ברוטו.
- להלן שיעורי היוון עיקריים:

31 בדצמבר 2018	31 בדצמבר 2017
שעור היוון ממוצע	שעור היוון ממוצע
3.73%	3.3%
4.1%	3.6%
פיצויי פיטורין	
הטבות לגמלאים	

- 18.6.4. הנחות לגבי עדכוני שכר לצורך חישוב ההתחייבויות הונחו על בסיס הערכות ההנהלה תוך הבחנה בין קבוצות העובדים. עיקרי ההנחות (במונחים נומינליים) בדבר עדכוני שכר של קבוצות עובדים עיקריות הינם:

הנחת גידול שכר שנתי	
עובדים קבועים וותיקים בחברה	בשנת 2018 החישוב התבסס על הנחות פרטניות לגבי גידול שכר צפוי לשנים 2019-2026, הנובע מהסכם הקיבוצי שנחתם בחודש אוגוסט 2015. בשנת 2017 החישוב התבסס על עדכון שכר ממוצע של 7% לעובדים צעירים, יורד בהדרגה ל-2.7% בגיל 66 וכן על ההנחות הפרטניות לגבי גידול השכר. לשינוי בהנחות גידול השכר לא הייתה השפעה מהותית על יתרת ההתחייבויות.
עובדים קבועים חדשים בחברה	עדכון ממוצע של 3.2% לעובדים צעירים יורד בהדרגה ל-1.4% בגיל 66. 6.4% לעובדים צעירים יורד בהדרגה ל-0.1%, 2% (במונחים ריאליים) לעובדים בכירים.
עובדי החברה שאינם קבועים	שיעור גידול של 3% בשנת 2018 (3.1% - בשנת 2017) בהתאם לנקבע בהסכם הקיבוצי בפלאפון.
עובדי פלאפון	שיעור גידול של כ- 3% בהתאם לנקבע בהסכם הקיבוצי בבזק בינלאומי.
עובדי בזק בינלאומי	שיעור גידול של כ- 3.5%
עובדי די.בי.אס	

18.6.5. ניתוח רגישות להנחות אקטואריות

להלן ניתוח ההשפעה האפשרית של השינויים בהנחות אקטואריות עיקריות על התחייבויות להטבות לעובדים. החישוב נערך ביחס לכל הנחה בנפרד, בהנחה שיתר ההנחות נותרות ללא שינוי.

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(29)	(37)	שיעור היוון – תוספת של 0.5%
40	27	שעור עליות שכר עתידיות – תוספת של 0.5%
(17)	(12)	שיעור עזיבת עובדים – תוספת של 5%

18.6.6. פירוט משך החיים הממוצע המשוקלל של התחייבויות בגין הטבות לאחר העסקה עיקריות:

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018	
שנים	שנים	
10.4	9.9	פיצוי פיטורין
14.7	13.6	הטבות לגמלאים

19. התחייבויות תלויות

במהלך העסקים השוטף הוגשו כנגד חברות הקבוצה תביעות משפטיות או תלויים ועומדים נגדה הליכים משפטיים שונים (להלן בסעיף זה: "תביעות משפטיות").

לדעת הנהלות חברות הקבוצה המתבססת, בין היתר, על חוות דעת משפטיות באשר לסיכוי התביעות המשפטיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות (כפי שמפורט בבאור 17), במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החשיפה כתוצאה מהתביעות המשפטיות כאמור.

לדעת הנהלות חברות הקבוצה סכום החשיפה הנוספת (מעבר להפרשות כאמור), ליום 31.12.2018, בשל תביעות משפטיות שהוגשו נגד חברות הקבוצה בנושאים שונים ואשר ההסתברות להתממשותן אינה צפויה, הסתכם בסך כולל של כ- 5.1 מיליארד ש"ח. בנוסף, קיימת חשיפה נוספת בסך של כ- 4.6 מיליארד ש"ח בגין תביעות אשר בשלב זה טרם ניתן להעריך את סיכוייהן.

כמו כן, הוגשו כנגד חברות הקבוצה בקשות להכיר בתביעות כתובענות ייצוגיות שלא צוין בתביעה סכום תביעה מדויק, אשר בגין קיימת לקבוצה חשיפה נוספת מעבר לאמור לעיל.

סכומי החשיפה הנוספת בבאור זה הינם צמודים למדד המחירים לצרכן ולפני תוספת ריבית.

לעדכונים לעניין שינויים לאחר תאריך הדוח ראו סעיף 19.6 להלן.

19.1. להלן תיאור ההתחייבויות התלויות של הקבוצה שבתוקף נכון ליום 31.12.2018 מסווגות בהתאם לקבוצות בעלות מאפיינים דומים :

קבוצת תביעות	מהות התביעות	יתרת ההפרשה	סכום החשיפה הנוספת	סכום החשיפה בגין תביעות שטרם ניתן להעריך את סיכוייהן
קבוצת תביעות	מהות התביעות	יתרת ההפרשה	סכום החשיפה הנוספת	סכום החשיפה בגין תביעות שטרם ניתן להעריך את סיכוייהן
תביעות לקוחות	בעיקר בקשות לאישור תביעות ייצוגיות (ותביעות מכוחן) שעניינן טענות לגביית כספים שלא כדין ופגיעה במתן שירותים המסופקים על ידי חברות הקבוצה.	134	4,954	730 ⁽¹⁾
תביעות מיזמים וחברות	תביעות משפטיות בהן נטען לאחריות של חברות הקבוצה בקשר עם פעולתן ו/או בקשר עם השקעות שבוצעו במיזמים שונים.	4	13	3,822 ⁽²⁾⁽³⁾
תביעות עובדים ועובדים לשעבר של חברות הקבוצה	בעיקר תביעות משפטיות פרטניות שהוגשו על ידי עובדים ועובדים לשעבר של הקבוצה שעניינן תשלומים שונים.	-	3	-
תביעות מדינה ורשויות	הליכים משפטיים שונים מצד מדינת ישראל, גופים שלטוניים שונים ורשויות המדינה (להלן: "הרשויות"). מדובר בעיקר בהליכים בתחום הרגולציה החלה על חברות הקבוצה ומחלוקות כספיות שונות בנוגע לכספים המשולמים על ידי חברות הקבוצה לרשויות (לרבות תשלומי ארנונה).	31	21	-
תביעות ספקים וספקי תקשורת	תביעות משפטיות לפיצוי בגין נזקים נטענים כתוצאה מאספקת השרות ו/או המוצר.	-	65	9
תביעות נזיקין, נדל"ן ותשתיות	תביעות משפטיות בגין נזקי גוף או נזקי רכוש נטענים שחברות הקבוצה אחראיות לכאורה בגינם וכן בנושא נדל"ן ותשתיות. סכום החשיפה הנוספת בגין תביעות נזיקין אינו כולל תביעות שאין מחלוקת לגבי קיומו של כיסוי ביטוחי לגביהן.	-	71	-
סה"כ תביעות משפטיות נגד החברה והחברות המאוחדות				
		169	5,127	4,561

(1) כולל חשיפה בהיקף של כ- 300 מיליון ש"ח כנגד חברה מאוחדת וכנגד ארבע נתבעות נוספות.

(2) כולל חשיפה בסך 2 מיליארד ש"ח בגין בקשה לאישור תביעה ייצוגית של בעלת מניות נגד החברה ונושאי משרה בחברה בה נטען למחדלי דיווח של החברה בעניין השוק הסיטונאי והפחתת דמי קשרי גומלין אשר הוערכה על ידי התובעת בסך של כ- 1.1 מיליארד ש"ח או כ- 2 מיליארד ש"ח (בהתאם לשיטת חישוב הנזק שתקבע). ביום 27.8.2018 בית המשפט אישר את התובענה כייצוגית. ביום 28.10.2018 הגישה החברה בקשה לדיון חוזר בהחלטת האישור. בהמשך לכך בית המשפט החליט לעכב את ההליכים עד לאחר הכרעה בבקשה לדיון חוזר.

(3) שתי בקשות לאישור תביעה ייצוגית בהיקף כולל של כ- 1.8 מיליארד ש"ח שהוגשו בחודש יוני 2017 כנגד החברה, נושאי משרה בקבוצה וכן חברות מקבוצת בעלת השליטה בחברה בעניין עסקת רכישת מניות די.בי.אס על ידי החברה מיורקום די.בי.אס בע"מ. בהתאם להחלטת בית המשפט צפויה הגשת בקשה מאוחדת חלף שתי בקשות אלה. ההליך עוכב לנוכח החקירה. בית המשפט אישר את בקשת היועץ המשפטי לממשלה לשוב ולעדכן את בית המשפט עד ליום 1.4.2019 בנוגע להמשך ניהול ההליכים בראי החקירה המתנהלת.

19.2. במהלך שנת 2017 וכן ביוני 2018 הוגשו על ידי בעלי מניות של החברה כנגד החברה ודי.בי.אס בקשות לגילוי מסמכים לפני הגשת בקשה לאישור תביעה נגזרת בהתאם לסעיף 198א לחוק החברות, בנוגע לעסקת בעלי ענין בין די.בי.אס וחברת חלל ובנוגע לעסקת רכישת מניות די.בי.אס על ידי החברה. בהמשך לבקשות של רשות ניירות ערך, לנוכח החקירה ההליכיים מעוכבים, בשלב זה, עד ליום 1.4.2019.

יצוין כי בנוסף לבקשות אלו תלויה ועומדת נגד החברה, בעל שליטה בה בזמן הרלוונטי ודירקטורים בזמנים הרלוונטיים, בקשה משנת 2015 לאישור תביעה נגזרת בעניין התקשרות בעסקה לרכישת מלוא החזקות והלוואות בעלים של יורקום די.בי.אס בדי.בי.אס על ידי החברה. בהמשך לעמדת רשות ניירות ערך הורה בית המשפט על עיכוב ההליכים בתיק עד ליום 31.12.2018 וביום זה הוגשה הודעה מטעם רשות ניירות ערך המבקשת ארכה נוספת של 90 יום.

19.3. בחודש דצמבר 2017 הוגשה בבית משפט במדינת ניו יורק בארצות הברית בקשה לאישור תביעה ייצוגית מתוקנת בעניין עסקת רכישת מניות די.בי.אס על ידי החברה מיורקום די.בי.אס בע"מ. זאת בהמשך לבקשה דומה שהוגשה במקור בשם בעלי ניירות ערך של חברת בי-קומיוניקיישנס (בעלת שליטה בחברה) כנגד בי-קומיוניקיישנס ונושאי משרה בה. במסגרת התביעה המתוקנת צורפו לרשימת הנתבעים לראשונה, בין השאר, גם די.בי.אס וכן נושאי משרה (בהווה ובעבר) בדי.בי.אס ובחברה. החברה עצמה לא צורפה להליך. בחודש יולי 2018 הוגשו על ידי המשיבים בקשות לסילוק הבקשה והתביעה על הסף. בקשת בי-קומיוניקיישנס אושרה חלקית. טרם ניתנו החלטות בבקשות האחרות. בשלב זה, אין באפשרות די.בי.אס להעריך את תוצאותיה והשלכותיה של התביעה ואת השפעתה על די.בי.אס.

19.4. בחודש פברואר 2018 הוגשה בקשה לאישור תביעה כתביעה נגזרת כנגד החברה כמשיבה פורמלית, וכן כנגד דירקטורים של החברה בזמנים הרלוונטיים לבקשה וכנגד בעלי השליטה בשרשור בחברה בזמנים הרלוונטיים לבקשה. עניינה של הבקשה הינו התקשרות החברה בהסכם שומה עם רשות המיסים אשר נחתם ביום 15.9.2016 ואשר לפיו שילמה החברה לרשות המיסים מס בגין הכנסות מימון מהלוואות לחברת די.בי.אס בסך של כ- 462 מיליון ש"ח, כאשר מנגד הוסכם, בין השאר, כי הפסדי די.בי.אס בגין הוצאות מימון בגין הלוואות בעלים של החברה לדי.בי.אס יוכרו במלואם לחברה לאחר ביצוע מיזוג בין החברה לבין די.בי.אס. לבקשת רשות ני"ע ההליך עוכב לנוכח החקירה עד ליום 31.12.2018 והוגשה על ידה בקשה להארכת תקופת העיכוב עד ליום 1.4.2019.

19.5. בחודש דצמבר 2018 הוגשה תביעה כנגד וואלה בה נטען, כי וואלה דאגה להטות את הסיקור העיתונאי באתר לטובת ראש הממשלה וזאת בתמורה להטבות רגולטוריות מפליגות, על פי הנטען, שניתנו לבעלת השליטה בה - החברה, ולבעל השליטה בה (לשעבר). סכום התובענה הייצוגית אינו ידוע. אין באפשרות וואלה להעריך בשלב זה את סיכויי התביעה.

19.6. לאחר תאריך הדוחות הכספיים הוגשה נגד חברות הקבוצה תביעה ללא סכום מדויק. נכון למועד אישור הדוחות הכספיים טרם ניתן להעריך את סיכויי התביעה כאמור. כמו כן, הסתיימו תביעות שהחשיפה בגינן הייתה כ- 347 מיליון ש"ח.

20. התקשרויות

20.1. די.בי.אס קשורה בהסכמים לרכישת מקטעי חלל, תוכן וזכויות יוצרים, עד לתום שנת 2028. סכומי ההתקשרויות העתידיות בגין חוזים אלו ליום 31.12.2018 הינם כדלקמן:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	מקטעי חלל (ראו באור 20.2 להלן)	תוכן וזכויות יוצרים	סך הכל
מיליוני ש"ח	מיליוני ₪	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
2019	85	495	580
2020	85	354	439
2021	85	260	345
2022	82	225	307
2023 ואילך	485	64	549
	822	1,398	2,220

20.2. על פי הסכם עם חלל תקשורת בע"מ (להלן "חלל") משנת 2013, כפי שתוקן, חוכרת די.בי.אס שניים עשר מקטעי חלל בלוויינים מסדרת "עמוס" ("הסכם חלל") בהתאם לחלוקה בין הלוויינים שנקבעה בהסכם בהתאם לתקופות שונות. תקופת הסכם חלל הינה עד לשנת 2028 (בכפוף לאפשרויות סיום מוקדם שיפורטו להלן).

בהתאם להוראות הסכם חלל חוכרת די.בי.אס מקטעי החלל בלוויינים "עמוס 3" (שתום חייו המשוער הינו בראשית שנת 2026), וכן בלווין "עמוס 7", אשר חלל הינה בעלת הזכות להחכיר בו מקטעי חלל על פי הסכם בינה ובין בעלת הזכויות בלווין זה, ואשר הוחכר לדי.בי.אס עד לפברואר 2021, כאשר חלל התחייבה לממש אופציה הנתונה לה מול בעלת הזכויות בלווין, להארכת החכירה בשנה נוספת ככל שבמועד האחרון למימוש אופציה זו יהיה ברור כי עמוס 8 לא יוצב על ידה עד לפברואר 2021.

על פי הסכם חלל, חלל התחייבה לנקוט במיטב המאמצים הסבירים להציב לוויין חדש, "עמוס 8", עד לחודש פברואר 2021, כאשר במקרה כזה תחכור די.בי.אס מקטעי חלל החל מאותו המועד בעמוס 3 ובעמוס 8 והחל מתום חיי עמוס 3 - בעמוס 8 בלבד. ככל שעמוס 8 לא יוצב עד לפברואר 2022, תחכור די.בי.אס עשרה מקטעי לוויין בעמוס 3 עד לתום חייו, ותעמוד לה הזכות, אם תבחר בכך, לחכור מקטעי חלל גם בעמוס 8, ככל שיוצב מאוחר יותר.

בהסכם חלל נקבעה זכות לסיום מוקדם ללא עילה, בכפוף להודעה מוקדמת בת 12 חודשים ותשלום התמורה בהתאם למנגנון הקבוע בו. כן נקבעה זכות לסיום מוקדם בשל עיכוב בכניסתו לתוקף של ההסכם לבניית "עמוס 8", וכן סיום מוקדם בתום חיי עמוס 3 בשל אי-זמינות בלווין "עמוס 8", וזאת ללא תשלום פיצוי ובתנאים שנקבעו בהסכם.

בחודש ספטמבר 2018 הודיעה חלל, כי ההסכם בו התקשרה לייצור הלוויין עמוס 8 לא יכנס לתוקף ויתבטל, וכי היא ובוחנת היתכנות וכדאיות של מספר חלופות העומדות בפניה. להערכת די.בי.אס, ביטול ההתקשרות האמורה עלול להביא לדחייה בתחילת פעילות הלוויין עמוס 8 לעומת המועד שיועד לכך על פי התקשרות זו.

בחודש דצמבר 2018, נמסרה לחלל הודעה, לפיה די.בי.אס לא תפעל לתיקון הסכם חלל, ותשמור על זכותה שלא לחכור מקטעים בלווין "עמוס 8" במקרה של איחור בהצבתו כאמור לעיל.

סך סכום ההתקשרויות לגבי מקטעי חלל כמפורט בסעיף 20.1 לעיל כולל תשלום מלא בגין השימוש בלווין "עמוס 8" בסך של כ- 236 מיליון ש"ח.

לעניין התקשרות עם חלל ראו גם באור 30.3.2 (3) בדבר התקשרויות עם צדדים קשורים. בנוסף לעניין החלטת הדירקטוריון לאשר מתווה בדבר מעבר של די.בי.אס משידורי לוויין לשידור באמצעות רשת האינטרנט ראו באור 33.1.

20.3. בחודש אוקטובר 2016 נכנס לתוקפו הסכם התקשרות חדש של פלאפון עם חברת Apple Distribution International ("אפל") לרכישת והפצת מכשירי iPhone, לפיו פלאפון תתחייב לרכוש כמות מכשירים שנתית מינימלית במשך שלוש שנים נוספות במחירים שיהיו בתוקף אצל היצרן במועד הרכישות בפועל.

20.4. ליום 31.12.2018 לפלאפון התחייבויות לרכישת ציוד קצה, בסכום כולל של כ- 78 מיליון ש"ח (ליום 31.12.2017 כ- 147 מיליון ש"ח).

20.5. ציוד התשתית הסלולארית ברשתות ה-UMTS/HSPA וה-LTE הינו מתוצרת חברת ל.מ. אריקסון ישראל בע"מ ("אריקסון"), המשמשת כספק של פלאפון לפריסת רשת רדיו דור 4 (LTE). כמו כן, אריקסון הינה ספק מהותי של פלאפון בתחום תמסורת המיקרוגל. לפלאפון הסכמים רב שנתיים לתחזוקה, תמיכה ושדרוגי תוכנה לרשת ה-UMTS/HSPA וכן הסכם לרכש ציוד דור 4 (LTE) עם אריקסון, ולדעתה היא עשויה להיות תלויה בה בקשר לתמיכה ברשת והרחבתה. ליום 31.12.2018 לפלאפון התקשרויות מול אריקסון לרכישת ציוד קצה וקבלת שירותים כאמור בסכום כולל של כ- 23 מיליון ש"ח.

20.6. בשנת 2011 התקשרה בזק בינלאומי עם חברת CYTA בעסקה להחלפת זכויות שימוש בלתי הדירות בקיבולת (IRU). במסגרת העסקה, התחייבה בזק בינלאומי לרכוש זכויות שימוש בלתי הדירות נוספות בסכום של 4.65 מיליון דולר. התחייבות זאת טרם מומשה על ידי בזק בינלאומי.

20.7. לחברות הקבוצה התקשרויות ליום 31.12.2018 לרכישת רכוש קבוע, נכסים בלתי מוחשיים, נכסים נוספים ושירותים שוטפים בסך של 392 מיליון ש"ח.

20.8. למידע בדבר התקשרויות עם צדדים קשורים ראו באור 30.3.2 .

21. בטחונות, שעבודים וערבויות

מדיניות הקבוצה היא לספק ערבויות מכרז, ביצוע וערבויות על פי חוק. כמו כן, החברה מספקת בהתאם לצורך ערבויות בנקאיות להתחייבויות בנקאיות של חברות מאוחדות.

21.1. חברות הקבוצה העמידו ערבויות למשרד התקשורת בקשר להבטחת תנאי רישיונותיהן בסך כולל של כ - 158 מיליון ש"ח (מתוכם כ - 32 מיליון צמודים למדד המחירים לצרכן וכ - 37 מיליון ש"ח צמודים לשער החליפין של דולר ארה"ב).

21.2. חברות הקבוצה העמידו ערבויות בנקאיות לצדדים שלישיים בסך כולל של כ - 109 מיליון ש"ח.

21.3. בהתאם לרשיון הרטי"ן של פלאפון היא אינה רשאית למכור, להשכיר, או למשכן נכס מהנכסים המשמשים לביצוע הרשיון ללא הסכמת שר התקשורת, למעט:

א. שעבוד נכס מנכסי הרשיון לטובת תאגיד בנקאי הפועל כדין בישראל, לשם קבלת אשראי בנקאי, ובלבד שמסרה למשרד התקשורת הודעה בדבר השעבוד שבכוונתה לרשום, לפיה נכלל בהסכם השעבוד סעיף המבטיח כי בכל מקרה לא יגרום מימוש הזכויות בידי התאגיד הבנקאי לפגיעה כלשהי במתן השירותים לפי הרשיון.

ב. מכירת פריטי ציוד בעת ביצוע הליך של שדרוג, לרבות מכירת ציוד בשיטת ה- Trade in.

21.4. באשר לתנאים שהתחייבה החברה בקשר עם הלוואות ואשראי ראו באור 15.

22. הון

22.1. הון מניות

הון מניות מונפק ונפרע	הון מניות רשום	
מספר מניות	מספר מניות	
ליום 31 בדצמבר 2018 ו- 2017	ליום 31 בדצמבר 2018 ו- 2017	
2,765,485,753	2,825,000,000	מניות רגילות בנות 1 ש"ח עדך נקוב

ביום 27.3.2019 אישר דירקטוריון החברה לזמן אסיפה כללית אשר על סדר יומה אישור להגדלת הון המניות הרשום של החברה במיליארד מניות בנות 1 ש"ח ע.נ. כ"א, וזאת כמהלך מקדים לקראת גיוס הון פוטנציאלי לחברה בהיקף של עד כשני מיליארד ש"ח באמצעות הנפקת זכויות, והכל בכפוף להחלטות ואישורים הדרושים לכך (לרבות אישור בהתאם לצו התקשורת, לקבלת ההיתרים הנדרשים לביצוע הנפקת זכויות והחלטות האורגנים המוסמכים של החברה).

22.2. דיבידנדים

22.2.1. מדיניות חלוקת דיבידנד

ביום 4.8.2009 החליט דירקטוריון החברה לאמץ מדיניות חלוקת דיבידנד, אשר על פיה תחלק החברה לבעלי מניותיה, מדי כחצי שנה, דיבידנד בשיעור של 100% מתוך הרווח החצי שנתי (לאחר מס) (רווח לתקופה מיוחס לבעלים של החברה) על פי הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

ביום 6.3.2018 החליט דירקטוריון החברה לעדכן את מדיניות חלוקת הדיבידנד, באופן בו תחלק החברה לבעלי מניותיה, מדי כחצי שנה, דיבידנד בשיעור של 70% מתוך הרווח החצי שנתי (לאחר מס) על פי הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה, וזאת החל מהחלוקה הקרובה למועד ההחלטה.

ביום 27.3.2019 החליט דירקטוריון החברה לבטל את מדיניות חלוקת הדיבידנד של החברה. ההחלטה התקבלה מתוך נקיטת עמדה של בהירות ושל שקיפות מול בעלי המניות ובנסיבות שנוצרו על רקע חוסר האפשרות לחלוקת דיבידנד בשל צפי לאי

עמידה במבחן הרווח בשנתיים הקרובות. בהתאם, הדירקטוריון החליט שלא יהיה נכון לשמר מדיניות דיבידנד כאשר בפועל היא אינה אפקטיבית. אין בביטול המדיניות כאמור כדי למנוע מדירקטוריון החברה לבחון מעת לעת חלוקת דיבידנדים לבעלי מניות החברה, בהתחשב, בין היתר, בהוראות הדין, במצב עסקי החברה ובמבנה ההון שלה, ותוך שמירת איזון בין הבטחת איתנותה הפיננסית ויציבותה של החברה, לרבות רמת החוב ודירוג האשראי שלה, לבין המשך השאת ערך לבעלי המניות של החברה באמצעות חלוקת דיבידנד שוטפת, והכל בכפוף לאישור האסיפה הכללית של בעלי המניות של החברה לגבי כל חלוקה ספציפית וזאת כקבוע בתקנון החברה.

22.2.2. להלן פירוט חלוקות שהחברה ביצעה במהלך השנים 2016-2018:

תאריך החלוקה	סכום למניה שחולק (בש"ח)	2018 מיליוני ש"ח	2017 מיליוני ש"ח	2016 מיליוני ₪
10.5.2018	0.133	368	-	-
10.10.2018	0.115	318	-	-
29.5.2017	0.209	-	578	-
16.10.2017	0.256	-	708	-
30.5.2016	0.281	-	-	776
6.10.2016	0.240	-	-	665
		686	1,286	1,441

23. הכנסות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2017	2016	מיליוני ₪
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
תקשורת פנים ארצית נייחת – בזק קווי			
אינטרנט – תשתית	1,525	1,488	1,461
טלפוניה קווית	1,130	1,255	1,352
תמסורת ותקשורת נתונים	769	775	835
שרותי ענן ודיגיטל	260	230	203
שרותים אחרים	199	205	213
	3,883	3,953	4,064
תקשורת סלולארית - פלאפון			
שרותי סלולאר וציוד קצה	1,713	1,743	1,777
מכירת ציוד קצה	688	757	811
	2,401	2,500	2,588
טלוויזיה רב ערוצית - די.בי.אס			
1,473	1,650	1,745	
תקשורת בינלאומית, שרותי אינטרנט (ISP) ונס"ר - בזק בינלאומי			
1,338	1,467	1,480	
אחרים			
226	219	207	
9,321	9,789	10,084	

24. הוצאות הפעלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
מיליוני ₪	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
825	805	789	קישוריות ותשלומים למפעילי תקשורת בארץ ובחו"ל
831	855	737	ציוד קצה וחומרים
629	636	653	עלויות תוכן
697	595	555	שיווק וכלליות
605	584	286	אחזקת מבנים ואתרים*
261	260	277	שרותים ואחזקה על ידי קבלני משנה
164	156	82	אחזקת כלי רכב*
4,012	3,891	3,379	

* ראו באור 2.8.1 בדבר אימוץ מוקדם של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 16 "חכירות"

הוצאות הפעלה וכלליות מוצגות בניכוי הוצאות שנוקפו בשנת 2018 להשקעות ברכוש קבוע ובנכסים בלתי-מוחשיים בסך של 46 מיליון ש"ח (בשנים 2017 כ- 65 מיליון ש"ח ובשנת 2016 כ- 64 מיליון ש"ח).

25. שכר עבודה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
2,541	2,576	2,571	סך הכל משכורות והוצאות נילוות
(529)	(571)	(579)	בניכוי שכר שנוקף להשקעות ברכוש קבוע ובנכסים בלתי-מוחשיים
2,012	2,005	1,992	

26. הוצאות (הכנסות) תפעוליות אחרות, נטו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
96	23	559	הוצאה בגין סיום יחסי עובד-מעביד בפרישה מוקדמת (ראו באור 18.5)
(4)	19	91	הפרשה לתביעות
(107)	(66)	(1)	רווח הון (בעיקר מימוש נדל"ן)
-	-	(14)	רווח ממכירת חברה כלולה
15	5	(1)	הוצאות אחרות
-	(19)	634	הוצאות (הכנסות) תפעוליות אחרות, נטו

27. הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
358	341	370	הוצאות ריבית בגין התחייבויות פיננסיות
55	(14)	43	שינוי בהתחייבות לתמורה מותנית בגין צירוף עסקים (ראו באור 14)
32	46	63	הפרשי הצמדה ושער
-	-	26	הוצאות מימון בגין התחייבויות בגין חכירות
15	35	9	הוצאות מימון בגין הטבות לעובדים
48	33	5	הוצאות מימון אחרות
-	36	-	שינוי בשווי הוגן של נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
508	477	516	סך הוצאות מימון
42	35	30	הכנסה בגין אשראי הגלום במכירות
-	-	24	שינוי בשווי הוגן של נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
19	25	27	הכנסות מימון אחרות
61	60	81	סך הכנסות מימון
447	417	435	הוצאות מימון, נטו

28. רווח למניה

2016	2017	2018	
1,244	1,235	(1,066)	רווח (הפסד) נקי (מיליוני ש"ח)
2,765	2,765	2,765	מספר המניות (מיליוני מניות)
0.45	0.45	(0.39)	רווח (הפסד) למניה (בש"ח)

29. דיווח מגזרי

29.1. הקבוצה פועלת בארבעה מגזרים שונים בענף התקשורת באופן שכל חברה בקבוצה פועלת במגזר עסקי אחד נפרד. מתכונת הדיווח הראשית, לפי מגזרים עסקיים, מבוססת על מבנה הדיווח הניהולי והפנימי של הקבוצה. כל חברה מספקת שירותים במגזר בו היא פועלת באמצעות הרכוש הקבוע והתשתיות שבבעלותה (ראו גם באור 23). התשתית של כל חברה משמשת למתן שירותיה. חלק מחברות הקבוצה עושות שימוש בתשתית בבעלות חברות אחרות בקבוצה. כל אחת מחברות הקבוצה חשופה לסיכונים ולתוחלת תשואה שונים, בעיקר לעניין הטכנולוגיה והתחרות במגזר בו היא פועלת, לפיכך, המרכיב בר ההפרדה בקבוצה הינו כל חברה בקבוצה. בהתאם לכך המגזרים העסקיים של קבוצת בזק הינם כדלקמן:

1. "בזק" החברה הישראלית לתקשורת בע"מ – תקשורת פנים ארצית ניחת.
2. פלאפון תקשורת בע"מ – תקשורת סלולארית.
3. בזק בינלאומי בע"מ – תקשורת בינלאומית, שרותי אינטרנט ונס"ר.
4. די.בי.אס שרותי לוויין (1998) בע"מ – טלוויזיה רב ערוצית.

שאר חברות הקבוצה מוצגות בסעיף "אחרים". פעילויות אחרות כוללות את שרותי המוקדים ללקוחות (חברת בזק און-ליין) ושירותי תוכן וסחר בתחום האינטרנט (באמצעות וואלה). פעילויות אלו אינן מדווחות כמגזרים בני דיווח מאחר ואינן מקיימות את הספים הכמותיים בשנים המדווחות.

תמחור בין-מגזרי נקבע על פי המחיר שנקבע בעסקאות במהלך העסקים הרגיל.

תוצאות, נכסים והתחייבויות של מגזר כוללים פריטים שניתן להקצותם באופן ישיר למגזר כמו גם כאלה שניתן להקצותם באופן סביר. תוצאות מגזר טלוויזיה רב-ערוצית מוצג בנטרול הפסד מירידת ערך נכסים המתואר בבאור 11.4. זאת בהתאם לאופן שבו מקבל החלטות התפעוליות הראשי של הקבוצה מעריך את ביצועי המגזר ומקבל החלטות לגבי הקצאת המשאבים למגזר. ההוצאה ההונית של מגזר הינה סך העלות שהתהוותה במהלך התקופה בגין רכישת רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים.

29.2. מגזרי פעילות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018						
מאוחד	התאמות*	אחרים	תקשורת בינלאומית			
			טלויזיה רב ערוצית*	שירותי אינטרנט	תקשורת סלולארית	תקשורת פנים ארצית נייחת
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
9,321	-	226	1,473	1,338	2,401	3,883
-	(423)	15	-	53	42	313
9,321	(423)	241	1,473	1,391	2,443	4,196
סך הכל הכנסות						
2,189	146	21	323	194	655	850
פחת והפחותות						
תוצאות המגזר - רווח (הפסד) תפעולי						
(548)	(1,794)	(36)	(56)	116	(2)	1,224
הוצאות מימון						
516	(40)	-	16	16	22	502
הכנסות מימון						
(81)	35	-	(27)	(1)	(56)	(32)
סך הכל הוצאות (הכנסות) מימון, נטו						
435	(5)	-	(11)	15	(34)	470
רווח (הפסד) מגזרי לאחר הוצאות מימון, נטו						
(983)	(1,789)	(36)	(45)	101	32	754
חלק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות						
(3)	-	(4)	-	1	-	-
רווח (הפסד) מגזרי לפני מיסים על הכנסה						
(986)	(1,789)	(40)	(45)	102	32	754
מיסים על הכנסה						
80	(143)	-	3	25	8	187
תוצאות המגזר - רווח (הפסד) נקי						
(1,066)	(1,646)	(40)	(48)	77	24	567
נכסי המגזר						
15,017	(1,098)	157	1,606	1,332	4,124	8,896
השקעה בחברות כלולות						
8	-	2	-	6	-	-
מוניטין						
1,298	1,292	-	-	6	-	-
התחייבויות המגזר						
15,889	(1,158)	84	687	567	1,425	14,284
השקעות ברכוש קבוע ובלתי מוחשי						
1,716	-	13	318	137	346	902

* תוצאות מגזר טלויזיה רב-ערוצית מוצגות בנטרול הפסד מירידת ערך המפורט בבאור 11.4. הפסד מירידת הערך כאמור מוצג במסגרת ההתאמות. בנוסף ראו באור 32.3 בדבר תמצית נתונים נבחרים מתוך הדוחות הכספיים של די.בי.אס.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2018

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017						
מאוחד	התאמות	אחרים	תקשורת בינלאומית			
			טלויזיה רב ערוצית	שירותי אינטרנט	תקשורת סלולארית	תקשורת פנים ארצית נייחת
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
9,789	-	220	1,650	1,466	2,500	3,953
-	(425)	17	-	71	46	291
9,789	(425)	237	1,650	1,537	2,546	4,244
1,715	164	20	285	135	383	728
2,110	(250)	(20)	163	174	72	1,971
477	(58)	-	81	12	3	439
(60)	49	(5)	(10)	(4)	(54)	(36)
417	(9)	(5)	71	8	(51)	403
1,693	(241)	(15)	92	166	123	1,568
(5)	(1)	(4)	-	-	-	-
1,688	(242)	(19)	92	166	123	1,568
453	(346)	-	336	39	28	396
1,235	104	(19)	(244)	127	95	1,172
15,501	269	174	1,502	1,199	3,271	9,086
10	11	(6)	-	5	-	-
1,338	1,322	10	-	6	-	-
14,705	(1,360)	64	1,154	410	536	13,901
1,607	-	19	237	169	331	851

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016						
מאוחד	התאמות	אחרים	תקשורת בינלאומית			
			טלויזיה רב ערוצית	שירותי אינטרנט	תקשורת סלולארית	תקשורת פנים ארצית נייחת
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
10,071	-	198	1,745	1,478	2,587	4,063
13	(440)	20	-	70	43	320
10,084	(440)	218	1,745	1,548	2,630	4,383
1,739	193	16	296	137	380	717
2,321	(193)	(34)	264	176	32	2,076
508	(529)	2	539	15	6	475
(61)	43	(4)	(13)	(5)	(52)	(30)
447	(486)	(2)	526	10	(46)	445
1,874	293	(32)	(262)	166	78	1,631
(5)	(1)	(5)	-	1	-	-
1,869	292	(37)	(262)	167	78	1,631
625	497	-	(330)	42	17	399
1,244	(205)	(37)	68	125	61	1,232

29.3. התאמות בגין מגזרים בני דיווח של הכנסות, רווח והפסד, נכסים והתחייבויות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
הכנסות		
10,306	9,977	9,503
הכנסות מגזרים בני דיווח		
218	237	241
הכנסות מגזרים אחרים		
(440)	(425)	(423)
ביטול הכנסות ממכירות בין מגזריות (למעט הכנסות ממכירות לחברה כלולה המדווח כמגזר)		
10,084	9,789	9,321
הכנסות במאוחד		
רווח והפסד		
2,548	2,380	1,282
רווח תפעולי בגין מגזרים בני דיווח		
(193)	(250)	(156)
הפחתת עודפי עלות		
-	-	(1,638)
הפסד מירידת ערך נכסים (ראו באור 11.4)		
(447)	(417)	(435)
הוצאות מימון, נטו		
(5)	(5)	(3)
חלק בהפסדי חברות כלולות		
(34)	(20)	(36)
הפסד בגין פעילויות המסווגות בקטגוריית אחרים והתאמות אחרות		
1,869	1,688	(986)
רווח (הפסד) מאוחד לפני מסים על הכנסה		
נכסים		
2017	2018	
31 בדצמבר	31 בדצמבר	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
15,069	15,970	
נכסי מגזרים בני דיווח		
178	159	
נכסים המשויכים לפעילויות המסווגות בקטגוריית אחרים		
1,322	1,292	
מוניטין שאינו מיוחס למגזר פעילות		
1,636	1,166	
עודפי עלות שאינם מיוחסים למגזר פעילות		
-	(1,638)	
הפסד מירידת ערך נכסים (ראו באור 11.4)		
(1,356)	(626)	
בניכוי נכסים בין מגזריים והתאמות אחרות		
16,849	16,323	
הנכסים במאוחד		
התחייבויות		
16,001	16,963	
התחייבויות מגזרים בני דיווח		
64	84	
התחייבויות המשויכות לפעילויות המסווגות בקטגוריית אחרים		
(1,360)	(1,158)	
בניכוי התחייבויות בין מגזריות		
14,705	15,889	
ההתחייבויות במאוחד		

30. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

30.1. זהות בעלי עניין וצדדים קשורים

בעלי העניין והצדדים הקשורים של החברה כהגדרתם בחוק ניירות ערך ובתקן חשבונאות בינלאומי 24 בדבר צדדים קשורים, הינם בעיקר חברת בי קומיוניקיישנס בע"מ (להלן – "בי קומיוניקיישנס"), צדדים קשורים של חברת בי קומיוניקיישנס, חברות כלולות, דירקטורים ואנשי מפתח ניהוליים של החברה או של חברת בי קומיוניקיישנס וחבר קרוב של משפחתו של אדם כלשהו הנמנה על הנזכרים לעיל.

יצוין כי העסקאות המתוארות להלן עם בעלי עניין וצדדים קשורים אינן כוללות התייחסות לאמור בביאור 1.2 בדבר חקירות רשות ניירות ערך ומשטרת ישראל או להשלכות אפשריות שלה.

30.2. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
8	7	לקוחות וחייבים – חברות כלולות
(23)	5	צדדים קשורים, נטו
		יורקום די.בי.אס בע"מ בגין עודף מקדמות ששולמו בגין תמורה מותנית (לא כולל ריבית) (ראו באור 14.2.1)
99	99	

30.3. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
			הכנסות
13	23	31	מצדדים קשורים
7	8	6	מחברות כלולות
			הוצאות
110	122	*54	לצדדים קשורים
2	5	5	לחברות כלולות
			רכוש קבוע
59	28	1	צדדים קשורים
			רכישת אחזקות יורקום די.בי.אס בדי.בי.אס (ראו באור 14.2.1)
55	**70	-	
			עדכון יתרת עודף מקדמות בגין רכישת די.בי.אס (ראו באור 14.2.1)
-	**56	**43	

* ההוצאות לצדדים קשורים כוללות גם סכומים ששלמה די.בי.אס לחלל תקשורת בע"מ (להלן – חלל) עד ליום 3.5.2018. יצוין כי לאחר מועד זה, לעמדת החברה, בהתבסס על מידע שהתקבל בידיה, חדלה חלל להיות צד קשור. לפרטים נוספים לעניין זה ראו סעיף 30.3.2 להלן. סך הכולל של התשלומים של די.בי.אס לחלל בשנת 2018 הסתכם בסך של כ- 74 מיליון ש"ח.

** עדכון התחייבות לתמורה מותנית בגין צירוף עסקים עם די.בי.אס ועדכון אומדן השווי ההוגן של הסכום שצפוי שיוחזר לחברה מעודף המקדמות ששלמה הוצג כהכנסות מימון, נטו.

פרטים בדבר עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

נוהל זניחות 30.3.1

ביום 7 במרס 2011 החליט דירקטוריון החברה לאמץ קווים מנחים וכללים לסיווגה של עסקה של החברה או חברה מאוחדת עם בעל עניין בה כעסקה זניחה כקבוע בתקנה 41(א)(6) לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע – 2010 (להלן – "תקנות דוחות כספיים"). כללים וקווים מנחים אלו ישמשו גם לבחינת היקף הגילוי בדוח התקופתי ובתשקיף (לרבות בדוחות הצעת מדף) לגבי עסקה של החברה, תאגיד בשליטתה וחברה מאוחדת או כלולה שלה עם בעל שליטה או שלבעל השליטה יש באישורה עניין אישי כקבוע בתקנה 22 לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל – 1970 (להלן – "תקנות דוחות תקופתיים") ובתקנה 54 לתקנות ניירות ערך (פרטי התשקיף וטיוטת התשקיף – מבנה וצורה), התשכ"ט – 1969, וכן לבחינת הצורך במסירת דיווח מידי בגין עסקה כאמור של החברה, כקבוע בתקנה 37(א)(6) לתקנות דוחות תקופתיים (סוגי העסקאות הקבועים בתקנות דוחות כספיים, בתקנות דוחות תקופתיים ובתקנות פרטי תשקיף הנזכרים לעיל (להלן – "עסקאות בעל עניין").

החברה וחברות מאוחדות שלה מתקשרות מעת לעת בעסקאות זניחות, שאינן חריגות, עם בעלי עניין בחברה (או שלבעל עניין יש בהן עניין אישי), מן הסוגים ובעלות מאפיינים כמפורט להלן:

1. מכירת שירותי ומוצרי תקשורת על ידי חברות הקבוצה – לרבות, בין היתר: שירותי תקשורת בסיסיים שונים (טלפוניה, תמסורת ו – PRI) ואירוח בחוות שרתים; אספקת שירותים סלולאריים ושירותי ערך מוסף ומכירה ושדרוג של ציוד קצה סלולארי; שירותי גישה לאינטרנט, שירותי טלפוניה בינלאומית, שירותי אירוח ושירותי תקשורת נתונים; שירותי טלוויזיה רב ערוצית.
2. רכישת מכשירים מחברות קבוצת יורוקום (חברות בשליטת בעל השליטה בחברה או חברות שהיו בשליטת בעל השליטה במועד אישור ההתקשרות בעסקה) – לרבות, בין היתר: רכישת ציוד אלקטרוניקה, רכישת ציוד קצה, רכישת ציוד תקשורת ורכישת מכסי גוברים.
3. רכישת שירותי תחזוקה ופיתוח מחברות מקבוצת יורוקום, לרבות: שירותי תחזוקה, פיתוח ושדרוג של מערכות המשמשות את חברות הקבוצה, שירותי תחזוקה וחלפים למרכזיות, שירותי פיתוח תוכנה ויישומי תקשורת.
4. מכירת שירותי תחזוקה, שדרוג ופיתוח בידי חברות הקבוצה – לרבות, בין היתר: תחזוקת ציוד, שירותי פיתוח תוכנה ויישומי תקשורת.
5. מכירת זכויות שימוש בתשתיות תקשורת, העברת שיחות – לרבות, בין היתר: מכירת זכויות שימוש בתשתיות תקשורת בינלאומיות ואספקת מקטע מקומי בישראל, שירותי אירוח בחוות שרתים, וכן הסכמי העברה וסיום הדדי של שיחות עם חברות מקבוצת יורוקום.
6. שירותי השמה ומיקור חוץ.
7. הסכמי שכירות, ניהול ורכישת נדל"ן, לרבות, בין היתר: שכירות שטחים המשמשים למתקני תקשורת ומחסנים; וכן – השכרת שטחים לחברות קבוצת יורוקום בנכסים בבעלות החברה.
8. רכישת שירותי פרסום ושירותי תוכן – לרבות, בין היתר: הסכמים לרכישת אמצעי מדיה מחברות מדיה מקבוצת יורוקום; הסכמי שימוש בתכנים בפורטל הרשת הסלולארית של פלאפון; רכישת פורטלים אינטרנטיים מחברה מקבוצת יורוקום; שירותי ניהול תוכן מדיה בידי חברה מקבוצת יורוקום.
9. עסקאות בקשר עם שיווק, פרסום, הנחות וחסות משותפת ביחד עם חברות מקבוצת יורוקום או הקשורים למוצרים של חברות מקבוצת יורוקום, לרבות בין היתר: הסכמי הפצה (דילר) לצרכי שיווק שירותי החברה, מבצעים שיווקיים משותפים, הסכמי קונסיגנציה למכירת ציוד יורוקום תקשורת דיגיטלית, חסות טכנולוגית בתערוכות המאורגנות על ידי החברה.
10. תרומה לקהילה ביחד עם חברות מקבוצת יורוקום ותרומה לעמותות/ פרויקטים בהם מכהן בעל השליטה בחברה או קרובו כנושא משרה בהתנדבות. תרומות אלו הינן במסגרת מדיניות התרומות של החברה.

בהעדר שיקולים איכותיים מיוחדים העולים מכלל נסיבות העניין, עסקה הנעשית במהלך העסקים הרגיל, בתנאי שוק ושאיין לה השפעה מהותית על החברה תחשב לעסקה זניחה במידה ומתקיימים בה כל הפרמטרים הבאים:

- א. היקף ההתקשרות הנקוב בה לא יעלה על 10 מיליון ש"ח.
 - ב. החברה אינה נדרשת לדווח בדיווח מיידי על העסקה בהתאם לתקנה 36 לתקנות דוחות תקופתיים או על פי דין אחר.
 - ג. העסקה אינה כוללת תנאי כהונה והעסקה (כהגדרתם בחוק החברות, התשנ"ט – 1999 (להלן – "חוק החברות")) של בעל עניין או קרובו, או אינה מהווה התקשרות כאמור בסיפא לסעיף 270(4) לחוק החברות (התקשרות של חברה ציבורית עם בעל השליטה בה או עם קרובו, במישרין או בעקיפין, לרבות באמצעות חברה שבשליטתו, לעניין קבלת שירותים ממנו בידי החברה וכן אם הוא גם נושא משרה בה – באשר לתנאי כהונתו והעסקתו, ואם הוא עובד החברה ואינו נושא משרה בה – באשר להעסקתו בחברה).
- בכפוף להוראות חוק החברות, כפי שיהיו מעת לעת, אחת לשנה, לפני פרסום הדוחות הכספיים השנתיים תבחן ועדת הביקורת את הפרמטרים המפורטים לעיל והצורך בעדכוןם. ככלל כל עסקה תיבחן בנפרד לצורך בחינת קריטריון הזניחות לעיל. אולם, למרות האמור לעיל, עסקאות נפרדות המהוות חלק מאותה התקשרות או עסקאות מתמשכות או עסקאות דומות מאוד המתבצעות באופן תדיר וחוזר, יבחנו כעסקה אחת על בסיס שנתי לצורך בחינת קריטריון הזניחות ובלבד שהיקף ההתקשרויות כאמור לעיל, לא יעלה על 10 מיליון ש"ח.
- הדירקטוריון רשאי מעת לעת ועל פי שיקול דעתו, לשנות את הפרמטרים הנ"ל לעסקה זניחה. שינוי כאמור ידווח כנדרש על פי דין.

30.3.2. להלן עסקאות המנויות בסעיף 270 (4) לחוק החברות שאינן נחשבות לעסקאות זניחות

מזהות העניין האישי	מזהות העסקה	מועד אישור האסיפה הכללית (לאחר קבלת אישור ועדת הביקורת/ התגמול ודירקטוריון החברה), אלא אם צוין אחרת	מזהות העסקה	סכום העסקה	מזהות העניין האישי
(1)	8.12.2015	תיקון התקשרות פלאפון בהסכם מסגרת עם יורוקום תקשורת סלולרית בע"מ כך שתורחב גם למוצרים ומותגים נוספים, לרבות מתן שירותים נלווים לכלל המוצרים והארכתה עד ליום 31.12.2018 (או בתום שלוש שנים ממועד ביצוע רכישה של איזה מהמוצרים או המותגים הנוספים כאמור, לפי המוקדם).	היקף רכש שנתי של עד 50 מיליון ש"ח (לכלל המוצרים).	סעיף א' להלן	
(2)	30.6.2016	הארכת התקשרות עם חברת יורוקום תקשורת בע"מ (להלן - "יורוקום תקשורת") בהסכם מעודכן להענקת שירותי ניהול וייעוץ שוטפים לחברה לתקופה של 3 שנים. הסכם הניהול הופסק דה-פקטו ביום ה- 25.4.2018.	בגין התקופה שבין ה- 1.1.2018 ועד ה- 25.4.2018 סך של 800,000 ש"ח. לא שולם בפועל אלא קוֹזֵז כנגד חוב.	סעיף ב' להלן	
(3)	3.4.2017	אישור הצבעת החברה באסיפה הכללית של די.בי.אס בעד התקשרות די.בי.אס עם חלל תקשורת בע"מ ("חלל" ו"הצדדים" בהתאמה) בתיקון/ תוספת להסכם הקיים בין הצדדים מיום 4.11.2013 לחכירת מקטעי לוויין בלווייני חלל ("ההתקשרות"), לרבות בעד שכלולה של ההתקשרות והוצאתה לפועל. תוקף ההתקשרות הינו ללא שינוי מההסכם הקיים, דהיינו עד לסוף שנת 2028.	עלות נומינלית כוללת של עד כ- 263 מיליון דולר למשך כל תקופת ההתקשרות (עד המשקפת עלות שנתית ממוצעת של כ- 21.9 מיליון דולר לשנה. יצוין, כי העלות הכוללת של ההתקשרות עשויה להיות נמוכה יותר במקרה בו יחולו מנגנוני שיתוף בהכנסות עודפות ו/או ההנחות שנקבעו בתיקון להסכם. לפרטים נוספים ראו ביאור 20.2 לעיל.	סעיף ג' להלן	

הערך הכספי של העסקאות המפורטות בסעיף 30.3.2 לעיל שהתבצעו בשנת 2018 הינו כדלהלן:

סכומים שנכללו בדוח המאוחד	מיליוני ש"ח
28	הוצאות (ראו באור 30.3)

- לבי קומיוניקיישנס עניין אישי בעסקה, לאור היותה של יורוקום תקשורת סלולרית בע"מ (צד לעסקה) חברה הנשלטת בידי חברת יורוקום תקשורת, שהינה בעלת השליטה (בשרשור) בבי קומיוניקיישנס.
- בהסכם הניהול נקבע, כי יורוקום תקשורת תעמיד את שירותיו של מר שאול אלוביץ אשר יכהן כיו"ר דירקטוריון פעיל של החברה ושל החברות הבנות שלה, בהיקף כולל של 70% משרה. בנוסף נקבע, כי יורוקום תקשורת תעמיד דירקטורים מטעמה שיכהנו בדירקטוריון החברה ובדירקטוריונים של חברות הבנות של החברה. כן יינתנו על ידי יורוקום שירותי ייעוץ שוטפים בתמורה כדלקמן: (א) ישולם גמול דירקטורים, אשר יורכב מגמול השתתפות שנתי וכן גמול השתתפות בפועל לפי סך מרבי לשיבה אחת (כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), תש"ס-2000), בהתאם לדרגתה הרלוונטית של החברה או החברה בת/נכדה (לפי העניין) באותו מועד, אשר ישולם בגין השתתפותם של הדירקטורים המכהנים מטעם בעלי השליטה בחברה, וזאת במסגרת חברותם וכהונתם כדירקטורים בחברה ו/או בחברות הבנות של החברה והוועדות השונות, בכפוף להתאמות בהתאם למספרם ונוכחותם בישיבות; (ב) סך של 3.5 מיליון ש"ח בשנה, בגין כהונתו ופעילותו של מר שאול אלוביץ כיו"ר

דירקטוריון פעיל בחברה ובחברות הבנות שלה; ו- (ג) סך של 432 אלפי ש"ח בשנה בגין שירותי הייעוץ השוטף.

ביום 26.7.2018 החליט הדירקטוריון כי מתן כלל רכיבי השירותים על פי הסכם הניהול הופסק דה-פקטו ביום 25.4.2018 וקבע את הסכום לו זכאית יורקום תקשורת מהחברה, בגין התקופה שבין ה- 1.1.2018 ועד ה- 25.4.2018, על סך של 800,000 ש"ח, וזאת לנוכח המגבלות שהוטלו על פעילותם של מר שאול אלוביץ' ודירקטורים נוספים שביהנו בשנת הדוח מטעם יורקום תקשורת בדירקטוריון החברה וחברות בנות של החברה, בקשר עם החקירות אשר התנהלו על ידי רשות ניירות ערך והמשטרה. הסכום האמור, לא שולם ליורקום תקשורת בפועל אלא עוכב וקוזז כנגד חובה של יורקום תקשורת לחברה.

ג. לבי קומיוניקיישנס היה עניין אישי בעסקה במועד אישורה, לאור העובדה שנכון למועד העסקה האמורה, היתה חלל מצויה בשליטת יורקום תקשורת שהינה בעלת השליטה (בשרשור) בבי קומיוניקיישנס. למיטב ידיעת החברה ובהתאם למידע שנמסר לחברה מיורקום תקשורת, נותקה הזיקה בין יורקום תקשורת לבין חלל, שכן בית המשפט מינה כונס למניות חלל שהוחזקו ע"י יורקום תקשורת (להלן - "מניות חלל שבכינוס"), אשר הינו הבעלים במלוא זכויות ההצבעה מכוחן וכן, לאור העובדה שכפי שנמסר לחברה, שווי הבטוחות שבידי הכונס לרבות שווי מניות חלל שבכינוס, אינו עולה על היקף החוב מכוחו מונה הכונס.

לעסקאות המנויות בסעיף (4)270 לחוק החברות שעניינן ביטוח והתחייבות לשיפוי דירקטורים ונושאי משרה, ראו ביאור 30.6 להלן.

30.4. הטבות לאנשי מפתח ניהוליים

הטבות בגין העסקת אנשי מפתח ניהוליים בשנת הדוח כוללות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
4	5	7	מספר אנשי מפתח ניהוליים *
8,023	8,877	7,568	שכר **
7,166	6,791	5,453	מענק
-	414	372	גמול לממלא מקום יו"ר הדירקטוריון לשעבר
-	-	2,508	דמי ניהול ליו"ר הדירקטוריון **
15,189	16,082	15,901	

* אנשי מפתח ניהוליים בקבוצה בשנת הדוח כוללים את יו"ר הדירקטוריון אשר הגמול בגין שירותיו משולם לחברת ניהול אשר 50% מאמצעי השליטה בה מוחזקים על ידו, את ממלא מקום יו"ר הדירקטוריון לשעבר (שאינו זכאי לגמול בגין כהונתו מעבר לתמורה על פי תקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000), את מנכ"ל החברה, מנכ"ל פלאפון ודי.בי.אס ומנכ"ל בזק בינלאומי וכן מנכ"לית החברה לשעבר ומנכ"ל די.בי.אס לשעבר.

** בשנת 2018 השינויים בהפרשות אחרות (הכלולים בסך השכר ודמי הניהול) כוללים קיטון בהפרשה בעיקר בשל תשלום הודעה מוקדמת וחופשה למנכ"לית החברה לשעבר בסך של כ- 1.2 מיליון ש"ח ולמנכ"ל די.בי.אס לשעבר בסך של כ- 2.1 מיליון ש"ח ומנגד גידול בגין יצירת הפרשה להודעה מוקדמת ולחופשה למנכ"ל החברה בסך של כ- 0.5 מיליון ש"ח וליו"ר הדירקטוריון בסך של כ- 0.5 מיליון ש"ח.

30.5. הטבות לדירקטורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
2,796	2,404	5,689
6	6	13
618	642	641
1	1	1
6,364	5,648	800

30.5.1. הדירקטורים שכיחנו בדירקטוריון החברה בשנת הדוח מכח הסכם הניהול עם יורקום תקשורת, שאינם דח"צים או הדירקטורים הבלתי תלויים, לא קיבלו גמול מהחברה. דמי הניהול ליו"ר הדירקטוריון וגמול של ממלא מקום יו"ר הדירקטוריון לשעבר (בגין תקופת כהונתו כממלא מקום יו"ר הדירקטוריון) אינם נכללים בסעיף זה ונכללים בסעיף 30.4 לעיל לנוכח היותם אנשי מפתח ניהוליים.

30.5.2. השכר המשולם לדירקטור מקרב העובדים הינו בגין עבודתו בחברה והוא אינו מקבל כל תשלום נוסף בגין כהונתו כדירקטור בחברה. בשנת 2018 ונכון למועד אישור הדוחות הכספיים מכחן בחברה דירקטור אחד מקרב העובדים.

30.6. הטבות נוספות לדירקטורים ונושאי משרה

מועד אישור האסיפה הכללית (לאחר קבלת אישור דירקטוריון החברה), אלא אם צויין אחרת	מהות העסקה	סכום העסקה
8.3.2010	הפיכת פוליסת הביטוח לאחריות דירקטורים ונושאי משרה בחברה לפוליסת Run Off.	-
12.6.2018	אישור התקשרות החברה בפוליסת ביטוח לכיסוי אחריות דירקטורים ונושאי משרה בחברה ובחברות הבנות שלה, בהתאם למדיניות התגמול של החברה לתקופה שעד 14.6.2019 (ועד בכלל).	גבול אחריות של עד 160 מיליון דולר לתביעה ובסה"כ לכל שנת הביטוח ובנוסף 20 מיליון דולר ארה"ב בגין הוצאות משפטיות. סך הפרמיה השנתית הינו כ- 640,000 דולר. סכום ההשתתפות העצמית לחברה הינו עד 150,000 דולר למקרה.
17.1.2007	התחייבות לשיפוי נושאי משרה בחברה, בהתאם לכתבי השיפוי, כפי שתוקנו ביום 26.10.2011.	עד לגובה של 25% מההון העצמי של החברה כפי שהיה בעת מתן השיפוי.
3.5.2016	תיקון כתבי התחייבות לשיפוי ופטור והענקתם לנושאי משרה ודירקטורים (לרבות הנמנים על בעל השליטה בחברה ו/או קרוביו ו/או נושאי משרה בחברות של בעל השליטה).	-

31. מכשירים פיננסים

31.1. כללי

הקבוצה חשופה לסיכונים הבאים הנובעים משימוש במכשירים פיננסים:

- א. סיכון אשראי
 - ב. סיכון נזילות
 - ג. סיכון שוק (הכולל סיכון מטבע, סיכון ריבית, סיכונים מדד המחירים לצרכן וסיכון מחיר אחר).
- בבאור זה ניתן מידע כמותי ואיכותי בדבר החשיפה של הקבוצה לכל אחד מהסיכונים לעיל, הסבר על אופן ניהול הסיכונים ותהליכי המדידה.

31.2. המסגרת לניהול סיכונים פיננסים

האחריות המקיפה לבסס את מסגרת ניהול הסיכונים הפיננסים של הקבוצה ולפקח עליה מצויה בידי הדירקטוריון. ניהול הסיכונים הפיננסים בקבוצה מטרתו להגדיר ולעקוב באופן שוטף אחר הסיכונים השונים ולמזער את ההשפעות האפשריות הנובעות מחשיפה זו בהתאם להערכותיה וציפיותיה לגבי הפרמטרים המשפיעים על הסיכון.

מדיניות הקבוצה הינה לגדר באופן חלקי, על פי כללים שנקבעו בדירקטוריון, את החשיפה הנובעת מתנוודות בשערי מטבע חוץ ושינויים במדד המחירים לצרכן.

31.3. סיכון אשראי

ההנהלה מקיימת מעקב שוטף אחר חשיפת הקבוצה לסיכונים אשראי. מזומנים והשקעות בפקדונות ובניירות ערך מופקדים בתאגידים בנקאיים בעלי דרוג גבוה.

לקוחות וחייבים אחרים

הנהלת הקבוצה עוקבת באופן שוטף אחר חובות הלקוחות ובדוחות הכספיים נכללות הפרשות לחובות מסופקים המשקפות בצורה נאותה, לפי הערכת ההנהלה, את ההפסד הגלום בחובות שגבייתם מוטלת בספק. בנוסף קיים פיזור רב של יתרות הלקוחות.

השקעות בנכסים פיננסים

ככל שמבוצעות השקעות בניירות ערך, הן מתבצעות בניירות ערך נזילים, סחירים ובסיכון נמוך. עסקאות בהן מעורבים נגזרים נערכות עם גופים בעלי דרוג אשראי גבוה. למועד הדיווח לא קיים ריכוז משמעותי של סיכונים אשראי.

31.4. סיכון נזילות

מדיניות הקבוצה לניהול הנזילות שלה היא להבטיח, ככל הניתן, נזילות מספקת למילוי התחייבויותיה הקיימות והצפויות בהגיע מועד קיומן, בתרחיש עסקים רגיל ובתנאי קיצון, מבלי שיגרמו לה הפסדים בלתי רצויים או פגיעה במוניטין. יתרות המזומנים המוחזקות על ידי הקבוצה, אשר אינן נדרשות למימון הפעילות השוטפת, מצויות באפיקי השקעה נזילים וזמינים לשימוש בהתאם לצורך. הקבוצה בוחנת את צרכי המזומנים הקיימים והצפויים בטווח הנראה לעין, גם בתרחיש של הרעה בלתי צפויה בעסקיה. תחזיות אלה מביאות בחשבון, בין היתר, גיוס ומחזור חוב ממקורות בנקאיים וחוז בנקאיים.

לעניין תנאי אגרות חוב שהונפקו על ידי חברות הקבוצה והלוואות שנתקבלו ראו באור 15 לעיל.

לקבוצה קיימות מחויבות חוזיות לרכישות, רכוש קבוע, ציוד קצה ושירותים שוטפים אחרים. למידע נוסף לגבי ההתקשרויות ראו ביאור 20, בדבר התקשרויות.

להלן מועדי הפרעון החוזיים של התחייבויות פיננסיות אשר נתקבלו בפועל עד ליום 31.12.2018, כולל אומדן תשלומי ריבית (בהתבסס על נתוני מדד מחירים לצרכן וריבית הידועים ליום 31.12.2018):

ליום 31 בדצמבר 2018						
		מחצית		מחצית		תזרים
2024	עד 2021	שנייה	ראשונה	2019	2019	הערך
בספרים	2023	2020	2019	2019	חוזי	
מיליוני ש"ח						
התחייבויות פיננסיות שאינן נגזרים						
ספקים וזכאים	-	-	310	1,236	1,546	1,546
הלוואות	1,533	2,221	835	393	5,360	4,721
אגרות חוב	1,907	3,114	1,050	934	139	7,144
	3,440	5,335	1,885	1,637	1,753	14,050
						12,725
התחייבויות פיננסיות בגין מכשירים נגזרים						
	-	48	47	43	-	138
						138

הקבוצה צופה כי לא תידרש לפרוע את ההתחייבויות כמפורט לעיל מוקדם יותר או בסכומים שונים, באופן מהותי.

31.5. סיכוני שוק

מטרת ניהול סיכוני השוק הינה לנהל ולפקח על החשיפה לסיכוני שוק במסגרת פרמטרים מקובלים למניעת חשיפות משמעותיות לסיכוני שוק שישפיעו על תוצאות הקבוצה, התחייבויותיה ותזרים המזומנים שלה. במהלך עסקיה הרגילים מבצעת הקבוצה פעולות גידור מלא או חלקי ולוקחת בחשבון את ההשפעות של החשיפה בשיקוליה בקביעת סוג ההלוואות שהינה לוקחת ובניהול תיק ההשקעות שלה.

31.5.1. חשיפה לסיכון מדד המחירים לצרכן ומטבע חוץ

סיכון מדד המחירים לצרכן

שינויים בשיעור האינפלציה משפיעים על רווחיות הקבוצה ועל תזרימי המזומנים העתידיים שלה, בעיקר בשל התחייבויותיה צמודות המדד. במסגרת יישום מדיניות לצמצום החשיפה המדדית, הקבוצה מבצעת עסקאות אקדמה כנגד המדד. עסקאות ההגנה מבוצעות כנגד לוחות הסילוקין של החוב המגודר. החברה מיישמת חשבונאות גידור לעסקאות האקדמה הללו.

חלק ניכר מיתרות המזומנים מושקע בפקדונות שקליים החשופים לשינוי בשוויים הריאלי כתוצאה משינויים בשעור מדד המחירים לצרכן.

סיכון מטבע חוץ

הקבוצה חשופה לסיכוני מטבע חוץ בעיקר בשל תשלומים עבור רכישת ציוד קצה ורכוש קבוע הנקובים או צמודים בחלקם לדולר ולאירו. בנוסף, הקבוצה מספקת שירותים ללקוחות ומקבלת שירותים מספקים ברחבי העולם במטבע חוץ, בעיקר בדולר.

להלן דוח על המצב הכספי לפי בסיסי הצמדה ליום 31.12.2018 :

ליום 31 בדצמבר 2018				
סך הכל יתרות	יתרות לא כספיות	במטבע חוץ או צמוד לו (בעיקר דולר)	צמוד למדד המחירים	ללא הצמדה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
נכסים שוטפים				
890	-	12	-	878
מזומנים ושווי מזומנים				
1,404	-	21	-	1,383
השקעות				
1,773	-	19	22	1,732
לקוחות				
267	41	-	136	90
חייבים אחרים				
97	97	-	-	-
מלאי				
נכסים שאינם שוטפים				
470	-	-	105	365
לקוחות וחייבים				
60	60	-	-	-
זכויות שידור – בניכוי זכויות שנוצלו				
6,214	6,214	-	-	-
רכוש קבוע				
1,919	1,919	-	-	-
נכסים בלתי-מוחשיים				
1,504	1,504	-	-	-
נכסי זכויות שימוש				
1,205	1,205	-	-	-
נכסי מסים נדחים				
462	372	41	-	49
הוצאות נדחות והשקעות שאינן שוטפות				
58	58	-	-	-
נדל"ן להשקעה				
16,323	11,470	93	263	4,497
סך הכל נכסים				
התחייבויות שוטפות				
1,542	-	-	632	910
אגרות חוב, הלוואות ואשראי				
445	-	-	424	21
חלויות שוטפות של התחייבויות בגין חכירה				
1,690	101	166	53	1,370
ספקים וזכאים				
581	-	3	-	578
הטבות לעובדים				
175	-	-	124	51
הפרשות				
התחייבויות שאינן שוטפות				
9,637	-	-	2,758	6,879
הלוואות ואגרות חוב				
1,106	-	1	1,100	5
התחייבויות בגין חכירה				
445	-	45	-	400
הטבות לעובדים				
174	74	5	95	-
נגזרים והתחייבויות אחרות				
56	56	-	-	-
התחייבויות מסים נדחים				
38	-	-	-	38
הפרשות				
15,889	231	220	5,186	10,252
סך הכל התחייבויות				
-	-	(127)	(4,923)	(5,755)
סך הכל החשיפה בדוח על המצב הכספי				
-	-	170	1,350	(1,520)
עסקאות אקדמה				

להלן דוח על המצב הכספי לפי בסיסי הצמדה ליום 31.12.2017 :

ליום 31 בדצמבר 2017				
סך הכל	יתרות לא	במטבע חוץ או צמוד לו (בעיקר דולר)	צמוד למדד המחירים	ללא הצמדה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
נכסים שוטפים				
2,181	-	43	-	2,138
מזומנים ושווי מזומנים				
289	-	-	-	289
השקעות				
1,915	-	17	36	1,862
לקוחות				
270	72	-	154	44
חייבים אחרים				
43	-	-	-	43
יורקום די.בי.אס, צד קשור				
125	125	-	-	-
מלאי				
נכסים שאינם שוטפים				
493	-	-	121	372
לקוחות וחייבים				
454	454	-	-	-
זכויות שידור – בניכוי זכויות שנוצלו				
6,798	6,798	-	-	-
רכוש קבוע				
2,768	2,768	-	-	-
נכסים בלתי-מוחשיים				
1,019	1,019	-	-	-
נכסי מסים נדחים				
494	376	67	-	51
הוצאות נדחות והשקעות שאינן שוטפות				
16,849	11,612	127	311	4,799
סך הכל נכסים				
התחייבויות שוטפות				
1,632	-	-	645	987
אגרות חוב, הלוואות ואשראי				
1,699	82	237	56	1,324
ספקים וזכאים				
152	-	-	152	-
התחייבויות מסים שוטפים				
280	-	3	-	277
הטבות לעובדים				
94	-	-	52	42
הפרשות				
התחייבויות שאינן שוטפות				
10,229	-	-	3,333	6,896
הלוואות ואגרות חוב				
272	-	46	-	226
הטבות לעובדים				
234	65	10	159	-
נגזרים והתחייבויות אחרות				
73	73	-	-	-
התחייבויות מסים נדחים				
40	-	-	-	40
הפרשות				
14,705	220	296	4,397	9,792
סך הכל התחייבויות				
-	-	(169)	(4,086)	(4,993)
סך הכל החשיפה בדוח על המצב הכספי				
-	-	314	1,994	(2,308)
עסקאות אקדמה				

31.5.2. נתונים לגבי מדד המחירים לצרכן: בשנת 2018 עלה מדד המחירים לצרכן הידוע ב- 1.2% (בשנת 2017 עליה של 0.3%, ובשנת 2016 ירידה של 0.3%).

31.5.3. ניתוחי רגישות ביחס לשינוי במדד המחירים לצרכן לשינוי בשער החליפין של הדולר גידול/קיטון של 1% במדד המחירים לצרכן במועד הדיווח היה משפיע על הרווח הנקי ועל ההון בכ- 27 מיליון ש"ח. גידול/קיטון של 10% בשער החליפין של הדולר במועד הדיווח לא היה משפיע על הרווח ועל ההון באופן מהותי.

31.5.4. סיכון ריבית הקבוצה חשופה לסיכון שעורי ריבית בשל התחייבות בגין מכשירי חוב נושאי ריבית משתנה.

א. סוג ריבית להלן פירוט בדבר סוג הריבית של המכשירים הפיננסיים נושאי ריבית של הקבוצה.

הערך בספרים		
2017	2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
מכשירים בריבית קבועה		
1,504	2,378	נכסים פיננסיים (בעיקר פקדונות ולקוחות)
(10,454)	(10,092)	התחייבויות פיננסיות (הלוואות ואגרות חוב)
(8,950)	(7,714)	
מכשירים בריבית משתנה		
(1,407)	(1,086)	התחייבויות פיננסיות (הלוואות ואגרות חוב)

ב. ניתוח רגישות השווי ההוגן לגבי מכשירים בריבית קבועה נכסים והתחייבויות בריבית קבועה של הקבוצה אינם נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד. לפיכך, לשינוי בשעורי ריבית במועד הדיווח לא תהיה כל השפעה על רווח והפסד.

ג. ניתוח רגישות תזרים המזומנים לגבי מכשירים בשעורי ריבית משתנה גידול/קיטון של 1% בשעורי הריבית במועד הדיווח לא היה משפיע על הרווח ועל ההון באופן מהותי.

31.6. חשבונאות גידור תזרים מזומנים

31.6.1. החברה התקשרה במספר עסקאות אקדמה (Forward), כמפורט בטבלה להלן, לצורך הקטנת החשיפה לשינויים במדד המחירים לצרכן בגין אגרות חוב צמודות מדד סדרה 6. עסקאות אלו מגדרות תזרים מזומנים ספציפי של חלק מאגרות החוב ומוכרות חשבונאית כגידור תזרימי מזומנים. מועד פקיעתן של עסקאות אלה תואם ללוחות הסילוקין של אגרות החוב עליהן יועדו להגן. השווי ההוגן של עסקאות האקדמה נקבע על ידי שימוש בנתונים נצפים בשוק (רמה 2 בהיררכיית שווי הוגן).

פרט מגודר	מועדי פרעון	עסקאות	ערך נקוב	שווי הוגן	יתרת קרן הון
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
ליום 31 בדצמבר 2018					
אג"ח סדרה 6	12.2019 עד 12.2022	6	1,350	(138)	12
ליום 31 בדצמבר 2017					
אג"ח סדרה 6	12.2018 עד 12.2022	9	1,994	(200)	48

לאחר תאריך המאזן התקשרה החברה ב-4 עסקאות אקדמה (Forward) בגין אג"ח סדרה 10. היקף העסקאות הינו כ- 75 מיליון ש"ח כל אחת לפרעון בתאריכים 12.2022 עד 12.2025.

31.6.2. די.בי.אס קשורה בעסקאות אקדמה לצורך הקטנת החשיפה לשינויים בשער הדולר. השווי ההוגן נטו של עסקאות אלו ליום 31.12.2018 הינו נכס של כ- 3 מיליון ש"ח (ליום 31.12.2017 התחייבות של כ- 12 מיליון ש"ח).

31.7. מכשירים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן

31.7.1. הטבלה להלן מציגה ניתוח של המכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן :

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
14	18	רמה 1 – השקעה בניירות ערך סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (ראו 31.7.2)
(212)	(135)	רמה 2 – חוזי אקדמה (ראו 31.7.3)
(14)	-	רמה 3 – תמורה מותנית בגין צירוף עסקים

31.7.2. השווי ההוגן של ניירות ערך סחירים נקבע תוך התייחסות למחיר המכירה המוצע המצוטט שלהם בסגירת המסחר, למועד הדיווח (רמה 1).

31.7.3. השווי ההוגן של חוזי אקדמה (Forward) על מדד מחירים לצרכן או מטבע חוץ מבוסס על היוון ההפרש בין המחיר הנקוב בחוזה האקדמה לבין המחיר של חוזה האקדמה הנוכחי בגין יתרת התקופה של החוזה עד לפדיון, תוך שימוש בשעור ריבית מתאים (רמה 2). ההערכה מתבצעת תחת הנחה כי משתתף שוק מביא בחשבון את סיכוני האשראי של הצדדים בתמחור חוזים כאמור.

31.8. מכשירים פיננסיים שנמדדים בשווי הוגן לצורכי גילוי בלבד

הטבלה שלהלן מפרטת את ההבדלים בין הערך בספרים והשווי ההוגן של התחייבויות פיננסיות. השווי ההוגן של אגרות חוב שהונפקו לציבור נקבע לפי מחיר הרכישה המצוטט שלהן בסגירת המסחר, למועד הדיווח (רמה 1). השווי ההוגן של הלוואות ואגרות חוב הלא נסחרות, נמדד על בסיס הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים בגין מרכיב הקרן והריבית, המהווים על פי שעור ריבית השוק המתאימה להתחייבויות דומות בתוספת ההתאמות הנדרשות בגין פרמיית סיכון ואי-סחירות נכון לתאריך הדוחות הכספיים (רמה 2).

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 בדצמבר 2018			
שיעור היוון (ממוצע משוקלל)	שווי הוגן	הערך בספרים	שיעור היוון (ממוצע משוקלל)	שווי הוגן	הערך בספרים (כולל ריבית שנצברה)	
%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	
2.28%	4,693	4,436	3.09	4,324	4,235	הלוואות מבנקים ומגופים מוסדיים (לא צמודות)
0.52%	4,338	4,088	0.88	3,602	3,464	אג"ח שהונפקו לציבור (צמודות מדד)
2.21%	1,745	1,649	3.11	2,214	2,215	אג"ח שהונפקו לציבור (לא צמודות)
0.73%	17	15	0.55	8	8	אג"ח שהונפקו למוסדות פיננסיים (צמודות מדד)
1.62%	326	302	3.11	211	202	אג"ח שהונפקו למוסדות פיננסיים (לא צמודות)
	11,119	10,490		10,359	10,124	

31.9. קיזוז נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות

לקבוצה הסכמים עם חברות תקשורת שונות להספקה ולקבלה של שירותי תקשורת. על פי ההסכמים, קיימת לכל צד זכות קיזוז של הסכומים שכל צד חייב. הטבלה להלן מציגה את הערך בספרים של יתרות שקוזזו כפי שהוצגו בדוח על המצב הכספי:

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
115	94	יתרת לקוחות וחייבים אחרים ברוטו
(99)	(83)	סכומים שקוזזו
16	11	יתרת לקוחות וחייבים המוצגים בדוח על המצב הכספי
143	121	יתרת ספקים ברוטו
(99)	(83)	סכומים שקוזזו
44	38	יתרת ספקים המוצגים בדוח על המצב הכספי

32. תמצית נתונים נבחרים מתוך הדוחות הכספיים של פלאפון תקשורת בע"מ, בזק בינלאומי בע"מ ודי.בי.אס שרותי ליוון (1998) בע"מ

עד לדוחות כספיים אלו, עלויות והוצאות בדוח רווח והפסד של חברות פלאפון, בזק בינלאומי ודי.בי.אס הוצגו לפי שיטת הסיווג המבוססת על מאפיין הפעילות של ההוצאות. ברבעון הרביעי של שנת 2018 חברות פלאפון, בזק בינלאומי ודי.בי.אס החליטו לשנות את שיטת ההצגה בדוח רווח והפסד לשיטת סיווג המבוססת על מהות ההוצאה בדומה לשיטה הנהוגה בדוחות הכספיים המאוחדים של הקבוצה. מספרי ההשוואה סווגו מחדש בהתאם לשיטת הסיווג החדשה.

32.1. פלאפון תקשורת בע"מ

נתונים מתוך הדוח על המצב הכספי :

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
1,128	913	רכוש שוטף
2,143	3,211	רכוש שאינו שוטף
3,271	4,124	
442	619	התחייבויות שוטפות
94	806	התחייבויות שאינן שוטפות
536	1,425	סך הכל התחייבויות
2,735	2,699	הון עצמי
3,271	4,124	

נתונים מתוך דוח רווח והפסד :

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
הכנסות			
1,818	1,782	1,755	הכנסות משרותים
812	764	688	הכנסות ממכירת ציוד קצה
2,630	2,546	2,443	סך ההכנסות משרותים ומכירות
הוצאות הפעילות			
1,838	1,698	1,402	הוצאות הפעלה וכלליות
378	384	379	שכר עבודה
380	383	655	פחת והפחתות
2,596	2,465	2,436	סך הכל הוצאות תפעוליות
2	9	9	הוצאות תפעוליות אחרות, נטו
32	72	(2)	רווח (הפסד) תפעולי
הוצאות (הכנסות) מימון			
6	3	22	הוצאות מימון
(52)	(54)	(56)	הכנסות מימון
(46)	(51)	(34)	הכנסות מימון, נטו
78	123	32	רווח לפני מסים על הכנסה
17	28	8	הוצאות מסים על הכנסה
61	95	24	רווח לשנה

32.2. בזק בינלאומי בע"מ

נתונים מתוך הדוח על המצב הכספי :

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
490	513	רכוש שוטף
720	831	רכוש שאינו שוטף
1,210	1,344	
295	345	התחייבויות שוטפות
115	222	התחייבויות שאינן שוטפות
410	567	סך הכל התחייבויות
800	777	הון עצמי
1,210	1,344	

נתונים מתוך דוח רווח והפסד :

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
1,548	1,537	1,391	הכנסות
			הוצאות הפעילות
887	901	776	הוצאות הפעלה וכלליות
330	324	297	שכר עבודה
137	135	194	פחת והפחתות
18	3	8	הוצאות תפעוליות אחרות, נטו
1,372	1,363	1,275	סך הכל הוצאות תפעוליות
176	174	116	רווח תפעולי
			הוצאות (הכנסות) מימון
15	12	16	הוצאות מימון
(5)	(4)	(1)	הכנסות מימון
10	8	15	הוצאות מימון, נטו
1	-	1	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
167	166	102	רווח לפני מסים על ההכנסה
42	39	25	הוצאות מסים על ההכנסה
125	127	77	רווח לשנה

32.3. די.בי.אס שרותי לוויין (1998) בע"מ
נתונים מתוך הדוח על המצב הכספי :

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
269	220	רכוש שוטף
1,233	286	רכוש שאינו שוטף
1,502	506	
804	575	התחייבויות שוטפות
350	112	התחייבויות שאינן שוטפות
1,154	687	סך הכל התחייבויות
348	(181)	הון (גרעון בהון)
1,502	506	

נתונים מתוך דוח רווח והפסד :

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
1,745	1,650	1,473	הכנסות
			הוצאות הפעילות
947	957	956	הוצאות הפעלה וכלליות
249	245	233	שכר עבודה
296	285	323	פחת והפחתות
-	-	1,100	הפסד מירידת ערך*
(11)	-	17	הוצאות (הכנסות) תפעוליות אחרות, נטו
1,481	1,487	2,629	סך הכל הוצאות תפעוליות
264	163	(1,156)	רווח (הפסד) תפעולי
			הוצאות (הכנסות) מימון
71	81	15	הוצאות מימון
468	-	1	הוצאות מימון בגין הלוואות מבעלי מניות, נטו
(13)	(10)	(27)	הכנסות מימון
526	71	(11)	הוצאות מימון, נטו
(262)	92	(1,145)	הפסד לפני מסים על ההכנסה
(330)	336	3	הוצאות (הכנסות) מסים על ההכנסה
68	(244)	(1,148)	רווח (הפסד) לשנה

* ראו באור 11.4 בדבר הפסד מירידת ערך נכסים בחברת די.בי.אס

33. אירועים מהותיים לאחר מועד הדוחות הכספיים

33.1. ביום 13.3.2019 אישר דירקטוריון החברה את החלטת דירקטוריון די.בי.אס. לאשר מתווה בדבר מעבר של די.בי.אס. משידורי לוויין לשידור באמצעות רשת האינטרנט בהליך הדרגתי ארוך טווח הצפוי להתפרס על פני מספר שנים.

33.2. ביום 14.3.2019 חתמה די.בי.אס. על הסדר קיבוצי בינה לבין ההסתדרות הלאומית ונציגות העובדים בקשר עם הליכי התייעלות וסינרגיה החל מיום 1.6.2019 ועד ליום 31.12.2021 (להלן - "ההסדר"). בהסדר נקבע, בין היתר, כי די.בי.אס. תהיה רשאית לסיים את העסקתם של עד 325 עובדים במהלך שנות ההסדר וכי יינתן מענק חד פעמי לעובדים אשר לא יכללו בתכנית הפרישה. אומדן עלות ההסדר הינו כ-68 מיליון ש"ח בהנחה של מימוש מלוא זכויות די.בי.אס. להתייעלות כאמור לעיל והתקיימותם של תנאים למתן הטבות כלכליות נוספות לעובדים. בנוסף, נקבע בהסדר כי די.בי.אס. רשאית להתייעל גם באמצעות אי גיוס עובדים במקום עובדים שסיימו את העסקתם.

33.3. ביום 27.3.2019 אישר דירקטוריון החברה הגשת בקשה לקבלת היתר לפרסום תשקיף להשלמה המבוסס על דוחותיה הכספיים ליום 31.12.18 בצירוף טיוטה ראשונה של תשקיף הכוללת אפשרות לביצוע הצעת רכש חליפין לאגרות חוב נסחרות של החברה ולהנפקת אגרות חוב חדשות של החברה.

מידע כספי נפרד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

תוכן עניינים	עמוד
דוח רואי החשבון המבקרים	2
המידע הכספי הנפרד	
נתונים על המצב הכספי	3
נתוני רווח והפסד ורווח כולל	5
נתונים על תזרימי המזומנים	6
באורים למידע הכספי הנפרד	7

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

לכבוד בעלי המניות של בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

א.נ., הנדון: דוח מיוחד של רואי החשבון המבקרים על מידע כספי נפרד לפי תקנה 9' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל - 1970

ביקרנו את המידע הכספי הנפרד המובא לפי תקנה 9' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל - 1970 של "בזק" החברה הישראלית לתקשורת בע"מ (להלן - "החברה") לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018. המידע הכספי הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון והנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על המידע הכספי הנפרד בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני אשר ההשקעה בהן הינה כ-34 מיליוני ש"ח וכ-92 מיליוני ש"ח לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017 בהתאמה, וחלקה של הקבוצה בהפסדיהן הינו כ-44 מיליוני ש"ח, כ-18 מיליוני ש"ח וכ-24 מיליוני ש"ח לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2018, 2017 ו-2016, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללים בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידע סבירה של ביטחון שאין במידע הכספי הנפרד הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובפרטים הכלולים במידע הכספי הנפרד. ביקורת כוללת גם בחינה של הכללים החשבונאיים שישמשו בעריכת המידע הכספי הנפרד ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה של המידע הכספי הנפרד. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון אחרים, המידע הכספי הנפרד ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות תקנה 9' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל - 1970.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 12 אשר מפנה לבאור 1.2 בדוחות המאוחדים, בדבר חקירת רשות ניירות ערך בחשדות לביצוע עבירות על פי חוק ניירות ערך וחוק העונשין הנוגעות בין היתר לעסקאות הקשורות לבעל השליטה לשעבר והעברת תיק החקירה לפרקליטות, וכן לאמור בביאור זה בדבר חקירה משותפת של הרשות לניירות ערך והיחידה למאבק בפשיעה הכלכלית בלהב 433 ובדבר פרסום החלטת היועץ המשפטי לממשלה לפיו הוא שוקל להעמיד את בעל השליטה לשעבר בחברה לדין פלילי.

כאמור בביאור הנ"ל, בשלב זה אין ביכולתה של החברה להעריך את ההשפעות של החקירות, ממצאיהן ותוצאותיהן על החברה וכן על הדוחות הכספיים ועל האומדנים ששימשו בהכנת דוחות אלה, אם בכלל.

בנוסף, מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 11 בדבר תביעות שהוגשו כנגד החברה ואשר בשלב זה לא ניתן להעריך או לחשב את החשיפה בגינן.

סומך חייקין
רואי חשבון

27 במרס 2019

נתונים על המצב הכספי ליום 31 בדצמבר			
2017	*2018		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	באור	
נכסים			
1,769	527		מזומנים ושווי מזומנים
275	1,384	3.1	השקעות
685	699	3.3	לקוחות
172	201	3.3	חייבים אחרים
69	100	10.2.2	הלוואות שניתנו לחברות מוחזקות
43	-	12.2	יורוקום די.בי.אס בע"מ, צד קשור
202	-		השקעה באג"ח די.בי.אס
3,215	2,911		סך הכל נכסים שוטפים
121	152	3.3	לקוחות וחייבים
4,933	4,993	5	רכוש קבוע
224	227		נכסים בלתי-מוחשיים
**265	265		מוניטין
**6,693	5,557	9.2	השקעה בחברות מוחזקות
196	90	10.2.2	הלוואות שניתנו לחברות מוחזקות
-	294	2.3	נכסי זכויות שימוש
257	-		השקעה באג"ח די.בי.אס
141	126	3.2	השקעות שאינן שוטפות ואחרות
-	45	4.2	מיסים נדחים
-	58	12.6	נדל"ן להשקעה
12,830	11,807		סך הכל נכסים שאינם שוטפים
16,045	14,718		סך הכל נכסים

מידע כספי נפרד ליום 31 בדצמבר 2018

2017	*2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	באור
התחייבויות		
1,589	1,520	3.5
604	788	3.4
148	-	
223	524	
-	116	2.3.1
59	132	11
2,623	3,080	סך הכל התחייבויות שוטפות
10,223	9,630	3.5
570	815	10.2.1
229	404	
-	192	2.3.1
220	163	
36	-	4.2
11,278	11,204	סך הכל התחייבויות שאינן שוטפות
13,901	14,284	סך הכל התחייבויות
הון		
3,878	3,878	
384	384	
305	331	
(2,423)	(4,159)	
2,144	434	סך הכל הון
16,045	14,718	סך הכל התחייבויות והון

יהלי רוטנברג
סמנכ"ל כספים וחברה ומנהל כספים ראשי קבוצה

דודו מזרחי
מנהל כללי

שלמה רוב
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 27 במרס 2019

* ראו באור 2.3.1 בדבר אימוץ מוקדם של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 16 "חכירות"
** סיווג מחדש – המוניטין שנוצר ברכישת די.בי.אס מוצג בנפרד מאחר והינו מיוחס לחברה

הבאורים המצורפים למידע הכספי הנפרד מהווים חלק בלתי נפרד ממנו.

מידע כספי נפרד ליום 31 בדצמבר 2018

נתוני רווח והפסד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	*2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	באור
4,383	4,244	4,196	6 הכנסות
			הוצאות הפעילות
898	891	912	שכר עבודה
717	728	850	פחת והפחתות
705	677	596	7 הוצאות הפעלה וכלליות
(13)	(23)	614	8 הוצאות (הכנסות) תפעוליות אחרות, נטו
2,307	2,273	2,972	סך הוצאות הפעילות
2,076	1,971	1,224	רווח תפעולי
			הוצאות (הכנסות) מימון
475	439	502	הוצאות מימון
(30)	(36)	(32)	הכנסות מימון
445	403	470	הוצאות מימון, נטו
1,631	1,568	754	רווח לאחר הוצאות מימון, נטו
12	63	(1,633)	חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות, נטו
1,643	1,631	(879)	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
399	396	187	4.1 מסים על הכנסה
1,244	1,235	(1,066)	רווח (הפסד) לשנה המיוחס לבעלים של החברה

נתונים על הרווח הכולל לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
1,244	1,235	(1,066)	רווח (הפסד) לשנה
(15)	(8)	42	פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
1,229	1,227	(1,024)	סך הכל רווח (הפסד) כולל לשנה המיוחס לבעלים של החברה

* ראו באור 1.3.2 בדבר אימוץ מוקדם של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 16 "חכירות"

הבאורים המצורפים למידע הכספי הנפרד מהווים חלק בלתי נפרד ממנו.

נתונים על תזרימי המזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	*2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת			
1,244	1,235	(1,066)	רווח (הפסד) לשנה
התאמות:			
717	728	850	פחת והפחתות
(12)	(63)	1,633	חלק בהפסדי (רווחי) חברות מוחזקות, נטו
445	358	447	הוצאות מימון, נטו
(107)	(65)	(11)	רווח הון, נטו
399	396	187	הוצאות מיסים על הכנסה
(51)	61	(16)	שינוי בלקוחות ואחרים
(54)	2	30	שינוי בספקים וזכאים אחרים
(12)	11	73	שינוי בהפרשות
(72)	(37)	487	שינוי בהטבות לעובדים
(15)	6	5	שונים
27	(39)	19	מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת בגין עסקאות עם חברות בנות
(445)	(368)	(432)	מס הכנסה ששולם, נטו
2,064	2,225	2,206	מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה			
(76)	(110)	(113)	השקעה בנכסים בלתי מוחשיים והשקעות אחרות
132	94	152	תקבולים על חשבון מכירת רכוש קבוע
-	-	155	תמורה ממכירת מתחם סקיה
(905)	(276)	(2,324)	השקעה בפקדונות בבנקים ואחרים
1,003	547	1,233	תמורה מפרעון פקדונות בבנקים ואחרים
(758)	(715)	(742)	רכישת רכוש קבוע
-	-	(121)	תשלום דמי היתר ומס רכישה בגין מתחם סקיה
-	-	(80)	תשלום מס שבח בגין מכירת מתחם סקיה
-	-	(100)	השקעה בחברה בת – ראו ביאור 12.5
2	(12)	20	שונים
148	5	146	מזומנים נטו שנבעו מפעילות השקעה עם חברות בנות
(461)	-	-	תשלום מס בגין הלוואות בעלים
-	(20)	-	השקעה באג"ח די.בי.אס
-	194	-	תקבול מהשקעה באג"ח די.בי.אס
(915)	(293)	(1,774)	מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה

נתונים על תזרימי המזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (המשך)

2016	2017	*2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
תזרימי מזומנים מפעילות מימון			
2,161	2,517	891	הנפקת אגרות חוב וקבלת הלוואות
(1,444)	(1,363)	(1,544)	פרעון אגרות חוב והלוואות
(1,441)	(1,286)	(686)	דיבידנד ששולם
(381)	(381)	(419)	ריבית ששולמה
-	-	(99)	תשלום קרן וריבית בגין חכירה
(21)	-	(37)	שונים
305	229	220	מזומנים נטו ששימשו לפעילות שנבעו מפעילות מימון בגין עסקאות עם חברות בנות
(256)	(61)	-	תשלום ליורקום די.בי.אס בגין רכישת מניות והלוואות די.בי.אס
(1,077)	(345)	(1,674)	מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון
72	1,587	(1,242)	עליה (ירידה) נטו במזומנים ושווי מזומנים
110	182	1,769	מזומנים ושווי מזומנים ליום 1 בינואר
182	1,769	527	מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

* ראו באור 1.2.3 בדבר אימוץ מוקדם של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 16 "חכירות"

הבאורים המצורפים למידע הכספי הנפרד מהווים חלק בלתי נפרד ממנו.

1. באור כללי

להלן נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים של הקבוצה ליום 31.12.2018 (להלן - "דוחות מאוחדים"), המפורסמים במסגרת הדוחות התקופתיים, המיוחסים לחברה עצמה (להלן - "מידע כספי נפרד"), המוצגים בהתאם לתקנה 9 (להלן - "התקנה") והתוספת העשירית (להלן - "התוספת העשירית") לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים) התש"ל-1970 בעניין מידע כספי נפרד של התאגיד.

יש לקרוא את המידע הכספי הנפרד ביחד עם הדוחות המאוחדים.

במידע כספי נפרד זה -

"החברה" - "בזק" החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

"חברה כלולה", "חברה מאוחדת", "הקבוצה", "חברה מוחזקת", "בעל עניין": כהגדרתם של מונחים אלה במסגרת הדוחות הכספיים המאוחדים של הקבוצה לשנת 2018.

2. באור עיקרי המדיניות החשבונאית שיושמה במידע הכספי הנפרד

כללי המדיניות החשבונאית אשר פורטו בדוחות המאוחדים יושמו בעקביות לכל התקופות המוצגות במידע הכספי הנפרד על ידי החברה, לרבות האופן בו סווגו הנתונים הכספיים במסגרת הדוחות המאוחדים בשינויים המתחייבים מהאמור להלן:

2.1. הצגת הנתונים הכספיים

הנתונים על המצב הכספי, רווח והפסד, רווח והפסד כולל ותזרימי המזומנים, כוללים מידע הכלול בדוחות המאוחדים והמיוחס לחברה עצמה. יתרות ההשקעה ותוצאות הפעולות של חברות מוחזקות מטופלות לפי שיטת השווי המאזני. תזרימי מזומנים בגין פעילות שוטפת, פעילות השקעה ופעילות מימון בגין עסקאות עם חברות מוחזקות מוצגים בנפרד בנטו, במסגרת הפעילות הרלוונטית בהתאם למהות העסקה.

2.2. עסקאות בין החברה לחברות מוחזקות

2.2.1. הצגה

יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות הנובעות מעסקאות הדדיות, אשר בוטלו במסגרת הכנת הדוחות המאוחדים, הוצגו בנפרד מהיתרה בגין חברות מוחזקות והרווח בגין חברות מוחזקות, וביחד עם יתרות דומות מול צדדים שלישיים.

2.2.2. מדדה

עסקאות שבוצעו בין החברה לחברות מאוחדות שלה, נמדדו בהתאם לעקרונות ההכרה והמדדה הקבועים בתקני דיווח כספי בינלאומיים ("IFRS"). עקרונות אלו מתווים את הטיפול החשבונאי בעסקאות שנעשות מול צדדים שלישיים.

2.3. יישום לראשונה של תקנים חשבונאיים

2.3.1. החל מיום 1.1.2018 החברה מיישמת באימוץ מוקדם את תקן דיווח כספי בינלאומי "חכירות" (IFRS 16) (להלן – התקן)

למידע נוסף בדבר היישום לראשונה של התקן ראה באור 2.8.1 בדוחות המאוחדים.

הטבלאות להלן מרכזות את ההשפעות על הדוח על המצב הכספי ליום 31.12.2018 ועל דוח רווח והפסד ודוח תזרים מזומנים לשנת 2018, בהנחה שהמדיניות הקודמת של הקבוצה לגבי חכירות תפעוליות הייתה ממשיכה בתקופה זו. הנתונים המצורפים מתייחסים להשפעה על החברה בלבד ללא התייחסות לחברות המוחזקות.

השפעה על דוח על המצב הכספי ליום 31.12.2018

בהתאם לתקן IFRS 16	השינוי	בהתאם למדיניות הקודמת	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
294	294	-	נכסי זכויות שימוש
788	(12)	800	ספקים וזכאים
116	116	-	חלויות שוטפות של התחייבויות בגין חכירה
192	192	-	התחייבויות בגין חכירה שאינן שוטפות
434	(2)	436	הון

השפעה על דוח רווח והפסד לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2018

בהתאם לתקן IFRS 16	השינוי	בהתאם למדיניות הקודמת	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
596	(87)	683	הוצאות הפעלה וכלליות
850	84	766	הוצאות פחת והפחתות
1,224	3	1,221	רווח תפעולי
470	5	465	הוצאות מימון, נטו
754	(2)	756	רווח לאחר הוצאות מימון
(879)	(2)	(877)	רווח (הפסד) לפני מיסים על ההכנסה
187	-	187	מיסים על ההכנסה
(1,066)	(2)	(1,064)	רווח (הפסד) נקי

השפעה על דוח תזרים מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2018 :

בהתאם לתקן IFRS 16	השינוי	בהתאם למדיניות הקודמת	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
2,206	74	2,132	מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת
(1,774)	25	(1,799)	מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
(1,674)	(99)	(1,575)	מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון

2.3.2. לעניין יישום לראשונה של תקן IFRS 9 "מכשירים פיננסיים" ראו באור 2.8.2 בדוחות המאוחדים

2.3.3. תקנים חדשים שטרם אומצו

לעניין תקנים חדשים שטרם אומצו ראו באור 3.18 בדוחות המאוחדים.

3. באור מכשירים פיננסיים

3.1. השקעות לרבות נגזרים

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
275	1,366	פקדונות בבנק (1)
-	18	פקדון המשמש לביטחון בגין עסקאות גידור (2)
275	1,384	

(1) הפקדונות עומדים לפרעון עד לחודש אוקטובר 2019.

(2) פיקדון המשמש לביטחון בגין עסקאות גידור, עומד לפרעון בחודש דצמבר 2019.

3.2. השקעות שאינן שוטפות ואחרות

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
67	41	פקדון המשמש לביטחון בגין עסקאות גידור (1)
51	48	פיקדון בבנק המשמש למתן הלוואות לעובדי החברה (2)
23	37	נכס הרכשת לקוחות, נטו
141	126	

(1) פיקדון המשמש לביטחון בגין עסקאות גידור, עומד לפרעון בחודש דצמבר 2020.

(2) פיקדון בבנק למתן הלוואות לעובדי החברה ללא מועד פרעון.

3.3. לקוחות וחייבים אחרים

מועדי מימוש	ללא הצמדה	צמוד למדד המחירים	סך הכל
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
31 בדצמבר 2018			
נכסים שוטפים			
לקוחות	2019	699	-
חייבים אחרים ורשויות	2019	80	121
סה"כ נכסים שוטפים		779	121
נכסים לא שוטפים			
לקוחות, חייבים אחרים ורשויות	2020-2021	70	82
סה"כ נכסים לא שוטפים		70	82
31 בדצמבר 2017			
נכסים שוטפים			
לקוחות	2018	685	-
חייבים אחרים	2018	19	153
סה"כ נכסים שוטפים		704	153
נכסים לא שוטפים			
לקוחות וחייבים אחרים	2019-2020	18	103
סה"כ נכסים לא שוטפים		18	103

3.4. ספקים וזכאים אחרים לרבות נגזרים

ללא הצמדה (כולל פריטים לא כספיים)	צמוד למדד המחירים	במטבע חוץ או צמוד לו (בעיקר דולר)	סך הכל
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
31 בדצמבר 2018			
ספקים וזכאים	729	53	6
סה"כ נכסים וזכאים	729	53	6
31 בדצמבר 2017			
ספקים וזכאים	530	52	22
סה"כ נכסים וזכאים	530	52	22

3.5. אגרות חוב והלוואות

3.5.1. ההרכב

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
התחייבויות שוטפות		
911	913	חלויות שוטפות של אגרות חוב
678	607	חלויות שוטפות של הלוואות
1,589	1,520	
התחייבויות שאינן שוטפות		
5,842	5,537	אגרות חוב
4,381	4,093	הלוואות
10,223	9,630	
11,812	11,150	

3.5.2. תנאים וטבלת החזר חובות

31 בדצמבר 2017		31 בדצמבר 2018		
יתרה	בספרים	יתרה	בספרים	
ערך נקוב	מיליוני ש"ח	ערך נקוב	מיליוני ש"ח	
675	675	500	500	סה"כ הלוואות מבנקים לא צמודות, נושאות ריבית משתנה
2,597	2,622	2,117	2,136	סה"כ הלוואות מבנקים לא צמודות, נושאות ריבית קבועה
1,767	1,762	2,070	2,064	סה"כ הלוואות ממוסדות פיננסים לא צמודות, נושאות ריבית קבועה
5,039	5,059	4,687	4,700	סה"כ הלוואות
אגרות חוב שהונפקו לציבור:				
6,212	6,453	6,014	6,250	סה"כ אג"ח סדרות 6-10 שהונפקו לציבור
אגרות חוב שהונפקו למוסדות פיננסים:				
300	300	200	200	סה"כ אג"ח לא צמודות, נושאות ריבית קבועה שהונפקו למוסדות פיננסים
6,512	6,753	6,214	6,450	סה"כ אג"ח
11,551	11,812	10,901	11,150	סה"כ התחייבויות נושאות ריבית

לפרטים נוספים ראה באור 15 בדוחות המאוחדים, אגרות חוב, הלוואות ואשראי.

3.6 סיכון נזילות

להלן מועדי הפרעון החזויים של התחייבויות פיננסיות, כולל אומדן תשלומי ריבית (בהתבסס על נתוני מדד מחירים לצרכן וריבית הידועים ליום 31.12.2018):

ליום 31 בדצמבר 2018						
הערך בספרים	תזרים מזומנים חוזי	מחצית ראשונה 2019	מחצית שנייה 2019	2020	2021-2023	2024 ואילך
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
התחייבויות פיננסיות שאינן נגזרים						
ספקים וזכאים	684	684	379	305	-	-
הלוואה מחברת בת	815	975	-	28	439	480
הלוואות	4,700	5,339	371	386	828	1,533
אגרות חוב	6,450	7,135	138	926	1,050	1,907
התחייבויות פיננסיות מכשירים נגזרים						
חוזי אקדמה (על מדד המחירים לצרכן)	138	138	-	43	47	48
	12,787	14,271	888	1,688	1,953	3,920
					5,822	

3.7 סיכונים מטבע וסיכון מדד

לפרטים בדבר עסקאות הגנה על המדד שביצעה החברה במהלך שנת 2018, ראה באור 31.6 לדוחות המאוחדים. עסקאות אלה מוכרות חשבונאית כגידור תזרימי מזומנים.

4. באור מסים על הכנסה

4.1 כללי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
הוצאות מסים שוטפים		
411	366	275
הוצאות בגין השנה השוטפת		
(32)	54	-
התאמות בגין שנים קודמות על פי הסכם שומות		
379	420	275
סך הכל הוצאות מסים שוטפים		
הוצאות מסים נדחים		
20	9	(88)
יצירה והיפוך הפרשים זמניים		
-	(54)	-
התאמות בגין שנים קודמות על פי הסכם שומות		
-	21	-
היפוך הפרשים זמניים על פי הסכם שומות		
20	(24)	(88)
סך הכל (הכנסות) הוצאות מסים נדחים		
399	396	187
הוצאות מסים על הכנסה		

4.2 שינויים במשך השנה בנכסי מס והתחייבויות מסים נדחים שהוכרו

להלן ההרכב והשינויים שחלו במהלך השנה בנכסי מסים נדחים והתחייבויות מסים נדחים:

יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	נזקף לרווח והפסד	נזקף להון	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	נזקף לרווח והפסד	נזקף להון	יתרה ליום 1 בינואר 2017
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
246	1	102	143	(1)	(11)	155
(214)	-	(9)	(205)	-	19	(224)
13	(8)	(5)	26	-	16	10
45	(7)	88	(36)	(1)	24	(59)

5. באור רכוש קבוע

2017	2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
עלות		
16,221	16,394	יתרה ליום 1 בינואר
740	746	תוספות
-	(17)	העברה לנדליין להשקעה
(567)	(495)	גריעות
16,394	16,628	יתרה ליום 31 בדצמבר
פחת		
11,354	11,461	יתרה ליום 1 בינואר
635	669	פחת לשנה
(528)	(495)	גריעות
11,461	11,635	יתרה ליום 31 בדצמבר
4,933	4,993	עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר

למידע נוסף, ראה באור 10 לדוחות המאוחדים, רכוש קבוע.

6. באור הכנסות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
1,500	1,544	1,596	אינטרנט תשתית
1,392	1,281	1,156	טלפוניה קווית
1,069	975	977	תמסורת ותקשורת נתונים
203	230	260	שירותי ענן ודיגיטל
219	214	207	שירותים אחרים
4,383	4,244	4,196	

7. באור הוצאות הפעלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
189	185	143	אחזקת מבנים ואתרים*
195	188	183	שיווק וכלליות
130	118	108	קישוריות ותשלומים למפעילי תקשורת
72	73	83	שרותים ואחזקה על ידי קבלני משנה
72	69	37	אחזקת כלי רכב*
47	44	42	ציוד קצה וחומרים
705	677	596	

*ראו באור 2.3.1 בדבר אימוץ מוקדם של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 16 "חכירות"

8. הוצאות (הכנסות) תפעוליות אחרות, נטו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(107)	(65)	(11)	רווח מממוש רכוש קבוע (בעיקר נדל"ן)
96	23	547	הפרשה בגין סיום יחסי עובד-מעביד בפרישה מוקדמת
(2)	19	78	הוצאות (הכנסות) אחרות (בעיקר הפרשות לתביעות)
(13)	(23)	614	הכנסות תפעוליות אחרות, נטו

9. חברות מאוחדות

9.1 למידע בדבר השקעת החברה בחברת די.בי.אס ראה באור 14.2 בדוחות הכספיים המאוחדים.

9.2 חברות מאוחדות המוחזקות במישרין על ידי החברה :

השקעה בחברות מאוחדות (לפי שיטת השווי המאזני) ליום		זכויות החברה בהון	
31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
3,755	3,719	100%	פלאפון תקשורת בע"מ
801	777	100%	בזק בינלאומי בע"מ
33	39	100%	בזק אוניליין בע"מ
92	34	100%	וואלה! תקשורת בע"מ
2,012	*988	100%	די.בי.אס שירותי לוויין (1998) בע"מ
6,693	5,557		

*הסכום כולל את נכס המס בגין ההפסדים המועברים של די.בי.אס כמתואר בבאור 7.5 בדוחות המאוחדים. לעניין רישום ירידת ערך בהשקעה בגין חברת די.בי.אס ראה באור 11.4 בדוחות המאוחדים.

לחברות מאוחדות של החברה השקעות לא מהותיות בחברות מאוחדות נוספות. לפרוט בדבר הלוואות שהתקבלו וניתנו לחברות מאוחדות ראה באור 10.2 להלן.

10. באור התקשרויות ועסקאות מהותיות עם חברות מוחזקות

10.1 ערבויות

- 10.1.1 החברה ערבה כלפי בנקים בקשר לאשראי לבזק בינלאומי עד לגובה של 65 מיליון ש"ח במידה ויוענק.
- 10.1.2 החברה העמידה ערבות בנקאית לדי.בי.אס בגין הערבות שדי.בי.אס העמידה לטובת מדינת ישראל בהתאם לתנאי רישיון די.בי.אס. הערבות הינה בהתאם לשיעור החזקותיה העדכני בדי.בי.אס (100%) עד לגובה של כ-32 מיליון ש"ח (צמוד למדד המחירים לצרכן).
- 10.1.3 למידע בדבר ערבויות שהעמידה החברה לגופים שונים, ראה באור 21 לדוחות המאוחדים, בטחונות שעבדים וערבויות.
- 10.1.4 למידע בדבר מסגרת אשראי או השקעות בהן שהעמידה החברה לאחר תאריך המאזן בסכום כולל של 250 מיליון ש"ח הניתנים למשיכה על ידי די.בי.אס לתקופה של 15 חודשים ראה באור 12.4 להלן.

10.2 הלוואות בין חברות הקבוצה

10.2.1 הלוואות מחברות מוחזקות

להלן פירוט תנאי ההלוואות שנתקבלו מחברות מוחזקות (כפי שמוצגים בנתונים על המצב הכספי):

יתרה			
מיליוני ש"ח	מועדי פירעון	מספר תשלומים	שיעור ריבית
פלאפון			
815	2022-2025	4	3.48%
815			

10.2.2 הלוואות לחברות מוחזקות

להלן ריכוז יתרות ההלוואות שניתנו לחברות מוחזקות:

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
		הלוואות לזמן קצר וחלויות שוטפות
69	100	בזק בינלאומי
69	100	
		הלוואות שאינן שוטפות
95	90	בזק בינלאומי
6	-	בזק און ליין
95	-	די.בי.אס
196	90	
265	190	

להלן פירוט תנאי ההלוואות שניתנו לחברות מוחזקות (כפי שמוצגים בנתונים על המצב הכספי):

יתרה			
מיליוני ש"ח	מועדי פירעון	מספר תשלומים	שיעור ריבית
בזק בינלאומי			
190	2017-2021	3	2.61%
190			

10.3 הסכמים למתן שירותים

מתוקף היות החברה והחברות המוחזקות, ספקיות תקשורת, הן קשורות בהסכמים והסדרים למתן וקבלת שירותים שונים בתחום התקשורת כגון: הסכמי תמסורת, הסכמי קישוריות גומלין, הסכמי חיוב גביה, הסכמים שונים להסדרת שירותי תקשורת הניתנים על ידי שתי חברות במשותף, תחזוקת ציוד תקשורת, הסכמי משווקים, הסכמים לרכישת ציוד תקשורת, הסכמי שכירויות (בעיקר של מתקני תקשורת), הסכמי שיתופי פעולה ופרסום באתרי אינטרנט של חברות מאוחדות ועוד. כמו כן, החברה התקשרה בהסכם שירותי ניהול עם החברות המוחזקות. תנאי ההסכמים למתן שירותים כאמור נקבעו על פי תעריפי שוק מקובלים לשירותים מסוג זה.

להלן פרוט העסקאות והיתרות המאזניות הכלולות בספרי החברה:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
עסקאות			
הכנסות			
116	79	81	פלאפון
197	206	225	בזק בינלאומי
4	3	4	די.בי.אס
3	2	3	אחרים
320	290	313	סך הכל
הוצאות			
35	39	33	פלאפון
26	34	21	בזק בינלאומי
3	3	3	אחרים
64	76	57	סך הכל
יתרות חוב (התחייבות) לחברה			
12	9		פלאפון
46	50		בזק בינלאומי
1	1		די.בי.אס
59	60		סך הכל

למידע נוסף, ראה באור 30 לדוחות המאוחדים, עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.

10.4 דיבידנדים

פרטים בדבר דיבידנדים מחברות מאוחדות שנתקבלו:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
92	84	61	פלאפון תקשורת בע"מ
142	133	102	בזק בינלאומי בע"מ
* 434	-	-	וואלה! תקשורת בע"מ
668	217	163	

* הדיבידנד התקבל באמצעות קיזוז הלוואה שקיבלה החברה מחברת וואלה בשנת 2014 שעמדה לפירעון באותו מועד.

11. באור התחייבויות תלויות

11.1 במהלך העסקים השוטף הוגשו כנגד החברה תביעות משפטיות או תלויים ועומדים נגדה הליכים משפטיים שונים (להלן בסעיף זה: "תביעות משפטיות").

לדעת הנהלת החברה, המתבססת, בין היתר, על חוות דעת משפטיות באשר לסיכוי התביעות המשפטיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות בסך של כ- 132 מיליוני ש"ח, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החשיפה כתוצאה מהתביעות המשפטיות כאמור.

בנוסף, הוגשו כנגד החברה בקשות להכיר בתביעות כתובענות ייצוגיות אשר בגינן קיימת לחברה חשיפה נוספת מעבר לאמור לעיל, לנוכח העובדה שלא צוין בתביעה סכום תביעה מדויק.

ליום 31.12.2018:

יתרת ההפרשה	* סכום החשיפה הנוספת אשר ההסתברות להתממשותה אינה צפויה	* סכום החשיפה בגין תביעות שטרם ניתן להעריך את סיכוייהן
מיליוני ש"ח		
132	1,246	4,124 (1) (2)

* צמוד למדד המחירים לצרכן ולפני תוספת ריבית

(1) כולל חשיפה בסך 2 מיליארד ש"ח בגין בקשה לאישור תביעה ייצוגית של בעלת מניות נגד החברה ונושאי משרה בחברה בה נטען למחדלי דיווח של החברה בעניין השוק הסיטונאי והפחתת דמי קשרי גומלין אשר הוערכה על ידי התובעת בסך של כ- 1.1 מיליארד ש"ח או כ- 2 מיליארד ש"ח (בהתאם לשיטת חישוב הנזק שתקבע). ביום 27.8.2018 בית המשפט אישר את התובענה כייצוגית. ביום 28.10.2018 הגישה החברה בקשה לדיון חוזר בהחלטת האישור. בהמשך לכך בית המשפט החליט לעכב את ההליכים עד לאחר הכרעה בבקשה לדיון חוזר.

(2) שתי בקשות לאישור תביעה ייצוגית בהיקף כולל של כ- 1.8 מיליארד ש"ח שהוגשו בחודש יוני 2017 כנגד החברה, נושאי משרה בקבוצה וכן חברות מקבוצת בעלת השליטה בחברה בעניין עסקת רכישת מניות די.בי.אס על ידי החברה מיורקום די.בי.אס בע"מ. בהתאם להחלטת בית המשפט צפויה הגשת בקשה מאוחדת חלף שתי בקשות אלה. ההליך עוכב לנוכח החקירה המתוארת בבאור 1.2 בדוחות הכספיים המאוחדים. בית המשפט אישר את בקשת היועץ המשפטי לממשלה לשוב ולעדכן את בית המשפט עד ליום 1.4.2019 בנוגע להמשך ניהול ההליכים בראי החקירה המתנהלת.

11.2 במהלך שנת 2017 וכן ביוני 2018 הוגשו על ידי בעלי מניות של החברה כנגד החברה ודי.בי.אס בקשות לגילוי מסמכים לפני הגשת בקשה לאישור תביעה נגזרת בהתאם לסעיף 198א לחוק החברות, בנוגע לעסקת בעלי ענין בין די.בי.אס וחברת חלל ובנוגע לעסקת רכישת מניות די.בי.אס על ידי החברה. בהמשך לבקשות של רשות ניירות ערך, לנוכח החקירה ההליכיים מעוכבים, בשלב זה, עד ליום 1.4.2019.

יצוין כי בנוסף לבקשות אלו תלויה ועומדת נגד החברה, בעל שליטה בה בזמן הרלוונטי ודירקטורים בזמנים הרלוונטיים, בקשה משנת 2015 לאישור תביעה נגזרת בעניין התקשרות בעסקה לרכישת מלוא החזקות והלוואות בעלים של יורוקום די.בי.אס בדי.בי.אס על ידי החברה. בהמשך לעמדת רשות ניירות ערך הורה בית המשפט על עיכוב ההליכים בתיק עד ליום 31.12.2018 וביום זה הוגשה הודעה מטעם רשות ניירות ערך המבקשת ארכה נוספת של 90 יום.

11.3 בחודש דצמבר 2017 הוגשה בבית משפט במדינת ניו יורק בארצות הברית בקשה לאישור תביעה ייצוגית מתוקנת בעניין עסקת רכישת מניות די.בי.אס על ידי החברה מיורוקום די.בי.אס בע"מ. זאת בהמשך לבקשה דומה שהוגשה במקור בשם בעלי ניירות ערך של חברת בי-קומיוניקיישנס (בעלת שליטה בחברה) כנגד בי-קומיוניקיישנס ונושאי משרה בה. במסגרת התביעה המתוקנת צורפו לרשימת הנתבעים לראשונה, בין השאר, גם די.בי.אס וכן נושאי משרה (בהווה ובעבר) בדי.בי.אס ובחברה. החברה עצמה לא צורפה להליך. בחודש יולי 2018 הוגשו על ידי המשיבים בקשות לסילוק הבקשה והתביעה על הסף. בקשת בי-קומיוניקיישנס אושרה חלקית. טרם ניתנו החלטות בבקשות האחרות.

11.4 בחודש פברואר 2018 הוגשה בקשה לאישור תביעה כתביעה נגזרת כנגד החברה כמשיבה פורמלית, וכן כנגד דירקטורים של החברה בזמנים הרלבנטיים לבקשה וכנגד בעלי השליטה בשרשור בחברה בזמנים הרלוונטיים לבקשה. עניינה של הבקשה הינו התקשרות החברה בהסכם שומה עם רשות המיסים אשר נחתם ביום 15.9.2016 ואשר לפיו שילמה החברה לרשות המיסים מס בגין הכנסות מימון מהלוואות לחברת די.בי.אס בסך של כ- 462 מיליון ש"ח, כאשר מנגד הוסכם, בין השאר, כי הפסדי די.בי.אס בגין הוצאות מימון בגין הלוואות בעלים של החברה לדי.בי.אס יוכרו במלואם לחברה לאחר ביצוע מיזוג בין החברה לבין די.בי.אס. לבקשת רשות ני"ע ההליך עוכב לנוכח החקירה עד ליום 31.12.2018 והוגשה על ידה בקשה להארכת תקופת העיכוב עד ליום 1.4.2019.

11.5 לאחר תאריך הדוחות הכספיים הסתיימו תביעות שהחשיפה בגין הייתה 313 מיליון ש"ח.

למידע נוסף בדבר התחייבויות תלויות ראה באור 19 בדוחות המאוחדים.

12. אירועים במהלך תקופת הדוח ולאחריה

12.1 בדבר חקירת רשות ניירות ערך והמשטרה ראה באור 1.2 בדוחות המאוחדים
12.2 התמורה המותנית השניה ליורוקום די.בי.אס על פי תוצאותיה העסקיות של די.בי.אס. ראה באור 14.2.1 בדוחות המאוחדים ואומדן השווי ההוגן של הסכום שצפוי שיוחזר לה מעודף המקדמות ששילמה.

12.3 לעניין הפסד מירידת ערך בגין חברת די.בי.אס ראה באור 11.4 בדוחות המאוחדים
12.4 ביום 13.2.2019 העמידה החברה לדי.בי.אס מסגרת אשראי או השקעות בהון בסכום כולל של 250 מיליון ש"ח הניתנים למשיכה על ידי די.בי.אס לתקופה של 15 חודשים מיום זה. ככל שהתמיכה תינתן בדרך של אשראי, מועד הפירעון של האשראי האמור לא יקדים את תום תקופת המסגרת.
בחודש מרס 2019 בוצעה השקעה של החברה בסך של 70 מיליון ש"ח, בהתאם לכתב התחייבות כאמור לעיל.

12.5 לעניין המרת הלוואה שניתנה לדי.בי.אס להון והשקעה נוספת של החברה בהון די.בי.אס ראו באור 14.2.2 בדוחות המאוחדים.

12.6 לעניין התקשרות החברה בהסכם למכירת נכס מקרקעין "סקיה" ראו באור 13 בדוחות המאוחדים.

12.7 למידע בדבר פרישת עובדים ראו באור 18.5 בדוחות המאוחדים.

12.8 לעניין הגדלת הון המניות של החברה ראו באור 22.1 בדוחות המאוחדים

12.9 לעניין הגשת בקשה לקבלת היתר לפרסום תשקיף ראו באור 33.3 בדוחות המאוחדים

**פרק ד'
פרטים נוספים על התאגיד
ושאלון ממשל תאגידי
לתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018**

1. **תקנה 10א: תמצית דו"חות על הרווח הכולל לכל אחד מהרבעונים לשנת הדיווח**
ראו סעיף 1.3 לדוח הדירקטוריון המצורף בחלק השני של דוח זה.

2. **תקנה 10ג: שימוש בתמורת ניירות ערך**

א. ביום 3.12.2018 הקצתה החברה 550,000,000 אגרות חוב (סדרה 9) של החברה, על דרך של הרחבת סדרה נסחרת, בהתאם לדוח הקצאה פרטית מיום 15.1.2018 (מס' אסמכתא: 2018-004515). התמורה הכוללת (ברוטו), שהתקבלה על ידי החברה בגין הקצאת אגרות החוב (סדרה 9), הסתכמה בסך כולל של 578,325,000 ₪ ("תמורת ההנפקה") והיא בוצעה לפי שער של 1.0515 ש"ח לאגרת חוב אחת, המשקף שיעור תשואה שנתית של כ - 2.7%. יתר פרטי ההנפקה ותנאיה מפורטים בדיווח המידי הנ"ל של החברה מיום 15.1.2018.

3. **תקנה 11: רשימת השקעות בחברות בת לתאריך הדוח על המצב הכספי¹**

שם החברה	שם המחזיק	סוג המניה	מס' מניות מוחזקות	סה"כ ע.נ.	שעור ההחזקה בהון המונפק ובזכויות ההצבעה	שעור ההחזקה בזכות למנות דירקטורים	ערך בדוח הכספי הנפרד של החברה ² (מיליוני ש"ח)
פלאפון תקשורת בע"מ ("פלאפון")	החברה	רגילות ש"ח	302,460,000	302,460,000	100%	100%	3,719
בזק בינלאומי בע"מ ("בזק בינלאומי")	החברה	רגילות ש"ח 0.1	1,136,986,301	113,698,630	100%	100%	967
די.בי.אס שירותי לוויין (1998) בע"מ ("די.בי.אס")	החברה	רגילות ש"ח	36,117	36,117	100%	100%	987
וואלה תקשורת בע"מ ("וואלה")	החברה	רגילות ללא ערך נקוב	47,340,970	-	100%	100%	34
בזק אונליין בע"מ ("בזק אונליין")	החברה	רגילות ללא ערך נקוב	1,170,000	-	100%	100%	39

4. **תקנה 12: שינויים בהשקעות בחברות בת בתקופת הדו"ח**

תאריך השינוי	מהות השינוי ³	שם החברה	סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)
25.2.2018	המרת אג"ח די.בי.אס שהוחזקו בידי החברה להון	די.בי.אס ⁴	461
5.7.2018	המרת הלוואה שהועמדה לדי.בי.אס בידי החברה להון	די.בי.אס ⁴	97
5.7.2018	השקעה בהון חברת די.בי.אס	די.בי.אס ⁴	100
5.2.2018	פירעון הלוואות שהעמידה החברה לבזק בינלאומי	בזק בינלאומי	10
11.2.2018	פירעון הלוואה שהעמידה החברה לבזק בינלאומי	בזק בינלאומי	42
10.5.2018	פירעון הלוואות שהעמידה החברה לבזק בינלאומי	בזק בינלאומי	17
12.2.2018	העמדת הלוואה	בזק בינלאומי	95
1.8.2018	פירעון הלוואות שהעמידה החברה לבזק אונליין	בזק אונליין	6

¹ לפירוט בדבר חברות מאוחדות נוספות המוחזקות במישרין או בעקיפין על ידי החברה ראו באור 9 למידע כספי נפרד המצורף לדוח.

² הערכים המצורפים כוללים הלוואות שהועמדו לבזק בינלאומי בסך של כ-190 מיליוני ש"ח. לפרטים בדבר ההלוואות, תנאיהן, מועדי הפירעון, וכן המרת הון והלוואות שהועמדו לחברות מוחזקות אחרות ראו באור 10.2 למידע כספי נפרד המצורף לדוח התקופתי.

³ סכומי הפירעון המפורטים בתקנה זו מתייחסים לסכומי הקרן בלבד.

⁴ לפרטים בדבר המרת אגרות החוב של די.בי.אס שהוחזקו בידי החברה והמרה של ההלוואה של החברה לדי.בי.אס להון, ראו באור 14.2 לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר רישום ירידת ערך בהשקעה בחברת די.בי.אס ראו באור 11.4 לדוחות הכספיים.

5. תקנה 13: הכנסות של חברות בנות והכנסות התאגיד מהן לתאריך הדוח על המצב הכספי (במיליוני ש"ח)

שם החברה	רווח (הפסד) לתקופה	רווח (הפסד) כולל לתקופה	דיבידנד	דמי ניהול	הכנסות ריבית
פלאפון	24	25	61	3	-
בזק בינלאומי	77	79	102	1.5	5
די.בי.אס	(1,148)	(1,148)	-	1	2
וואלה	(45)	(44)	-	-	-
בזק אוניליין	7	7	-	-	-

6. תקנה 20: מסחר בבורסה

- א. בשנת 2018 נרשמו למסחר 550,000,000 ש"ח ערך נקוב אגרות חוב (סדרה 9), בעקבות הנפקה לציבור בדרך של הרחבת סדרה שביצעה החברה בדצמבר 2018.
- ב. בתקופת הדוח, לא חלה הפסקה במסחר בניירות הערך של החברה הרשומים למסחר, למעט הפסקות מסחר קצובות עקב פרסום דיווחים מהותיים.

7. תקנה 21: תגמולים לבעלי עניין לנושאי משרה בכירה

להלן פירוט התגמולים בגין 2018, כפי שהוכרו בדוחות הכספיים לשנת 2018, לכל אחד מבעלי התגמולים הגבוהים ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה בחברה או בתאגיד שבשליטתה, ואשר ניתנו לו בקשר עם כהונתו בחברה או בתאגיד שבשליטתה (עלות מעביד ועל בסיס שנתי). יודגש, כי הסכומים המצוינים בטבלה הם הסכומים שהוכרו בדוחות הכספיים לשנת 2018, אך חלק מהתשלומים בפועל לחלק מנושאי המשרה כוללים סכומים שהוכרו בדוחות כספיים קודמים וחלקם מותנים בתנאים כמפורט להלן.

סעיף להלן	סה"כ (באלפי ש"ח)	תגמולים (באלפי ש"ח)				פרטי מקבל התגמולים				
		אחר (דמי ניהול)	תשלום מבוטס מניות	מענק ⁶	שכר ⁵	שיעור החזקה בהון התאגיד	היקף משרה	מין	תפקיד	שם
א	4,219	-	-	2,075	2,144	-	מלאה	זכר	מנכ"ל בזק בינלאומי לשעבר	מוטי אלמליח
ב	3,458	-	-	1,086	2,372	-	מלאה	זכר	מנכ"ל וואלה	אילן ישועה ⁷
ג	3,406	-	-	1,373	2,033	-	מלאה	זכר	מנכ"ל פלאפון די.בי.אס, ובזק	רן גוראון

⁵ סכומי השכר כוללים את עלות השכר והרכיבים הנלווים לשכר, לרבות הטבות ותנאים סוציאליים, כגון כיסוי הוצאות טלפון, רכב צמוד מסוג הנהוג בקבוצה (עלות ליסינג או הוצאות פחת רכב), קרן השתלמות (ביחס לחלק מהמנהלים), הפקדה בקרן פנסיה והפקדות בשל סיום יחסי עובד-מעביד (לגבי עובדים הכפופים לסעיף 14 לחוק הפיצויים), החזר הוצאות ומכסת ימי חופשה, מחלה והבראה שנתית כמקובל, הוצאות בגין שי לחג לעובד (הסכום המגולם), אגרות בגין חברות בארגונים מקצועיים ששולמו בעבוד העובד (שלא בתחום העיסוק של העובד) וכן, ככל שהועמדה הלוואה לעובד – שווי ההטבה הגלומה בריבית שנושאת ההלוואה.

⁶ סכומי המענק המופיעים בטבלה הינם כפי שהוכרו בדוחות לשנת 2018 וכוללים מענק מותנה ביצועים וכן מענקים מיוחדים (לפרטים ביחס לכל אחד מנושאי המשרה ר' פירוט בסעיפים א'-ז' שאחרי הטבלה להלן), הכל בהתאם למדיניות התגמול של החברה. המענק תלוי הביצועים המופיע בטבלה הינו בגין שנת 2018 (טרם שולם לנושאי המשרה הבכירה למועד הדוח) והוא כולל חלק מותנה שישולם בפועל לנושאי המשרה הנ"ל ע"פ החלוקה המתוארת בביאורים לטבלה. במהלך 2018 שולמו לחלק מנושאי המשרה הנ"ל מענקים בגין שנת 2017, אשר סכומם [לרבות חלק מותנה שלא שולם בפועל בשנת 2018, אלא ישולם בפועל בשנת 2019 (ככל שישנו)] נכלל בטבלה המקבילה בדו"ח השנתי של החברה לשנת 2017 (שפורסם ביום 29.3.2018).

⁷ רכיב השכר של מר ישועה הכלול בטבלה, כולל הפרשה בסך של כ- 826 אלפי ש"ח, בגין תקופת הסתגלות הקבועה בהסכם ההעסקה מיום 29.10.2006. לפיו, התקופה הנ"ל כוללת תשלום בגין חודש עבודה אחד בשנה (ממועד החתימה) ועד מקסימום של 6 חודשי הסתגלות להם יהיה זכאי החל מתחילת השנה השישית לעבודתו. מאחר שטרם נרשמה הפרשה בגין תקופת ההסתגלות האמורה עד למועד הדוח, ההפרשה הנ"ל נרשמה כעת.

									בינלאומי הנוכחי ⁸	
ד	2,575	2,575	-	-	-	-	75%	תאגיד	שירותי ניהול, לרבות העמדת שירותי יו"ר דירקטוריון ע"י מר שלמה רודב	חברה ישראלית לספנות והספקה בע"מ ⁹
ה	2,189	-	-	850	1,339	-	מלאה	זכר	מנכ"ל די.בי.אס לשעבר	רון אילון
ו	1,976	-	-	453	1,523	-	מלאה	זכר	סמנכ"ל החטיבה העסקית	יעקב פז
ז	1,808	-	-	402	1,406	-	מלאה	זכר	מנכ"ל החברה	דודו מזרחי ¹⁰

להלן פירוט אודות תנאי ההתקשרות עם בעלי העניין ונושאי המשרה המופיעים בטבלה שלעיל:

א. מוטי אלמליח

הועסק כמנכ"ל החברה הבת, בזק בינלאומי, במסגרת הסכם העסקה אישי מיום 28.5.14 ועד ליום 31.12.18 ("מועד סיום ההעסקה כמנכ"ל בזק בינלאומי", בהתאמה). החל מיום 1.1.18 ועד למועד סיום ההעסקה כמנכ"ל בזק בינלאומי, עמדה משכורתו החודשית (ברוטו) של מנכ"ל בזק בינלאומי לשעבר על סך של 125 אלפי ש"ח. החל ממועד 1.1.19 התמנה מר אלמליח כ- COO בבזק בינלאומי באותם תנאי העסקה.

יעדי הבונוס של מנכ"ל בזק בינלאומי לשעבר לשנת 2018 נקבעו מראש ע"י דירקטוריון החברה בחודש פברואר 2018, לאחר אישור דירקטוריון בזק בינלאומי ואישור ועדת התגמול של החברה וכללו: יעד EBITDA לבזק בינלאומי שמשקלו 30% בחישוב הבונוס; יעד תזרים מזומנים חופשי לבזק בינלאומי שמשקלו 30%; יעד רווח נקי לבזק בינלאומי שמשקלו 20%; ויעד הערכת יו"ר דירקטוריון בזק בינלאומי, שמשקלו 20%. תנאי הסף לקבלת הבונוס היה כי תוצאות ה-FFO של בזק בינלאומי לשנת 2018 (235 מיליון ש"ח), לא ירדו ביותר מ-20% מהיעד שנקבע לכך בתקציב ה-FFO של בזק בינלאומי בשנת 2018 – תנאי זה התקיים. שיעור עמידת מנכ"ל בזק בינלאומי במכלול יעדי הבונוס לשנת 2018 עמד על כ-122%. בהתאם, הבונוס שיוענק למנכ"ל בזק בינלאומי לשעבר בגין שנת 2018, הינו בהיקף של כ-122% מהשכר השנתי. 40% מהזכאות לגמול בגין עמידה ביעד ה-EBITDA בשנת 2018, ישולמו בפועל רק בשנת 2020 (לאחר מועד אישור הדוחות הכספיים לשנת

2019) ורק אם יושג יעד ה-EBITDA המינימאלי שנקבע על ידי הדירקטוריון ביחס לשנת 2019. יצוין, כי בשנת הדוח עודכן הסכם ההעסקה של מנכ"ל בזק בינלאומי לשעבר, בהתאם למדיניות התגמול של החברה, כך שיכלול תשלום במועד עזיבתו את בזק בינלאומי בפועל של מענק פרישה בגובה שתי משכורות, דהיינו בסך של כ-317.5 אלפי ₪ (הכולל בטבלה לעיל ברכיב המענק בגין שנת 2018). ההסכמה על מענק הפרישה למנכ"ל בזק בינלאומי לשעבר הוענקה לאור כך שכיחן במשך כ-4 שנים בתפקידו בבזק בינלאומי, בהצלחה רבה ובתנאים קשים ולא שגורתיים, תוך מתן מענה הולם במהלך תקופה זו, ובהחלטה להעניק את מענק הפרישה נשקלו על ידי דירקטוריון בזק בינלאומי, ועדת התגמול של החברה ודירקטוריון החברה תרומת מנכ"ל בזק בינלאומי לשעבר לבזק בינלאומי במשך כל תקופת עבודתו, ביצועי בזק בינלאומי במהלך תקופת כהונתו, שהיו גבוהים לאורך התקופה כמכלול, ותרומתו של מנכ"ל בזק בינלאומי לשעבר לביצועים הללו, וכן נסיבות הפרישה וביצוע חפיפה מסודרת בהעברת תפקידו, בשיתוף פעולה מלא עם הנהלת בזק בינלאומי הנכנסת לרבות הסכמתו להישאר בתפקיד COO בחברה.

⁸ בשנת הדוח כיהן מר גוראון כמנכ"ל פלאפון, והחל מיום 1.8.2018 גם כמנכ"ל די.בי.אס. לאחר שנת הדוח, החל מיום 1.1.2019, מכהן מר גוראון גם כמנכ"ל בזק בינלאומי. לפרטים נוספים ראו סעיף 7ל להלן.

⁹ סכום דמי הניהול של ספנות כולל יצירת הפרשה בגין הודעה מוקדמת בת 60 יום, וכן כולל גמול בסך של כ-66 אלפי ש"ח בגין כהונה במשך כחודשיים בטרם תחילת העמדת שירותי יו"ר הדירקטוריון, כדירקטור שאינו דירקטור חיצוני ו/או בלתי תלוי, בהתאם לתעריפים המרביים הקבועים בתוספת הרביעית לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התשי"ס - 2000 (ולא מכוח הסכם הניהול), הכל בהתאם לאישור האסיפה הכללית של בעלי המניות של החברה מיום 17.9.2018.

¹⁰ סכום רכיב השכר של מר מזרחי הכולל בטבלה, כולל יצירת הפרשה בגין הודעה מוקדמת.

¹¹ funds from operation (FFO) – מקורות מפעילות – תזרים מזומנים מפעילות שוטפת, כהגדרתו בדו"ח על תזרימי המזומנים, לפני שינויים בהון חוזר ולפני שינויים בסעיפי רכוש והתחייבות אחרים. מדד ה- FFO משקלל בתוכו את הביצועים ביחס ליעדים המדידים שתוארו לעיל ועשוי שיהיה כפוף לניטרולים בגין אירועים שנקבעו ופורטו במדיניות התגמול.

ב. אילן ישועה

מועסק כמנכ"ל החברה הבת, וואלה, החל מיום 29.10.2006, במסגרת הסכם העסקה אישי מיום 29.10.2006 (בסעיף זה: "**הסכם העסקה**"). החל מיום 1.1.16, עומדת משכורתו החודשית הכוללת (ברוטו) של מנכ"ל וואלה על סך של 95 אלפי ש"ח. ההתקשרות הינה לתקופה בלתי מוגבלת, עם זכות לכל צד להביאה לקיצה בכל עת בהודעה מוקדמת של 4 חודשים מראש. יעדי הבונוס של מר ישועה לשנת 2018 כמנכ"ל וואלה נקבעו מראש ע"י דירקטוריון וואלה בחודש פברואר 2018 וכללו: ¹² יעד יוניקים אפליקציות בלבד שמשקלו 12.5% בחישוב הבונוס; יעד דפים נצפים לעמוד אייטס שמשקלו 12.5%; יעד EBITDA שמשקלו 25%; יעד תזרים מזומנים חופשי שמשקלו 12.5%; יעד עמידה בגאנט השקות שמשקלו 12.5%; יעד עמידה בתקציב הוצאות שמשקלו 12.5%; ויעד הערכת יו"ר דירקטוריון וואלה שמשקלו 12.5%. הבונוס שיוענק למנכ"ל וואלה בגין שנת 2018, הינו בהיקף של 95% מהשכר השנתי. יצוין, כי מדיניות התגמול של החברה חלה בהתאם להוראותיה ביחס למנכ"לים בחברה ובחברות הבנות המהותיות (כהגדרתן במדיניות התגמול) ולסמנכ"לים בחברה. וואלה אינה מוגדרת כחברה בת מהותית ולפיכך הגמול למנכ"ל וואלה אינו כפוף למדיניות התגמול של החברה והוענק לו בהתאם לעקרונות התגמול שאושרו ע"י דירקטוריון וואלה.

ג. רן גוראון

מועסק כמנכ"ל החברה הבת, פלאפון, החל מיום 8.11.2015, במסגרת הסכם העסקה אישי מיום 15.11.2015, שחודש ביום 27.12.18 (בסעיף זה: "**הסכם העסקה**"). ביום 1.8.2018 החל לכהן גם כמנכ"ל די.בי.אס, ולאחר שנת הדוח, החל מיום 1.1.2019, החל לכהן גם כמנכ"ל בזק בינלאומי (פלאפון, די.בי.אס ובזק בינלאומי יקראו יחד בסעיף זה – "**החברות הבנות**"). החל מיום 1.1.17 ועד ליום 31.12.2018, עמדה משכורתו החודשית הכוללת (ברוטו) של מר גוראון על סך של 125 אלפי ש"ח והחל מיום 1.1.2019, עומדת משכורתו החודשית הכוללת (ברוטו), עבור כהונתו כמנכ"ל שלוש החברות הבנות, על סך של 150 אלפי ש"ח. ההתקשרות הינה לתקופה בלתי מוגבלת, עם זכות לכל צד להביאה לקיצה בכל עת בהודעה מוקדמת של 6 חודשים מראש על ידי מי מהצדדים, וזאת בתנאי כי המנכ"ל הועסק לפחות שנה בתפקיד. אם המנכ"ל יועסק פחות משנה בתפקיד: סיום ההתקשרות על ידי החברה יהיה בהודעה מוקדמת של 3 חודשים ועל ידי המנכ"ל של 6 חודשים מראש ודירקטוריון פלאפון יהיה רשאי לקצר את תקופת ההודעה המוקדמת הנ"ל לפי שיקול דעתו. יעדי הבונוס של מר גוראון לשנת 2018 כמנכ"ל פלאפון נקבעו מראש ע"י דירקטוריון החברה בחודש פברואר 2018, לאחר אישור דירקטוריון פלאפון ואישור ועדת התגמול של החברה וכללו: יעד EBITDA לפלאפון שמשקלו 30% בחישוב הבונוס; יעד תזרים מזומנים חופשי לפלאפון שמשקלו 20%; יעד רווח נקי של פלאפון שמשקלו 10%; יעד תוספת מנויים נטו שמשקלו 20%; ויעד הערכת יו"ר דירקטוריון פלאפון שמשקלו 20%. תנאי הסף לקבלת הבונוס היה כי תוצאות ה-EBITDA של פלאפון לשנת 2018 (399 מיליון ש"ח) לא ירדו ביותר מ-40% מתוצאות ה-EBITDA של פלאפון בשנת 2017 - תנאי זה התקיים. שיעור עמידת מנכ"ל פלאפון במכלול יעדי הבונוס לשנת 2018 עמד על כ-91.1% בפלאפון. בהתאם, הבונוס שיוענק למנכ"ל פלאפון בגין שנת 2018, הינו בהיקף של כ-91.1% מהשכר השנתי. 40% מהזכאות לגמול בגין עמידה ביעד ה-EBITDA בשנת 2018 ישולמו בפועל רק בשנת 2020 (לאחר מועד אישור הדוחות הכספיים לשנת 2019) ורק אם יושג יעד ה-EBITDA המינימאלי שנקבע ביחס לשנת התקציב 2019. יצוין, כי לצורך חישוב העמידה ביעדים בגין שנת 2018 נוטרלו מחישוב העמידה ביעד ה-EBITDA, בדרך של הענקת מענק בשיקול דעת, הוצאות פרישה לעובדים מעבר לקבוע בתקציב פלאפון לשנת 2018.

ד. חברה ישראלית לספנות והספקה בע"מ (שירותי ניהול באמצעות מר שלמה רודב)

חברה ישראלית לספנות והספקה בע"מ ("**ספנות**"), אשר 50% מאמצעי השליטה בה מוחזקים על ידי מר שלמה רודב, מספקת לחברה שירותי ניהול, באמצעות מר שלמה רודב ("**מר רודב**") החל מיום 30.4.18 ולתקופה בלתי קצובה. הצדדים יוכלו לסיים את ההתקשרות בהסכם הניהול בהודעה מוקדמת בת 60 ימים, מראש ובכתב. על אף האמור לעיל, ככל ומר רודב יחדל לכהן כדירקטור, לרבות במקרה בו מינויו לא חודש במסגרת האסיפה הכללית של בעלי המניות של החברה, החברה תהיה רשאית לסיים את הסכם הניהול באופן מיידי ומר רודב יעניק ליו"ר דירקטוריון הבא בנעליו חפיפה כמקובל. בהתאם לתנאי הסכם הניהול שנחתם בין ספנות לבין החברה, ספנות תעניק לחברה שירותים, במסגרתם מכהן מר רודב כיו"ר דירקטוריון החברה בהיקף של 75% משרה, ובתוך כך (1)

¹² יצוין, כי בעת קביעת יעדי התגמול למנכ"ל וואלה לשנת 2018, נקבע יעד נוסף במשקל 10% שהותנה בהתקיימותם של תנאים מסוימים שאינם תלויים בהנהלת וואלה. בפועל לא התקיימו התנאים הנ"ל, ודירקטוריון וואלה אישר את שינוי מבנה היעדים, בדרך של הענקת מענק בשיקול דעת, באופן בו יבוטל היעד האמור ומשקלו יחולק בין יתר היעדים, כפי שנקבע בעת אישור היעדים שיעשה במקרה של ביטול היעד.

שירותי הניהול יכללו ניווט החברה והתווית אסטרטגיית הפעולה שלה, תוך יישום האסטרטגיה שנקבעה על ידי דירקטוריון החברה; (2) שירותי הניהול יכללו קידום החברה ופיתוחה ו- (3) מר רודב יבצע, בין היתר, את התפקידים המוטלים על יו"ר דירקטוריון בהתאם להוראות הדין ("שירותי הניהול"). מובהר כי השירותים ניתנים על ידי מר רודב בלבד וכי בין מר רודב לבין החברה לא מתקיימים יחסי עובד-מעביד. בגין מתן שירותי הניהול כאמור לעיל, משלמת החברה לספנות דמי ניהול בסך השווה ל- 3 (שלושה) מיליוני ש"ח בשנה (כאמור, בגין היקף משרה של 75%), בתוספת מע"מ כדין. מובהר, כי התמורה אינה צמודה למדד וכן ספנות ו/או מר רודב לא מקבלים בנוסף מהחברה ו/או מהחברות הבנות/נכדות גמול דירקטורים. כמו כן, ספנות זכאית להחזר הוצאות שוטפות שיוצאו במהלך תקופת ההסכם על ידה ו/או על ידי מר רודב מטעמה במסגרת תפקידו, וזאת כנגד הצגת חשבונית בגין ההוצאה, כאשר היקף ההוצאות ייבחן אחת לשנה על ידי ועדת התגמול של החברה.

ה. רונ אילון

הועסק כמנכ"ל החברה הבת, די.בי.אס, במסגרת הסכם העסקה אישי מיום 28.8.2006 ועד ליום 17.6.18 ("מועד סיום ההעסקה"). החל מיום 1.1.17 ועד למועד סיום ההעסקה, עמדה משכורתו החודשית (ברוטו) של מנכ"ל די.בי.אס לשעבר על סך של כ- 139 אלפי ש"ח. יעדי הבונוס של מנכ"ל די.בי.אס לשעבר לשנת 2018 נקבעו מראש ע"י דירקטוריון החברה בחודש פברואר 2018, לאחר אישור דירקטוריון די.בי.אס ואישור ועדת התגמול של החברה כדלקמן: יעד EBITDA לדי.בי.אס (לווין) שמשקלו 25% בחישוב הבונוס; יעד גידול נטו כולל סטינג לדי.בי.אס (לווין) שמשקלו 5%; יעד גידול נטו לוין לדי.בי.אס (לווין) שמשקלו 10%; יעד נאמנות (בחירה מחדש) – לקוחות די.בי.אס לדי.בי.אס (לווין) שמשקלו 5%; יעד תזרים חופשי לדי.בי.אס (לווין) שמשקלו 20%; יעד רווח נקי לדי.בי.אס שמשקלו 20%; ויעד הערכת יו"ר דירקטוריון די.בי.אס, שמשקלו 15%.

תנאי הסף לקבלת הבונוס היה כי תוצאות ה- FFO של די.בי.אס לשנת 2018 (בנטרול השפעות 16 IFRS (265.2 מיליון ש"ח), לא ירדו ביותר מ-25% מהיעד שנקבע לכך בתקציב די.בי.אס לשנת 2018 - תנאי זה התקיים. שיעור עמידת מנכ"ל די.בי.אס לשעבר במכלול יעדי הבונוס לשנת 2018 עמד על כ- 29.4%. בהתאם, אושרה זכאותו של מנכ"ל די.בי.אס לשעבר לבונוס יחסי בגין חודשי עבודתו בפועל בשנת 2018, בהיקף של כ- 17.3% מהשכר השנתי. לעניין החלטת דירקטוריון די.בי.אס, ועדת התגמול של החברה ודירקטוריון החברה בעניין המענקים מותני הביצועים לשנים 2017 ו-2018, ראו סעיף ח' להלן.

יצוין, כי בשנת הדוח אושרו למנכ"ל די.בי.אס לשעבר, בהתאם לתנאי הסכם ההעסקה של מנכ"ל די.בי.אס לשעבר ולמדיניות התגמול של החברה, 12 חודשי הודעה מוקדמת, מתוכם ויתור על עשרה וחצי חודשי עבודה בפועל, וכן תשלום מענק פרישה בסך של כ- 560 אלפי ש"ח (הכלול בטבלה לעיל ברכיב המענק בגין שנת 2018). מענק הפרישה הוענק למנכ"ל די.בי.אס לשעבר לאור כך שכהן במשך כ-12 שנים בתפקידו בדי.בי.אס ועוד לפני כן כיהן מספר שנים כסמנכ"ל כספים בחברה, ובהחלטה להעניק את מענק הפרישה נשקלו על ידי דירקטוריון די.בי.אס, ועדת התגמול של החברה ודירקטוריון החברה תרומת המנכ"ל לדי.בי.אס במשך כל תקופת עבודתו, ביצועי די.בי.אס במהלך תקופת כהונתו, ותרומתו של המנכ"ל לביצועים הללו, וכן נסיבות הפרישה. תשלום ההודעה המוקדמת אינו כלול בטבלה לעיל והוכר בדוחות הכספיים של החברה לשנה בה החלה כהונת מנכ"ל די.בי.אס לשעבר (שנת 2006).

ו. יעקב פז

מועסק בתפקיד סמנכ"ל החטיבה העסקית בחברה החל מיום 1.11.2007, במסגרת הסכם העסקה אישי. משכורתו החודשית (ברוטו) של הסמנכ"ל עומדת על 90,000 ש"ח. ההתקשרות הינה לתקופה בלתי מוגבלת, עם זכות לכל צד להביאה לקיצה בכל עת בהודעה מוקדמת של 3 חודשים מראש על ידי הסמנכ"ל ו- 6 חודשים על ידי החברה. בשנת הדוח, מונה מר פז למ"מ מנכ"ל החברה וזאת החל מיום 28.2.2018, וכיהן בתפקיד זה עד ליום 27.3.2018.

יעדי הבונוס של הסמנכ"ל נקבעו מראש ע"י דירקטוריון החברה בחודש פברואר 2018 לאחר אישור ועדת התגמול של החברה וכללו: יעד EBITDA לחברה (סולו) שמשקלו 30% בחישוב הבונוס; יעד תזרים חופשי (FCF) לחברה (סולו) שמשקלו 20%; יעד הכנסות המגזר העסקי ללא הולסייל (ללא שכירות מכירות מהמחסן, הכנסות חדשות ובניכוי העברות לפרטי) שמשקלו 15%; יעד הוצאות שכר שמשקלו 10%; יעד מדד משולב – מופעים במוקדי השירות והטכנאים שמשקלו 5%; יעד הערכת מנהל – עמידה בתוכניות הכנסות חדשות שמשקלו 10%; ויעד הערכת מנהל לרבות עמידה בקריטריונים של חדשנות, דיגיטליזציה והתייעלות שמשקלו 10%. שיעור עמידת מר פז במכלול יעדי הבונוס לשנת 2018 עמד על כ- 82%. בהתאם, הבונוס שיוענק למר פז בגין שנת 2018, הינו בהיקף של כ- 41.5% מהשכר השנתי. 40% מהזכאות לגמול בגין עמידה ביעד ה- EBITDA בשנת 2018 ישולמו בפועל רק בשנת 2020 (לאחר מועד אישור הדוחות הכספיים לשנת 2019) ורק אם יושג יעד ה-

EBITDA המינימאלי שנקבע ביחס לשנת 2019. יצוין, כי לצורך חישוב העמידה ביעדים בגין שנת 2018 נוטרלו הוצאות פרישה מוקדמת שלא נלקחו בחשבון בתקציב החברה לשנת 2018.

ז. דודו מזרחי

מועסק כמנכ"ל החברה החל מיום 1.9.2018, במסגרת הסכם העסקה אישי מיום 4.10.18 (בסעיף זה: "הסכם העסקה"). משכורתו החודשית הכוללת (ברוטו) עומדת על סך של 150 אלפי ש"ח. ההתקשרות הינה לתקופה בלתי מוגבלת, עם זכות לכל צד להביאה לקיצה בכל עת בהודעה מוקדמת של 6 חודשים מראש על ידי מי מהצדדים, וזאת בתנאי כי המנכ"ל הועסק לפחות שנה בתפקיד. אם המנכ"ל יועסק פחות משנה בתפקיד: סיום ההתקשרות על ידי החברה יהיה בהודעה מוקדמת של 3 חודשים ועל ידי המנכ"ל של 6 חודשים מראש ודירקטוריון החברה יהיה רשאי לקצר את תקופת ההודעה המוקדמת הנ"ל לפי שיקול דעתו.

נקבע כי, יעדי הבונוס של מר מזרחי לשנת 2018 כמנכ"ל החברה, יהיו זהים לאלה שנקבעו מראש עבור הגב' סטלה הנדלר ע"י דירקטוריון החברה בחודש פברואר 2018, לאחר אישור ועדת התגמול של החברה, וזאת באופן יחסי לתקופת עבודתו בפועל בשנת 2018 ויהיו כדלקמן: יעד EBITDA לחברה (סולו) שמשקלו 30% בחישוב הבונוס; יעד תזרים חופשי (FCF) (סולו) שמשקלו 30%; יעד רווח לאחר מס שמשקלו 20% ויעד הערכת יו"ר הדירקטוריון שמשקלו 20%. תנאי הסף לקבלת הבונוס היה כי תוצאות ה- FFO לשנת 2018 (2,152 מיליון ש"ח), לא ירדו ביותר מ-20% מהיעד שנקבע לכך בתקציב החברה לשנת 2018 - תנאי זה התקיים. שיעור עמידת מנכ"ל החברה במכלול יעדי הבונוס לשנת 2018 עמד על כ-67%. בהתאם, הבונוס שיוענק למנכ"ל החברה בגין חודשי עבודתו בפועל בשנת 2018, הינו בהיקף של כ-22.7% מהשכר השנתי. יצוין, כי לצורך חישוב העמידה ביעדים בגין שנת 2018 נוטרלו הוצאות פרישה מוקדמת שלא נלקחו בחשבון בתקציב החברה לשנת 2018.

ח. ביחס לנושאי המשרה האמורים בסעיפים ה' לעיל ו-יא' להלן, החליטו ועדת התגמול ודירקטוריון החברה לאשר את שחרור תשלום המענק מותנה הביצועים שאושר לכל אחד מהם בגין שנת 2017 (לרבות הגמול המותנה בגין שנת 2017), כפי שהוכרו בדוחות הכספיים לשנת 2017, וזאת בעת תשלום המענקים בגין שנת 2018 לכלל נושאי המשרה בחברה, וכן לדחות את תשלום המענק מותנה הביצועים לשנת 2018, עד למועד פרסום הודעה בדבר אי הגשת כתב אישום בעבירות שביחס אליהן נחקר כל אחד מהם. אם תתקבל הודעה אחרת או שעד מועד פרסום הדוחות לשנת 2019 לא תתקבל כל הודעה בענין, יחזרו ועדת התגמול והדירקטוריון לדון בנושא.

ט. בהתאם להוראות סעיף 7.2.1.6.4 למדיניות התגמול של החברה, להלן פרטים אודות תנאי הסף לקבלת המענק השנתי תלוי הביצועים של מנכ"ל החברה ומנכ"ל פלאפון, בזק בינלאומי ודי.בי.אס, כפי שאושרו על ידי ועדת התגמול ודירקטוריון החברה:

תנאי הסף לקבלת בונוס בידי מנכ"ל החברה הנכנס, מר דודו מזרחי, בגין שנת 2019 הוא כי תוצאות ה- FFO של החברה לשנת 2019, לא ירדו ביותר מ-20% מהיעד שנקבע לכך בתקציב החברה לשנת 2019 העומד על 2,271 מיליון ₪. יצוין כי יעד ה- FFO של החברה לשנת 2019 נגזר מתקציב החברה לשנת 2019 שאינו כולל הפרשות לפרישת עובדים ופריסת סיבים, ככל שיתרחשו.

ביחס לקבלת בונוס מנכ"ל חברות הבת המהותיות פלאפון, בזק בינלאומי ודי.בי.אס, מר רן גוראון, אשר זכאותו לבונוס תיקבע בגין שנת 2019, ביחס לכל חברה בת בה הוא מכהן כמנכ"ל בהתאם ליעדי הגמול שאושרו לגבי אותה חברה ועל פי יחס חלוקת משאבי ניהול בין החברות בשנת 2019, אושרו תנאי הסף הבאים: ביחס לפלאפון תנאי הסף הינו כי תוצאות ה- EBITDA המתואם¹³ לשנת 2019 לא ירדו ביותר מ-40% מתוצאות ה- EBITDA המתואם בשנת 2018. תקציב פלאפון לשנת 2019 אינו כולל משמעויות של האירועים הבאים: השפעת ביטול תעריפי קישור גומלין, אגרות תדרים בגין תדרים חדשים שיירכשו, עלויות תכנית התייעלות, רכישת תדרים בסכום הגבוה מ-50 מ' ₪; ביחס לבזק בינלאומי תנאי הסף הינו כי תוצאות ה- FFO של בזק בינלאומי לשנת 2019 (בנטרול השפעות IFRS 16), לא ירדו ביותר מ-20% מהיעד שנקבע לכך בתקציב בזק בינלאומי לשנת 2019 העומד על 208 מיליון ₪ ואינו כולל עלויות תכנית התייעלות; וביחס לדי.בי.אס תנאי הסף הינו כי תוצאות ה- FFO של די.בי.אס לשנת 2019 (בנטרול השפעות IFRS 16), לא ירדו ביותר מ-25% מהיעד שנקבע לכך בתקציב די.בי.אס לשנת 2019 העומד על 146 מיליון ₪ ואינו כולל עלויות תכנית התייעלות.

13 EBITDA מתואם - רווח תפעולי לפני הוצאות פחת והפחתות, כהגדרתו בסעיף 1.6 בפרק א', בנטרול הוצאות/הכנסות אחרות, נטו.

בעלי ענין נוספים אשר קיבלו בשנת הדוח תגמולים מן החברה :

י. יורוקום תקשורת בע"מ

יורוקום תקשורת בע"מ¹⁴ ("יורוקום תקשורת"), בעלת השליטה (בעקיפין) בחברה, סיפקה לחברה שירותי ייעוץ וניהול שונים החל משנת 2010 ועד ליום 25.4.2018. בהתאם לתנאי הסכם הניהול (המתוקן) שנחתם לתקופה של 3 שנים החל מיום 25.5.2016 (בסעיף זה: "**ההסכם**"), יורוקום תקשורת העמידה את שירותיו של מר שאול אלוביץ אשר כיהן כיו"ר דירקטוריון פעיל של החברה ושל החברות הבנות שלה עד ליום 6.3.18 בו הגיש את התפטרותו מדירקטוריון החברה והחברות הבנות, וכן העמידה דירקטורים מטעמה שניהנו בדירקטוריון החברה ובדירקטוריונים של חברות הבת של החברה ושירותי ייעוץ שוטפים. על פי החלטת דירקטוריון החברה מיום 27.6.18, הסכים לו היתה זכאית יורוקום תקשורת מהחברה מכוח הסכם הניהול בגין התקופה שבין ה- 1.1.18 ועד ה- 25.4.18, על בסיס ביצועים בפועל, עמד על סך של 800,000 ש"ח. סכום זה לא שולם ליורוקום תקשורת בפועל אלא קוזז כנגד חובה של יורוקום תקשורת לחברה, בדומה לתשלומים אחרים מכוח הסכם הניהול שקוזזו בעבר. לפרטים נוספים ראו ביאור 24.3 בדוחות הכספיים לשנת 2018.

יא. סטלה הנדלר, הועסקה בחברה בתפקיד המנכ"ל החל מיום 14.4.2013 ועד ליום 31.8.2018, במסגרת

הסכם העסקה אישי מיום 8.5.2013. ביום 18.3.18, הודיעה מנכ"ל החברה לשעבר על פרישתה. לפרטים נוספים ראו דיווח מיידי של החברה מיום 19.3.18 (מס' אסמכתא 2018-01-021327) ודיווח משלים מיום 17.6.18 (מס' אסמכתא 2018-01-058501). החל מיום 1.1.2017 ועד לסיום כהונתה, עמדה משכורתה החודשית (ברוטו) של הגב' הנדלר על סך של כ-155 אלפי ש"ח. יעדי הבונוס של המנכ"ל לשעבר לשנת 2018 נקבעו מראש ע"י דירקטוריון החברה בחודש פברואר 2018, לאחר אישור ועדת התגמול של החברה וכללו: יעד EBITDA לחברה (סולו) שמשקלו 30% בחישוב הבונוס; יעד תזרים חופשי (FCF) (סולו) שמשקלו 30%; יעד רווח לאחר מס שמשקלו 20% ויעד הערכת יו"ר הדירקטוריון שמשקלו 20%. תנאי הסף לקבלת הבונוס היה כי תוצאות ה- FFO לשנת 2018 (2,152 מיליון ש"ח), לא ירדו ביותר מ-20% מהיעד שנקבע לכך בתקציב החברה לשנת 2018 - תנאי זה התקיים. שיעור עמידת מנכ"ל החברה לשעבר במכלול יעדי הבונוס לשנת 2018 עמד על כ-62%, מתוכם שיעור של כ-21.3% עמידה ביעדי התגמול המדידים, שאינם מענק בשיקול דעת. בהתאם, אושרה זכאותה של מנכ"ל החברה לשעבר לבונוס יחסי בגין חודשי עבודתה בפועל בשנת 2018, בהיקף של כ-14.17% מהשכר השנתי.

לענין החלטת ועדת התגמול של החברה ודירקטוריון החברה בענין המענקים מותני הביצועים לשנים 2017 ו-2018, ראו סעיף ח' לעיל.

יצוין, כי בשנת הדוח אושרו למנכ"ל החברה לשעבר, בהתאם למדיניות התגמול של החברה, 6 חודשי הודעה מוקדמת, מתוכם ויתור על כחודשיים וחצי עבודה בפועל, וכן תשלום מענק פרישה בסך 481 אלפי ש"ח. מענק הפרישה הוענק למנכ"ל החברה לשעבר בהתחשב בתרומת המנכ"ל לשעבר לחברה בתקופת עבודתה, בביצועי החברה בתקופת כהונתה ובנסיבות פרישתה.

יב. רמי נומקין, דירקטור מקרב העובדים (נבחר לכהן כדירקטור ע"י האסיפה הכללית ביום 17.1.07).

מועסק בחברה בתחום התרומה לקהילה בחטיבת משאבי ניהול. עובד מועבר ממועד התקשורת משנת 1966. שכרו הכולל של מר נומקין בסך כ-615 אלף ש"ח הינו בגין שנת 2018 והינו צמוד לטבלאות השכר המקצועיות. שכר זה אינו כולל בונוס בגין שנת 2018 בסך של כ-26.2 אלף ש"ח אשר טרם שולם במועד הדוח, ואשר נקבע בהתאם לקריטריונים לכלל עובדי החברה המבוססים על תוצאות EBITDA ותזרים חופשי (FCF) של החברה, בנטרול הוצאות פרישה מוקדמת שלא נלקחו בחשבון בתקציב החברה לשנת 2018. כל התגמולים המשולמים למר נומקין הינם בגין היותו עובד החברה ולא בגין כהונתו כדירקטור בחברה.

יג. גמול הדירקטורים החיצוניים, הדירקטורים הבלתי תלויים והדירקטורים שאינם חיצוניים ו/או

בלתי תלויים (תוך הבחנה בין דירקטור מומחה לדירקטור שאינו מומחה ביחס לאחרונים) הינו בהתאם לתעריפים המרביים הקבועים בתוספת הרביעית לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס - 2000 ("**תקנות הגמול**") ביחס לדירקטור חיצוני מומחה, צמוד למדד כקבוע באותן תקנות. סך הגמול ששולם לדירקטורים החיצוניים ולדירקטורים הבלתי תלויים בגין כהונתם בדירקטוריון, בוועדות הדירקטוריון ובדירקטוריונים של חברות בנות (לפי הענין) בשנת 2018 הינו כ-5,994,437 ש"ח¹⁵.

8. תקנה 21א: בעל השליטה בתאגיד

כפי שנמסר לחברה מבי קומיוניקיישנס בע"מ ("**ביקום**"), 714,169,560 ממניות החברה, כאמור לעיל, הינן בבעלות בי תקשורת (אס פי 2) בע"מ ("**בי תקשורת 2**"), חברה פרטית, הרשומה בישראל,

נכון למועד זה יורוקום תקשורת מצויה בהליך פירוק ומונו לה מנהלים מיוחדים מטעם בית המשפט.
סך הגמול אינו כולל גמול בסך של כ- 66 אלפי ש"ח ששולם לספנות בגין כהונתו של מר שלמה רודב במשך כחודשיים כדירקטור שאינו חיצוני ו/או בלתי תלוי, בהתאם לתעריפים המרביים הקבועים בתקנות הגמול.

14

15

המצויה בבעלות ובשליטה מלאה של חברת בי תקשורת (אס פי) בע"מ, חברה פרטית הרשומה בישראל. בי תקשורת (אס פי) בע"מ מצויה בבעלות ובשליטה מלאה של ביקום, חברה ציבורית ישראלית אשר מניותיה נסחרות בדרך של רישום כפול בבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ ובבורסת ה-Nasdaq (בהתאמה: "**הבורסה**" ו- "**הנאסד"ק**"). בנוסף לאמור לעיל, 14,204,153 מניות ממניות החברה הינן בבעלות ישירה של ביקום.

כפי שנמסר לחברה מביקום, בעלת השליטה בביקום, הנה אינטרנט גולד - קווי זהב בע"מ ("**אינטרנט זהב**"), חברה ציבורית, אשר מניותיה נסחרות בדרך של רישום כפול בבורסה ובנאסד"ק. בעלת השליטה באינטרנט זהב, כפי שנמסר לחברה מביקום, הנה יורוקום תקשורת בע"מ ("**יורוקום תקשורת**"). נכון למועד זה יורוקום תקשורת מצויה בהליך פירוק ומונו לה מנהלים מיוחדים מטעם בית המשפט.

יצוין, כי עד ליום 16.11.18 ראתה החברה במר שאול אלוביץ בעל שליטה בחברה, דרך החזקותיו בחברות יורוקום אחזקות (1979) בע"מ ויורוקום תקשורת. לאור הליכי פירוק יורוקום תקשורת והנתק המשפטי שנוצר דה-פקטו, ברמת השליטה, הניהול, קבלת ההחלטות, ביצוע הפועלות וכיו"ב בין מר שאול אלוביץ לבין יורוקום תקשורת והחברות המוחזקות על ידה, אזי, בהתאם להודעת ביקום, החל מיום מיום 16.11.18, מר שאול אלוביץ אינו מוגדר כמחזיק במשותף יחד עם ביקום או בעל עניין בביקום או בחברה. לפרטים נוספים ראו סעיף 1.1.2 לפרק א'.

9. תקנה 22: עסקאות עם בעל השליטה

לפרטים, למיטב ידיעת החברה, בדבר כל עסקה עם בעל השליטה בחברה, או שלבעל השליטה בחברה יש עניין אישי באישורה, אשר החברה, חברות בשליטתה או חברות קשורות שלה, התקשרו בה בשנת הדוח או במועד מאוחר לסוף שנת הדוח ועד מועד הגשת דוח זה, או שהיא עדיין בתוקף במועד הדוח, וכן לפרטים אודות נוהל הזניחות של החברה, ראו באור 30 לדוחות הכספיים.

10. תקנה 24: החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה

פירוט החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה של החברה, מובא בדוח זה בדרך של הפניה לדוח על מצבת החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה של התאגיד, מיום 7.1.19 (מס' אסמכתא: 2019-01-002599).

11. תקנה 24א: הון רשום, הון מונפק וניירות ערך המיירים

ההון הרשום של החברה נכון למועד פרסום הדוח התקופתי הינו 2,825,000,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כ"א ("**מניות רגילות**")¹⁶.

ההון המונפק והנפרע של החברה, נכון למועד פרסום הדוח התקופתי הינו 2,765,485,753 מניות רגילות.

נכון למועד פרסום הדוח אין לחברה ניירות ערך המיירים.

12. תקנה 24ב: מרשם בעלי המניות

מרשם בעלי המניות של החברה מובא בדוח זה בדרך של הפניה לדוח מצבת הון ומרשמי ניירות הערך של התאגיד ושינויים בה מיום 3.12.18 (מס' אסמכתא: 2018-01-111139).

13. תקנה 25א: מען רשום של התאגיד

כתובת: דרך מנחם בגין 132, מרכז עזריאלי (המגדל המשולש), קומה 27, תל-אביב

טלפון 1: 03-6262200 טלפון 2: 03-6262201 פקס: 03-6262209

דואר אלקטרוני: Shelly.Bainhoren@bezeq.co.il (מזכירת הקבוצה והממונה על האכיפה הפנימית)

14. תקנה 26: הדירקטורים של התאגיד

בטבלה זו מפורטים הדירקטורים אשר מכהנים בדירקטוריון החברה נכון למועד פרסום הדוח, וכן פרטים על דירקטורים אשר כיהנו בשנת הדוח אך סיימו כהונתם לפני מועד פרסום הדוח.

¹⁶ לעניין החלטת הדירקטוריון בדבר זימון אסיפה כללית שעל סדר יומה הגדלת הונה הרשום של החברה, ראו תקנה 29(א) להלן.

א. דירקטורים אשר כיהנו נכון למועד פרסום הדוח

שם מספר ת.ז. תאריך לידה נתינות	מען להמצאת כתבי בית דין	חברות בוועדות דירקטוריון כהונה כדירקטור חיצוני או בלתי תלוי	עובד החברה, חברת בת או חברה קשורה או של בעל עניין בחברה (למעט כהונה כדירקטור בחברות בנות)	מועד תחילת כהונה	השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור (מלבד בחברה)	קרבה משפחתי לבעל עניין אחר בחברה	האם החברה רואה את הדירקטור מומחיות חשבונאית ופיננסית
שלמה רודב 030596860 27.10.1949 ישראלית	כרם הזיתים 5, סביון	יו"ר דירקטוריון החברה ועדת בטחון הדירקטור אינו דירקטור חיצוני	לא	6.3.18	<u>השכלה</u> : BA בכלכלה מאוניברסיטת תל אביב MBA במינהל עסקים מאוניברסיטת קולומביה <u>עיסוק בחמש השנים האחרונות</u> : דירקטור בחברה לשירותי איכות הסביבה בע"מ, יו"ר דירקטוריון דירקטור או מנכ"ל בחברות שונות בקבוצת ספנות, קרור, יפ-אורה ותפוג, יו"ר דירקטוריון פרטנר.	לא	כן
עמי ברלב 031669542 1.6.78 ישראלית	רח' פרידמן 2, רמת גן	הדירקטור אינו דירקטור חיצוני	כן, ראוי פירוט עיסוק בחמש השנים האחרונות	26.4.18 (כיהן כדירקטור חליף החל מיום 25.2.18)	<u>השכלה</u> : בוגר לימודי משפטים אוניברסיטת בר אילן. <u>עיסוק בחמש השנים האחרונות</u> : החל מחודש ינואר 2019, מנכ"ל בי קומיוניקיישנס. מנהל פרקטיקה עצמאית בתחום עריכת הדין. בין השנים 2018 ועד לחודש ינואר 2019 - יו"ר פעיל - אינטרנט גולד קווי זהב, בי קומיוניקיישנס (כיום מכהן כדירקטור בבי קומיוניקיישנס), בין השנים 2014-2018 סמנכ"ל ויועמ"ש קבוצת יורוקום; <u>דירקטור בחברות</u> : TNL Teleserve, Network Ltd, Gilat Telecom, Uganda Limited, TCL Teleserve Communication Ltd, Gilat Satcom Ghana Limited, Gilat Telecom Zambia	לא	לא
דוד גרנות 045333739 30.1.47 ישראלית	רח' השומר 26, רעננה 60850	ועדת בטחון, ועדה לבחינת הדוחות הכספיים, ועדת ביקורת הדירקטור אינו דירקטור חיצוני הדירקטור הינו דירקטור בלתי תלוי כיהן בשנת הדוח ועד ה- 30.4.18 כממלא מקום זמני של יו"ר הדירקטוריון	לא	9.5.17	<u>השכלה</u> : תואר ראשון בכלכלה (B.A.) מהאוניברסיטה העברית בירושלים, תואר שני במנהל עסקים (M.A.) מהאוניברסיטה העברית בירושלים. <u>עיסוק בחמש השנים האחרונות</u> : יו"ר וועדת השקעות בחברת הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ; יועץ פיננסי בחברות פרטיות זרות מקבוצת BSG. בעל מניות בחברת ג.ד גורן ניהול וייעוץ בע"מ ובקרן אניאס ובני שטינגמץ בע"מ, חבר בוועד המנהל עמותת ידידי המרכז הרפואי מאיר. <u>דירקטור בתאגידים הבאים</u> : דירקטור חיצוני בחברות אלרוב נדל"ן ומלונאות בע"מ, טמפו משקאות בע"מ, אורמת טכנולוגיות, כלכלית ירושלים בע"מ Protalix. דירקטור ב- Geregu Power PLC, יו"ר וועדת השקעות באוניברסיטת תל אביב.	לא	כן
אמנון דיק 051770568 20.11.52 ישראלית	רח' העם ת"א 84	יו"ר ועדת תגמול, ועדה לבחינת הדוחות הכספיים, ועדת ביקורת הדירקטור הינו דירקטור	לא	26.4.18	<u>השכלה</u> : BA בכלכלה אוניברסיטת ת"א, MBA במינהל עסקים, אוניברסיטת ת"א ו- MA בפילוסופיה, מדע ותרבות דיגיטלית, אוניברסיטת תל אביב <u>עיסוק בחמש השנים האחרונות</u> : דירקטור בבנק הפועלים, מנכ"ל אדסנסורי בע"מ, שותף ודירקטור בקבוצת תחנות רדיו 103FM, ECO 99 FM, שותף ודירקטור הוט מובייל דירקטור בתאגידים הבאים: יו"ר אגודת הידידים והמועדון העסקי	לא	כן. כמו כן, החברה רואה את הדירקטור כדירקטור חיצוני מומחה

		אקדמי של אוניברסיטת ת"א, סגן יו"ר דירקטוריון התאטרון הלאומי הבימה.			חיצוני בחברה		
זאב וורמברנד	רח' קלמן מגן 5, תל-אביב 6107077	יו"ר ועדה לבחינת הדוחות הכספיים, ועדת ביקורת, ועדת תגמול	לא	3.9.17	השכלה: מהנדס תעשייה וניהול (B.Sc) בהצטיינות- המכון הטכנולוגי לישראל עיסוק בחמש השנים האחרונות: החל מחודש מאי 2013 ועד ה-9.2.19 מנכ"ל קופ"ח מאוחדת. תאגידים בהם מכהן כדירקטור: דירקטור ביאלון (הרחבה 1983) בע"מ (חברת בת של מאוחדת); דירקטור חיצוני ויו"ר ועדת ביקורת ישרם חברה להשקעות בע"מ.	לא	כן. כמו כן, החברה רואה את הדירקטור כדירקטור חיצוני מומחה
עידית לוסקי	רח' קהילת קובנה 6, תל-אביב	יו"ר ועדת ביקורת, ועדה לבחינת הדוחות הכספיים, ועדת תגמול	לא	26.4.18	השכלה: BA בכלכלה וסטטיסטיקה, אוניברסיטת ת"א, MA בכלכלה, אוניברסיטת ת"א עיסוק בחמש השנים האחרונות: דירקטורית חיצונית בבנק דיסקונט, דירקטורית חיצונית ברכבת ישראל, דירקטורית בסלקום תאגידים בהם מכהנת כדירקטורית: דירקטורית חיצונית במבטח שמיר אחזקות בע"מ. דירקטורית חיצונית ברפאל – מערכות לחימה מתקדמות בע"מ.	לא	כן. כמו כן, החברה רואה את הדירקטורית כדירקטורית חיצונית מומחית
רמי נומקין	רח' מוהליבר 126, יהוד	לא	לא	17.1.07	השכלה: תיכונית. עיסוק בחמש השנים האחרונות: עד שנת 2014 – עובד ביחידת הדוברות בבזק. החל משנת 2014 עובד בחטיבת משאבי אנוש בבזק. הדירקטור הינו דירקטור מקרב העובדים.	לא	לא
דב קוטלר	רח' פומבדיתא 2, תל-אביב	ועדת תגמול	לא	26.4.18	השכלה: BA מדעי החיים אוניברסיטת ת"א, MBA מנהל עסקים, אוניברסיטת ת"א, AMP Program - Harvard University	לא	כן
דורון תורג'מן	רח' פרידמן 2, רמת גן	לא	לא	6.3.18 (כיהן כדירקטור חליף החל מיום 25.2.18)	השכלה: בוגר כלכלה וחשבונאות – האוניברסיטה העברית בירושלים. עיסוק בחמש השנים האחרונות: מנכ"ל בי קומיניקיישנס בע"מ ואינטרנט גולד קווי זהב בע"מ. תאגידים בהם כיהן כדירקטור: אקס טי אל ביורמסוטקלס בע"מ, אמ. די. גיי ריאל אסטייט גלובל לימיטד, קבוצת קליין אינטרנשיונל לימיטד.	לא	כן

ב. דירקטורים אשר כיהנו בשנת הדוח אך סיימו כהונתם לפני מועד פרסום הדוח:

במהלך שנת הדוח כיהנו בחברה הדירקטורים מר שאול אלוביץ ומר אור אלוביץ עד ליום 6.3.18, הגב' אורנה אלוביץ-פלד ומר יהושע רוזנצוויג עד ליום 25.4.18, הדירקטורית החיצונית טלי סימון עד ליום 20.1.19, וכן הדירקטור החיצוני מרדכי קרת והדירקטורים אורלי גיא ואילן בירן עד ליום 3.2.19.

15. תקנה 26א: נושאי משרה בכירה

א. נושאי משרה המכהנים נכון למועד פרסום הדוח

שם	מספר ת.ז.	תאריך לידה	מועד תחילת כהונה	התפקיד שהוא ממלא בתאגיד	האם הוא בעל ענין בחברה או נושא משרה בכירה או של בעל ענין בחברה	השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות
דודו מזרחי	024810368	28.1.70	1.9.18	מנהל כללי	כן. בעל ענין בתאגיד מכוח כהונתו	BA כלכלה, האוניברסיטה העברית, ירושלים

	כמנכ"ל החברה					
יהלי רוטנברג	017332271	18.10.74	10.9.17	סמנכ"ל כספים בזק ומנהל כספים ראשי קבוצה	לא	מוסמך MBA התמחות במימון, אוניברסיטת בר-אילן תואר ראשון בכלכלה, אוניברסיטת TOURO, ניו-יורק רואה חשבון מוסמך 2012-2017 סגן בכיר לחשב הכללי, ראש חטיבת המימון והאשראי 2014-2016 דירקטור בנמל אשדוד בע"מ
גיא הדס	029654472	8.9.72	9.12.07	סמנכ"ל תקשורת תאגידית	לא	BA כלכלה ותקשורת, אוניברסיטת ת"א MBA מנהל עסקים, אוניברסיטת ת"א
אודי עטר	033287541	1.9.76	15.10.18	סמנכ"ל, מנהל החטיבה הפרטית		הנדסאי תוכנה – המסלול האקדמי המכללה למנהל BA מנהל עסקים – אוניברסיטת דרבי קורס דירקטורים וניהול בכיר - הפקולטה לניהול ע"ש קולר, אוניברסיטת תל אביב
שלי ביינהורן	066240045	14.11.82	18.2.18	מזכירת הקבוצה והממונה על האכיפה הפנימית	לא	LLB בוגרת משפטים מאוניברסיטת בר אילן BA בוגרת מדעי המדינה ותקשורת מאוניברסיטת בר אילן עורכת דין מוסמכת יוני 2017 – פברואר 2018 – מ"מ מזכירת הקבוצה 'בזק' החברה הישראלית לתקשורת בע"מ יוני 2013 – יוני 2017 ס. מזכירת הקבוצה 'בזק' החברה הישראלית לתקשורת בע"מ
אהוד מזומן	052176336	17.2.54	25.10.07	סמנכ"ל משאבי אנוש	לא	3 שנות לימוד באוניברסיטת תל-אביב - מדעי החברה
אמיר נחליאלי	23012313	30.5.67	1.1.09	סמנכ"ל, יועץ משפטי	לא	MBA (התמחות מורחבת מימון), אוניברסיטת ת"א BA כלכלה, האוניברסיטה העברית LL.B, האוניברסיטה העברית
דני עוז	054299953	16.6.56	1.9.98	חשב וסגן מנהל כספים ראשי	לא	BA - כלכלה וחשבונאות, האוניברסיטה העברית, רישיון רואה חשבון EMBA - ניהול אינטגרטיבי, האוניברסיטה העברית
יעקב פז	058610999	21.10.63	1.11.07	סמנכ"ל, מנהל החטיבה העסקית ביום 28.2.18 מונה גם למ"מ מנכ"ל וכיהן בתפקיד זה עד ליום 27.3.18.	לא	2006 - 2015 דירקטור חיצוני בחברת נקסטקום בע"מ מנכ"ל ובעלים 'קובי פז תקשורת וניהול בע"מ'
איציק בן אליעזר	028059202	25.9.70	1.10.18	סמנכ"ל חטיבת טכנולוגיות מידע ורשת	לא	BA - כלכלה ומנהל עסקים (בהצטיינות) האוניברסיטה העברית MBA - התמחות במימון האוניברסיטה העברית בוגר מכללת בזק, ירושלים- טכנאי מוסמך אלקטרוניקה ותקשורת מכללת בזק ירושלים – בוגר מגמה ריאלית (מתמטיקה ופיסיקה), תקשורת ואלקטרוניקה
אייל קמיל	057248999	30.8.61	5.12.06	סמנכ"ל תפעול ולוגיסטיקה	לא	בוגר הנדסה תעשייה וניהול, אוניברסיטת ת"א מוסמך מנהל עסקים, אוניברסיטת ת"א
ליאור סגל	025695701	9.9.73	24.1.11	מבקר פנימי	לא	מוסמך במנהל עסקים, בוגר במשפטים, בוגר בחשבונאות ובוגר לימודי תעודה בחשבונאות - כל אלו באוניברסיטת תל-אביב בוגר לימודי תעודה בביקורת פנימית וציבורית מטעם המי"ל הוסמך לעריכת דין ולראיית חשבון בישראל הוסמך סוקר הבטחת איכות מערך הביקורת הפנימית (QAR) דירקטור ב- אי. אי. ישראל – איגוד מבקרים פנימיים בישראל בע"מ חבר וועדת ביקורת באק"ם אפטרופוסות
קרן לייזרוביץ	031583156	9.10.78	1.12.18	סמנכ"ל שיווק וחדשנות	לא	BA - תקשורת ופסיכולוגיה, אוניברסיטת חיפה (בהצטיינות) MBA התמחות בשיווק ואסטרטגיה, אוניברסיטת תל אביב
ארוז חסדאי	022760599	21.5.67	15.2.19	סמנכ"ל כלכלה ורגולציה	לא	BA - כלכלה אוניברסיטת תל אביב MBA - התמחות במימון Florida Internatinal University 2011-14.2.19 – סגן סמנכ"ל כספים קבוצת בזק

BA כלכלה ומנהל עסקים, אוניברסיטה עברית MBA מנהל עסקים, אוניברסיטה עברית 8.11.15 – 9.1.06 משנה למנכ"ל וסמנכ"ל שיווק בחברה	לא	מנכ"ל החברות הבנות פלאפון והחל מיום 1.8.18 גם מנכ"ל די.בי.אס. החל מיום 1.1.19 מכהן גם כמנכ"ל בזק בינלאומי.	8.11.15	25.12.68	024113268	רן גוראון
מוסמך במנהל עסקים (MBA) אוניברסיטת תל אביב בוגר מדעי החברה (BA) אוניברסיטת תל אביב 2006 – 2014 מנכ"ל יורקום תקשורת דיגיטלית בע"מ 2007 – 2014 יו"ר דירקטוריון ד.מ. (3000) הנדסה בע"מ 2011 – 2015 יו"ר דירקטוריון תפנית דיסקונט נובמבר 2015 - אוקטובר 2016 יו"ר דירקטוריון כביש חוצה ישראל בע"מ מנכ"ל ובעלים א.מ. שיאים בע"מ	לא	מנכ"ל החברה הבת בזק בינלאומי עד לתאריך 31.12.18.	15.05.14 ועד לתאריך 31.12.18 החל מיום 1.1.19 מכהן כ - COO של בזק בינלאומי	24.3.59	055734941	מוטי אלמליח

ב. נושאי משרה אשר כיהנו בשנת הדוח אך סיימו כהונתם לפני מועד פרסום הדוח :

במהלך שנת הדוח כיהנו בחברה הגבי' לינור יוכלמן, בתפקיד יועמ"ש מטה הקבוצה ומזכירת הקבוצה, עד ליום 18.2.18; מר עמיקם שורר, בתפקיד מנהל אסטרטגיה ופיתוח עסקי קבוצת בזק, עד ליום 30.7.18; מר רון איילון, בתפקיד מנכ"ל החברה הבת די.בי.אס, עד ליום 31.7.18; הגבי' סטלה הנדלר, בתפקיד מנכ"ל החברה, עד ליום 31.8.18; מר יעקב זנו, בתפקיד סמנכ"ל חטיבת טכנולוגיות מידע ורשת, עד ליום 1.10.18; מר איתמר הראל, בתפקיד סמנכ"ל, מנהל החטיבה הפרטית, עד ליום 15.10.18; מר גיל רוזן, בתפקיד סמנכ"ל שיווק וחדשנות עד ליום 30.11.18; גבי' שרון פליישר בן-יהודה בתפקיד סמנכ"לית רגולציה, עד ליום 15.2.19.

16. תקנה 27: רואה החשבון של התאגיד

משרד סומך חייקין, רואי חשבון.
כתובת: הארבעה 17, מגדל המילניום KPMG, תל-אביב 6473917
טל: 03-6848000

17. תקנה 29(א): המלצות והחלטות הדירקטורים בפני האסיפה הכללית והחלטותיהם שאינן טעונות אישור אסיפה כללית בעניינים המפורטים בתקנה 29(א)

- לעניין עסקאות חריגות ראו באור 28.3.2 לדוחות הכספיים.
- החלטה מיום 28.3.18 - להמליץ לאסיפה הכללית של בעלי המניות של החברה לחלק לבעלי המניות של החברה דיבידנד במזומן בסך כולל של 368 מיליון ש"ח.
- החלטה מיום 22.8.18 - להמליץ לאסיפה הכללית של בעלי המניות של החברה לחלק לבעלי המניות של החברה דיבידנד במזומן בסך כולל של 318 מיליון ש"ח.
- החלטה מיום 27.3.19 - להמליץ לאסיפה הכללית של בעלי המניות של החברה לאשר הגדלת הון המניות הרשום של החברה מ-2,825,000,000 ש"ח מחולק ל-2,825,000,000 מניות רגילות רשומות על שם בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת, כך שיעמוד על 3,825,000,000 ש"ח מחולק ל-3,825,000,000 מניות רגילות רשומות על שם בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת ותיקון נוסח תקנה 8 לתקנון החברה וסעיף 2ב לתזכיר החברה, בהתאם.

18. תקנה 29(ג): החלטות של אסיפה כללית מיוחדת

- אישור הרכב הדירקטוריון כך שיכלול 13 חברי דירקטוריון מתוכם 3 דירקטורים חיצוניים המכהנים במועד כינוס האסיפה הכללית והמיוחדת של החברה ביום 26.4.2018, וכן 2 דירקטורים חיצוניים שיבחרו במועד האסיפה הכללית שנערכה ביום 26.4.2018 ובסה"כ 5 דירקטורים חיצוניים וכן שני דירקטורים בלתי תלויים, דירקטור אחד מקרב העובדים וכן חמישה דירקטורים שאינם דירקטורים חיצוניים ואינם בהכרח דירקטורים בלתי תלויים (החלטה מיום 26.4.18).
- אישור בחירת הדירקטורים הבאים לכהונה בחברה, עד למועד האסיפה הכללית השנתית הבאה: כהונה ראשונה - מר שלמה רודב (יו"ר הדירקטוריון), מר דורון תורג'מן, מר עמי ברלב, מר אילן בירן,

גב' אורלי גיא ; כהונה נוספת – מר רמי נומקין, דירקטור מקרב העובדים ; כהונה ראשונה כדירקטורים חיצוניים – גב' עידית לוסקי ומר אמנון דיק ; כהונה נוספת – מר דוד גרנות, כדירקטור בלתי תלוי בחברה ; כהונה ראשונה – מר דב קוטלר, כדירקטור בלתי תלוי בחברה (החלטה מיום 26.4.18).

ג. אישור מינוי משרד רואי חשבון סומך חייקין ושות', כמשרד רואי החשבון המבקר של החברה לשנת 2018 ועד למועד האסיפה הכללית השנתית הבאה, והסמכת הדירקטוריון לקבוע את שכרו לשנת 2018 (החלטה מיום 26.4.18).

ד. אישור חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי המניות של החברה, בסך כולל של 368 מיליון ש"ח (החלטה מיום 26.4.18).

ה. אישור תיקון למדיניות התגמול של החברה, בנוסח המצורף כנספח לדוח זימון האסיפה מיום 16.4.18 (החלטה מיום 21.5.18).

ו. אישור חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי המניות של החברה, בסך כולל של 318 מיליון ש"ח (החלטה מיום 13.9.18).

ז. אישור התקשרות החברה בהסכם העסקה עם מר דודו מזרחי כמנכ"ל החברה החל ממועד כניסתו לתפקיד ביום 1.9.18 (החלטה מיום 17.9.18).

ח. אישור התקשרות החברה עם חברת ניהול, אשר 50% מאמצעי השליטה בה מוחזקים על ידי מר שלמה רודב, בהסכם לקבלת שירותי יו"ר דירקטוריון על ידי מר שלמה רודב, החל מיום 30.4.18 (החלטה מיום 17.9.18).

ט. אישור מתן גמול שנתי וגמול השתתפות בשיבה לדירקטורים שאינם חיצוניים ו/או בלתי תלויים, כמפורט בדוח זימון האסיפה מיום 12.8.18, החל ממועד מינויים, עד גובה הגמול המירבי לדירקטור חיצוני מומחה שנקבע בתוספת הרביעית לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס – 2000 (בהתאם לדרגתה של החברה בתקנות הגמול, כפי שתהיה מעת לעת), תוך הבחנה בין דירקטור מומחה לדירקטור שאינו מומחה (החלטה מיום 17.9.18).

י. אישור מדיניות תגמול מעודכנת, בנוסח המצורף כנספח לדוח זימון האסיפה מיום 12.8.18 (החלטה מיום 17.9.18).

יא. אישור הרכב דירקטוריון החל מיום 4.2.2019 ועד למועד האסיפה השנתית הבאה, כך שיכלול 9 חברי דירקטוריון כמפורט להלן : 3 דירקטורים חיצוניים (מכהנים ואינם עומדים לבחירה באסיפה זו) ; 2 דירקטורים בלתי תלויים ; 1 דירקטור מקרב העובדים ; 3 דירקטורים רגילים. החלטה זו מחליפה את החלטת האסיפה הכללית המיוחדת של החברה מיום 26.4.18, כמפורט בס"ק א. לעיל (החלטה מיום 3.2.19).

יב. אישור חידוש מינויים של הדירקטורים הבאים, החל מיום 4.2.19 ועד למועד האסיפה הכללית השנתית הבאה : דירקטורים רגילים – מר שלמה רודב, מר דורון תורג'מן ומר עמי ברלב ; דירקטור מקרב העובדים – מר רמי נומקין ; דירקטורים בלתי תלויים – מר דוד גרנות ומר דב קוטלר (החלטה מיום 3.2.19).

יג. אישור מינוי משרד רואי חשבון סומך חייקין KPMG כמשרד רואי החשבון המבקר של החברה לשנת 2019 עד למועד האסיפה הכללית השנתית הבאה ולהסמיך את הדירקטוריון לקבוע את שכרו לשנת 2019 (החלטה מיום 3.2.19).

19. תקנה 29א(4): פטור, ביטוח או התחייבות לשיפוי לנושאי משרה

לפרטים בנוגע לפטור, ביטוח או התחייבות לשיפוי לנושאי משרה, ראו באור 28.6 לדוחות הכספיים.

27.3.2019

תאריך

"בזק" החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

שם החותמים ותפקידם :
שלמה רודב, יו"ר הדירקטוריון
דודו מזרחי, המנהל הכללי

שאלון ממשל תאגידי¹

עצמאות הדירקטוריון			
לא נכון	נכון		
	√	1. בכל שנת הדיווח כיהנו בתאגיד שני דירקטורים חיצוניים או יותר. בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהנו שני דירקטורים חיצוניים אינה עולה על 90 ימים, כאמור בסעיף 363א. (ב) (10) לחוק החברות, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהנו בתאגיד שני דירקטורים חיצוניים או יותר בשנת הדיווח (ובכלל זה גם תקופת כהונה שאושרה בדיעבד, תוך הפרדה בין הדירקטורים החיצוניים השונים): דירקטור א': 0. דירקטור ב': 0. מספר הדירקטורים החיצוניים המכהנים בתאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה: 3.	

¹ פורסם במסגרת הצעות חקיקה לשיפור הדוחות ביום 16.3.2014.

2.		שיעור² הדירקטורים הבלתי תלויים³ המכהנים בתאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה: 5/9. שיעור הדירקטורים הבלתי תלויים שנקבע בתקנון⁴ התאגיד⁵: _____. ☒ לא רלוונטי (לא נקבעה הוראה בתקנון).	_____	_____
3.		בשנת הדיווח נערכה בדיקה עם הדירקטורים החיצוניים (והדירקטורים הבלתי תלויים) ונמצא כי הם קיימו בשנת הדיווח את הוראת סעיף 240(ב) ו-(ו) לחוק החברות לעניין היעדר זיקה של הדירקטורים החיצוניים (והבלתי תלויים) המכהנים בתאגיד וכן מתקיימים בהם התנאים הנדרשים לכהונה כדירקטור חיצוני (או בלתי תלוי). ר' <u>הערה בסוף השאלון</u>.	√	
4.		כל הדירקטורים אשר כיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח, אינם כפופים⁶ למנהל הכללי, במישרין או בעקיפין (למעט דירקטור שהוא נציג עובדים, אם קיימת בתאגיד נציגות לעובדים). ר' <u>הערה בסוף השאלון</u>. אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, הדירקטור כפוף למנהל הכללי כאמור) - יצוין שיעור הדירקטורים שלא עמדו במגבלה האמורה: _____.	√	
5.		כל הדירקטורים שהודיעו על קיומו של ענין אישי שלהם באישור עסקה שעל סדר יומה של הישיבה, לא נכחו בדיון ולא השתתפו בהצבעה כאמור (למעט דיון ו/או הצבעה בנסיבות המתקיימות לפי סעיף 278(ב) לחוק החברות): אם תשובתכם הינה "לא נכון" - האם היה זה לשם הצגת נושא מסוים על ידו בהתאם להוראות סעיף 278(א) סיפה:	√	

² בשאלון זה, "שיעור" - מספר מסוים מתוך הסך הכל. כך לדוגמה 3/8.

³ לרבות "דירקטורים חיצוניים" כהגדרתם בחוק החברות.

⁴ לענין שאלה זו - "תקנון" לרבות על פי הוראת דין ספציפית החלה על התאגיד (לדוגמה בתאגיד בנקאי - הוראות המפקח על הבנקים).

⁵ חברת איגרות חוב אינה נדרשת לענות על סעיף זה.

⁶ לעניין שאלה זו - עצם כהונה כדירקטור בתאגיד מוחזק הנמצא בשליטת התאגיד, לא ייחשב כ"כפיפות", מאידך, כהונת דירקטור בתאגיד המכהן בנושא משרה (למעט דירקטור) ו/או עובד בתאגיד המוחזק שבשליטת התאגיד ייחשב כ"כפיפות" לעניין שאלה זו.

		☐ כן ☐ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה). יצוין שיעור הישיבות בהם דירקטורים כאמור נכחו בדיון ו/או השתתפו בהצבעה למעט בנסיבות כאמור בס"ק א: _____.		
	√	6. בעל השליטה (לרבות קרובו ו/או מי מטעמו), שאינו דירקטור או נושא משרה בכירה אחר בתאגיד, לא נכח בישיבות הדירקטוריון שהתקיימו בשנת הדיווח. אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, בעל שליטה ו/או קרובו ו/או מי מטעמו שאינו חבר דירקטוריון ו/או נושא משרה בכירה בתאגיד נכח בישיבות הדירקטוריון כאמור) – יצוינו הפרטים הבאים לגבי נוכחות כל אדם נוסף בישיבות הדירקטוריון כאמור: זהות: _____. תפקיד בתאגיד (ככל וקיים): _____. פירוט הזיקה לבעל השליטה (אם מי שנכח אינו בעל השליטה עצמו): _____. האם היה זה לשם הצגת נושא מסוים על ידו: ☐ כן ☐ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה). שיעור נוכחותו⁷ בישיבות הדירקטוריון שהתקיימו בשנת הדיווח לשם הצגת נושא מסוים על ידו: _____, נוכחות אחרת: _____. ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).		

⁷ תוך הפרדה בין בעל השליטה, קרובו ו/או מי מטעמו.

כשירות וכישורי הדירקטורים				
לא נכון	נכון			
√		7.	בתקנון התאגיד לא קיימת הוראה המגבילה את האפשרות לסיים מיידית את כהונתם של כלל הדירקטורים בתאגיד, שאינם דירקטורים חיצוניים (לעניין זה – קביעה ברוב רגיל אינה נחשבת מגבלה) ⁸ . אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, קיימת מגבלה כאמור) יצוין –	
		א.	פרק הזמן שנקבע בתקנון לכהונת דירקטור: <u>לגבי דירקטור שאינו דירקטור חיצוני – ממועד המינוי ועד למועד האסיפה הכללית השנתית הבאה, לגבי דירקטור חיצוני – בהתאם להוראות חוק החברות.</u>	
		ב.	הרוב הדרוש שנקבע בתקנון לסיום כהונתם של הדירקטורים: <u>רוב מיוחד (הרוב הדרוש לצורך אישורה של עסקה חריגה עם בעל שליטה, בהתאם להוראות חוק החברות).</u>	
		ג.	מנין חוקי שנקבע בתקנון באסיפה הכללית לשם סיום כהונתם של הדירקטורים: <u>מניין רגיל – שני חברים המחזיקים או המייצגים 25% ומעלה מכח ההצבעה של החברה.</u>	
		ד.	הרוב הדרוש לשינוי הוראות אלו בתקנון: <u>רוב רגיל.</u>	
	√	8.	התאגיד דאג לעריכת תוכנית הכשרה לדירקטורים חדשים, בתחום עסקי התאגיד ובתחום הדין החל על התאגיד והדירקטורים, וכן דאג לעריכת תכנית המשך להכשרת דירקטורים מכהנים, המותאמת, בין השאר, לתפקיד שהדירקטור ממלא בתאגיד.	

⁸ חברת איגרות חוב אינה נדרשת לענות על סעיף זה.

		אם תשובתכם הינה "נכון" - יצוין האם התוכנית הופעלה בשנת הדיווח: ☒ כן ☐ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה)		
9.		א. בתאגיד נקבע מספר מזערי נדרש של דירקטורים בדירקטוריון שעליהם להיות בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. אם תשובתכם הינה "נכון" - יצוין המספר המזערי שנקבע: <u>ארבעה דירקטורים (בתוכם דירקטור חיצוני אחד).</u>		√
		ב. מספר הדירקטורים שביניהם בתאגיד במהלך שנת הדיווח בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית ⁹ : 7. ר' פירוט בסוף השאלון. בעלי כשירות מקצועית ¹⁰ : 2. ר' פירוט בסוף השאלון. במקרה שהיו שינויים במספר הדירקטורים כאמור בשנת הדיווח, יינתן הנתון של המספר הנמוך ביותר (למעט בתקופת זמן של 60 ימים מקרות השינוי) של דירקטורים מכל סוג שביניהם בשנת הדיווח.		_____
10.		א. בכל שנת הדיווח כלל הרכב הדירקטוריון חברים משני המינים. אם תשובתכם הינה "לא נכון" - יצוין פרק הזמן (בימים) בו לא התקיים האמור: _____. בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהנו דירקטורים משני המינים אינה עולה על 60 ימים, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהנו בתאגיד דירקטורים משני המינים: _____.		√

⁹ לאחר הערכת הדירקטוריון, בהתאם להוראות תקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), התשס"ו – 2005.
¹⁰ ר' ה"ש 9.

		ב. מספר הדירקטורים מכל מין המכהנים בדירקטוריון התאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה : גברים : 8, נשים : 1.		
--	--	---	--	--

ישיבות הדירקטוריון (וכינוס אסיפה כללית)				
לא נכון	נכון			
		מספר ישיבות הדירקטוריון שהתקיימו במהלך כל רבעון בשנת הדיווח : רבעון ראשון (שנת 2018) : 17. רבעון שני : 7. רבעון שלישי : 2. רבעון רביעי : 7.	א.	11.
		לצד כל אחד משמות הדירקטורים שכיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח, יצוין שיעור ¹¹ השתתפותו בישיבות הדירקטוריון (בס"ק זה - לרבות ישיבות ועדות הדירקטוריון בהן הוא חבר, וכמצוין להלן) שהתקיימו במהלך שנת הדיווח (ובהתייחס לתקופת כהונתו) : ר' הערה בסוף השאלון. (יש להוסיף שורות נוספות לפי מספר הדירקטורים).	ב.	

¹¹ ר' הייש 2.

שם הדירקטור	שיעור השתתפותו בשיבות הדירקטוריון	שיעור השתתפותו בשיבות ועדת ביקורת ¹²	שיעור השתתפותו בשיבות הועדה לבחינת הדוחות כספיים ¹³	שיעור השתתפותו בשיבות ועדת תגמול ¹⁴	שיעור השתתפותו בשיבות ועדות דירקטוריון נוספות בהן הוא חבר (תוך ציון שם הועדה)			
שלמה רודב	23/23				ועדת בטחון - 1/1			
שאול אלוביץ	5/5							
אור אלוביץ	6/6							
אורנה אלוביץ-פלד	4/5							
אילן בירן	11/13	13/14	7/7		ועדת בטחון - 1/1			
עמי ברלב	25/26				ועדת אכיפה פנימית - 2/2			

¹² לגבי דירקטור החבר בוועדה זו.

¹³ לגבי דירקטור החבר בוועדה זו.

¹⁴ לגבי דירקטור החבר בוועדה זו.

		ועדת אכיפה פנימית - 2/2	7/8		14/14	12/13	אורלי גיא			
		ועדת בטחון - 1/1		7/7	14/14	33/33	דוד גרנות			
		ועדת אכיפה פנימית - 2/2	6/8	7/7	13/14	11/13	אמנון דיק			
		ועדת אכיפה פנימית - 1/1	15/16	7/7	20/21	33/33	זאב וורמברנד			
		ועדת אכיפה פנימית - 2/2 ועדת בטחון - 1/1	7/8	7/7	14/14	12/13	עידית לוסקי			
						32/33	רמי נומקין			
		ועדת אכיפה פנימית – 3/3	16/16	11/11	21/21	33/33	טלי סימון			
						12/13	דב קוטלר			

		ועדת בטחון - 1/1	16/16	11/11	21/21	33/33	מרדכי קרת			
		ועדת אכיפה פנימית – 1/1	6/8	4/4	6/7	18/20	יהושע רוזנצוויג			
				7/7		25/26	דורון תורג'מן			
	√	בשנת הדיווח קיים הדירקטוריון דיון אחד לפחות לעניין ניהול עסקי התאגיד בידי המנהל הכללי ונושאי המשרה הכפופים לו, בלא נוכחותם וניתנה להם הזדמנות להביע את עמדתם.							12.	

הפרדה בין תפקידי המנהל הכללי ויושב ראש הדירקטוריון				
לא נכון	נכון			
	✓	בכל שנת הדיווח כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון.	13.	
		בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון אינה עולה על 60 ימים כאמור בסעיף 363א(2) לחוק החברות, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון כאמור: 0. ר' הערה בסוף השאלון.		
	✓	בכל שנת הדיווח כיהן בתאגיד מנהל כללי.	14.	
		בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהן בתאגיד מנכ"ל אינה עולה על 90 ימים כאמור בסעיף 363א(6) לחוק החברות, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהן בתאגיד מנכ"ל כאמור: 0. ר' הערה בסוף השאלון.		
		בתאגיד בו מכהן יו"ר הדירקטוריון גם כמנכ"ל התאגיד ו/או מפעיל את סמכויותיו, כפל הכהונה אושר בהתאם להוראות סעיף 121(ג) לחוק החברות ¹⁵ .	15.	
		☒ לא רלוונטי (ככל שלא מתקיים בתאגיד כפל כהונה כאמור).		
	✓	המנכ"ל אינו קרוב של יו"ר הדירקטוריון.	16.	
		אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, המנכ"ל הנו קרוב של יו"ר הדירקטוריון) –		
_____	_____	א. תצוין הקרבה המשפחתית בין הצדדים: _____.		

¹⁵ בחברת איגרות חוב – אישור בהתאם לסעיף 121(ד) לחוק החברות.

		הכהונה אושרה בהתאם לסעיף 121(ג) לחוק החברות¹⁶: ☐ כן ☐ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה)	ב.
	√	בעל שליטה או קרובו <u>אינו</u> מכהן כמנכ"ל או כנושא משרה בכירה בתאגיד, למעט כדירקטור. ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	17.

ועדת הביקורת			
לא נכון	נכון		
		בועדת הביקורת <u>לא</u> כיהן בשנת הדיווח -	18.
	√	א. בעל השליטה או קרובו. ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	

¹⁶ בחברת איגרות חוב – אישור בהתאם לסעיף 121(ד) לחוק החברות.

	ב.	יו"ר הדירקטוריון.	√	
	ג.	דירקטור המועסק על ידי התאגיד או על ידי בעל השליטה בתאגיד או בידי תאגיד בשליטתו.	√	
	ד.	דירקטור הנותן לתאגיד או לבעל השליטה בתאגיד או תאגיד בשליטתו שירותים דרך קבע.	√	
	ה.	דירקטור שעיקר פרנסתו על בעל השליטה. ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	√	
19.		מי שאינו רשאי להיות חבר בוועדת ביקורת, ובכלל זה בעל שליטה או קרובו, לא נכח בשנת הדיווח בישיבות ועדת הביקורת, למעט בהתאם להוראות סעיף 115(ה) לחוק החברות.	√	
20.		מנין חוקי לדיון ולקבלת החלטות בכל ישיבות ועדת הביקורת שהתקיימו בשנת הדיווח היה רוב של חברי הוועדה, כאשר רוב הנוכחים היו דירקטורים בלתי תלויים ואחד מהם לפחות היה דירקטור חיצוני. אם תשובתכם הינה "לא נכון" - יצוין שיעור הישיבות בהן לא התקיימה הדרישה כאמור : _____.	√	
21.		ועדת הביקורת קיימה בשנת הדיווח ישיבה אחת לפחות בנוכחות המבקר הפנימי ורואה החשבון המבקר ובלא נוכחות של נושאי משרה בתאגיד שאינם חברי הוועדה, לעניין ליקויים בניהול העסקי של התאגיד.	√	
22.		בכל ישיבות ועדת הביקורת בה נכח מי שאינו רשאי להיות חבר הוועדה, היה זה באישור יו"ר הוועדה ו/או לבקשת הוועדה (לגבי היועץ המשפטי ומזכיר התאגיד שאינו בעל שליטה או קרובו).	√	
23.		בשנת הדיווח היו בתוקף הסדרים שקבעה ועדת הביקורת לגבי אופן הטיפול בתלונות של עובדי התאגיד בקשר לליקויים בניהול עסקיו ולגבי ההגנה שתינתן לעובדים שהתלוננו כאמור.	√	

24.	ועדת הביקורת (ו/או הועדה לבחינת הדוחות הכספיים) הניחה את דעתה כי היקף עבודתו של רואה החשבון המבקר ושכר טרחתו ביחס לדוחות הכספיים בשנת הדיווח, היו נאותים לשם ביצוע עבודת ביקורת וסקירה ראויים.	✓	
-----	--	---	--

תפקידי הועדה לבחינת הדוחות הכספיים (להלן - הועדה) בעבודתה המקדימה לאישור הדוחות הכספיים				
נכון		לא נכון		
25.	א.	יצוין פרק הזמן (בימים) אותו קבע הדירקטוריון כזמן סביר להעברת המלצות הועדה לקראת הדיון בדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים: <u>3 ימים בעת אישור הדוחות התקופתיים ו-2 ימים בעת אישור הדוחות הרבעוניים.</u>		
	ב.	מספר הימים שחלפו בפועל בין מועד העברת ההמלצות לדירקטוריון למועד הדיון בדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים: דוח רבעון ראשון (שנת 2018): <u>3 ימים.</u> דוח רבעון שני: <u>3 ימים.</u> דוח רבעון שלישי: <u>3 ימים.</u> דוח שנתי: <u>3 ימים.</u>		

		מספר הימים שחלפו בין מועד העברת טיוטת הדוחות הכספיים לדירקטורים למועד הדיון בדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים : דוח רבעון ראשון (שנת 2018) : <u>6 ימים</u>. דוח רבעון שני : <u>5 ימים</u>. דוח רבעון שלישי : <u>3 ימים</u>. דוח שנתי : <u>6 ימים</u>.	ג.	
	√	רואה החשבון המבקר של התאגיד השתתף בכל ישיבות הועדה והדירקטוריון, בה נדונו הדוחות הכספיים של התאגיד המתייחסים לתקופות הנכללות בשנת הדיווח. אם תשובתכם הינה "לא נכון", יצוין שיעור השתתפותו : _____	26.	
_____	_____	בועדה התקיימו בכל שנת הדיווח ועד לפרסום הדוח השנתי, כל התנאים המפורטים להלן :	27.	
	√	מספר חבריה לא פחת משלושה (במועד הדיון בועדה ואישור הדוחות כאמור).	א.	
√		התקיימו בה כל התנאים הקבועים בסעיף 115(ב) ו-(ג) לחוק החברות (לענין כהונת חברי ועדת ביקורת).	ב.	
	√	יו"ר הועדה הוא דירקטור חיצוני.	ג.	
	√	כל חבריה דירקטורים ורוב חבריה דירקטורים בלתי תלויים.	ד.	
	√	לכל חבריה היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים ולפחות אחד מהדירקטורים הבלתי תלויים הוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.	ה.	

	✓	חברי הוועדה נתנו הצהרה עובר למינוים.	ו.	
	✓	המניין החוקי לדין ולקבלת החלטות בוועדה היה רוב חבריה ובלבד שרוב הנוכחים היו דירקטורים בלתי תלויים ובהם דירקטור חיצוני אחד לפחות.	ז.	
—	—	אם תשובתכם הנה "לא נכון" לגבי אחד או יותר מסעיפי המשנה של שאלה זו, יצוין ביחס לאיזה דוח (תקופתי/רבעוני) לא התקיים התנאי האמור וכן התנאי שלא התקיים: <u>ביחס לדוחות רבעון ראשון, שני ושלישי לשנת 2018 לא התקיים תנאי הקבוע בסעיף 115(ב) לחוק החברות ביחס לאחד מחברי הוועדה. יצוין, כי בכל התקופה האמורה כיהנו בוועדה ונכחו בכל ישיבותיה שבעה דירקטורים נוספים, העונים לכל התנאים. כמו כן, נכון למועד הדוח התנאים מתקיימים במלואם.</u>		

ועדת תגמול				
לא נכון	נכון			
	√	הועדה מנתה, בשנת הדיווח, לפחות שלושה חברים והדירקטורים החיצוניים היוו בה רוב (במועד הדיון בועדה). ☐ לא רלוונטי (לא התקיים דיון).		28.
	√	תנאי כהונתם והעסקתם של כל חברי ועדת התגמול בשנת הדיווח הינם בהתאם לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.		29.
—	—	בועדת התגמול לא כיהן בשנת הדיווח -		
	√	א. בעל השליטה או קרובו. ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).		30.
	√	ב. יו"ר הדירקטוריון.		
	√	ג. דירקטור המועסק על ידי התאגיד או על ידי בעל השליטה בתאגיד או בידי תאגיד בשליטתו.		

	ד.	דירקטור הנותן לתאגיד או לבעל השליטה בתאגיד או תאגיד בשליטתו שירותים דרך קבע.	√	
	ה.	דירקטור שעיקר פרנסתו על בעל השליטה. ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	√	
31.		בעל שליטה או קרובו לא נכחו בשנת הדיווח בישיבות ועדת התגמול, למעט אם קבע יו"ר הועדה כי מי מהם נדרש לשם הצגת נושא מסוים.	√	
32.		ועדת התגמול והדירקטוריון לא עשו שימוש בסמכותם לפי סעיפים 267א(ג), 272(ג)(3) ו-272(ג)(1) לאישור עסקה או מדיניות תגמול, למרות התנגדותה של האסיפה הכללית. אם תשובתכם הנה "לא נכון" יצוין – סוג העסקה שאושרה כאמור: _____ מספר הפעמים בהן נעשה שימוש בסמכותם בשנת הדיווח: _____	√	

מבקר פנים		
לא נכון	נכון	
	√	33. יו"ר הדירקטוריון או מנכ"ל התאגיד הוא הממונה הארגוני על המבקר הפנימי בתאגיד.

34.	יור"ר הדירקטוריון או ועדת הביקורת אישרו את תכנית העבודה בשנת הדיווח. בנוסף, יפורטו נושאי הביקורת בהם עסק המבקר הפנימי בשנת הדיווח: <u>נושאי ממשל לתאגידי, רכש, שירות ומכירות, תשלומים, טכנולוגיות, גביה, אכיפה וציות, ניהול סיכונים ועוד.</u> _יש לסמן x במשבצת המתאימה).	✓	
35.	היקף העסקת המבקר הפנימי בתאגיד בשנת הדיווח (בשעות ¹⁷): כ-11,100 שעות [ר' הערה בסוף השאלון]. <u>היקף פעילות הביקורת הפנימית בחברות המוחזקות המהותיות של החברה בשנת 2018: פלאפון- כ-3,500 שעות; בזק בינלאומי- כ-2,200 שעות; די.בי.אס- כ-1,200 שעות.</u>	—	—
	בשנת הדיווח התקיים דיון (בועדת הביקורת או בדירקטוריון) בממצאי המבקר הפנימי.	✓	
36.	המבקר הפנימי אינו בעל ענין בתאגיד, קרובו, רו"ח מבקר או מי מטעמו וכן אינו מקיים קשרים עסקיים מהותיים עם התאגיד, בעל השליטה בו, קרובו או תאגידים בשליטתם.	✓	

עסקאות עם בעלי עניין			
נכון		לא נכון	
37.	בעל השליטה או קרובו (לרבות חברה שבשליטתו) אינו מועסק על-ידי התאגיד או נותן לו שירותי ניהול. אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, בעל השליטה או קרובו מועסק על ידי התאגיד או נותן לו שירותי ניהול) יצוין –		✓

¹⁷ כולל שעות עבודה שהושקעו בתאגידים מוחזקים ובביקורת מחוץ לישראל, ולפי העניין, הן על ידי המבקר הפנימי של החברה והן על ידי המבקרים הפנימיים בחברות הבנות של החברה.

		- מספר הקרובים (לרבות בעל השליטה) המועסקים על-ידי התאגיד (לרבות חברות שבשליטתם ו/או באמצעות חברות ניהול): <u>ר' הערה בסוף השאלון.</u> - האם הסכמי העסקה ו/או שירותי הניהול כאמור אושרו בידי האורגים הקבועים בדין: ☒ כן - הענקת שירותי ניהול לחברה ע"י בעלת השליטה, בחלק משנת הדוח, בהתאם להערה בסוף השאלון, הינה בהתאם להסכם שהארכתו אושרה ע"י האסיפה הכללית ביום 30.6.16. ☐ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה) ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה). _____.	
	√	38. למיטב ידיעת התאגיד, לבעל השליטה אין עסקים נוספים בתחום פעילותו של התאגיד (בתחום אחד או יותר). <u>ר' הערה בסוף השאלון.</u> אם תשובתכם הינה " לא נכון" – יצוין האם נקבע הסדר לתיחום פעילויות בין התאגיד ובעל השליטה בו: ☐ כן ☐ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה) ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	

הערות סיום לשאלון:

1. עצמאות הדירקטוריון

סעיף 3 – ביחס לדח"צ זאב וורמברנד העלו בדיקות אלו שאלה ביחס להתקשרויות במהלך העסקים הרגיל בין קופת חולים מאוחדת אשר הדח"צ כיהן כמנכ"ל שלה בתקופת הדוח (ועד ליום 9.2.2019) לבין החברה וחברה בת. החברה העלתה את נושא בחינת הזיקה במינוי ובמהלך כהונה של דירקטורים חיצוניים ובלתי תלויים בפני רשות ניירות ערך, באמצעות פניה מקדמית. במסגרת הפנייה, הציעה החברה מתווה לבחינת זיקה כאמור וזאת בהמשך לשיחות והתכתבויות מול רשות ניירות ערך במהלך שנת הדוח. נכון למועד הגשת הדוח החברה ממתינה לקבלת ההתייחסות מרשות ניירות ערך ופועלת ע"פ המתווה הנ"ל. לעניין סיווג ע"י ועדת הביקורת של קשר עסקי של דירקטור בלתי תלוי כזניח ר' דוח מיידי (משלים) על כינוס אסיפה כללית של בעלי המניות של החברה מיום 23.1.2019.

סעיף 4 – יצוין כי הדירקטור רמי נומקין הינו דירקטור מקרב העובדים.

2. כישורים וכישורי הדירקטורים

סעיף 9ב – יצוין כי בשנת הדיווח, בתקופה שעד ליום 25.4.18 כיהנו בתאגיד בסה"כ 9 דירקטורים (בין אם בעצמם או באמצעות חליפים), מתוכם 7 בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית ו-2 בעלי כשירות מקצועית. בתקופה שהחל מיום 26.4.18 כיהנו בתאגיד בסה"כ 13 דירקטורים, מתוכם 10 בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית ו-3 בעלי כשירות מקצועית.

3. ישיבות הדירקטוריון (וכינוס אסיפה כללית)

סעיף 11א – יצוין, כי בעמודת שיעור ההשתתפות בישיבות ועדות דירקטוריון נוספות ההתייחסות הינה לוועדות דירקטוריון קבועות בלבד ולא כולל וועדות לא קבועות שהוקמו לצורך נושאים מסוימים ופעילותן הסתיימה.

יצוין כי מר שאול אלוביץ ובנו, מר אור אלוביץ סיימו את כהונתם כדירקטורים בתאגיד ביום 6.3.18. בתקופה שהחל מיום 18.2.18, היו הנ"ל מנועים מלתפקד ו/או ליצור כל קשר עם החברה בשל קיומם של תנאים מגבילים עקב חקירת רשות ני"ע ומשטרת ישראל. ביום 25.2.2018 מינה הדירקטוריון את מר דורון תורג'מן כדירקטור חליף לאור אלוביץ ואת מר עמי ברלב כדירקטור חליף לאורנה אלוביץ-פלד. ביום 6.3.18 מינה הדירקטוריון, בהתאם לתקנון החברה, את מר שלמה רודב וכן את מר דורון תורג'מן לדירקטורים רגילים בחברה וזאת עד לאישור מינויים כדירקטורים רגילים בחברה ע"י האסיפה הכללית השנתית ביום 26.4.2018. מר עמי ברלב המשיך לכהן כדירקטור חליף לגב' אורנה אלוביץ-פלד עד לאישור מינוי כדירקטור רגיל בחברה ע"י האסיפה הכללית השנתית ביום 26.4.2018. יצוין כי ישיבות דירקטוריון בהן מונה דירקטור חליף לדירקטור מכהן - הובאו במניין הישיבות של הדירקטור החליף ולא במניין הישיבות של הדירקטור המכהן.

הדירקטורית הגב' אורנה אלוביץ-פלד והדירקטור הבלתי תלוי מר יהושע רוזנצוויג סיימו את כהונתם ביום 25.4.2018. הדירקטורים החיצוניים מר אמנון דיק וגב' עידית לוסקי, הדירקטור הבלתי תלוי מר דב קוטלר והדירקטורים הרגילים מר אילן בירן וגב' אורלי גיא, החלו לכהן עם מינויים ע"י האסיפה הכללית ביום 26.4.2018. בשנת הדוח כיהן מר דוד גרנות כמ"מ יו"ר הדירקטוריון וזאת עד ליום 30.4.18 (במהלך תקופה זו מר דוד גרנות לא כיהן כחבר בוועדות הדירקטוריון). החל מיום 30.4.18 החל הדירקטור מר שלמה רודב לכהן כיו"ר הדירקטוריון. יצוין, כי ביום 20.1.2019 סיימה הדירקטורית החיצונית הגב' טלי סימון את כהונתה בחברה וביום 3.2.2019 סיימו הדירקטור החיצוני מר מרדכי קרת וכן הדירקטורים הרגילים מר אילן בירן והגב' אורלי גיא את כהונתם כדירקטורים בחברה.

יצוין, כי ביום 22.8.2018 החליט דירקטוריון החברה לבטל את וועדת האכיפה הפנימית ולהעביר את הסמכויות בנושאי אכיפה פנימית תחת אחריותה של וועדת הביקורת. יצוין כי במניין ישיבות הדירקטוריון וועדותיו הובאו בחשבון הישיבות שהתקיימו במהלך שנת הדוח, בהתייחס לתקופת כהונתו של כל אחד מהדירקטורים בדירקטוריון ובכל אחת מן הוועדות.

4. הפרדה בין תפקידי המנהל הכללי ויושב ראש הדירקטוריון

סעיף 13 – ביום 30.4.2018 מינה הדירקטוריון את מר שלמה רודב ליו"ר הדירקטוריון. עד למועד זה כיהן הדירקטור הבלתי תלוי מר דוד גרנות כמ"מ יו"ר הדירקטוריון וזאת עקב מגבלות שהגבילו את תפקודו של מר שאול אלוביץ כיו"ר הדירקטוריון באופן מלא או חלקי, החל ממועד פתיחת חקירת רשות ניירות ערך בשנת 2017.

סעיף 14 – בתקופה שהחל מיום 18.2.2018 ועד 27.3.2018, הייתה המנכ"ל גב' סטלה הנדלר מנועה מלתפקד ו/או ליצור כל קשר עם החברה עקב מגבלות שהגבילו את תפקודה בשל חקירת רשות ני"ע ומשטרת ישראל. לפיכך, מינה הדירקטוריון ביום 28.2.2018 את סמנכ"ל החטיבה העסקית, מר קובי פז, למ"מ מנכ"ל החברה וזאת עד למועד חזרתה של המנכ"ל כאמור. ביום 31.8.2018 סיימה גב' סטלה הנדלר את כהונתה כמנכ"ל וביום 1.9.2018 החל לכהן מר דודו מזרחי כמנכ"ל החברה.

5. מבקר פנים

סעיף 35 – לעניין שעות הביקורת הפנימית בחברה, יצוין כי שעות אלה כוללות שעות ביקורת פנימית של גורמים מחוץ לארגון, וארבעה מבקרים פנימיים במשרה מלאה, בנוסף למבקר הפנימי. היקף ההעסקה נקבע בהתאם לתוכנית עבודת הביקורת, שנקבעה בהתאם להיקפן ומורכבותן של פעילויות החברה השונות. במהלך שנת 2018 כללו שעות אלה גם היקף משמעותי של שעות שהתבצעו על ידי גורמים שהועסקו על ידי המבקר הפנימי, עבור ביצוע העבודות המתוארות בפרק ה' לדוח תקופתי זה ואשר כללו בדיקה מיוחדת בנושאי ממשל תאגידי בקבוצת בזק, בדיקה ביחס לנאותות תהליכי הבקרה בתאגיד ובחינה של נוהל עבודת הדירקטוריון.

6. עסקאות עם בעלי עניין

סעיף 37 – בתאגיד ובחברות בשליטתו אין מועסקים בעלי שליטה או קרוביהם. יצוין כי בין החברה לבין חברת יורקום תקשורת בע"מ (בפירוק) ("יורקום"), היה בחלק מתקופת הדוח, הסכם ניהול בתוקף, במסגרתו העמידה יורקום לתאגיד את שירותיו של מר שאול אלוביץ, בעל השליטה בחלק מתקופת הדוח, וכן את שירותיהם של יועצים מטעם חברת הניהול, ביניהם מר אור אלוביץ וגב' אורנה אלוביץ-פלד, בנו וכלתו של מר שאול אלוביץ. ביום 26.7.2018 החליט דירקטוריון החברה כי מתן כלל רכיבי השירותים על פי הסכם הניהול הופסק דה-פקטו ביום 25.4.2018 (לפרטים ראה באור 30.3.2018 בדוחות הכספיים). לפרטים בנוגע לבעלת השליטה בחברה, ראה סעיף א' לדוח מיידי על מצבת החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה מיום 7.1.2019.

סעיף 38 – בעלת השליטה (בשרשור) אינה עוסקת במישרין בתחום הפעילות של התאגיד. עם זאת יצוין, כי חברות שבשליטתה מהוות (והיוו גם במהלך השנים עובר לרכישת השליטה בחברה) ספק של שירותים, ציוד ואמצעים אחרים אשר החברה והחברות הבנות רוכשות מהן לצורך הפעילות בתחומי פעילותן. המוצרים והשירותים המרכזיים אשר נרכשו בשנת הדוח מחברות בשליטת בעלת השליטה הינם ציוד קצה לפעילות הטלפוניה הסלולרית והקויות. כמו כן, נרכשה קיבולת לוויין לשירותי טלוויזיה בכבלים, מחברה שאינה עוד בשליטת בעלת השליטה (לפרטים ראה באור 30.3.2018 בדוחות הכספיים). מדובר בפעילות בהיקף זניח מבחינת החברה.

יו"ר הועדה לבחינת הדוחות הכספיים: _____

יו"ר ועדת הביקורת: _____

יו"ר הדירקטוריון: _____

פרק ה'

**דוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על
הדיווח הכספי ועל הגילוי לשנה שהסתיימה
ביום 31 בדצמבר 2018**

(1) דוח בדבר הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי :

דוח שנתי בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי לפי תקנה 9(ב)א לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), תש"ל – 1970 :

ההנהלה, בפקוח הדירקטוריון של "בזק" החברה הישראלית לתקשורת בע"מ (להלן – "התאגיד" או "החברה"), אחראית לקביעתה והתקיימותה של בקרה פנימית נאותה על הדיווח הכספי ועל הגילוי בתאגיד.

לעניין זה, חברי ההנהלה הם :

1. דודו מזרחי, מנהל כללי ;
2. אהוד מזומן, סמנכ"ל חטיבת משאבי אנוש ;
3. אודי עטר, סמנכ"ל חטיבה פרטית ;
4. אייל קמיל, סמנכ"ל חטיבת תפעול ולוגיסטיקה ;
5. איציק בן אליעזר, סמנכ"ל חטיבת טכנולוגיות ורשת ;
6. אמיר נחליאלי, יועץ משפטי ;
7. ארז חסדאי, סמנכ"ל כלכלה ורגולציה¹ ;
8. גיא הדס, סמנכ"ל תקשורת תאגידית ;
9. יהלי רוטנברג, סמנכ"ל כספים חברה ומנהל כספים ראשי קבוצה ;
10. יעקב פז, סמנכ"ל החטיבה העסקית ;
11. קרן לייזרוביץ, סמנכ"ל חטיבת שיווק וחדשנות ;

בנוסף לחברי ההנהלה כאמור, במטה הקבוצה מכהנים :

1. יהודה פורת, מנהל יחידת הבטחון ;
2. ליאור סגל, המבקר הפנימי ;
3. שלי ביינהורן, מזכירת הקבוצה והממונה על האכיפה הפנימית.

¹ החל כהונתו ביום 15.2.2019.

בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי כוללת בקורות ונהלים הקיימים בתאגיד, אשר תוכננו בידי המנהל הכללי ונושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או תחת פיקוחם, או בידי מי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, בפיקוח דירקטוריון התאגיד, אשר נועדו לספק מידה סבירה של ביטחון בהתייחס למהימנות הדיווח הכספי ולהכנת הדוחות בהתאם להוראות הדין, ולהבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלות בדוחות שהוא מפרסם על פי הוראות הדין נאסף, מעובד, מסוכם ומדווח במועד ובמתכונת הקבועים בדין.

הבקרה הפנימית כוללת, בין השאר, בקורות ונהלים שתוכננו להבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלותו כאמור, נצבר ומועבר להנהלת התאגיד, לרבות למנהל הכללי ולנושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או למי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, וזאת כדי לאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישת הגילוי.

בשל המגבלות המבניות שלה, בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי אינה מיועדת לספק ביטחון מוחלט שהצגה מוטעית או השמטת מידע בדוחות תימנע או תתגלה.

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, ביצעה בדיקה והערכה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי בתאגיד והאפקטיביות שלה;

הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי והגילוי שביצעה ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון כללה:

1. מיפוי וזיהוי היחידות העסקיות הרלוונטיות, החשבונות והתהליכים העסקיים אשר התאגיד רואה כמהותיים מאוד לדיווח הכספי ולגילוי;
2. בחינה ועדכון של סיכוני הדיווח והגילוי;
3. עדכון תיעוד הבקורות הנותנות מענה לסיכונים אשר זוהו וכן תיעוד בקורות חדשות;
4. בדיקת והערכת אפקטיביות התפקוד של הבקורות כאמור;
5. הערכה כוללת של אפקטיביות הבקרה הפנימית.

מודל הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי והגילוי הושתת על ארבעת הרכיבים להלן:

1. בקורות ברמת הארגון (Entity Level Controls);
2. תהליך עריכה וסגירת הדוחות;
3. בקורות כלליות על מערכות המידע (ITGC);
4. תהליכים מהותיים מאוד לדיווח הכספי ולגילוי: הכנסות, רכש, רכוש קבוע ושכר.

בהתבסס על הערכת האפקטיביות שביצעה ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון כמפורט לעיל, הדירקטוריון והנהלת התאגיד הגיעו למסקנה, כי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי בתאגיד ליום 31 בדצמבר 2018 היא אפקטיבית.

פירוט חולשה מהותית אשר תוקנה במהלך שנת הדיווח עד מועד הדיווח, לרבות המועד שבו ניתן לראשונה דיווח אודותיה:

במסגרת הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 זוהו מספר ליקויים משמעותיים בבקורות ברמת הארגון (Entity Level Controls), ואשר לדעת ההנהלה והדירקטוריון הגיעו במצטבר לכדי חולשה מהותית, כמפורט להלן.

בשנים 2017-2018 התנהלו חקירות של רשות ניירות ערך ומשטרת ישראל במסגרתן נחקרו מספר נושאי משרה ובעלי תפקידים בקבוצת בזק (מרביתם אינם מכהנים בקבוצה נכון למועד פרסום דוח זה). לפירוט נוסף בעניינים אלה ראו סעיף 1.1.5 לפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי לשנת 2018 וכן דיווחים מיידיים של התאגיד אליהם הסעיף מפנה.

לתאגיד אין מידע מלא בכל הנוגע לחקירות אלו, תוכן, החומרים והראיות המצויים בידי רשויות החוק בעניין. בהתאם, אין ביכולתו של התאגיד להעריך את ההשפעות של החקירות, ממצאיהן ותוצאותיהן על התאגיד וכן על הדוחות הכספיים ועל האומדנים ששימשו בהכנת דוחות אלה, אם בכלל. עם הסרת המניעה לביצוע בדיקות ובקורות הקשורות לנושאים שעלו במסגרת החקירות, יושלמו ככל הנדרש הבדיקות בכל הנוגע לעניינים שעלו במסגרת אותן חקירות.

מבלי לגרוע מהאמור, מספר ליקויים משמעותיים נבעו או הושפעו מעצם קיומם של הליכי החקירה כאמור לעיל. בכלל אלו, במהלך תקופת החקירות כאמור נקבעו תנאי שחרור מגבילים לגבי חלק מהנחקרים שניהנו בתפקידי מפתח בתאגיד ובדי.בי.אס, אשר הובילו אף להיעדרות של חלק מהנחקרים לתקופות ממושכות, ובכך להגבלת התאגיד וחברות הקבוצה בפעילותן. על רקע זה וכן על רקע ריבוי ישיבות הדירקטוריונים וועדותיהם בתאגיד ובדי.בי.אס בתקופה שממועד פתיחת הליכי החקירה, חלו אף עיכובים בהשלמת עריכת פרוטוקולים לחלק ניכר מישיבות הדירקטוריון וועדותיו בחברות אלו בשנת 2017. כמו כן, נמצאו אינדיקציות לליקויים פרוצדורליים בקשר עם פעילות ועדה בלתי תלויה של הדירקטוריון הנוגעת להתקשרויות הקשורות, למיטב ידיעת התאגיד, בחקירה.

כמו כן, נמצא כי מספר מצומצם של עובדים אשר נטלו חלק בתהליך בקרה בתחום ניהול השינויים של אחת ממערכות המחשוב של התאגיד פעלו באופן פסול והנוגד את נהלי התאגיד. בנוסף, עלה חשד, במסגרת בדיקה פנימית שביצע התאגיד בקשר לתקופה שלאחר יום 1.11.2017, כי מזכירת החברה (באותה עת) האזינה לדיונים אשר אסור היה לה להיות חשופה אליהם.

בנוסף, בחלק מחברות הקבוצה התגלו חוסרים בנהלים וצורך בעדכון נהלים מסוימים.

גילוי בגין החולשה המהותית ניתן לראשונה ע"י התאגיד בדוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017, אשר פורסם ביום 29.3.2018. במהלך התקופה ועד ליום 31 בדצמבר 2018, ביצעו ההנהלה והדירקטוריון פעולות שונות, רחבות היקף, לתיקון החולשה המהותית (חלקן תחת המגבלות הנובעות מהחקירות). בביצוע חלק מהפעולות הסתייעה החברה ביועצים מקצועיים חיצוניים.

מטרת פעולות התיקון היתה לחזק את הבקרה הפנימית בחברה, בין היתר באמצעות יצירת בקורות חדשות וכן חיזוק והרחבת בקורות קיימות. ביצוע פעולות התיקון ארך מספר חודשים, כאשר תוכנית התיקון וסטטוס התקדמות התוכנית דווחו באופן תקופתי להנהלת החברה, לדירקטוריון ולוועדותיו. במקביל, בדוח הרבעוני בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי לתקופה שהסתיימה ביום 31 במרץ 2018, 30 ביוני 2018 ו- 30 בספטמבר 2018 דיווחה החברה על הפעולות השונות שנקטה לתיקון החולשה, תוך ציון סטטוס ההשלמה של כל אחת מהן.

לאור הפעולות שבוצעו לתיקון החולשה המהותית ובהתבסס על הערכת האפקטיביות שביצעה ההנהלה בביקורת הדירקטוריון, הגיעו הדירקטוריון והנהלת התאגיד למסקנה כי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי בתאגיד ליום 31 בדצמבר 2018 הינה אפקטיבית.

להלן פעולות שבוצעו ע"י התאגיד לתיקון החולשה המהותית:

1. ביצוע שינויים בהרכב הדירקטוריון:

1.1 ביום 28 ביוני 2017 מינה הדירקטוריון את הדירקטור דוד גרנות לתפקיד ממלא מקום זמני של יו"ר הדירקטוריון (כיהן בתפקידו זה עד ליום 30.4.2018);

1.2 ביום 6 במרץ 2018 התפטרו מתפקידם הדירקטורים שאול אלוביץ' ואור אלוביץ' (אשר נחקרו במסגרת החקירות) ובמקומם מונו על ידי דירקטוריון התאגיד שני דירקטורים חדשים;

1.3 בהמשך להליך איתור ומינוי מועמדים לדירקטוריון התאגיד אשר בוצע בליווי חברה מקצועית בתחום, ביום 26.4.2018 נבחר על ידי האסיפה הכללית השנתית של בעלי המניות של החברה הרכב דירקטוריון חדש, כך שבסך הכל כיהנו בדירקטוריון החברה החל ממועד זה 13 דירקטורים. כמו כן, ביום 30.4.2018 החליט דירקטוריון החברה לבחור במר שלמה רודב כיו"ר דירקטוריון החברה.

בהמשך לכך, בוצעו מינויים חדשים של דירקטורים לוועדות הדירקטוריון של התאגיד וכן לדירקטוריונים בחברות הבנות.

1.4 יצוין כי בחודשים ינואר ופברואר 2019 חדלו לכהן 4 דירקטורים, כך שנכון למועד פרסום הדיווח הנוכחי, בדירקטוריון החברה מכהנים 9 דירקטורים.

2. ביצוע שינויים בהרכב הנהלת החברה והחברות הבנות:

2.1 ביום 28 בפברואר 2018 מונה מר יעקב פז, סמנכ"ל החטיבה העסקית, לממלא מקום זמני למנהל כללי בתאגיד (עד ליום 27.3.2018).

2.2 בחודש יולי 2018 סיימו את כהונתם מנהל פעילות אסטרטגיה ופיתוח עסקי בקבוצה, מנכ"ל די.בי.אס וסמנכ"ל הכספים של די.בי.אס.

2.3 בחודש אוגוסט 2018 החל מנכ"ל פלאפון לכהן כמנכ"ל די.בי.אס, זאת בנוסף על תפקידו כמנכ"ל פלאפון. בנוסף, מונה סמנכ"ל כספים חדש לדי.בי.אס.

2.4 בחודש ספטמבר 2018 נכנס לתפקידו מנכ"ל חדש לחברה, מר דודו מזרחי.

3. התאגיד שכר שירותי ליווי חשבונאי מקצועי לטובת תהליך הכנת הדוחות הכספיים של די.בי.אס לשנת 2017.
4. התאגיד ודי.בי.אס הוסיפו נהלים מפצים ביחס לפעולות של בעלי תפקידים מסוימים בנושאים בעלי השפעה על הדיווח הכספי והגילוי, זאת לטובת העמקת הבקרה הפנימית באותם נושאים. נהלים מפצים אלו בוצעו בשנים 2017 ו-2018.
5. התאגיד ביצע בדיקה מיוחדת ביחס לנאותות תהליכי הבקרה בתאגיד. הבדיקה בוצעה על ידי יועצים חיצוניים, בהובלת המבקר הפנימי של התאגיד ובפיקוח ועדה מיוחדת ובלתי תלויה מקרב חברי דירקטוריון התאגיד. הבדיקה הסתיימה, אולם היתה מוגבלת בהיקפה ולא כללה בדיקות עובדתיות ביחס לנושאים שעלו בחקירות. בהמשך לבדיקה זו אושרו על ידי הועדה המיוחדת ועל ידי ועדת הביקורת של התאגיד תיקונים שונים בתהליכי הבקרה והעבודה בתאגיד. ביצוע התיקונים הסתיים.
6. קבוצת בזק ביצעה בדיקה מיוחדת בנושאי ממשל תאגידי בהובלת המבקר הפנימי של התאגיד ובליווי יועצים חיצוניים. העבודה כללה העמקת בדיקות של נושאי ניהול סיכונים, ציות ואכיפה וביקורת פנימית. חברות הקבוצה מבצעות את ההתאמות הדרושות בהתאם למתווה רב-שנתי עליו הוחלט.
7. בחודש יולי 2018 תוקן נוהל עבודת הדירקטוריון, זאת בין היתר בהמשך לבחינה שבוצעה ע"י התאגיד בסיוע יועצים מקצועיים. כמו כן, המבקר הפנימי של התאגיד סיים את בדיקתו בנושא אפקטיביות עבודת הדירקטוריון והציג את ממצאיו לוועדת הביקורת ולדירקטוריון החברה.
- בבדיקת מעקב שבוצעה ע"י המבקר הפנימי של התאגיד נמצא כי הנושאים טופלו כנדרש.
8. הושלמה עריכת פרוטוקולי ישיבות הדירקטוריון וועדותיו שהתקיימו בשנת 2017 בתאגיד ובחברת די.בי.אס.
9. תהליך הבקרה בתחום ניהול השינויים של אחת ממערכות המחשוב של התאגיד:
- 9.1 עובדים אשר נטלו חלק בתהליך הבקרה ושנמצא כי פעלו באופן פסול והנוגד את נהלי התאגיד, פוטרו או הועברו לתפקידים אחרים שאינם כרוכים בתהליך הדיווח הכספי והגילוי. כמו כן, בוצעו נהלים מפצים לגבי פעילותם של עובדים אלו בשנים 2017 ו-2018.
- 9.2 בוצעו שינויים במבנה הארגוני של האגף האמון על מערכת המחשוב.
- 9.3 תהליך ניהול השינויים של מערכת המחשוב נבחן ועודכן.

9.4 חודדו נהלי העבודה ובוצעו הדרכות לעובדי חטיבת טכנולוגיות ורשת הלוקחים חלק בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי והגילוי.

10. מזכירת החברה הקודמת הועברה מתפקידה לתפקיד אחר שאינו תפקיד של נושא משרה וביום 31.3.2018 סיימה עבודתה בחברה.

11. נהלים :

11.1 חברות הקבוצה מינו גורמים אחראים שתפקידם להיות אמונים על נושא הנהלים.

11.2 חברות הקבוצה בסיוע יועצים חיצוניים ביצעו בדיקה מיוחדת לזיהוי נהלים ותוכניות אכיפה חסרים.

11.3 חברות הקבוצה פעלו לכתיבה ולעדכון של נהלים נדרשים והפצתם בחברות. בנוסף, רעננו החברות תוכניות אכיפה בנושאים שונים.

(2) הצהרות מנהלים :

(א) הצהרת מנהל כללי לפי תקנה 9ב(ד)(1) לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), תש"ל – 1970 :

אני, דודו מזרחי, מצהיר כי :

(1) בחנתי את הדוח התקופתי של "בזק" החברה הישראלית לתקשורת בע"מ (להלן – התאגיד) לשנת 2018 (להלן – "הדוחות") ;

(2) לפי ידיעתי, הדוחות אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות ;

(3) לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוחות משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות ;

(4) גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת ובחינת הדוחות הכספיים של התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי :

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין ; וכן –

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי ;

(5) אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד :

(א) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם של בקרות ונהלים תחת פיקוחי, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות ; וכן –

(ב) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם של בקרות ונהלים תחת פיקוחי, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;

(ג) הערכתי את האפקטיביות של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי, והצגתי בדוח זה את מסקנות הדירקטוריון וההנהלה לגבי האפקטיביות של הבקרה הפנימית כאמור למועד הדוחות.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

תאריך: 27 במרץ, 2019

דודו מזרחי, מנהל כללי

**(ב) הצהרת סמנכ"ל כספים חברה ומנהל כספים ראשי קבוצה לפי תקנה 9ב(ד)(2) לתקנות
ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), תש"ל – 1970:**

אני, יהלי רוטנברג, מצהיר כי:

(1) בחנתי את הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוחות של "בזק" החברה הישראלית לתקשורת בע"מ (להלן – "התאגיד") לשנת 2018 (להלן – "הדוחות");

(2) לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים והמידע הכספי האחר הכלול בדוחות אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;

(3) לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוחות משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות;

(4) גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת ובחינת הדוחות הכספיים של התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי:

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי ככל שהיא מתייחסת לדוחות הכספיים ולמידע הכספי האחר הכלול בדוחות, העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן –

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;

(5) אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד:

(א) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם של בקרות ונהלים תחת פיקוחי, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, ככל שהוא רלוונטי לדוחות הכספיים ולמידע כספי אחר הכלול בדוחות, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן –

(ב) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם של בקרות ונהלים תחת פיקוחנו, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;

(ג) הערכתי את האפקטיביות של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי, ככל שהיא מתייחסת לדוחות הכספיים ולמידע הכספי האחר הכלול בדוחות למועד הדוחות; מסקנותיי לגבי הערכתי כאמור הובאו לפני הדירקטוריון וההנהלה ומשולבות בדוח זה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

תאריך: 27 במרץ, 2019

יהלי רוטנברג, סמנכ"ל כספים חברה

ומנהל כספים ראשי קבוצה